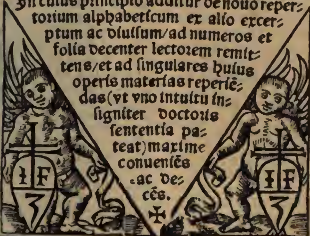
Bonifacius de maleficijs.



Preclarum ac vtile opus domi. Bonifacij de Vitellinis de mantua super maleficijs: cum frugiferis additionibus antea positis: necnon et apostillis domi. Hieronymi Chuchalon Hispani recenter superadditis ab omni errorũ cumulo elimatum in lucem exiliit. In cuius principio additur de nouo repertorium alphabeticum ex alio excerptum ac diuisum/ad numeros et folia decenter lectorem remittens/et ad singulares huius operis materias reperiẽdas (vt vno intuitu insigniter doctoris sententia pateat) maxime conueniẽs ac decẽs.



Repertoriū alphabeticuȝ do. Bonifacij de vitellinis de Mantua singulaꝝ suarū materiā cōplectens: Deo fauente Incipit.


Bigeus quis dicat eē. Boni. sub rub. de abigeis. nu.1. car.cj.

Abigeus qs ꝓprie dicat. ⁊ quot oues ⁊ quot porci faciūt gregeȝ. Bonifa. sub ea. rub. nu.2. car.cj.

Abolitio qd sit. Bonifa. sub rub. de abolitionibus. nume.1. car.cx.

Abolito quot modis fiat. Bonifa. sub ea. rub. nu.2. car.cx.

Abolitio facta a principe quid operet et si fiat ad petitionē partis. quō fiet ⁊ qd erit cognoscendum. Bonifa. sub eadē rub. nume.3. car.cx.

Abolitio infra quantuȝ tps peti debeat. Bonifa. sub ea. rub. nu.5. car.cx.

Abolitio regulariter cōcedit qñ petit ꝓpter mortē. fallit in casib⁹ hic positis. Bonifa. sub eadē rub. nu.6. car.cx.

Abolitiōe gñali vel spāli. tollit pena ⁊ crimē extinguit. nō aūt tollit ifamia. Bonifa. sub eadem rub. nume.8. car.cx.

Absens non pōt pena corporali vel vltra relegationē dānari. Boñ. sub rub. de penis cōdēnationis ⁊ bānis. car.lx.

Accusare q̄ pñt mulieres qñ accusare nō possunt et in quibus casib⁹ permittit eis accusare. Boñ. sub rub. de his qui accu. non pos. nu.1. car.iij.

Accusare qui prohibeant. Bonif. sub rubri. numero.2. car.iij.

Accusare ꝓhibentur regulariter oēs ꝓdicte ꝑsone de iniuria alteri facta nō aūt si suā vel suoꝝ iniuriā ꝓsequantur et alijs casibus ibi annotatis. Bonifac. sub eadē. rub. nu.3. car.iiij.

Accusari q̄ ꝑsone nō possint. Boñ. sub rubri. q̄ accusari nō pos. nu.1. car.iij.

Accusat⁹ nūqd ꝓcuratorē ꝯstituere. Bonifa. sub rub. de ꝓcura. defen. excu. qñ ⁊c. nume.2. car.v.

Accusat⁹ vel inq̄sit⁹ de crimine capitali: an possit cōstituere procuratorē ad dilationes petēdas: et testes ꝓducēdos positiones faciēdas. ⁊ similia. Bonif. sub eadē rub. nume.5. car.v

Accusat⁹ vel inq̄sit⁹ citat⁹ vt cōpareat a d se excusādū si mittat ꝓcuratorē an sufficiat. Boñ. sub ea. rubri. nu.12. car.vj.

Accusat⁹ de adulterio vł homicidio q̄rū pena de iure cōi est capitalis si ꝑ statutū pena est pecuniaria an ꝓcurator in tali cā poterit interuenire ⁊ reū defendere. Boñ. sub ea. rub. nu.13. car.vj.

Accusat⁹ est aliqs de crie capitali ⁊ citatur: tti⁹ offert se ad defensionē illi⁹ ⁊ satisdat de rato vel iudicato an audietur. Banif. sub ea. rub. nu.19. car.vij.

Accusat ⁊ defendit q̄dā tāq̄ ꝓcurator an ea q̄ facta sūt añ mādatū valeāt. Boñ. sub eadem rub. nume.25. car.vij.

Accusando de adulterio qs primo: et qs deinceps admittit ⁊ qñ possit agi de adulterio. Boni. sub rub. de adulterio incestu ⁊ sodom. nu.4. cart.xj.

Accusare q̄ possint i casu hui⁹. l. ⁊ q̄ sit pena vtentiū falsis mēsuris. Bonif. sub rub. ad. l. iul. de ānona. nu.3. car.xxvij.

Accusare ꝑmittit cuilibet ꝯ vtētes artibus magicis: nec dignitas excusat aliquē a pena. Boñ. sub ru. de sortilegijs nume.20. car.xxxij.

Accusare q̄ ꝑmittunt i dılicto ꝑuato. Boñ. sub rub. de ꝑuatꝫ dılictis. n.2. c.xxxiij.

Accusat⁹ i crie notorio: an dēat citari ad videndū iurare testes. Boñ. sub ru. ð notorijs crib⁹ cū forma accusati. n.11. xxxvj.

Accusat⁹ vł iq̄sit⁹ q̄r citād⁹ sit. Boñ. sub ru. ð citatiōe accusati. nu.1. car.xxxvij.

Accusato vł iq̄sito ꝯparāte sine citatiōe: an ꝓcess⁹ vł snia valebit. Bo. sub forma relationis cor. nu.14. car.xxxviij.

Accusat petrus q͞ cōmisit homicidiū cremone: ille negat ⁊ dicit q͞ fuit cōmissū placentie: an pri⁹ cognoscet de isto incidente ⁊ quomodo. Boni. sub eadem forma. nu.17. car.xxxix.

Accusatori ⁊ reo quot dilationes dant. ⁊ quando. Boni. sub eadem forma correrij. nu.75. car.xlij.

Accusatus nō valēs cōparere an debeat mittere excusatorē. Boni. sub eadem forma. nu.77. car.xlij.

Accusatio ð furto ꝯtinēs tps ⁊ locū furti: ⁊ res furto subtractas: si ēt ꝯtineat q͞

Furtum

M

S.

nandum. Bonifacius vbi supra. nume. 76. car. xlix.

Statutū est ꝙ qui ceperit bannitū ꝛ dixerit in fortiā cōis habeat. c. li. quidā exbānit⁹ de Mantua fuit captus biexie: an relaxabit: ꝛ capiens habebit libras centū. Bonifacius. vbi supra. numero. 78. car. l.

Statutū est ꝙ nullus debeat ire post sonum campane de sero. et ante sonum cāpane de mane sub pena solidoꝝ. x. cā panari⁹ nō sonat hora debita: inuētus post vel ante sonū an punief. Boni. vbi supra. nu. 80. car. lj.

Statutū est ꝙ offendens clericū puniat pena dupli quidā offendit clericū vestitū vestibus laicis. an punief. Bonifa. vbi. s. nu. 83. car. lij.

Statuto ꝑmittente bannitū impune offendi: si offendatur ꝛ ꝯ offendentē procedatur. an exceptio banni impediat ꝓcessum. Boni. vbi. s. nu. 85. car. lij.

Statutū puniens percutientem aliū cū manu vacua in. x. si armata in. c. qdā habens chirotecā in manu. et alium percussit. qūo punief. Bonif. sub rub. quid sit accusatio. nu. 61. car. lxx.

Statutū puniens percutientē alium sine sanguine in. x. si vo cū sanguine in. xx. quidā cepit alium per capillos: ꝛ per terrā traxit ꝙ cecidit super lapidē cum capite. et sanguis exiuit qūo punief. Boni. vbi. s. nu. 63. car. lxx.

Statutū dicit ꝙ bānitus possit impune offendi: si aliquis sit bannitus: ꝛ ipse vel ei⁹ ꝓcurator opponat bannū nullū: pendēte causa nullitatis offendatur: an impune poterit offendi. Boni. vbi supra. nu. 87. car. lxxiij.

Statutū est ꝙ nulli⁹ possit vendere equū sub pena: quidā dedit creditori equū insolutū vel donauit an punief. Bonifa. vbi supra. nu. 89. car. lxxiij.

Statutū puniēs tale delictum ꝑpetrantem an cōprehendat feminam delinquentem illud delictum. Boni. vbi. s. nume. 96. car. lxxv.

Statuto dicēte ꝙ accusat⁹ de homicidio si fuerit cōtumax ꝙ habeat ꝓ ꝯfesso. cōtingit ꝙ ipse in man⁹ potestatis peruenit. ꝛ vult eum decapitare: sed re⁹ petit sibi dari dilationem ad suā defensionē. quid iuris erit. Boni. vbi. s. nume. 113. car. lxxvj.

Statutūm dicens quod si quis habuerit pacem ab offenso: vel ei⁹ herede ꝙ nō possit personaliter de homicidio dānari. titius fuit occisus pluribus heredibus relictis. an est opus ꝙ habeat pacē cum oibus. Boni. sub rub. de pace. nume. 15. car. cxiij.

Statutum est ꝙ nō obstante pace homici. cōdemnet si martinus fuerit interfectus mādato titij qui postea habuit pacem. an pax proderit titio. Bonifa. vbi supra. nu. 16. car. cxiij.

Statuto dicente ꝙ qui hꝫ pacem cū inimico: dimittat ei pena vel condēnatio: vel de banno eximat si vniuersitas fuit ꝓpter delictum condēnata et volet facere pacem quomodo faciet: ꝛ quomodo congregabitur. Boni. vbi supra. nume. 22. car. cxiiij.

¶ Stipulatione magistratus in officio ꝑsidentis. ꝛ notarij an acquirat cōmuni actio: ex cuius nomine stipulatur. Boni. sub rub. de citatiōe accusati vel inquisiti. nu. 61. car. xlj.

¶ Stuprum quid sit. Bonifa. sub rub. de adulterio. nu. x. car. xj.

Stupri que sit pena. Bonifacius. vbi supra. nu. 11. car. xj.

¶ Suspectus de heresi: ꝛ monitus si non se purgauerit infra annū ꝗd fiet. Bonifa. sub rubrica. de crimine heresis. numero. 8. car. xxviij.

T.

Tector dom⁹ si aliquid proijciat non clamans: an puniat si aliquē percutiat. Bonifa. sub rubri. de damno dato. nu. 50. car. xcix.

¶ Tergiuersator seu ab accusatiōib⁹ post recitis desistēs punit. Boñ. sub rub. de pena desistētis ab accusa. ꝛ qui puniatur pena turpiliani. nu. 1. car. cviij.

¶ Terminos ꝓ finibus positos itra possessiones aliquorū: furto subtrahens furti punitur. Boni. sub rub. de termino amoto. nu. 1. car. ciij.

Terminos amouens vt. s. cū occupādorū finiū corporaliter punitur. Bonif. vbi supra. nume. 2. car. ciij.

Venditione in alea facta.an venditor de cui ctioe teneat.Bonif.sub rub.de ludo azardi et alearū.nu.8. car.cv.

Uētos imbres ac tēpestates venire faciētes quō puniant.Bonifa.sub rub. de sortilegijs.nu.18. car.xviij.

Uētos ac tēpestates phibēs:an pmiū recipiat.Bonifa.vbi.s.nu.19.car.xviij.

Uir qn nō teneat de adulterio.Bonifac. sub rub.de adulterio.nu.8. car.xj.

Uir et vxor et amasia.an repellāt a testimonio. Boñ.sub ru.d testib⁹.n.11.c.xlvj.

Universitas vel collegiū an possit eē in ol cā criali agēdo vel defendēdo.Boñ. sub rub.de pcuratore.nu.18.car.vij.

Usufructuario q actio dēt p arborib⁹ cesis.Bonifac.sub rub.de arboribus furtiue.cesis.nu.3. car.ciij.

Usufructuarius pōt seruū castigare si tn atrociter faceret puniē.Boni.sub rub. qb⁹ cōcessa est correctio.nu.4.car.cvj.

Uulnerās siue occidēs ad sui defensionē aliquē q ꝯ eū irato aīo et ense euaginato ibat.an teneat de vulnerato vel de occiso.Boni.sub rub.de insultu pcussione et defensione.nu.8. car.xiiij.

Uulnerat⁹ titi⁹ ab alio:q statim aufugit: quē titi⁹ postea vulnerat an puniat. Bonif.vbi.s.nu.12. car.xv.

Uulnerat⁹ et occisus martin⁹ male cōditionis et fame a titio bone fame et cōditionis:dū se defendit quō pcedet.Boni.vbi.s.nu.14. car.xv.

Uuln⁹ intulit titi⁹ sempronio aīo occidēdi an puniē de homicidio lʒ n sequat mors.Boni.vbi.s.nu.15. car.xv.

Uulnerat⁹ ē titi⁹:q plurib⁹ dieb⁹ iacuit i lecto.postea surgat.huc et illuc eat.et moriē.an vulnerās puniat de vulnerato.vel occiso.Boñ.vbi.s.n.16.c.xv.

Uuln⁹ intulit titi⁹ existēs i via Caio existēti in domo pijciēdo ensem i domū et stāte statuto:ꝙ pcutiēs aliquē i domo puniat pena dupli.quō punietur. Bonif.sub ea.rub.nu.19. car.xvj.

Uulnerat⁹ est titi⁹ a plurib⁹.et dt ꝙ martin⁹ eū vulnerauit.sʒ ipe dt ꝙ fuit alter an erit audiēd⁹.Bo.vbi.s.n.25.xvj

Uulnerauit qs titiū in platea et stāte statuto ꝙ si qs vulnerauit aliquē in platea puniat in.x.aliud est ꝙ si qs deliquerit ibidē.puniat pena dupli.quō iste punieē.Boni.vbi.s.nu.28.c.xvij.

Uulnerauerūt plres vnū i rixa et mortu⁹ ē quō isti pūieē.Boñ.vbi.s.n.30.c.xvij.

Uulnerauit seipm qdā quō punieē.Bonifa.vbi.s.nu.34. car.xvij.

Uulnerauit titi⁹ martinū.et ꝯdēnat⁹ i l.xxv.et vult repetere expēsas fcās p medicis:an possit.Bo.vbi.s.n.40.xviij.

Uulnerato titio a Jo.et lite pendēte ante sniam est mortu⁹ titi⁹.an iudex poterit pcedere ad cōdēnationē de morte dicti titij.et qd fieri poterit.Boni.sub rub.qd sit accusatio.nu.69. car.lxxj.

Uulnerās aīo occidēdi aliter puniē fm ius cōe:aliter fm leges municipales. et gnalē cōsuetudinē morte nō secuta. Bonifa.sub rub.de inquisitionibus. nu.38. car.lxxxv.

Uulnerans aliquē de familia ptātis vel capitanei:an possit inqri et puniri per potestatē vel capitaneū.Boni.vbi.s. nume.64. car.lxxxvij.

Uulnerantes plures vnū q iacet in lecto an teneant ad oēs expēsas.Boni.sub rub.de dāno dato.nu.24.car. xcviij.

Uulnerat⁹ est titi⁹ q fecit pacē de ol iniuria an ali⁹ possit vulnerātē accusare. Boni.sub rub.de pace.nu.5.car.cxij.

Uulnerat⁹ est titi⁹ et fecit pacē cū inimico de ol offensa.postea moriē:an eius heredes poterint vulnerantē accusare.Boni.vbi.s.nu.6. car.cxij.

Uxor qn possit excipere ꝯ maritū accusantē eā de adulterio.Bonifa.sub ru. de adulterio.nu.6. car.xj.

Uxor surripiēs res mariti:an furtum faciat et cōtra eā furti agaē:et an dās cōsiliū vel opē furti teneat.Bonifa.sub rub.de furibus latronib⁹ et robatoribus nu.24. car.lxxxviij.

Uxor an poterit agere.et accusare qn res dotale ē furata.Boñ.vbi.s.n.34.c.xc.

Finis.

Registrum.

Aa Bb. Omnes sunt quaterni.

¶ Bonifacij de vitelijs de Mātua. J. U. doc. clarissimi Tractatus super maleficijs: cum additionib⁹ antea positis: necnō cū apostillis domini Hieronymi Chuchalon hispani: & cū summarijs nouiter additis: vna cū recēti recognitiōe: & cū Tabula rub. in p̄n. opis posita. Deo optio maximoq; fauente. Incipit.



1 ¶ Uindictā facere nullus presumat sua autoritate & audacia.
2 Judex ante omnia respicere debet: ne qd duri⁹ aut remissi⁹ statuat q̄ cā deposcat.
3 Judices nō dn̄t presumere iudicare ſm conscientias: sed iudicēt solū ſm leges et iura & probationes sibi factas.
4 Judex ꝑ ordinē iuris d3 inquirere veritatem modis licitis & concessis a iure.
5 Judex d3 in dubio poti⁹ absoluere q̄ condēnare: & poti⁹ ꝯ fiscū & cōe loci q̄ ꝯ ꝑsonā priuatam pronuntiare.
6 Judex nō d3 esse nimium crudelis: nec de facili se moueŕ nec lr̄is i detrimētū alteri⁹ fidē adhibere. s3 ſ3 iuris ordinē ꝓcedere.
7 Judex non debet verecūdari corrigere errorem suum si errauerit.
8 Judex nō debet dissimulare maleficia sed sollicite inquirere & veritate reperta delinquentes punire.
9 Judex nec prece nec pretio a iustitia declinare debet.
10 Judices qui punire peccata differunt ad iram Deum prouocant.
11 Judex nō debet habere nimiam familiaritatem cum subditis.
12 Judex non d3 statuta illicita audire: neq; leges iniquas obseruare.
13 Leges aut statuta contra legem Dei: vel l̄ꝑ leges naturalē. aut libertatem ecclesiasticam non valēt.
14 Jurās seruare leges aut statuta q̄ sunt ꝯ legē diuinā aut naturalē vł libertatē ecclīasticā nō d3 seruare.
15 Juramentu3 que requirat ad hoc quod seruari debeat.
16 Judex ꝯdēnādo aliquē ad mortē vel ad mēbrū ſ3 qđ iura volūt: vł pecuniaŕ ꝓcedēdo ꝑ viam traditam a iure et ſm allegata et probata non peccat nec homicidium committit.
17 Carnifex q̄ mādato iudicis aliquē interficit aut membrum amputat non peccat.
18 Judices caueāt ne timore: amore: p̄ce: vel p̄tio aliqd qđ sit cōtra deū faciant. vel ꝯ salutē animarū suarum. aut contra ius.

Proemium.



F ormauit de⁹ omnipotens hoiem de limo terre q̄ ceteris dignior est planetis & elemētis. planetas et stellas fecit ex igne. Flatus & ventus ex aere. & volucres & pisces ex aqua. hoies & terra meātes ex terra. Fecitq; hoiem ad imaginē & similitudinē suā: & ip̄e se immiscuit multis delitijs & iniquitatib⁹ propter q̄ hoim malitia subcrescente diuino q̄dā motu leges & iura fuerunt adinuēta: vt humana coherceretur audacia. Et vt iter malos hoies quiete viuere possent boni. Et ideo ius producitur: vt malorum appetitus noxi⁹ sub iuris regula limiteŕ. Et hoies discant honeste viuere: alterū nō ledere: ius suum vnicuiq; tribuere. ¶ † Et vt null⁹ p̄sumat sua autoritate & audacia vindictā facere: q: iuris rigor ꝯest: ideo in medio ꝯstitut⁹ ne q̄s autoritate ꝓpria vltionem deposcat. ¶ † S3 añ oīa op3 iudicātē respi

tere:ne qd pcedēdo aut indicādo duri⁹ aut remissi⁹ faciat ꝙ cā de-
poscat.¶ Nec eīm aut seueritati: 4
aut clemētie grā cā afficiēda ē:sʒ
ꝑpēso ⁊ iusto iudicio:put ꝗꝫ res
⁊ cā exposcit statuēdū est.¶ Sʒ tñ
in leuiorib⁹ causis ⁊negoiijs prō-
ptiores ad lenitatē ⁊ benignitatē
iudices esse debēt. ¶ In grauiori
bus qdē ⁊ atrocio:ib⁹ delictis:se-
ueritatē legū cū aliq̄ benignitatis
tēperamēto subseq̄. Debēt ēt iudi
ces habere añ oculos deū ⁊ eq̄ta-
tē nō declinādo a dextris neqꝫ a si
nistris:nec excādescere aduersus
q̄s malosputāt. ¶ Nec ꝑcib⁹ nec
lachrymis aliq̄rū illachrymari.q:
nō est ꝯstātis iudicꝭ neqꝫ recti:cu-
ius animi motū vult⁹ detegit.ff.d
pe.l. respiciēdū.ff.de offi.ꝓsidis
l.obseruādū.ff.ꝙ certo loco.l.ꝙ si
5 ephesi.¶ † Nec ꝑsumāt iudices iu
dicare sʒ coꝝ ꝯsciētias:vt faciunt
Ueneti iuris ⁊ iustitie ignari.sʒ so
lū ſm leges ⁊ iura ⁊ ꝓbatiōes sibi
factas.sʒ aliq̄ viderint occulata fi
de:vt habeāt in ꝯsciētia sua quam 5
sit ꝓbatū.nisi eis eēt notū vt iudi
ci ꝙ eē dʒ.¶ Nā ois cuiuscūqꝫ di-
gnitatꝭ sit leges ſuare dʒ:⁊ ſʒ ipas
iudicare in aut.de iudicijs.§.oēs 6
sūt.col.vj.in aut.de mādatis ꝑn-
cipū.§.⁊ nō ꝑmittit.col.iij.⁊ i aut.
iusiurādū qd ꝑstat ab his.§.i.ibi
equū ⁊c.col.ij.vel ſm statutū loci.
ff.de iusti.⁊ iur.l.oēs.⁊ insti.de iu-
sti.⁊ iur.§.ius ciuile.dūmō statu-
ta sint iusta vt ibi nota.Et ita nec
in absoluēdo nec in cōdēnādo se-
quent ipsoꝝ ꝯscias ꝓuatas sʒ solū 7
ſm allegata ⁊ ꝓbata legitime ꝓce
dāt ⁊ iudicēt:vt.ff.de officio ꝓsidis
l.illicitas.§.veritas.Sequētes exē-
plū Christi dicētis.Mulier q̄s te
accusat.⁊ ipsa rñdens ait. Nemo
dñe.⁊ dñs dixit. Nec ego te cōdē-
nabo.⁊ tñ ipse sciebat vere mulie
rē deliquisse.cū ei nullū lateat se-
cretuʒ.ipse eīm solus scrutato: est 8
cordiū ⁊ oia nouit.⁊ tñ ipaʒ noluit
iudicare ꝑbēdo nobis exēplū nisi

ꝓbationib⁹ ꝯuinceret.vt.x.q.ij.sūmope.iiij.
q.vij.iudicēt.ij.q.j.de⁹ opa.⁊ ex de offi.ordi.
c.j.⁊.ij.¶ † Oportet etiā iudicē ꝑ iuris ordi
nē veritatē licite inq̄rere modis licitis ⁊ cō
cessis a iure vt.C.de eden.l.is apud quē.de
iudi.l.iudices.Nec debēt modū nec formā
a iure traditā excedere vt.ff.ad municip.l.cō
stitutionib⁹.q: transgressio a forma vitiat
qd agit:vt.ff.manda.l.diligēter.C.de sentē.
⁊ interlo. om.iudi.l.ꝓlatam.extra de resti.
spoli.c.pisanis.§.fi.¶ Scdo ita ordinate ꝓ-
cedere dʒ veritate reperta vt rectā ⁊ iustaʒ
ferat sententiā vt instituꝫ.de offitio iudicis
in princip.¶ Iuxta illud recte iudicate filij
hominū et diligite iustitiā vos qui iudica-
tis terram.non debent etiā iudices irasci
in iustitia facienda vel exequenda:vt.C.de
pe.l.si vindicari quia ira impedit animū
ne quis possit cernere verū debēt etiā quē-
libet patienter audire ⁊ benigne.⁊ diligen
ter attendere. ¶ Sollicite veritatem inqui-
rere.cum magna solennitate.solertia ⁊ de-
liberatione iudicare non subito vel repēti-
te.¶ Sed sententiā suam legere ⁊ relegere.
corrigere.⁊ emendare.⁊ ita ꝙ scdm ius ⁊ iu
stitiā pronuntient vt.C.de sententijs ex pe
ri.recitā.l.ij.cū similibus.¶ † In dubio po-
tius absoluere ꝙ condēnare ⁊ potius cōtra
fiscum.⁊ commune loci ꝙ contra priuatam
personam pronuntiare:vt.ff.de actio.⁊ obl.
l.arianus de iure fisci.l.⁊ nō ꝑputo.¶ † Nec
debet esse iudex nimiū crudelis.nec de faci
li se mouere nec literis in detrimentum al-
terius fidem adhibere.extra de accusatio.
c.inquisitionis.§.primo sed secundū iuris
ordinē procedere ⁊ veritatē iuris inquire-
re:⁊ recte postea iudicare.Ita vt secundum
scientiā accuse vel inquisitionis snia dicat
extra de accusatio.c.qualiter ⁊ quando.de
simo.c.licet.¶ † Nec verecūdetur si errauc-
rit suum corrigere et emendare errorem:vt
ff.de regulis iuris.l.si librari⁹ errauerit ex-
tra de accusatio.qualiter et quando primo.
quia melius est se corrigere ipsum quam in
publico verecundiam sustinere ⁊ succumbe
re.Et sapientis est mutare consilium suum
in melius reformare. ¶ Quod enim factuʒ
est incaute.caute emendādum est.extra de
sacra.non rei.capi.primo.et fin. ¶ † Nō eīm
debet iudex dissimulare maleficia et maxie
grauia.sed sollicite inquirere ⁊ veritate re-

perta delinquentes debita pena puni
re.ff.ad.l.iul. pec.l. quarta.§.mādatis.
quiavenia audaciam prebet delinquē
di.C.de pe.l.si operis. ⁊ extra de trans=
la.c. quando. ¶Imo iudex qui reper=
tum facinus non iudicat vt conscius
delicta criminosi sustinet.vt.xxiij.q.iij.
capi. inferenda. ¶Negligere enim cū
possis ꝑcutere peruersos :nil aliud est
ꝙ fauere.ij.qō.vij. negligere. nam pur
gare debet prouinciam suam quam re
git malis hoibus nec distinguitur vn
de sint.ff.de officio presidis.l.iij.⁊.l. cō
gruit.quia rectorum proprium est cor=
rigere criminosos ⁊c. non tamē debet
ad clamorem populi vel tyrāni aliquē
delinquentem absoluere vel insontem
condemnare: quia vane voces populi
non sunt audiende.C.de penis.l.decu
rionuꝫ.ff.eodem.l.ad bestias dānatis.
Popul⁹ enim est monendus nō sequē=
dus ⁊c.nec timet clamorem populi vel
tyrāni: sed cum audacia iustitiam exe
quetur.¶Beati enim erūt qui propter
iustitiam persecutionē patiūtur: quo=
niam cum probati fuerint accipiēt co=
ronam vite.extra de renuntia.c.nisi cū
pridem.§. verū. nec debet cauere quid
os maloruꝫ male loquatur:quia natu
ra malorū est male loqui. vnde scriptū
est. Non enim curādū est quid os ma=
lorum male loquatur. dummodo non
deuiemus a tramite veritatis.extra de
b voto.c.magne.¶† Nec debet iudex ꝓ=
ce nec pretio a iustitia declinare ꝙ si fe
cerit.audi quid dicit scriptura: veh vo
bis qui corrupti estis prece vel pretio.
qui tracti odio vel amore.dicitis bonū
esse malum: et malum esse bonum po=
nentes tenebras esse lucem:⁊ lucem te
nebras mortificantes animas vestras:
que non moriuntur sed in inferno sepe
liūtur. Uos enim non attenditis meri
ta causarum : sed merita personarum
nō iura sed munera.non iustitiam sed
pecuniam.¶Non quid ratio dicat sed
qđ voluptas affectat. nō qđ lex sentiat
sed quid voluntas cupiat. ¶Nō incli
nantes animum ad iustitiam:sed poti⁹
declinantes pauperū causas.cum mo=
ra negligētis.diuitum lites cū instan=
tia ꝓuidetis.¶In pauperes ⁊ debiles
rigorem ostenditis. cum diuitib⁹ mā=
suetudinē dispensatis.Egenoꝫ cū dif=
ficultate respicitis potentes cum fauo
re tractatis. ¶Pauperes negligenter
auditis. diuites subtiliter ascultatis.
Clamat paup et nemo exaudit. loquit
diues ⁊ ols applaudit. ¶Diues enim
locutus est ⁊ oēs tacuerunt.¶pauper
locutus est:⁊ dicitur ei q̄s es tu. ¶Cla
mat paupervim patiens malus iudex
eū nō exaudit : vociferat ⁊ non est qui
iudicet. ¶Paupes despicitis. diuites
honoratis.O miseri qui iudicatis vos=
metipsos:⁊ facti estis iudices excogita
tionū iniquitatū. ¶In lege em̄ ꝓcipit
ita iudicare magnū ⁊ paruū. ita ꝓpin=
quum vt extraneū.ita amicum ⁊ inimi
cum:quia apud Deum ⁊ Iustitiā non
est acceptio personarū.facit.ff. de rerū
diui.l.finali.⁊ ibi no.¶Iudex enim di
ctus est:quia ius debet dicere ꝙ nō po
test si nō est in eo iustitia. extra de ver=
bo.significa.c.forus.§.iudex.Et malo=
rum impietati fouet qui eis obuiare
10 cessat. ¶† Iudices em̄ ad irā Deū ꝓ=
uocant q̄ peccata punire differūt. Naꝫ
malos punire ⁊ bonos subleuare ⁊ de=
fendere eorū officiū est. Principes secu
li ⁊ rectores malis et ꝑfidis ignoscere
non debēt:imo diligentissimi rectores
habēt q̄ malos ⁊ ꝑfidos hoīes ꝑsequū
tur ⁊ puniūt. nam corrigendum est qđ
male ⁊ illicite factum est: sed tamē pro
qualitate peccati pena est infligēda:qꝛ
crimē pro iustitia punire non est crude
le sed pietas. Et varia crimina varijs
penis sunt affligēda.¶Sꝫ tn̄ meli⁹ re
putatur errare in misericordia ꝙ in se
11 ueritate. ¶†Itē nō debet cū subditis
nimiā familiaritatē habere: vt ex hoc
nascat cōtēptio dignitatis neqꝫ pati se
a subditis cōtēni:vt.ff.de officio presi=
dis.l.obseruādū nec debet iudex pau=
peri in mala causa misereri:qꝛ non de=
bet a iustitia declinare.nec licitū est cū
alteri⁹ detrimēto alteri subuenire: nec
est auferēdū a diuitibus nec subtrahē
12 dū egenis:,vt legit in decretis. ¶†Et
non dꝫ statuta illicita audire: et leges
13 iniquas obseruare.¶†Nam si sunt cō

tra legem Dei non valent.cum minor nõ possit tollere legẽ sui superioris: vt ff.de arbitrio.l.nã magistrat⁹. Si sunt contra ius naturale nõ valerent q: iura naturalia sunt immutabilia: vt insti. de iure naturali.§.penulti.Si sunt cõtra libertatẽ ecclesie nõ valent.vt.C.de sacrosan.ecclesi.aut.cassa.¶Idem forte si sunt cõtra bonos mores. argumẽtum.C.de pac.l.pacta.iuxta illud Ueh vobis qui cõditis leges iniquas & seruatis eas. ¶Item lex debet esse honesta & iusta.& fm naturã & rationẽ naturalẽ: alias nõ est lex: nec seruari debet.
14 iiij.distinc.c.erit autẽ lex. ¶†Etiam si quis iurauerit eas seruare. Ratio est: quia iuramẽtũ non debet esse vinculũ iniquitatis.extra de iureiurãdo.c.quẽadmodum.&.c.quintauallis.licet dicatur q omne iuramẽtum sit seruandũ. vt extra de iureiurãdo.c.cũ contingat. quod verum est: nisi sit cõtra salutem anime:quia tunc nõ est seruandũ:quia aĩa cunctis rebus est preferenda.l.sancimus.C.de sacrosan.eccle.& poti⁹ debemus omnia mala tolerare ꝗ in peccatum mortale cõsentire:nec videt̃ deierare hoc casu cũ ex iusta causa deierat.ff. qui satisdare cogantur.l. finali.
15 ¶†Et est notandum q in omni iuramẽto prestito vel pstãdo ista oia inesse intelligunt̃.s. si deo placuerit fieri qđ iurat̃ vt.xxij.q.ij.beatus.¶Itẽ si seruãdo iuramentũ pctm̃ nõ sequat̃.nã tunc seruandũ est:al's si subsequat̃ pctm̃ nõ ẽ seruãdũ.vt.d.c.cũ cõtigat.¶Itẽ si res pmissa in eodẽ statu pmãserit: vt.xxij. q.ij.ne qs.ff.de sol.l.cũ qs. ¶Itẽ si seruata sit fides & pmissio.vt ex̃ de iureiu. c.puenit.&.ff.loca.l.qro.§.inter.¶Itẽ si possibile fuerit & honestũ qđ iurat̃: vt d.c.queadmodũ. nã ad impossibile nemo tenet̃.ff.de re.iur.l. impossibilium. ¶Itẽ si iurat̃ aliqđ immoderatũ vel pcipit̃ nõ est seruãdũ.vt.d.c.quintaual lis.&.ff.de opc.lib.l.si libertus.¶Itẽ si facultas faciẽdi adest seruãdũ est: al's sec⁹ ex̃ de iureiu.c. breui.&.ff.de verbo. sig.l.nepos.sicut & preceptũ iudicis impossibile nõ valet:vt.ff.q sen.sine ap.rc. l.f.
16 ¶†Itẽ not.q iudex in condẽnãdo aliquẽ ad mortẽ vel ad membrũ fm qđ leges & iura volũt vel pecuniariter pcedẽdo per viã traditã a iure: & fm alle gata & pbata non peccat nec homicidiũ cõmittit: q: non est peccatũ ex officio rectorũ hoiem interficere. Nec est iudex crudelis qui crudeles iugulat. Nec ẽ autor sceleris ꝗ malos puniẽdo. Nec sanguinẽ effũdẽdo ꝗ homicidas sacrilegos & alios hoies malos punit ꝗ est rõ:q: iudex non occidit: sed ius et lex hoc faciũt.xxiij.q.v.ꝗ malos percutit Iuxta illud. Nõ patieris maleficos viuere.&.c. dũ homo.&.c. officia.&.c. si homicidiũ.&.c.de occidẽdis.cum si.¶Itẽ q: nõ facit sicut ipse: sed sicut minister dei & legis. Nã minister dei & legis est qui malos percutit.xxiij. quest. v.qui malos percutit. Iuxta illud. Nõ patieris maleficos viuere &c. imo de⁹ placatur propter iustitiã vt.xxiij.q.v.si qs. igit̃. nã in correctione maleficiorũ de⁹ placat̃. cũ ipse sit via veritas & vita:et
17 ipsa iustitia.¶†Itẽ ille ꝗ trũcat caput vel mẽbrum vel aliquẽ laqueo suspẽdit de mãdato iudicis non peccat. Rõ est: q: exequit̃ iustitiã & ẽ executor iudicis & iustitie.xxiij.q.v.c.miles.&.c. officia.cũ si. Nam sanguinẽ nec scelus cõmittit: vñ nõ est puniẽdus etiã si ex hoc officio nocentẽ interficit vel punit.Si aũt nõ habet officiũ puniẽdi peccat & tenet̃:vt d: homicida est ꝗ publicã factionẽ vel officiũ nõ habẽs aliquẽ occidit:vt legitur in decretis. ¶Secure & sancte igit̃ pcedãt iudices ꝯtra malos & ipsos debita pena puniãt & castigẽt. q: nõ ipu tat̃ illi ꝗ ex officio sibi cõcesso tormẽta exercet aut capitalẽ sintam profert fm
18 ius & iustitiã.vt legit̃ i decretis.¶†Caueãt aũt sibi iudices:vt nec timore:nec amore:nec pcev̄ ptio aliqđ faciãt qđ sit ꝯtra deũ et cõtra salutẽ animarũ suarũ vel contra ius & iustitiã vel cõtra diuina mãdata.¶Nã qui diuina mãdata contẽnit seueriter coherceť de hoc no. plene in tex.& glo.extra de re iudi.c.cũ eterni.lib.vj.

¶Quid sit maleficium. Rubri.

Maleficium:crimẽ:excessus:& delictum quid sint.

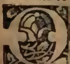

Um humana natura sit promptior ad delicta ⁊ iõ lex sit prodita vt appetitus malorum noxius sub iure regula limitetur: ⁊ reipublice interest ne maleficia remaneant impunita. iuxta illud. non patieris maleficos sup terrã.
a vt.ff. de edil.edi.l. iustissime.ad.l.aql. ita vulneratꝰ cũ si. ¶ † Et ideo videamꝰ quid sit maleficiũ. Dicitur autẽ maleficium esse male factũ. Sic in simili dicitur iniuria esse ꝙ non iure sit. insti. de iniurijs § iniuria. vt nomen sit conse- 2 quẽs rei: vt insti.de dona.§ est ⁊ aliud. ¶ Crimen vero dicit̃ pctm̃ accusatiõ. ⁊ correctiõe dignissimũ.vt.lxxxj. dist.apel. ⁊ cõtinet sub se omne pctm̃ ex deliberatiõe pcedẽs.vt.xxv.di.c.j.§.nũc ãt ⁊.§ crimina. ¶ Excessus aũt põt dici legis transgressio. arg.ff. manda.l. diligẽter. ⁊.l. si qs p:o co.ibi igit̃ ⁊c. ¶ Delictũ vero est genus generalissimũ cõprehẽdens omne genꝰ delinquendi.C. si aduersus delictũ.l.j.

¶ De his q̃ accusare nõ psit. Rubrica.

1 ☞ Accusare qui psit: mulieres qñ accusare nõ possunt. ⁊ in quibus casibus eis permittit̃ accusare.

2 Accusare qui prohibeantur.

3 Accusare prohibent̃ regulr̃ oẽs p̃dicte persone de iniuria alteri facta: nõ aũt si suã vel suorũ iniuriã psequant̃ ⁊ alijs casibus ibi annotatis.


Uia primo q̃rendũ est de persona: vt.ff. de iure codici.l. quidam referunt. Uideamus de per-
1 sonis que non possunt accusare. † Et est notandũ ꝙ quilibet ad accusandũ admittitur qui non prohibetur sicuti ad testificandũ: vt.ff.de testi.l.j. ¶ Prohibentur accusare interdum psone: vt mulieres de iniuria alteri facta pp̃ter verecũdiã sexꝰ vt.ff. de accu.l.qui accu-
a sare nisi in certis casibꝰ [a] sibi concessis.
b vt in crie falsi [b].ff.de accu.l.ij.C.qui accu.nõ pos.l.vsa. ⁊.l.senatꝰ. ⁊.l.j.nõ ignorat. ⁊.l.qui de crimine. ¶ Item si suaz vel suorum iniuriam psequat̃.vt.ff.de accusa.l. hij tamẽ. ¶ Itẽ in l.iul.ð annona. vt.ff.e. l.mulierẽ.ff.ad.l.iul.de annona.l.fi. ¶ Itẽ in.l. iul.ma.ff.eo.l.l qõnibꝰ. ¶ Itẽ i crie suspecti tutoris.ff.de suspec.tuto. l.j. ¶ Itẽ in crie simonie ⁊ hr̃sis ex̃ ð diuor. c.de illa. ¶ Itẽ in pupillari actione si ad eã ptineat: vt.ff.ð.po pu.act.
2 l. mulieri. ¶ † Itẽ phibet̃ pupillꝰ infans: sed maior infante admittitur cũ auctoritate tut. vt.C.aucto.prestã.l. clarũ.ff.ð accu.l.ij.§. si pro. Sed adultꝰ põt cũ auctoritate sui cur̃.p iura .pri.alt̃. Fallit tñ i adulterio alieno. vbi nõ admittit̃ etiã cũ autoritate sui cur̃.ff.ð adulte.l. si maritꝰ.§ lex iul. ¶ Itẽ prohibet̃ miles imperij q̃ hodie nõ sunt nisi in certis casibꝰ eis ꝯcessis vt.ff.de acc.l.q̃ accusare. ¶ Itẽ phibet̃ infames.[c] C.de infa.l. ij.C. de dignita.l.ij.§ primo ⁊.l.crimẽ. nisi ipsi psequantur suam vel suorum iniuriam: vt. d.l. ¶ Hoc tamẽ fallit i casibꝰ exceptuatis. q̃ ibi no. ⁊ dz intelligi de i famia iuris ⁊ ñ facti. ¶ Itẽ phibent̃ socij ⁊ participes cris. C. de testi.l. q̃ liberi. ⁊ aut̃.ibi posita Fallit i criminibꝰ exceptuatis.l. ¶ Itẽ q̃ trãsigit vel q̃ pactꝰ est ð crimie: vt de trãs.l. trãsigere.ff. de pac.l. si vnꝰ.§. pacta.extra ð accu.c.veniens. Itez q̃ accusat

Additio.
a ¶ Casibꝰ.s3 an in his casibꝰ teneat̃ se i scribet̃ ad penã talionis. við q̃ posui i additi.ad Ange.in vbo necnõ ad q̃relaz iin. xvj.i addi. sup verbo mlier. Hiero.Chu.
b ¶ Falsi adde tu ⁊ i tellige ð procedere vbi falsitas circa testamẽta ꝯ ꝯmissa.l. ⁊ si a te.C.de fal.secꝰ in alia falsitate. ita gãdi.i tractatu malefi.i rv.q̃ accus. possunt.
c ¶ Infames. An istud procedat tam de infame i famia iuris q̃ facti. við p Abb in.c.j. de accu. ⁊ adde ad materiã ⁊ intellige qð qñ iudex haberet arbitriũ pcedẽdi de iure ⁊ð facto

tūc infamis vel nō legitimus accusatoꝛ admittit ad accusādū. ita Bal. in l. vbi pactū.ꝑ glos. ibi. C. de trāsac.

a ¶ pauper. addō ꝙ hec decisio nō vꝫ habere locū in paupe fide li. de q̄ per Abb. l. c. j. de accu.

Additio: ¶ Tu vidlati⁹ Ang. i tract. malefi. i ꝟbo necnō ad q̄relā. q. xviij. nu. 34. vbi ad plenum. Hiero. Chu.

spoliatū repellit extra de resti. spol. frequēs. li. vj. ¶ Itē siē criminos⁹ de aliq̄ crie eē ɔ̄ except. a nobis. ¶ Itē ꝑsona vilis cōdi. vt meretrix. leno. tabernaria. ribald⁹: a vt eē de spō. c. cū in tua. de simo. c. lꝫ hely. ⁊. C. ɔ̄ secū. nup. l. ꝗ̄uilē. ¶ Itē fratres ⁊ soroꝛes liter se nisi l certis casib⁹ excepīnatis. j. ⁊ nō l leuib⁹ criminib⁹. nā in ꝗ̄s lꝫ accusare. sec⁹ l grauib⁹ vt in homicidio adulterio ⁊ aliꝗ̄s capitalib⁹ de lictꝭ. vt. C. q̄ acc. nō pos. l. si ꝟginē. ⁊. l. si soroꝛeꝫ. ¶ Itē pr̄ n̄ pōt accusare filiū nisi ɔ̄ iniuria sibi facta a filio: vt. C. ɔ̄ his q̄ accu. n̄ pos. l. ꝑpter insidias. ff. ad. l. coꝛ. ɔ̄ fal. l. mādatū. ¶ Itē si fuerit quis ab aliq̄ accusatus ꝓhibeť aliū accusaꝛ vľ a b alio accusari nisi doceat scōs accusatoꝛ ɔ̄ ꝑuaricatiōe ꝑmi accusātis ⁊ se ignoꝛasse ꝑmaꝫ accusaꝫ ab alio istitutā C. de accusa. l. q̄ de crie. ¶ Itē si q̄s fuerit accusat⁹ ab aliq̄ ⁊ accusatoꝛ moriaťnisi lapsi sint. 30 dies. ff. ɔ̄ accu. l. libelloꝝ l fi. ff. ad tur pil. l. aut ꝑuatū. ¶ Itē ꝓhibeť in de⁹ heretic⁹ ⁊ siľes: vt r. q. j. c. j. ⁊. ij. ¶ Itē ꝓhibeť magſtrat⁹ alios accusare: vt. ff. de accu. l. q̄ accusare. ¶ Itē q̄ recipit pecuniā ob accusandū vel nō accusandū. ff. de fal. l. j. ad turpi. l. j. ¶ Itē q̄ aliaꝫ calūniosam fecit accusaꝫ. nā q̄ semel est malus ⁊c. vt. ff. de accusa. l. sicut. ꝗ. is debet

¶ Itē q̄ accusauit ⁊ spōte destitit ab accusa. vt. ff. ad turpil. l. ij. ¶ Itē etiā q̄ tacite renūtiauit. C. q̄ accu. nō pos. l. si ea que. ¶ Itē ⁊ ille q̄ accusat de adulterio ⁊ excipitur cōtra eū de lenocinio: vt. C. mā. l. mulier. C. de adul. l. ita. ¶ Itē si accusatoꝛ est pauper a: q2 nō hꝫ. x. aureos in bonis: vt. ff. de accu. l. nōnulli. ¶ Itē ꝓhibenť filiū accusare patrēfami. ɔ̄. seruus ⁊ vasal. cleric⁹ bn̄ficiat⁹ epm̄ liber tus patronū ⁊ siľes. C. q̄ accu. nō pos. l. iniquū. ⁊. l. fi. ⁊ eē de postu. c. fi. ff. de obse. liber. l. honoꝛi. cū si. ¶ Itē ⁊ ille qui alias fuit condēnatus de aliquo publico crie vel est accusat⁹. ff. de pub. iud. l. qui publico. ⁊. l. is q̄. ¶ Itē ⁊ laic⁹ clericū accusare pꝛohibeť nisi in casu simonie ⁊ similib⁹. extra de accu. c. cū. p. ⁊ ibi Jo. an. in nouella no. ¶ Itē clericus bn̄ accusat clericū: vt. ɔ̄. c. cū. p. ¶ Itē repellitur inimic⁹ ⁊ qui cū eo cohabitat ab accusando. vt extra de accu. c. repellantur. ⁊. c. cū opoꝛteat. ¶ Itē repelliť persona suspecte vite. ⁊ male cōuersatiōis vt homicida fur latro raptoꝛ ⁊ siľes eē de testi. c. testimoniuꝫ. cū simi. ¶ Itē cōspiratoꝛ detractoꝛ extra de accu. c. cū dilectus. cum si. ¶ Item excōicatus interdictus suspensus ⁊ similes extra de exceptio. c. exceptis. de pꝛoba. c. post cessionem. de re iudica. c. ad pꝛobā. ¶ Itē publicus concubinarius vľ foꝛnicatoꝛ extra de accu. c. cū dilect⁹. ¶ Itē histrio repellitur. vt. iiij. q. j. c. j. ¶ Itē q̄ alias fuit cōdēnat⁹ de falso testimonio. vt. ff. de accu. l. aliꝗ̄ vel de alio famoso delicto vt. C. de digni. l. ij. lib. xij. ¶ Itē aposta ta cū sit infamis ⁊ excōicatus. vt. iij. q. iiij. si quis a suo. xj. qō. iij. si a verbis. C. de aposta. l. hij qui. ⁊. ij. qō. iiij. c. alieni. ¶ Item alumnus. C. eo. l. iniquū. ¶ Itē accusatus suum accusatoꝛē nisi pꝛius se purgauerit ⁊c. vt. C. eodem. l. negan da. ¶ Item si renuntiauit accusationi facte. postea accusare non potest. C. eodem. l. accusationē. ⁊. l. si ea qua crimē. ¶ Item qui duos hꝫ accusatos. C. eo. l. cum rationib⁹. ¶ Item socius socium eiusdē criminis. vt. C. de lib. ca. l. filiū. ¶ Item si pꝛesens accusat absentem repellitur ⁊ econtra quia nō pꝛocedit ad

sententiā. sed bona absentis anotātur ꝛ describūtur. vt. C. ꝺ accensa. l. absentē. ¶ Itē ꝙ ꝓmisit aliū nõ accusare vel negauit se accusa. repellit. vt. ff. de adul. l. si marit⁹. §. si negauit. ¶ Itē si iurauit nõ accusar eē de accu. c. veniēs. ¶ Itē ꝛ ille repellit ꝙ alias tulit testimoniū 3 cõtra te. q: te nõ potest accusare. q: presumit inimic⁹ vt extra de accusa. c. ine b minim⁹. ¶ Itē minor⁹ xxv. annis de adulterio alteri⁹ repellit s3 i suo. i. vxoris admittit vt. ff. de adulte. l. si marit⁹. §. lex iulia. ¶ Itē si accusat sine libello sentētie causa scripta. ff. ꝺ accu. l. libellor. ¶ Itē si accusat de pupillari acti. ꝛ sit persona ꝙ repellit vt mulier ꝛ pupill⁹. infans ꝛ sitea. vt. ff. ꝺ popu. act. l. pupillarē. ꝛ. l. mulier. ꝛ. l. sequē. ¶ Itē si accusat nomine alicui⁹ vt procuratorio noīe ꝛ hoc in publicis iudicis vt ff. de accu. l. pe. §. ad crimē. ꝛ hoc si iponat pena vltra relegationē. sed si. s. sit pena imposita: tunc admittit. vt. ff. cū ap. per aliū expo. l. penul. ꝛ ibi not. ꝛ. ff. de accu. l. ij. §. fi. vbi de hoc no. ꝛ. C. ꝙ accusare nõ pnt. l. ij. Sed tuto: potest accusar noīe suo ꝛ ad vtilitatē pupilli sui C. de his ꝙb⁹ vt indigni. l. polla. ꝛ ibi nota. S3 cur. nõ accusat. sed adultus auct. cur. vt de auc. p̄est. l. clarum. ꝛ nota. ff. de accusa. l. ij. §. fin a. ¶ Fallit etiā in actis iniuriaꝝ: vbi admittitur pro cura. vt. C. de iniuri. l. fi. de ꝓcul. l. pe. ꝛ ant ibi posita. ¶ Itē in oī causa ibi fallit infra penā relegatiōis: q: semꝑ procura. vel alt⁹ pro alio admittitur. vt. ff. de procur. l. seruū. §. publice: eē de accusatio. c. veniēs: vbi de hoc not. ¶ Itē repellitur si quis accusat de crimine cōmisso ante. xx. annos ꝓpter tēporis lapsum. vt. C. de fal. l. ꝗrelā. eē de excep. c. cū venerabilis. ¶ Fallit i partu supposito: vbi nõ currit tp̄s accusādi. ff. de fal. l. ꝙ falsa3. extra de penis officij. ¶ Itē repellitur si ꝗs accusat mortuū. C. si reus vel accu. mo: fue. l. j. ꝛ. ij. Fallit i crimīe repetūdarū. l. iul. maie. ¶ In crimīe peculat⁹. ꝛ de residuis. vt ff. ꝺ accu. l. ex indicioꝝ. ꝛ. ff. ad. l. iu. maie. l. si in crimine deserte militie. C. ꝺ re i mili. l. iij. lib. xij. ¶ In venefico marititꝫ vxoris. ff. de iure fiscali. l. lucius. ¶ In crimine apostatarum ꝛ heresis. C. de aposta. l. apostatarum. de here. l. iiij. ꝛ de hoc nota. C. si re. vel accusa. mo: fue. l. j. ¶ † Et in summa no. q̄ oēs p̄dicte ꝑsone b repellūtur regulariter ab accusando de iniuria alteri facta. ¶ Fallit tamen si suā vel suoꝝ iniuriā ꝓsequatur. nam tūc quilibet p̄dictoꝝ admittit in ꝑdictis casib⁹: ꝛ i aliis oīb⁹: vt. ff. de accus. l. hij tñ oēs. iiij. q. v. omnib⁹. ¶ Itē fallit i criminib⁹ exceptis. in ꝗb⁹ ꝑdicte persone ꝛ similes admittunt ad accusan. denūtiādum ꝛ testificādum que crimine sunt illa. s. crimē lese maie. C. ad. l. iul. maie. l. fi. extra de si mo. licet hely. ¶ Item crimen heresis. C. de here. l. manicheos. ¶ Ite3 crimen simonie. vt. d. c. l3 hely. et plurib⁹ aliis. ¶ Itē crimen fraudati census. ꝛ fraudate annone ꝛ dilapidationis ecclesie. vt dicto. c. l3 hely. extra de reb. eccle. nõ alie. c. si ꝗs presbyteroru3. ff. de accusationib⁹ l. ex indiciorum. ꝛ. l. rationem. la secūda. saluo quod in dictis casibus specialib⁹ capitales inimici nõ admittūtur extra de simo. c. per tuas.

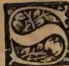
a ¶ Item minor. vid ꝑ Gādi. in hoc co. ti. ꝛ ꝑ doc. in. l. de pu. ff. ꝺ no. op. nū. ꝑ Ange. in tracta. malefi. in ver. necnõ ad querelam. col. xj.

Additio. b ¶ Persone. vid Angu. l addi. ad Ang. i trac. male fi. i verbo necnõ ad querelam. nu. 39. Vsl. teue tñ mēti ꝛc. hiero. Chu.

¶ Qui accusari nõ possunt. Rubrica.

Accusari que ꝑsone nõ possunt.

a ¶ pl'es. vid ang.ꝛ ibi posuimus i tractatum male fi. i verbo i necnō ad q̄relā nu.65 hiero.chu.
b ¶ Durā te offō.ad ꝺ tu ꝙ nedū durāte officio talis efficialis cōmittens baratariā ꝯueniri poterit: sed ēt de offō expelli.ita Bal. i. d.l. iubem⁹. ꝛ ibi Ang.ꝛ bar.l.l.nec ingrat⁹.ff. de iniur.ꝛ adde ꝙ ēt i crīe adulterij durāte offō officialꝭ poterit ꝯueniri ita alber.ꝺ ro.l.l. si ꝓfes.C.ꝺ epi sco.audiē. cū hoc ꝙ si ꝓcederet ꝯ eū durāte offō. sꝫ prestabit cautionez ꝙ finito officio sistet in iudicio.



Equitur videre de ꝑsonis q̄ accusari nō possunt. †Et q̄dē papa accusari non potest regulariter: qꝛ cū nō habeat superiorem nisi solum Deum accusari nō potest: ꝛ nō est subdit⁹ legi: sed lex sibi extra ꝺ cōces.ꝓbē.c. preposuit. ix.q.iij.nemo.ꝛ.c.alioꝝ. Fallit i crimine heresis de quo pōt accusari.xl. di. si papa. ꝛ tūc punit a Synodo.xxxiij.q.v.c. q̄r.ꝛ.c.vos.ꝛ.c.ad fidē. cū si.vel punit tūc a ꝓncipe.i.imperatore.xxiij. q.v.c.princeps. ¶ Non potest accusari imperator ab aliquo regulr.cū sit legib⁹ solutus.vt de legi.l.digna. Fallit i crimine heresis sacrilegio ꝑiurio: voto fracto.ꝛ similib⁹. nā tūc accusat corā papa ꝛ punit ab eo ex ꝺ sentē.ꝛ re indi.c.ad a
aplice. li.vj.de homi.c. ꝓ humani.lib.vj. de voto.c.lꝫ. ¶ Itē nō possūt accusari mortui: qꝛ extinctū est crimē personale in personā ipsoꝝ: qꝛ mors omnia soluit vt in auē.ꝺ monachis.ꝛ.C.si reus vel accus.mor.fue. l.ij.ꝛ fi. Sed fallit i crīe repetūdarū.l.iul.maie. b
ꝛ i crīe peculatus de resid.deserte militie beneficij mariti ꝛ vx.l crimine apostatꝭ ꝛ heresis: vt no.C.si re.vel accu.mor. fue.l.j.ꝛ se.ꝛ ibi no.circa fi. ¶ Itē nō accusant illi qui in ius vacari ñ pñt tūc tꝑis vt ille q̄ duxit vxorē: vel qui fun⁹ familiare ꝓsequitur.vel qui litigali causa necesse hꝫ sistere in certo loco: vel ꝑsona q̄ religionis causa nō pōt discedere ꝛ similes .vt ff. de in ius vo.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ seq.ꝛ.l.adoptiuū. ¶ Itē nec legati nec illi q̄ testimonij causa vocati sunt ꝛ sīles: vt.ff.de iudi.l.ij.§.legati ꝛ se.dū absūt. ¶ Itē nec illi q̄ accusati sunt ab aliquo ꝺ crimine nō possunt ab alio de eodē crimine accusari: vt.ff. de accu.l.hi tñ.§. ab alio. ¶ Itē nec absēs ꝺ capitali crīe ꝓt accusari: vt.ff.de pe.l.absentē. ¶ Itē cleric⁹ nō ꝓt accusari a laico nisi i casibus: vt ex de accu.c.cū ꝓ mā conella.no. ¶ Itē impubes ꝺ adulterio nō pōt accusari. ff.de adul.l.si minor. ¶ Itē cōdemnatus de aliquo delicto nō pōt de eodem ab alio accusari qꝛ nō pōt sepi⁹ de eodē delicto q̄ri: vt.ff.nau.cau.sta.l.licet. ¶ Idē in eo qui fuit semel absolut⁹ q̄ nō pōt de eodē ab alio accusari nisi doceat ꝺ ꝑuaricatiōe primi accusantis ꝛ se ignorasse primā accu.ꝛc.vt ex de accu.c.ꝺ his ꝟo. ¶ Itē nec īfames nec furiosi.ff.de sic.l.infantes. ¶ Itē nō pñt accusari q̄ reipublice cā absunt: nec legati ꝓuinciaꝝ vel ambasiatꝭ.vel sīles.vt ff.de accu.l.diui fratres.C.q̄ accu.non pos.l.hos accusare. ¶ Itē nō pñt accusari plures[a] vt tres in eodē libello vel a
vltra de diuersis delictꝭ: sꝫ dno sic forte vt.ff.ꝺ accu.l.diui fratres.C.q̄ accu.nō pos.l.cū rationib⁹ no. ¶ Itē nec magistrat⁹ q̄ hñt merū imperiū: vt.ff.de accu.l.hos accusare.ꝛ distingue.ꝙ aut illi magistrat⁹ delinqnūt aut ꝯtrahunt. Si delinqnūt aut ante offm̄ aut post.si añ ñ pñt ꝯueniri: vt.d.l.hos accusare. si ꝟo p⁹ ꝛ i ipso offō extorqnēdo a subditis vel furtū cōmittēdo.tūc etiā durāte officio[b] pñt cōueniri vsq ad finez b
officij: vt.C.ad.l.iul.re.l.iubem⁹.ꝺ offi. ꝓto.l.si quos.i auē.vt diffe.iud.§. si vero. Et ꝓdicta locū habēt etiā in eꝑo: vt in auē.vt apꝺ ꝓprios eꝑos.§.fi.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.l.oēs.ꝛ auē.ibi posita. Si aūt magrat⁹ extra officium delinquūt pñt accusari ꝛ vltra ñ ꝓcedere: vt.ff.ꝺ adul. l.si adulteriū.§.fi. Si ꝟo cōtrahūt ꝛ sūt de maiorib⁹ qui habēt merum impe-

riũ nõ cõueniunt durãte eorum officio. ff. ex qui.cau.maio.l.fi.&.l.si p pretorẽ. §.ij.ff.de solu.l.si reus.de accu.l.ex iudiciorum.de iudi.l para lrarum de offi.psi. l.senat⁹. Si aũt sunt de minoribus vt q: nõ habẽt merũ imperiũ.& tunc cõueniunt etiã durãte officio.vt.ff.de iniur.l.nã magistratib⁹.imo expectãdũ &c.ff.ad.l.aql.l.quẽadmodũ.§.magistrat⁹. ¶Sed qd in rectoribus hodiernis vt in potestatib⁹ locorum. ¶Rñ.põt dici q cũ potestates.ex cõsuetudine & scdm statuta locorũ exerceãt merũ imperiũ q idẽ obseruet in eis q in maioribus magistratib⁹ dictũ est.s.In alijs aũt officialib⁹ & iudicibus & militib⁹ & notarijs & similibus q possunt cõueniri sicut minores magistratus p iura superius allegata. Sed scdm statuta terrarum & consuetudines non cõueniuntur nisi finito officio & tẽpore sindicatus ipsorum:& ita obseruat vbiq locorum.

¶De procuratore defensore excusatis. qñ admittat in criminali. Rub.

1 Procurator quis sit.
2 Accusat⁹ nunqd poterit procuratorem constituere.
3 Procurator nunqd in cã capitali poterit interuenire ad opponẽdũ exceptiones 9 psonã accusantis & iudicis.
4 Procurator vt.s.an dabit copia accuse vel inqsitiõis vt suas exceptiões declinatorias vl dilatorias formare posset 9 accusatorẽ vel iudicẽ.
5 Accusat⁹ vel inqsit⁹ d crie capitali an possit 9stituere procuratorẽ ad delationes petẽdas testes pducẽdos & positiões faciendas & simi.
6 Procurator defendẽs an teneat satistisdare de phtãdo dñm.
7 Procurator cõparẽs vbi pt ad alle.causas absentie dicẽs q accusat⁹ vl iqsitus est absens cã reipu.vel peregrinatiõis vel alia cã.i.nunqd si vult pbare causas absentie audit.
8 Dñs an possit defendere seruũ in causa capitali.
9 Pater volens defendere filiũ in [illegible]capitali an audiendus sit.
10 Infirmus grauiter si fuerit accusat⁹ vel 9 eũ inqrat an teneat mittere procuratorẽ ad se defendẽdũ cũ nõ possit cõparere personaliter.
11 Infirm⁹ si nõ mittat iudici ad se excusandũ:an piudicet sibi vt valeãt ea q fiunt contra ipsum infirmum.
12 Accusat⁹ vel inquisit⁹ citat⁹ vt cõpareat ad se excusandũ.si mittat procuratorẽ an sufficiat.
13 Accusato aliq vl 9 eũ inqsitiõe stãte de adlterio:homicidio:vl simi crie d iure cõi iponit pẽa capitalis:si p statutũ iponat pena pecuniaria an in tali causa poterit procurator interuenire & reũ in tota causa defendere.
14 Statutũ est q si accusat⁹ vel inqsit⁹ de crie capitali fuerit citat⁹ & nõ cõpareat q habeat p 9uicto & 9fesso & possit 9dẽnari nõ obstãte ei⁹ absentia:an poterit 9stituere procuratorẽ ad se defẽdẽdũ in tota causa.
15 Statuto dicẽte q bãnit⁹ vl cõdẽnat⁹ p hõicidio vel aliq alio delicto possit occidi si titi⁹ iterficiat aliquẽ 9dẽnatũ an possit 9stituere procuratorẽ ad opponẽdũ & allegãdũ q iterfect⁹ erat bãnit⁹
16 Procurator qre nõ admittit in criminibus capitalibus.
17 Procuratore interueniẽte in cã capitali.si ei nõ fuerit oppositũ añ lit.9te. nunqd p eũ facta in cã valebunt.
18 Uniuersitas vl collegiũ an possit esse in omni cã criali agẽdo vel defẽdẽdo.
19 Accusatus est aliqs vel inqsit⁹ de crie capitali & citat:titi⁹ offert se ad illius defensionẽ & satisdat de rato vel iudicato an audietur.
20 Procurator 9stitut⁹ ad oẽs cãs:an intelligat ad psentes oẽs & futuras.
21 Reus se defendẽdo an possit plures procuratores constituere.
22 Filius an possit patrẽ defendere i causa capitali.
23 Procurator 9stitut⁹ ad oẽs lites an intelligat de crialibus.
24 Procurator cõstitut⁹ ad oẽs causas criminales:an valet nõ facta specificatione de aliquo crie.
25 Accusat & defẽdit qdã tanq procurator anteq hẽat mãdatũ postea fit procurator:an valeãt ea q fcã sũt añ mãdatum

Procurator regſtri cã criali publica vł ꝑuata nõ admittit l agẽdo nec in defendẽdo: fallit in caſibus ibi notatis.

Procurator ẽ

qui negotia dñi ei⁹ mãdato adminiſtrat.ff.de ꝓcurato.l.j. ¶ Itẽ ꝓcurator dr qui mãdato dñi lites exercet in agendo ꝛ defendendo ꝛ alia faciẽdo: iuxta formã mandati.ff.de pub.iud.l.pe.§. ad cãm.ff.an per aliũ cã ap.exer.poſ. l.j.ff.de procura.l. ſeruuʒ.§.publice.l. alienã.ꝛ.l.ſi ꝓcur.ad vnã ſpeciẽ.ff.mãda.l.diligenter.C.de ſatiſ.l.j.cũ ſimi. 4 Et dico lites ciuiles et criminales: vt C.de tranſ.l.cauſas ꝛ lites.cũ ſuperi⁹ alle.extra de pac.c.tue. ¶ Sed pone ꝙ aliquis eſt accuſatus nunqd ꝓcurator poterit cõſtituere. ¶ Rñ.in publicis iudicijs ex qb⁹ imponit pena mortis vel alia vltra relegationẽ non põt niſi ad allegãdũ cauſas abſentie: excuſatis.oppo.ꝛ ſimi.vt.ff.de publ.iu.l.pe. §.ad crimẽ. Si aũt cõtineat penã relega.vel infra.vel penam pecuniariam ꝓ tali delicto: tũc poteſt ſemꝑ ꝓcura. adeſſe ad oĩa que cauſa deſiderat: vt ff.de ꝓcu.l.ſuũ.§.publice.ff.an ꝑ aliũ cauſa ap.exer.poſ.l.j.cum ſimi.vbi de hoc notari ſolet. ¶ Sʒ nũqd in capitalib⁹ iudicijs vbi nõ põt ad oĩa procura.interuenire.vt dictũ eſt: poterit procurator ad opponendũ exceptionẽ ꝯ perſonã accuſantis: qꝛ accuſatio multis de cauſis repellitur: vt not.ſ. de his qui accuſa.nõ poſ. Ut qꝛ forte eſt pupill⁹ vel infans: vel ſeruus: vel inimicus ꝛc. vel cõtra perſonam iudicis: vt qꝛ infamis eſt qui iudex eſſe nõ põt: vt.C.de digni.l.ij.lib.xij.vel excõmunicatus in.c.ad ꝓbandũ.de re iudi.vel inimic⁹ qui repelli põt.vt.C.de iudi.l.apertiſſimi.vel alio modo incõpetens: vt.C.ſi a nõ cõpe.iudi.l.j.et ꝑ totũ.ꝛ idem in ſimilibus except.dico. ¶ Rñ.ꝛ vĩ ꝙ ꝓcu.nõ poſſit interuenire 5 vt.d.l.pe.§.ad crimẽ.ff.de pub.iud.ſʒ dic ſm Odofre. ꝙ ſic: qꝛ except. opponere ꝛ allegare ius dñi.ſicut in cauſa ciuili admittitur procur.ad tales exceptiones dilatorias ꝛ declinatorias opponẽdas: vt.ff.de iuriſ.om.iu.l.fin. C.d excep.l.pe.ꝛ fi.C.e.l.ita demũ.ita ĩ criminalib⁹ dʒ admitti.ff.de adul.l.ſi marit⁹.§.preſcrip.de requirẽ.reis.l.ij. de offi.preſidis.l.iij. ¶ Item etiaʒ alia ratione: qꝛ nõ reperitur prohibitum. ff.ex qui.cau.ma.l.nec non.§.ſed qd. ff.de proba.l.ab ea parte. Et ꝙ admittatur ꝓcur.ne reus ponat in vinculis ad exceptiones opponẽdas not.eẋ de accuſa.c.veniẽs.ꝛ ibi plures doc.in ƀ cõcordant ꝙ admittatur procur.ꝛ audiat in talib⁹ exceptionib⁹ opponendis. ¶ Sed nunqd tali procuratori dabit copia accuſe vel inquiſitionis. vt poſſit ſuas exceptiones declinatorias ꝛ dilatorias ꝯ perſonã accuſatoris ſi adeſt vel iudicis opponere ꝛ formare. ¶ Reſpon.dicunt quidã ꝙ non ſed principalis dʒ adeſſe.vt ex vinculis cauſam dicat.ff.an per aliũ cã ap. l.j.§.aũt.de req.re.l.ij. ¶ Itẽ qꝛ in talibus nõ admittitur vbi corporalis pena venit imponẽda.vt.ff.de pub.ind. l.pe.§.ad crimẽ. ¶ Alij ꝯtra qꝛ hoc eſt obbreuiare ius rei qđ nõ lʒ: ꝛ hoc non reperit prohibitum.ergo ꝛc. ¶ Iteʒ ſi admittit ad exceptiões opponendas: vt dictũ eſt debet copiã accuſe habere vel inqſitionis cũ aliter nõ poſſit ſuas excep.formare.qꝛ diuinare nõ cogitur ff.ad.l.aql.l.ſi ꝓutator.in fin. ¶ Item qꝛ vno cõceſſo oĩa intelliguntur conceſſa ꝛc.ff.de iuriſd.om.iud.l.ij. ¶ Itẽ qꝛ fauorabiliores ꝛc. ¶ Item qꝛ defenſionis facultas nõ eſt adimẽda.C.d iure fiſ.l.defenſiõis. ¶ So.vidi de facto conſiliũ pluriũ ſapientũ: ꝓ parte ꝙ nõ daretur copia ꝑ iura.ſ.primo allegata. Sed tñ nomẽ accuſatoris ꝛ iudicis dʒ dari.vt ꝓcur.poſſit ꝯ pſonas exceptiones opponere ar.eius qđ dicit ꝙ noĩa teſtiũ ſunt exhibenda eẋ de accuſa.c.qualiter ꝛ quãdo el.ij.§.dʒ.et qꝛ primo ꝯſtare dʒ de pſonis vt.C.de ꝓcur.l.lʒ.ꝛ de iure codici.l.qdã. ¶ Sʒ nunqd accuſat⁹ vel inqſit⁹ de crie capit[illegible].poterit ꝓcur.ꝯſtituere ad dilationes petẽdas ad teſtes ꝓducendos ꝛ poſitiões faciendas ꝛ ſi. Reſpon.ſic

fm Odof.e Guido. de suzaria.ratio ē
q: nō reperit̄ phibitū. ergo cōcessū.C. a
de reli.e sump.fu.l.statu.ff.de rba.l.
ab ea parte Itē pcur.pōt ad vnā spe-
ciē cōstitui.ff. de pcur.l.j.C.de pcur.si
ad vnā speciē.¶Itē illa sūt ad defen
sionē e pcur.pōt defendere.ff. eo.l.ser
uū.§.publice.e defensiōis facultas de
bet augmentari.C.de here.l.qnq3.l fi.
et de iure fisc.l . defensoris. ¶Sed in
Spec.eo titu. de procur.§.j. versic.sed
nunquid media cause.cōtrariū videt̄
6 tenere. ¶†Sed nūquid ille procur.q̄
defendit tenet̄ satisdare de presentan
do dominū.Rñ.sic vr̄ ne iudicium sit
lusoriū.ff.de iudi.l.si pretor.ne malefi
ciū remaneat impunitū.l.ita vulnera
tus.ff.ad.l.aquil.¶Ecōtra q nō quia
nulla.l.h̄ cauetur expresse e si h̄ ius vo
luisset dixisset.C.de cal.tollen.l.j.§.ne
autem.¶Itē q: nullus debet grana-
ri superflua satisda.vt.ff.de procura.l.
non cogen.§.fi.e vt lega . not.cauea.l.
iiij.§.fi. Item quia officium suum non
debet procura.esse damnosuz vt.ff.de
preto.stip.l.paulus.e hoc verum vide
7 tur.¶†Sed quid si pcur.compareat
vbi pōt ad alias causas absentie di- 10
cēs q accusat⁹ vel inq̄situs est absens
cā reipublice vel pegrinatiōis vl' alia
cā nūqd si vult pbare cās absentie au
dit̄.Rñ.nō vr̄ si non habeat mandatū
expssuz.vt.ff.de ne.gest.l.si pupillo.§.
fi.e.C.eo.ti.l.si pcur.ad vnā spēm cā
si.¶†Ecōtra q sic.q: pt allegare cās ab-
sentie e ipsas pbare.nā cui data ē iu-
risdictio oīa intelligunt̄ esse concessa.
vt.ff.de iuris.om iudi.l.ij.ff.de pcu.l.
ad rē.e.l.ad legatū.e hoc veri⁹ puto.
8 ¶†Sz q̄d si dñs vult defendere seruū
suū de capitali crīe nunqd est audien
dus.Rñ.vr̄ q nō.vt argumē.ff.de pu-
bli.iudi.l.pe.§.ad crimē.e an p aliun
causa.appel.l.j.¶Ecōtra vr̄ q sic.ff.d
pub.iud.l.seru⁹.C.de accus.l.ij.vbi de 11
9 hoc not.e hoc veruz puto.¶†Sed q̄d
si pater vult defendere filiū l capita-
li cā.nūqd dz audiri.Rñ.dicit gl.q nō
nisi satisdederit de ipso p̄sentādo sub
certa pena ne iudiciū sit elusoriū.ff.
de iudi.l.si pretor.e.l.si longius.de fi-

deiusso.l.si a reo.Ecōtra vr̄
q sic.[b] q: dñs admittit̄
ad defensionē serui rō-
ne dñice ptātis.vt.ff.de
publi.iud.l.seru⁹.insti.
de iure psonarū.§.seru⁹
e.§.pe. ¶Multomagis
pater rōne patrie ptā-
tis.vt insti.d patria po
te.p totū.Itē q: persona
patri e filij reputat̄ ea-
dem.C.de ipub.e alijs
substi.l.fi.vñ defenden-
do filiū seipm defende-
re p̄sumit̄.facit.ff.q me
cā.l.isti q̄dē.¶Item q:
paterna pietas capit cō
siliū p filio.ff.de adult.
l.i re mea.Itē q: non est
iure cautū qd satisdatio
sit p̄stāda.g̃ ec.l.vnica.
§.ne aūt.C.de cadu.tol.
¶Itē qd nō dz aliqs su
pflua satisda.grauari e
difficile ē adinuenire fi
deiussores.vt.ff.de pcu
ra.l.nō cogēdū.§.fin.cū
si.¶†Sz q̄d si aliqs i-
q̄sit⁹ vel accusatus gra
uiter infirmat̄.ita q nō
possit cōparere psonal'r
an tenet̄ mittere pcura
torē ad se defendēdum.
Rñ.nō.vt.ff.si qs cau.l.
ij.§.si qs.e d diuer.e tēp.
p̄scri.l.j.cū si.sed dz mit
tere aliquē excusatorē q̄
significet iudici de ifir-
mitatē:e fidē ei faciat si
opus erit vt p duos te-
stes.vt.ff.de testi.l. vbi.
vl' p medicū cui dāda ē
fides.vt.ff.d re mili.l.q̄
semel.ff.d sta.ho.l.septi
mo mēse cū si. ¶†Sed
q̄d si h mittit excusa.iu-
dici ad significandū de
sua graui infirmitate.
Nūq̄d sibi p̄iudicat. vt
valeant ea que fiūt cōtra
ipsum infirmum.¶Rñ.

a ¶Qđ
sic. Adde
cep.in cōsi.
xlvj.co. ij.
e in cōs. lv.
e ibi qd si
iudex pa-
trē nō ad-
mittit fa-
cit litem
suā in.iij.
co.ah me.
e vide eū-
dē Cep.in
cōsi. xlix. i
prin.e cōsi.
lvj.

si est i tali statu sue pso
ne q cognoscat 7 sciat p
cessum fieri cõtra se.q
tunc si nõ mittit pindi=
cat ei si mittere põt:q2 q
scit nõ d3 certiorari.ff.d
ac.emp.l.j.in fi.¶Item
q põt facere 7 nõ facit si
bi pindicat 7 sibi ipu=
tet.vt.ff.de regu.iur.l.q
põt.7.l.damnũ.Si aũt
ignorat qd presumit.vt
C.d re mili.l.sup bnis.
vel est grauiter infirm9
ita qd nõ bñ sentit aut
cognoscat qd agat.tũc
excusatur vt puto.nã q
insanus est instã h3 ex=
cusationẽ si nõ cõparet
vel nõ mittat:imo snia
ɔ eum nõ t3.vel saltem
reuocari d3.vt.ff.de re
iudi.l.qsitũ.S3 si habe
ret febriculã vel modi=
cum vulnus:vel leuem
infirmitatẽ:7 modicam
ita q possit comparere.
tunc non excusat etiam
mittendo excusatorẽ q2
leuis febricula nõ excu
sat 7c.vt.ff.de edil.edic
l.j.§.sed sciendũ.7.l.ob
que vitia.§.fi.facit ex d
re iudi.c.cũ bertoldus:
vbi de hoc.7 creditur di
cto medici de infirmita
te.vt.d.l.qui semel.C.d
12 re mili.¶†S3 qd si ali=
qs accusat9 vel inquisi
tus est citatus vt cõpa=
reat ad se excusãdũ ipe
mittit pcuratorem:nũ=
qd sufficit.¶Rñ.q sic
si talis est cã vl delictũ
ex quo nõ ingerat pena
sanguis sed pecuniaria
vt.C.an causa ap.p pc.
ex.pos.l.j.C.eo.l.fi.ff.de
pcur.l.seruũ.§.publice
extra de accus.c.veniẽs a
vel si est talis causa que
cõtineat relegatis.vel.i.alias sec9.vt
ff.de pub.iudi.l.pe.§.ad crimẽ.vbi de
hoc not.7.ff.an p aliũ cã appella.exer.
13 pos.l.j.¶†S3 cũ p homicidio adulte=
rio 7 silib9 capitalis pena imponat
de iure cõi 7 in multis alijs casib9 vt d
his q pos.ad mortẽ ɔdẽnari per totũ.
¶Pone q i tali cã iponit pena pecu.
ex forma statutorum:vt ẽ i multis terris
vel locis.nunqd i tali cã poterit pcu.
interuenire 7 accusatũ vl inqsitũ defen
dere poterit in tota cã.Rñ.dicit.Guil.
de su3.q ñ q2 origo cris siue titul9 ho
micidij.siue cã respici d3 7 poti9 q fi=
nis.vt.C.ad mace.l.iij.ff.de fideius.l.
tutor.Itẽ qd pẽa pecunia.sit subroga
ta:i locũ pene corpalis.vñ sortit eãdẽ
nãm.vt.ff.si qs cau.l.fi.7.l.si qs.§.qsi=
tũ.cũ simi.¶Eɔ q sic.nã i qcũq; casu
vbi pẽa pecuniaria venit iponẽda pt
pcur.interuenire.vt.ff.an p aliũ cã ap.
l.j.¶Itẽ qlibet ciuitas pt ɔdere legẽ
q deroget iuri cõi vt.ff.de insti.7 iure.
l.oẽs ppli.insti.de iure nãli.§.ius ciui
le.¶S3 bni Dy.aut dicit statutũ sim=
plr q si qs fecerit homicidium soluat
mille lib.p pena 7 tũc põt pcur.inter=
uenire semp.p totã.l.j.ff.an p aliũ cã
appe.ff.de pcur.l.bnũ.§.publice cũ si.
¶Aut dt q si qs ɔmiserit homicidiũ
vl adulteriũ decapitet nisi soluat mil
le lib.vel tãtã pecunie quãtitatẽ 7 tũc
nõ possit pcur.interuenire nisi ad al=
legañ.cãs abñtie vel exceptis opp.vl
sitia facieñ.vt.s.notatũ est.7 ẽ rõ quia
pena corpalis est pncipalis.7 ẽ i obli.
s3 in sola solutis.est pena pecuniaria.
vñ tunc non potest procura.adesse vt
ff.de publi.iudi.l.penul.§.ad crimen
ff.de re iudi.l.si qs ab alio cũ similib9
14 7 hoc verius videtur.¶†Sed quid
si statutũ est q si aliqs accusatus vel
inquisit9 fuerit de aliquo crimine ca=
pitali 7 citatus non cõparuerit q ha
beatur p cõuicto 7 confesso:7 debeat
cõdẽnari nõ obstante eius absentia:
iste accusat9 vult cõstituere pcurato=
rem ad se defendẽdum in tota cã nũ=
qd possit.¶Rñ.nõ videt:vt.ff.d publ.
iud.l.pe.Sed videtur ɔ q possit[a] quia
de tali 7 tãto crie nõ potest absens cõ=

a ¶Quod
potiir. Ad
de q ɔ:iũ
tenuitbar.
t.l.pe.§.ad
crimẽ.ff. d
publ.iud.
7 in extra=
ua.ad rep
mẽ.lib. le=
gitime.7
Alex.i ɔsi.
cxvj.l.ij. c.
p totũ.S3
ɔ opi.bar.
t3 ɔinlẽdo
Bart.cep.
veronẽsis
in ɔsil.suo
xlvj.l.j.co.
7 ɔ.xlix.ɔ.
l.7 ɔsi.liij.

dēnari.ff.de penis.l.absentē.C.de accusa.l.absentē.vnde si p formā statuti pōt absens de tali crie cōdēnari q est cōtra ius cōe dz iste absens posse ɔstituere pcu.q: in oi casu vbi pōt absēs condēnari ibi pcur.potest ordinari ⁊ interueuire.vt.ff.eo.l.seruū.§.publice ibi vbicūq absens ⁊c.q: si lō grauat vt possit absens cōdemnari cōtra ius cōe vt dem ē releuari l hoc vt possit se p pcu.defendere l tota causa.vt.ff.de iureiur.l.eū q.⁊ hoc verius fm Dy.et
15 ita de facto cōsuluit.¶†Sz qd si cautum sit p formā statutoꝝ q bannitus vel cōdemnat⁹ p homicidio vel aliq delicto possit occidi qdā interfecit aliquē cōdēnatū ipse vult ɔstituere procur.ad opponēdū ⁊ allegādum q iste offensus erat bānit⁹ nūqd poterit.rñ. sic vt.ff.de adult.l. denūtiasse.§.si per pcur.ff.de pcur.l.seruū.§.publice.de peculio.l.eo tpe.C.ō ina.vidi.l.ēt cum
16 fili.¶†Sz q est rō:quare in crib⁹ ⁊ capitalibus nō admittit pcu.Rñ.rō est duplex:vna q: si pcu.succūberet ipse ɔdēnaret psonatr q nō deliquit.ff.de nego.ge.l.liberto.q esse nō dz cū pēa debeat suos tenere autores.C.de pe.l. sancim⁹.ex̄ de consti.c.cognoscentes. ¶Scdo q: nō pōt cōsequi damnū suū p actionē mādati:qō est iniquū ⁊ officiū suū esset sibi damnosum q esse nō dz.vt.ff.de te.ap.l.si qs ex assignatori
17 bus.¶† Sed pone q constituit⁹ fuit pcuratori l causa capitali nō fuit ei oppositū añ lit.contesta.q in tali cā nō posset interuenire.nūqd valeat q p eū factū est in dicta cā.Rñ.sic vr̄ nā exceptio pcuratoria seu ꝯ pcura.opponi debuit añ lit.cōtesta.C. de pcurato.l. ita demū.ff.e.l.filiusfami.§.veterani. sic ēt vz per tacitū cōsensum q a falso pcuratore agit.ff.de pub.iudi.l.lz verū.ff.rez ra.hñi.l.falsis cū sili⁹.¶Cꝯ q nō:q: lex expresse phibet talē pcuratorē admitti:vt.ff.ō pub.iud.l.pe.§. ad crimē.vñ ⁊c.vt.C.de legi.l.nō dubiū cū si.¶Sz pma opinio cōprobat: vt not.ex̄ de iudi.c.iuris esse ābiguū. lib.vj. ¶Sz iudex pōt ⁊ dz ex tali offō talē pcu.repellere ad istar excōicati vt ex̄ de excep.c.de exceptꝫ
18 ¶†Sed nūqd vniuersitas pōt vel collegiū in oi criali cā ɔstituere sindicū vel pcuratorē agēdo vel accusādo vel defendēdo.Rñ.sic[a].vt videtur.C.de re mili.l.taz collatore.§.hac vniuersitas.lib.xij.sicut etiā in ciuilib⁹ causis. vt.ff.q cuiusq vniuersitatis.l. sicut.⁊ est rō q: vniuersitas q non habet caput nō pōt condemnari: vt priuata psona:vnde vel vt sindicus vel pcurator nō pōt personaliter cōdēnari sicut posset si p priuatā psonā interueniret. vt.ff. de nego. gest.l.liberto.⁊ qō vniuersitas non possit condēnari.not.extra de simo.c.dilectus lo.ij.licz. Uincenti⁹ ibi notat cō
19 trariū.¶†Sed quid si accusatus vel inquisit⁹ est aliqs de crimine capitali.⁊ citatur.⁊ aliqs se offert ad sui defensionem et satisdat de rato vel iudicato an dz audiri.Rñ.si pena personalis inde sequi posset qō non admittitur:q: iam puniret iste talis q esse non debet cum sententia ferenda sit in defensum:vt.ff.de nego. gest. l.liberto.⁊.ff.de public. iudi.l.pe.§.ad crimen. ¶Sed ad allegandum cās absentie vel ad opponendum exceptis. et similia facien̄.puto admitti:vt.C.de procurato.l.absens reus. ¶Sz in alijs in quibus pena pecuniaria est imponēda bene admittit.vt.ff.

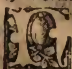
a ¶Qō sic Adde in Cep.ɔsil. l.in fin.

an per alium causa appel.l.j.§.finan-
tem.C.de satisdando.l.j.et.d.l.liber-
to.ꝛ.C.de ꝓcurato.l.exigēdi cum siti.
o ¶†Sed q̄d si constitutus est quis ꝓ-
cur.ad oēs causas:nec ē dictū.nec ad
p̄ntes:nec ad futuras:nūq̄d itelligit
dat⁹ ad presentes oēs ꝛ futuras.R̄n.
sic videt.ar.ff.ꝙ quisq̄ iur.l.ij.§.ꝙ ait
p̄tor.in fi.ff.de serui.vrba.p̄dio.l.si ser
uit⁹.ff.delega.iij.l.vxorē.§.codicillis.
1 ¶†Sed nunq̄d re⁹ se defendendo pōt
plures cōstituere ꝓcuratores.R̄n.nō.
ne i plures aduersarios lis distribua
tur vt.ff.de exceptio.l.ne i plures.ff.d
solu.l.iā tn.§.fi.ꝛ.l.si q̄s cū ꝓcur.§.fi.
ꝛ.l.pluribus.sed bene pōt plures ꝓcu
ratores cōstituere in agēdo vel accusā
2 do ꝑ iura predicta cū simili.¶†Sed
nunq̄d filius potēst defendere patrē
in capitali crīe.R̄n sic.vt videt ar.C.
de ꝓcur.l.exigen̄.ff.qui sa.cog.l.filijs.
Item q: eadē persona cū patre reputa
tur.C.de ipu.ꝛ al.substi.l.fi.Itē sicut
pater pōt filiū defendere.ita eꝯ filius
patrē ar.ff.de inoffi.testa.l.nā ꝛ si pa-
rentibus.¶Itē fili⁹ tenet patrē capti
uū redimere ab hostib⁹.C.de epi.au.
l.aut si captiui alias priuat̄ succes.C.
de his qui.vt indi.l.j.ꝛ.l.si ideo .eadē
rōne pater ipm defendere tenet̄.Sed
cōtra videt̄.ff.de pub.iudi.l.pe.§.ad
crimē.¶Ego puto ꝙ in casib⁹ in q̄b⁹
p̄r pōt defendere filiū eodē modo ꝛ fi
li⁹ patrē ꝑ iura superi⁹ all'.ꝛ.ō.eo.in
q.que inci.Sed quid si pater vult de-
fendere filiū ꝛc.¶†Sed q̄d si ꝓcur.cō
stitutus ad oēs lites ꝛ no dicat crīa-
les:nunquid intelligit̄ de crīalibus.
R̄n.dicunt quidā ꝙ non.sed de ciuili
bus bene ar.C.de epi.ꝛ cle.l.cum cleri
cis.cū si.Alij contra.nam qui oia di-
cit nihil excludit extra de maio.ꝛ obe.
c.solite:ꝛ q: verbum ḡnaliter p̄olatū
ꝛc.Sȝ p̄miū dictū approbat̄.¶†Sed
quid si est constitut⁹ ꝓcur.ad oēs cās
crīales:nō specificādo de aliq̄ crīe:nū
q̄d vȝ.R̄n non vr̄.debēt em̄ cōstituen
tes specificare aliqua crimina postea
ḡnalē clausulam subijcere.ar.ff.si q̄s
cau.l.sȝ ꝛ si q̄s rei capitalis.§.quesitū
ꝛ ar.extra de testi.c.p̄sentiū ver.spe-
cificare casum lib.vj.¶Econtra videt̄
sufficere:q: satis cōstat de voluntate
cōstituētis ꝙ sufficit extra de ꝓcura.c.
petitio.¶Itē dū dr̄ ad oēs cās crīales
satis exp̄mit̄ de criminibus vn̄ suffi
cere videt̄ cū verbū ꝓls sit vl'is.ff.de
vsur.l.olim bonorū.ꝛ.l.j.cū si.Sȝ tn̄ dȝ
hr̄e spāle mādatū.vt.ff.eo.l.nō solū.
25 §.fi.ꝛ hoc approbat̄.¶†Sed q̄d.q̄dā
cōparet tanq̄ ꝓcurator in accusando
ꝛ defendēdo:sȝ nūdū hȝ mandatum.
postea fit ꝓcurator:nunquid valeant
ea que facta sunt ante mandatū.R̄n.
non nisi dominus habeat ratū qd̄ an̄
factū est.vt.ff.de iudi.l.sȝ ꝗ satis.cog.
26 l.iul.¶†In summa no.ꝙ regulariter
in causa criminali publica vel priua-
ta non admittitur procurator in agen
do:nec in defendendo.vt.ff.de pu.iu
di.l.pe.§.ad crimen.Sed ista regula
fallit in crimine iniuriarū.C.d iniur.
l.fi.ꝛ in casibus seq.in quibus ꝓcura.
admittitur.Itē fallit in accusa.ingra
titudinis.vt.ff.de ꝓcur.l.sed ꝛ hec.§.
patronus.It accusa.suspecti pro pri
uato intentata.ff.eo.l.licet in popula
rib⁹.ꝛ.l.nō cogēdū.§.q̄ publica.¶Sȝ
ꝓ publico admittit pro reo nō ꝓ acto
re.vt.ff.de po.actio.l.qui populari.
¶Itē admittit̄ ad opponēdū oēs ex-
cusatiōes ꝛ exceptiōes accusati.vt.v.
q.iij.re⁹ capitali.vbi not.¶Itē fallit
qn̄ seru⁹ accusat̄ quē dn̄s defēdit ꝑ se
vel ꝓcuratore.vt.ff.de act.l.si cur.§.fi.
C.eo.l.seru⁹.¶Itē fallit in leuib⁹ crīa-
bus:vt.ff.de accu.l.leuia crīa.¶Item
fallit in ꝓcuratore dato ad excusādū.
ꝛ ad excipiēdū:q: oia ex cā pōt ꝓcura.
opponere.extra de do.ꝛ cōtu.c.cū dile
cti.xxiij.q.v.§.reos.ad allegandū cās
absētie.ff.de ꝓcu.l.seruū.§.publice.v.
qō.iij.c.si erogans.ꝛ.c.reos.¶Itē qn̄
agit̄ de crīe ciuiliter.extra de acc.sup
his de ꝓcur.tuc.¶Itē in cā socij soci⁹
crīs eiusdē litis pro socio adesse caue
tur extra de do.ꝛ ꝯtu.c.cum dilecti.de
acc.l.sȝ i p̄n.¶Itē ꝛ ḡnal'r cā publica ꝛ
priua.crīali q̄ cōtineāt penā relegatio
nis vel infra vel penam pecuniariam
pōt ꝓcurator ad omnia interuenire:
tā in agēdo quā in defendēdo ad ac-

cusandū excusandū ⁊ excipiendū. ad pbationē: facien. ⁊ oīa alia facienda: q̄ pncipalis psona facere posset. si ad h̄ h̄z iurisditionē. ⁊ sit psona q̄ nō repellat. vt. C. de pcu. l. reū. ⁊ l. fi. cū similibus ⁊. ff. an p aliū cā appel. l. j. ⁊. ff. de penis. l. absentē. ¶ Sz si ex delicto imponēda esset pena corpalis vel vltra relegationē nō pōt: tūc pcurator interuenire. vt. ff. de pub. iudi. l. pe. §. ad crimē: nisi ad allegandū cās absentie: vl ad opponen. except. et similia facien. vbi admittit pcu. vt. s̄. de h̄ no. ⁊. ff. de publi. iudi. l. pe. §. ad crimē. ff. de pc. l. seruū §. publice. ⁊ meli⁹ ex̄ de pcur. c. veniēs. ¶ Que aūt persone possint ad mortē dānari infra plene notatur.

¶ Quis aliū possit offendere ⁊ vindictam facere. Rubrica.

1 ☞ Offendere aliū ipune qb⁹ liceat.
2 Offendere alium impune quomodo liceat alicui.
3 Trūcans caput vel mēbrū ⁊c. nō peccat si mādato rectoris hoc faciat.
4 Offēdere aliquē: aut ius sibi dicere nō lz alicui fallit i casib⁹ ibi enumeratis.



Notanduz est.

1 †Qd nulli lz aliū offendere. nec vidictā facere: nec punire: nec cōdemnare nisi illis psonis q̄ ad hoc sunt cōstitute. ⁊ qb⁹ cura data est ⁊ ptās puniendi ⁊ cognoscēdi: vt sunt p̄sides puinciarū ⁊ alij barones ⁊ rectores terrarū: qr ad hoc tales sunt deputati. vt. xxiij. q. iiij. c. si qs ptāte. ⁊. v. qō. c. ō occidēdis. ⁊. c. se. ⁊. c. nō frustra. ⁊. c. officiū regū est. ⁊ c. iudex. ⁊. c. si homicidiū. ff. de off. p̄si. l. illicitas. §. q̄ vniuersas. ⁊. l. cōgruit. §. ad hoc iubem⁹. ¶ Fallit in certis psonis qb⁹ licitū est offēdere nō solū p̄dictis ad hoc deputatis: sz et cuilibet psone. ¶ Nā furē nocturnū cū rebus meis fugiētē lz mihi occidere diurnū aūt lz: si se tello defendit ⁊ cū clamore vt. ff. de sica. l. furē nocturnū ad. l. aql. l. itaqz. §. lex. extra de homici. c. j. et se. ¶ Itē lz marito occidere adulterantē in domo sua. aut alibi si eo tpe inuenerit in ipso adulterio. vt. ff. de adulte. l. marito l aut. vt liceat mri et auie. §. qz. ¶ Idē lz patri occidere adulterātē filiā suā. ⁊ ipsam filiā. ff. de adul. l. nec ea. §. hij. ⁊. l. qꝛ ait. ⁊. l. pr̄. ⁊. l. seq. ¶ Itē lz patri occidere volētē se vel filiā suā stuprare. ff. ad. l. cor. de sica. l. j. §. pen. ¶ Itē lz marito si quē h̄z suspectū cuz vxore sua ne cū ipsa adulteriū cōmittat illi denūtiare tribus vicib⁹ in p̄ntia testiū: ne cū ipsa loquat. ⁊ qꝛ eā dimittat. ⁊ si ipsum postea in p̄sentia testiū inuenerit cū vxore pōt ipsum occidere. vt. C. de adulte. l. q̄uis. ⁊ aut. ibi posita. ¶ Item licitū est dn̄o occidere seruū si ipsum cū filia vel vxore inuenerit cā se carnaliter inmiscēdi. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iur. l. j. no. de lega. j. l. qd ergo. §. si heres. ff. ad silla. l. si certus cū simi. ¶ Itē licitū est occidere vel offendere illum qui te aggreditur cū gladio euaginato irato aīo. s. aīo occidendi qꝛ ius presumit qꝛ veniat aīo te occidendi. ff. de sic. l. diuus vnde si eum in continenti offendis vl occidis. videris facere ad tui defēsionē qꝛ licitū est. ff. de iust. ⁊ iu. l. vt vim. ⁊. C. vn̄ vi. l. j. ⁊. ff. de vi ⁊ vi arma. l. iij. §. si qs ⁊ sic legitime fit. vn̄ nō est puniēdus. C. ō adul. l. gracch⁹. ¶ Itē lz offēdere: ⁊ occidere: trāsfugas ad hostes. ff. de sica. l. iij. §. fina. ¶ Itē licet parentibus consanguineis: ⁊ tutoribus: et curatorib⁹ virginū ⁊ viduarum occidere raptores ipsarum ⁊ alios dātes eis auxilium ⁊ fauorem ad raptum faciendum: vt. C. de episc. ⁊ cle. l. raptores. Et est rapere per vim mulierē et alio ducere. vt insti. de pub. iudi. §. sin autem rapt. ¶ Item licet alium occidere ad sui defensionem. vt. s̄. dixi. et ad defensionem rerū suarū. vt. ff. ad. l. aquil. l. scientiam. ¶ Item licet patri ⁊ auo occidere volentē occidere filius vel nepotē. quia si licet ad sui defensionē ⁊ rerum suarū ergo licet ad defensionem predictorum: quia magis dubitāt parētes de filijs ⁊ nepotibus quā de seipsis. ff. quod metus causa. l. isti quidē. ¶ Et quia persona patris ⁊ filij eadem reputatur. vt. C. de impuber. ⁊ alijs substitutionibus. l. fina. et

a ¶ Uxoris. Adde Bal. in. l. j. C. vñ vi. in § . ij. q. & idē dic l concubina & amasia ꝓp amicitiā nō leuē q̄ inter eos exiat: vt. ff. de ꝟ. sig. l. amicissimos & ex dome stici. & q̄dā societate iūgunt. l. q᷑ ait. ff. de diuor. & l. si vxor. §. si minor. ꝟ. cōcubi nam. ff. de adul. & ad a de idē in sponso et spōsa. ita Bal. in. d. l. j. ꝟsi. quinta. & adde idē etiā in cōsortib⁹: q: vn⁹ poterit aliū defēdere. ita nota. Bar. in. l. cū scim⁹. C. de agri co. et cēsi. lib. xj.

b ¶ Cōsāguinei. Adde gl. & hic Bar. l. l. lex cor. in pn. ff. de iniur. & l. l. vt vim. ff. de iusti. & iure. & Sa li. l. l. j. C. de nō vi. Flori. l. l. sciētiā. §. q̄ cū aliter. ff. ad. l. aqui. Et adde q᷑d nedū possūt ca pere defensionē consanguinei ſ; etiā amici vicinorum & peregrinorū. argu. eorum que dicit Bar. in. l. de nomen. C. de metalа. lib. xij.

c ¶ Socij itellige siue sit soci⁹ itiner̄. vt. ff. de iniur. l. nec apud. §. tenet. siue cohabitatiōis vl̄ vita. xxiij. q. iij. c. hac ratione. siue socius cum. l. j. C. de rap. virgi. & l. raptores. C. de epi. et cle. ita ꝫ Bal. in. d. l. j. ver. sexto.

appellatiōe liberorū cō tinent nepotes. ff. de ꝟb. signi. l. liberoꝝ. ¶ Itē ſ; marito ꝓ defensiōe vxo ris[a]: vt isti. de iniurijs. §. ij. ſ; nō ſ; sic vxori defen dere maritū fm̄ q̄sdā: vt d. §. ſ; vos. ꝯ: q: ibi loq̄r de iniuria fcā marito in iudicio. q: mulier nō po test esse i iudicio ꝓpter sexū. C. de ꝓcura. l. alie nā. Si ergo nō est ꝓhi bitū. igit̄ cōcessum & c. et apte ꝯ eos facit. q: sunt socij diuine et humane dom⁹: vna caro sunt: vt C. de crimi. expil. hered. l. aduersus. vnde videt̄ q᷑ sit licitum vxo. defen dere maritum cum sint socij hūane & diuine do mus: vt dictū est. facit ff. ꝓ socio. l. verū. de libe. & homi. exhi. l. j. et. ij. ex̄ de cōiug. lep: o. c. j. de ꝯuer. cōiug. c. ad apostolicā. c. si diligenti. & c. gaude mus. §. q: ꝟo. ¶ Item ſ; occidere desertorem mi litie: vinearū vastato. agrorū nocturnos de populatores: vt. C. q̄ñ liceat se sine iu dici. l. j. ff. arb. fur. cesl. l. ij. ¶ Itē ſ; fi lio ad defensionē parētū vel nepoti ad defensionē aui & auie. ar. ff. de inof. testa. l. nā & si parētib⁹. q: sicut filij et nepotes tenēt̄ p̄dictos ab hostib⁹ re dimere: vt. C. de epi. & cle. auf. captiui. al's puāt̄ success. vt. C. de his qb⁹ vt in dig. l. j. cū simi. Ideo multomagis tenēt̄ eos defēdere facit. ff. de ꝟb. sig. l. si parē tes. ¶ Itē q: sunt vna caro. xxv. q. iij. c. hac auctoritate. de ꝯsecr. alta. c. fi. ad fi. ¶ Itē ſ; ad defensionē fratris & ꝯsan guinei[b] fm̄ q̄sdā. vt ar. de libe. cā. l. j. & ij. C. de his qb⁹ vt īdi. l. cū fratrē. & l. ij. ¶ Itē ſ; ad defensionē soci[c] ſ; Uber. ff. ꝓ socio. l. verū. ¶ Itē ſ; occidere pro defens. sue patrie. ff. de relig. et sūpti. fu. l. minime. iuxta illd̄. pugna ꝓ pa tria. ¶ Itē ſ; occidere aliquē veniētē ꝯ te cū gladio euaginato alo occiden di q᷑ ius p̄sumit vt. s. et ēt latrones et robatores stratoꝝ & silu's q̄ te volunt occidere vel derobare: vt. C. q̄ñ liceat se sine iudi. vin. l. j. & C. de sic. l. is q̄. & l. ij. ¶ Itē ſ; filio de mādato p̄fis adul terātē vxorē p̄ris i ipso adulterio occi dere: vt. C. de adult. l. gracch⁹. ¶ Itē ſ; occidere ꝓ defensiōe fidei christiane. xxiij. q. iij. maximianus. ¶ † Et p̄dicta intelligo licere fieri dūmō fiāt incōti nēti & in ipso actu vel añq̄ cāt ad ali q̄s extraneos act⁹: vt. l. raptores. C. de rapto. ꝟgi. l tpe innasiōis & instigāte adhuc delicto & c. ¶ Itē q᷑ fiāt cū mo deramine & c. vt. C. vñ vi. l. j. Idest ad defēsionē poti⁹ q̄ ad vindictā: al's nō ſ; ꝓuate ꝑsone, nec ex iteruallo: q: tūc fieret ad vindictā. nā iur̄ rigor ideir co ē in medio ꝯstitut⁹ ne q̄s sua auto ritate ꝓpria vltionē deposcat: vt iuri bus. s. al'tatis. & ex̄ de sentē. exc. c. si ꝟo. ſ; p̄sidi ꝓuinciaꝝ et alijs rectorib⁹ vt s. l pn. fm̄ allegata ex iteruallo facere vindictā & delinquētes debita pena pūire & occidere & laqueo facere suspē di & c. ſ;. xxiij. q. v. officia vldicte. Iuxta illd̄. Nō patier̄ maleficos viuere sup terrā & c. & minister q̄ malos punit & c. ¶ † Itē no. q᷑ ille qui trūcat caput vel mēbrū vel laqueo suspēdit nō peccat nec sanguinē

nec sanguinē effundit si mādato presi
dis vl rectoris hoc facit.d.c.officia.cū
4 simi.z no.s.plene in pemio.❡†Item
no.q nō est licitū alicui sibi facere ius
nec aliquē offendere:vt.C.de indic.l.
null⁹.❡Fallit tñ i qbusdā casib⁹.Primo
q: licitū est hereticos bonis spoliare z
bōa ei auferre sua autoritate.vt.xxiij.
q.vj.c.fi.Sz nō puto q sit licitū priua-
to eū occidere:vt.C.de indi.l.nullus.z
de sacra.z paga.l.bona.nisi fiat p de-
fensione fidei:vt.d.c.maximian⁹ vel
pro sua defensione vel suap rep vel fi-
lio:ū z similiū:vt.s.no.❡Itē licitū est
aliū offendere:sz nō occidere.nā licitū
est cuilibet psone,capere falsariū mo-
nete sua ppria autoritate:z ipm,ad re
ctorē ducere ad puniendū.vt.C.de fal.
mo.l.j.in pri.❡Itē desertorē militie la
trones agrop z populatores vinearū
vastatores capere z ad iudicē ducere:
q: si lz eos offendere multomagis ca-
pere.vt.C.qn liceat se sine iudi.vindi.
l.j.et.ff.arb.fur.ces.l.ij.Nā si lz q est
magis z id qd est minus licere debet.
vt.ff.de reg.iur.l.cui licet.❡Itē lz ca-
pere maleficiū vel veneficū vel mathe
maticū sua autoritate z ad iudiciū du
cere.vt.C.de mathe.l.fi.nō tñ lz aliter
offendere.❡Item lz mihi mea autori
tate pos.meā ingredi.vt.ff.quo:ū bo-
no.l.j.ex de ordi.cog.c.ij.❡Itē qñ pa-
ctū est factū inter paries pōt qs sua au
toritate pos.cape.vt.C.de pign.l.iij.ff.
de 9hen emp.l.si qs sub hac.❡Itē de
bitorē meū possum cape fugientē z ad
iudicē ducere,vt.ff.q in frau.cred.l.ait
ptor.§.si debitorē.❡Itē possum colo-
nū meū nō soluentē pensionē mea au-
toritate expellere.C.loca.l.iij.de in.em
phi.l.ij.ex loca.c.pe.z fi.❡Idē est i eo
qui me.pos.spoliauit vl deiecit.q: pos
sum spoliare z deiicere ipm.ff.de vi et
vi ar.l.j.§.fin.z.l.iij.§.cū ergo id est in
eo q aqductū occupauit zc.ff.ad.l.aq.
l.si qs summo.§.j.de incē.rui.nau.l.q i
abt.§.ait ptor.❡Idē i curiali aufugiē
te q capi pōt vt.C.de decu.l.qdā.lib.x.
facit.l.j.si curialis zc.eo.lib.Idē i alio
casu.ff.de peti.here.l.si qs post.§.sz si
ipsi.Idē z in iudeo citato nolēte cōpa
rere sm Io.C.de iudeis.l.nullus.z ibi
no.❡Itē lz tutori z curatori facere sibi
ius in retinendo q expendit in bonis
pupilli vel adulti.vt.ff.de ad.tu.l.quo
ties.§.sicut.C.q tu.da.pos.l.creditorē.
❡Itē pcur.z negotiop gestor rōne ex-
pēsarū factap p ipsos in bonis dñi.vt
ff.de pcur.l.q ola.de neg.ges.l.debito
ri.§.si ipsi.❡Itē qñ nō pōt haberi co-
pia iudicis:lz sibi facere ius.C.de de-
cur.l.gñali.❡Idē est in vēditore vini
cui licitū est effundere vinū post denū
riatione factā emptori vt accipiat siue
lit accipe:vt.ff.de peri.z cōmo.rei ven
di.l.j.§.lz.z sic in istis casib⁹ lz.❡Itez
licitū est monasterio suū apostatā ca-
pere vel monachū fugitiuū carcerare.
extra.de aposta.c.a nobis.❡Itē alea-
tores possunt offendi occasione ludi.
ff.de ale.vsu.l.j.§.itē notādū.z seq.z sic
pōt sibi ius facere z aliū offendere qui
casus sunt spāles regir 9triū est vt.C.d
iudi.l.nullus.de exhi.reis.l.neminē.
5 ff.q met.cau.l.extat.❡†Itē not.q si in
vna ciuitate vel loco sunt plures here
tici licitū est ibi ignem imponere et cō
burere eos sine pena.vt no.xxiij.q.v.c.
si audieritis.z aduerte diligēter supi⁹
allega.ne fallaris. Sūt z alij casus in
quibus licitū est offendere aliumi iure
permittēte.vt not.j.de correct.male-
factorum.et est per totum.

❡Quib⁹ de causis qs possit ad mortē
vel in mēbro condēnari. Rubri.

1 ☞Condēnari ad mortē personaliter
in quibus causis quis possit.
2 Condemnatio in amissiōe membri in
quibus casibus fiat.



Uia expedit
ne maleficia remaneāt im
punita.vt.ff.ad.l.aql.l.ita
vulneratus.z vt delinquē
tes debita pena puniantur.ad hoc vt
alij temere ad delinquen.nō psiliant.
1 vt.C.de peñ.l.si operis cū simi.❡†Ui-
deamus in quib⁹ casib⁹ possit quis cō
dēnari ad mortē psonaliter.❡Et qdē
homicida qui dolo aliquez occidit ad
mortē dānatur.vt.C.de epi.audi.l.ne-
mo.ff.d postu.l.pe.❡Itē parricida:vt

ff.de parici.l.j.insti.de publ.indi.§.itē lex pōpei.de parici. ¶ Itez sacrileg⁹ q̄ diuina misteria turbat in ecclīa.vt.C. de epi.ꝛ cle.l.si q̄s ī hoc gen⁹.de his q̄ ad eccl.ꝯfu.l.denūtiatis. ¶ Itē ille q̄ attētat rapere scīmonialē vł eā cognoscit carnalr vel cū ea de facto mr̄imoniū ꝯhit ꝑueniēdo ad actū ꝛc.C.ð epi. ꝛ cle.l.si q̄s nō dicā rapere.l aut.ð san. epi.§.si q̄s rapuerit.col.ix. ¶ Itē raptores ꝟginū ꝛ viduaꝝ ꝛ scīmonialiū.et etiā illi qui dederūt eis auxiliū ꝛ fauorē ex certa scia ad faciēdū raptū.vt.C. de epis.audi.l.raptores.C.de rap.ꝟgi. l.j. ¶ Itē heretici si nolūt redire ad fidē pri⁹ moniti vt ad fidē catholicā reuertank:vt no.xxiij.q.iiij.c.vult, de⁹.ꝛ C.de here.l.ariani. ¶ Itē publici ꝛ famosi latrones vł fures.vt.ff.de pe.l.capitaliū.§.crassatores.§.famosos latrones. ¶ Itē ꝛ illi q̄ cōmittūt in.l.iul.maiest.q̄ fit ī multꝭ modis.vt.ff.ad.l.iul. maie.l.ij.ꝛ seq.C.e.ti.l.fi. ¶ Itē mathematici aruspices.vt.C.ð veneficijs.l. iij.ꝛ.l.exceptio. ¶ Itē ꝛ illi q̄ ad dictos mathematicos accedūt.vt.C.ð math. l.nemo. ¶ Itē plagiari⁹ q̄ pueros ꝛ filios alienos furak.C.ð plagi.l.q̄m.ꝛ.l. fi. ¶ Itē fabricātes falsaz monetā.C.ð fal.mo.l.pe. ¶ Itē ꝛ seditiosus q̄ ciuitatē vł ppł'm ciuitatis vel loci ꝯcitat ad rumorē.vt.C.de sedi.l.j.ꝛ.seq. ¶ Itē q̄ falsum libellū facit de altero ad infamiā ꝛ cōtra veritatē:vt.C.de fa.lib.l.j. ¶ Itē ille qui cōburit domū vel bladū alicui⁹:vt.ff.de incē.rui.nau.l.q̄ edes. ¶ Itē furatores puerorꝝ ꝛ sikes.Fallit in patre ꝛ aliꝭs ꝑsonis ꝯiunctis q̄ alia leniori pena puniūk.vt.ff.ð recep.l.j.ꝛ ij. ¶ Itē ꝛ illi q̄ cū armis edes alienas ꝛ villas ꝓliarūt fregerūt ꝛ spoliarūt vt ff.de vi pu.l.pe.de sica.l.si q̄s. ¶ Item venefici q̄ mala venena cōficiūt ꝛ mala venena vēdunt ꝛ mortifera medicamēta. ¶ Itē pōt dici ð his q̄ vēdūt carnes venenosas vł morbosas ꝛ mortiferas sciēter.ff.de pe.l.capitaliū.§.venenata.ff.de sic.l.j.ꝛ.ij.cū si. ¶ Itē crassatores ꝛ incēdiarij ꝛ fugiētes ad hostes ꝛ autores seditiōis ppło ꝯcitato. ¶ Et ille q̄ dedit poculū amatori.secuta inꝯ de morte.ff.ð pe.l.si q̄s.§.j.ꝛ.ij.§.q̄ abortiōis cā. ¶ Itē ꝛ ille q̄ dedit gladiuz carcerato:quo rupit carcerē:ꝛ q̄ carceratū deseruit ꝛ man⁹ sibi intulit cā occidēdi se:nisi fuerit ob īpatiētiā doloris vł infirmitatis.vt.ff.de peh.l.si q̄s aliq̄d.§.pe.ꝛ fi. ¶ Itē mulier q̄ manuz sibi intulit ꝛ ꝑtū eiecit:vt.ff.de pe.l.cicero. ¶ Itē explorator missus ad explorādū de hostib⁹ ꝛc.vt.ff.ð re mili.l.desertorē.§.is q̄ ad hostes. ¶ Itē miles q̄ in exercitu arma vēdidit vł alienauit vt.d.l.desertorez.§.miles. ¶ Itē q̄ falsat lr̄as pape.extra de cri.fal.c.dura.ꝛ c.lz.ad falsarioꝝ.ꝛ ibi not. ¶ Itē ille q̄ in bello mādata iudicis ptāris vel capitanei nō seruat:etiā si bene gessit.vt d.l.desertorez.§.in bello. ¶ Itē ꝛ ille q̄ murū ciuitatꝭ rūpit vel trāscēdit.vt.d. l.desertorē.§.necnō.ff.de re mili.ꝛ.l.fi. ¶ Itē ꝛ ille q̄ seditionē militū ꝯcitauit vt.d.l.desertorē.§.q̄ seditionē. ¶ Itē et adulteri ꝛ sodomite.C.de adul.l.cū vir nubit ī femina.ꝛ.l.q̄uis.l fi. ¶ Itē nō solū homicide ꝛ latrones ꝛ sikes.sz ēt illi q̄ fieri faciūt homicidia ꝛ sikra,vt de accusa.l.nō id mini⁹. ¶ Item ꝛ ille qui rebaptizat⁹ sit.cuz sit spēs heresis.vt C.ne scr̄m baptis.ret.l.ij.ꝛ.ff.de pe.l.vlti. ¶ Itē ꝛ ille q̄ facit ꝯuenticulā et congregationē.cā faciēdi seditionē in ecclesia vel ciuitate:vt.C.de his q̄ ad eccle.cōfu.l.denūtiam⁹. ¶ Item ille qui adorat idola.stellas vł planetas celi vel celicolaꝝ. ¶ Itē ꝛ ille q̄ ꝓpria autoritate ꝛ temeritate extrahit de ecclīa illū qui ad eā fugit.vel extrahere conak q: ꝯmittit l.l.iul.maie.nisi esset homicida vel adulter vel raptor ꝟginū.naz istos lz extrahere.vt.C.ð his q̄ ad ecc. ꝯfu.l.fidei.ꝛ.l.fi.nisi eēt exactor tributoꝝ.vt l.aut.ð mā.ꝓn.§.neq3 aūt homicida.cū si. ¶ Itē q̄ deū blasphemak punik pena capitali.vt l aut.vt nō luxu.ꝯ naturā.§.ꝛ q̄n.colł.vi. ¶ Itē ꝛ ille.q̄ suū ꝓpositū vel capitaneū in bello nō defendit vł deseruit.vt.d.l.desertorez.§. fi. ¶ Itē deportat⁹ q̄ aufugit de insula vel dānat⁹ ad bestias q̄ aufugit.ff.de peh.l.capitaliū.§.in exulib⁹.de re mili.l.q̄ est.§.j.ꝛ.ij. ¶ Itez ꝛ ille q̄ in bello

prius aufugit astãtibꝰ aliis.vel qui se=
creta hostibus nũtiat.vel qui cõmilito
nẽ suũ vulnerat.vt.l.oẽ delictũ.§.qui in
acie ⁊ seq.¶Itẽ ⁊ ille qui seipsum vul=
nerat.nisi fecerit ob tediũ vite.vel im=
patiẽtia doloris.vł morbi ⁊c.vt.d.l.oẽ.
§.qui se. ¶Itẽ ꝓditores ⁊ trãsfuge ⁊c.
vt.ff.de re mili.l.ꝓditores. ¶Itẽ ⁊ cu=
stos belli q̃ aufugit.ff. de re mili. l.qui
excubias.¶Itẽ seruꝰ qui militiã exer=
cet.ff.de re mili.l.qui ab omni. ¶Itẽ q̃
manꝰ intulit suo cẽturioni. Et idẽ po=
test dici de pñtore ⁊ Capitaneo.arg. a si
mili.ff.de re mili.l.milites.§.irreuerẽs
miles.¶Item ⁊ qui priuatũ carcerẽ hꝫ
⁊ exercet. ⁊ ꝑsonas ꝯtra earũ volũtatẽ
in priuato tꝫ carcere. siue in domo siue
in vinea vel in agro.C.de priua.carcer.
l.j.Itẽ ille qui fregit carcerem ⁊ fugit:
vt.d.l.milites.§.eiꝰ.ff.de expil.l.j.et se.
¶Itẽ turbator pacis capite puniat̃.ff.
de re mili.l. fi.§.fi. ¶Itẽ ille q̃ receptat
latrones sciẽter ⁊ cũ eis partitur res ro
batas ⁊ dat eis auxiliũ ⁊ fauorem vt.l.
j.⁊.ij.nam agẽtes ⁊ consentientes ⁊c.C.
de epi.⁊cle.l.quãq̃.l fi. ¶Et not.ꝙ est
quadruplex consensus:vt not.extra de
off.dele.c.j.¶Itẽ ⁊ ille qui cũ inimicis
tractat mortẽ amicorũ.C. de re mili.l.si
quis ꝓ barbaris.C.vbi cause fiscales.l.
vniuersis. ¶Itẽ ⁊ officialis qui ꝓuen=
tus publicos rei romane subtrahit. et
omnes illi qui dãt eis auxiliũ ⁊ fauorẽ:
vt insti.de pu.indic.§.l.iul.pecu.⁊ seq.
¶Itẽ seruus falsitatẽ cõmittens.ff. de
fal.l.j.§.fi.¶Item seruus faciens vio=
lentiã.C.ad.l.iul.de vi publi.l. seruos.
¶Item mulier que seruo se supponit.
C.d mu.q̃ se ꝓpri.seruis subi.l.j. ¶Itẽ
iudeus qui iudeum cõtra christianum
defendit vel conatur eũ trahere ad suã
sectã.C.de iude.l.ij.¶Itẽ si iudeus vel
hereticus emit mãcipiũ Christiani.C.
ne christia.manci.l.j.¶Itẽ qui ferrum
vẽdunt vel arma portant ad hostes:vt
ff.de pub.l.quotẽ ferro.⁊.C.que res vẽ=
di.nõ pos.l.j.⁊.ij.¶Itẽ ⁊ illi qui furan
tur ⁊ derobant̃ victualia que ducũtur
ad exercitum:vt.C.que res ven.nõ pos.
l.j.¶Item ⁊ in alio casu:vt.C.de rebus
que ven.nõ possunt.l.j. ¶Itẽ ⁊ ille qui

aliquẽ castrauit.vt.ff.de sic.l.lege.§. fi.
¶Itẽ lene ⁊ lenones.vel mulieres q̃ ꝓ
pter vestimẽta vel alio mõ ⁊ max. vir=
gines coniuges trahũt ad meretriciũ.
qꝛ vltimo supplicio dãnant̃. vt in aut.
de lenonibus.§.preconizamꝰ. colł.iij.
¶Itẽ q̃ dedit bibere vel comedere mu
lieri vel viro vt nõ possit ghare vel na=
sci partus. extra de homi.c. si aliquis.
ff.de sic.l. si mulierẽ. ¶Itẽ ille qui dat
bibere vel comedere mulieri ꝓpter qđ
faciat abortiuum.si partꝰ erat anima=
tus in vẽtre.alˀs extraordinarie punit̃:
extra de homici.c.si quis ex literarũ.ff.
de penis.l. si quis aliqđ.§.qui abortio=
nis. ¶Item ille qui spiritualia vẽdit.
vel sanctorũ reliquias penam capitalẽ
cũ simoniam cõmittit ⁊ incurrit.vt.j.q.
j.qui studet. ¶Itẽ ille qui aggerẽ nilli
rumpit vel alteriꝰ fluminis.argu. a si=
mili.C. de nilli ageribus non rumpen
dis.l.j. qꝛ iste talis comburit̃. ¶Itẽ q̃
vtitur veste religiosa in vituperium re
ligionis punitur capite vt notat̃ i aut.
de sanc.epi.§.penul.colũ.viij. ¶Itẽ ⁊ i
alio casu.ff.de publ.cottem.§.dominꝰ.
¶Item iudex qui captum per malitiã
decipit: vt confiteat̃ contra veritatem
aliquid contra se per quod quis moria
tur. ⁊ per qđ q̃s innocẽs occidatur: vt
ff.ad.l.cor. de sica.l.lege. Item medicꝰ
q̃ aliquẽ castrauit. vt.d.l. lege.§.pe. de
sica.¶Itẽ in eo qui se ferit:vt.d.l.fina.
¶Item potest dici de vastatoribus vi
nearũ forte. vel de nocturnis popula=
toribꝰ.C.vt lice.vnicuiq; sine iudi.vin.
l.j.ff.ar.fur.cel.l.ij.¶Itẽ iudex qui fal=
so cõdẽnauit aliquẽ ad mortẽ. ¶Item
falsus testis qui falsum testimoniũ tu
lit ꝑ qđ aliquis condẽnatur ad mortẽ.
ff.de sic.l.j.extra de cri.fal.c.falsidicꝰ te
stis ⁊c.cũ si. ¶Itẽ ille qui aliquẽ conat̃
extrahere de religione:vt.C.de aposta.
l.cũ quis. ¶Itẽ ille qui imaginẽ salua
toris facit in humo.vt pedibꝰ opprima
tur vt.C.ne li.signũ salua.l.j.¶Itẽ ille
qui armata manu vel corpora vel ossa
mortuorꝫ extrahit de sepulchro.ff.de se
pul.vio.l.iij.§.aduer.l.fi. ¶Itẽ ⁊ i casu
C.de Isfan.expos.l.ij.⁊.ff.de lib. agno.
l.necare.videtur. ¶Itẽ sacrilegi.q̃ sa=.

trilegium committũt.ff.ad.l.iul.pecu.
l. sacrilegia pena.⁊.l. sacrilegi capite
puniũt. ¶Itẽ ⁊ ille dãnatur ad mortẽ
qui mala fecit sacrilegia: vt.ff. de sic.l.
eiusdem. nã ⁊ sic patet ꝙ in dictis casi
bus ⁊ similib⁹ si qui reperiunt condẽ-
nantur ad mortem. ¶†Sunt quidã ca
sus in quib⁹ fit cõdẽnatio in amissione
mẽbri vt in seruo fugiẽte ad barbaros:
vt.C.de ser.fu.aut.sed nouo iure. ¶Se
cũdo in exactore tributorũ falsum com
mittẽte in officio suo q̃ manũ etiã amit
tit ẞm Lombardos.vt in lombarda de
his q̃ falsum fecerũt instrumẽtũ.l.j.et
ij. ¶Itẽ in falsario monete q̃ similiter
amittit manũ ẞm iura lõbardoꝝ.vt in
lõbar. de his qui.mo.fal.l.j.⁊.ij. ¶Itẽ
in eo qui fecit instrumentũ alienatio.
feudi. de prohi.feu.alie.l.imperialẽ.§.
scorba. ¶Itẽ in eo qui fregit pacẽ vul-
nerando aliquẽ qui manum similiter
amittit.vt in vsi.feudo.de pa.te.l.j.§.si
quis aliũ. ¶Itẽ ⁊ in furto ẞm iura lom
bardorum qui mẽbrũ amittunt.nã pro
primo furto amittit oculũ pro secundo
nasum pro tertio; laqueo suspendit in
lombar.de latronibus.l. si quis.que le
ges habent solum locum in prouincia
Lombardie ⁊ nõ alibi.vt puto vt.ff.de
iurisdi.om.iudi.l.fi.C.de sum.tri.l. cũ-
ctos populos. Et not.qd isti delinquẽ-
tes puniuntur a rectoribus prouincia-
rũ ⁊ locorũ quib⁹ concessa est potestas
puniẽdi:⁊ nõ a priuatis psonis. vt no.
S.in proemio.⁊.S.de personis que pos-
sunt offendi in persona sine pena. vn-
de non prosequamur latius.

¶De publicis iudicijs. Rub.

☞ Publica delicta que sint.
Priuata delicta que sint:⁊ q̃ capitalis ⁊
que non capitalia dicantur.
Condẽnat⁹ de publico crie, est infamis
⁊ a testimonio repellitur.



Elictorum.

†Alia dicunt publica:qr
cuilibet competit accusa
tio ⁊ sunt illa in.l.iul.ma
ie.l.iul.de adult.l.iul. de
sic.l.iul. de vi publi.l.iul. de ambitu.l.
iul.repetũdarũ.l.iul.de annona.vt de

2 pub.ind.l.j.† Alia vero oĩa regulariter
dicunt priuata. ⁊ in priuato regulari-
ter null⁹ põt accusare nisi sua intersit.
vt.ff. de priua.deli.l.fi.not.C.de furt.l.
manifestissimi. ¶Et q̃dẽ publicoꝝ ali
qua sunt capitalia ⁊ dicunt capitalia
ꝑ quib⁹ imponit pena mortis. aut exi
lij perpetui sȝ si sit ad tps dicit relega-
tio. ¶Alia vero non capitalia dicunt
vbi pena pecuniaria imponit vel ali-
qua modica corporis cohertio. vt.ff.de
pub.iud.l.iij. si q̃s cau.l.iij.§.rei capi-
talis.de penis.l.ij. et.l.capitaliũ. cũ si-
mi. ¶Et primo viden. est de publicis
3 criminalib⁹ ⁊ earũ pena. ¶† No.tñ qd
cõdẽnatus de publico crimine est infa
mis ⁊ repellit a testimonio.vt.ff. d pu.
iud.l.infamẽ.ff.de testi.l.scio. ⁊ seq.⁊.l.
ob carmen. extra testi.c. testimonium.
⁊ de testi.cog.c.preterea.

¶Ad.l.iuliam maiestatis. Rubri.

1 ☞ Crimine.l.iul.maie.qui teneant.
2 Infames serui ⁊ omnes alij admittunt
ad accusandum ⁊ testificãdũ in crimi-
ne.l.iul.maiesta.
3 Tormẽtis q̃ possint subijci in crie.l.iul.
maie. ⁊ qui sint illi q̃ hoc crie teneant.
4 Pena qua puniat crimẽ.l.iul. maiest.⁊
crimẽ heresis ⁊ quõ puniant filij ano-
tatorũ ⁊ vasallorũ ecclesie. ⁊ que colle-
gia illicita faciunt.



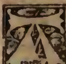
Ege iulia ma-

1 iestatis.†Tenetur q̃ maie-
statem publicã leserit.i. im
peratorem siue imperiũ et
populum romanum.i. ille qui de bello
publico recessit ⁊ victoriam hostibus
dedit. ⁊ qui castrũ. ⁊ qui aliqd castrum
tenuerit cõtra principis voluntatẽ aut
suo vel capitaneo nouo misso ad hoc vł
deseruit exercitũ pñcipis ⁊ ppłi roma-
ni. ¶Itẽ ⁊ priuata persona q̃ gessit do-
lo malo magistratũ sciẽs se nõ esse ma
gistratũ.ff.e.l.lex. ¶Itẽ ⁊ ille tenet qui
dolo malo cũ iur.aliquid gesserit vel fe
cerit cõtra rempublicam romanorum.
¶Item et ille cuius dolo est proditio
facta de populo romano vel insidia-
tus fuit populo romano vł fecerit quo
minus hostes veniãt in potestate ppłi

romani. ¶ Itē ille q̄ procurauit vt ami
ci fierent inimici ⁊ hostes. ¶ Itē ⁊ ille q̄
fecit vt aliqua ciuitas vel locus nō ob=
tēperet vel nō obediat populo romano.
¶ Itē ille qui fecit vt darent̄ obsides vł
pecunia vel iuramēta ꝯ rē publicā. ff. e.
l. cuicunq̄. ¶ Item ille qui fecit aduer=
sus securitatem ppłi Romani. vel cuiꝰ
cōsilio ⁊ ope. factum est ꝯ populum ro
manū. ¶ Item ille q̄ fecit ꝯ iussum prin
cipis vt obsides occident̄. vel hostes ar
a mati sint in vrbe romana[a] vel q̄ magi=
stratus vrbis occidāt. vel qui ꝯ rē publi
cā arma deferat. vel q̄ hostibꝰ in dānū
populi mittit literas. vel signa facit. vł
seditionē sollicitauit ꝯ rem publicam ⁊
sittis facit. vt. ff. eo. l. j. ¶ Itē ⁊ ille q̄ pro=
ditionē facit de aliqua ciuitate vel pro=
uincia hostibus populi romani. vel eiꝰ
2 cōsilio factū ē vt ff. e. l. maiestatis. ¶ † In
hoc crimine infames serui ⁊ oēs alij ad
mittuntur ad accusan. ⁊ testificā. v. ff. e.
l. famosi. ⁊ l. fi. ⁊ insti. de pub. iudi. §. pu
3 blica cū si. ¶ † Itē possunt tales subijci
tormentis. cuiusc̄ūq̄ dignitatis. ⁊ tormē
tum debet fieri cū funibus siue cordis.
vt. C. eo. l. iij. ⁊ seq. precedentibus indi=
cijs. vt. C. de q̄sti. l. milites. vel presum=
ptio. ⁊c. vt no. in titu. q̄ debent p̄cedere
tormētum ⁊ q̄ñ ec ibi de indicijs ⁊ p̄=
sumptionibus. ¶ Itē nō solum ille q̄ fe
cit aduersus principem. sʒ qui fecit ad
uersus cōsules ⁊ senatores ⁊ ꝯsiliarios [1]
4 p̄ncipis q̄ sunt pars corpꝰ eiꝰ. ¶ † pe=
na aūt est q̄ nō solum qui sic delinquūt
puniunt̄ ad mortem pena capitis vt. ff.
eod. l. iij. sed ⁊ filij eorum qui bonis om
nibus spoliantur. sola vita eis relicta.
vt. C. eod. l. fin. ¶ Idē videtur in crimi
b ne heresis.[b] vt. C. d̄ hereti. aut. gazaros
extra eo. ti. c. vergētis. ¶ Idē est in filijs
anotatorum ⁊ vasallorum ecclesie. ex=
tra de prebē. c. in quibusdam. ⁊ est spe=
ciale. alias crimen patris non nocet fi=
lio vt. ff. de pe. l. crimen. ⁊. C. eod. l. infa=
mis. ¶ Item tenet̄ ille q̄ collegia illici=
ta et societates p̄hibitas facit. ff. de col
le. illici. l. j. ⁊. ij. ⁊ ff. ad. l. iu. maie. l. j. ibi ca
ue ceterum ⁊c.

¶ De adulterio īcestu ⁊ sodomia. Rub.

1 ☞ Adulterium quid sit.
2 Adulterium cōmittitur si maritus cognoscat solutam.
3 Stuprum quid sit.
4 Accusando de adulterio q̄s primo. ⁊ q̄s deinceps admittat̄. ⁊ quādo possit agi de adulterio.
5 Maritus q̄ñ admittat̄ ad accusandū de adul.
6 Uxor quādo possit excipere ꝯ maritū accusantē eam de adulterio.
7 Lenocinium q̄ñ dicat̄. ⁊ q̄ñ excusetur mulier ab adulterio.
8 Uir quando nō teneat̄ de adulterio.
9 Adulterij pena que dicatur.
10 Sodomie quid sit pēa.
11 Stupri que sit pena.
12 Raptus quid sit. ⁊ q̄ sit illius pena.
13 Incestus quid sit ⁊ qua pena puniatur.
14 Maritꝰ accusans vxorem de adulterio ⁊ non probans qua pena punitur.



Dulterium. † Est p̄prie ad alterius thorum transitus. ⁊ cōitus cum nupta. vt. ff. eo. l. inter liberos. §. lex iulia.
2 ¶ † Et licet vir agat cū soluta adulterium committit. q̄r vxorem suam coīquinat. xxxij. q. ij. in coniugio. sicut ecōuerso quādo cōiunx cum soluto. i. nō vxorato delinquit. Ipsa em̄ coinquinat virum suū. q̄r vir ⁊ vxor non ad imparia iudicantur extra de diuortio. c. gaudemus. §. quia vero. xxxij. q. j. c. si

a ¶ Romana. Adde q̄d ēt tenet̄ ille q̄ ꝯgregat gētē i ciuitatibꝰ q̄ nō recognoscūt superiorē de quo p̄ Ange. in tracta. malefic. et ibi aug. arim. in v̄. d̄ hac tradito et vide p̄ Cepo. in ꝯsi. xvij. ⁊ ibi q̄ ille q̄ falsificat monetā īcidit in hoc crimē in. iiij. colū.

Additio.
b ¶ Heresis iste. s. in rubrica d̄ here. aliter distinguit referēdo Gof. in sum. de here. sʒ tu vide d̄ ꝟitate docto. l. d. c. ꝟgētis hic alleg. hiero. chu.

3 quis. ¶ †Stuprum est
illicita defloratio virgi
nis. et dicitur illicita. nisi
fiat a marito. q: matri
monium est licitum et
nulla alia quãuis etiam
in vidua possit stuprum
cõmitti. vt. d. l. inter libe
4 ros. ¶ †Et no. q in accu
satio. adulterij primo ad
mittitur maritus et prefer
tur patri adultere. vt. ff.
e. l. ij. §. si simul. nisi ma
ritus colludat cũ vxo. vt
ff. e. l. iij. ¶ Item prefer
tur maritus omnibus ex
traneis etiam preuenien b
tibus eũ.[a] vt. ff. eo. l. ma 9
ritus. §. si qñ. ¶ Itẽ po
test agi de adulterio etiam
si vxor nõ sit legitima. ff.
eo. l. si vxor. ¶ Itẽ et spõ
sus agit pro sua sponsa 10
vt dcã. l. si vxor. §. diuus.
xxvj. q. ij. qui desponsa 11
tam. nõ adulterij esse dz
et opz. C. e. l. quãuis. post
maritum et patrẽ admit 12
tuntur propinqui. vt. d. c
l. quãuis. demum autẽ ex
tranei. vt no. C. eo. l. iure
mariti. et l. ob cõmissa. et
ff. eo. l. quinquenniũ cũ
5 similibus. ¶ †Et no. q
maritus admittitur. si
ne sit filiusfamilias siue
nõ. et inuito patre. vt. ff. e.
l. iij. §. filius. et sit minor
annis dũmodo sit adul 13
tus. vt. ff. e. l. si maritus.
§. lex iulia. et. C. e. l. pro
6 pter. ¶ †Item no. q mu
lier potest contra mari
tũ excipere q ipse adul 14
terium similiter cõmisit
vt. ff. eo. l. vxor. §. iudex.
ff. solu. matri. l. viro atque
vxori extra eo. c. intelle
ximus. et. c. tua. ¶ Itẽ qd
ipsam sibi reconciliauit
extra de conuer. coniu.

c. gaudemus. ff. eo. l. si vxo. ¶ Item qd
ipsam tradidit adulterãdum. extra de
eo q cog. cõsan. vxoris sue. c. discretio
nem. ¶ Item quod ex causa lenociniũ
7 fecerit. ¶ †Itẽ dicitur lenocinium qñ pre
tiũ pro stupro recipitur vel donatio vt
adulteriũ collet. xxij. q. ij. c. j. ¶ Itẽ no
ta q mulier excusatur si violenter fuit
cognita ab alio quem credebat virum
suũ. xxxiiij. q. iij. c. cum in lectum. ¶ Itẽ
si credidit virum suum mortuũ. et alij
nubit. xxxiiij. q. one. ij. cum per bellicam.
8 ¶ †Item non tenetur de adulterio vel
stupro vir qui meretricem vel cauponã
cognouit carnaliter propter vtilitatem
persone et vite sue. C. de adulterijs. l. q
adulteriũ cõmisit[b] et. l. si quaque. ¶ †Pe
na adulterãtis est mors. C. e. l. quãuis
in fi. mulier autem recluditur in mona
sterio. quam potest sibi maritus recon
ciliare. j. bienniũ etc. vt. C. eo. aut. sed ho
die. l. aut. vt nulli iudi. §. manifesta. col
la. ix. ¶ †Itẽ pena sodomie. et idem sce
lus nefandũ cõmitten. est pena gladij
siue mortis. C. eo. l. cũ vir nubit. ¶ †Pe
na vero stupri diuersimode ponitur et
punitur. vt habetur insti. de pub. indi.
§. sed eadem. l. et dicvt ibi. ¶ †Raptus
vero[c] est puellam rapere et alibi deduce
re causa luxurie. Et est proprie in virgi
ne. vel vidua honeste vite et sanctimo
niali et similes. Et isti tales raptores
capite puniuntur ad mortem. et non solũ
raptores sed etiam illi qui opem scien
ter vel auxilium dederũt etc. vt insti. de
pub. indi. §. sin autẽ. C. de episc. et cle. l. si
qs non dicã rapere. de episcopa. audi.
l. raptores. et de raptu virginũ. l. prima.
¶ †Incestus vero cõmittitur cum priui
gna nouercha nuru consanguinea. et
simili cõiuncta vt institu. de nup. §. pri
mo. et §. affinitatis et eadem pena puni
tur qua adult. ff. eo. l. adulterium cum
incestu. ¶ †Et si maritus accusat vxo
rem de adulterio. et nõ probat punitur
in aut. vt liceat matri et auie. §. cãs. et §.
quia vo. col. viij. et no. C. eo. l. quãuis. in fi.
et eadẽ pena punitur qua adul. ff. e. l. si
adulteriũ cum incestu. et. l. si maritus. et
de ista materia plene no. Azo. in sum. hu
ius titu. vnde latius non prosequor.

a ¶ Preue
niẽtibus eũ.
Add. qd etiam
preferatur patri preue
niẽte dũ
mõ ipse ma
ritus nõ fue
rit negli
gẽs vt per
gl. et bar. in
l. ij. §. si. ff. de
adult. et per
azo. in sum.
C. eo. ti.

b ¶ Com
misit. Add.
idẽ si cõcu
binã tene
bat et vide
per pau. de ca
in cõsi. cxxvj.
inci. in xpi no
mine de mu
lier. et in cõsi
cxxix. inci. in
xpi nole re
nocat in du
bium.

c ¶ Raptus
Add. tu q
adulteriũ
est grauius
quã crimẽ
raptus vt in
l. j. C. de ra
ptu. vir. et
dicit alex.
in cõsi. lxij.
in. j. volu.
col. ij. ver. pro
hoc. et vide
eundem in
cõsi. xxiij.
co. pe. ver.
Et idem in
ij. vol. vbi
adulteriũ
est grauius
furto.

¶ De homicidio ⁊ qui dicātur homicide. Rubrica.

1 Homicidium quid dicatur.
2 Homicidij dicitur reus qui hoīem dolose occidit.
3 Homicidij tenetur qui cuz telo doloso ambulauit ⁊c.
4 Itē qn̄ homicidij teneatur iudex vl̄ potestas. qui venenū malū scienter facit q̄ve falsuz testimoniū ꝯ aliquē tulit. vl̄ tuli fecit. q̄ dat bibere aliq̄d mortiferū alicui. ⁊ similib̄ aliis casib⁹ sequētib⁹
5 Agentes ⁊ cōsentientes pari pena puniuntur.
6 Homicidij pena que sit ⁊ qui nō teneātur de homicidio.
7 Homicidio ꝯmisso an presumat̄ dol⁹.



1 Videamus in genere. ¶ † De homicidio ⁊ dicitur homicidiū hominis cedum siue hominis occasio: et dicitur
2 ab homine et cado, cadis ⁊c. ¶ † Pro homicida tenetur qui hominem dolose occidit qualitercunq̄ occidat. siue gladio siue veneno. siue manibus strāgulādo. vt. ff. ad. l. aquil. l. q̄ actione. §. occisuz. ff. ad silla. l. j. §. occisoruz. C. ad mace. l. plus est. siue sit liber. siue seruus. ff. de sic. l. j. §. qui hominem siue sit infans occisus siue maior. ff. de
3 extraor. cri. l. diuus. ¶ † Item de homicidio tenet̄ qui furtiue vel palaz cū telo dolose ambulauit ⁊ aliquē aio occidēdi vulnerauit vel traxit gladiū ꝯ eū perueniendo ad actuz. ⁊ pentiēdo aio vulnerādi. ⁊ occidendi lz nō occiderit vt. ff. de sic. l. j. ⁊. C. e. l. si is q̄ cū telo. ⁊. l. si q̄s necandi. ⁊. d. l. j. §. diuus. q: in talibus volūtas ⁊ actus ꝓ facto reputant̄ ff. e. l. diu⁹. ff. de penis aut facta. §. euē-
4 tus. ¶ † Itē tenet̄ iudex vel ptās qui operā dedit vt aliq̄s accusatus vel inq̄sit⁹ falso aliq̄d ꝯfiteret̄ per q̄d innocēs damnaret̄ postea ad mortē. ff. de sic. l. j. in prin. vel ꝑ pecuniā receptā ad ꝯdēnan. aliquē ad mortē innocētē vel ira motus ꝯdēnauit. ff. ad. l. iul. repe. l. lex. §. fina. ¶ Item ⁊ ille tenetur qui venenū malū sciēter facit cā occidēdi aliquē vl̄ vēdit ad occidē.[a] ¶ Itē ⁊ q̄ falsuz tulit testimoniū. vl̄ tuli fecit ꝯ aliquē ꝑ q̄d q̄s cōdēnat̄ ad mortē ꝯ ius. ¶ Itez iudex q̄ ob pecuniā falsā tulit sn̄iaz mortis ꝯ aliquē. ff. e. l. in prin. ⁊. §. p̄terea. ⁊. l. eiusdē circa p̄n. ⁊. l. j. C. d̄ acc. ⁊. l. nō tā min⁹. cū si. ¶ Itē ⁊ ille q̄ dat aliq̄d mortiferū bibere vl̄ comedere vt puta venenū mādagorā vl̄ serpentē. vel cicutā vl̄ q̄d sile. ff. e. l. iij. §. alio. ¶ Itē ille q̄ misit aliquē ꝑ aliquam viā vt occideret̄ dolose sciēs ibi eē homicidas vel inimicos suos. ff. e. l. §. Itē autor. ¶ Itē ille q̄ fuit actor seditionis. vt. d. §. itē autor. ¶ Itē ⁊ ille q̄ castrauit hoīem vl̄ puerū cā libidinis faciēde. vt. d. l. eiusdē. §. q̄ hoīez. ¶ Itē ⁊ ille q̄ mulierē coegit vt eiiceret ꝑtū iā aiatū ⁊ viuū. ff. de pēis. l. cicero. Itē ⁊ mulier q̄ partū eiecit aiatū vt. ff. d̄ sic. l. si mulierē: ⁊ ff. de extraor. cri. l. diu⁹ no. Itē ⁊ q̄ dat bibere vl̄ comedere mulieri p̄gnāti vt ptū eiiciat. vt. ff. d̄ pe. l. si q̄s aliq̄d. §. abortiuū ¶ Itē q̄ facit vt nec vir nec mulier possit generare. ar. ff. de sic. l. si mulierē extra d̄ homicidio c. si quis. Itē ⁊ qui facit vt nō possit mulier parere partū extra de homicidio. c. si q̄s. ¶ Itez iudex vel ptās vel ali⁹ officialis qui facit aliquem ꝯfiteri ꝯ veritatē ꝓpter que innocēs oc-

[a] ¶ Ad occidēdū. adde ⁊ itellige hoc ēt si homicidiū nō seq̄tur vt ꝑ ce po. cōsi. fi. col. j. ⁊ ibi de pena.

a ℂ Pari pena. istud quomodo intelligat vide plen. p Cepol. in cōsi. xvij col. iiij. et p Alex. in ɔsi. xv. in fi. volu.. b ℂ Infāte. adde tñ q si ē doli capax infās ɔmittit oē dlictū p̄ter carnis. l. auxiliū. §. j. et ibi no. ff. de mino ri. et sic pu nitur qđ ēt intelligē si sit ta lis infans proximus pubertati: vt dicit no. ang. l. i. im puberē. ff. de fur. c ℂ Ebrietas. adde Bartol. in l. aut facta in prin. ff. de pe. et vi de eūdem in. l. respiciendū. §. delinquūt eo. titu. vbi dicit quod ebrietas nō excusat de quo per. Ro. in. l. j. i princi. col. iiij. ff. de ver. obli. et vide. d. Maria. so. l repe. c. ad audientiā de homicidio et p angel. are. in trac. malefi. in ver. sciēter col. viij. et adde q etiā si dormiēdo qs deliquit q excusatur. de quo p bar. l. l. pe. ff. đ parici. Pe. de anc. et Jo de imo. in cle. furios'. eẽ đ homi. et bar. l. l. vt vi. ff. de insti. et in. et p flo. l. l. si seru' fugi. §. si fornicari'. ff. ad. l. aq. et l locis. ss alle. d ℂ Furor de hoc vide l locis. s. pri. allegatis. et adđ qđ de hñte dilucida int ualla si delinqt ab excusatiōe p̄sumat delictū factū t̄pe furoris vł sane mētis đ quo doc. l rep. cle. j. đ homi. et adde qđ si qs dliqt t̄pe sane mētis et l phiti sit l furore nō p̄t puniri đ tali delicto ita bal. sin gulr quē vis l. l. furiosū. C. q testa. facer phit de qvide latissime p. Frā. are. l. l. ex fcō col. v. cir. mediū vsq. vtrū pro homicida. ff. de vul. et pu. quē om nino vide

cidatur. ff. de sic. l. j. et. l. iij. §. qui fal. ℂ Itē et ille qui se castrari fecit. et ille qui eū castrauit. ff. de sica. l. iiij. §. fi. ℂ Itē et ille qui fecit instrumē tum ad hominē castrā dū. vt. ff. eo. l. hū quoq. §. j. et. l. seq. ℂ Item qui homicidiuz facit vel sic ri facit. C. de accus. l. nō ideo. ff. ad l silla. l. si cert' sit percussor. ff. đ sic. l. nihil. ℂ Item generaliter b quicunq alium occidit vel occidi fecit sponte et dolo malo. vel aliquid dolose facit p̄pter qđ ali quis moriatur de homi cidio tenetur. ℂ Itē cū socij et participātes qui scienter dant auxilium

et fauorē operādo l delicto. ℂ † Nā agētes et consentiētes pari pena a puniun tur et de homicidio tenetur. ff. eo. l. j. in princip. de parici. l. vernz de adul. l. is cuius oper. nam hoc desideratur dol' et non sufficit culpa. ff. de sica. l. et lege. et facit. ff. eodem. l. nihil. et. l. qui eodē. licet de culpa puniatur sed nō ad mortem. qui culpa deliquit et occidit. ff. eo. l. j. §. sed si culpa. et. l. iij. §. fi. et. l. senatus 6 et. l. l. l. cornelia. §. si qs q est notā. † Pena aūt homicidij est pena capitis et mortis regulr iuxta illud homicida parici da q fecit expectat. C. de epi. au. l. iij. §. fi. de pari. l. pe. §. q alijs p̄sonis. istit. de pub. iu. §. itē lex iulia. đ sica. et ibi not. iuxta illđ q gladio ferit gladio peribit. ℂ Fallit tñ i qbusdā p̄sonis q ɔmittūt homicidiū et n tenet de homicidio nec puniunt vt est videre l infante b et furio so q nō punit de homicidio. vt. ff. eo. l. quđ infans vel furiosus. ff. de offi. p̄si. l. diuus. ℂ Itē in eo q cū claua vel alia re homicidiū ɔmisit nō animo occidēdi vt. ff. eo. l. j. §. sed si claua. ℂ Itē neq in marito q occidit mulierē dep̄hēsam in adulterio. ff. e. l. j. §. sed et quecūq nō punit ad mortē. vt. ff. đ adul. l. si adult. §. nam et diuus. ℂ Item in eo qui occidit furem nocturnū. ff. codez. l. furem. ℂ Itē in eo qui occidit in rixa et nescit cui' ictu perijt. vt. ff. e. l. fi. ℂ Itē generalr in ol alio casu in quo quis potest aliū occidere de iure ad sui defensionē vel rerū suarū vel filiorum vel parentū vel similiū p̄sonarū etc. vt plene. s. de p̄sonis q pos. offē. sine pe. etc. nā isti nō tenētur de homicidio lz homicidiū faciant. ℂ Item et si casu fecit. vt. C. de sica. l. j. et. l. eū qui. ff. de pe. l. respiciēdū. §. casu. ℂ Item maxima demētia. vt factū a demētissimo. vt. ff. de pe. l. aut facta. §. euentus. ℂ Item ebrietas c excusat ab homicidio. xv. q. j. c. sane. et. c. inebriarunt. §. infania. xv. q. prima. si quis insanie. ℂ Et si fiat ad defensionē suaz vel rerū suarū vel filiorūz et similiūz. vt supra dictū est. ℂ Itē etas excusat vt in impubere nō doli capace. vt. ff. đ pe nis. l. impunitas. ℂ Itē furor d vt. ff. de offi. p̄si. l. diuus. ℂ Item etiaz in simi

libus vt no. infra in ti. de insultu & defen. & no. de hoc Goffre. in sũma sua. extra de penis in fi. ¶ Sunt aũt multe psone q̃ nõ cõmittũt homicidiũ. & tñ dãnant ad mortẽ vt no. s. de psonis q̃

7 pos. ad mor. cõdẽnari. ¶ † Sed nunq̃d in homicidio cõmisso psumit dolus. vide. j. in ti. primo in q̃o. q̃d sit dol' et dolose factũ. Rñ. nõ vr nisi pbet. vt. C. de dolo. l. dolũ. ¶ Et q' sic. vñ oẽ male fciũ factũ praue psumit actũ. C. de iniur. l. si nõ cõuicij. ¶ Item alia rõne q̃ ops homicidã pbare q' casu fecerit homicidiũ si vult euitare pen. & vñ q̃ ipȝ psumit. C. de sica. l. j. & l. eũ q̃ gõ verũ vr de rigore iuris. Sȝ Bzo. in summa. C. ad. l. cor. de sica. in fi. dicit q' pẽa homicide est q' altiores deportant. humiliores bestijs subijciunt. lȝ q̃ cũ ap te est. ff. de pari. l. j. §. q̃ als psonas. ibi. de publ. iudi. §. itẽ lex cor. de sica. et q̃ ibi not.

¶ De insultu percussiõe defensiõe. & q̃ excusant a delicto. Rubrica.

1 ¶ Insult'. q̃d sit.

2 Insultãs aliũ sine armis illũ tñ nõ tã gens quo puniat.

3 Insult' fact' ab aliq̃ habẽte ensem ad lat': illo tñ nõ euaginato: si ordinatũ sit q' isultãs cũ armis puniat in. x. an punief in. x.

4 Insultũ faciẽs ad porticũ domũ alicuius: siue sit propria siue conducta vel gratis ocessa: stãte ordine: q' insultus faciẽs ad domũ alicuius puniatur in c. quo punietur.

5 Insultu a plurib' facto q̃ vnũ stãte ordine q̃ q̃ fecerit isultũ puniat in. x. an q̃libet insultantiũ cõdẽnabit in. x.

6 Insultu facto ab vno q̃ plures. an pro vno insultu vel p plurib' teneat. & an pro vna pena.

7 Insultu facto q̃ mar. & illo vulnerato. an fiet odẽnatio de insultu p se & ẽt de vulnere aut de vulnere tñ.

8 Uulnerãs siue occidẽs ad defensionẽ illũ: q̃ q̃ eũ irato aio et ense euaginato ibat. an teneat de vulnerato vl' de occiso

9 Defendere se aut ad sui defensionem aliq̃d facere. q̃n aliq̃s dicat.

10 Defẽdere se cũ armis q̃n liceat: & quis insultãs velit te sine armis offendere

11 Resistere q̃uo possim q̃n mihi in rebus meis fit vis.

12 Uulnerato te a mar. si ille incõtinenti aufugiat. & tu psequendo ipm vulnerasti. an puniaris.

13 Insultantibus se duobus adinuicẽ: q̃libet eorum dicente alter incepit q̃s condemnabitur.

14 Uulnerato seu occiso in via mar. qui erat male cõditiõis & fame a titio qui erat bone cõditiõis & fame dũ se defẽdit a mar. iñ hoc pbare nõ põt nisi p suũ iuramẽtũ. q̃d fiet.

15 Uuln' intulit Titi': aio occidẽdi sem prouiso. an de homicidio punief lȝ nõ sequatur mors.

16 Uulnerato titio puta cũ gladio. si pluribus dieb' iacuit. postea surgat & huc atq3 illuc eat: deinde subito moriat. an vulnerãs erit puniẽd' de vulnere tãtũ vel de occiso.

17 Uulnerato in casu mortis an debeat credi si dicat q' talis eum vulnerauit seu insultauit.

18 Ludentib' plurib': vn' aliũ pcussit nunq̃d puniatur.

19 Uuln' intulit titi' existẽs i via Caio existẽti in domo, piciẽdo ensem in domũ. si sit ordinamẽtũ. q' in duplo puniat pcutiens aliquẽ in domo sua. an pena dupli punief titius.

20 Statuto dicẽte. q̃ aliũ pcusserit in facie puniat in. c. lj. aliud dicit q̃ pcusserit in platea. odẽnef pena dupli. aliud dt oẽs pene dublicent de nocte aliq̃s pcussit aliũ in facie. in platea. & tpe nocis an oẽs pene dublicabunt an solum pena lib. c.

21 Percussit titi' quẽdam in via priuata per quã itur publice. an stãte ordine q' pcutiẽs in via publica. an titi' puniet pena dupli.

22 Insultũ fecit aliq̃s & vuln' itulit ex q̃ mors secuta est si stat ordo q' p insultu puniat in. x. lj. p vulnere in. c. p homi. in mille. an iste punief de singlis malefcijs & diuersis penis.

23 Uulnerauit mar. Jo. q̃ sua culpa mort' ẽ puta p coitũ vl' iperitiã medico rũ an mar. cõdẽnabit de homicidio.

24 Auxiliũ pstãs instigãs z cõsiliũ dãs an puniã tur z vide plura exem= pla sue casus.

25 Uulneratus fuit titi⁹ a pluribus 8; q mar.illum vulnerauit ipse pbare vult q nõ ipe sed ali⁹eũ vulnerauit.an audietur marti.

26 Uulnerat⁹ fuit a pluri= bus martin⁹ z plurib⁹ pcussionib⁹.8; q ex vul nere titij mortu⁹ est.ille vult pbarẽ q sic an audie tur z si pbauerit qd erit

27 Ensem cõcedẽs dolose furioso cũ q se interfecit an punietur.

28 Uulnerauit qs titiũ in platea.si ordinatũ sit q si qs vulnerauit aliquẽ puniat in.x.li.z aliud sta tutũ sit q si qs deliquerit in platea puniat pena dupli.an pena amborũ statutorũ punietur de linquens.

29 Statuto dicẽte si qs per cusserit aliquẽ.cuz san= guis effusiõe:p pcussiõe puniat in.x.li.qdã vni= ca pcussiõe puta cũ for= pice intulit plura vulne ra qliter cõdẽnabitur.

30 Uulnerauerũt i rixa plu res vnũ plurib⁹ vulne= rib⁹ ex qb⁹ mortu⁹ est z nescit ex cui⁹vulnere cũ omnia vulnera nõ sint mortalia.qliter punien tur isti z qd cum cõstat cuius ictu.

31 Uulnerauit mar.aliquẽ vulnere nõ letali.s3 de= cessit imperitia medici quõ odẽnabit martin⁹.

32 Medici quõ eligunt q i habeant ferre iudiciuz de vulnere.

33 Medici vni⁹ iudicio an stetur:vel plures requirant.

34 Uulnerauit seipm qdã quõ puniet.

35 Percussit marti.titi.dũ vellet pcutere Caiũ.vel dũ vellet percutere canẽ per cussit pertrãseuntẽ z mortuus est an puniendus sit mar.

36 Percussi titiũ volentem.an aliqua pe na puniar.

37 Percussi aliquẽ quẽ nõ cog noscebam an puniar.

38 Insultauit z occidit titi⁹ inimicũ.z an teq3 id faceret dixit qbusdã:associeta te me vsq3 ad talẽ locũ:q fecerũt igno rãtes itẽtionẽ illi⁹:z cũ fuerũt pͦpe lo= cũ.ille antecessit z homicidiũ cõmisit capit homicida cũ socus.qd erit.

39 Statutũ dicit q pcusserit ptãtẽ punia tur pena dupli:pcussus fuit illi⁹ mi= les.an eadẽ pena delinquẽs puniet.

40 Uulnerauit titi⁹ mart.z odẽnat⁹ fuit in li.xxv.communi marti.vult repete re expensas factas pro medici.a vul= nerante an possit.

41 Iniuriarũ an agere poterit marti.cõ tra vulnerantẽ in superiori casu.

42 Occisus fuit titi⁹ a Caio de mãdato semproniũ.an Caio petẽti poterit po= testas pcedere cõtra semproniũ.

43 Statuto puniẽte percussorẽ in lib.x. homicidã ad mortez mar.vulnerauit aliquẽ.postea alius percussit z inter= fecit qliter isti puniant.

44 Statutũ punit pcutiẽtẽ in domo pe na dupli qdã percussit in ecclesia vel molẽdino.an dupli pena puniet.

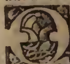
45 Equus currẽs sup q erat sessor quen dã occidit quõ puniat sessor ille.

46 Pene due diuerse si iponãt ex forma duoꝝ statutorũ p pcussiõe nec appet qd statutũ sit pri⁹.q pena imponat.

47 Pena legis z statuti.an qs possit pu niri p pcussiõe vel alio maleficio.

48 Delinqns regͬr pena debita ẽ puniẽ dus:fallit in casib⁹ hic enumeratis.

a Insul tus q i sit insult⁹ vid tu Bar.l.l. respiciẽdũ .§.oĩliqnũt ff.d pe.z l l.s.§.cõiun ctos.ff.ad l.adl. per Frã.are.l p.xxciij.co lũ.s.z vid Ang.i tra. maleft.i v. fecit insul tũ z p Gã. i trac.ma= lefi.in ru. de pẽa im ponenda ptib⁹ deli quẽtib⁹ in suo pone. q.d asseso rib⁹ vbi vẽ cõstituere! dñias iter insultuz z assaltum,



Uia sepe fiũt insultus.de his videam⁹ Et pmo quid sit insult⁹ z qd sic potest dici.Insul tus a est cõtra aliũ impetuosus igres= sus.vñ insultare est ira z ipetuoso aio

alterū aggredi vt nomē sit ꝯñs rei insti.de do.§.est aliõ vel insultare est in
2 aliquē irato alo irruere.¶†Sed qd si aliqs facit ꝯ te insultū irato alo vt di ctū ē sine armis.nō tñ te tetigit qliter puniet.pn̄o iniuriarū.ff.de iniur.l.apõ labeonē.§.j.in fi.si aūt te tetigit similiter iniuriarū tenetur et extimabitur iniuria an sit atrox vel nō.⁊ ꝓ qualitate ⁊ atrocitate iniurie fiet codemnatio.insti.de inur.§.atrox.⁊.ff.eo.l.pretor.§.fi.⁊.l.se.⁊ de hoc no.j.in ti.de in
3 iur.¶†Sed qd si ordinatū est ꝙ si aliqs fecerit insultū cū armis puniat in x.quidā hñs arma ad lat⁹.puta enses fecit insultū ꝯ aliquē.nō tñ enses eua ginādo.nunqd puniet de insultu cū armis dic ꝗsic vt notabiliter.no.Bar to.in.l.idē est si qs armis.ꝟ.q armati. ff.de vi ⁊ vi ar.qd est notandū.⁊ semp mēti tenēdū.vt ipse Bart.dicit.¶Idē tenet Alberi.de rosa.in questiōe sta
4 tu.in.ij.parte questio.xxxvi.¶†Sed quid si ordinatū est ꝙ si aliqs fecerit insultū ad domū alicuius puniat in duplo vel in centū lib.Aliquis fecit insultū sub porticu domus.Respō.ꝙ debet eadem pena puniri.appellatio
b ne em̄ domus porticus[b] cōtinetur.ff. de leg.j.l.cuȝ hic senatus.de leg.iij.l. prediis.§.pe.ad fi.¶Et intelligo siue
c sit ꝓpria siue conducta[c] vel gratis cō cessa vt insti.de iniur.§.domū.Item domus appellatiōe ols forma edificij continetur.ff.de incen.rui.nau.l.qui
5 edes.in fine.¶†Sed quid si ordinatū est ꝙ qui fecit insultum puniatur i decem libr.plures faciunt insultum cō tra aliquem simul ⁊ semel.nunqd qui libet condemnabitur.in decem li.Re spon.sic:quia tot videntur iniurie esse quot sunt iniuriantes.vel iniuriaȝ facientes.vt.ff.de iniur.l.si plures.ff. ad.l.aquil.l.Itē mella.§.si plures. et
6 l.ita vulneratus.ff.ad.l.aquil.¶†Sȝ quid econtra vnus fecit insultum cō tra plures simul ⁊ semel.an teneatur pro pluribus insultib⁹ ⁊ delictis an solū ꝓ vno ⁊ vna pena.Rñ.dicūt qdā ꝙ plurib⁹ q: tot videnē fore insult⁹ ⁊ delicta quot fuerūt ꝑsone ꝯ qs est in sult.ar.eis ꝙ dr tot sunt donatiōes quot res.ff.d do.l.senatus.⁊ tot dicū tur esse stipula. ⁊c.ff.de ver.ob.l.si.⁊.l.scire cū si. facit ꝙ not.extra de cri. fals.c.j.Alij ꝯtra ꝙ pro vno insultu tm̄ ⁊ ꝓ vna pēa puniat q: vbi ē vn⁹ sol⁹ insult⁹ nō pōt dici ꝙ sint plures.cū vnitas nō capiat diuisionē ⁊c.⁊ impossibile est ꝙ vnum sit duo.⁊ ꝙ est impossibile nō capit ar.insti.de inuti.sti.§.impossibile. ff.de re.iu.l.impossibiliū.¶Itē lȝ qs sit datus tutor pluribus pupillis simul ⁊ semel.vna est tutela ⁊ non plures.q: numer⁹ pupilloꝝ nō facit plres tutelas.sic nec plures insul.ff.de excu. tu.l.tria onera.⁊.l.is.§. fi.numer⁹ em̄ ꝑsonaꝝ n̄ dȝ attēdi.vt.ff.de pe.l. maiores ⁊.l.rescripta.§. j.rñ.⁊ facit.ff.ad.l.aqil.l. illõ.§.fi.ff.ar.fur.cef.l.si plures.ibi at si eadē ⁊c. dic vt ibi.¶Itē q: pene sunt moliēde ⁊c.vt.ff.d pe.l.pe.¶Itē q: iudex inq̄rū min⁹ pōt hȝ ꝯdē nare vt no.ff.de p̄o.sti. l.fin.⁊.ff.de penis.l.si p̄ ces.in fine seruando le ges.vt in aut.de iudi.§. ols autē.⁊ veri⁹ vr̄ si ꝓcedatur ꝑ inquisitio.cō tra Martinuȝ qui insul tauit et insultum fecit contra tales ⁊c.Non ta men nego quin possit q libet agere de per se de iniuria sibi facta via or dinaria per accusa.nam tūc pro quolibet qui ac cusat puniet argu.C.de seruis fugitiuis.l.qui

a ¶Porticus. Addē Bar.in.l. meminisse.ff.de offi.pcō.⁊ lega.⁊ vide Lan.l.l.j. ff.d cloa.⁊ vid Bal.⁊ Flo.l.l.qdā hyber⁹ ff.d f.vt.p. q volūt ꝙ i materia fauorabili appellatiōe dom⁹ veniat porticus Bal.⁊ Raph.l.l. ꝑdia.§.sequat⁹.ff.de leg.j.⁊ vid Bal.l rn. ff.so.ma.⁊ i addi.ad trac.Aug. male.l.d. ꝟ.isultū fecit.col.v.

b ¶Cōducta. Adde tu qd si domus sit cōdu an habeat locū statutū dq vidi ꝑbal. l.l.j.C.q te sta. facere pht ⁊ l.l.il lud.ff.d ri tu.nup.

a ¶ Et semel. Adde Bar. i.l. nūq̄ pl'a. ver. iuxta hoc quero. ff. de p̄ua. delict.
b ¶ De vtroq̄. Addō bal. i.l. fruct⁹. &. l. diuortio. ff. solut. ma. & ibi vide imo. & mode. & adde q̄ si insult⁹ fieret in vno
territorio
& vulnus
i alio. tūc
vterq̄ pu
nit. & non
ɔfūdit. ita
bal. i. c. j. §.
iniuria. de
pace iura.
firman. in
vsi. feu. et
ēt frā. arc.
in cōsil. x.
colū. iij. v.
ij. dico.
c ¶ Te-
nearis. ad
de & vide
bar. & doc.
l. i. j. §. cuz
arietes. ff.
si quadr.
pau. fecis.
dica. & oi-
no vid an
ge. p pra-
ctica. i. l. q̄
aggresso-
rē. C. ad. l.
cor. de sic.
Frā. arc. i
ɔs. xxxiij.
col. ij.
d ¶ Per-
cutiat. ad
de. bal. in
l. j. C. vñ vi
& vid bar.
i. l. idē est
§. armis.
ff. de vi et
vi ar. aut.
de but. in
rub. de re-
sti. spo. quē se. Frā. arc. l. d. ɔsi. xxxiiij.
et vide olno Abb. in. d. c. cum olim.

cūq̄ ibi p vnoq̄q̄ &c. ff.
de termi. mo. l. ij. vbi p
singulis &c. de p̄na. dli.
l. nōnunq̄ cuz similib⁹.
7 ¶ † Sz nūqd si Marti.
fecit insultū. & in ipo in
sultu ēt vulnerauit. nū-
qd de insultu de p se et
etiā de vulnere punietr:
aut de vulnere tm̄. Rñ-
deo qd nō. cum hec fue
rint sil'r & semel.[a] vñ cuz
vnuz sine altero q̄si esse
nō potuerit de vulnere
tm̄. q̄si de maiori delicto
dz puniri & nō de isultu
p se. ar. de modo mul. l.
si. ibi si id incōtinenti &c.
C. ad. l. iuliā de vi publi
ca. l. qm̄ sec⁹ si ex interual
lo fecisset primo isultū.
postea vuln⁹. nā tūc de
vtroq̄[b] teneretr cū diuer
sa essēt delicta. nec vnū
tolleretr p aliud. vt. ff. ad
l. aql. l. illō. §. si vero. & C.
de accu. l. q̄ de crie. facit
ff. de priua. delic. l. non-
nunq̄ cū silib⁹: et ibi ēt
no. d maiori delicto di-
xi. q: mai⁹ p̄fertr minori
arg. C. q̄ accu. nō pos. l. j.
C. d ordi. iud. l. f. cū simi
8 lib⁹. ¶ † Sz qd si titius
cum gladio euaginato
alo irato venit ɔ te re-
stringēdo gladio tu du
bitas ne te vulneret vel
occidat cū gladio: tu cū
tuo gladio ipm̄ pcutis
ad tui defensionē & vul
neras vel occidis. q̄ro
an tu de vulnerato vel occiso teneaa
ris:[c] rñ. non vt. C. ad. l. cor. de sic. l. is q̄
aggressorē. ff. ad. l. aql. l. sz & si quēcūq̄
ferro. & est rō: q: nō lz aliquē insultare
nec aggredi. & nō dz quis expectare se
prius percuti quā ipse percutiat.[d] cū
sufficiat terror armor̄ &c. vt. ff. de vi et
vi arma. l. iij. §. j. Item quia cuilibet li
citū est se defendere de iure ciuili. vt
ff. de iusti. & iure. l. vt vim. & de iure ca-
nonico. extra de senīe. excōi. c. si vo. de
homici. c. significasti. ēt iure naturali.
prima distin. ius naturale. ¶ Et q̄cq̄d
ad suā defensionē quis facit iuste fa-
cere vr̄. vt. d. l. vt vim. et. d. l. is qui ag-
gressorē. & q̄ iuste fit nullam penā me
retur. C. de adul. l. gracchus cū simili.
9 ¶ † Sed qñ dicatur quis facere ad suā
defensionē. Rñ. qñ aliquis venit ɔtra
te irato alo cū gladio in manu volens
te pcutere vel occidere quod ius p̄su-
mit si restringit gladiū. ff. de sica. l. j. §.
diuus. & vidēs hoc dubitas ne te vul-
neret vel occidat pcutis ipm̄ anteq̄
te pcutiat vl' vulneret. & vulnerās ibi
vel occidis nō debes expectare vt ipe
prius te pcutiat cū sufficiat timor ar
morū. ar. ff. de vi & vi arma. l. iij. §. q̄ ar-
mati. & §. cū igitr. dummō semel percu-
tiat tm̄. ¶ Sz tm̄ si te vellet iterū pcu-
tere: licitū est tibi repercutere ipsum
& nō aliter vt puto. q: non esset defen-
sio: sz vindicta. sz tm̄ si tu ira vel timo-
re duct⁹ & motus ne te percuteret vel
occideret potius quā ex proposito vel
dolo excedis modū in vulnerādo non
teneris vt extra de sentētia excōi. cap.
si vero. §. pe. & c. ppendim⁹. ff. de regu.
iur. l. q̄ calore. ¶ Idē dico si post per-
cussionē in te vel vulnus illatū. tu in-
cōtinēti ipm̄ vulneras anteq̄ vadas
ad extraneos actus vt. d. §. cum igitur
q: videris facere ad tui defensionē. C.
vñ vi. l. j. & maxime si ipse volebat te
iterū pcutere. ff. ad. l. aql. l. si ex plagis
§. tabernari⁹. & l. sciam. §. sed si offen-
di: & ē rō q: ille ē in culpa volēdo te of
fēdere. & puocādo te ad irā: vñ si ipsū
sua culpa offendis sibi imputet. vt. ff.
de reg. iur. l. damnum. & l. q̄ calore ar-
gu. si qua pau. fe. di. l. j. §. si cū arietes.

et.ij.q.iij.capi.si qs iratus.ff.de adul-
te.l.ait lex.§.fi.Et idē dico si fiat ꝓ de
fensione personarū:q: licitum est de-
fendere.vt filiorū ⁊ parentū et vxoris
⁊ similiū:vt no.ī.de personis q̄ poss.
offen.sine pena.Et qd̓ dixi incōtinēti
a nō ex iternallo.[a] facit ad hoc.C.d̓ epo.
⁊ cleri.l.raptores ibi tēpore inuasiōis
&c.ibi ⁊ infragāti adhuc delicto &c.nā
si fieret ex iternallo.esset vindicta.⁊ nō
defensio:⁊ hoc nō licet vt.ff.de iudi.l.
nullus.Itē intelligo p̄dicta vera es
b se dūmodo fiant cū moderamine[b] de
fensiōis:vt si ipse qui te insultat velit
te offendere cū armis ⁊ tu te defendis
cū armis ⁊ sine armis.⁊ tu sine armis.
10 †Saluo ꝙ si ipse esset fortior te val
de:⁊ vallet te offendere sine armis:ꝙ
tibi lz cū armis te defendere ⁊ resiste-
re propter inequalitatez fortitudinis
vt not.C.vnde vi.l.j.Et p̄dicta vera
sunt qn̄ fit cōtra ꝑsonā qd̓ dz fieri de-
11 fensio incontinenti. †Si aūt fieret
in reb⁹.vt q: expellor ꝑ vim de posses-
sione rei mee:tunc non solū licet mihi
resistere ⁊ defendere incōtinenti.sz et
ex interuallo ꝑ me.⁊ etiā conuocatis
amicis vt.ff.de vi ⁊ vi arma.l.iij.§.j.et
§.cū igit.vbi d̓ hoc:⁊ de ista materia
no.ex̄ de homicidio capi.significasti.
⁊.xxiij.q̄stio prima capi.qd̓ militare.
12 †Sz qd si mar.te vulnerauit:⁊ incō
tinenti aufugit ⁊ in persequendo ⁊ fu
giendo ip̄m vulnerasti.Rn̄.punien
r dus es.q: poti⁹ videris facere ad vin
c. dictā[c] quā ad defensionem ꝙ nō licet
C.de iude.l.nullus.C.vn̄ vi.l.j.et hoc
no.Gofre.in sua summa.extra de ho-
13 mici.circa fi. †Sz qd si duo insulta-
rūt se ad inuicē vel ꝑcusserūt quilibet
dicit qd̓ alter incepit ⁊ fecit ad suā de
fensionem:nec aliter ōndat de malefi.
qd presumendū in dubio.Rn̄.ꝓsu-
mēn.cōtra cū q̇ cōsuetus est rixari:⁊ ta
lia maleficia cōmittere.q: q̇ semel ma
lus &c.vt d̓ re.iur.l.q̇ semel.ff.d̓ accu.l.
si cui.§.eisdē crib⁹.Itē consuetudo
malorū est poti⁹ velle rixari quā illi⁹
q̇ nō sit assuet⁹.vt.ff.d̓ liber.⁊ posthu.
l.si qs posthumos.⁊ facit.ff.de pigno.
actio.l.vel vniuersorū ibi solebat &c.

ad macedo.l.sz ⁊ iuli.§.
qd̓ dicem⁹ cū similibus.
14 †Sed qd si Mar.est
hō male cōditio.⁊ fame
⁊ assuet⁹ etiā latrocinia
robarias.furta:⁊ homi
cidia cōmittere:⁊ de ta
lib⁹ alias extitit cōdem
nat⁹ quidā hō bone fa-
me ⁊ cōditionis eundo
per viā fuit insultatus
ab ipso Marti.qui vole
bat ip̄m occidere vel ro
bare.Iste bonus hō ad
sui defensionez dictum
Marti.vulnerauit vl' oc
cidit nō tn̄ pōt probare
p̄dicta.nisi per suū iura
mentū.modo querit qd
iuris.Rn̄.et primo vr̄
qd̓ sit puniend⁹ q̇ deli-
quit.vt.ff.de sicarijs.l.
j.§.diuus.⁊.§.qui homi
nem.ff.ad.l.aquil.l.qua
actione.§.occisum quia
non deficit ius sed pro-
batio.l.duo sunt.de te-
sta.tu.Si enim probare
tur per testes:quoad sui
defensionem excusatus
esset.ff.de insti.⁊ iure.l.
vt vim.Econtra vide
tur quod iste sit absoluē
dus quia licitus est in-
sultantem ⁊ latrocinan

a Ex iternallo.Adde tu ꝙ hoc relinq
tur arbitrio iudis.s.qn̄ dicat defensio
facta incōtinēti vel ex internallo attē
ta qualitate iniuria.⁊ ꝑsonarū.l.iij.§.
cū igit.ff.de vi ⁊ vi ar.ita ang.arc.i tra
cta.malef.
in ꝟ.⁊ di-
cere tu tu⁹
se defēdē-
do col.iiij.
ꝟsi.adūer
tas etiam
q:.ī.dixi.
b Mo-
deramie.
Adde.tu ⁊
vide de b
ꝑ Alex.in
ↄs.lxxxvj.
col.j.vers.
hoc etiā i
j.vo.⁊ ce-
po.in ↄsil.
xlij.col.ij.
⁊ lↄ.xliiij.
col.fi.
c Ad vi
dictā.ad-
de tu qd̓
tunc talis
nō punire
tur tanq̄
dolos⁹ sed
tāquā cul
posus ita
bal.in.l.j.
C.vn̄ vi.se
quendo.
Iaco.de
are.⁊ ant.
de but.in
c.cū olim
extra.de restitu.spo.⁊ adde Albe.in.ij.
parte statutorum.q̄ōne.xlv.vide Pau.
de cast.cōsi.cxc.et Sali.in.d.l.j.⁊ adde
Fran.are.in.d.consilio.xxxiiij.qui se-
quitur dictam conclusio.Iaco.de are.
in fi.col.§.Sed qd si duo.adde tu.⁊ de
hac.q.dic vt per Bar.⁊ Bald.in.l.j.§.
cum diuites.ff.si quadru.paup.fecis.
dic.⁊ in.l.j.C.vnde vi.

tem occidere. ff. de sica.
l. is qui aggressorē. Nā
dictus marti . cōsuetus
est mala cōmittere . vñ
presumendū est ꝯ eū qd
ipse ceperit ⁊ voluerit
suam malā consuetudi
nem retinere. cuȝ semel
malus semꝑ presumit
malus ⁊c. ⁊ ꝓ isto bono
hoie bonū est ꝓsumen-
dū. vt illud qd fecerit sit
bonū. ⁊ licitū est se defē
dere. vt. d. l. vt vim. ⁊ de
sen. excō. c. si vera. ¶ Itē
fama istius debet isti
prodesse. ⁊ mala fama il
lius debet illi nocere. vt
ff. de qō. l. de minore. ibi
vel ei⁹ existimatio ⁊c. fa-
cit. ff. de tuto. et curato.
datis ab his. s3 ⁊ ꝑsonā
cū similib⁹ vnde debet
absolui dūmō purget se
suo iuramento qd fecit
ad suam defensionē. nā
⁊ alias per sacramentū
quis purgat. C. de his q̇
ad ecclē. confu. l. presen
ti. § ⁊ sane. de pe. indi. q̇
male indica. aut. nouo
iure. C. de iur. delibe. l.
scim⁹. § si vo. S3 ille q̇
i tali casu h3 iudicare di
ligenter aduertat cōdi-
tiones ⁊ qualitates ꝑso
narum ⁊ oia alia q̄ in ta
libus sunt cōsiderāda.
vt. ff. de penis. l. aut fcā
⁊ q̄ iustū fuerit faciat et
15 obseruet. ¶ † S3 quid
si Marti. insultauit ⁊ in
sultum fecit contra. I. ⁊
cum gladio vulnerauit
⁊ percussit alo occiden-
di: nō tñ occidit. nunqd
de homicidio puniatur
Rñ. sic de rigore iuris.
vt. ff. de sica. l. j. § diuus
de penis. l. aut facta. §.
euētus. C. de sica. l. si is

qui cū telo. nam in talibus volūtas ⁊
actus pro facto reputatur. vt. ff. de sic.
l. iij. ⁊. l. diuus. sed de ꝯsuetudine gña-
li: ⁊ ꝭm formā statutorum secus est qz
licet quis vulneret alo occidēdi si nō
occidit de vulnere punitur ⁊ nō de ho
16 micidio. ¶ † Sed qd si aliquis fuit in
sultatus ⁊ vulneratus cuȝ gladio vel
alia re ita qd iacuit plurib⁹ dieb⁹. Et
postea surrexit ita qd videbat libera-
tus. vel ibi ꝑ viam huc ⁊ illuc. postea
subito moritur: querit an ille q̇ vulne
rauit sit puniēdus de homicidio: aut
de vulnere tm̄. Respō. aut vulnus fuit
mortale ⁊ illatū in tali parte corporis
qd hoies solent perire tunc presumi-
tur mortuus ex vulnere. siue occasiōe
vulneris si nondū cōsolidatio vulne-
ris facta erat. vt. ff. ad. l. aquil. l. qui oc
cidit. § fi. ⁊. l. ita vulneratus. in princ.
⁊. l. huic. § si seruus in fine. nisi ꝓbet
q̄ ex alia cā vt ex veneno vel coitu. vel
vino vel mala custodia ⁊c. sit mortu⁹.
Si aūt vuln⁹ nō erat mortale nec lo-
co periculoso corporis nō ꝓsumit mor
tuus ex vulnere s3 ex alia cā. nisi ꝓbet
q̄ occasiōe febris superuenientis occasio
ne vulneris moriat. vel sili causa. naȝ
tunc puniet de occiso si habuit alm oc
cidendi: qz nō refert vtruȝ qs occidat
an det causaȝ morti. ff. de sica. l. nihil ⁊
hoc casu stabit iudicio medicoꝝ vtrū
sit mortu⁹ ex vulnere vel occasiōe vul
neris vt probat extra de homici. cap.
significasti. nā creditur medico i arte
sua vt. C. de re milita. l. semel. ff. de sta-
tulibe. l. septimo mēse. ⁊ cuilibet aliū
in sua arte. C. de pondere ⁊ auri. illa. l.
fi. ff. si mensor fal. mo. di. l. j. extra. de pre
17 sumptio. c. q̇ indicāte. ¶ † S3 nunqd
a debeat credi isultato^a vel vulnerato i
casu mortis si dixerit q̄ Marti. eū in-
sultauit vl vulnerauit. Rñ. nō nisi alr
ꝑ testes ꝓbet. ff. ad silla. l. si qs. § j. ⁊. l.
18 Caius. ¶ † S3 qd plures ludebāt^b ⁊
b ludēdo ⁊ currēdo vnus percussit aliū
nunqd puniat. Rñ. nō si ꝑcussio fue-
rit leuis ⁊ nō studiose facta. ff. d sica. l.
in lege. arg. ff. de edil. edic. l. j. § ꝑti. de
ff. de vē. inspi. l. j. in fi. S3 tñ si ludēdo
ꝑcuteret cū gladio vl alia re maliciose

a ¶ Insul
tato. Addō
tu qd si of
fensus ex
culpauit
inqsitum
an ꝓsit vi
de ꝑ do.
alex. in cō
sil. xxiiij. c.
iiij. in. ij.
vo. ꝟ. ꝓba
tur: et ter-
tio vbi qd
sic. ⁊ vide
Bal. i. l. si
qs. § diu⁹
ad sil. ⁊ i. l.
athletas.
§ calum-
niator. ff.
de infa.

b ¶ Lude
bāt. adde
tu qd hoc
vł intelli
gendū qñ
lud⁹ esset
saltim cō-
suetudine
ꝑmissus
iuxta ea q̄
no. Pe. de
anc. in cō-
sil. suo. cc-
lxxxij. vi-
de Cepo.
consi. xxx.
et. xxxi.

dicẽs ludẽs feci nõ excusat.sed punit
vt ex de psum.c.j.ff.ad.l. aql.l.nã lu=
dus.¶Itẽ qs ludos appellat ex qbus
crla oriunt rc.vt in proemio.ff.§.illud
19 vo satis p.qs em ludos rc.¶†Sz qd
ordinatũ est q si qs pcussit aliquẽ i do
mio sua puniat pẽa dupli.pone dũ ali
qs esset i via piecit gladiũ vel rẽ ali=
quã 9 aliquẽ existẽtẽ in domo sua et
eũ pcussit.qrit an pena dupli debeat
b puniri.Rñ.vr q nõ qr pcussor nõ erat
in domo pcussit vt ordinamẽtũ vr dice
re cũ a verbis ordinamẽti nõ sit rece=
deñ.ff.de leg.iij.l.nõ aliter ad minici.
l.cõstituius de exercitoria.l.j.§.ĝ. Itẽ
dom⁹ dr q constat ex tecto r pariete et
fundamẽto.vt.ff.de verbo.signi.l.edi
ficia.r.l.cũ taberna.r cũ nõ sic fuerit i
domo sed in via nõ videt puniẽdus.
¶Itẽ qr dictio in significat locum rc.
¶Cõ vr q puniri debeat pena dupli
cũ piecerit gladiũ.vt.ff.ad.l.aql.l.itẽ
mella.§.si plures. ¶Itẽ qr voluntatẽ
habuit r actũ fecit.vt.ff.de sic.l.diu⁹.
r nihil interest rc.vt.ff.de sica.l.nihil.
¶Itẽ et locus aggrauat delictum.C.
de adul.l.gracch⁹.¶Itẽ qr dom⁹ ẽ tu=
tissimũ refugiũ.ff.de in ius vocando
l.plerics.¶Itẽ qui prope domũ est vr
in domo esse argumẽtũ.C.de his q ad
eccle.cõfu.l.pñti.§.qd si in finibus.ff.
de pcu.l.r qui i orto.ff.de lega.iij.l.p=
20 dijs.§.pe.r fi.cũ si.r b veri⁹ vr.¶†Sz
quid dr in statuto q si quis pcusserit
aliquẽ in facie puniat in.c.lib.et alio
statutũ dicit q si aliqs pcusserit i pla=
tea 9dẽnet pena dupli.Aliud statutũ
dicit q oẽs pene duplicẽt de nocte cõ
tigit qd aliqs pcussit aliquẽ in facie r
platea r noctis tpe.qrit mõ an oẽs et
singule pene i statutis cõtẽte debeãt
duplicari an solũ pncipalis pena.ii.c.
Rñ.r vr q oẽs r singule pene sint duã
de cũ statuta hoc dicãt.r eo formã est
seruãda.ff.ad.muni.l. cõstitutiõibus.
nec a vbis statutorũ est recedendũ.l.
nõ aliter.de leg.iij.r.l.j.§.ĝ.ff.de exer=
cito.nec vnũ delictuz tollit aliud.ff.de
priua.delic.l.nũcs plura.cũ si.¶Con
tra q sola pena.c.lib.debeat duplica
ri:r semel tñ.ar.ff.de pe.heredi.l.itez

ueniũt.§.cũ pdixim⁹.et
§.item videndum. naz
in actiõe q metus cau=
sa solũ simplex quadru=
platur.sic et in casu nro
sola pena.c.lib.q est pñ
cipalis dz duplicari ar.
ff.qd metus cã.l.si exce.
§.hoc aũt r.§ qdruplat
¶Item qr sala origina
lis estimatio cõsiderat.
nõ tñ q deinde nascitur
vl accidit.vt.ff.de pecu
lio.l.id qd.§.j.ff.de furt.
l.in furti act.r.l. vulga=
ris.§.j.vi bo.rap.l.ij.r.l.
nec.ff.de penis.r.l.san=
ctio legũ .in fi.cuz simi.
et hoc vr veri⁹.qr pene
sunt moliende.ff.de pe
nis.l. interpretatiõe.ff.
de preto.stipula.l.final.
21 ¶†Sed qd ordinatũ ẽ
q si quis percusserit ali
quẽ in via publica pu=
niat pena dupli quidã
pcussit in via priuata sz
tñ p eã publice itur qd
iuris.Rñ.q dz eadẽ pe
na puniri:qr talis via p=
uata dz haberi p publi
ca postqs p eam publice
itur.ff.de his q deie.vel
effu.l.j.ibi dũmõ rc.ff.si
mes.fal mo.dixe.l.fi.cũ
22 si.¶Sz qd ordinatũ est
q p isultu qs puniat in
x.li.r p vulnere in.c.li.r
p homicidio i mille li.
pone q aliqs fecit isul=
tũ r vuln⁹ ex quo mors
secuta est.nunqd punie
tur de singulis malefi=
cijs r diuersis pẽis.Rñ.
sic vr qr tria vident esse
delicta r diuersa.r vnũ
nõ est aliud.ff. de pu.
deli.l.nũcs pla. ¶Ccõ=
tra vr ad.l.iul.de vi pu.
l.q.¶So. videt quod si
ista delicta simul et se=

a¶Qd nõ
Add tu q
p ista deci
sione facit
qd vbi agi
tur de ex=
cusatione
delicti in=
spicit: ini=
tiũ r nõ fi
nis delicti
l.qd ait lex
§.qd ait:r
ibi Bart.
ff.d adul.r
vid Alex.i
9.lxxv.co.
ij.vet.q ad
aliõ in.iij.
vo.vbi di=
cta p ipm
cõferũt ad
hanc deci
sionem.

mel fuerit 9missa q tūc de vno. sʒ de maiori: vt de homicidio. cū vnū videat maleficiū rōne 9tinuatiōis. Si aūt ex interuallo vt qr insultauit & postea 9cussit. tūc d pluribus puniat. ff. ad. l. aql. l. illud. §. fi. vbi d hoc. C. de accu. l. q de crie. ff. de iniu. l. ptor. §. si plures.

23 ¶ † Sʒ qd Marti. vulnerauit Jo. & ipe io. sua culpa. vt pp coitū vel aliā cām vel malā custodiā vel qr nō faciebat se medicare. q si fecisset 9ualuisset. mortu9 est nūqd Mar. 9dēnabit d homicidio. Rn. nō vr. vt extra de homi. c. tua nos. naʒ dānū q qs sua culpa sētit sibi imputet. ff. de regu. iur. l. damnū. sed de vulnerato a tm. & hoc dʒ 9stare p testes duos. vt ff. de testi. l. vbi vel iudicio medicorūʒ. extra de homici. c. iudicasti. C. d re milit. l. semel. Idē puto si p imperitiā medici est mortu9. vt d vulnerato tm. & nō d homicidio puniat ar. ff. ad. l. aql. si seru9 seruū. §. si cal. ff. d edil. edic. l. qd simolit. §. q mancipiū. insti. ad. l. aql. §. imperitia. cum simi.

a ¶ Vulnerato tātū. Adde tu ad idē & vide Pet. d ancha. in 9s. cclxxiij. colū. ij. Et ibi q videtur sufficere dictum vni9 medici attestantis vulneratū decessisse ex alia cā quā ex vulnere.

24 ¶ † Sʒ qd vnus cepit Mar. per pannos & ipʒ tenuit dolose. & ali9 superuenit & vulnerauit. nunqd vterq tenetur. Rn. sic. ff. ad. l. aql. l. item mela. §. sʒ si ali9. &. l. ita vulneratus. quia nō interest vtrum qs occidat vel pbeat cām mortis. ff. de sica. l. nihil. de pari. l. vtrū. Idē est in illo q. scienter & dolose dat auxiliū cooperādo ad maleficiū 9mittēdū. q: vterq tūc siliter tenet. insti. ad. l. aq. §. ope. &. §. fi Ho. ¶ Idē & in illo cui9 instiga. est delictū comissum. vt. ff. si q pau. fe. di. l. i. §. sʒ si instigatu. cū simil. ¶ Idē & in illo q scienter & dolose accōmodauit gladiū ad maleficiū 9mittēdū vel ferramētū. vel scalas istis d furtis. §. opere. ff. de furtis. l. si pign9. §. q ferramētū. ff. ad. l. aquil. l. qua actiōe. §. celsus. ¶ Idē & in eo qui psuasit alicui vt maleficiū pperraret. q aliter nō erat factur9. extra de homici. c. sicut. §. q Ho. ff. de seruo. cor. l. i. §. psuadere. C. de fur. l. si qs psuaserit. ¶ Idē & i eo q accōmodauit domū scienter ad adulteriū cōmittēdū. vt. ff. de adult. l. is cui. & l. q domo. & l. seq. ¶ Itē in similib9 est dicēdū. Nā agentes & cōsentiētes dolose & scienter ita q 9sentiāt & agāt pari pena &c. C. de epis. & cle. l. si quēq. extra de offi. deleg. c. i. Et est quadruplex cōsensus. vt ibi no. ¶ Et idē dico de illo qui mādauit fieri maleficiū q vterq puniat. vt. C. de accu. l. nō ideo min9. ff. de iiur. l. nō solū. l pn. & §. si mādato. si aūt dedit cōsiliū solū ad delinquēdū: aut ille qui deliquit etiā erat alias facturus sine tali cōsilio. tūc nō vr teneri de tali cōsilio. ¶ Si aūt non erat facturus sine tali cōsilio. & tūc de cōsilio erat puniend9 vt nota. insti. de obli. que ex quasi delict. §. certe de iniur. §. penul. insti. māda. §. tua. ff. de regu. iu. l. cōsilij. & optime facit. extra de homi. c. sicut dignū. §. quia vero. & seq.

25 &. §. de cetero. &. §. seq. ¶ † Sʒ qd Joā. insultat9 a plurib9 & vulnerat9. dr q U. ipm vulnerauit ipse vult pbare q ali9 vulnerauit: vel occidit nunqd est audiend9. Rn. sic. vt. ff. ad. l. aquil. ita vulnerat9. §. fi. de qsti. l. i. §. si qs vltro ibi de innocētia sua &c. C. de decur. l.

26 ij. ¶ † Sʒ qd pone q. M. fuit a plurib9 vulneratus & percussus pluribus percussionib9 dicitur quod ex vulnere Alberti mortuus est. ipse vult pbare. qd ipse intulit in tali parte corpis quod ex tali vulnere nō potuisset mori. aut vult pbare qd ali9 itulit vuln9 mortale. & in talis pte corporis qd illud tale vulnus

vulnus fuit mortale nūquid est audiē
dus puto qđ sic.ff.ad.l.aq̄l.l.ita vulne
ratus.§.fi.de questi.l.j.§.si qs viro ibi
de innocētia sua ꝛc.cū si.ꝛ si hoc ꝓbat
dȝ de vulnere nō de occiso puniri.ꝛ sit
talis ꝓbatio ꝑ testes vel ꝑ medicos q̄
bus magis est credendū ꝓpter expe
rientiā artiū sue vt.ff.ō sta.ho.l.septimo
mēse.extra de homi.c.significasti.l.d.
c.ↄstitutū esset ibi experio credo ꝛc.de
27 re milit.l.semel. ¶†Sȝ nūqd aliquis
dolose accōmodauit gladiū cuidā fu-
rioso vñ se vulnerauit vł occidit nūqd
est puniēdus. Rñ.sic.ff.ad.l.aq̄l.l.qua
act.§.celsus. ad.l.cor.de sic.l.nihil.de
28 parrici.vtrū cū simi. ¶†Sed qd ordi
natum est qđ si quis vulnerauerit ali
quē puniat̃ in.x.lib. aliud statutū est
qđ si qs delinquerit in platea.qđ pena
dupli puniatur.contingit quod quis
vulnerauit in platea:q̄rit̃ vtrū debeat
pena amborū statutoꝝ puniri. ¶Rñ.
non videtur:qꝛ nō dȝ quis duab' legi-
bus puniri.de accus.l.senat'.facit.ff.
de sepult.vio.l.sepulchra.de cuic.l.ꝙ
dicit.cū simi. ¶Ecōtra qđ sic qꝛ viden
tur esse duo dlicta.vnū rōne ꝑcussiōis
aliud rōne loci:vñ delictū magis ag-
grauat̃. ff.de peñ.l.aut facta §.fi.nec
vnū tollit aliud.ff.de priua.delic.l.nō
nūq̄.cū si.ꝛ hoc vidi pluries obserua
ri.Sed tñ alij dicūt cōtra alia rōne qꝛ
pene sunt molliende ꝛc.ff.de peñ.l.in-
terpretatiōe.Sȝ tñ maiori pena punit̃
qꝛ maior trahit ad se minorē.arg.C.de
ord.iud.l.j.C.q̄ acc.nō pos.l.j.Alij dñt
ꝙ minor est ipōnēda ꝑ.l.si pñs.in fin.
29 cū si. ¶†Sȝ nūqd ordinatū est ꝙ si qs
percusserit aliquē cū sāguinis effusio
ne ꝙ si pro ꝑcussione puniat̃ in.x.lib.
quidam ꝑcussit.et in vna percussione
fecit plura vulnera.vt cum forpice vel
menādo versus faciē ꝑcussit in facie ꝛ
pectore.vel in facie ꝛ manu ꝙ est possi
bile.querit̃ qualiter debeat ↄdēnari.
¶Rñ.dñt quidā ꝙ solū in.x.libr.cum
vna fuerit ꝑcussio ꝛ nō plures ar.ff.ar.
fur.ces.l.si gemina arbor. dic vt ibi ꝛ
ordinamentū dicit pro percussiōe ꝛ nō
ꝓ quolibet vulnere. ¶Uñ cū ꝑcussio
fuerit vnica pena.vȝ.x.lib.est ponēda

qꝛ forma ordinamēti est
seruanda ꝛc.ff.ad muni
cip.l.cōstitut'.ff.de leg.
iij.l.nō aliť.ff.de exerci.
l.j.§.ergo.Idē ꝙ non est
expsse dictū pro omisso
haberi dȝ.ff.de vb.ob.l.
scire.ꝛ.l.ꝙ di.§.quicq̄d.
¶So.hoc esse verū per
dicta iura qđ vna tñ pe
na puniat̃ et optime fa
cit.ff.ad.l.aq̄l.l.illud.§.
fi.ff.de ac.emp.l.nō no-
uū. ¶Secus si ordina
mentū diceret ꝓ quoli-
bet vulnere.tūc puto ꝓ
quolibet esse puniendū
lȝ fuerit vnica percussio
arg.ff.de iniu.l.ꝑtor.§.si
plures.C.de seruis fug.
l.q̄cunq̧ ibi ꝓ vnoquoq̧
vulnere.ꝛc. ¶Et idē pu
to si statutū diceret ꝙ si
qs vulnerauerit aliquē
pūiat̃ l.x.li.ꝓ q̄libet vul
nere lȝ sit vna ꝑcussio ar.
ff.de termi.mo.l.ij.ibi ꝓ
singulis ꝛc.ꝛ.d.l.q̄cūq̧.
30 ¶†Sed quid si in rixa
plures vulnerauerunt
vnū pluribus vulnerib'
ex quibus mortuus est
nescitur ex cui' vulnere
decesserit cū ola vulne-
ra nō sint mortalia.q̄rit̃
q̄r isti puniant̃. ¶Rñ.
a dñt quidā[a] omnes ↄdē-
nandos ad mortē de ho
micidio ꝑ.l.iij.ff.de sic.
§.fi.ꝛ.l.pe.ꝛ.l.item mel
la.§.si plures.ꝛ.l.ita vul
neratus ibi deniq̧ ꝛc.ff.
ad.l.aq̄l.ꝛ. ff.de iniur.l.si
plres.Alij dñt ↄ qđ null'
est ad mortē condēnād'
nec de homicidio sȝ de
vulnerato tantū.ratio
est qꝛ nō cōstat cui' ictu
perierit qđ eē debet.C.
de proba.l.sancti.de pe
nis.l.qui sentētiā.ff. de

a ¶Dicūt
q̄dā. Add
tu et vide
de hoc per
d. Alex.in
ↄs.xv.in.j.
vo.ꝛ in ↄs.
l.ꝛaliquid
in ↄsi.xlvj.
l.iiij.vol.ꝛ
etiā adde
quid si l ri
xa ia pluri
b' qs fuit
vulnerat'
vnico vul
neř.ꝛ igno
rat a quo
ꝙ tunc ta-
les non te
nent̃ de oc
ciso per.ō
auc.in ↄsi.
ccxvj.ꝛ ale
xan.in ↄsi.
xiiij.col.ij.
ꝟ.non ob-
stāt. in iiij.
volumi.

sica.l.penulti.ꝛ sancti⁹. est impunitū facin⁹ relinquere quā ꝛc.ff.de penis.l.absentē.¶Item q: ratiōe incertitudinis cōdemnatio euitat.ff.de rei.vē.l.pōp.§.fi.¶Item q: ius nō deficit sed probatio.vt in.l.duo sunt titij.ff.de test.tutel.et ita de facto fuit cōsulitū.vt nullus condemnaret de homicidio.sed solū de vulnerato.sed si ꝯstaret ꝙ omnes ordinassent occidere ꝛ peruenerint ad actū vulnerādo.qđ oēs puniant de homicidio.nā agētes ꝛ ꝯsentientes ꝛc.¶Si vero in rixa cum plures percusserāt.ꝛ cōstaret cui⁹ ictu mortu⁹ esset.tūc ille solus đ homicidio punit.alij de insultu vel de vulnerato.q: nō ordinauerūt occidere.ff.de sic.l.fi.ꝛ.l.j.§.diuus.de iniur.l.ꝗ iniuriarū.xxiij.q.vlt.c.fina.vbi de hoc.C.de sica.l.si is ꝗ cum telo.¶Sunt tñ qui dicūt ꝛ bñ ꝙ si apparuerit quis fuerit inceptor rixe.ꝙ tūc ille solus puniret de homicidio.etiā si nō ꝯstat cui⁹ ictu occisus sit.C.ad.l.iul.de vi pu.l.qm ibi in supplitiū ꝛc.q̄si videatur dedisse causaz homicidij.Et nihil.l.interest ꝛc.ff.de sica.l.nihil.nā et ꝗ causaz damni dat ꝛc.ff.ad.l.aql.l.qui occidit.¶Item inceptor rixe est pre omnib⁹ puniēd⁹ vt d.l.qm.ff.đ seruo.cor.l.in hoc iudicio.§.j.no.ff.de dā.infec.l.inter ꝗs.§.j.arg.de sica.l.j.cum si.¶Et hoc iustū ꝛ equum est ne maleficiū sit impunitum.ff.ad.l.aql.l.ita vulnerat⁹.alij vero de vulnerato tm̄ vel de isultu.ꝛ nō de homicidio

31 vt.s.dictū est puniri debent.¶†Sed quid Mar.vulnerauit aliquē ꝛ vuln⁹ nō erat mortale sꝫ p imperitiā medici decessit.An Mar.cōdēnabitur de homicidio.ꝛ Rñ.non sed de vulnerato solum arg.ff.ad.l.aqui.l.ꝗ occidit.§.fi.ꝛ de edi.edi.l.qđ si fugitiu⁹.§.mācipiū.ꝛ stabit iudicio medicoꝝ vt ex̄ de homicidio.c.significasti.ꝛ.ff.de sta.ho.l.

32 septimo mēse cū si.¶†Sꝫ quo medici eligunt.Rñ.de volūtate ꝓpinquorum defuncti ꝛ ꝯsensu vulnerātis vel iudicis arbitrio eligent.insti.de satisd.tu.

33 §.siuaūt de leg.ij.l.hui⁹.§.j.¶†Sed

a nunqđ stabit iudicio vni⁹ medici[a] nō puto sed duo necessario sunt adhibēdi ar.ff.de testi.l.vbi.C.de re mili.l.semel.vbi dicit medici in plurali nūero/facit ex̄ đ homi.c.significasti.nā illud ꝯrectū ꝯsiliū qđ pluriū iudicio roborat ꝛc.¶Itē vox vni⁹ vox nulli⁹ ꝛc.C.đ testi.¶Itē dem̄ vni⁹ nō iustificat nec cōdemnat.xxiij.q.ij.ad mortē.cū si.Bar.in.l.si in rixa.ff.ad.l.cor.đ sic.tenuit ꝙ statur dicto vni⁹ medici si plures non

34 reperiuntur.¶†Sed quidē seipsum percussit ꝛ vulnerauit nūquid est puniēd⁹.Rñ.sic pena capitali.de iure cōmuni.nisi fecerit ob impaciētiā doloris vel tedio vite.ff.de re mili.l.omne delictū.§.qui se.de penis.l.si quis aliquid.ij.§.fi.de bonis eorum qui mor.sibi cōsci.l.fi.§.si quis autem vel condēnabitur ſm statuta loci.nam si sibi nō pepercit nec ei parcen.est ꝛc.ꝛ punitur

35 sicut si aliū vulnerasset.¶†Sꝫ ꝗd dum velles ꝑcutere Mar.percussisti alium.vel dum velles percutere canē vel auē percussisti alium preterceūtem ꝛ occidisti.nunquid puniendus es.Rñ sic iniuriarum.ff.de iniur.l.cum qui.§.si iniuriam.vel saltem.l.aquil.ad damnū.vt.ff.ad.l.aqui.l.scientiā.§.sꝫ si.Et ratio est quia fuisti in culpa.vnde teneris.vt dictū est.sed nō.l.cor.de sic.vt.l.l.lege.ꝛ.l.diu⁹.ff.ad.l.cor.de sic.q: videtur factū poti⁹ casu q̄ dolo ꝛ volūtate ꝛc.vt.ff.de penis.l.respiciēdum.§.pe.

a ¶Uni⁹ medici.adde tu Pet.de anc.in ꝯ.cclxxxiij.ꝗ vr qđ sic vide tñ de hoc p bar.ꝛ doc.l.l.j.ff.đ vē.inspiciē.ꝛ in j.ꝯsti.ffoꝝ.in fi.p Anto.de bu.ꝛ cano.in.c.ꝓposuisti.extra de ꝓba.ꝛ adde Cep.quez vide in ꝯs.lxij.colū.ij.Et ēt vide aliquid p Alex.in ꝯs.xv.col.fi.l j.vol.et adde ꝙ relatio medicorum potest retractari ꝑ relationē secundā p peritiores vt p Cep.in.d.cōsil.lxij.]

vnde de homicidio nõ tenet.nec.l.cor.
de sica. sed iniuriarum vel aquilia. vt
dictũ est.facit ex de homi.c. lator.et.c.
36 ex literis.⁊.c.fi.¶†Sed qd pone ꝙ per
a cussi Mar.volente[a] ⁊ consentientẽ.nũ
quid sim puniendus.Rñ.ꝙ pro percus
sione vel iniuria alicui facta due oriũ=
tur actiões.vna q̃ cõpetit iniuriato:alia
que competit reipub.cuius interest ne
maleficia cõmittãtur.ff. de publi.l.lici
tatio.§.ꝙ illicite.⁊.l.ita vulneratus.cũ
si.ff.ad.l.aquil. sed si fit iniuria volẽti
nõ põt agere, vel accusare.vt.ff. de iniu.
l.j.§.vsq; adeo.de lib.homi.exhi.l.iij.§.
si quis volentẽ. ¶Sed ꝑ hoc nõ tollit
ius reipub.ff.de pac.l.ius publicũ.vñ
debet puniri rõne reipublice loci illi⁹
vt.d.l. licitatio.§.ꝙ illicite.ff. de sica.l.
in.l.§.fi.ff.de iniur.l.si qs seruũ.de pu-
bli.iud.l.qui cetu.de epi.aud.l.raptor
37 in fi.de seruo cor.l. si quis. ¶ †Sed qd
si ꝑcussi aliquẽ vel offen.quẽ nõ cogno
sco an sim puniendus. Rñ.sic nõ min⁹
q̃ si cognouissem.ff.de iniur.l. eũ.§.si
iniuria.⁊.§.sc.de seruo corru.l.j.§.fi. cũ
38 simi. ¶†Sed pone qõ. de facto quidã
ꝑcussit quẽdã inimicũ suũ in loco quo
dã ⁊ dixit q̃busdã associate me vsq; ad
talẽ locũ:⁊ ipsi fecerũt ignorãtes de in
tẽtione ipsi⁹ quã associabãt dũ ipe ap=
propinquaret ad locũ antecessit istos q̃
ipm associabãt ⁊ istũ suũ inimicũ insul
tauit,ꝑcussit ⁊ occidit. ¶Iste homici=
da cũ pdictis socijs fuit capt⁹ opponit
ꝯ istos socios ꝙ ipsi debent de homici
dio puniri tanq; socij ⁊ participes i ho
micidio ⁊ delicto. ¶Sed ipsi dicũt qõ
nõ fuerunt participes nec sciẽtes ⁊ qõ
fuerũt decepti ab isto q̃ eos req̃siuit vt
ipm associarent ad talẽ locũ ⁊ ꝙ nõ in=
sultauerũt percusserũt vel occiderũt.et
ipe homicida confitetur ꝙ eos decepit
⁊ ꝙ nihil dixerat eis ꝙ vellet ꝯmittere
homicidiũ ⁊ ꝙ nõ delinq̃rũt vt dixerat
eis.querit quid iuris.¶Rñ.⁊ dico ꝙ il
le q̃ isultauit ⁊ occidit est de maleficio
puniẽdus.ff.de sic.l.j.§.⁊ q̃ hominem.
ad.l.aql.l.qua actio.§.occisum ne ma=
leficiũ sit ipunitũ.vt.l.ita vulnerat⁹.ad
l.aqui.ꝯcũ simi. ¶Sꝫ alij nõ tenent nec
puniunt qꝛ decepti ⁊ ñ decipiẽtib⁹ iu-
ra subueniũt.C.si minor
se ma.dixe.l.ij.ff.ad vel
leia.l.si decipiẽs.Si em̃
ꝯstaret qõ dedissent au
xiliũ cooperãdo ad ma
leficiũ cõmittẽdũ ⁊ sciẽ
ter associassent illũ q̃ oc
cidit puniẽdi tũc essent
de homicidio ꝓ tali ope
⁊ auxilio: vt.ff.de fur.l.
furti.§.ope.de adulte.l.
si is cui⁹ ope.de parrici.
l.vtrũ.⁊.l.seq. Nã agen
tes ⁊ consentientes ⁊c.
¶Sꝫ qꝛ fuerũt ignorã-
tes excusant.l.quo nau
fragiũ.§.nõ tantũ.ff. de
39 incen.rui.nau. ¶†Sed
quid ordinatũ ẽ ꝙ si qs
percusserit potestatem
puniat pena dupli ꝯtin
git ꝙ qs percussit mili=
tem eius nũquid eadẽ
pena punit.Rñ.sic vide
tur.arg.C.ad.l.iul. ma-
ie.l.quisquis. nã priui-
legium concessum pote
stati ⁊ suis familiarib⁹
videt cõcedi.arg.C. ne
filius pro patre aut. ha
bita.Econtra ꝙ non nã
statutum dicit soluꝫ de
potestate. ⁊ est stricti iu
ris ⁊c. de exerci.l.j.§. er
go.ad municip.l.consti
tutus. ¶Itẽ si statuarij
voluissent de expssissent
C.de cadu.tol.§.ne aũt
ꝙ nõ fecit igit ⁊c. ¶Itẽ
istud est personale pri-
uilegium concessum so
lum in persona potesta
tis. vnde personam nõ
trãsgreditur.ff.de aqua
quo.⁊ esti.l.j.de re mil.l.
pullegia.⁊.l.fi.⁊ de veri⁹
40 videtur. ¶†Sed quid
quidam percussit ⁊ vul
nerauit Marc. propter
quod fuit cõdẽnat⁹ cõ-
muni l li.xxv. predict⁹

a ¶Volen
tẽ. adde tu
⁊ vide ad
hanc deci
sionẽ bar.
et ea q̃ ibi
no.in.l.in
ter oẽs.§.
si teste.de
fur.⁊ Ale.
i ꝯsi.xxiij.
colum.iij.
in.ij.vol.

a ¶ Scds de occiso. Adde tu & vide de h' plene per Bar. cep. ho in cōsi lio.xlj. co. iiij.&.v.

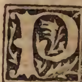
b ¶ Domus. Adō tn qd ēta p pellatiōe dom' ve nit ort' et cenaculū & ortū vt per Alex.i ɔf.lxxiij.in iiij.volu.

Mar. vult repetere ex pen̄. quas fecit p medicatura sua ad ipovulne rāte nūqd possit. ¶ Rn̄. sic q: ex maleficio cōmis so due oriuntur actiōes vna daƚ offenso altera reipublice & cōi illi' loci ff. de publ.l. licitatio.§. q illicite. & vna nō tollit aliā. ff. de verb.ob.l. nū quid & quod possit pe tere expē. probaƚ extra de iniur.& dam.dato.c. j.ff.ad.l.aql.l. q actio. d hūjs qui deie. vel effu.l. fi. s3 ratio deformitatis nō habeƚ. q: liberū corpus nō recipit extimationem. ff. de his d deie. vel effud.l.j.§. sed cum.
41 ¶ † Sed nunqd potest agere iniuriaꝝ iste mar. l3 iste percussor sit cōdē nat' cōi. Respō. sic q: ex maleficio due oriuntur actio. vt dixi. vna daƚ in iuriato alia cōi cui' interest ne maleficia ɔmit tanƚ. ff. ad.l.aqui.l. qua actio. de hūjs q deie. vel effu.l.fi.&.l. ita vulnera tus. ff. ad.l.aql.&.d.l. licitatio.§. q illicite. nec vna tollitur per alterā. vt.d.l. nunq̄.&.ff. de in iu.l. si qs seruū.&insti. de iniur.§. petitur. cū simi.
42 ¶ † Sed quidā nō per cussit s3 mādauit assassinametū et fecit pcuti vel occidi. iste percussor fuit capt' et punit' debita pena. potestas vult pcedere cōtra illū q mā dauit fieri maleficiū nū quid potest. ¶ Respon. & vr̄ q non pōt ar.vi bo. rapto.l.1.& quod.ibi & al terius &c. q: non d3 inq ri sepi' de delicto eiusdē. ff. nau.cau.stab.l.1.3. de h. sig.l. sepe cū si. ¶ Cōɔ q sic. vt. ff. ad silla.l.& si cer tus. C. de accu.l. nō id min'. & est rō q: si plures delinquunt pena vnius nō libe rat aliū. ff. ad.l.aql.l. itē mella.§. si plres. de sic.l. quidā.&.l. nihil.ɔsi.& hoc veri'.
43 ¶ † Sed qd ordinatū est qd p pcussione cōdēneƚ. in.x.lib. pro homicidio ad morte cōdēneƚ. ¶ Pone q vnus percus sit & vulnerauit Mar. postea venit ali' & ipm pcussit & traxit ad mortē qualiter puniunƚ isti tales pcussores. ¶ Rn̄. qd prim' percussor teneƚ et puniƚ de vul nerato scds de occiso a vt. ff. ad.l.aq. ita vulneratus.&.l. ait ptor.xxiij.qō. vlti.§. fin.ex̄ de homi. significasti. vbi de hoc.
44 ¶ † Sed qd ordinatū est qd si qs percusserit aliquem in domo puniaƚ pena dupli. pcussio facta est in ecclesia. vel molēdino. Rn̄. pena dupli d3 puniri. q: appellatione dom' b ɔtineƚ eccl'ia. C. de sa.san.ec.l. decernim' & auƚ. si quas rui nas. Itē q: appellatione dom' cōtineƚ ois forma edificij. ff. de inceu.rui.nau. l. qui edes. in si. facit insti. de iniu.§. do
45 mū. ¶ † Sed quid qdā super equo cur rebat & currendo occidit aliquē quali ter puniet. Respō. si dolose & data opera fecit q de occiso puniaƚ. nā occisum dicimus qualitercūq occidaƚ. vt. ff. ad l.aq.l. qua actiōe.§.j.ff. de sic.l. in lege. &.l. diuus.&.l. nihil. ¶ Si ho nō dolose fecit aut ille loc' erat deputat' ad cur rē. & tūc nō teneƚ nisi dolose fecisset et studiose. ff. ad.l.aql.l. q actiōe.§. si qs l collnct.&.l. si qs obstetrix.§. fin. ¶ Si aūt ille loc' erat priuat' & nō deputat' ad currēdū tūc si ante proclamauit ca ue caue caue. tunc non tenetur de occi so. q: tunc cōstat ex eo q clamauit caue caue q nō habuit occidēdi animū q de sideratur. ff. de si c.l.j.§. diu'.&.l.i lege. &.l. diuus.& ad.l.aquil.l. si putator.&.l. q foueas facit. ex̄ d homi.c. significasti.
¶ Sed alij dicunt qd si currebat p locū nō deputatum ad currendum q̄uis pclamauerit si sciebat equū vitiosum & incfrenatum. ita qd nō poterat retine quod tūc q: erat in aliqua culpa currē do cū tali equo puniaƚ.l.aql. ad dānū. nō aūt de homicidio. q: nō habuit ani

mū occidēdi rc.insti.ad.l.aquil.§.qd si putator.r.§.ipetu.quoq3.r.§.se.r.§.ita si qs.r fiet cōdēnatio i qnqginta aureos cū liberū corp⁹ nō accipiat estimatio.r ad ipēsas vulneris rc.ff.de his q deie.
46 vl'effu.l.j.§.s3 cū hō.r.l.fi. ¶†Sed qd si p percussionē facta iponunt due pene diuerse ex forma diuersorū statutorū. nec apparet q statutū fuerit prius nec posteri⁹. Respō.q minor pena estimpo nēda.ff.de pe.l.pses.in fi.r.l.interpretatis.r de preto.stip.l.fi. Sed si constaret q si statutū esset prius conditū.tūc illud seruaret ar.C.de pac.l. pacta nouissima.r de le.l.non est nouum. cū si.
47 ¶†S3 nūqd pōt quis p percussiōe vel alio maleficio puniri pena statutorū r pena legū. Rñ.r vr q sic.C.de sepul.vio.l.q sepulchra.§.fin.de ac.emptio.l.sꝫ.¶Ecōtra q nō q: nō pōt qs p eodē delicto duabus legibus puniri s3 solum pena statuti.ff.de accusa.l.senat⁹.ff.de exern.tu.l.scire.§.illud de origi.iur.l.iij.§.vn. Et h veri⁹ fm Uber.
48 ¶†In summa notandū est q ois qui delinquit est debita pena puniendus regulariter. Fallit in oi casu a iure cōcesso alium offendere.vt no.s. de pso. q pos.sine pena offen.p totū.¶Itē fallit in illo q casu delinquit q non punit C.de sica.l.j.ff.de pe.l.respicien.§.casu. ¶Itē in furioso.ff.de offi.presi.l. diu⁹. ¶Idem in dormiente q dormiēdo deliquit ad instar furiosi r infantis q nō videt qd agat.ff.de sic.l.qd infans. de reivendi.l.quod infans.cum si.de iure codicil.l.iij.§.furiosus. ¶Itē in pupillo non doli capace.C.de pe.l.ipunitas. ff.de fur.l.impuberē.¶Itē inebrioso q non punit si deliquit.xv.q.ij.c.inebriauerūt.vt.ff.de sic. nisi dolose inebriauerit.vt.ff.de sica.l.iij.r.l.diuus.¶Itē in deuotissimo.ff. de pe.l. aut facta.§.euentus. ¶Itē insania excusat a delicto delinquētem.xxv.qōne.j.si quis insanie. ¶Itē ignorantia vnde si mulier inuenerit hoiem in lecto suo credens illū esse virū suum r cognita fuerit ab illo excusat ab adulterio ratione sue ignorātie.xxxiij.q.j.cū per bellicam.r.c.in lectum.r q ignorantia excuset no.ff.de lega.primo.l.prima.¶Itē necessitas magna excusat. vt extra de fur.c.si qs p necessitatē.de homicid.c.iterfecisti. ¶Itē diuina reuelatio excusat. vt cē de diuor.c.gaudem⁹. ¶Itē iusta causa.vt.ff.qui satisda.cog.l.fi.extra de pigno.significantem. ¶Itē iustus metus.extra qd met⁹ cā.c. sacris.r quinquagesima distin.presbyteros.¶Item legitima defensio sue psone vel filiorū vel similiū nā q fit ad defensionē sue vel rerum suarū legitime fit vnde excu.mereretur.ff.de insti.r iur.l.vt vi3.C. de adul.l. gracch⁹ cū simi. de hoc no. Gof.in summa extra de penis in.fi.

¶De parricidiis r eorum penis. Rub.

1 ☞Parricidiū qd sit.crimē parricidij qn cōmittat.r qui tali crie tenentur.
2 Parricidij pena que sit.r q occidentis personas ex crimine parricidij.
3 Furore occidēs personam propter qd videatur incurrere parricidij crimen quomodo puniatur.
4 Filius qui iniuriatur patri.vel matri. auo.vel auie.qua pena puniatur.
5 Filius anniculus si reperiat mortuus in lecto patris.vl matris.aui vel auie. an punient pena parricidij. r qd si infantulus reperiatur mortuus in lecto nutricis.

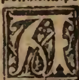

Parricidium †Proprie dr parentis cedium sicut dicitur homicidium quasi hominis cedii:ab homine r cedo is. Crimen parricidij cōmittit qui patrem matrem.auum vel auiam.fratrem vel sororem:patruelē vel matruelem anūculum .Amitam cōsobrinū vxorē3 nurū generū socrū socerū priuignū vitricū priuignum patronū vel patronam occidit.vl auus nepotē vel pronepotē ¶Itē fili⁹ qui emit venenū vt patri daret qūuis dare nō potuerit.vt.ff.de parri.l.j.C.eo.l.j.insti.de publi.iudi.§.alia. ¶Item ea lege tenet medic⁹ q sciēter r dolose venenū dedit filio vt patri daret eadē pena punit.vt.ff.e.l.ij.de sic. l.iij.§ j.¶Itē pater q occidit filiū suū

adulterātē vxorē suā tenet ea lege. sed solum relegari dз nō occidi. ff. e. l. diu⁹. ¶ Itē tenetur creditor de parricidio q̄ sciēter ꝛ dolose mutuauit pecuniā filio ad emēdum venenū vt patri daret vel cū pecunia ipsa faceret ipsuз occidi. ff. ea. l. sciēter. ¶ Itē nō solū predicte persone tenēt hoc crie ꝛ hac pena. sз ꝛ oēs ꝯsociū al's ꝯcū ꝛ ꝑticipes agētes ꝛ ꝯsentientes ꝛ cōsiliū dolose ꝛ scienter dantes. vt. ff. eo. l. vltima de adul. l. is cui⁹ ope. ¶ Pena aūt hoꝝ est ꝙ debēt vulnerari ꝟgis sanguineis. i. đ sanguine. ꝛ est arbor quedā. vł dicunt sāguineis i. vt ꝟberent dōec sanguis exeat. post hoc autez debet iste parricida poni in corio cuiusdā animalis. ꝛ ipse cū cane gallo galinatio. vipera ꝛ simia debet proijci in mari si prope est vel i alio flumine. ita vt moriatur vel debet proijci feris bestijs. vt. ff. eo. l. pena parricidij. ¶ Qui ꝟo alias personas occiderit dolose ꝑter suprascriptas capitali pena punit vt. l. qui alias personas. ¶ †Si ꝟo ꝑ furorē qui tale crimē cōmiserit nō punit. vt. d. l. j. §. sane. ꝛ. ff. de sic. l. ꝙ infans sз isti tales furiosi sunt carcerādi ff. de offi. presi. l. diu⁹. ꝛ facit insti. đ publi. iudi. §. itē. l. pōpeia de parri. ꝛ. C. de his q̄ pa. vel filios occi. l. j. extra de homici. c. j. ꝛ per totū. ¶ †Si autez filius iniuriat patri vel mr̄i. vel auo vel auie debet puniri illa pena qua predicti voluerint vt. C. de pa. po. l. iij. ꝛ seq. dūmodo nō excedat modū in pena. q: patria pietas debet in pietate ꝛ nō i atrocitate cōsistere. ff. eo. l. diu⁹. ¶ †Sed quid si filius anniculus reperitur mortuus in lecto pr̄is vel matris vel aui vł auie nūquid puniet dicta pena parricidij. Rñ. sic. si ꝯstaret qđ dolose occidisset eū vt dictū est. Sed in dubio propter amorē parētū debet presumi illū poti⁹ mortuū casu aut negligētia quaз dolo. vñ impunitū esse debet. ar. C. de inoffi. testa. l. matri. extra de presump. c. afferte. ¶ Nā nullus amor est q̄ vincat paternū. C. đ cur. fur. l. fina. ꝛ magis parētes timēt de filijs quā de seipsis. ff. qđ metus cā. l. isti quidē. ¶ Itē q: mater non obliuiscit de filio cū sit ps viscerū suorū. vt. ij. q. vj. ad romanā. facit extra de homici. c. fiñ. ꝛ idem potest dici si reperiatur mortuus in lecto nutricis si est mulier bone fame ꝛ bone conditionis vt quilibet presumitur bonus. ¶ Item in talibus desideratur dolus. vt dictū est. ꝛ probationes debēt esse luce meridiana clariores. vt. C. de proba. l. sciāt. ¶ Sз si fuerint in culpa dicte persone puniēde sunt iudicis arbitrio sed non ad mortē. ff. de sic. l. j. §. sed ꝛ si. ꝛ. l. iij. §. ex senatu. ꝛ. l. in lege. §. ꝙ si quis.

¶ Ad. l. iuliam peculatus. Rub.

☞ Lex in pecu. quid contineat. qui teneantur. l. iul. pecu.

Pena. l. iu. pecu. que sit.



ctor legis †Iulie peculat⁹ statuit ne quis pecuniā publicam auferat nec furetur. Item nec in suam rem vel vtilitatem conuertat talem pecuniam. nec faciat vt ab alio auferat. vel in rem alterius cōuertatur. ¶ Item ne aliquis misceat aurum vel argentum rei publice dolo cum alio. vt. ff. eod. l. j. ¶ Itē tenetur hac. l. qui pecuniam publicam destinatam ad faciēdū aliquod opus publicum non posuerit ad illud opus ꝛ sibi retinuit. vt. ff. eo. l. ij. ¶ Itē tenetur hac. l. qui pecuniam publicam factam ex vēdi. rei alicui⁹ pertinentis ad rē publicā vel habitam ex locatiōe reipublice sibi retinuit. vt. ff. e. l. iul. §. lege. et. l. sacrilegij. §. qui eū. Itē tenetur ille qui surripit tabulas fisci nedū reipublice. vt. d. l. sacrilegij. Item ꝛ ille q̄ facit copiam alicui ad scribē. rationes publicas sine iussu illius qui talibus preest vel messarij cōis: vt. l. sacrilegi. §. senatus. ¶ Item ꝛ ille tenetur q̄ pecuniam reipublice nō posuit in armario sз sibi retinuit ꝛ iste talis dз ꝑsonaliter detineri quousq reponat. ¶ Insuper punit: vt. ff. e. l. cū eo. ¶ Itē ꝛ ille tenet qui scribit in rationib⁹ publicis se minorem accepisse pecunie summaз quā re vera accepit. ff. eo. l. hac. ¶ Item ꝛ ille qui posuit ꝛ immiscuit aliquid in armario vt ide furaret pecunia vel aliud

vt.d.l.hac.l.§.fi. ¶Item qui muros p-
forauit ⁊ inde aliquid accepit.ff.eo.l.
qui perforauerit muros ⁊ q̄ subripuit
predam captam ab hostis.ff.eo.l.is
qui.⁊ non solū ipse tenetur.sed ⁊ ipsi⁹
2 heres vt.ff.eod.l.fi. ¶†Pena aūt hu-
ius.l.est quandoq̧ deportatio.ff.e.l.pe
culatus.vt est qn̄ quis subtrahit pecu
niam publicam ⁊ in casibus supradi-
dictis ⁊ in eo qui misit aliquez ad⁹ sub
trahē.pecuniā publicā.vt.ff.eo.l.hac.
l.§.fi. ¶Quandoq̧ furti vt in eo q̄ sub-
trahit res priuatarum personarum de
ede sacra.ff.e.l.diuus ⁊ potest de hoc
cognosci vsq̧ ad quinquennium vt.ff.
e.l.peculatus la.ij. ¶Itē tenetur resti-
tuere in quadruplū quod accepit. vt
ff.e.l.pe.Sz hoc hodie vꝛ ꝺ iure nouo.
C.ꝙ officialis q̄ pecuniā publicā vrbis
romane vel fisci subtrahit.⁊ ille qui de
derit ad hoc auxiliū ⁊ fauorem coope-
rando capitali puniatur pena. C. de
cur.pecu.l.j.Qui vero pecuniam ciui-
tatis subtrahit furti tenetur. non cri-
mine peculatus.ff.e.l.pe.§.fi.ff.de fur.
l.ob pecuniam.insti.de pub iudi.§.itē
l.iul.pecu.cum si.

¶De falsis. Rubrica.

1 Falsitas quid sit.

2 Falsitas cōmittit̄ dicto.scripto.fcō.et vsu ⁊ vide exempla plura.

3 Falsi pena que dicatur.

4 Falsuz quō cōmittatur de iure canonico.⁊ quis euitat penam falsi.

5 Rasura qn̄ inducat suspitionez instr̄i vel literarum:⁊ quando non.

6 Litere pape vel prelatorum per q̄ reddantur suspecte.

7 Instrumenta ⁊ litere quando reprobātur tanq̧ falsa.

8 Notarius falsum cōfecit instrumentū qua pena puniatur.

9 Instr̄m si est in aliqua sui parte falsuz an debeat in toto haberi pro falso.

10 Instrumētum dicens Mar.filius Anto.ꝯfessus fuit habere i deposito a Io.x.⁊ si postea reperit̄ ꝙ tūc tēporis Anto.erat mortu⁹:an tale instr̄z erit falsū

11 Instr̄m in quo deest litera vel syllaba aut dictio:an per hoc vitiatur.

12 Iudex an possit instrumentum falsuz corā se exhibitū retiere ⁊ ꝯburi facere?

13 Utens instr̄o suspecto nō tn̄ falso scienter an de falso puniatur.

14 Instrumētū si est falsuz vbi nō ē ius. an ille qui fecit vel vtit̄ dolose puniat̄.

15 Producens falsos testes qn̄ puniatur.

16 Protestans ꝙ tunc intendit vti tali instr̄o ⁊ dictis taliū testiū si vera sunt ⁊ si apparuerit i ꝓcessu ꝙ sint falsa n̄ vult esse vsus an teneatur de falso.

17 Dictio tūc in superiori casu quid operatur.si simpliciter dixisset nolo vti.

18 Statuto dicente si quis ꝓduxerit scient̄er falsos testes puniat̄ de falso l. c.li. si q̄s ꝓduxerit plures testes int̄ quos ꝓduxit vnū falsuz.an puniat̄ de falso.

19 Statuto dicente si notarius cōfecerit instr̄m falsum puniatur l.v.li.⁊ quidā notarius falsauit plura acta vni⁹ cāe an punietur pena statuti.

20 Notarius q̄ est officialis ⁊ scribit actā ꝓcessus.⁊ dicta testiū si promittat parti legere dicta testiū ante publicationē:an teneatur pena falsi.

21 Produxit q̄dā dolose falsos testes:accusat̄ de hoc ille se defendit dicēs illorū dicta non valere puta q₂ iurauerūt parte nō citata:an ꝓducēs cōdēnabit̄ de falso ⁊ quid si testes falsuz dicūt ext̄ intentionem et extra capitula.

22 Testis induct⁹ super pluribus capitulis si super vno falsuz dicat an reprobatur in alijs tanq̧ falsarius.

23 Producēs instr̄m ad ꝓbandū de iure suo in quo deficit dies indictio.vel locus vel q̄d simile:an de falso puniet̄.

24 Instr̄m debet facere quidā inter te et me super aliquo negotio i mei fauorē a me requisitus facere nō vult: an falsum cōmittat.

25 Notari⁹ fuit cōdēnatus de falso.⁊ ꝙ nihilominus possit facere alia instrumenta de cetero:an postea confecta valebunt.

26 Producto istr̄o i quo scripti sunt duo testes quorum vnus est infamis puta dānatus de publico iudicio:an tale instrumentum sit falsum.

57 Testis non cōdēnatus an poterit adhiberi ad probandū verum esse ꝙ cōtinetur in instrumento de quo supra.

28 Testis vnus cum notario an sufficeret in instrumento publico ad hoc vt instrumentum valeat.

29 Instrumentum falsum dolose conficiens in quo deficiebat mensis indicio vel locus an puniatur de falso. et ad quid tenetur persona lesa.

30 Stante statuto quod nullus notarius faciat instrumentum in fauorem banniti sub pena c. lib. et si scriptum fuerit non valeat quidam fecit tale instrumentum: an de falso puniatur.

31 Mandante quodam florentino cuidam familiari suo quod committat tale maleficium alibi illo commisso queritur an cognosci debeat de tali maleficio florentie vel vbi commissum fuit delictum.

32 Delinquens vt supra si vult potius conueniri florentie quam alibi an sit audiendus.

33 Criminis cognitio in quibus locis tractari possit.

34 Exceptio declinatoria fori quando sit opponenda.

a Falsitas adde tu et vide quot modis capiatur falsitas per cep. in consi. xxvi. col. iii. ver. si. nec ob. ar.

b Reprobata pecunia adde tu. et vide alex. in consi. ciiii. col. ii. in. i. vol.

1 
Falsitas autem est mutatio veritatis vt in auth. de fi. instru. circa prin. col. vi. et ideo dicitur mutatio veritatis. eo quod falsificatores student mutare ea que vera sunt vt falsa sint. vel verisimilia videantur. vt in dicto

2 auc. Et not. quod pluribus modis committitur falsi-

a tas[a] dico scripto facto et vsu. Scripto committitur scribendo falsum et delendo verum extra de fid. instru. inter dilectos nec refert an sit b instrumentum publicum vel priuatum vel scriptura publica vel priuata vel tabula vel rationes. vt. ff. e. l. i. § que rationibus. et l. nullus. Idem est in illo qui signum adulterium et non suum facit et dolose. vt. ff. eo. l. lex cor. et l. qui testam. Idem est in illo qui scripsit absentes fore presentes. l. qui veluti. C. eo. extra de testibus. c. tuas literis. Idem et in eo. dicitur qui super linearem scripturam apponit extra de reli. domi. c. venerabilis. Item et in aliis multis modis quos habes extra eo. c. licet. Dicto autem committitur falsum vt est videre in teste qui scienter falsum asserit et verum cellat et supprimit et punitur pro qualitate. vt. C. de test. l. nullum. in fi. extra de crimine falsi. c. i. extra de sica. l. i. § preterea et l. eiusdem. et. l. se. Item et in iudice qui contra leges et iura pronuntiat. ff. e. l. i. § fi. et l. si iudex. Item et in alio qui corrumpit testes iudices et aduocatos. vt. ff. eo. l. fi. § i. Item et qui allegat falsas leges vel falsa statuta. C. e. l. fi. et. C. si ex fal. instrumen. l. i. Item et qui mentitur principi vel presidi vel pape episcopo vel iudici. vt. ff. e. l. si quis obrepserit. C. si contra ius vel vti. pu. l. puniri cum si. Et idem in similibus casibus potest dici vt ita dice. qui falsam dat insinuationem vel consilium. ff. de re iud. l. consi. C. de pena iud. l. ii. et aut. ibi posita. Facto committitur falsum vt in illo qui falsat pondera vel mensuras. vt ff. e. l. hodie. § i. ff. de do. l. arbitrio. et iste talis diuersimode punitur. Nam aliquando ad penam relegationis. aliquando extraordinarie. vt. d. l. hodie. ff. de extra. cri. l. annonam. § onera. et de pen. in. l. in bardanario. Item in eo qui apponit vel immiscet piscem cum cera vel sepum vel tormentillam vel oleum. vel fabas vel quid simile. vel es cum auro. vel stagnum vel plumbum cum argento. et idem in similibus. commiscendo. vnam rem cum alia. vel vendendo rem mixtam vel falsatam pro bona et vera ar. ad hoc. ff. eo. l. i. § in rationibus. et l. qui testamentum. et l. quecunque. et l. paulus. et l. hodie. § i. ff. de crimine stellio. l. pe. § i. ff. de pigno. ac. l. i. Nam mala cera et falsata non est cera. et argentum falsatum non est argentum. et idem in similibus dici pot vt. ff. de ver. sig. l. paulus. et reprobata pecunia[b] non est pecunia. et soluentem

non liberat. vt. ff. de pig. ac. l. elegãter. §. q reprobos. Item ⁊ in illo q vera sigilla corrũpit extra de fi. instr. c. iter dilectos. extra. e. c. ad audiẽtiã. ¶ Itẽ et qui falsat monetã. extra de iniuriis. c. quãto. ⁊. ff. de falsis. l. quicũq ⁊. l. seq. ¶ Itẽ procurator. aduocat⁹ ⁊ similes. vt tutor curator ⁊ sindic⁹ q secreta cause aperit aduersario suo. vel instrũta partis sue pdit aduersario. vt. ff. e. l. j. §. is q deposita. ff. de pe. l. si qs aliqd. §. is q instrũm. ⁊. §. instrũa. ¶ Itẽ falsum committit qui aperit secretũ iudicij. extra de offi. deleg. c. olim. ⁊ idẽ in similib⁹ dici põt. Usu cõmittit̃ falsum. vt in eo q se p milite gerit. vel p doctore. vel p notario vel q etiã illicitis insignibus vtit̃ vt. ff. e. l. eos. §. q se. sicut est in non ordinato. q se p clerico ordinato gerit vt ex̃ de cle. nõ ordi. c. j. ⁊. ij. sicut ẽ etiã in illo q obtinet beneficiũ tanq clericus ⁊ nõ est cleric⁹ nec cõsecrat⁹. vt ex̃ de trãslac. c. ex literis. ⁊ de rescrip. c. cũ a deo. ¶ Item ⁊ in illo q vtit̃ falso istro. vel falso rescripto. vel falsis literis vt̃ falsis actis scienter ⁊ doloso. vt co. l. si quis falsos. Si th̃ decept⁹ ab alio faceret. ⁊ hoc pbaret sic purgando suã innocentiã excusat̃. C. e. l. maiorem. ⁊. l. nec exẽplũ. ex̃ de exces. pla. c. inter dilectos. §. preterea. Itẽ etiã excusat̃ abstinẽdo ab vsu si solũmodo vsus fuerit. ⁊ non fabricauerit. si vo fabricasset et vteret̃ nõ liberaret̃ abstinẽdo ab vsu. vt. d. l. q falsos. ¶ Itẽ ⁊ ille cõmittit q se dicit pcura. ⁊ nõ est. vt. ff. de cõdi. ob cãm. l. si pcurato. falso. ex̃ de rescrip. c. ex pte decani. ⁊ ibi no. C. de fur. l. falsus pcurator. ⁊ tũc punit̃ pena extraordinaria p suo delicto seu mẽdacio. vt ex̃ de crie falsi. c. j. vel p qlitate delicti. C. de testi. l. nullũ. in fine. ¶ Itẽ q dolose tacet verũ[a] i testificãdo cõmittit falsum extra. eo. c. j. Et generaliter dici põt q vbicũq veritas dolose mutatur committit̃ falsum. vt aut. de fide instru. circa pn. nã falsitas nõ cõmittit̃ sine dolo C. eo. l. nec exẽplũ. ⁊. ff. e. l. diu⁹. s3 ex̃ eo. c. ad falsariorũ. vbi sine dolo et sine vsu ɔmittit̃ falsũ. s3 illud speciale est i lr̃is dñi pape. ¶ † Pena aũt falsi est deportatio fm leges veteres ⁊ banorũ3 omnium publicatio in libero homine in seruo vltimũ suppliciũ. vt. ff. e. l. j. §. fi. quandoq alia pena. vt. ff. e. l. hodie. ⁊. l. fi. cũ si. ¶ Sed iure nouo bona non publicantur eorũ qui delinquunt. vt in aut. vt nulli iudi. §. fi. col. ix. ⁊ in aut. hodie. C. de bonis dãna. ¶ † S3 de iure canonico falsitas multis et diuersis modis cõmittit̃ ⁊ punitur scdm diuersitatem causarũ ⁊ falsitatũ. ex̃ de rescrip. c. sup lr̃is. ⁊. c. ex parte. de crie falsi. c. dura. ⁊. c. licet. de vb. sig. c. nouim⁹. i quib⁹ de hac materia not. ¶ Euitat penam falsi qui pbauerit se ab alio fuisse deceptũ. vt. C. eo. l. maiores. Et ille qui scit se falsas lr̃as hr̃e. ⁊. j. xx. dies destruxerit vel resignauerit. vt. d. c. dura. cir. fi. qd est verũ qñ alia persona lr̃as impetrauit. sec⁹ si ipse impetrasset: qz tũc penã nõ euitat. vt. d. c. ad falsariorũ. ¶ † Item no. qd rasura q est i narratiõe facti inducit suspectuʒ instrũm. vel literas impetratas. secus si rasura est i narratiõe iur. extra de fide instru. c. ex lr̃is. ¶ Sed rasura paucarũ literarũ q sapiẽtis alm in dubitationẽ nõ inducit. nõ nocet. vt extra. e. c. fi. sicut eẽt vitiũ sillabe vel defect⁹ litere vt. ff. de ma. test. l. q habebat. ex̃ de fi. istr. c. iter dilectos. s3 rasura in loco suspecto bene suspi=

[a] ¶ Tacet veruʒ. Adde in Bal. in. l. pñbyteri. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ l. c. j. in. j. ɔsi. in ver. veritatẽ relata in ver. si de inuesti. inter do. et vas. lis orta. et p Bar. ɔsi. in ɔsi. lxj. col. ij.

tionē falsitatis inducit
extra de priuil.cū olim
6 de rescrip.c.oli. ¶ †Sūt
⁊ alia que literas ꝓlato
rū vel pape reddunt su
spectas vt qñ sunt sigil
late alieno sigillo eꝫ de
appella.c. significante.
Itē si litere vel istrumē-
tū scd̄o inductū est con
trariū alteri pri⁹ ab eo-
dē iducto.C.de fide in-
strumen.l. scriptura.eꝫ
de fi.instru.c.imputari.
¶ Itē lr̄e papales sūt su
specte si i eis ē mala grā
matica eꝫ de rescri.c.ad
audiētiā. ¶ Itē qñ sunt
īpetrate per aliquē non
hñtē spāle mandatū eꝫ
de rescri.c. nōnulli.⁊.c.
ex pte. Itē si hēbat sigil
la falsa.extra de fi.istru. a
inter dilec. ¶ Itez si lr̄e
papales vel instrā pu-
blica nō habeāt annuz
mēsem ⁊ diē q̄ facte sunt
īdicionē ⁊ locū ⁊ silia vt
in aut.vt ꝑpo.not. iper.
7 §.j.⁊.ij.⁊ fi. ¶ †Repro-
bantur autez instrumē- 8
ta et litere fore falsa si
probatur aliter rem fo-
re gestam quaz in ipsis
literis vel instrumento
continetur.ff.de pact.l.
iurisgen.§.qd̄ fere.C.de
pac.l.cuz precib⁹. C.pl⁹
valere.l.fi.eꝫ de fi.instr.
cū Ioānes. ¶ Itē qñ est
rasum ⁊ ꝑ manū alteri⁹
ꝑsone scriptū ⁊ remissū
vel si est interlineatura
vel cancellatura vel q̄d
simile vt.d.c.inter dile.
C.de edic.diui adri.tol.
l.fi.ff.de proba.l. chiro-
graph.de his q̄ in testa.
del.l.j. ¶ Uitiū grāmati
ce lz vitiat lr̄as papales 9
nō vitiat instrā nec te-

a ¶ Itē si
ꝓbet. Ad-
de qd̄ etiā
qñ instrm̄
ɔtinet cō-
trarietatē
⁊ repugnā
tiā ꝑsumi
tur falsuz
Bart.j.l.
scriptura,
C.de fide.
istr. Mod.
in.c.iputa
ri.e.vsi.et
d.Franci,
are.in ɔsi.
vij. col.ij.
⁊ addo vnū
no. qd̄ di-
cunt arch.
⁊ Domi.d
scto gemi.
in.c.i me-
moriaz.x.
distin.vbi
inerūt fal
si suspitio
hr̄ ꝓ veri-
tate et di-
ctū refert
et sequit
Alexā.in
ɔsi.lxxvij.
col.ij.in.j.
volu.

stamēta nec acta.C.de testa.l.error.l.
qm̄.⁊.l.nō dubiū.⁊.l.ꝑposteri.⁊.l.am-
biguitas. ¶ Itē vitiat instr̄z si ab vno
incipiat ⁊ ab alio ɔpleat.C.de fi.istru.
l.cōparatiōes.⁊in aut.de fi.istr.§.si vo.
Itē si vn⁹ scribit istr̄m ⁊ ali⁹ apponit
signū suū eꝫ d priu.c.cū oliz ꝑꝑ qōnes.
¶ Itē qñ testis script⁹ in instro ɔdicit
instr̄o.ff.q̄admodū testamēta ap.l.j.⁊
fi. ¶ Itē si nō hz lelmū nūerū testiū vt
in aut.de fi.istr.§.opz. ¶ Itē qñ testes
nō fuerūt pñtes negotio vl̄ nō rogati
i talib⁹ i qb⁹ debēt eē rogati vt i testis
⁊ silib⁹ vt in aut.de fi.instr.§.si q̄s igit
et.C.de testi. aut. rogati.vbi de hoc.
¶ Itē qñ inuenit subsignatū vel sub-
scriptū nisi dicat.ff. ad.l.cor.de fal.l.
paul⁹. ¶ Itē qñ instr̄m ē incisum.ff.si
tab.te.nul.ex.l.j.§.pe. ¶ Itē vitiat ⁊ fi
vz qñ exēplū istr̄i ꝓducit ⁊ nō originā
le nisi fuerit exēplatū iudicis autori-
tate vt.C.de edē.aut.si q̄s i aliq̄ vbi de
hoc. ¶ Itē si ꝓbet.a q tabellio q̄ ɔfecit
istr̄m erat mortu⁹ añ ɔfectionē instr̄i
vel aliq̄s ex testib⁹ vel ex ɔhentibus
vel die ɔfecti instr̄i.erat alibi cōtinue
vel in alio loco.ita q nō potuit esse in
loco ɔcr⁹ vel q̄d aliđ ꝓbet.nā ⁊ tūc re-
probat instr̄m.vt.C.de ɔhen. stipu.l.
optimā.eꝫ de pb.c.tertio loco ⁊ idē in
8 silib⁹ casib⁹ dici pōt. ¶ †Sz q̄d dice-
mus i notario q̄ falsum ɔfecit instr̄m
quali pena puniet. Rñ.dñt q̄dā q ma
nus dz ei icidi sicut ē in executore vt i
aut.de mā.pn.§.cogis eos.vt i eo in q̄
deliquūt puniat.C.cōia de succes.aut.
ꝑegrini. ¶ Itē d iure lōbardo.dz amit
tere manū.vt in lōbar.de eo q̄ fecit fal
sum istr̄m.l.j.⁊.ij. ¶ Alij dicūt q dz pu
niri gñali pena falsi.q̄ est deportatio.
ff.eo.l.j.§.fi.i cui⁹ locū succedit bānuz
ꝑpetuū vt no.isti.q̄b.mod.ius pa.pot.
sol.§.relegati aūt.⁊ insup fit ifamis ⁊
ab officio notariat⁹ ꝑpetuo ꝓhibet.C.
de suscep.⁊ archa.l.si q̄s aliq̄d.li.x.in
aut.de ar.§.fi. Nec istra ꝑ ipm ɔfecta
postq̄ d falso fuerit ɔdēnat⁹ valebūt
ar.C.d epi.⁊ cle.l.placet.l.q̄cūq. et ar.
ff.de fur.l.nō poterʒ.de iiur.l.diu⁹.⁊ d
9 veri⁹ vr̄. ¶ †Sz q̄d si istr̄m est in aliq̄
sui parte falsuz nūq̄d in toto dz habē

ri p falso. Rñ. dz hr in toto p falso nisi pbet verũ. C. ꝺ pb. l. p. ⁊ idem dixit Bul. q. l. ij. de fi. instr. ⁊ idẽ dicit Inn. ⁊ ipse, not. extra de heret. c. fraternitatis. ⁊ idẽ dicit Jac. de are. ꝙ cũ instrm̃ sum psit vires a fide tabellionis q̃ nisi se cõscriberet esset priuata scriptura. vt. C. q̃ po. l pig. ha. l. scripturas cũ in vno articulo inueniat̃ falsum ñ dz in alio fides adhiberi e̾ de refcri. ad au dictiã. ¶ Alij vt docto: me⁹ vgo ꝺ masisis ⁊ tancred⁹ dicũt qꝺ si i vno instr̃o sũt plures articuli sepati vn⁹ ab altero ꝙ tñ illa pars siue articul⁹ erit falsus: q: nõ dz rõne ptis totũ vitiari. ff. de mino. l. e. §. ex cã. C. ꝺ trãs. l. si ex fal. vbi de hoc. ¶ Si vo nõ h̾et articulos sepatos tũc si falsitas est vbi ẽ vis toti⁹ instr̃i. ⁊ i totũ tũc hr falsũ. vt. l. d. l. si ex falsis. ⁊ C. ꝺ test. l. si vn⁹. C. ꝺ edic. diui. adria. tol. l. fi. cũ si. ⁊ ꝺ opi. magis
10 placet. †Sz qd si i instr̃o ptineat̃. W. fil̃. B. confessus fuit hr̃e in deposito a Jo. li. x. ⁊c. ⁊ postea reperiat̃ qꝺ dictus B. tũc tpis erat mortu⁹ nunqd tale instrm̃ erit falsum. Rñ. sic. vr̃. q: veritas immutat̃ vt in aut. de fi. instru. §. j. cir. pn. Sz doc. dicũt qꝺ tale instrm̃ nõ est falsum q: dz subaudiri. W. fili⁹ quondã. B. arg. C. de testa. l. vlti. ff. de dã. infec. l. si finita. §. sz si forte ibi dñs. i. quõ
11 dã. ff. de pub. l. cottẽ. §. i larũ. ¶ †Sed qd si in instr̃o deest litera vel syllaba vel dictio aliq̃ nunqd p hoc vitiabit̃ instrm̃ Rñ. nõ nisi p talẽ defectũ subuertit̃ sens⁹ vel itellect⁹ vel v̾itas al's sec⁹ esset de fi. instr. c. ex pte. ff. de mi-
12 no. l. q̃ habebat. ¶ †Sz nũqd põt inderẽ instrumẽtũ falsũ co:ã se exibitũ retinere ⁊ cõburi facere. Respõ. sic fm Uber. argumen. ff. de tab. exhi. l. fi. C. de fal. l. pe. nã ad ipsum pertinet facere ne illicita cõmittant̃. ff. de offi. psi. l. illicitas ⁊ ei⁹ officium latissimũ est.
13 ff. de iurisdi. om. iudi. l. j. ¶ †Sz si qs vtitur aliquo instr̃o suspecto sed non falso scienter nunquid de falso punietur. Respon. non videtur sed instrumentum viribus caret ⁊ reicitur. C. ꝺ testi. l. nullum. C. de fide instrumento l. si veteris de hoc no. in aut. de nõ alienan. reb⁹ eccle. §. quia vero verisimi-
14 le est col. ij. ¶ †Sed qd si instrumentum est falsum ibi vbi non est vis instrumenti an ille qui fecit vel vtit̃ dolose puniat̃ de falso. Rñdeo ⁊ videtur qꝺ sic. argumẽto. ff. eod. l. si qs legat⁹. ff. si qs caut. l. qui aũt. §. j. de edẽdo. l. ij. §. j. de arbitris. l. cũ pena. §. j. cũ simi
15 lib⁹. ¶ †Sz qd si pduxit testes falsos. Respondeo si sciẽter ⁊ dolose fecit tenetur alias non. C. eo. l. nec exẽplum. sed nonne dolus presumitur contra vtentem argumentum extra eodem. c. ad falsariorum. Respõdeo qꝺ loquitur in instrumẽto. sed aliud in testib⁹ quia nõ potuit sibi puidere qd essent dicturi sicut in instrumento potuit. ¶ Sed si post publicationẽ testiũ dictum fuit pducẽti qꝺ testes erãt falsi ⁊ apertis attestationib⁹ ipe interrogat̃ si vult vti dictis taliũ testiũ. ⁊ rñdit quod sic. ⁊ sic vsus fuit: tũc tenet̃ ꝺ falso q: postq̃ certificat⁹ est qꝺ testes sũt falsi non põt dicere qꝺ ignoranter fecerit. Unde non habet excusationẽ argumẽto. C. de rei vẽdicatiõe. l. si fun dus ⁊ instituta de rerũ diuisiõe. §. fi. ⁊ d. l. nec exẽplũ. C. ꝺ falsis. l. maiorẽ. ⁊ l.
16 si falsus. ¶ †Sz põe qꝺ dico. Ego. W. dico ⁊ protestor quod instrumentum quo vtor scriptum manu talis notarij. sub anno domini. W. indicio ⁊c. vr̃ dicta testium quibus vtor si sunt v̾a ⁊ recta tunc pro veris ⁊ rectis vtor et vti intẽdo. sed si apparuerit in pcessu quod instrumentũ quo vsus sum esset falsum vc. dicta testiũ tunc nolo vsus esse dicto instrumẽto vel dictis testiũ ⁊ pinde esse volo ac si vsus nõ fuerim dicto instrumẽto vr̃ testis antedictoꝝ testiũ argumẽto extra de crimine falsi capitulo ad falsariorũ tũc non teneor de falso. ¶ Et si aduersari⁹ diceret certifica me si velis vti vel ne. ¶ Rñdeo qꝺ nõ teneor q: possum rñdere cũ pte sta. vt. s. et valet talis protestatio de iure argumẽto. C. de exerci. l. si quidẽ. ⁊ ff. de operis noui nuntiatiõe. l. ꝺ pu
17 pillo. §. si qs ipsi p̃tori. ¶ †Et not. qꝺ tali premissa protestatio. si apparebit dictũ instrumẽtũ esse verũ. vel dicta

testium potero vti & ha
bebunt vim ex virtute di
ctionis tunc que extremum
temporis significat.ff.de condi
tio.& demon.l.iiij.§.fi.de
vulg.sub.l.i substitutio
ne. ¶Si autem simpliciter di
catur: nolo vti & postea
vellem vti in processu non possum
aliqua ratione.vt.C.de te
stibus.l.si aduersarius.
C.de falsis.l.falsos. cum
18 si.¶†Sed quid si cau
tum est per statutum quod si quis
produxerit testes falsos
scienter puniatur de fal
so in.c.lib.quidam produxit
plures testes inter quos pro
duxit vnum falsum nun
quid punietur de falso.
¶Rn.non:videtur quia statutum
dicit testes in plurali nu
mero:& iste non produxit
plures sed vnum.& a verbis
statuti non est recedendum.
ff.ad municipales.l.con
stitutis.ff.de legatis ter
tio.l.non aliter. ¶Contra
quod sic.quia pluralitas restrin
gitur ad singularitatem
C.de administratione tu
torum.l.tutores.de verb.sig.
l.non est sine liberis.ff.de
legatis tertio.l.qui concu
binam.§.si stichus.vi bo
norum raptorum.l.pretor.§.si
dolo ibi sed vnus &c.& hoc
19 verius.¶†Sed quid ex for
ma statuti cautum est quod
si notarius confecerit in
strumentum falsum:quod pu
niatur in.x.lib.Ipse plura
facit acta alicuius cause
vel falsauit ea nunquid pe
na statuti punietur. ¶Rn. a
sic videtur.quia appellatione instrumento
rum etiam acta continentur.ff.de
fide instru.l.ij.ff.de verb.
sig.l.necessitatem.§.instru
mentorum.Sed potest dici de
stricto iure cum statuta
sint stricti iuris.vt ff.de exerci.l.i.§.est
igitur.de legatis tertio.l.non aliter quod non
puniatur secundum formam statutorum:sed secundum pe
nam iuris communis.pena falsi sit punien
dus vel deportandus.vt.ff.eodem.l.i.§.
20 in rationibus.&.§.fi.&.l.paulus.¶†Sed
quid si notarius qui est notarius & offi
cialis.&.scribit acta & processus & dicta
testium:permittit parti aduerse lege
re dicta testium ante publicationem:an
teneatur pena falsi. ¶Rnd.sic videtur.ar
gumento.ff.eodem.l.i.§.si his quod.ff.de pe.
l.si quis aliquid.§.illum.&.§.sequenti.ff. de
iudi.l.si pretor.§.Marcellus.ff.de ex
traordi.crimi.l.saccularum.§.i.cum si
21 milibus.¶†Sed quid quidam produ
xit falsos testes dolose:& de hoc accu
satur producens ad sui defensionem di
cit & allegat dicta testium non valere:
quia iurauerunt parte absente & non ci
tata.& sic non preiudicat dictum ipsorum:
extra de testibus.c.ij.C.eodem.l.pen.
nunquid iste producens condemnabitur
de falso.¶Rn.non puto quia talis facul
tas non obfuit alicui.ff.quod quisque iu
ris.l.i.in fine.argu.ff.de furtis.l.ipu
bere.§.i.&.l.non putauit.§.non quecunque
ff.de con.tabul.cum simi.¶Et quidem idem videtur
dicendum si testes dicunt falsum:et intem
tionem.& extra capitula super quibus produ
cti sunt:quia tale testimonium non preiudicat
nec valet.C.qui legi.perso.stan.in iudi.non
habent.l.momentanee:nec possunt producen
tes condemnari de falso argumento dicta
rum legum:& ita fuit de facto consultum.et
plures doctores concordauerunt in hoc.
¶Non obstat si dicatur quod voluntas &
actus habentur pro facto.vt.ff.de sic.l.diuus
&.l.in.l.quia istud habet locum in gra
nibus delictis in quibus imponitur pena
corporalis:sed in aliis secus:vt no.C.
de his qui ad ecclesiam confugiunt.l.presenti.
22 circa principium.¶†Sed quid si testis
inductus super pluribus capitulis dicat fal
sum super vno.[a] an in aliis reprobatur
tanquam falsarius.¶Respon.dicunt quidam
quod sic.nec est in aliis fides adhibenda.
da.vt.ff.de testibus.l.quia falsa.C.eodem
l.eos de susce.& arch.l.si quid.de hoc
not.extra de hereticis.capi.fraternita
tem.per Innocentium & est in hac opinione.

a ¶Super vno.adde tu cepo.in consil.xxij.col.iiij.et d.Alex.in consi.xlv.co lum.ij.vers.modo si dicam in.ij.vo.et in consil.cxxxiiij.co lum.iiij.ver.preterea etiam eodem.volu.

a ¶Facere negat. Adde tu hoc & vide per Alex.in consi.lxxiiij.col.pe.versic.falsificant predicta.i.volu.

¶Alij dicunt cōtra ⁊ quod super illo
articulo: ⁊ nō super alijs reprobatur.
quādo articuli sūt diuersi ⁊ separati.
argumen.C.de transactio.l.si ex fal-
sis.de temp.ap.l.per hāc.ff.de mino-
ribus.lege etiaȝ.⁊.ff.familie herciscū
de.l.in hoc iudicio.⁊ de hoc notat ex-
tra de regulis iuris.capitul.defleat.
¶Alij dicūt aut dixit falsuȝ circa sub
stātialia negotij: scilicet in tpe vel lo-
co vel alibi vbi pēdet vis negotij: tūc
sit vera opinio. vt repellatur in totū:
aut vero sup aliquo i quo nō depēdet
vis negotij: ⁊ tūc repellet tantum su-
per illo articulo super quo falsum di
xit: vt.d.l.si ex falsis: q2 facultas pro-
bationis est augmentanda ⁊ cetera.l.
quoniam.C.de hereticis.ff.de testib9.
l.curent.cum similibus. hoc etiaȝ ma
23 gis placet. ¶†Sed quid quidam p-
duxit instrumentum ad probandum
de iure suo: in quo deficit dies iudicio
vel locus: vel quid simile nūquod pu-
nietur de falso. ¶Respondeo nō quia
in obmittendo nō est falsitas: nisi hoc
dolose faciat. ¶Sed videtur quod sit
error qui non preiudicat.ff.de regulis
iuris.l.si librarius.C.de testamētis.l.
error.ꝺ errore aduocati.l.ij. Sȝ in mu
tādo vel aliter scribēdo cōmittit fal-
sum: vt in aut.de fide instrumētorum
circa principiū. Preterea hoc nulli no
cet. nec pducēti pdest ⁊c.ff.qꝺ quisq3 iu
24 ris.leg.j.in fi. ¶†Sȝ qd qdā dȝ face-
re instrm inter te ⁊ me: sup aliq nego-
tio ⁊ in mei fauorē a me requisit9 non
vult facere instrm: nunqd falsum cō-
mittit: ⁊ de falso tenet. ¶Rnd. sic eo
ipso qꝺ facere negat. a argumēto.ff.eo
dē.l.Pau.⁊.l.q te.cū simi. ¶Sȝ si dicit
qꝺ nō recordat qd facere debeat nun-
qd de falso tenet ⁊ falsū cōmittit ¶Rn
deo sic vt p iura superius allegata. vt
in.l.Pau.in fine cū in facto pprio nō
sit tolerabilis ignorantia.ff.p socio.l.
fi. Alij distinguūt. Aut est homo bone
fame ⁊ cōditiōis. ⁊ tps est de longinq:
⁊ tunc nō tenetur de falso. ppter tpis
lapsuȝ ⁊ imbecillitatē memorie. argu
mento.ff.de carboniano edicto.l.ij.§.
due.ff.de probationib9.l.si arbiter. cū
similibus. ¶Si autē est male fame ⁊
assuet9: alias talia facere ⁊ similia: et
tūc teneatur. nā qui semel malus ⁊c.
ff. de accusatiōib9.l.si cui.§.hisdē.de
suspe.tuto.l.tuto.§.nūc videam9.cuȝ
25 simili. ¶†Sȝ qd quidaȝ notari9 fuit
condemnatus de falso ⁊ quod nihilo
minus de cetero possit facere instru-
menta alia post talem cōdemnationē
nunqd postea confecta valebūt. ¶Re
spondeo videtur quod sic. cum hoc sit
dictū. argumento.ff.de legatis.ij.l.si
quis.in principio testamenti.§.miles
quia verba debent aliquid operari.ff.
de legatis.j.l.si quando. ¶Sed tu dic
contra. quia talia instrumenta nō va
lent nec talis sententia potuit facere
quod valerēt. quia casus legis est qꝺ
non valeant.C.de suscep.⁊ archa.l.si
quid.⁊ est argumen.C.de episcopis ⁊
clericis.l.placet.ff.de furtis.l.non po
26 terit.de iureiur.l.diuus. ¶†Sȝ qd si
producitur instrumentū in quo scripti
sunt duo testes quorū est vnus infa-
mis vt quia damnat9 est de pub.iud.
nunquid tale instrumentū est falsum.
¶Rn. nō. quia per hoc nō mutatur ve
ritas quod requirit ad hoc vt sit fal-
sum in aut.de fide instrumentorū cir
ca principium. sed tn̄ instrumentum
non valet. vt not.ff.de testibus.l.scio.
⁊ sequenti. ⁊ de testibus.l.ij.§.fi.⁊ insti
tuta de testamentis.§.neque mulier.
27 ¶†Sed nunqd per alium testē non
cōdemnatū poterit probari illud qꝺ
in instrumento cōtinetur verum esse.
Rndeo sic. q2 sic essent duo testes qꝺ
sufficit.ff.de testib9.l.vbi numerus. ⁊
talis pbatio bene admittitur: extra ꝺ
fide instrorū.c.cū Joannes. circa me-
28 dium. ¶†Sed nunqd sufficit vn9 te-
stis cū notario in instro publico. ad ꝺ
vt valeat instrumentū. Rndeo dicunt
quidā qꝺ sic. quia tabellio habet loco
duorū testium. extra de pbationibus.
c.quoniam contra falsam. Ita qꝺ ille
ali9 testis erit loco tertij testis. ¶Un
bn̄ valet: ⁊ duo regulariter sufficiunt.
vt.ff.de testib9.l.vbi numer9. vn̄ illꝺ
in ore duorū vel trium stat oē verbuȝ.
Et hoc in casu vbi non requirit nume

rus testiũ sed in aliis casibus secus.
¶ Alii dicũt cõtra q: certi sunt casus
in quibus tabellio habet loco vni⁹ te
stis. & in illis casib⁹ dz cõputari loco
vni⁹ testis: & nõ in aliis. qui casus no-
ta. ff. de testamentis. l. domici⁹. & hoc
29 veri⁹ puto. ¶ † Sed quid qdã dolose
fecit instrumentum falsum: in quo de
ficiebat mensis indicio vel locus. & sic
non valet de iure. vt in aut. vt prepo.
no. impe. an iste punief de falso. ¶ Re
spon. ßm Jaco. de are. quod non. quia
tale delictum non potest habere effe-
ctum cum tale instrumentum non va
leat. vnde penam non meretur. argu-
mento. ff. eod. l. impuberẽ. §. si ei. ff. de
ꝟbo. signi. l. sepe. in fine. ff. de penis. l.
si quis. §. testiũ. de furtis. l. inter oẽs.
§. recte. ff. de iureiurã. l. itẽ labeo. §. si
curauerit vbi de hoc. ¶ Sed tenet ad
damnũ persone lese ex tali instrumen
to propter suam imperitiã vt institu-
ta ad. l. aquiliã. §. imperitia. ff. ad legẽ
aquiliam. l. si seruus seruũ. §. si calcẽ.
& §. si quis. & l. qua actiõe. §. fi. & l. si de
30 curio. ¶ † Sed quid ordinatũ est p sta
tutũ: quod nullus notarius faciat ali
qd instrumentum in fauorẽ alicuius
ex bãniti sub pena. c. lib. & si fecerit qd
tale instrm nõ valeat: cõtingit quod
quidã fecit tale instrm nunqd de fal-
so punief. ¶ Rñdeo nõ. q: nõ cõmisit
falsum p hoc. cũ falsitas sit veritatis
cõmutatio &c. in aut. de fide instrumẽ
torũ circa pncipiũ. Itẽ q: tale instru-
mẽtũ nõ valet statuto ꝓhibente. & nõ
potest hic tale delictũ vires habere.
ff. qd quisq iuris. l. j. de iniur. l. item
apd labeonẽ. §. si curauerit vbi de hoc
sed pena punief statuti in quã cõmi-
31 sit. ¶ Sed quid quidam Florentinus
mandauit quendam amicum suũ: vel
familiarẽ ad faciendũ fieri instrm fal
sum alibi in alia ciuitate vel loco. vel
aliud maleficiũ. & factũ fuit ita quod
maleficiũ habuit effectum. queritur
vtrũ d maleficio tali cognosci debeat
Florẽt. vbi tractauit de tali maleficio
ficẽdo vel i loco vbi ꝯmissũ fuit. ¶ Rñ.
q põt accusari. cognosci. & puniri Flo
rẽ. rõne sui domicilii & delicti ibi tra-
ctati cũ & ibi videat deliquisse argum.
ff. de actiõe & obliga. l. cõtraxisse. C. vbi
de crie agi opz. l. j. ¶ Potest ẽt cogno-
sci & puniri in loco delicti cõmissi. cũ
& ibi sortiaf forũ. vt in aut. in prouin-
cia. C. vbi de crie. & extra de iudi. c. fin.
32 ¶ † Sed quid si iste qui deliquit vult
potius cõueniri Florẽn. quã alibi. an
est audien. ¶ Rñ. & videf qd sic. quia
ibi poti⁹ principaliter deliquit. & plus-
quã alibi argumento. ff. de iud. l. si qs
postea. & l. vbi. & q: initium est spectã.
&c. facit. ff. de his quib⁹ vt indignis. l.
post legatũ. §. qui pncipale cũ similibus
Et in hac opinione fuit Dy. ¶ Sz cõ-
trariũ videtur qd in electiõe sit accu-
santis eligere forũ. vt. ff. de iudi. l. so-
lemnus. & l. vẽditorẽ. C. vbi in rẽ actio.
l. j. cũ simi. Sed vterq & qui mandauit
& qui delinquit punietur. C. de accusa
33 tio. l. non ideo minus. ¶ † Itẽ not. qd
in tribus locis põt agi de crie. scz in
loco domicilii delinquẽtis. C. de iuris-
dictione omnium iudicum. l. in criali.
ff. de iudi. l. heres absens. §. ide. ¶ Itẽ
in loco delicti commissi: vt in aut. qua
in puincia. C. vbi de crimine extra de
34 iudi. c. fin. ff. de accusa. l. fin. ¶ † Item
nota vbi agitur corã aliquo iudice
habente iurisdictionem: sed non solũ
competente & nõ opponitur exceptio
fori declinantis ante litẽ cõtestatam.
¶ Sed corã ipso litẽ contestatus est:
nã ista exceptio debet ante litẽ conte
statam opponi. C. de except. l. pe. & fi.
argumen. C. de procurato. l. ita demũ
tunc nõ declinando forum sed litẽ cõ
testando sponte videf cõsentire in iu
dicẽ. & sic valebit processus & sentẽtia.
ff. de iurisdictiõe olm iudicũ. l. cũ que
dam. §. si post. & l. si conuenerit. ff. d iu
di. l. cõsensisse. nã vsq ad litẽ conte-
statam potest iudex recusari. post ꝟo
litem cõtestatam recusari non potest.
vt in aut. offeratur. C. de lit. contesta-
tio. & C. de iudi. l. apertissimi cũ simi-
libus. ¶ Item quia vbi est inceptum
iudicium. ibi finem accipere debet vt
ff. de iudi. l. vbi. & cetera.

¶ De pena falsantis monetam.

¶ Rubrica.

1 ¶ Monetā falsā fabricās vel fabricari faciens: qua pena puniatur.
2 Crimē false monete: multa hȝ spālia.
3 Monete falsator quomodo puniat iure longobardorū: z etiā iure ciuili.
4 Monetā falsam expendentes quō puniant: z qui monetam plombeam vel stagneam pro argentea vendidit.

Videamus de

falsificatoribus monete z
1 de penis ipsorum. † Et est sciendū ꝙ si quis fabricauerit cū effectu monetam falsam. vel fabricari fecerit. vel sup hoc dolose et scienter dederit auxiliū ad fabricādū siquidē fuerit pecunia aurea pncipis tunc flammis comburit. si vero alterius ciuitatis capitali pena punit ad mortem. C. eodē. l. j. §. si vero. ¶ Et hoc est verum si cōpleuerit z perfecerit. ff. eodē. l. qui nummos. z. l. sequēti. ¶ Si aūt inceperit z non perfecerit sȝ penituit nō punitur. ff. eodem. l. qui falsā z ille qui tingit nummos. vt quia sūt de ere. z tingit supra de auro: vt appareant aurei: vel tingit in argēto: vt appareant de argēto cum nō sint vel fingit sculp. falsos nūmos: vel rodit: siue tōserit bonos z rectos. vt sint minoris pōderis vel similia false z dolose fecit capitali pena punit: aut bestijs dat si est liber si seruꝰ occiditur. vt dic. l. qui nūmos. ¶ Sed Azo in summa sua dicit quod ille qui talia cōmittit deportat i summa huiꝰ tituli.
2 ¶ † Et not. qd multa sunt specialia in hoc crie. Primū quod quilibet pōt istos falsatores accusare sicut z in. l. iuli. maiestatis. C.
a eodē. l. j.[a] Scdm qd ille qui accusat nō punit de calumnia: licet nō probet ꝙ regulariter est contrariū. vt. d. l. j. z. C. de accusatio. l. fi. C. ad turpillianuȝ. l. ij. z penul. Tertium quod dānatus in hoc crimine nō appellat. C. eodem. l. j. regulariter contrariū est. C. de appellatio. l. z in maioribus. Quartum qd licitū est cuilibet tales falsatores capere z ad iudice ducere. C. eodm. l. j. z. ij. regulariter contrariū est. C. de exhibēdis reis. l. neminē. ¶ Item aliud quia domus vbi est facta moneta falsa publicatur. z predium vbi facta est. licet dominus domus sit ignorās: dummodo sit ibi prope. si autem esset a longe excusatur. sȝ eiꝰ factores: si ministerium ad hoc pbuerint capite puniunt. C. eodem. l. j. z
3 §. domus. ¶ † Sed iure lombardo falsator monete amittit manum in lombard. de eo qui mo. fal. l. prima et secunda. ¶ Impuberes personaliter nō puniunt etiā si sciant quia ipsos etas excusat: quia quicquid vident ignorant. ¶ Vidue etiaȝ ignorātes nō puniuntur: sed scientes sic. vt. C. eodem. l. j. §. vidue. ¶ Sed tutores impuberū puniuntur public. bonorum. vt. di. l. j. §. ipuberes. et §. sequēti. ¶ Item bona falsan-
b tis monetam[b] publicātur: vt. C. eodem. l. ij. in princip. ¶ Item si quis impetrauerit rescriptū super falsificanda moneta, debet carere rescripto: z insuper punitur. vt. C. eodem. l. fi. et cum nō sit pena expresse determinata extra ordinarie iudicis arbitrio punitur. vt. ff. de extraordinarijs crimi. l. j. argumēto extra de crimi. falsi. c. primo. ¶ Sed ciuitati licitum est impetrare rescriptum super fabricāda moneta. z aliter non potest fabricare. vt lege prima cum similibus.
4 ¶ † Sed quid de illis qui expendunt monetam falsam. Quali

a ¶ C. eō. l. j. Adde tu qd falsificās monetā cōmittit crimen lese maiesta. bal. in l. si qs nūmos. C. de fal. mo. et vide cep. in cō. xvij. col. iiij. in fi. adde tu quod falsa mone. etiā dr illa q̄ fit de bono auro per nō hntē ptātē. vide p cep. in cōsi. lxxviij. co. j. et ibi ē de pena.

b ¶ Monetā. adde tu et vide qlr puniatur falsantes mon. p Alex. in cōsi. ciiij. co lū. ij. in. §. vo. z. p cepo. veronē i consi. lxxviij. et ibi ꝙ grauius punit q̄ falsificat aurū quā q̄ falsificat aliā metella.

pena puniunt. ¶ Rñ. si scienter et dolose faciūt. et sint puberes debēt puniri pena falsi gñali q̄ olim erat deportatio et olim bonorū publicatio l liberis. et in servo vltimū suppliciū. vt. ff. d fal. fis. l. j. §. fi. ¶ Sz hodie bona nō publicant. q: nō delinquūt. vt l auc. vt nulli iudi. §. fi. vñ sola pena deportatiōis videt puniēdus. q: taliter delinquit in cui⁹ locū bānū successit ppetuū. i. sti. q̄ mo. ius pa. po. sol. §. relegati vere. nā et eadē pena tenet q̄ monetā plumbeā vel stagneā p argentea vēdidit. ff. de fal. l. lex cor. in eadē pena zc. vel puniet alia pena extraordinaria cuz nō sit bñ expressa hoc casu. ff. de extra. crimi. l. j. sz nō ad mortē. vt. s. dictum est. ¶ Si aūt plurles et dolose expēderet. et assuet⁹ est hoc facere tūc cōsuetudo delinquēdi aggrauat delictū. et auget penā. C. de epi. audi. l. nemo. et q̄ sepi⁹ deliquit grauī⁹ est puniēd⁹. C. de vi pub. l. seruos. §. fi. ff. de penis. l. aut facta. §. fi. de fur. l. inficiēdo. §. qd si infans. de p̄uatis delic. l. nō vnq̄. nā tūc iudex poterit augere penam et maxime qñ multi taliter delinquunt. nā multis crassantib⁹ op⁹ ē exēplo vt alij terreant et pēa vni⁹ sit met⁹ alior̄. ff. d pe. l. aut facta. §. fi. C. ad. l. iul. repe. l. j. ¶ Et punit pena capitis. vel ignis et in hoc plures docto. padue cōcordarūt. Et si ignoret monetā falsam et ipe expēderet eā nō cōmittit dolum. C. de falsis. l. nec exemplū. ff. co. l. j. et. ij. et. l. lege. §. penult. et sequenti. et tunc non punitur. quia ignorantia ipsum excusat argu. ff. locati. l. si q̄s ignorās. C. d hys qui la. ocul. l. j. et. ij. ff. de incend. rui naufra. l. iij. §. nō tantum. ff. de publica. l. cottem ferro. §. domin⁹. ¶ Itē impuberes etiam scientes nō puniūtur. nisi forte sint doli capaces. C. d penis. l. impunitas. ff. de furtis. l. impuberē. sed impuberes sic. sed tamen iudex ratione etatis pōt mitigare penā ff. de mino. l. auxilium. §. in delictis. ¶ Itē forte posset iudex facere manuz amputari illi q̄ expēderet monetā falsam scienter vt in eo cuz q̄ delinqt scz cū manu in ea puniat. C. communia de succes. auc. oēs peregrini circa finē in lōbar. de eo q̄ mo. fal. l. j. et. ij. ¶ Sz de cōsuetudine et secundū locorū statuta in multis locis comburuntur.

¶ De pena falsantis mensuras et pondera. Rubrica.

Mēsuras vel pondera falsantes quomodo puniuntur.

2 Mensura falsa vel pōdere falso emēs vel vendens illi quē ledit quomodo teneatur.

3 Mensurā falsam vel pond⁹ falsum commodans: qñ teneatur et ad quid.

4 Mēsurā falsam vel pōdus falsum sub certa mercede locās vel deponēs aut vendens an teneatur.

5 Mensura falsa nō est mēsura nec pondus falsum est pondus.

6 Mēsura pōdere vel pecunia mutatis qualiter fiet solutio.


Falsarios qui falsant mēsuras † et pōdera minuēdo vel augendo pena falsi puniūtur. ff. de falsis. l. hodie. §. j. ¶ Itē puniri possūt pena relegatiōis tanq̄ falsarij. ff. d extraordina. crimini. l. annona. §. pe. et fi. et puniri pñt alia pēa extraordinaria. ff. de penis. l. in dardanario et. d. l. hodie. et est ratio q: pondera vel mēsure non debent a legitimo statu. minui nec augeri. extra de emptione et vēditione. c. vt mensure. ¶ † Item et ille qui emit vel vēdit sciēter cū falsa mēsura vel pōdere. tenet alteri quē ledit emēdare duplū eius in q̄ ledit. vt. d. l. hodie. tenet etiā de dolo. ff. de dolo. l. arbitrio. §. de eo. vbi de hoc. ¶ Itē tenet de pditiōe furtiua. vt. ff. de furtis. l. si q̄s vxori. §. si maiora. ¶ † Item et ille q̄ commodauit falsa pondera. vel falsas mensuras scienter tenetur ad interesse. ff. eodem. l. in rebus. §. itez qui sciens. secus si ignorabat vt. ff. eodem titu. l. j. ¶ † Qui autē locauit sub certa mercede vel deposuit vel vēdidit certa pondera falsa vel mensuras tenet siue fuerit sciēs siue ignorās. ff. locati. l. sed addes. §. j. de act. emp. l. tenetur. §. si vas. ¶ † Itē not. q̄ falsa mensura non est

nō est mensura. Itē falsū pōdus non est pōd⁹ sicut nec falsus denari⁹ nō est denari⁹. l. elegāter. §. q̄ reprobos. ff. de pig. acti. q̄ in sit dici pōt. ff. de verbo. sig. l. paulus. nec liberat soluētē. vt. d.
6 §. qui reprobos. ¶ †Sȝ pone q̄ mēsura est mutata. vt pōdus vel pecunia q̄liter fiet solutio. ¶ Respōdeo nō ad illam mēsurā ⁊ ad illō pōdus. nec ad illam monetā q̄ erat tp̄e ꝯtractus. sed saltem ad illaȝ estimationē. vt. ff. si certū petatur. l. qō te. de leg. iij. l. vxori. §. aristo. de auro. ⁊ argēto lega. l. fina. extra de censi. c. olim. vbi de hoc no.

¶ De pena mutātis sibi nomē. Rub.

1 ☞ Nomē ꝓpriū ꝓnomē aut agnomē sibi mutans qn̄ puniatur ⁊quomodo.
2 Mutare sibi nomen qn̄ liceat.
3 Mutare sibi nomē aduersus quos liceat: ⁊ tūc ⁊ver. p̄e. an imponaṫ pena.
4 Falsitas quid sit ⁊ sibi mutās nomen quomodo puniatur.

1 Si quis †mutauerit sibi nomen ꝓpriū vel pronomen vel agnomen dolose vel in fraudē ꝑuate ꝑsone. vel fisci vel cōmunis teneṫ de falso. ⁊ est pena falsi puniendus. C. de mu. no. l. j. §. fina. ⁊. l. falsi nominis. Si aūt non fecit in fraudem vel damnuȝ alicuius non tenetur de falso. vt si iocose fecit. arg. ff. de iniur. l. illud §. penul. Et hoc in libero homine cui licitū est mutare. dūmodo non faciat in dānum vel fraudem alterius sed seruo non licet et si faciat p̄mittitur qō in fraudem dn̄i faciat vnde punitur. C. eo. l. j. ¶ †Item licitum est sibi mutare
2 nomen pro defensione sua ⁊ rerū suarū vt. ff. de insti. ⁊ iure. l. vt vi ȝ. ¶ †Itē
3 licitū est versus hostes vel latrones q̄ licitum est coraȝ eis mentiri ⁊ dolo vti ff. de dolo. l. j. §. labeo. ⁊ in dictis casib⁹ et similibus non punitur de falso regulariter ꝯtrariū est. ⁊ facit. C. de testi.
4 l. si quis in noīe ¶ †Itē falsitas est mutatio veritatis ⁊c. de fide instrumē. circa principium. in auṫ. vnde mutando sibi nomen falsum committit. ergo de falso est puniendus: vt. s. dictū est vel forte pena extraordinaria ⁊ non pena falsi. s. gn̄ali extra d̄ crimi. fal. c. j. ꝓpter suum mendacium facit. C. de testib. l. nullum. in fi. q̄ sua malitia non debet sibi prodesse. ff. de dolo. l. j. cum si.

¶ De pena ascribentis sibi aliquid in testamento vel aliter. Rubrica.

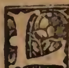
1 ☞ Falsum an cōmittit ⁊ an pena falsi teneneaṫ qui sibi aliquid ascribit in testamento alicuius.
2 Filiusfa. ⁊ seruus iussu patris vel dn̄i aliq̄d sibi ascribētes an excusanṫ a pena. ⁊ quid de emācipato. ⁊ quid si pater filio et dn̄s seruo dicat q̄ sibi scribat tale legatum. ⁊ pater vel dominus se subscribat.
3 Agnatus vel extrane⁹ cognatus si sibi ascribat testatore se subscribēte ⁊ illis dicente q̄ est de volunte eius factū. an euitent penam.
4 Dictās testamentū si aliquid sibi reperiatur relictū an valebit ⁊ qūo euitabit penā q̄ sibi aliq̄d in testō ascribit.
5 Marito sibi ascribēte legatū in testamēto vxoris. an valeat legatū. ⁊ an pena falsi punietur: ⁊ quid si in testamēto alterius ascribat legatum vxori.
6 Filiusfa. an possit in testamēto alteri⁹ scribere aliq̄d relatū patri in cuius potestate est ⁊ qua pena puniaṫ. ⁊ quid in emancipato.

1 Et ⁊ †alia pena. Quando aliq̄s ascribit sibi aliquā rem forte legatā in testamēto alicuius vel scribit se heredē vel aliq̄d simile facit: committit falsuȝ ⁊ pena falsi tenetur.
2 ¶ †Sed tamen si est filiusfamilias. et iussu patris facit. ⁊ seruus iussu domini excusatur a pena falsi sed legatū vel hereditateȝ amittit. ff. de fal. l. prima. §. inter filium. ¶ Si autem est emācipatus vel extraneus q̄ facit talia siue in testamēto patris: siue alterius amittit legatum ⁊ pena falsi punitur. ff. eo. l. si filius emācipatus. ⁊. l. diuus claudius. ⁊. C. de his qui sibi ascri. in testa. alie. l. secunda vbi de hoc. ¶ Si tamen pater in testamento se subscribat et dicat quod filius scribat tale legatū sibi

vel se heredem. rc. de volũtate sua tũc penã falsi euitat. vt. d. l. secũda et. ff. e. l. prima. §. inter. ¶ Idem ꝛ in seruo est si dominus se subscribat ꝛ dicat. vt supra de patre dictum est. ¶ † Si autem agnat⁹ vel cognatus ita scribit i testamento vel codicillo vel alius extrane⁹ licet testator se subscribat et dicat qđ de voluntate eius est factum non euitat penam qui sibi ascribit. et est ratio quia hereditas patris est debita filio. ff. de liberis et postumis. l. in suis. non autem agnato vel extraneo vt. ff. eodem. l. si quis legatum §. finali. de codicil. l. finali. §. penultimo. ¶ † Sed si quis solum dictauit testamentum et non scripsit. et reperiatur in testamẽto. aliquid sibi relictum bene valet relictũ. et non tenetur de falso. vt. C. de testamen. l. dictantibus. ¶ Item ad hoc vt ꝗs penã falsi euitet. si sibi ascribit aliquid in testamento debet renũtiare legato ꝛ dicere quod ex ignorantia fecit. vt. C. eodẽ. l. senatus. ¶ † Itẽ si maritus ascribit sibi legatum in testamento vxoris amittit legatũ et pena falsi punitur. vt. C. eodem. l. que. ¶ Sed si in testamento alterius maritus ascribat legatum vxori non tenetur de falso: et valet relictum. ff. de falsis. l. vxori. et facit. ff. eodem. l. si quis. cum falso. et. l. sequen. et. l. si quis legatum. ¶ † Item non potest filiusfami. in alterius testamento scribere aliqđ relictum esse patri in cuius potestate est. et si facit de falso punitur. vt. ff. de fal. l. de eo. sed in emancipato forte secus a contrario sensu. l. predicte de eo nam tale argumen. valet de offi. eius cui mãda. est iur. l. prima. §. huius rei facit. ff. de fal. l. diuus. C. de testamẽtis l. qui testamẽto. §. primo. et. §. sequen. cum simi.

¶ Ad. l. iuliam. de vi priuata. Rub.

1 Lege iul. de vi priuata qui teneãtur et quando aliquis tenetur pluribus legibus an puniatur pluribus vel vna.
2 Pena. l. iul. de vi priua. que sit.
3 Iudex qui non punit cõtra hanc. l. peccantes quomodo puniatur.



Lege iulia de vi priuata tenet qui conuocatis hominibus vim facit sine armis ꝓpter qđ aliquis est vulneratus cũ dolore vel pulsatus. dummodo non sit occisus: nec interest an vocati fuerint homines liberi vel serui ad dictã violentiã inferẽdam ꝛ non solũ illi qui conuocauerũt alios. sed etiam conuocati venientes ex certa scientia tenenẽ. l. iul. ff. eo. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. sequen. et. C. de accusa. l. non iõ. ¶ Item tenetur ꝛ ille ꝗ cetu hominũ cõuocato vim fecit vt. ff. eo. l. legis. ꝛ ille que deiecit aliquẽ de agro suo vel domo sua per vim hominibus ad unatis sine armis. hac. l. tenetur. ff. eodem. l. si quis. ¶ Itẽ ꝛ creditor tenetur ꝗ sua autoritate ius sibi dixit. et est ratio qꝛ nõ debet sua autoritate ius sibi dicere C. de iniur. l. nullus. alias vi3 facere videt. ff. eodẽ. l. penult. et fi. ff. quod metus causa. l. extat. õ hoc ibi. ꝛ. l. in pos. C. eo. ꝛ hoc verũ nisi creditor hoc ex pacto faceret. nã tũc vim facere nõ videt C. de pign. l. iij. ¶ Item tenetur hac. l. qui facit vi3 nautis vel de naufragio per vim res capit. vt. ff. eo. l. j. §. s3 si ꝗs et. §. sequẽ. ¶ Itẽ ꝛ ille ꝗ capit res vxoris ob debitũ viri. C. eo. l. j. ¶ Itẽ tutor qui bona pupilli ꝑ vi3 occupat. C. eo. l. ij. ¶ Itẽ tenet ꝛ ille qui filiam vel spõsam alteri⁹ per vim includit ꝛ retinet C. eo. l. si fili⁹. tenet etiã de raptu virginũ. l. j. Et etiã punitur de priuato carcere qui inclusam retinet aliquã psonam. C. de priua. carce. l. j. Sed nõ punitur omnibus legib⁹ ꝛ penis s3 vna. vt. ff. de accus. l. senatus. ¶ Itẽ si quis de posses. fundi quem possidebas ꝑ vi3 me expulerit possum cõtra eum agere ciuilit possessorio iudicio ꝛ petere me spoliatu3 mea possessio. in causa restitui in qua3 facta ꝓstatione. sum illico reponẽdus ꝛ restituendus. C. eodẽ. l. si quis fundũ. C. si ꝑ vim vel alio modo. l. prima. ¶ † Pena autem huius legis est quod si quis ꝑ vim sine armis violẽtiam alicui fecerit. tertia pars bonorum ei⁹ publicatur ꝛ insuper effici

tur infamis & omni honore spoliatur. & si fuerit homo occisus capite punitur qui vim intulit. ff. eodem. l. prima & se- 2 cunda. in fi. C. eodem. l. quoniam. & hoc si fuerit liber qui vim intulit si vero servus ultimo supplicio punitur & si fecerit sine licentia domini nō punitur dominus si autem cum licentia domini servus solū datur in metallum & nō occiditur dominus vero fit infamis & ol
3 dignitate privatur. ¶ † Iudex autem qui vindictam non fecerit aut fecerit minorem quam facere debuerit punit infamia. C. eodem. l. servos. facit instit. de publi. indi. §. item. l. iulia de vi cum si.

¶ Ad. l. iuliā de vi publica. Rubric.

1 Lege iul. de vi publica q teneat.
2 Iudex an possit imponere penam maiorē quam de iure debeat. l. iul. de vi pub. q teneantur & quid dicitur turba.
3 Armati & arma que dicunt. & quando liceat telū portare & quomodo puniantur qui villas vel edes expugnaverint vel fregerint cum turba.
4 Pena. l. iu. de vi pu. que sit in liberis hominibus.
5 Agere potest civiliter & criminaliter ille cui facta est violētia & pena. l. que sit in servis. & iudicis nō punientis vel levius quam debuerit: & quomodo puniant qui homines rapiunt in agris. & rectores qui tales nō puniunt: & sepius delinquens gravius punitur.

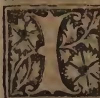
Tenetur † . l. de vi publica. Qui nova vectigalia exigit per vim ultra solitum & antiquum modū & ordinem vt. ff. eo. l. fin. & etiā punitur pena perpetue deportationis vt. C. no. vectiga. induci nō posse. l. fi. ¶ Item te 3 netur & ille qui facit ne quis possit secure venire ad iudicium & facit dolo. Itē & ille qui facit vt iudex aliter iudicet quam debeat de iure. ¶ Item tenetur iudex magistrat' & qui inducit alicui contra ius publicum vel per suam sentētiam decernat aliter quam ius dicat. ¶ Item et ille qui cogit aliquem ad ludū invitū & facit aliquē per vim sibi polliceri vel facit quominus iudiciū exerceat. vt. ff. e. l. qui dolo. ¶ † Notandum est q iudex non potest imponere penam maiorem quam de iure debeat vt not. j. de penis: dic vt ibi. ¶ Item & ille tenetur qui cōvocatis hominibus vim facit. vt qui verberetur vel pulsetur etiam si non occidatur: vt dicta. l. qui dolo. §. j. sive sint liberi sive servi & non solum qui convocaverit hoies: sed etiam convocati: vt. ff. de vi publi. l. hac. l. C. de accusa. l. nō iō. ¶ Itē & ille tenetur qui turbam coadunaverit causa seditionis faciēde. vt. ff. eo. l. eadem. Et dicitur turba. x. vel. xv. hoium. vt. ff. vi bonorum rap. l. pretor. §. primo. ¶ Item tenetur qui ex incendio aliquid rapuerit. vel puerum vel puellam rapuerit vel qui accōmodant sciēter homines suos ad talia faciēda vt. d. l. eadē. §. j. & l. sequen. ¶ Item tenetur & illud qui cetu hominum cōgregato fecit seditionē vel incēdiū posuit vel hoiem aliquē incluserit. vl' prohibuerit aliquē sepeliri: vl' compulerit aliquē sibi aliqd promittere licz talis obligatio nō valeat. vt. ff. e. l. q cetu. ¶ Itē qui vacātem mulierem. i. nō nuptam vel nuptā rapuerit per vim ultimo supplicio afficit. ff. eo. qui cetu. §. fi. de rap. vir. l. j. Et si pater mulieris talem iniuriam remiserit rogatus potest ille ab alio accusari vt. d. l. qui cetu. §. fina. ¶ Itē tenetur iudex qui verberavit vel iniuriā fecit illi qui a sua sentētia appellavit vl' iusserit aliqd iniuriosuz fieri appellāti vl' posuerit aliquid super collum ei' vt torqueat: vt. ff. eodē. l. lex iulia. ¶ Item & ille tenet qui aliquē legaverit vel impediverit quominus ad iudicium veniat vt. ff. eodem. l. lege. Et predicta vidiant locū habere si cū armis & per vim fiāt et hoibus armatis. † & intelligūtur armati q tela habuerūt & appellatis armorū intelligūt fustes gladijs & oē aliud genus armorū cū quo noceri possit: vt ff. eodem. l. armatos. & l. iij. §. telorū. instit. de publi. indi. §. telū autē. Telū autē portare licz si salutis sue causa tuēde portetur. l. hij. §. fin. ff. codē. Qui aūt edes aut villas expugnaverint aut fre

Additio.a ¶ Criminaliter ɗū. q. verteretur in facto q̄sitū fuit ante de duob⁹ p̄mā an spoliat⁹ post restōnē faciā posset agere criminaliter pena.l. si q̄s i tā tā ẽm si intētatū, esset petitio ꝯ̄ spoliatū, restitutū an posset p̄ modū exceptiōis opponere de pēa.d.l. ad q̄s. qō. breuit̃ rñ. q̄ sic ⁊ primo ad primū motus ɗcisiōe cy. in.l. momētanee.C. vñ vi vbi post Ja. ɗ are. tꝫ q̄ si actū fuit i terdicto vñ vi qō postea possit agi ꝯditione ex.d.l. si quis in tā taꝫ hac ratione quia persecutoria ñ tollit penaleꝫ vt i.l. si p̄ fure §.j.ff.de cōdi. fur. cū ibi no. ⁊ hāc opiñ. sequit̃ Albe. in.d.l. momētanee. quā tñ intelligit p̄cedere Sal. qñ agēs iterdicto obtinuit si vero succubuit ⁊ tūc aut sentē. est lata super facto ⁊ tūc non possit agi cōditione.d.l. si q̄s in tantā. aut sup̄ iure. ⁊ tūc sic ar. no. in.l. duob⁹.§.colon⁹.ff.de iureiur.⁊c. Et p̄ decisiōe Cy. est gl. ord. ⁊ ibi doc.l.c. pasto. de cā pos. ⁊ p̄prieta. in v̄bo intētare. ad scd'm motus decisiōe gl. in.d.c. pastoralis. in gl. 1 pe.l fi. q̄ hoc decidit declarata tñ vt ibi p̄ Abb.i. viij. col.l p̄ii.v̄. no. bñ ex fine ⁊c. quē rogo videas q: ponit hāc nota. cōclu. q̄ spoliat⁹ excipiēs ɗ spoliatiōe possit obtinere penā.l. si q̄s i tātā ⁊c. h. chu.

gerit cū turba. ⁊ talis ca a pite puniunt̃. vt.l. hij q̄ 4 edes. ff.e. ¶ † Pena aūt hui⁹.l. est qō si cū armis violētia ferat̃ qō punit̃ pena deportationis. et bona illius publicant̃. insti. de pub. iudi.§. idē lex iulia ɗ vi. ⁊ hoc si homicidium non interuenerit. si aūt iteruenerit homicidium. tunc illi q̄ vim intulerūt tanq̄ interfectores capite puniunt̃. Sed illi qui defendunt ⁊ resistunt violentie etiā si homicidiū cōmittūt nō tenent̃ ẽm Accursiū hac.l. nec hac pena. vt.C.eo.l. q̄ñ multa. ⁊.l. si cris. ff. de iusti. ⁊ iu.l. vt vim cum similibus. q: vim vi repellere lꝫ ⁊c.C. vñ vi.l.j. Iteꝫ interdicitur ei qui vim intulit aqua ⁊ igne. ff.e.l. qui dolo.§. fina. ⁊ etiā ius quod habet amittit ff. quod met. causa.l. extat. ¶ Itē eoruꝫ bona publicari debent. ff. de vi publica.l.j.ff. de interdi. ⁊ relega.l. relegato-
5 rum.§. ad tp̄s. ¶ † Item ⁊ ille cui facta est violentia potest ciuiliter agere possessorio ⁊ suam possessionē recuperare.
a et etiam criminaliter ᵃ ad penam predictā.C. vnde vi.l. si q̄s in tantā. Et p̄dicta locū habēt in liberis hominib⁹. Serui autē vltimo supplicio afficiunt̃ q̄ violentiā cōmittunt.C.eo.l. seruos. si dño ignorāte fecerunt. si aūt mandato domini: tunc seruus dat̃ in metallū. et domin⁹ infamis efficitur. ¶ Item ⁊ iudex si vindictā non fecerit vel leuioreꝫ imposuerit quē debuerit penam notā incurrit infamie. ⁊ in libris cētum auri condēnabitur.C. eod.l. seruos. ⁊.l. fi. ¶ Itē ⁊ illi qui per vim hoīes rapiunt in agris ⁊ ipsos raptos tenent ligatos et illi qui tales malefactores scienter detinent ad alia maleficia cōmittēda capitali pena puniunt̃. Et rectores et qui contra tales vindictam non exercent in centum lib. auri ⁊ in amissione bonorū ⁊ dignitatis puniunt̃. ⁊ etiam quādoq̄ꝫ capitali pena cōdēnantur. vt C.eo.l. fi. ⁊.C. de sacrifi. pag.l.j. ¶ Item no. q̄ qui sepius delinquit grauius punit̃ q: reiteratio delicti auget penā.C. eod.l. suos. in fi.C. de episco. audien.l. iij.§. fina. cum simi.

¶ Ad.l. iuliam de ambitu. Rubri.

1 Lege iu. de ambitu qui teneant̃.
2 Pena.l. iul. de ambitu que sit.
3 Iudicis camerā intrās ⁊ rogās vt sibi in aliqua causa faueat q̄uo puniatur.
4 Dās pecuniā p̄ officio habēdo ⁊ recipiēs p̄ cōferēdo q̄uo puniant̃.; ⁊ q̄ lr̄as ipetrauit p̄ officio habēdo: ⁊ an aure⁹ aliqñ sumatur p̄ libra. ⁊ an. 72. aurei libram faciant.



Sta.l. iulia de ambitu. † hꝫ locum qñ q̄s dat occulte pecuniā vt habeat aliqō offm̄ in aliqua ciuitate p̄ter romanā: quia in ea cessat̃ hec lex. ff.co.l.j. ¶ Si autem expenderent palam vt pro offi-

tio habēdo vt p̄o p̄retore ciuitatis tūc non incidit in penā huius.l. vt.ff. de pollici.l.j.§. si quis. nam ⁊ barbari⁹ Philippus petijt preturam publice.⁊ fuit p̄reto: designat⁹ et sine pena.ff.de offi.p̄reto.l.barbarius. ¶Itē tenet̄ hac l. officialis qui est in officio ⁊ dat pecu niam vt cōfirmet̄ in tēpore seq.C.e.l.j. §.fallit in assessore qui confirmari ⁊ cō tinuare pōt officiū dūmodo nō fiat am bitione vel pecunia.vel p̄recib⁹ suis in teruenientib⁹.sed ad suā gratiā ⁊ libe ralitatē cōfirmantium.C. de asses.l.ne mo.⁊.l.se.et.l. liceat. ¶Itē tenet̄ hac.l. qui nouum vectigal instituit vt.ff.e.l. j.¶Item tenetur ⁊ ille qui rogauit ali quos p̄o aliquo officio habēdo s̄m Ac cur.¶Item habet locū in illo q̄ secūdo anno cōtinuando susceperit illud idē officium et iste deportatur.vt.C.eod.l. vnica. Fallit i assessore vt.s̄.dixi.¶Pe na aūt istorū est q̄d puniunt̄ in cētū au

3 reis ⁊ fiunt infames.C.e.l.j. ¶Itē no. q̄ si q̄s intrat camerā iudicis et rogat eū vt sibi faueat in aliqua causa puni tur hac.l.i cētū aureis.ff.eo.l.j.§. fina.

4 ¶Itē no.q̄ nō solū qui datpecuniā p̄o officio habendo punitur in dicta pe na vel in alia.s. in lib:.x.auri sed ⁊ ille qui accepit p̄o cōferendo. ⁊ ista pena applicat̄ cōmuni loci vbi tale delictū cōmittitur.ff. de iure fisci.l. luci⁹.C. de asses.l.nemo domestic⁹.¶Itē punit̄ et ille qui literas impetrauit p̄o officio habendo.C.eod.l.j. ¶Item no.q̄d au reus quādoq̄ sumitur p̄o libra. insti. de pena temere litig.§.fi.¶Itē not.q̄d lxxij. aurei faciūt librā.C. de suscepto. ⁊ archa.l.quoties.

¶Ad.l.iuliā repetundarū. Rubric.

1 ☞ Lege iul.repe.qui puniantur.

2 Pena facientis cōtra.l.iul.repe. q̄ sit.⁊ quo puni etur q̄ pecuniam deditvt cor rumperet officialem.

3 Officialis qui iurauit p̄sumit̄ bene ⁊ le galiter suū officiū exercere. 2

4 Officialis q̄n teneatur nō solū p̄ se sed etiā p̄ suis familiaribus ⁊ q̄ pena au geri possit vt pēa vni⁹ sit met⁹ multoꝝ

5 Officiali aliq̄d dās vt aliq̄d faciat p̄ eo quid fiet.⁊ an etiā repetat̄ datū ab he 3 redibus accipientis.

6 Officialis accipiēs an possit p̄uiri offi ciali durāte: ⁊ an puniatur ciuilit̄ ⁊ ali quādo criminaliter.

7 Officiali an recipe aliq̄d liceat vltra sa larium.

8 Actio ad repetēdū q̄d datū est officia li.quod tempus cōpetat.



Tenetur lege iulia repetunda rū officialis q̄ accepit pecu niā ab aliq̄ vt iudicet ali q̄d vel nō indicet.vel decer nat officiū vel honorē alicui.vel nō de cernat vel vt quid aliud faciat vel non faciat.ff.e.l. lege. ¶Itē ⁊ ille q̄ acce pit pecuniā vt ipsā ponat ad aliq̄d officiū vel mittat ad aliquā regionē vel ponat in aliqua societate.⁊ idem in filib⁹ est dicendū.vt.ff.eo.l.j.¶Itē ⁊ ille q̄ acce pit pecuniā ad dicendū vel nō dicēdū testimoniū ꝯ aliquē vel vt plus vel mi n⁹ faciat q̄ facere debeat vt.ff.e.l.iij.⁊ l.seq. ¶Itē qui accepit pecuniā vt nō mittat militē vel custodē ad aliquē lo cū vt nō legat aliquē i cōsilio vel vt accu set aliquē vel nō accuset vel ficta faciat vel nūtiet.rō q: officialis debet eē mū dus ab omni munere.ff.e.l.eadē.§.j.C. eo.l.iij.¶Itē ⁊ ille q̄ accepit pecuniā vt det arbitrū vel iudicē certā p̄sonā.vel vt tali mō iudicet ꝯ aliquē vel vt nō p̄ cipiat q̄ de iure p̄cipere d3 vel vt ali quē poneret ad torturā vel in carcerē ꝯ ius.vel vt nō ponat.vel vt aliquē cōdē net vel absoluat vel vt faciat maiorem vel minorē estimationē bonoꝝ q̄ facere debeatvel vt nō designet bladū quē de signare debeat.vel vt nō vadat ad exer citiū si ire debet.⁊ idē in similib⁹ ē dicē dū.vt.ff.eo.l.iulia.¶Itē ⁊ ille q̄ accipit pecuniā ab aliquo vt det ei aliq̄d offi: q: nō l3 officiali accipe aliq̄d vltra suū salariū.Et insup in talib⁹ delictis quili bet pōt accusare.¶† Pena āt recipiētꝭ est vt cōdēnet̄ in quadruplū ad ei⁹ re stitutionē q̄ accepit illi q̄ volebat adi: pisci honorē.C.e.l.fi.Itē ille q̄ dedit pe cuniā corrūpēdo officialē.C.eod.l.fi.vel punit̄ s̄m.l.C.de pena iudicis q̄ male iudicauit.l.j.aut.ibi posita.¶† Nota q̄

officialis p̄sumit̃ bene ⁊ legaliter suuz
officium exercere qui iurauit quia non
presumitur immemor salutis eterne.C.
cod.l.fi.⁊ optime facit. extra de pre=
4 sum.c.ad audiētiam.¶ † Et no.ꝙ offi=
cialis nō solū,tenet̃ pro facto suo ⁊ deli
cto suo: sed etiā pro suis familiaribus
quos secū tenet in officio: si ipsi aliq̄d
extorserunt: vel abstulerunt vel rapue r
runt a subditis.ita ꝙ ad restitu.qua=
drupli tenet̃ cuius dimidia datur leso
alia fisco vel cōi illius loci:/vbi delinq̄t
extorquendo. vt.C.eo.l.fi.⁊.l.j.que pe=
na q̄nꝫ potest augeri. vt vni⁹ pena sit
metus multorū.C.eod.l.j.Sed si aliter
delinquat officialis.puto officialē non
teneri.C.de pen̄.l.sancimus.cū si. Sed
ipse debet ipsos punire:si ipsi deliquāt
vt in aut.de mā.prin.§.opꝫ.⁊ in aut.de
defen.ciui.§.a defensoribus cum simi.
5 ¶ † Si q̄s autē dederit alicui officiali
aliq̄d vt pro eo aliq̄d faciat.q2 turpiter
dedit forte non repetit.sed fisco:tanq̄
successori vitiorū applicatur.vt.ff.de iu
re fisci.l.lucius.¶ Itē no.ꝙ non solum
repetit̃ ab eo q̄ accepit sꝫ etiā ab here=
6 dibus suis.C.eo.l.ij. ¶ † Itē not.ꝙ ille
talis accipiens potest puniri ⁊ etiā du
rante officio.C.cod.l. iubemus.§.fina.
¶ Itē no.ꝙ officiales aliq̄n pena corpo
rali puniūtur. vt q̄n accipiūt pecuniā
vt non cōdēnēt peccātē ad mortem vel
si iramoti innocentē interficiāt.nā tūc
capite puniunt̃ vel pena deportatiōis
vt.ff.e.l.lex iulia.§.fi. Et sic pꝫ ꝙ con=
tra istos officiales potest agi duplici=
ter ciuiliter ad quadruplū crīaliter ad
penam corporalē.vt dictum est facit.ff.
7 de assesso.l.iij.¶ † Item no. ꝙ non licet
officiali aliquid accipere vltra salariū
suū preterq̄ a cōsobrino vł ꝓpinquo.vt
ff.e.l.j.§ fi.⁊ in aut.scriptum exēplar co
lum.ij.de man. prin.§.oportet. colum.
iij.⁊ in aut.iusiurā.qd̄ prestatur,ab his
8 columna.ij. ¶ Item not. qd̄ competit.
actio ad repetendum quod datum est
officiali infra annū a die depositi offi=
cij contra officialem vel heredes.vt.C.
eo.l.datur vbi de hoc plene.

¶ Ad.l.iuliā de annona. Rubrica.

1 ℞ Lege iul. de annona qui teneant.
2 Pena legis iu.de annona que sit.
3 Accusare qui possint in casu huius.l.e
que sit pena vtentiuꝫ falsis mensuris.
4 Bladum vendere viliori pretio quam
cōmuniter vendatur. an aliquis cogi
possit.



Sciendum est quod lex ista ad=
inuenta est in odium
illorum qui emūt bla
dum causa reuenden=
di.⁊ faciendi caristiā
et illorum qui faciunt societatem et
communiter bladum emunt et ven=
dunt carius ⁊ inde lucruꝫ faciūt.vt.ff.
eo.l.ij. ¶ Item cadeꝫ tenētur lege qui
sciunt naues venire cū blado ⁊ faciūt
differre aduentum suum vel capere na
uem vel nautam ad hoc vt non veniāt
vel bestias.vel plaustra vt possint ven
2 dere blada cariora.vt.d.l.ij.§ fi. ¶ Pe=
na autē istorū est. vt in viginti aureis
condemnentur.vt.d.l.ij.Quandoꝫ pe
na ordinaria criminaliter puniunt̃.vt
quia in opus publicuꝫ damnātur. vel
relegantur ⁊ negotiuꝫ interdicitur.vt
3 ff.ð extraordi.crimi.l.annona. ¶ † Itē
not.qd̄ quilibet potest accusare istos
tales.⁊ serui et mulieres.vt.ff.de accu
satio.l.mulierem.ff.de iudic.l.incertis
¶ Sed isti tales qui vtuntur falsis mē
suris de falso puniūtur.ff.de fals.l.ho
die.§.j. de penis.l. in dardanario. vt
supra de falsatoribus mensurarum et
4 ponderū plene. ¶ † Sed nūquid po=
test quis compelli vt vendat bladum
suum viliori pretio quaꝫ communiter
vendatur. Respon. nō.vt.ff. eo.l.iulia.
§.itē rescripserūt. ⁊ est ratio quia qui
libet in re sua est moderator ⁊ arbiter.
C.man.l.in re mandata.C.de iure de=
liberā.l.neꝫ emere.C.de indi.l.nemo.
¶ Sed puto quod si caristia esset ma=
gna ꝙ possit per cōmune ordinari qd̄
minori pretio conuenienti vēdatur ad
hoc vt pauperes fame non pereant.cū
omnia sint cōicanda tēpore necessitatꝭ
⁊ cetera facit in ar.C.de episco. audiē.
l.j.et ibi per Cy.ff.de mu.⁊ ho.l.fi.§.itē
lex.ff.ð officio prefect.vi.l.pma.§. cura

carnis nā publica vtilitas preferēda est priuate. C. de cadu. tol. l. j. §. nec tamen extra de elec. c. bone ꝛ publice. interest ne persone fame pereant cum melius sit inter homines conuersari quam hominum carere suffragijs.

De crimine heresis. Rubrica.

Hereticus quis dicatur.
Articuli fidei quot sunt defendens vł sequēs falsam opinionem cōtra fidem catholicam est hereticus.
Heresis quid sit.
Hereticorum secte quot sunt.
Credentes erroribꝰ hereticis. an pro hereticis habeātur.
5 Hereticorum pena que sit.
Relapsi quō puniantur.
Suspectus de heresi ꝛ monitus: si non se purgauerit infra annū quid fiet.
Credētes erroribus hereticoꝝ: receptatores eoꝝ scienter: defensores: ꝛ fauentes eorum quō puniātur. ꝛ an credentes eorum erroribus habeantur ꝓ hereticis.
10 Filij hereticorum quādo ꝛ quomodo puniantur.
11 Heretico volēte ad fidem reuerti quid fiet.
12 Relapsus si noluerit reuerti quid fiet
13 Papa imperator ꝛ quelibet alia persona de heresi punitur.
14 Hereticos pro suis bonis spoliare an possint fideles sua autoritate.
15 Hereticoꝝ loca an possint fideles sua autoritate cōburere.
16 Magistratus ꝛ principes an penaꝫ incurrant si non expellunt hereticos de suis terris.
17 Hereticum an liceat propria autoritate interficere.
18 Hereticos defendentes eis credētes ꝛ fauentes: an debeant admitti ad aliquod beneficium vel dignitatem et vsqꝫ ad quam generationem episcopi fieri possint.
19 Inquisitores ꝛ episcopi: an contra hereticos brachium inuocent seculare: ꝛ an domini locorum teneātur illud prestare.
20 Inquisitores quid debent facere: q̄n ꝓcedunt contra hereticos.
21 Ciuitas vel locꝰ impediēs ne heretici vel eorum fautores capiātur quomodo puniantur.
22 Ciuitas vel domus in qua fuerit scienter receptatus hereticus: an publicentur et cui acquirantur.



Quia crimen heresis publicum est vt. C. eo. l. manicheos idcirco inē publica iudicia inseramus ꝛ videamus q̄s sit
1 hereticꝰ. ¶ † Et quidē
2 hereticus dicitur[a] multis modis primo qui sacramenta ecclesie peruertit iste talis simonachꝰ appellatur. j. q. j. eos q̄ per pecuniam. ¶ Etiaꝫ dicit̃ hereticꝰ in fide catholica dubius ex̄ eo. c. j. ¶ Item potest dici hereticus qui potest errāteꝫ in fide catholica ab errore reuocare ꝛ nō reuocat extra e. c. ij. ꝛ. j. q. j. c. qui alios. ij. q. vij. negligere cū possis. ¶ Itē ille dicitur hereticꝰ qui se scindit ab vnitate ecclesie. vt. j. qō. j. deniqꝫ. ¶ Itē pōt dici hereticꝰ excōmunicatus. vt. iiij. q. j. c. ꝙ autem hij. ¶ Itē ꝛ ille potest dici hereticus qui nouam sectā facit contra fideꝫ catholicā vel talē iā factā seq̄tur ꝛ credit. vt. xxiiij. q.
2 j. ꝰ est fides ꝛc. ¶ †. Et q̄m principales articuli fidei sunt. vij. s̄m. Bar. s̄m ꝙ sunt septeꝫ dona sp̄us sancti quosq̄libet xp̄ianꝰ scire tenet̃ scilicet

a ¶ Hereticꝰ dr̄ q̄s dicat̃ hereticꝰ adō tu ꝛ vīō ꝑ cal. in ℞. ō hf. ꝯsl. iiij. ꝛ. v. ꝛ adō tu ꝙ ad ꝓbādū quē hereticū sufficiūt testes singulares ꝑ Ant. ō bu. in cap. cuꝫ oporteat. ō accu. vbi ꝑ Mod. ꝛ alexan. in ꝯsl. lxxij. in. j. vo. col. iij. ℞sl. ꝛ Ant. de but. ꝛ l iiij. col. ℞. quinimo. videt̃ ꝑ Cacialup. lrepe. l. ad monēdi. ff. de iureiu.

cet clerici explicite laici implicite. ¶ Et
sunt hij. Christi natiuitas eius descen
sus ad inferos. Resurrectio a mortuis.
ascensus in celū aduēt⁹ ei⁹ ad iudiciū.
¶ Sed aliter ⁊ meli⁹ articuli fidei sunt
xij. ppter. xij. apostolos q̄ eadem hora
simbolū fecerūt. istinctu spirit⁹ sancti.
vt pz in alio simbolo. Credo in deū pa
trez ⁊c. de hoc nota. ex̄ de summa trini
tate ⁊ fide catholi. c. firmiter credimus
⁊c. ¶ Sed theologi. dicūt q̄ articuli fi-
dei sunt. xiiij. vt audiui. s. septē qui per
tinent ad diuinitatē. ¶ Itē dicit here-
ticus qui falsam opinionē ꝯ fidem ca-
tholicā defendit. vel sequit. vt. xxiiij. q.
3 iij. heretic⁹. Unde † heresis: est puersuz
4 dogma. xxiiij. q. iij. iter heresz. ¶ † Se-
cte aūt hereticoꝝ sunt multe ⁊ diuerse
vt habet. xxiiij. q. iij. q̄dā aūt hereti. C.
eo. l. ariani. ⁊ aut. gazaros: q̄ omnes se
cte hereticoꝝ cuz sint excōmunicate et
damnate sunt euitāde: ex̄. eo. c. ad abo
5 lendā. ⁊. c. excōmunicam⁹. ¶ † Itē cre
dentes eoꝝ erroꝛib⁹ ꝓ hereticis repu-
tant: vt dicto. c. excōmunicam⁹. §. j. ⁊
aut. gazaros. ⁊ autē. credentes. C. eod.
6 ¶ † Pena autē hereticoꝝ est multiplex
pꝛima q: omnis hereticus excōmuni-
cat. vt dicto. c. ad abolēdā. ⁊. c. excōmu
nicam⁹. ¶ Itē puniet depoꝛtatione. et
bonoꝝ omniū publicatione. C. eo. l. ma
nicheos. ⁊. l. quicunq̄ in hoc. ¶ Itez re
pellunt a dignitatib⁹: q: nō sunt creā
di ministri ecclesie. nec ad regimē ciui
tatꝫ admittunt. vt dicta. l. q̄cūq̄. §. nul
lum. C. de iudi. l. fi. ¶ Itē n̄ possunt ꝯue
nire l aliquo loco: vt suaz heresim do-
ceāt. ⁊ loc⁹ ille publicat. C. e. l. q̄cūq̄. §.
nec q̄cq̄. §. q̄d. ⁊. §. eos vero. ⁊. d. c. ad
abolendā. ¶ Itē quia eis inducit pu-
blica penitentia per crucis impositio
nē. vt ex hoc etiam alij terreantur ⁊c. ex̄
de penis. c. j. ij. q. j. si peccauerit. ¶ Itez
nō possunt heredes institui. nec l testa
mēto eis aliquid relinqui nec donari:
vt. d. c. excōmunicam⁹. §. credentes. et
verā. l. manicheos. ⁊. l. fi. ¶ Itē repellū
tur ab omni actu legitimo. vt extra eo.
c. ad abolēdā. in fi. ⁊. c. vergentis. lz lex
eos admittat ad testimoniū: vt. C. de te
sti. l. quoniā. in fi. sed cuz sint infames

ipso iure hodie repellunt a testimonio
vt no. C. de sum. tri. ⁊ fi. cath. l. j. in gl. fi
⁊ aut. gazaros. ¶ Itē si est clericus iste
heretic⁹ degradat: vt. d. c excōicam⁹ et
bona ipsi⁹ publicant: ⁊ si pseuerauerit
in heresi ⁊ nolit reuerti ad fidē trio mo
nit⁹. tūc degradari dz ⁊ tradi curie secla
ri puniēdus. ⁊ ꝯdēnabit ad moꝛtē. C.
eo. l. ariani. ⁊ ex̄. e. c. ad abolēdā. c. j. ⁊. ij.
⁊. c. excōicamus. sed de ꝯsuetudie ꝯbu-
runt. vt not. xxiij. q. iiij. c. quoniā vult
De⁹. ¶ Etiā seclares siue laici eadem
pēa puniunt si reperiunt heretici ⁊ no
lūt ad fidē reuerti cito vt. d. c. ariāi. ⁊. c.
7 excōicam⁹. ¶ † Relapsi aūt heretici si-
milr p lquisitoꝛez iudicio seculari pu-
niunt. vt dictuz est in. d. c. excōmuni-
cam⁹. el. ij. §. damnati. ⁊. c. ad abolēdā
8 §. illos. ¶ † Itē si quis fuerit suspect⁹
de heresi ⁊ monit⁹ se n̄ purgauerit isra
annū excōmunicat ⁊ si perseuerauerit
post annū ꝓ heretico iudicatur. et pu-
nitur vt. d. c. excōmunicamus. §. j. ⁊. ij. de
9 senten. excōm. vt fame. in fi. ¶ † Itē cre
dentes eoꝛuz erroꝛibus ⁊ receptatoꝛes
sciēter ⁊ eoꝛum defensoꝛes ⁊ fautoꝛes
excōmunicant ⁊ si infra annū nō satis-
fecerint mandatis eccl'ie efficiūtur in
fames. ita q̄ ad nullū publicū offm̄ ad
mittunt. nec ad testimoniū nec possūt
cōdere testamēta nec alteri succedere.
nec hereditare nec aliū ꝯuenire l iudi-
cio sed pñt ab alio ꝯueniri ⁊ si fuerit iu
dex sńia eius nō vz si aduocatus ei⁹ pa
trocinium pꝛestare non potest si nota-
rius non potest facere instrumēta. Et
si fecerit n̄ valēt ⁊c. vt, d. c. excōmunica
mus. ⁊. C. eo. aut credentes. Et etiā cre
dentes eoꝛum erroꝛib⁹ ꝓ hereticis iu-
10 dicantur. vt. d. c. excōicam⁹ la. ij. Itē † fi
lij hereticoꝛum qui nisi sint fideles pu
niuntur in amissione saltez bonoꝝ l pa
ternoꝝ sicut ⁊ in. l. iulia maiesta. C. eo.
aut gazaros ⁊ non restituunt eis bo-
na nisi de gratia specialr ex misericoꝛ
dia vt extra eo. c. vergentis. ¶ Sz gof.
no. l summa hui⁹ tituli dicit q̄ si filij sūt
oꝛtodosi. i. fideles l fide catholica q̄ nō
pꝛiuant bonis paternis l terris nō sup
positis eccl'ie. cū leges pꝛeualeāt illi; de
cretali vergētis eam ⁊c. et facit ꝓ e. C.

eod.l.manicheos ⁊.l.cognouim⁹. in-
xta illud nõ portabit fili⁹ iniquitatẽ
patris ⁊c. facit.ff.de pe.l.crimẽ.⁊.C. eo
11 dẽ.l.sãcim⁹. ¶ †Sz qđ si heretic⁹ vult
reuerti ad fidẽ. R̃n. ꝙ dꝫ audiri ⁊ reci
pi q̄ꝛ ecclesia nõ claudit gremiũ redeũ
tibus ⁊c. vt.d.l.manicheos.C.de sum.
trini.⁊ fide ca.l.iter claras.dꝫ tñ incar
cerẽ recludi ad agẽdã penitẽtiã ex-
tra eo.c.excõicam⁹ el.ij.§.si quis aũt.
12 ¶ †Sed qđ de relapsis nunqđ sint re-
cipiẽdi ⁊ audiẽdi. vt dictũ est de alijs
hereticis. R̃n. sic videtur vt not. extra
eod.c.ad abolẽdã.§.illos quoqꝫ.⁊ est
ratio: q̄ꝛ de⁹ non vult mortem pecca-
toris ⁊c.⁊ quacũqꝫ hora cõuersus fue
rit peccator ad me enim non despiciaꝫ
13 ⁊c. ¶ †Itẽ no. ꝙ nõ solum viles perso-
ne puniunt. Sed etiã papa et Impe-
rator.⁊ quilibet alius punit de heresi
⁊ ille est deponẽdus ab ordine digni
tate: ⁊ potestate ⁊ dominio. vt.xl.dist.
si papa.xxiij.q.j.qui cũ pacẽ.⁊.d.c.ad
14 abolendã.§.j.⁊.ij.cũ si. ¶ †Sz nunqđ
fideles ⁊ catholici pñt sua autoritate
a hereticos suis bonis expoliare.[a] Re-
spondeo sic vr̃ s̄m. Gof. extra. eod. ex-
15 cõmunicam⁹.§.catholici. ¶ †Et no. ꝙ
possunt loca cõburere vbi heretici de
gũt.xxiij.q.v.si audieritis: sed tñ tuti⁹
est ꝙ autoritate ecclesie vl' iudicis ali
qđs eoꝝ faciat.⁊ ꝙ possint heretici spo
16 liari no.xxiij.q.vj.c.fin. ¶ †Itẽ not. ꝙ
potestas locoꝝ ⁊ rectores quibuscũqꝫ
fungant officijs tenent expellere he-
reticos de terris sue iurisdictiõis al's
priuant ob officio ⁊ dignitate sua ⁊ ẽt
dñi tẽporales vt reges duces et mar-
chiones dñt hoc facere ⁊ si contrafece
rint vel opẽ sciẽter darẽt priuari dñt
dominio suaꝝ rerũ.⁊ loca ipsoꝝ debẽt
publicari ⁊ oĩbus cõcedi recuperãda.
debẽt ẽt isti tales excõicari et iterdici
vassalib⁹ ⁊ fidelib⁹ suis priuari et oĩ-
bus suis bonis ex̃.eo.c.excõicamus.⁊
c.ad abolendã.§.statuim⁹.⁊ in fide ca
tholica ꝓ heretico est habẽdus vt.d.
17 c.excõicamus.§.si qui vero. ¶ †Sed
nunqđ lꝫ occidere hereticũ sua ꝓpria
autoritate. ¶ Respon. non puto vt di
ctũ est supra et.C.eo.l.iudeis.⁊.l.nul-
lus.⁊ de sarraze.⁊ paga
nis.l.xp̄ian⁹.⁊ nisi fieret
ꝓ defensione fidei xp̄ia
ne. vt not.xxiij.q.vj.c.fi.
¶ Sz rectores ⁊ iudices
locorum quib⁹ data est
ptãs puniẽdi pñt here
ticũ ꝯdẽnare ⁊ etiã occi
dere vt.d.c.excõicam⁹.
idẽ dico si sũt ꝯdẽnati ꝑ
eccl'iaꝫ vel inq̄sitorẽ he-
reticoꝝ pñt tradi dictis
rectorib⁹ ꝑ inq̄sitores q̄
debeãt eos occidere vel
ꝯburere vt extra.e.c.ad
abolẽdã.§.laic⁹ ⁊.§.se.⁊
c.pe.§.damnati.⁊.C.e.l.
ariani. nisi vellẽt redire
ad fidẽ vt.s.dictum est.
18 †Itẽ no. ꝙ defendẽtes
hereticos ⁊ credẽtes eis
⁊ fautores eoꝝ nõ debẽt
admitti ad aliqđ bñfi-
ciũ ⁊ offm̃ vl' dignitatẽ
eccl'iasticã vñ nõ possint
fieri ep̄i.⁊c. vsqꝫ in sedaꝫ
gñationẽ ex̃.e.c.fi.li.vj.
19 ¶ †Itẽ inq̄sitores ⁊ ep̄i
ꝯ hereticos ⁊ eoꝝ defen
sores pñt iplorare auxi-
liũ brachij secularis. et
tenentur domini locoꝝ
⁊ rectores dare auxiliũ
extra de of. deleg.c.j.ex̃
eo.c.vt officium lib.vj.
20 ¶ †Item no. ꝙ inquisi-
tores debẽt de consilio
peritorũ contra hereti-
cos ferre sniam vt extra
eo.c.fi.lib.vj.⁊ dare co-
piã processus inquisito
vt possit se defẽdere.d.
21 c.contra.cum si. ¶ †Itẽ
not. ꝙ si ciuitas vel loc⁹
dederint impedimentũ
vt heretici vel eorũ fau
tores nõ capiant vel nõ
puniant ꝙ debent ꝓua
ri cõmertio ⁊ dignitate
ep̄ali extra eo.c.ad abo-
22 lẽdã.§.ciuitas. ¶ †Iteꝫ

a ¶ Expo
liare. Adõ
et itellige
tuꝙ iudex
secularis lꝫ
bona here
tici sint ꝯfi
scata tñ il
la nõ pote
rit apphẽ
dere nisi ꝓ
mo sup cri
mine ꝑ iu
dicẽ eccle
siasticum
fuerit de-
claratũ. c.
cuꝫ s̄m de
hereti. li.
vj.⁊ dicit
Car. in ꝯs.
suo.cv. in
ij. col. ¶

a ¶ Ligitimis actibus. Adde tu quod iudeus non potest esse testis contra christianum. C. de iudeis dein de et. ij. q. ij. c. nullus. Alex. l. consil. xxxv. col. fi. et consil. lxx. col. fi. vers. et primo non ob. l. j. vo. Et an ipsi iudei possint testari quando et usurarij mani feste non fuata for ma. c. quicquid de usu. in vj. per Fra. are. in consil. clviij. ubi quod sic. Et ita alias consu luit. domi. Joan. bap. cacialu. et Jo. de lig. prout refert b. bar. sozi. l. ei consil. cci. Presupponi tur l fco quod dicatur ebreus. Et adde quod ebreus propter non pot dici hereticus ut per Cald. l fi. de iudeis. consil. ij.

no. quod ciuitas. vel domus in qua fuerit hereticus acceptatus sciēter ex certa scientia a domino ipsius bona publicantur et ecclesie acquirunt ut l auth. de interdi. hyr. l fi. col. ix. Si autem dominus fuerit ignorans non publicantur. ut. C. de hef. l. quicunque. §. uniuersis. et §. se. et in auth. de ecclesiasticis titulis. §. si quis l sua. cum simi.

¶ De iudeis et in quibus grauantur. Rubri.

1 a ¶ Iudei anteque crucifixissent Christum multis gaudebant priuilegijs.

2 Iudei in quibus grauantur et an christianus possit cum sarracenis comedere.



Uia iudei contemnūt trinitatē et diuinā maiestatē videamus in quibus grauantur ipsi iudei.

¶ † Et anteque iudei crucifigerēt dominum nostrum Jesum Christum non grauabantur sed multis gaudebant priuilegijs. ut. C. e. l. j. et per totum et appellabantur populus dei. sed postea sua priuilegia perdiderūt propter illō delictū ut. C. ti. l. insi. 2 fio. ¶ † Uñ grauantur in multis. primo quia non pot eis in testō legari. C. eo. l. j. ¶ Item repelluntur ab officijs publicis et personalibus ex eo. c. cū sit. et. c. ex spāli. et. C. e. l. hac. ¶ Item repelluntur a legitimis a actibus a cū sint infames. ij. q. vij. alicui. ¶ Item repellūt a cōione christiano rum et ipsorum participatiōe: ut xxviij. q. j. l illo cōsortio.

¶ Item repelluntur ne habeāt christiana mācipia. nec christianas uxores ut ex. eo. c. iudei. et. C. e. l. neq̄ssimū. ¶ Item nō habeāt christianas nutrices filiorum suorum pro pillorum vel obstetrices ex. e. c. iudei. et. c. ad hec. et. c. consuluit. et. C. e. l. fi. ¶ Item non pñt esse testes contra fideles sed fideles sic contra iudeos ex de testi. c. iudei. sed inter se pñt ut. C. de hereti. l. q. Item nō capiūt ex testamēto christiani. C. e. l. j. et max. ex testamento clerici ex de hereti. c. si quis eps. ¶ Item nō debēt esse medici christianorum licet morum nec debet christianus cū ipsis comedere nec balneari. xxviij. q. j. nullus. ¶ Sed cū sarracenis mādūcare pōt. xj. q. iij. ad mensam. rō diuersitatis est quia iudei magis contēnūt scripturā diuinā et fidē catholicā et magis luputāt ut ex. e. c. quā sit laudabile. ¶ Item nō debēt aliquid facere l contumeliā fidei christiane alias puniuntur. C. eo. l. iudeos. ¶ Item nō debēt apparere in publicū l die parasceue. i. l lamentatiōis sive septimane sācte ne illudāt christianos extra. eo. ca. l nōnullis. §. l diebus. ¶ Item non debēt aliquid facere in opprobriū crucis vel crucifixi. alias puniuntur ut dicto. c. l nōnullis. §. fi. et. c. postulasti. et. C. e. l. iudeos. ¶ Item nō debēt tenere, ostia vel fenestras apertas l diebus passiōis domini ne illudant christianos alias puniuntur ut eod. ti. c. quia super hijs. et. c. in nonnullis §. pen. ¶ Item nō debent emere mancipia christiana pro se nec circūcidere et si emerint reddere cōpelluntur. et precium non redditur et mancipia libera redduntur ex eo. c. multorum. et sed leges decapitantur iudei. ut. C. ne iudei māci. christiana. l. j. ¶ Item debēt habere habitū vestimētorum separatū ab habitu christianorum ex eo. c. l nōnullis ¶ Item nō debēt iniuriā facere christianis. nec eis per christianos fieri alias puniuntur. C. eo. l. nōnullus. ¶ Item nō debēt ab aliquo l iudicio cōueniri die sabbati. ¶ Item pōt iudeus esse iudex et arbiter sed leges inter iudeos. ut. C. eo. l. iudei. ¶ Item non pōt esse ptās vel rector alicuius loci vel sibi dignitates habere inter christianos. C. eo. l. hac. extra eo. c. cū sit. et. c. speciali. ¶ Item nō pōt christianus iudeā habere in uxo

rem.C.eo.l.ne quis.¶Itē nō possunt cogi iudei inuiti hēre baptismū.s3 sua deri ꝛc.extra eo.c.sicut.¶Itē null⁹ d3 iudeū occidere vel offendere vł bōis spoliare.vel ipe festiuitatis sue iniuriari vel turbare.aľs puniunť.vt.d.c. sicut.§.j.ꝛ fi.¶Itē possunt agere ꝯtra christianos corā iudicib⁹ christianis ꝛ ab eis etiā cōueniri.nō corā suis senioꝛib⁹.C.eo.l.iudei.ꝛ.l.si qui.¶Ite3 a possunt emere vēdere[a] ꝛ cōtrahere sicut ꝛ xpiani possunt vt.C.eo.l.nemo. ¶Item nō debent christiani ꝓ merce de aliqua se exponere seruitijs iudeorū in domib⁹ coꝝ vt eꝝ eo.ab omnib⁹ sed in agris seruire ꝛ laboꝛare nō ꝓhibentur.vt eo.ti.c.multoꝝū.¶Item compelluntur iudei soluere decimas pdiales.extra de deci.c.de terris.¶Itē si iudei faciūt contra canonicas sanctiones puniunť realiter ꝛ psonaliter extra eo.c.in nōnullis.ꝛ.c.ꝛ fi.in fi.de raptoꝛi.c.in episcopatu. Bonifacius.

¶De apostatis. Rub.

1 ☞Apostasia quid sit.ꝛ quotuplex sit.
2 Pena apostasie ſm leges.
3 Pena apostasie ſm canones.
4 Apostata irregularitatis cui acqrat.
5 Apostate supꝛascripti filij cuius sint.
6 Apostate volenti redire ad monasterium ꝛ nolenti redire quid fiet.

1 Apostasia.†Dicitur temerari⁹ excess⁹.vñ d3 apostata retro stans a bonoꝑposito.Est āt triplex[b] apostasia.s.ꝑfidie.inobedientie.ꝛ irregularitatis.¶Perfidie aūt d3 apostasia. qñ qs recedit a fide catholica vt fuit Julianus apostata.vt.ij.q.vij.nō pōt. ¶Item inobediētie vt qñ qs sponte transgredit ꝓceptū vt fuit Adā ꝛ eua. vel q sacris canonib⁹ obedire cōtēnit vt.ij.q.iij.alicui.extra d ma.ꝛ obedié. l.si qs.¶Itē irregularitatis.vt i clerico vel canonico vel monacho vł alio religioso.q suū oꝛdinem derelnqt.vel suum habitū abiecit vel coꝛonam vel tōsurā dereliquit.xx.q.j.eos.extra eo. c.j.vel ad negotia secularia reuertiť. vt extra de vi.ꝛ ho.cle.c.ex lrīs vł xxo rem de facto accepit vt extra de cle.cōiug.c.ex pte.vel religionis habitū dimittit ꝛ aliu3 assumit.xx.q.iij.c.j.ꝛ.ij ꝛ extra e.c.j.ꝛ.c.fue fraternitatis.¶†Pena apo- 2 stasie ſm leges est ꝙ bona ipsius publicantur. ¶S3 hodie vř ꝙ bona sint monasterij ꝛ nō publicenť vt i auť.ingressi monasteriū.C.d sac.sā. ecc.nisi forte habeat filios vel cognatos quibus deferatur vt i auť. si qua mulier.C.e.ꝛ.C. e.de aposta.l.j.ꝛ.l.apostatarum.¶Item repellūtur a testimonio nec possunt facere testamēta.nec possunt capere legatū nec heredit.ex testamento.C.eo.l.hij q.ꝛ l.se.¶†Itē repelluntur d ciuitate sicut heretici. C.de sum.tri.ꝛ fide catho.l.ij.C.eo.l.fi.¶Sed secundum iura canonica alia pena iponitur. 3 ¶†Nā si apostata perfidie vt quis recedat a fide cato.ꝛ tūc pꝛo heretico habeť.ꝛ puniť vt heticus quali aūt pēa puniūť heretici no.s.d heretici.¶Si autem est apostata inobedientie. tunc excōicatur ꝛ efficiť infamis.ij.q.iij.si quis venerit ꝛ.c.cu3 ecclesia sticis.¶Si ꝟo irregularitatis.vel religiōis vt ꝓdixi efficiť infamis.ij. q.vij.alicui.ꝛ interim ad oꝛdinē vel dignitatem non possunt ꝓmoueri vt.l.distinctio.c.vltimo. 4 ¶†Item quicqd acquirit suo monasterio acquirit sicut ser-

a ¶Uēdere.Adde tu ꝙ ēt poterit ꝓscribere ꝛc.x. anni glo.est sing.dñi. ro.l.§.por ro.xvj.q. iij.referr Cepo.ꝯſi. lxxv.ꝛ ibi q⁹ iudeus pr poterit in iudicio capitali cā3 filij defendere.

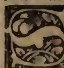
b ¶Est āt triplex.ad de idē vtp cal.in ꝟ.d apost.ꝯſ.j. ꝛ adde qd pꝛopꝛie apostata d3 q reliquit habitū vt ꝑ doc.l.c.j. de aposta. ꝛ ꝑ archi.l c.j.de.tēp. oꝛd.li.vj.

a ℂ Blaſphemauerit. adde au maledi
cere dicat blaſphemare vide Bar. ſ. l.
Itē apud labeonē. §. j. ff. de iniur. quē
ſimplr refert & ſeqt Jo. de ana. ſ. c. ij. ꝺ
male. & ang. are. i trac. male. in ℣. ℣ba
tin. vbi ꝙ
inq̄rēd ℣=
ba referūt
ad deū eſt
idē. Et vi
de ꝯſi. dñi
mei. do.
bar. ſoci.
ſci. p̄ſup=
ponit i ſcō
ꝙ tn̄ q̄dāz
ebre⁹ q̄ cō
ſuluit qꝺ
ſtatutum
puniens
blaſphe=
mantē lʒ
locū & cō=
prehēdit
maledicē
tē. qꝛ idez
ē blaſphe
mare & ma
ledicere
alk̄at bal.
& Ang. ſ. l.
j. C. ſi q̄s l=
pera. ma=
ledice. et
ſctm̄ tho.
ij. ij. q. xiij.
ar. j. et re=
fert idē te
nē. d. Ma
ria. ſoc. ei⁹
genitorē i
di. c. ij. de
maledi.

nus dño. xviij. q̄one. ij. c.
Abbates. ff. de acquirē=
da poſſeſſiōe. l. ſeruus.
ℂ Item a ſuo monaſte=
rio vel religiōe pōt ca=
pi & incarcerari dicto. c.
abbates. & eꝛ̄ codez. c. a
5 nobis. ℂ † Itē filij q̄ na=
ſcunt ex ipſis ſūt famu=
li monaſterij. qꝛ naſcun
tur de matrimonio de
facto ꝯcto. vt. lxxxi. diſt.
quidam. xxxij. diſtinct.
eos ſecus ſi ex ꝯcubina
vel ſiki. xv. q. vi. ꝯ militē.
C. de inceſt. nup. auk. ex
6 cō plexu. ℂ † Et not. qꝺ
ſi apoſtate volūt redire
ad religionē & habitum
recipere & deferre. ſunt
recipiēdi et ſi monaſte=
riū nolēt ipſos recipere
dʒ a ſupiore cōpelli. vt
xxvij. q. j. c. & qꝛ cum ſiki.
ℂ Sʒ ſi apoſtata vel re=
ligioſus fugitiu⁹ nollet
ad religionez redire dʒ
ſuaderi vt reuertak. qꝺ
ſi facere recuſauerit ca=
piak & i graui carcere re
cludak donec ſe cōuerte
rit. vt eꝛ̄. eo. c. a nobis.

ℂ De pena blaſphemā
tium deum & ſanctos &
de periurio. Rubrica.

1 ℂ Blaſphemans deū
qua pena puniatur.
2 Blaſphemās calore ira
cundie vel ſiki mō quo=
modo puniatur.
3 Blaſphemās beatā virginē aut alios
ſanctos qūo puniatur.
4 Blaſphemans ſi eſt clericus qūo pu=
niatur de iure canonico.
5 Blaſphemans eþm vel ei iniurians
quomodo puniatur.
6 Blaſphemās priuatā perſonam quo
modo puniatur.
7 Blaſphemans papam qūo puniatur.
8 Imperatorem maledicens ex leuita=
te an punitur.
9 Imperatori maledicenti propter inf=
miam irrogandam quid fiet.
10 Iurans per deum & deierans qūo pu
niatur de iure ciui.
11 Iuramentum q̄d ꝯtineat. & an iuramē
tum impuberis liget.
12 Periurātis pena q̄ ſit de iure canoni.
13 Deierās ſponte an peccet mortaliter.
et q̄d ſit periuriū & an accipiatur ſoli=
dus pro aureo in iure.
14 Iuramentum qn̄ faciendum ſit.
15 Iurare p̄ que liceat. & ſi iuratū fuerit
p̄ q̄ iurare nō licet an ſeruari debeat.
16 Iudei quomodo iurant.
17 Iurare q̄ excuſant et in quolibet iure
multa intelligunk. lʒ nō exprimātur.



1 I q̄s † Dñm deū. Et ſalua
torē nr̄m ieſum xp̄m filiuz
ſuum. vel ſpm̄ ſctm̄ q̄ ſunt
vnū & idez blaſphemaue=
a rit[a] vel iurauerit p̄ caput
vel p̄ capillos dei nr̄i ꝙ. ſi lʒ, ſm. ll. ē ad
mortē puniēd⁹: & ē rō: qꝛ p̄ hoc fames &
tēpeſtates & terre mot⁹ adueniūt &c. vt
in auk. vt nō lux. ꝯtra naturam. §. & qm̄.
b col. vj. & hoc ſi ſpōte & voluūtarie fecit.[b]
2 ℂ † Si vero fecerit calore iracūdie vel
ebrietate: vel demētia. tunc lenius pu
nitur vt. ij. q. iij. §. ſi q̄s et. §. nota ſi. ſm
3 Gofr. facit de reg. iur. l. ꝙ calore. † Si
aūt btām ṽginē mariā aut alios ſctōs
blaphemaue. cū hic nō ſit expꝛ̄ſſa pēa
& delictū ſit graue: puto iſtos tales pe
na extraordina. puniēdos vel in ligua vt
in eo puniank cū q̄ delinquūt. C. cōtra
de ſucceſ. aut oēs pegrini ad ſi. inſpe=
cta q̄litate pſonaꝝ vt. ff. ꝺ eꝛ̄. crimi. l. j.
& l. ſi. & l. pe. §. i egypto. ff. de iureiu. l. ſi
duo. §. ſi. Nā maleficia ñ debēt eē ipu=
nita. ff. ad. l. aql. ita vulnerat⁹ ꝺ iud. l.

b ℂ Fecit
Adde tu
qꝺ q̄s qn̄
blaſphe=
mat ex q̄ ſe oppugnat deo īcidit i here
ſim. ſ. qn̄ ſciēter et appēſate hoc facit
vt dicit ſctūs Tho. tit. ij. q̄one. xiij. ar. j.
Et cald. in titulo de iudeis. cōſi. ij.

4 si lōgius.¶†Sʒ de iu.cano.si ē cleri
cus punit a iudice eccl'iastico i hoc qꝛ
pl'ib⁹ dieb⁹ dñicis sine vestib⁹ dʒ po=
ni aā ianuā eccl'iaꝝ corrigia ligata ad
gulā dū missa cata͏ꝛ vt ab oib⁹ videat
ꝛ p̄.vij.dieb⁹ in pane ꝛ aqua ieiunet.
¶Si a iudice sc'ari dʒ cōdēnari l.xl.
soli.si est diues qꝛ sic delinqt si aūt nō
est diues in .xxx.vel.xx.vel in.v.sol=
5 dis vt extra de maledi.c.ij.¶†Si vo
epm blaphemauerit.ꝛ cōuitiū ei fecerit
degradat⁹ ꝛ deposit⁹ dat curie sc'ari
puniend⁹.xj.q.iij.si qs sacerdotiū.ꝛ si
pena erit pecuni.dat epo iniuriato ꝑʒ
6 Gof.¶†Itē si ꝑuatā ꝑsonam blaphe
mauerit punit͏ꝛ sit'r inspecta q̄litate et
dignitate ꝑsonarū.in aut.vt nō lux.ꝯ
naturā.§.ꝛ qm̄.extra de maledi.c.j.et
ij.tenet͏ꝛ ēt iniuriarū act͏ꝫ.cū ꝟbis fiat
iuria.vt.l.itē apud labeonē.§.q̄ turpi
bus.ꝛ §.ꝯuitiū.§.fi.facit extra ꝺ extra
7 ordi.crimi.l.pe.§.in egypto.¶Si vero
papā blaphemauerit est deponēd⁹ et
puniēdus.prout iudici videbit͏ꝛ:ita t̄n
vt pena illi⁹ sit alijs in exemplū extra
8 de maledi.c.j.¶†Si vero imꝑatorem
maledixerit si factū est ex leuitate nō
est curan̄.si ꝑpter insaniam vel furo=
9 rē est miseratiō dignū.¶†Si vero ꝑ=
pter infamiā vel ꝑpter iniuriā irrogā
dā ꝑncipi.dʒ ad ipm ꝑncipē remitti
puniēd⁹ vt ex dictis ipi⁹ facta ꝑēsari
10 valeātꝛc.vt.C.si qs imꝑ.male.l.j.†Si
aūt qs iurauerit ꝑ deū ꝛ deierauerit.
ꝺm ius ciuile deum hʒ vltorē.C.de iu
reiur.l.ij.Et nihilominꝰ pōt a iudice
puniri corporaliter ꝛ fustigari.vt.ff.ꝺ
iureiur.l.si duo.§.fi.¶Itē qꝛ efficit͏ꝛ i=
a famis^a.C.de trāsact.l.si qs maior.vj.
q.j.ifames.ꝛ p̄t puniri crie stellionat⁹
ad penā ex͏ꝰordinariā exilij.vt.ff.ꝺ crie
stellio.l.fi.facit.ff.ꝺ infamib⁹.l.luci⁹.
11 ¶†Itē no.q͏ꝛ iur͏m cōtinet in se verita
tē iudiciū ꝛiustitiā.extra ꝺ iureiur.ꝛ si
xp̄s.§.Jacob⁹ qʒ ꝛ tale iur͏m tāq̄ lici
tū est seruandū al's esset vinculū iniq̄
tatis.qđ esse nō dʒ.vt extra de iurein
rā.c.queadmodū.ꝛ intellige qn̄ pube
res iurāt vel maiores.nā iur͏m ipube
rio nō ligat eū nisi sit forte doli capax
ff.de iureiurā.l.q̄ iurasse ꝛ de liberali

12 cā.l.fi.¶Itē no.q͏ꝛ pēa
ꝑiurātis ē bñficij amo=
tio.siue ꝑuatio ꝺ iur.ca.
ex͏ꝫ eo.c.tuas.ꝛ.c.ceteꝝ.
ꝛ qn̄q͏ꝫ ꝺpositio.vt.xxv.
13 di.c.dñs.¶Itē not.q͏ꝛ
ille q̄ spōte deierat mor
talit͏ꝛ peccat.xxij.q.j.c.fi.
Et dʒ ꝑiuriū.falsa iura=
tio vt trāsgressio iuri li
citi vel mendaciū iur͏o
firmatum.ꝛ de hoc not.
Goff.in summa sua de
iureiur.ꝛ no.C.de nup.
aut.qđ ei ꝑmittit͏ꝛ i fi.Et
sciasq͏ꝫ in iure ponit͏ꝛ sol
dus ꝑ aureo.vt isti ꝺ pe
na temere litig.§.j.ꝛ in
aut.vt sena.nō solū.§.j.
14 col.v.†Itē no.q͏ꝛ iur͏m
nō ē idiscrete faciēdū sʒ
solū cā necessitatis vel
vtilitatis.vt.d.c.et si
15 xp̄s.§.Jaco.qʒ.¶†Iteʒ
not.q͏ꝛ nō ē licitū iurare
per creaturas vel deos
falsos.sed t̄n si iurat͏ꝛ ser
uandū est ꝺm Gof.xxij.
q.j.Moueo:dūt̄n sit li
citū qđ iurat͏ꝛ.qꝛ multa
fieri nō debēt.q̄ t̄n facta
tenent ꝛc.Sed t̄n licitū
est iurare per crucē dñi.
xxij.q.v.qui periurat.
¶Itē ꝑ euāg.xxij.q.j.si
aliqua.¶Iteʒ ꝑ ordies
angelo.j.q.vij.¶Itē ꝑ
salutē ꝑncipis.ff.de iu=
reiur.l.q̄ ꝑ salutē.¶Itē
ꝑ altare sanctū vel ꝑ re=
liqas sctōꝝ.xxij.q.j.ha=
bem⁹.ꝛ aliter nō lʒ xp̄ia
nis iurare vt ex͏ꝫ ꝺ iure=
iu.c.ꝛ si xp̄s.et ibi not.
16 cir.ꝑn.†Sʒ iudei.iurāt
ꝑʒ.l.fiuā vl' ꝑʒ ꝑce.moy.
C.de iude.l.si qs.vij.q.j.
dēiq͏ꝫ.j.q.j.q̄ studet.v.q.
17 v.h aūt cū si.†Itē no.q͏ꝛ
difficu.ꝛ necessi.excusat
b quē a iur͏o ex͏ꝫ.e.c.breni^b.

a ¶Infa=
mis.Adđ
Jo.cal.ri.
ꝺ iureiur.
ꝛ.v.ꝛ adđ
q͏ꝛ q̄ n̄ facit
ꝑmissa iu
rata cadit
ab actiōe
di.l.si qs
maior.ꝛ di
xit Alex.i
ꝛ.lxxvj.co
lū.iij.l.v.
volu.

b¶.c.bre=
ui.adđ gl.
in.d.c.bre
ui.ꝛ Alex.
i ꝛ.xcij.l.j.
vo.col.v.
ꝟ.Itē po=
sito.ꝛ adđ
qđ ēt iusta
cā excusat
a periurio
vt ꝑ eūdē
Alex.lꝫsi.
cxxiij.co.
vo.co.ij.

¶ Itē impossibilitas ꝛ alia pl'a vt no. extra.eo.c.quēadmodū i gl.no.ꝙ plerisq ꝛc.ꝛ no.l.c.petitio.in gl.ꝛ no.ꝙ lꝫ ꝛc. Nā in quolibet iurō multa intelliguntur licet non exprimantur vt notā.s̄.circa finez proemij huius qōnis

¶ De pena ꝯmittētiū sacrilegiū. Rub.

☞ Sacrilegiū qd sit:ꝛ quando committat:ꝛ preses debet contra sacrilegos inquirere et captos punire.

Sacrilegorū pena que sit.

Sacrilegiū est † Quādo qs aufert vel furat rē sacram de loco sacro vel de ecclesia vel de monasterio. Et dicit res sacra corp⁹ dn̄i. reliqe ancto℞. vt libri diuini officij.ꝛ vestes sacre siue sacrate diaconorū siue ꝑpositorū cū qb⁹ diuina officia celebrantur. ¶ Itē pecunia sacra et religiosa ꝛ res dedicata ꝛ relicta ad eccl'iā fabrican. vel ad vestes sacras cōparandas vel paramēta altaris. vel sacra vasa. vt calices ꝛ turribula ꝛ sil'ia. cū qb⁹ diuina constituunt mysteria. vt. ff. ad. l. iul. pec. l. lege. i pn̄. §. i. ꝛ. §. fi. sic ꝛ. l. diu⁹ ꝛ. C. de sacrosan. eccl'i. l. sancim⁹. ꝛ. ff. d furt. l. si nondū. ꝛ insti. de re. diui. §. sacra. ¶ Itē si auferat sacrū de nō sacro nō cōmietit sacrilegiū ſm ius ciuile. vt. d. l. diu⁹. sed cōmittit furtuz vt ibi Sed de iure canonico cōmittit sacrilegiū siue res sacra auferat de loco sacro vl' dedicata. siue nō. xvij. qōe. iiij. q̄squis ꝙ forte i hoc casu ꝓualet iure ciuili. ¶ Itē dr̄ loc⁹ sacer q̄ cōsecratus est ꝑ pontificē. insti. de re. diui. §. null⁹ ꝛ. §. sequē. ꝛ in aut. vt in ꝓua. domi. sacra inister. nō fiāt collatio. v. ¶ Itē cōmittit qs sacrilegiū q̄ errat in fide catholica. siue in articulis fidei ¶ Iteꝫ q̄ cōtēnit fidem catholicā vt in aut. de mand. princ. §. si vero canonicū collatij. et facit. C. de sacrosan. eccle. l. placet. in fi. ꝛ. l. iubemus. xvij. q. iij. §. quia aūt. ¶ Itē cōmittit quasi sacrilegium qui dubitat an ille sit dign⁹ quē ꝓnceps elegerit. ¶ Item ꝛ ille qui in sua prouincia ꝑcurat vt officiuꝫ habeat. Sed si spōte fuerit ei oblatum euitat penā. C. de crimine sacri. l. ij. ꝛ quarta.

¶ Item debet preses ꝓuīncie sollicitē inquirere cōtra sacrilegos ꝛ ipsos captos debita pena punire. ff. ad. l. iu. pecul. l. lege mādatis.
2 ¶ † Pena aūt sacrilegorū est. vt q̄nq dentur bestijs. q̄nq comburant. quandoq ad furcas damnentur. Sed tn̄ est imponēda ꝑ qualitate ꝑsonarum. et ꝑ etate delinquētis in minore em̄ etas miseratiōe indiget vt. ff. de minor. l. auxiluꝫ. §. in delictis. ¶ Item ꝑ tempore: an fiat necessitate famis. vt extra de fur. c. si qs necissitate. ¶ Itē pro sexu mulierū ꝑ rei qualitate et simil. ff. ad. l. iul. pecu. l. sacrilegij pena. ¶ Itē punit pena extraordinaria: ꝛ aliquando capitali. vt. ff. eo. l. sacrilegij capite ꝛc.

¶ De sortilegijs ꝛ mathematicis. Rub.

1 ☞ Sacrilegi qui sint.
2 Diuinandi species quot sint.
3 Geomantia an sit reprobata.
4 Idromantia: acromantia: ꝛ piromātia an sint illicite.
5 Nigromātia ꝛ alia q̄ fiunt per incantationes spirituum: ꝛ inuocationē idolatrie. an sint illicite.
6 Diuinatio q̄ fit ꝑ furtis inueniendis vel alijs ocultis sciēdis an sit illicita.
7 Diuinationes que fiunt propter vite salutem. an sint illicite.
8 Pena sacrilegorum in illicitis: que sit secundum leges.
6 Sacrificia illicita facientes. adorantes idola. vel statuas illicitas. quomodo puniantur.
10 Celicole an pro hereticis habeantur ꝛ puniantur.
11 Sacrilegi siue clerici siue laici quō puniantur. ꝛ an aliq̄n sors licita sit.
12 Sors in iure ciuili q̄n concedatur.
13 Mathematic⁹ quis sit. ꝛ quō ipse ꝛ cōsulens punitur ꝛ quō alias vocatur.
14 Magicis est ꝓhibitū accedere ad domū alterius cā faciendi istam artem. alias quō punit magic⁹ ꝛ illū vocās.
15 Astrologo que permittantur diuinare et quomodo punitur.
16 Magicam artem docens ꝛ adiscens. qua pena plectantur.
17 Magicis artibus inducētes animos mulierū ad libidinem quō puniātur.

18 Uentos imbres ac tempestates faciē tes venire. quō puniantur.
19 Uentos ac tempestates prohibēs. an premium recipiat.
20 Accusare permittitur cuilibet istos. et etiam vtentes. nec dignitas aliquem a pena excusat.
21 Occidere nō lz ppria auctoritate supra scriptos. sed bene capere et ad iudicium ducere.

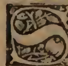
1 Idcamus †Quid sit sortilegus vel mathematicus. Et quidē dr̄ sortilegus a sorte. nam sors ē ars diuinādi. xprie in mala pte accipit. Sortilegi sunt q̄ sub nōie ficte religiōis p quasdā artes q̄s appellāt sortes sctōrū vel aplorum scientiā diuinādi pfitent et dicūt. xxv. a
2 q. j. c. j. ¶ †Species diuinādi sūt multe que numerant. xxv. q. iij. igitur. et. v.
3 q. v. epi. et. c. nec mirū. ¶ †Sed geomātia q̄ fit in terra ſm quosdā theologos nō est dānata cū sit approbata. et de approbatis p sctām eccliam romanā vñ non deliquit q̄ in ea se exercet.
4 †Alia fit in aqua: et vocat idromātia. ¶ Tertia fit in aere: et vocat aeromantia. Alia in igne et vocat piromātia: et iste oēs sunt illicite et reprobate vt. d. c. igit. et. xxvj. q. v. nō opz et. c. aliquāti.
5 ¶ Item et oēs ille sunt illicite q̄ fiunt p incantatores spirituū. vt nigromantia et similes vt p innocationem idola
6 trie. ¶ †Itē et illa q̄ fit pro furtis inueniēdis. vel aliis occultis sciēdis. vt ex eo. c. ex tuarū. et. xxvj. q. ij. illud. et. q. v.
7 sortes. et §. peruenit. ¶ †Itē et ille prohibite sunt q̄ fiūt pp̄ter. huius vite sa
8 lutē. vt. xxvj. q. ij. qui. et. c. illud. ¶ †Est aūt pena sortilegorum l istis illicitis ſm leges pena capitis et libri ipsorum debēt cōburi. vt. C. de hereticis. l. i. hoc. §. ne
9 mo. in fi. et. C. d mathe. l. nemo. ¶ †Itē et illi q̄ faciūt illicita sacrificia vel adorāt idola: vel statuas illicitas capitali pena puniunt. vt. C. d sacra. et paga
10 nis. l. ij. et. l. nemo. ¶ †Celicole q̄ celuz adorāt vel planctas p hereticis hñr. 12
vt. C. de iudeis et celicolis. l. celicorum b
et pro hereticis puniuntur. quali aūt

pena puniuntur heretici. et damnantur. supra de hereticis. plene not.
11 ¶ †Scdm canones pena clericorum est depositio. et laici istos cōsulentes excōicant. vt. xxvj. q. v. si quis episcopus et presbyter. j. questio. j. amoneātur. et hoc qñ fit ex voluntate non ex necessitate. sz si ex necessi- a tate fiat sors licita[a] est si fiat cum simbolo. i. cū illo credo in vnum deū. et c. vel oratione dominica. scilicet Pater noster et c. vel cum missa et similibus vt. xxvj. questione secunda not. ea. qōne. c. non licet vtputa cū duo electi sūt paris bonitatis. et non potest aliū gratificari propter scandalum euitādum. tūc possunt plures cartule haberi. et in vna scribatur electus vel quid simile. vt episcopus: et ponatur super altari et veniat: et det eam cui vult. et illē habebit electus qui habebit cartam illam scriptam et preferatur alteri. Nam in talibus propter discordias sopiendas sors fieri potest sicut Mathias apostolus fuit sorte electus: et in talibus nullus obligatur. neq in elect. in pastorē. vt extra. eod. c. eccl'ia
12 nr̄a. ¶ †Item pp̄ter li-
b tes[b] dirimendas sors in iure ciuili concedi-

a ¶ Sors licita ē. addē tu et vide Bal. i. l. meminimus. C. qñ et qb⁹. iiij. ps. li. x. vbi nūq res dirimūt sorte nisi in casib⁹ a iure pmissis. alias ptinēt perm. Et not. q l. bñficialib⁹ nō ē locus sorti. ita singulr car. i c. lz. colū. vlti. ex de pba. Juū th vr velle in suo psi. xv. Sz tu p concordia. Uide feli. in. c. epz col. fi. d rescrip.
b ¶ Lites adde tu et vide bart. l. l. ij. § ex his. et ibi doct. ff. de vb. obl. et Alex. in. l. huiōi. § fi. ff. d leg. j. et itellige qd dirimātur sorte lites qñ ē dubiū l iure nō autē qñ est dubiū l fctō. ita dixit Jo. an. l. c. lz cām de pba. quia act⁹ ē nullus p dubietatē facti. l. duo sūt titij. ff. d test. tut. et q affirmat factū dz illd pbare. l. ei qui. ff. de proba.

tur.vt C. cōia de leg.l.si duobus.ff. de
iudi.l.si cū ambo.institu.de leg.§.eui=
ctionis.ff.de fideicō.libe.l.generali=
ter.§.si qs alienū.ff.fami.herci.l.si q̄
sunt.¶In his em̄ et sīlibꝰ diuinatio
vel sors nō est aliq̄d mali.⁊ nō sequit
inde pena q: tunc talis sors tollit du=
bitationē ⁊ diuinā idicat volūtatē.vt
13 xxvj.q.j.sors.¶†Mathematicꝰ aūt di
cit a mathesis q̄ ē diuinatio ⁊ ꝓprie
dicit mathematicus qui vtit arte ma
gica.⁊ nō solū iste capite punit:sꝫ ētiā il
le q̄ talē cōsuluit sup talibꝰ exercēdis
C.e.l.nemo.⁊ isti tales qn̄q; vocantur
augures ⁊ quandoq; aruspices.vt.d.
14 l.nemo.¶Istis ꝓhibitū est accedere
ad domū alterius causa faciēdi artē
istam magicam.al's cōburunt ⁊ ille
qui eū vocauit deportat ⁊ ipsis bona
15 publicant.C.e.l.nullus.¶†Item not.
q̄ permittitur astrologo vera diuina
re.non falsa.ff.de iniur.l.itē apud la=
beonē.§.si quis astrologus vel capite
16 punitur vt ibi not.¶†Itē q̄ ille qui
docet istam artē magicam aut nigro=
mātiā ⁊ ille qui adiscit pena capitali
17 punit.vt.C.e.l.ij.⁊.l.culpa.¶†Itē et
illi q̄ arte magica vel p demonū inuo
cationē vel cōiurationē reflectūt ani=
mos mulierū ad libidinē vel cū ima=
ginibꝰ vel silibꝰ vel experimētis ma
leficiis dant bestijs feris lacerādi vt
tali crudeli morte moriant.vt.C.eo.l.
18 multis.vel decapitant.†Et filij pena
puniunt.¶Illi q̄ faciūt venire tēpe=
states ⁊ ventos ⁊ imbres.q̄ fructus ⁊
vindemias absorbēt.vt.C.ea.l.eorū.
19 ¶†Sꝫ iste q̄ obuiat talibꝰ ⁊ ꝓhibet ta
lia fieri vel ne tempestates ⁊ vēti ve=
niāt:vt fructus ⁊ vinee nō ledent.iste
non pena sed premio dignus erit.vt
d.l.eorum fin accur.⁊ in.l.nullus.⁊c.
20 ¶†Itē no.q̄ quilibet admittitur ad
accusandū contra istos ac si delinque
rēt l.l.iul.maiestatis.⁊ cōuicti graui=
ter puniunt.l accusco enim.i.l sacho
decorio cū teris bestijs vel acnleo po=
nunt vt ita moriant.¶Et non solū p̄
dicti sꝫ etiā qui talibꝰ artibꝰ vtuntur
nec vllus excusat p̄textu dignitatis.
21 quin puniat.vt.C.eo.l.fin.¶†Et not.

q̄ nō lꝫ alicui ꝓpria autoritate istos
occidere al's p̄sumptio est cōtra istos
vel q̄ faciūt ne idē suū faciūꝰ publi=
cēt.vel sub hoc p̄textu de inimico suo
vēdicēt ⁊ si occiderint puniunt.l.cor.
de sica.ad mortē.¶Sꝫ licitū est istos
tales capere ⁊ ducere ad iudiciū sine
pena:vt.C.eo.l.fi.⁊ facit.C.de iudeis.
l.nullꝰ.⁊.C.vbi senato.vel cla.l.j.⁊ est
argumentū q̄ nō licet offendere bāni
tum vel malefactorē captum.sed lici=
tū est istos tales in fortiam cōis duce
re.nō tamen offendere vt dictum est.
¶De pena violātis sepulchrū. Rub.
1 ☞ Actio ciuilis competit contra vio
latores sepulchrorum.⁊ quando locū
habeat.et an publicetur domus ad
quam portatum fuit aliquid detra=
ctum sepulchro.
2 Fisco inquantum puniatur qui aliq̄d
detrahit sepulchro.⁊ an talis cōmit=
tat sacrilegium.⁊ an iudex hoc negli
gens punire:puniatur.
3 Actio criminalis cōpetit contra extra
hentes corpora vel ossa defunctorum
a sepulturis.⁊ qua.l.tenet impediēs
aliquem sepeliri.⁊ an istud delictū ir
roget infamiā.⁊ an sepulchrum refi=
cere liceat sine pena.

1 

Ciendū† est

Quod cōtra violatores se
pulchrorum duplex est re
mediū.s.ciuilis actio ad
interesse si agitur ciuiliter ⁊ competit
domino sepulchri.⁊ cognatis vl' here
dibus defuncti pro iniuria sibi facta
in centum aureis sed alij cuicūq; age
re volenti centum aureorū.ff.eo.l.iij.
§.j.⁊.ij.nam ista actio est popularis.
⁊ competit cuilibet sed prius illi cuiꝰ
interest vt.d.l.iij.§.fi.¶Et h' locū ha=
bet si statua vel saxū amoueat de se=
pulchro.ff. eo.l.iij.⁊.l.sepulchra.⁊.se=
que.⁊ dat actio in factū ad interesse
vt.ff.eod.l.penult.¶Et si allego q̄ de
tractum fuerit aliquid de sepulchro
alicuius ⁊ deportatum ad domū ali
cuius talis domus publicatur ⁊ fisco
2 applicat vt.C.eo.l.ij.¶†Itē punitur
fisco in decem pondus auri qui sacra

marmorea

marmorea.vel colūnas.vel aliā mate-
riā extrahit de sepulchro ꝛc.C.eod.l.q̄
sepulchra.cōmittit etiā sacrilegiū qui
talia facit.C.eo.l.pgi. ¶Et iudex qui
hoc punire neglexerit punit in lib.xx.
5 auri.vt.C.eod.l.iij.¶†Et est alia actio
criminalis ꝯ ipsos q̄ corpa defunctoꝝ
vel ossa extrahūt de sepulchris sine ar
mis.nā si sunt viles ꝑsone vt.C.de se-
cundis nupt.l.humilē isti tales sum-
mo supplicio afficiunt honestiores au
tē in insulā deportant vel relegantur
vel in metallū dānant.vt.ff.eod.l.fin.
¶Si vo manu armata faciunt capite
puniunt.ff.eo.l.iij.§.aduersus.ꝛ.l.fin.
¶Itē tenet.l.iuli.de vi q̄ impedit ali-
quē sepeliri.vt.ff.eo.l.sepulchri.viola-
ti.Itē irrogat īfamiā isto delictū.vt.ff.
eo.l.j.ꝛ de mor.inferēdo.l.j.in fi.¶Sz
reficere lz sepulchrū sine pena.vt.ff.e.
l.ij.ꝛ.l.sepulchra.Deo gratias.Amē.

¶De pena plagiarij. Rubrica.

1 Plagium quid dicatur.
2 Plagij pena in quibus locum habeat et quando excusantur a plagio.
3 Plagij delictū dolū ꝛ sciētiā desiderat ꝛ alio modo plagium dicitur.
4 Plagij accusatio an sit publica.et qn̄ quis a plagio excusatur.
5 Pena huius delicti que esset olim et q̄ nunc sit.
6 Capitalis pena plurib⁹ modis dicit.

1 Plagiū †autez
Dicit a plaga vel dolose q̄
infert a plagiario plagiuz
cōmittēdo. ¶†Hz autem
2 locū pena plagij in illo q̄ liberū hoiez
vel seruū alienū sciēs vēdidit vel alio
mō obligat.seu aliena donādo vel in
dotē dādo.vt.ff.ad.l.flaui.de plag.l.le
ge fauia. ¶Itē tenet de plagio q̄ ali-
quē ligatū hoiez tz vel celat vt.C.eo.l.
cū.¶Itē q̄ suo alieno suasit vt a dn̄o
aufugerͭ.ff.e.l.cū q̄.ꝛ.l.nō,stati.§.lege.
¶Itē ꝛ ille q̄ liberū hoiem sciēs ꝓ ser
uo emit vt.ff.e.l.j. ¶Itē hz locū ī eo q̄
seruū alienū sciēter vel quēlibet aliuz
hominē liberū capit vel seducit furat
vel exportat de loco ad locū vel de vna
ciuitate ad aliā ciuitatē vel locū vt.C.
eo.l.qm̄.¶Si aūt crederet seruū aliū
nō exportare vel vēdere bona fide de
volūtate dn̄i vel crederet seruum esse
suū iustis rationib⁹ mot⁹ vel filiū suū
esse.tūc non tenetur.vt.ff.eo.l.leges.si
bona fide possidebat seruum vel filiū.
3 ¶†Nam in hoc delicto desiderat do-
lus ꝛ scientia sicut etiā in cornelia de
sica.l.in lege. et in falso vt.ff.de fal.l.
impuberē.§.si ei seruo.ſz Accur.¶Itē
dicitur alio modo plagiū.quia ille q̄
furat filiū alterius.ꝛ ducit de loco ad
locum infert plagam cordibus paren
tum et dominorum quando furatur
seruum illorū.¶†Item not.ꝙ illa ac
cusatio est publica ꝛ competit cuilibet
vt.C.eo.l.plagiarij.¶Excusatur autē
quis si seducit filiuz alienū:vel seruū.
qui iusta opinione ductus credebat
5 esse suum vt.C.eo.l.plag.¶Itē not.ꝙ
in isto delicto olim ꝑm iura.ffoꝝ.erat
pena ciuilis ꝛ pecuniaria.vt.ff.eo.l.fi.
hodie vero sola criminalis imponit
vnde si seruus vel liber in hoc delin-
quit bestijs subijcitur.ingenuus vero
gladio consumitur.nobilis autem in
metallū damnatur.ꝛ sic est in quoli-
bet casu pena capitalis.vt.C.eo.l.fi.ꝛ
6 l.quoniā.¶†Nā capitalis pena dicit
pluribus modis vt quando quis vlti
mo supplicio afficitur per mortem vel
est aque vel ignis interdictus vel de-
portatur vel in metallū dānatur.vt.ff.
de penis.l.ij.ꝛ.l.capitaliū.isti.de pu-
bli.iudi.§.publicoꝝ.ꝛ.§.seq.

¶De collegijs illicitis. Rubrica.

1 Collegia que conceduntur collegia regulariter sunt prohibita.facientes collegia illicita causa ꝑditionis qua pena puniunt.
2 Collegijs duobus aut duobus societatibus ascribi non licet.
3 Publican⁹ vel ei⁹ familiaris exigens per fraudē plusꝙ debeat quō punit.
4 Incidēs in vectigal vi vel tempestate excusatur. publican⁹ potest prorogare terminū illi ꝙ soluere debet.ꝛ indebite solutū repetitur.ratione fuge vel ignorantie seruorū:vel animaliū pro quib⁹ soluitur datiū.an excuset quis a pena.ꝛ an a datio.

5 Collegia dicunt illicita que nō sunt a iure ɔcessa.⁊ q̄dā sunt expsse ꝓhibita.

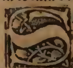


Ciendum est

1 †Quod quedā sunt colle- 5
gia concessa a iure vt colle
gium publicanoꝝ .⁊ dicū
tur publicani.q: conducūt aliquid a
fisco.vel aliquod datiū vel gabellā.vt
ff. de pub.l.j.§.publicam.nā licitū est
habere collegiū ⁊ societatē vectigaliū
facere.⁊ etiā licitū est causa fodiendi
metalla.vt fit in massa de mantua.vł
causa fodiendi salem.vt fit Janue:vel
causa panis faciēdi vt pistores vł for-
narij:vt.ff.ꝙ cuiusq vni.no.l.j.¶Jtez 1
decuriones possunt habere collegiū
vt.C.de natura.libe.l.si quis.⁊.l.q̄sq
C.de decur.l.ij.§.nominatim.et.§.fin. 1
¶Jtē scholares.C.de iur.om.iud.l.fi.
¶Jtem iudices seu aduocati.vt.C.de
aduo.diu.iu.l.fori.⁊.l.cū aduocati.⁊.l.
nemini.⁊.l.petitorē.¶Jtē ⁊ religiosi.
C.de sacrosan.ecc.l.j.ꝙ ⁊ pōt dici i simi
lib⁹. ¶Sed regulariter collegia sunt
prohibita vt.C.de collegi.illi.l.iij.§.in
summa.vnde notandū est ꝙ si q̄s facit
collegiū illicitū vel societatē illicitam
causa ꝓditionis faciēde in vrbe roma
na vel in ꝓuincijs.vel in ciuitate vel
forte idem in alio loco capite punitur
vt.ff.ad.l.iul.maie.l.j.⁊.l.maiestatꝭ.et
C.de seditiosis.l.j . vel punitꝰ.l.iulia.
2 de publica.vt.ff.eo.l.ij. ¶†Jtē not.ꝙ
nō licet alicui de duobus collegijs si-
ue de duab⁹ societatib⁹ esse.vt.ff.eo.l.
3 nō lz.¶†Et no.ꝙ si publican⁹ vel do
tiari⁹.i.exactor datij vel gabelle exigit
per fraudē amplius quā debet:in du-
plum reddere cōpellitur ⁊ si ꝑ vim fa-
cit in quadruplū vt.ff.de publica.l.j.§.
publicani.⁊.§.seq.⁊.l.si vltra.¶Jdē et
si familiares dictoꝝ publicanoꝝ fe-
4 cerint.vt.ff.eo.l.cottē.¶†Jtē not.ꝙ si
q̄s incidit i vectigal vi vel tēpestate.ꝙ
excusatur.vt.ff.eo.l.fi.§.ꝓpter.¶Jtē
not.ꝙ publicanus potest prorogare
terminū illi q̄ soluere debet.et si quid
indebite solutū est repeti potest.vt.d.
l.fi.§.fi.¶Jtem ꝙ ratione fuge seruoꝝ
vel animalium de quibus solui debēt
datium.vel vectigal quis excusatur a
pena.sed non a solutio.datij.¶Excu-
satur enim ratione fuge vel ignoran-
tie:vt.ff.eo.l.interdum.⁊.§.secundū. ⁊
5 §.seq.⁊.l.imploratores.⁊.l.seq.¶†Jtē
not.ꝙ omnia collegia dicuntur illici-
ta que non sunt a iure concessa.vt que
sunt a iure prohibita.C.de heredi.in-
sti.l.collegiuz.⁊.ff.eo.l.iij.§.in summa.
et.l.collegia. ¶Sunt autem quedam
expresse prohibita. vt iudeorum.C.de
iudeis.l.j.⁊hereticorum vt.C.de here
ti.l.ij.⁊.l.sequen.⁊ l.ariani.idem in si-
milibus est dicēdū.

¶De seditiosis. Rubrica.

1 ☞Seditiosus quis dicatur.⁊ qua pe
na puniatur.⁊ an bannitum succedat
in locum deportationis.



1 Editios⁹ †aūt
dicitur ille qui seditionez
vel proditionez tractat de
aliqua ciuitate vel castro
habendo vel dando causam faciendi
guerram contra publicam vtilitatem
vel tractat facere nouitatem in ciuita
te vel nouitatem contra publicam et
bonū statū ciuitatis.vel tractat se.fie-
ri dominum terre.vel loci alterius ad
turbam populi.vel similia contra pu-
blicaz vtilitatem.iste talis capitali pe
na punitur.C.de seditiosis.l.j.⁊.ij.vel
tractat perditionem de terra et dare
eam inimicis vel quid simile.et iste ta
lis ad mortem punitur vt.C.de re mi-
li.l.proditores.ad.l.iul.maie.l.penul.
¶Jtem si occupauerit aliquod castrū
⁊ guerram faciat sue ciuitati vel com-
muni vel si offendat et rebellet suo cō-
muni:vt.C.eodem.l.j.¶Jtem non so-
lum iste sed alij agentes et cosentien-
tes scienter perueniendo ad actum et
opem ⁊ auxilium dando ⁊ fauorem et
operam dando ad talia faciēda vt.C.
de epi.⁊ cle.l.si quemq̄ndam.C.de accusa.
l.non ideo.ff.de fur.l.in furti.§.ope.de
adul.l.si is cuius.ff.d̄ sicar.l.nihil in-
terest.de parri.l.vtrum.ff.ad.l.aquil.
Jtem mella.§.si alias.⁊.§.item cū eo.
¶Et dixi perueniēdo ad actum quia
sola cogitatio non meretur penā.ff.de

penis. l. cogitationis. vel potest dici quod
a isti seditiosi qui provocant tumultum vel rumorem populi puniuntur pro qualitate dignitatis. vel in furcha: vel subijciuntur bestijs: aut in insulam deportantur: ut. ff. de penis. l. si quis aliquid. §. si autores. vide Barto. in. l. capitalium. §. solent. ff. de penis. ¶ Sed in locum deportationis hodie successit bannum perpetuum. ut not. insti. quibus modis ius pa. potestatis solvitur. §. relegatis. facit. ff. ad. l. iul. de vi pub. l. qui cetu. et de incend. rui. et nau. l. quo naufragium. §. non tantum. cum si. Si vero hoc fiat in urbe romana. punitur. l. iulia maiest. ff. ad. l. iul. maie. l. j. et. iij.

¶ Incipit Liber tertius.

¶ De privatis delictis. Rubri.
1 ☞ Privata delicta que sint.
2 Accusare qui permittuntur in delicto privato.



Supradictum est de publicis delictis que maiora sunt quam privata delicta unde restat videre de privatis delictis. ¶ †Et
1 possunt dici regulariter omnia delicta esse privata que non connumerantur inter publica sicut dicuntur omnes contractus stricti iuris qui non con-
2 numerantur inter bonefidei. ¶ †Et no. quod in privato delicto nullus admittitur ad accusandum nisi sua intersit. ut ff. de priva. deli. l. si vero. et. C. de fur. l. manifestissimi circa prin. cum si. ¶ Fallit in certis casibus exceptuatis in quibus quilibet ad accusandum et denunciandum admittitur. licet non connumerentur inter publica crimina secundum iura civilia. l. j. ff. de pub. iudi. ut in crimine heresis ut. C. de heret. l. manicheos. extra eo. c. vergentis. ¶ In crimine simonie extra de simo. c. licet hely. ¶ In crimine sacrilegij. C. de epi. et cle. l. si quis in hoc genus. Idem in similibus ut no. i. de hijs qui accusare prohibentur. in

si. ti. Summa no.
¶ De furtis robarijs et latrocinijs. Rubri.
1 ☞ Furtum quid sit et quotuplex sit.
2 Furti actio duplex est. s. criminalis et pecuniaria. et cui datur actio furti.
3 Furtum an sola cogitatione vel verbo fieri dicatur.
4 Furtum dicitur quando fit invito domino rei furtive.
5 Furti an teneatur qui furtum committit credens dominum per missurum et rationabiliter credit et quid si aliquo errore ductus. et quid si credat facere domino invito et tamen sit volens.
6 Furti an teneatur qui rem suam apud alium existentem surripit: et quid in re com. et quid si emisti rem meam bona fide: et ego eam tibi surripio.
7 Furtum est quod occulte fit. et licet rapiens sit fur. tamen alia pena punitur.
8 Furti non solum agitur civiliter ad penam sed et conditione furtiva. et licet actum sit civiliter nihilominus agi potest criminaliter.
9 Fur qualiter pena corporali puniatur per con. loci.
10 Latrones famosi qualiter puniantur.
11 Furtum de iure civili seri pro non videtur puniri morte. et quo modo iure lombar. puniatur
12 Fur et latro quomodo differ. et ubi lex lombarda sibi locum vendicet.
13 Lex federici impera. quod si quis. v. solidos furatus fuerit suspendatur. an sit servanda.
14 Robariam aliqui fecerunt et in ipsa sunt capti qui nullam aliam fecerunt vel non fecerunt in illa iurisdictione an laqueo suspendantur.

a ¶ Qui sint seditiosi. Add. tu et vide Alex. l. s. iiij. col. si. in. j. vo. et ibi qualis debeat esse pena contra seditiosos et conspiratores quando pena non est statuta.



Fartuz est † Con= 1
tractatio rei
alicue inui= 6
to dño ⁊c.vt.ff.de fur.l.j. b
insti.de ob.q̃ ex deli.nas.
in p̃n. ❡Et not.q furtũ
aliud est manifestũ aliõ
nõ manifestũ. Manife=
stũ dr qñ cum re furtina
deprehendit fur anteq̃
veniatj ad locũ destina= 7
tũ.❡Non manifestũ est
qñ nõ deprehendit fur.
2 vt.ff.e.l.ij.⁊.l.seq.❡†Et
no.q p furto agit dupli 8
citer.s. crĩaliter et pecu=
niariter. ad penã pecu=
niariã p furto nõ mani=
festo datur actio dupli
furti in duplũ p manife
sto in quadruplũ.vt isti. 9
de obli.q̃ ex delic.nas.§.
plr.❡Et dat actio furti
cuilibet cui9 interest.vt
C.e.l. manifestissimi.ff.
e.l.vtriq̃.§.si res.⁊.l.cre
ditoꝛ .Crĩaliter vero ad
penã coꝛpoꝛalẽ:vt l aut.
vt nulli iudi.§. si vo.col
la.ix.C.de ser. fu.aut. s3
3 nouo iure.❡†Et no.qõ
sola cogitatiõe n̄ fit/ fur
tũ: neq̃ vbo.vt.ff.e.l.j.⁊
l.si qs vxori.l.neq̃ vbo.
⁊.l.inficiãdo.⁊.l.falsus.§.
4 si qs.†❡Et dr fieri fur=
tũ qñ fit inuito dño rei
furtiue q̃ semp p̃sumit
inuit9 nisi pbet volẽs.ff.
5 e.l.q̃ vas.§.vetare.†S3
si qs cõmittit furtũ cre= 10
dens dñm permissurũ ⁊
iuste⁊ rationabiliter cre
dat.vt q2 est fili9 vel pro
pinquus.ia.vel amicus a
tũc nõ tenet furti vt isti.
de obli.q̃ ex delic.nas.§.
placuit.vel tenet furti
vt.ff.e.l.is q̃ te.S3 si cre c
dat facere dño inuito l3 sit dñs volẽs
peccat.nõ tñ dñs agit furti. vt.C.eo.l.
ocẽs.§.fi.❡Et idẽ in aliquo erroꝛe du=
ctus facit vt insti.vi bo. rapt.§.quia
6 tantũ.❡†Sed qd si res mea est apud
b te ⁊ ipsam surripio. b ❡Respon.nõ est
furtũ nec teneoꝛ furti nisi tua intersit
ff.e.l.q̃ iniuric.§.si ex donatione:s3 iu=
re cõmuni aliud est.quia est furtuz.ff.
eo.l.soci9.❡Si aũt emisti rẽ meã bona
fide ⁊ ego eã tibi surripio teneoꝛ furti
ff.e.l.cũ res.§.j.⁊.l. si is qui rem. sed ta
7 mẽ res nõ est furtiua ⁊c.❡†Et not.qõ
furtũ est q occulte fit ⁊ p̃cipue de nocte.
vt.ff.e.l.j.⁊ l3 q̃ rapit vi sit fur. tñ alia
pena punit.vt insti vi. bo.rap.in p̃nc.
8 ❡Itẽ no.q nõ solũ agit furti ad penã
ciuiliter dico sed cõditiõe furtiua ad
ip̃am rẽ vt.ff.de cõdi.fur.l. si p fure.§.
furti. ❡S3 l3 sit iactũ ciuiliter. vt dixi
nihilomin9 põt agi crĩaliter.vt.C.qñ ci
uilis ac.criminali p̃iudi.l.j.C.de furt.
9 l.fi.❡†S3 quali pena coꝛpoꝛali punit
iste q̃ furatur per cõmune ciuitatis vel
loci. ❡Respon.dicunt doct.aut est pu
blic9 ⁊ famosus fur qui accusat9 est et
assuet9 pluries furari.i. bis vel vltra
⁊ est infamat9 de hoc q2 binus actus
inducit cõsuetudinẽ ⁊c.de epis.aud.l.
iij.in fi.⁊ qui sepi9 delinquit graui9 pu
nit ⁊c. et reiteratio delicti auget pe=
nã ⁊c.ff.de p̃na.deli.l.nunq̃.in p̃nci.⁊
ar.de penis.l.aut dãna.§. qsquis.⁊.ff.
eo.de pe.l.capitaliũ.§. solẽt.⁊.C.de pe
nis.l.impunitas. cũ si. ⁊ tũc iste talis
laqueo suspenditur.ff.de penis.l.capi
taliũ.§.solent.⁊.§.famosos.⁊.§. grassa
toꝛes vbi de hoc etiã not.vide ẽt Bal.
in aut.sed nouo iure.C.de seruis fugi.
⁊ hoc quãtũ ad penã coꝛpoꝛalẽ infligẽ
dam. ❡Si autẽ alicui factũ est furtũ
ciuiliter agit ad damnũ. tunc locũ ha
10 bet q in prin.dixi.❡†Latrones autẽ
qui in itineribus aut domib9 vel i ma
ri cũ armis.vel sine armis.hoĩes p vi3
spoliãt ⁊ derobãt.⁊ sũt famosi.i.infama
ti ↄsueti pluries derobare: illi debent
laqueo suspẽdi in locis vbi tales roba
rias fecerũt vt in.d.§.famosos.⁊ in.d.
aut.sed nouo iure.⁊ ita de cõsuetudie
obseruat.❡Sed de iure c ciuili scripto

a ❡Vel p
piqu9.Ad
de tu epis
tõ est:q2 cẽ
set tũc fur
tũ domesti
cũ q qñ sit
punibile
vid p Ale.
i ↄs.cxxxv.
in.j.vol.q
cõsiliũ est
iter ↄs.Ce.
cõsil. xxvj.

b ❡Surri
pio.adde
tu ⁊ vid an
⁊ qñ licitũ
sit furtum
rei pp̃e p
Pau.de ca.
in suo ↄsl.
xxxv.colũ.
iij.⁊ p ale.
i ↄs. cxxxv.
i.j.vol. ⁊ p
Bar.cep.i
ↄsil.xxvj.⁊
aduerte q2
dictũ ↄsil.
d.Bar.ce.
⁊ ↄsil.Ale.
alle.ẽ vnũ
⁊ idẽ cõsil.

c ❡S3 de
iure.addẽ ⁊
vid de hoc
p Alex.in
cõsl.v.col.
fi.in fi.⁊ cõ
sil. cxxxv.
col. pe.i.j.
vo.⁊ i cõsl.
cx.col. vi.i
iiij.vo.⁊ ce
po.in cõsl.
xxvj. alle=
gato,

11 nō videtꝫ q̄ pro furto q̄s debeat mori. vt in aut. vt nulli indi. §. si vero criminis. coll. ix. sed debeat fustigari. vt ibi ptz. de iure autē lōbardoꝝ fur p̄ p̄mo furto oculū amittit. p̄ scd'o aūt nasum: p̄ tertio suspēdit laqueo. vt in
12 lombar. de fur. §. de latronib⁹. ¶†Et est differētia inter furē ⁊ latronē. vt. d. aut. sed nouo iure. q̄ lex lōbarda vēdicat sibi locū in prouincia lombardie. ⁊ nō alibi. quia reges qui illas leges cōdiderūt nō ligauerūt nisi subditos vt in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fi de catholi. ⁊. ff. de iuris. om. iud. l. fi. cū
13 si. ¶†Sꝫ nunq̄d seruabim⁹ legē Federici impatoris positā in vsib⁹ feudoꝝ vbi dicit q̄ si quis furet seu furat⁹ fuerit quinq̄ solidos laqueo suspendatur sub titulo de pace tenēda ⁊ ei⁹ violatorib⁹. §. si quis quinq̄ solidos. respōdeo non. q: illa loquitur de illo qui furtū cōmisit vt frangeret pacē qui de iure debet decapitari. vt. ff. d' re mili. l. fi. §. f. sed seruabim⁹ ius cōe vt. s. dictū est q: pene sunt molliende ⁊c. ff. de pe. l. pe. ⁊. l. interpretatio. ⁊ facit de p̄ceto. stip. l. fi. ⁊ ibi no. ¶Item quia lex illa abijt in desuetudinem ⁊ sic sublata est
14 vt in. s. C. coustōne. §. pe. ¶†Sꝫ q̄d aliqui fecerūt robariā ⁊ in ip̄a capti sunt ⁊ nullā robariā fecerūt suo tpe nisi solū illā vel si alibi fecerunt non fecerūt in iurisditione ista. nunq̄d debeāt laqueo suspendi. ¶Respon. nō videt. q: non sunt fures nisi sint assueti furari plurics vel derobare. Nā ⁊ de maleficijs cōmissis alibi nō possunt puniri. vt. ff. de accu. l. si cui. §. fin. ⁊ de hoc no. ff. de pe. l. capitaliū. §. crassatores. ⁊. §. famosos. in prima et secunda gloss. namq̄ qui fecit semel tātum meretur veniam a furca.

¶De notorijs criminib⁹ cū forma accusationis: ⁊ probationis: filiationis: ⁊ cōsanguinitatis. Rubri.

1 ☞ Notorium triplex est.
Notorium iuris per cōfessionē sponte factam quod dicatur.
2 Notoriū iuris per sniam rite latam q̄d dicatur.
3 Notoriū iuris q̄d sit. ⁊ i isto an admittat appellatio ⁊ p̄batio in cōtrarium.
4 Notoriū facti q̄d dicat.
5 Notoriū facti ad hoc vt sic dicat. vbi debet fieri ⁊ corā quib⁹ et q̄ dicant pauci hoies et q̄t faciāt populū et parochiam.
6 Testimoniū quot personarum requirit ad hoc vt faciat aliquid esse notorium.
7 Notoriū facti triplex est notoriū facti trāseuntis quid sit.
8 Notorium interpolati quid sit.
9 Notorium facti permanentis quid sit.
10 Notorium per euidentiam facti iudici vt iudici. ⁊ multis personis. et iudici vt priuato quomodo puniat ⁊ in illo p̄cedatur.
11 Notoriū facti q̄ñ p̄bet per testes ⁊ per quot.



Uādo q̄ agitur de crie in notorijs criminibus. vnde de notorio inspiciam⁹. 1 ¶†Sciēdum est q̄ triplex est notoriū iuris facti ⁊ p̄sumptiōis. ¶Notoriū v'o iuris d' duob⁹ modis. vno mō p̄ cōfessionē[a] spōte factam de maleficio i iudicio coram iudice p̄ tribunali sedente. vt. C. de ꝯfessio. l. i. ff. e. l. ꝯfessus. §. fi. dū modo spōte fiat ꝯfessio. ⁊ idem dici potest si fiat p̄ tormēta habitis p̄cedentib⁹ indicijs vel presumptionib⁹. vt. C. de testa. mili. l. milites. ⁊ ipse confitens postea spōte ꝯseueret in sua ꝯfessiōe

a ¶Per cōfessionem Adde tu ⁊ vide d' hoc p̄ Bād. in consi. q.

a ¶ Latā adde tu q̄ i re iudicata trāsiuerit ita Ant. de bu. in. c. inter monasteriū. d̄ re iud. & dicit Alex. in ꝯs. xxxiij. co. fi na. l. j. volumine.

vt. ff. de q̄stio. l. j. §. q̄ōni. de custo. reo. l. j. & ibi no.
3 ¶ † Scd̄o mō dr̄ notoriū iuris p̱ snīam rite latā a cōtra accusatū vel inq̄situm vel denūtiatū. nam 5 res iudicata p̄ v̇itate accipit. ff. de re iudi. l. res indicata. & dr̄ cōdēnatus qui rite cōdēnatus est. ff. de re iudi. l. iiij. §. condēnatus. nā snīa presumitur rite lata p̄pter iudicis auctoritatē extra de renuntia. c. in p̄ñtia. vnde sic diffiniri potest
¶ † Notorium iuris est 6 spontanea confessio in iure legitime facta vel clara probatio cū snīa diffinitiua licite q̄ subsecuta vt colligi. pōt. C. de proba. l. sciāt. de re iud. l. gesta. & de re iudic. l. j. ff. de statu holum. l. ingenuū. cū simi. ¶ Sz in isto tali notorio admittit̄ appellatio. C. de appellat. l. in minorib᷒. ¶ Itē admittit̄ in isto notorio similiter probatio in contrariū. vnde si quis fuerit cōfessus hominē se occidisse si postea vult p̄bare ꝯtrium. qd̄ ille viuat. quē dixit se occidisse auditur et idem in similibus dico. ff. ad. l. aqui. l. inde neratti᷒. §. fi. extra de appel. cū sit romana & de re iudi. c. sicut. & de proba. c. proposuisti. & c. cā mattrimonij cū similibus.
4 ¶ † Notoriū facti dr̄ illud qd̄ fit in cōspectu to 7 tius vel maioris partis populi vel loci alicuius & ita se prebet cōspectui & visui hominū q̄ nulla pōt tergiuersatione celari extra de coha. cle. et mul. c. nostra. & c. fi. ff. de isti. l. sz & si pupil. §. p̱scribere. de ritu nup. l. palā. de ver. sig. l. palā ad municipi. l. qd̄ maior. lxj. dist. sacerdotib᷒. in fi. & hoc verū est dūmodo interueuerint tot hoies q̄ faciāt populū. ¶ † Et no. q̄ ad hoc vt sit notoriū facti dz fieri in loco publico. vt i palatio cōis vel i eccl̄ia vel in platea vel in via publica corā pp̄lo. ¶ Si eīm fieret in loco p̄uato. vel occulto. vl̄ i p̄ñtia paucoꝝ nō esset notoriū. ¶ Et possum᷒ dicere paucos hoies a decē p̱sonis. j. q̄ ad hoc notoriū cū p̱ maiorē numeꝝ nō fiat pp̄l's q̄ decē hoies faciant pplm ex̄ de elec. c. j. & not. x. q. j. c. vnio. ¶ Item qz. x. hoies faciūt parochiā. vt. d. c. vnio. ¶ † Testimoniū alicui᷒ parochie facit aliq̄d eē notoriū vt extra d̄ pur. ca. c. cū dilect᷒. iō videt̄ ad hoc sufficere q̄ sit notoriū. q̄ fiat i p̄sētia. x. holm & vltra. ¶ Alij dicūt qd̄ efficit̄ notoriū in cōspectu toti᷒ vicinie. & qd̄ oēs de vicinia clamāt tale q̄d factū eē. vt. d. c. cū dilect᷒ §. p̄serti. & ij. q. j. scel᷒. ¶ Alij dicūt q̄ sufficit maior ps vicinie. vt. ff. ad munici. l. maior. ij. q. j. de manifesta. extra de pur. ca. c. cū dilectus. ¶ Alij dn̄t delinquendū arbitrio iudicis p̱ quot hoies fiat notoriū cū n̄ sit exp̄sse diffinitū & terminatū a iure dūmō fiat in cōspectu & tot holm presentia q̄ excedāt numerū. x. personaꝝ. vt. d. c. cū dilect᷒. & ex̄ de elec. c. j. & x. q. iij. vnio. vel. xv. p̱sonaꝝ. ff. vi bo. rap. l. ait pretor. §. j. cū si. cū tot p̱sone facerēt populum numero. vt dictū est. ¶ Naz vbicūq̄ nō est expressum aliq̄d a iure relinquit̄ arbitrio iudicātis. extra de offi. deleg. c. de causis. ff. de iure deli. l. j. dūmō delictū cōmittat̄ de die & nō de nocte. ita qd̄ clare videri possit. ar. ex̄ d̄ of. dele. ꝯsuluit. in fi. & de testi. l. testiū. §. tu magis scire potes. hoc dictū magis plz saluo sp̱ ꝯsilio saniori & itellectu meliori. ¶ † Itē no. q̄ tres sūt sp̄es hui᷒ notoriū nā aliud dr̄ notoriū facti actu trāseūtis. & hoc qn̄ semel notoriū factū est ita qd̄ n̄ pōt tergiuersatiōe celari. n̄ tn̄ hz reiterationē. vt est homicidiū publice cōmissuz qd̄ reiterationē n̄ recipit. & sic fuit d̄ x̄po saluatore nr̄o

rt de ɔsec.dist.ij.c.semel xps passus rc. de pe.di.j.aut facta.extra δ testi.cog.c.
8 peruenit.¶†Aliud dicit notoriũ inter polatũ.sʒ tñ ita publice fit qδ celari nõ põt per tergiuersationẽ qδ quis sepiꝰ reiterat tñ nõ fit cõtinue sicut est crimẽ vsurarũ manifesti qui hʒ mensaʒ parataʒ ad mutuãdũ ɀ publice tenet.nõ tñ facit ɔtinue mutuũ.sʒ frequenter hoc reiterat.vt eẽ de vsur.c.cũ manifestis. ɀ.c.vsurarꝫ voraginẽ.li.vj.vbi de hoc.
9 ¶†Aliud ẽ notoriũ facti actu ꝑ manẽtis qδ ita fit publice ꝙ celari nõ põt.ɀ habet in se facti ɔtinuationẽ vt est videre in illo q̃ ɔtinue in carcere detinet de hoc extra δ ap.c.dilectis filijs.ɀ idẽ videtur in eo qui publice tenet concubinam cõtinue in domo lecto ɀ mensa. ɀ liberos ex ea habet.ar.C.δ nup.li.vj. 11 extra de appel.c.consuluit.de diuort. c.significasti cũ si.Quis istud tale sit potiꝰ notoriũ iuris quã facti.cũ cõiter nõ fiat i ɔspectu holm:sʒ occulte.sʒ tñ ita vehemẽter opinatur ɀ ꝑsumitur qδ ꝓ notorio facti reputatur a iure extra de p̲script.c.literis.ɀ de cohabi.cle.et
10 mu̅li.c.clericos.ɀ.c.tua vor.¶†Et no. qδ si delictũ sit notoriũ per euidẽtiã facti iudici ɀ multis alijs.vt qz factuʒ in p̲sentia ɀ cõspectu iudicis ꝓ tribunali sedẽtis ɀ alioꝝ tot ꝙ sufficiũt ad notoriũ.vt.x.holm vł vltra.vt.s̃.dictũ est tũc nec accusator nec denuntiator. nec libellꝰ denũtiatoriꝰ accusatorius vł inquisitorius.vel litis cõtesta.vel testiuʒ examinatio est necessaria.vel alia ꝓbatio.sed citat ad snlaʒ audiẽdã ɀ fertur snla ɔdẽnatoria in scriptis per iudicẽ ꝓ tribunali sedẽtẽ rc.ɀ ita sola snla de ordine spectatur.¶Nã in tali notorio ordo iuris ẽ ordinẽ nõ seruare.extra de iureiu.c.ad nr̃aʒ.ɀ.δ.c.tua vor.¶Nec poterit a tali snla appellari nec cõtra eã aliquid probari.vt extra δ ap.cũ sit romana i fi.ɀ.c.peruenit cũ si.si aũt sit notoriũ alijs ɀ nõ iudici: tunc necessaria est ꝓbatio.ɀ iuris ordo seruãdus est. eẽ de elec.c.bone.§.ʒ.ij.q.j.§.fi.ɀ.§.qñ aũt.ff.q̃ sat.cog.l.si ho.§ q̃ pro rei quã:litate.¶Si aũt nõ est delictũ cõmissuʒ in p̄ntia iudicis ꝓ tribunali sedẽtis.ɀ sic nõ est ei notoriũ vt iudici.sʒ vt p̄uato tũc necessaria est ꝓbatio ɀ libellꝰ si ab aliq̃ accusat ɀ litis cõtest.ɀ ois ordo indiciariꝰ est necessarius.vt.C.de lit. cõte.l.j.ɀ auf.offerat ɀ.C.de ꝓbati.l.fi. extra de vsur.c.cũ tu.de cor.vitia.c.de tua.de off.ordi.c.si sacerdos.cũ si.Sed si nõ accusatur in isto tali ɀ taliter notorio poterit tñ iudex ꝑ inquisitionem procedere fama vł clamore.vel aliquo alio modo precedente ɀ illũ inculpatum examinare.ɀ si sponte confiteatur delictum poterit absq; alia ꝓbatione. cõdemnari.C.de confessis.l.j.ff.ad.l. aquil.l.proinde.ff.C.de cõfessis.l.j.ff. ad.l.aqui.l.proinde.ff.de cõfes.l.ɔfes. ¶Si aũt negauerit.tũc necessaria est probatio.C.de proba.l.sciãt.de pe.l.q̃ snlam.extra de offi.ordi.c.j.¶†Item no.qδ i notorio facti testes q̃ inducunt ad testificãdũ debent dicere duo p̄mũ quod viderunt cõmitti maleficium de quo talis accusatur vel inquiritur vel presentes fuerunt qz testis i maleficio debet testificari de presentia et visu in auf.δ hered.ɀ fal.§.si vero absunt.ɀ debẽt testificari ꝙ maleficiũ fuit publice factũ.ɀ i loco publico vel i platea.vł in via publica.vel in palatio cõis vel i ecclesia tali:in presentia populi vel in p̄sentia.x.hominũ:vel xv.vel vltra:q̃ publice potuerũt videre cõmitti dictũ maleficiũ:cũ hoc sit ipossibile.sʒ de p̄ntis sic:vt dictũ est.¶Et ad ꝓbañ.istud tale esse notoriũ sufficiũt duo testes.ff.de testi.l.vbi.In isto notorio facti potest accusatio ita formari.

¶Forma accusatõis i notorio facti.Ru.

12 ¶†Forma accusatiõis i notorio facti qualis sit ɀ quõ procedi debeat.

13 Accusatꝰ vł īqsitꝰ i alio notorio q̃ fecit; an citari dẽat ad vidẽdũ iurare testes.

14 Notorium presumptionis quod sit il linsq; exempla.

15 Testatore aliquẽ nolante filiũ suũ attstatur tali nominationi.

16 Consanguinitas alia quõ dicatur notoria presumptiue.

17 Filiatio ɀ ɔsanguinitas qũo probent.

18 Filiatio etas:ɀ ɔsanguinitas per quot testes probentur.

a ¶ Audiē dā adō tu ⁊ vid an an teq̄ snīa fe rat sit req̄ rē. declaratio notoriȷ̄ per Fran. are. in cōsl lxv.

c

b ¶ Citari vide tu de hoc p are. i d. ɔsl. clxv.

c ¶ Ista pbatio. adō ⁊ vid p ale xā. in cōsl. lȷ. in. ȷ. vol. col. ȷ. in fi ⁊ fe. ⁊ ibi q sufficit q pbet q̄si pos sessio filiatiōis ⁊ cōis opi. ⁊ ibi vide capl'a ⁊ adde eūdē i ɔsl. lxxiiȷ. co. ȷ. ⁊ ɔs. xc. ꝟ. circa fȝ l. ȷ. co. i. ȷ. vo. ⁊ in ɔsl. lxxxvȷ. co. pe. ꝟsi. alia car. ⁊ i. iȷ. vo. vbi de nolatiōe fa cta p patrē in testō.

12 
Oraȝ†
vobis domio
ptāte Man
tue. B. suo iu
ramento denūtiat ⁊ ac
cusat. A. filiū B. quē di
cit de anno ⁊ mēse psen
ti in ciuitate Mātue in
loco tali pcussisse ⁊ vul
nerasse. do. Jo. cū vno
cultello feritorio d fer
ro. i facie cui⁹ pcussiōe ⁊
vulnere sanguis exiuit.
¶ Qd q̄dē maleficium
fuit publice ⁊ palā ɔmis
suȝ: ⁊ i pñtia. x. psonaꝝ
et vltra: et ita tali mō q
dict⁹. A. nō pōt negare
q dcm̄ maleficiū nō p
petrauerit: nec est loc⁹
iustificationi cū dictuȝ
maleficiū sit manifestū
⁊ notoriū ⁊ manifeste ⁊
palā publice ⁊ notorie
ɔmissum ⁊ ppetratū: vñ
petit p vos dcm̄. A. pu
niri ⁊ ɔdēnari fȝ formā
iur. ⁊ oi via iure ⁊ forma
quib⁹ melius fieri pōt.
Nam tūc i tali notorio
debēt solūmodo testes
examīari. ⁊ si pbatū fue
rit illū deliquisse. eū cō
dēnare fm probata ⁊c.
¶ Si aūt in pñtia indi
cis factū est ⁊ aliorū vl
tra. x. vl. xv. hoīes. vt di
ctū est: tūc nō est op⁹ p
batiōe. sed dȝ illicitari
a ad snīaȝ audiēdā[a] nam
tūc in tali notorio ordo
iuris ē ordinē non serua
re. ex d iu. iur. c. ad nr̄aȝ
de accusa. c. audientia.
13 ¶ Sed an in alio noto
rio crīe vbi testes sunt
examinādi dȝ accusat⁹
b vel inquisit⁹ citari[b] ad
videndū iurare testes.
Rñ. dñt quidā q sic: alr

nō valeret. ex d testi. c. ȷ. cū si. ¶ Aliȷ di
cūt ɔ q citatio est de ordine iur. ⁊ i istis
nō est seruād⁹ ordo iudicarius. vt di
ctū est: ⁊. d. c. ad nostrā. ⁊. ȷ. q. ȷ. cū mani
14 festa. cū si. ¶ † Aliud est notoriū psump.
sicut est pr̄nitas ⁊ filiatio. q̄ nō potest vе
re pbari. vt. ff. de ɔdi. ⁊ demō. l. luci⁹. Sȝ
pbat p psumptioneȝ. ¶ Unde si vir et
vxor aliquē nutriuerint tanq̄ filiuȝ no
minando ⁊ vocādo ipm filiū dando ei
alimēta vt filio ⁊ alia similia faciēdo tā
q̄ parētes filio faciūt vt p' filio habeat.
¶ Et idem dicendū est si nascat in do
mo viri ⁊ vxoris vicinis h dicētibus. ⁊
credētib⁹ vere illū eē filiū vel eū eē na
tū vt filiū i domo viri ⁊ vxoris. C. d sec.
nup. l. si vicinis. Nā filiū dicim⁹ quē d
mostrat matrimoniū viri ⁊ vxo. vt dcm̄
est si pbet p vicinos ex d pb. c. p tuas.
⁊ qui fi. sint legi. c. cum cām q̄. ff. de his
qui sunt sui vel alie. iur. l. filiū. Sed tñ
si neget. fit necessaria est pbatio. vt di
ctū est: ex qui fi. sint legi. c. transmisse. ⁊
15 ibi no. ¶ † Itē si testator nolet aliquē fi
liū suū i suo testō stat tali nolatōi: vt psu
mat fili⁹ donec ɔriū fuerit pbatū. C. de
na. lib. aut. si quis itē. extra qui fil. sint
16 leg. c. p tuas. dic vt ibi. ¶ † Est ⁊ alia cō
sanguinitas inter ɔsanguineos ⁊ ɔiū
ctos. nā ɔsāguinitas dr̄ notoria psum
ptiue. vñ si aliq vocāt se ɔsanguineos ⁊
ɔiūctos psumit q ita sit dūmō inter vi
cinos: ita habeat. ar. dictoꝝ iuriū. ⁊ ex
d diuor. c. porro. §. ȷ. ⁊ stat illi tali psū
ptioni. si tamē neget ɔsanguinitas vl
gen⁹ necessaria ē pbatio. ff. d pb. l. ȷ. ⁊
fi. ⁊. C. e. l. nō exēplis. facit. C. d testa. l.
neq3. ⁊ ad dicta pbāda sufficiūt duo te
17 stes. vt. ff. de testi. l. vbi. ¶ † Sed quali
c ter fiet ista pbatio[c]. Rñ. hoc modo.

Intendit probare ⁊

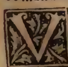
fidē facere. M. q ipse ē vel fuit fili⁹ al
berti ⁊ domine Joāne. f. q. Galeā vxor
dicti. A. ⁊ fuit habit⁹ ⁊ tractat⁹ pro filio
dictoꝝ. A. ⁊ Jo. ⁊ q ipsi tenebāt ⁊ tracta
bāt eū vt filiū dādo sibi alimēta vestes
⁊ alia necessaria ⁊ alia faciēdo: q̄ parē
tes faciūt suis filiȷs: ⁊ ita hr̄ ⁊ tenet. et
est habitus ⁊ tentus p filio pdictoꝝ a
ɔuicinis ⁊ aliis gentibus. ⁊ q nat⁹ fuit

in domo pdictorum posita in ciuitate Mãtue in tali loco penes tales. Item qꝫ de pdictis ē publica vox ꝛ fama. Et idē dico in pbãdo ɔsanguinitatē qꝫ talis est habit⁹ p ɔsanguineo talis. ꝛ qꝺ nominãt se ꝛ ɔsueti sunt noiare se ad inuicē p ɔsanguineis ꝛ cōiūctis. ꝛ ad inuicē diligere ꝛ tractare tãqꝫ ɔsãguinei faciūt. Et qꝺ tenent ꝛ habent. ꝛ habiti sunt p ɔsanguineis p vicinos et als psonas. ¶ Itē qꝺ de pdictis ē publica vox ꝛ fama. Et hoc mō pbent si
18 milia. ¶ † Itē no. qꝺ in pbãda filiatione etate ꝛ cōsanguinitate admittunt parētes cōsanguinei ꝛ vicini. ff. de pba. l. etiã matris. extra de his qui ma. accu. pos. c. videt. xxxv. q. vj. c. j. ꝛ ij. qꝛ ipsi melius sciunt veritatem vt in dictis iurib⁹. Facit. C. de nup. l. si vicinis. ex de testi. c. sup eo. de spō. c. cū in tua. cū si. ¶ Et de ista materia no. ex ꝺ coha. cle. ꝛ muli. c. nostra. ꝛ c. tua nos. ꝛ de elec. c. per inquisitionē. ꝛ ij. q. j. c. de manifesta. ꝛ ibi no. Bonifacius.

¶ De citatiōe accusati vł iqsiti. Rub.

1 ☞ Accusatus vel inquisitus qualiter sit citandus.

2 Iudici an nullus debet exhiberi nisi de mandato iudicis constet.

1 
Ideamus † qualiter in criminib⁹ accusat⁹ vel inquisit⁹ sit citãd⁹. Et qs citãdus est de mãdato[a] iudicis. ꝺ q mãdato ꝛ ɔmissiōe dꝫ ɔstare in actis. C. de exhi. reis. l. neminē. rō ē qꝛ ei nō credit nisi qten⁹ ɔstet in actis vt ex de pba. c. qm ɔ falsaꝫ. ff. ꝺ penis l. absentē. ꝛ qꝫ i crialib⁹ debeat qs plures citari. ff. de publi. iudi. l. inter accusa. ꝛ p interualla dieꝝ. facit. l. absētē. Ibi sepi⁹ moniti ꝛc. ff. de fer. l. fi. sꝫ de ɔsuetudine nō seruat. imo arbitrarie faciūt assessores. ar. C. de proba. l. siue pars. sed illa videt loqui in ciuilib⁹.
k ¶ † Et not. qꝫ null⁹ debet exhiberi corã iudice. vt dictū est nisi de mandato iudicis cōstet vt. ꝺ. l. neminē. qꝛ rigor iuris est obseruãdus. cū sit i medio cōstitut⁹ vt. C. de iude. l. null⁹. Et hoc regulare est. Fallit tñ in certis casib⁹ in quib⁹ licitū est sibi facere ius: quos casus notaui. s. de personis q pñt offēdi sine pēa. Cōmissio aūt fit hoc modo.

¶ Forma citationis accusati vel inqsiti. Rub.

3 ☞ Citationē ɔ accusatū vel inquisitum qualiter committat iudex.


N dei eterni † nomine amen. Anno a natiuitate ꝛc. die. x. mensis maij. Io. iudex maleficioꝝ cōis mãtue sedēs p tribunali i palatio dicti cōis ad banchū maleficiorū p iure reddendo imposuit ꝛ commisit M. publico ꝛ iurato nūtio dicti cōis qꝫ ex sua parte vadat ꝛ requirat Io. de licitia filiū talis accusatū per talē. vel inqsitum per. ꝺ. iudicē super tali maleficio personaliter. vel ad domum sue habitatiōis qꝫ infra tertiã diē. vel quintam cōparcat corã dicto domino iudice in palatio cōmunis ad dictum banchū maleficiorū personaliter. vel p legitimuꝫ pcuratorē ad se defendendū. a dicta causa vel inqsitiōe. ꝛ de his quibus accusat⁹ est vel inquisitus ab his q in dicta causa vel inquisitione ptinent. ¶ Alioqn dictus. ꝺ. iudex procedet cōtra eū eius ɔtumacia vel absentia nō obstante vel quantum put de iure poterit ꝛ debebit.

a ¶ De mãdato. Adꝺ bart. in. l. fi. C. ꝺ in. do. in pe. col. in l. si qs quē vide. C. de testi. ꝛ an talis commissio presumit vide additionē infra l. 5. de forma relatiōis nūtij in fi.

¶ Forma relationis correrij vel nuntij. Rubrica.

4 ℞ Relatiōis correrij vł nūtij forma.
5 Personaliter cōparere ꝑ quo delicto qs teneat᷑ ꝛ pro quo non.
6 Judex an possit cōmittere nūtio die sabbati. vt aliquem citet.
7 Citatio facta die feriata. vt cōpareat die non feriata: an valeat et qd si fiat die nō feriata vt cōpareat: vsq; ad diē dominicā an valebit.
8 Citatione facta ex parte pluriū iudicum cui est obediendum.
9 Citatio qłiter fieri debeat. ꝛ ad quaȝ domū qñ plures habet.
10 Citari vbi qs debeat. qñ ꝯmisso delicto mutauit domiciliū ꝛ qd faciet iudex volēs citare quē eꝫ suū territoriū.
11 Citatio quantū tpš ꝯtinere debeat.
12 Citatus nō potens sine periculo ꝑsone ꝯparere ꝑpter inimicos quos habet in loco ad quem citatur.
13 Relationi citatiōis vni⁹ nūtij: an stet.
14 Accusato vel inq̄sito ꝯparēte sine citatiōe an ꝑcessus vel snia valebit.
15 Expulsi de suis ciuitatibus qualiter citari debeat.
16 Citatio an recipiat ꝑbationē in ꝯriū.
17 Accusat⁹ petr⁹ ꝙ cōmisit homicidiū cremone: ille negat ꝛ dicit illud fuisse ꝯmissum placētie. an prius cognoscet de isto incidenti ꝛ quomodo.
18 Locus maleficij an debeat designari hic petente accusato.
19 Citatus ad cōparendū: non apposito aliquo tpe: quomodo comparebit.
20 Citatus vt compareat incōtinēti quo modo comparebit.
21 Citatus vt cōpareat extra iurisdictionem suam. quid faciet.
22 Citationi que debeant inseri.
23 Citatus sine loci designatiōe ad quē locum ibit.
24 Citatione cadēte in die feriata. quādo comparebit citatus.
25 Citatio ad cui⁹ instātiā fieri debeat.
26 Citatio comparente si nō compareat qui fecit citare. qd erit faciendum.
27 Citatiōis dies an cōputat᷑ in termino.
28 Citat⁹ excusatur multis modis si nō compareat.
26 Prio excusat᷑ citatus rōne immunitatis quā hꝫ in loco ad quē citatur.
30 Item qñ citatio fit extra iurisdictionem citantis.
31 Itē quando citat⁹ ipedit᷑ ꝑ actorē vel accusatorē. nec citatio possit ad ipsuȝ peruenire. vel impedit in itinere.
32 Itē qñ sūt plures iudices eiusdē nōis in eo palatio. ꝛ ꝯparet corā vno ꝑ alio.
33 Item qñ vnus iudex delegatus citat᷑ de consensu alterius.
34 Itē qñ citat᷑ ad locū nō honestum.
35 Itē qñ citat᷑ ad locū nō tutū etiā si habeat literas de saluo conductu.
36 Item qñ est occupatus circa rē rusticam existentem in periculo.
37 Itē qñ impedit᷑ magna valitudine.
38 Item qñ impedit᷑. vt fluminis. tempestate. ꝛ alij de quibus ibi.
39 Iteȝ qñ citat᷑ mulier. q̄ ꝑgnās est ꝑpe ptū. vł peperit ꝛ iacet i ptu ꝛ similib⁹.
40 Itē qñ pri⁹ est citat⁹ a maiori iudice.
41 Itē an excusabit᷑ rōne caloris extremi.
42 Itē qñ expoliat⁹: est nisi pri⁹ restituat᷑.
43 Item qñ citatur hora incongrua.
44 Item qñ citatio est nimis breuis.
45 Item quando citatur coram iudice qui est suus inimicus.
46 Itē qñ citat⁹ ē in carcere vł vinculis.
47 Itē generalr qñ hꝫ iustā cām excusationis ꝯparēdi: ꝛ an dēat mittere excusationē ꝛ facere fidē de impedimēto.
48 Itē an leuis febricula excuset.
49 Item an leue impedimentū excuset.
50 Cōmissio ꝛ citatio: an debeant scribi.
51 Citatio an sit de substātialib⁹ iudicij.



Ie† tali cōparuit. Dict⁹. M. nūti⁹ dicti cōis corā dicto dño iudice ꝑ tribunali sedēte ad dcm̄ bāchū maleficioꝝ i palatio dicti cōis ꝑ iure reddēdo ꝛ corā me notario illic existēte ad dictū offm̄ exercēdū retulit dicto dño iudici ꝛ mihi notario se citasse ꝛ req̄siuisse dictū Jo. accusatū vł īq̄sitū ꝑsonalr ad domū sue hita. vt. J. tertiā diē vel diē quītā ꝯparere debeat corā dctō dño iudice i palatio dci cōis ad bāchū maleficioꝝ ad se defēdē. ꝛ excusādū a dcō accus. vł īq̄si. ꝑut ꝛ sicut i

3 dicta cõmissiõe plenꝰ cõtinet. ¶ †Et
no. ꝙ dixi personaliter qꝛ si est tale de-
lictũ ex quo imponat pena corporalis
vel alia vltra relegationẽ qꝛ tunc de-
beat psonaliter cõparere ⁊ nõ p pcu.
nisi ad allegandũ cãs absentie. et ad
exceptiões opponendas ⁊ ad similia
vt not. s. de pcu. ¶ Sed si pena pecu-
niaria vel alia pena. s. relega. esset im-
ponẽda. tũc p pcu. posset cõparere ad
totã cãm vt. ff. de pcu. l. seruũ quoqꝫ. §.
publice. ff. de accus. l. j. §. ad crimẽ. cũ si.
5 ¶ †Sz nunqd iudex põt committere
die sabbati nũllo cõis vt citet aliquẽ.
¶ Rñ. l ciuilibꝰ no. vt. ff. de ferijs. l. j. ⁊
si facit nõ vz. C. de feri. l. oẽs dies. nisi
in casibꝰ. ff. e. l. ij. ⁊. l. ea. ¶ Sz in crĩali
bus ⁊ maxĩe ꝯ latrones ⁊ si. vr ꝙ pos-
sit vt. C. de ferijs. l. puinciaꝝ ⁊ in lon-
barda. de ferijs. l. quotidie. ⁊. l. agit. ⁊
in aut. vt iudic. sine quoquo suffra. §.
opz ibi festiuis quoqꝫ diebus. col. ij. ⁊
hic de iur. ciui. sed de iure cano. secus
7 vt extra de ferijs. c. fi. ¶ †Sz qd si citet
qs die feriata vt cõpareat ad diẽ non
ferietã. ¶ Rñ. nõ vr valere. C. de ferijs
l. oẽs. nisi forte in maleficijs vt dictuz
est. Sz de iure canonico secꝰ vt. d. c. fi.
⁊ est rõ qꝛ citatio est de substãtialibꝰ
pces. extra de pb. c. qm ꝯ falsam ⁊ pro b
cessus factꝰ die feriata nõ vz: vt extra
de fe. c. fi. cõtra hãc determi. vr tenere
Bar. in. l. miles. §. lex. ff. de adulte. quẽ
vide. ¶ Quid si fiat die non feriata. vt
cõpareat vsqꝫ ad diẽ dñicã tũc vr vale
re: qꝛ põt ante cõparere ẽt nõ die feria
ta: extra de do. ⁊ cõtuma. c. cũ dilectus
ibi volẽtes ⁊c. extra de accu. c. veniẽs.
8 ¶ †Sed qd si citat ex pte pluriũ iudi-
cũ. rñdeo vr ꝙ illi debeat priꝰ obedi-
re q priꝰ fecit illũ citari. ar. extra de or.
cog. c. ij. ¶ Sz si nõ cõstat qs fuerit pri
mus maiori iudici obedire tenet. ff. de
re iudi. l. ꝯ pupillũ. ¶ Alij dicũt ꝙ ma
iori semp obedire tenet. vt. xxviij. di-
stin. si episcopꝰ. ⁊. d. l. ꝯ pupillũ. et de
9 appel. c. cũ parati. ꝙ tutiꝰ est. ¶ †Sed
qualiter dz fieri citatio. Rñ. ꝙ psonalr si
fieri põt vt. ff. de admi. tuto. l. scire ibi l
facie ⁊c. aliter dz fieri ad domũ. vt. ff.
a de dã. infe. l. iiij. §. proꝛ. C. de anna. ex
cep. l. vi pfectꝰ ⁊ intelli-
go domum vbi qs habi
tat i pc citatiõis lz pluis
domos habeat. vt isti. de
iniur. § domum. C. vbi
de crĩe agi oportet. l. j.
in fi. ⁊. l. ij. C. vbi in rem
actio. extra de rescrip. c.
10 dilectus. ¶ †Sed quid
si aliqs delinquit in lo-
co isto ⁊ post hoc aufu-
git ad alium locum: et
ibi habitat vbi debet ci
tari. ¶ Respon. videtur
ꝙ sufficiat citari vbi de
linquit cũ illic rõne de-
licti sortiatur forum: vt
in aut. qua in prouincia
C. vbi de crimi. ag. opor.
extra de iudi. c. fi. ¶ Alij
dicũt ꝙ debet citari il-
lic vbi degit tũc tẽpore
citationis. qꝛ bene po-
tuit mutare domiciliuz
ff. ad muni. l. vtiqꝫ. et. l.
nihil. vñ ille est citandꝰ
C. vbi de cri. agi opor. l.
ij. ¶ Sed qꝛ non habet
isteꝰ iudex iurisdic. extra
suum territoriũꝰ. vt de
iur. om. iudi. l. fi. debet
per suas literas iudex
loci vbi delinquit signi
ficare iudici sub q ille
degit qualr ille est accusa-
tus vel inqsitꝰ de malefi
cio ⁊ q dz cõparere ifra
talẽ diẽ ad se defendẽ. ⁊
excusan. a tali cã vel de
illũ. de ipso facta vel in-
quisit. ⁊c. argu. ff. de bo.
aut. iud. pos. l. cũ vnꝰ. §.
pe. ⁊ ille iudex cui mitti
tur vel significat dz obe
dire: et illũ talem citari
facere coram se. ⁊ mone
re illũ vt cõpareat coraz
tali iudice ad se defen-
dẽ. vel excusan. ⁊ tali ac
cusa. vl inqui: si. ⁊c. vt di
ctum est. ⁊ hoc debet fa-

a ¶ §. proꝛ
vide Bar.
ibi ⁊ doc. ⁊
Alex. in ꝯ.
ij. l. iij. vo. ⁊
ibi de for-
ma relatio
nis nũtij ⁊
p Bã. l ꝯsi.
cxiij. et ibi
de q domo
intelligat
qñ fit ad do
miũ vbi ꝙ
itelligit de
domo pñ-
tis habita
tionis.

b ¶ Extra
suũ territo
riũ. Adde
tu ⁊ vid qñ
iudex l cu
ius territo
rio est fcm
delictũ pos-
sit ex territo-
rium ci-
tare pfrã.
Aret. l ꝯsi.
lviij. et an
citatio fcã
de reo extra
territoriuz
valeat vt
pcedat ꝯ
cõ p eũdez
l ꝯ. cxxxv. ⁊
ibi qd ope
tur citatio
extra terri
toriũ quã-
do plures
prouincie
sũt sub eo.
principe.

tere scribi l snis actis: q: aliter nō crederet vt ex de pba.c.qm 3 falsā. ¶ Itē dz ad hoc vt cōstet de tali cita. mittere cita. cōmissionez sine relationē faciā illi iudici corā quo pcedit: l publica forma vel suis lris sigillatis sigillo cōis qb' dāda est fides ad hoc vt ille nō possit negare nec dicere se fuisse citatū: facit ex de pba.c. post cessionē. vbi no. q stat literis sigillatis sigillo cōis vel officialis: facit ex de offic. delega.c. pastoralis. §. j. et c. sane. Sz de rigore iuris ē q citatio fieri dz vt venit ad notitiā citati. Tutius est q fiat citatio illic vbi degit ille q delinqt. ar. C. vbi de crie agi opz. l. fi. et. ff. de cēsib. et si sciat vbi degit vel als ɔsuenit morari ex de fo. cōpetē. c. ex pte. circa fi. et notificet amicis et cōsanguineis. ff. ex qui cau. in pos. l. hoc aūt. vel citet publice voce pconia: vt l aut. q in pūincia. et in locis cōsuetis: et in loco vbi consuenit morari: vt possit sciri et ei notificari. ar.

11 dictor iuriū. cū si. ¶ † Itē no. q l cita. dz assignari tm tps: habito respectu ad distātiā loci: vt citat' possit cōmode cōparere. ar. C. de dila. l. j. ex de ap. cū

12 sit romana. de re iu. c. ad ɔsulta. ¶ † Sz qd si iste citat' nō pōt cōparere sine periculo psone pp inimicos qs hz in loco ad quē citat. ¶ Rñ. vr excusat': arg. ff. si qs cau. l. ij. §. fi. de iter. act. l. de etate. de excus. tu. l. scire. §. sufficit. Sz dz mittere excusatorē ad faciē. sygā excusat. et ad significādū iudici qliter nō pōt cōparere secure pp talē inimicitiā quaz hz cū talib': et de hoc vult facere fidez iudici et c. vt extra de app. cū parati. et de re iudi. c. cū bertold': als nō esset excusat': et hoc intelligo si pōt excusatus mittere et c. Et tūc iudex dz facere vt pstet ei securitas a dcis suis inimicis de nō offendēdo eū. vt. C. de his q ad eccl. ɔfu. l. denūtiam'. vel assignare locū alib tutū ad quē dz iudex accedere et ille cōparere ad se defendē. et c. ff. de cust. reo. l. j. et. ij. als est excusat' de iure. ex de app. c. ex pte. in fi. vbi de hoc. et. ff. de arbi. l. si cum dil. §. si cū arbiter. ex vt lite nō ɔte. c. accedēs. lo. ij.

13 ¶ † Sz nunqd stat relatiōi vni' nuntij de citatiōe. ¶ Rñ. sic si nūti' est iurat' vt ex de appel. c. cū parati. Ita de ɔsuetudine obseruat: sz de iure. ci. sec' vr. C. de decur. l. j. sz duob' bñ credit. ff. de testi. l. vbi. iuxta illud in ore duor et c. ex

14 de testi. c. cū ols. et c. relatū. ¶ † Sz qd si accusat' vel inqsit' cōpareat nulla citatiōe facta de eo et negat vel cofitet maleficiū nunqd snia postea lata vt pcessus vz. ¶ Rñ dicūt qdā q nō rō est: q: citatio nō interuenit q est de substātialib' iudicij et de ordine iudiciario vñ ea omissa nō valet pcess. nec snia. ex tra de ɔsti. c. ecclia. de maio. et obe. c. iter qtuor. C. ne sentē. et iterlo. ol. indi. l. plată. C. qūo et qñ iudex. l. ea q. et idē vr dicē. si aliqd substātiale omittat q aūt

15 sint substātialia. no. j. de accus. ¶ † Sz qliter fiet citatio illorū q sunt expulsi de suis ciuita. ¶ Rñ. aut sūt expulsi ob tale maleficiū p qd de iure amiserūt ciuitatē. et ols bona sua: et tūc tales de potatis cōparant et p mortuis hñr. ff. de bo. dā. l. j. ff. de cap. diminu. l. iiij. et. l. tutelas. §. libertatē. et. §. fi. C. de fide. l. j. ff. ad. l. iu. de vi pub. l. tuto. cū simi. et isti nō pñt citari in suis ciuitatib' sed alibi vbi degunt. ar. C. vbi de crie agi opz. l. j. ¶ Si vo retinēt sua bona et sūt relegati vel cōfinati: et tūc possunt ēt l suis ciuitatib' vel locis citari ar. ff. de minori. l. minor. et. l. pāp. ermli. §. si qs cau. l. sz et si qs. §. rei capitalis. isti. qb. mo. ius pa. potc. sol. §. relegati vbi de hoc. ¶ Pñt ēt citari in loco vbi degūt tpe delicti vel citati. C. vbi de crie agi opz. l. j. et. ij. in sti. de iniur. §. domū vel sicut vagabūdus citabit voce pconis in loco delicti cōmissi. vt l dicta aut. q

16 in pūincia vel ibi vbi repit. ¶ † Sed nunqd poterit qs pbare ɔ citatio. de se factā. ¶ Rñd. aut negat se simpliciter citatū. et tūc pbari nō pōt: cū sit pura et simplex negatiua. ¶ Sz si diceret vel negaret se fuisse citatū die tali vr loco tali. tūc pōt pbare ɔtra. pbando q die tali fuit alibi: ita qd non potuit citari in loco illo contento in relatione. C. de cōtrahen. et cōmit. stip. l. optimā. in fi. et de hoc extra de elec. c. bone.

17 ¶ † Sed qd si aliqd accusatur de ho

micidio perpetrato placētie accusat⁹: vel inquisit⁹: dicit illud homicidium cōmissum fuisse cremone: & negat se il lud cōmisisse. ¶ Quid dz p̄ri⁹ cognosci de ista incidētivel emergēti vtrum maleficiū sit cōmissum placētie vl cremone. ¶ Respō. sic videtur cū de emergēti sit prius pronunciādū. C. de ordi. cog. l. j. extra de or. cog. c. vbi de hoc. & C. de dila. l. a procedēte. cū si. ¶ Alij dicūt cōtra. cū accusat⁹ dicat qđ nullum maleficiū fuit cōmissū placētie. Ipe accusator dz pbare. & si non pbauerit absoluit accusatus. C. de eden. l. q̄ accusare: vel si accusat⁹ probauerit q̄ dictū maleficiū fuerit ppetratū alibi q̄ in accusa obtineat: nō valebit proces. tanq̄ a iudice nō cōpetēte fact⁹. C. si a

18 nō cōpe. indi. l. j. cū si. ¶ † Sz qd si accusat⁹ petat locum sibi designari vbi maleficiū dr̄ fuisse cōmissum nūqd dz assignari. ¶ Rñ. sic. vt. ff. de accu. l. libellorū. de ac. emp. l. titi⁹. & dz loc⁹ oñ di ad oculū de iur. vt isti. de grad. §. fi.

19 ff. fi. regū. l. si ruptione. §. fi. ¶ † Sz qd qs citatur vt cōpareat: nec dr̄ in citatione. j. qđ tps nūquid tenet cōparere quā citi⁹ cōmodi poterit. ar. ff. de ver. signifi. l. nepos proculo. rñdeo qđ sic

20 ¶ † Sed qd si citat vt cōpareat incontinēti. ¶ Rñ. qđ dz venire quā citi⁹ cōmode poterit & dz expectari p tm̄ tps: qđ cōmode venire possit. ar. isti. de inu. stip. §. fi. ff. de sol. l. quo eni. ¶ Nā illđ dr̄ fieri posse qđ cōmode fieri pōt. vt. ff. de ver. signi. l. nepos proculo. Alij dicunt q̄ pōt vsq; ad triduum cōparere cū verbū incōtinēti intelligatur. j. iij. dies. C. de erro. aduo. l. fi. de indi. l. fi.

21 ¶ † Sz qd si citat vt cōpareat ex iurisditionē suā. ¶ Respō. nō tenet obedi

22 re. ff. ō in. om. in. l. fi. ff. ō iu. l. fi. ¶ † Itē no. q̄ in citatiōe dz inseri nomē citati: et nomē illi⁹ ex cui⁹ parte citatur siue cā pp̄ter q̄ citat: & ad quē locū citat et ad quē die. vt extra de rescri. c. olim. & c. fi. Ad cui⁹ instātiā citat. extra de do. & cōtu. c. fi. & c. cū q̄sm. de in inte. resti. c. ex literis. i fi. facit. C. q̄ accu. nō pos. l. q̄ crimē. ff. de ope. no. nū. l. de pupillo. §. q̄ post op⁹. qđ vi aut clā A. aut facta

extra de dilat. c. dudū.

23 ¶ † Sed qd si citat & nō dicit ad quē locū debeat cōparere. ¶ Rñ. debz ire ad locū solitum: vbi iudex q̄ citari fecit solitus est reddere iura. ff. de iudi. l. si locus: et si hoc fa

24 cit excusatur. ¶ † Item no. qđ si citatio cadit in diem feriatā q̄ die sequenti non feriata dz cōparere[a] nam tunc valet citatio: & tenetur citat⁹ die sequēti non feriata cōparere: & dz iudex eū expectare in diem sequētem vt extra de officio deleg.

25 c. cōsuluit. ¶ † Itē citatio dz fieri ad instātiā accusatōis vel actoris: ex̄ de do. & cōtu. c. cū causā & c. fi. cum si. Et est rō qz isti hn̄t pbare. C. de edē. l. qui accusare. de pba. l. actor. & l. sciant. alias nō tenet citatio nisi iudex p inq̄sitionez pcederet &c.

26 ¶ † Item no. q̄ si ad instātiam alicui⁹ aliqs citatur: & citatus cōpareat et alius q̄ fecit citari nō cōpareat qđ dz in expen. cōparenti cōdemnari. ff. de indi. l. eū quē temere & C. qui accusa. nō pos. l. ij. de do. & contuma. ca. actor. li. vi. & q̄ prius dz satisdare de cōparēdo ad dictū terminū alias nō audit. vt. di. c. actor. §. j.

27 ¶ † Itē no. q̄ dies citationis nō cōputatur i termino. ex̄ de appel. c. sup co. lo. ij. in fi. ff. si qs cau. l. j. de req. reis: nisi cōstet de hora assignationis termini. nā tūc fit computatio de momēto ad momētum. vt. ff. ad municip. l. minorē. ff. de dig

a ¶ Cōparere adde tu & intelligē hoc verum nisi in citatione eēt inserta cā pp q̄ deberet cōparere et esset ex illis q̄ possent tractari die feriata qz tūc si nō cōparet die feriata est cōtumax. ita gl. & ibi do. l. l. ij. ff. si qs l ius vocā. & dicit al. in cō si. cj. col. ij. in. v. volu.

ner.ꝛ temp.pscri.l.ij.in
pn.ar.extra de re iudi.
c.id cõsultatio.extra de
excep.c.pia.lib.vj.de re
stitu.spo.c.frequẽs. lib.
vj.de sen.exc.cũ medici
nalis.ꝛ.ij.q. vj.biduũ.
28 cũ si.¶†Itẽ no.ꝙ citat⁹
mrīs de causis excusaẗ
29 si non cõparet. ¶†Pri
mo rõne inimicitie quã
hʒ in loco ad quẽ citaẗ.
30 vt.s.dictũ est.¶†Item
qñ citatio fit extra iuris
ditionem citãtis.ff. de
iurisdic.om.iudicũ.l.fi.
31 ¶†Itẽ qñ citat⁹ ipediẗ
p accusatorẽ vel actorẽ
ne citatio possit ad ipm
puenire vł ipedit i itine
re.ff.ð eo p quẽ fcm̃ erit.
l.j.§.si re⁹.ꝛ.l.fi.ex̃ de of-
ficio deleg.c.pastoralis.
32 §.fi.¶†Itẽ qñ citaẗ co-
rã iudice vt cõpareat in
palatio cõis:ꝛ illic sunt
ples iudices eiusð nõis
et dũ deberet cõparere
corã vno.errore ductus
cõparet corã alio satis
hʒ iustã excusationẽ.et
ita de fcõ cõtingit sepe ꝛ
facit ad hoc.ff.ð iudi.l.
33 añ pe.¶†Itẽ si duo iu-
dices sunt delegati ad
aliquã cãm:ꝛ vn⁹ sol⁹ ci
tet cũ cõsẽsu alteri⁹.vt.C.
qñ puo.nõ est necesse.l.
cu magistratus.ff.ð re iu.
l.põponi⁹.ex̃ de offi. de
34 leg.c. pastoraẗ. ¶†Itẽ
qñ citaẗ ad locũ non ho
nestũ.ff.de arbi.l.si cum
35 dies.§.arbitri. ¶†Itẽ
qñ citatur ad locum nõ
tutũ ẽt si habeat lr̃as de
saluo cõductu ex̃ vt lite
nõ cõte.c.accedẽs de ap
36 pel.c.ex pte.¶†Itẽ qñ
citatus est occupat⁹ cir
ca rẽ rusticã ꝛ res erat i a

periculo.ff.de fer.l.ne qs.extra ð iudi-
37 c.fi.¶†Itẽ qñ aliqs ipediẗ valitudi-
ne magna.imo ꝙ fit ꝯ eũ nõ vʒ ꝛ reno
cari dʒ.ff.de re iudi.l.cõtuma.ꝛ.l.q̃situ
38 ¶†Itẽ si ipediẗ pp vis fluminis vł tẽpe
statis vel viarũ discrimina q: guerra
est i loco. vel q: absens est cã testimo
nij ferẽdi alibi vel cã reip.vel q: voca
tus est ad offm̃:vel q: impedit⁹ ppter
39 funera familiaria.¶†Uel q: mulier q̃
citaẗ ẽ pregnãs ꝛ ppe partũ vel pepit
ꝛ iacet in partu.ꝛ in hijs scīb⁹ põt di
ci vt.ff.si qs cau.l.ij.§.j.ꝛ.§.si qdẽ.ꝛ.l.si
is q̃.ꝛ.l.seq.ff.ex q̃.cau.ma.l.itẽ is q̃.
40 cũ si.¶†Itẽ qñ vocatus est a maiori
iudice pri⁹ vt.ff.de re iud.l.ꝯ pupillũ
41 §.his q̃.¶†Sed nunqd rõne caloris
extremi excusaẗ.Rñ.nõ extra ð dolo ꝛ
42 cõtu.c.cũ dilecti.¶†Itẽ excusaẗ qñ ex
poliat⁹ est nisi pri⁹ restituaẗ extra de
43 rest.spo.c.frequẽs.ꝛ.c.fi.li.vj.¶†Itẽ
qñ citaẗ hora nõ cõgrua.vt ð sero:vel
de nocte extra ð offi.dele.c.cõsuluit.in
44 auẗ.ð iudi.§.sedebũt.¶†Itẽ qñ cita
tio est nimis augusta ꝛ nimis breuis
vt.vj.q.ij.si priuatos.ꝛ.c.j.ꝛ.ff.ð fer.l.j.
45 ¶†Itẽ qñ citaẗ vt cõpareat corã iudi
ce q̃ ẽ su⁹ inimic⁹.extra de lit.cõte.c.ac
cedẽs.ff.de lib.leg.l.si pr̃.C.de iudi.l.
46 apertissimi.¶†Itẽ si citatus est in car
cere vł vinculis.ita ꝙ ñ põt venire vt
ff.ex qui cau. maio.l.succurriẗ.ꝛ.l.se.
47 †Itẽ gñaẗr vbicũq3 qs hʒ iustã cãm
excusatiõis cõparẽdi ꝛ iustũ ipedimẽ
tũ satis excusaẗ.ff.ex q̃.cau.maio.l.j.ꝛ
l.si cõuenerit.ꝛ.l.se.ꝛ.l.itẽ ei.ꝛ.l.si ab
hostib⁹.ꝛ.l.sʒ si p pioꝛẽ.ꝛ.ff.de admit.
tu.l.scire.§.sufficit.cũ si.dʒ tñ mittere
excusatorẽ si nõ põt ire ad se excusãdũ
alr̃s ñ ẽ excusat⁹ vt extra ð re iud.c.cũ
bertold⁹.vbi de hoc.ꝛ facere fidẽ de
ipedimẽto.iudi.nã ei faciẽda ẽ fides.
48 ꝛc.¶†Et no.ꝙ febricula nõ excu.ff.ð
edil.edict.l.j.§.pinde.ꝛ.l.ob q̃ vitia.
49 ¶†Itẽ leue impedimẽtũ nõ excusat
ꝛ modicũ q: de minimis ñ est curã.ff.
de ve.inipi.l.j.ꝛ.ff.ð re iudi.l.q̃situ.§.
50 põt.ff.si qs cau.l.ij.§.tpe.†Itẽ not.ꝙ
iudex dʒ cõmittere nũtio vt citet accu-
satũ vel inq̃sitũ vt dcm̃ ẽ.C.ð exi.reis
l.neminẽ.ꝛ ista talis cõmissio a vel cir

a ¶Commissio. ad de qð licet appareat de citatione ꝛ nũtij relatione tñ nõ psumit facta cõmissio si de ea non appet. ita dicit Ant. de bu.l.c.j.de iudi. et vł sentire Bar. in.l.j.§.q̃ es.ff.ð of. pfec. vi.et ðr cõiter hoc teneri.d. Frã. are.in cõsi. xxxiij.l.iij.col.p.iiij. pmitto.et an talis cõmissio psumaẗ vide plene i addi.Ange.arimi.ad Ange. in tracta. malefi. in p.q̃ iudex commisit caio.colũna.iij.

latio nun tū debet scribi in actis.al's non valeret.vt.d.l.neminem.& extra de probati.c.quoniam contra falsam: nec posset de iure procedi contra accusatum nisi constaret de cōmissione:et relatione in actis.vt.d.c.quoniam cōtra falsam:quia non videtur contumax si non est legitime citatus:quia non refert vtrum quid non fiat an minus legitime fiat.ff.de auc.prestan.l.
51 nulla.¶†Item citatio est de substantialibus iudicij.vt probatur de accu.l.j.& omnia substantialia sunt legitime seruanda & fienda aliter nō valēt.vt.d.c.quoniam contra falsam.arg.C.in quibus causis in integ.resti.nō est nec.l.si tutor.cum similibus.

¶De compari.accusati cum forma confessionis promissionis satisfacti:& termini.

52 ☞Citatus comparens quid facere debeat.
53 Citatus cōparens ad iuris banchū si iudex abest.quid faciat.
34 Iudex si assignauit dilationē ad comparendum:& hoc ad instantiam accusantis.an ea elapsa audietur.
55 Iudex ex causa dilationem nouam concedere possit.ea finita quādo prorogabit.
56 Iudex si assignauit terminum accusatori ad probandum.et reo ad se defendendum illis elapsis an positiones poterunt fieri in causa per accusatorem vel accusatum.
57 Accusatori & reo quot dilationes dantur & quando.
58 Reus vel accusatus siue inquisitus quando sit detinendus in carcere & nō relaxandus fideiussoribus.& quid faciet iudex.
59 Constituti rei forma siue confiteatur siue neget.& quid post constitutum faciet iudex.
60 Satisdationis forma que fit pro reo.
61 Stipulatiōe magistrat⁹ in officio presidentis & notarij.an requirat cōmuni actio cuius nomine stipulati sunt.
62 Reus qui promisit se presentare corā iudice sub pena &c.si se nō presentauerit qui faciet iudex.
63 Reus an cogi possit cauere de parendo iudici & soluendo cōdemnationē.
64 Fideiubente aliquo p̄ro reo de soluendo condemnationē:si reum ducat in fortiam cois an poterit cogi soluere ille fideiussor.
65 Fideiussoribus pro aliquo promittentibus de presentando eū toties quoties fuerit requisitus:quomodo contra eos procedetur.
66 Presentare se aliq̄s promisit & fideiussorē dedit:postea in bāno pro alio maleficio est positus:si exigatur a fideiussore q̄ presentet reum quid fiet.
67 Fideiussor vt.s.si vult defendere reū p̄ quo fideiussit:an audietur.
68 Fideiussor vt.s.vsq; ad quod tēpus tenetur extrahere reū:& an pena possit pluries committi.
69 Satisdationis forma que fit pro reo.
70 Fideiussit quidam pro delinquente de soluendo omnem condemnationem &c.commisit aliud delictum propter quod sunt confiscata omnia:illius bona:et in centum libris est condemnatus:an fideiussores ad ista.c.tenentur.
71 Fiscus siue commune an habeat omnia bona delinquentis obligata:saluo iure creditorum.
72 Delinquens sit in casu in quo posset torqueri:& cum cōfiteatur sponte:an possit incarcerari siue dederit fideiussor soluendi condem.siue non.
73 Citato nō veniente:an describantur bona & quid fiat.
74 Citatus nō cōparens:an de cōsuetudine Italie ponatur in bāno etiā ad mortē:& an valeat de iure talis sententia:& quid in delictis leuioribus.
75 Accusato cōtumace existente quid sit faciendum.late dicitur hic.
76 Testes in omni casu si reus nō comparet:an sint examinandi.
77 Accusatus non valens comparere:an debeat mittere excusatorem.
78 Citatus est quis diuersimode & pluries ex diuersis delictis & nō apparet an pluries possit exbanniri.
79 Citatus quis rōne maleficij vult se defendere p̄ suos familiares an possit

ſit.ꝛ index hꝫ veritatē
inquirere omnibus mo
dis quibus poteſt.



Idi/
mus.ſ. pri.
de cita. Nõ
ſequit̃ vide-
52 re ꝺ cõpari.¶†Sciẽdũ
eſt ꝙ citat⁹ nõ dꝫ indi-
cẽ cõtẽnere.ꝙ ſi fecerit
põt puniri.ff.ſi qs ius
di.nõ obten.l.j.niſi eſſet
cert⁹ iudicẽ nõ eſſe ſuũ.
nã tũc venire nõ tenet̃.
vt.ff.ꝺ iu.om.iu.l.fi.ff.ſi
qs in ius vo.nõ ie.l.j.et
ibi no.¶Sꝫ dꝫ corã iu-
dice ad terminũ aſſigna
tũ cõparere ꝛ ſe repñta-
re hora cõgrua.l loco cõ
gruo vbi ius reddit̃.vt
ff.ꝺ iuſt.ꝛ iu.l.pe.ꝺ iud.
l.ſi locũ.ꝛ faciat ſcribi ĩ
actis ſicut ſe pñtauit die
tali corã iudice ꝓ tribu
nali ſedẽte ſuꝑ palatio
cõis ad ius reddẽdũ ꝓ
ſe defendẽdo a tali accu
ſa vel inqſitiõe ꝛc.ꝛ ñ dꝫ
poſt pñtationẽ diſcede-
re ſine lnla.vt.C.de de-
cur.l.decurio.de q̃ lnla
recedẽdi dꝫ apparere ꝑ
ſcripturã in actis.Alio
qn vr̃ cõtumax:ꝛ poſſet
ꝯ eũ ꝓcedi:ſicut contra
cõtumacẽ qꝛ nõ vr̃ veniſ
ſe q̃ nõ ſtetit.ff.ꝺ rei vẽ.
l.ſi is q̃ ſe liti.l fi.ff.ex q-
bus cau.l poſ.eat̃.l.ij.cũ
ſi.ꝛ arg.extra ꝺ iudi.c.j.
¶Itẽ qꝛ nõ credit̃ iudi
ci.niſi quaten⁹ ꝯſtat ex
actis vt ex̃ ꝺ ꝓb.c.qm̃ ꝯ
falſaꝫ.¶Itẽ vtile eẽt ꝙ
hora pñtatiõis ſcribere
tur.vt appeat ſi compa-
reat.lꝫ dies tota cedat
citato.niſi de hora expri
mat̃.q̃ debeat cõparere a

a ¶Poſi-
tiões. Qñ
poſſint fi e
ri ꝓbatio-
nes poſt
terminuꝫ
viõ tu ple
ne ꝑ Sal.
in.c.licet.
de proba.

ar.ex̃ de dolo ꝛ ꝯtu.c.cũ dile.l fi.ꝺ ꝓcu.
c.auditꝭ.¶Itẽ ꝯ ñ veniẽtes ius male
ꝓſumit ꝛ ꝯ ipos male ꝓſumit̃ ex̃ de ꝓ-
ſũp.c.null⁹.de reſcri.ex tenore.ꝺ teſti.
ꝯſtitut⁹.¶Ipe aũt re⁹ qñ cõparet cõſi
deret ſi põt iudicis iuriſdi.declinare
ꝛ illas excep.fori ſi plꝫ ei prio ꝓponit
ꝛ añ lit.ꝯte.vt.C.ꝺ exce.l.j.nã ille dñt
ab initio opponi.¶Põt ẽt opponere
ꝯ ꝑſonã accuſantꝭ.ſi nõ ẽ cõpetẽs ꝛañ
ꝛ poſt lit.ꝯte.C.de ꝓcur.l.lꝫ ex̃ ꝺ accu.
c.j.¶Nã multa ꝯ ꝑſonã accuſantis
pñt opponi vt no.ſ.de ꝑſonis q̃ accu-
ſari ñ pñt ꝑ totũ.¶Et vr̃ qꝺ iſte exce.
debeãt ꝓbari.j.octo dies cõputãdos
a die q̃ opponũt̃.ex̃ ꝺ excep.capi.pia.
li.vj.vl̃.j.tp̃s aſſignatũ ꝑ iudicẽ ſm
l.excep.C.ꝺ ꝓba.nã ſicut ĩ ciuilib⁹ op
ponunt̃ excep.ita in crĩalib⁹:vt.ff.de
53 adul.l.ſi marit⁹.§.ꝓſcri.¶†Sꝫ qd ſi ci
tat⁹ cõparuit ad bãchũ iuris ꝓ ſe de-
fendendo ꝛ iudex abeſt.¶Rñ.faciat
ſcribi ꝑ notariũ q̃lr ꝯparet parat⁹ ſe
pñtare corã iudice ꝛ ſtet ibi ſi fuerit ꝺ
mane vſqꝫ ad horã tertiaꝫ ſi poſt no-
nas vſqꝫ ad veſpas.nã tũc excuſa⁹ ẽ.
qꝛ ꝑ eũ ñ ſtat.vt.ff.ꝺ ꝯd.ꝛ demõ.l.iu.ci
uili.ſꝫ ſtat ꝑ ꝓtorẽ.vt.ff.ꝺ diuo:.ꝛ tẽp.
54 ꝓſcri.l.j.cũ ſi.¶†Sꝫ qd ſi iudex aſſi-
gnauit dilationẽ ad cõparẽ.ad iſtãtiã
accu.an ea elapſa audiet̃.Rñ.ñ vt.C.
55 q̃ accu.ñ poſ.l.ſi ea q̃.¶†Sꝫ de nouo
ꝓt iudex ex cã aliã dilationẽ dare ſeu
ꝯcedere.ff.ꝺ re iu.l.iij.l ꝓn.ſꝫ ſi elapſa ẽ
ñ poterit iudex ꝓrogare qꝛ ꝙ nõ ẽ ꝓro
gari ñ ꝓt.ar.ex̃ de deſpõ.ipu.capi.ad
diſſolutionẽ.ſꝫ ꝺ nouo ꝓt ꝯcedere vt
dictũ eſt.¶Si aũt ñ eſt lapſũ tp̃s tũc
bñ põt iudex ꝓrogare.ff.de iud.l.ij.§.
ſi iudex.ex̃ ꝺ offi.deleg.c.de cauſis.qꝛ
iudex qñqꝫ ꝓrogat qñqꝫ arctat ꝓ ſuo
arbitrio.cã tñ ltia lteruenięte.ff.ꝺ iu.
l.nõnũqꝫ.ꝺ re iud.q̃ ꝓ tribunali.ex̃ de
56 appel.cũ ſi.¶†Sꝫ pone ꝙ iudex aſſi-
gnauit terminũ prio accuſatori ad ꝓ-
bãdũ ſnã accuſã.j.viij.dies vl̃.v.put
ei videbit̃ ꝙ facere dꝫ ꝛ poſtea eo ela-
pſo aſſignat reo ad ſuã defẽſionẽ faciẽ
dã.vt.C.ꝺ ꝓba.l.excep.ex̃ ꝺ ꝓba.c.lꝫ.
ꝛ l aut̃.ꝺ fide iſtru.§.opꝫ.nũqd elapſo
a termino poterũt fieri poſitiões^a in cã

per accusatorē vel accusatum. ¶ Rñ. si assignat⁹ fuerit terminus ad omnem ꝓbationē faciēdam ꝛ oēm defensionē faciendā tunc nō possit ꝓpter verbuꝫ ad oēm qđ quidē est vniuersale ꝛc. cōprehēdit em̄ omne gen⁹ ꝓbatiōis. ar. optimū ad hoc. C. đ nō nu. pe. l. in ꝫcti bus. C. q̄ accu. nō pos. l. si ea. extra q̄ filij sint legi. c. lator. ꝛ. C. de inge. manu. l. diffamari. Et positiōes sunt de gñe ꝓbationū vt. j. de ꝓba. dicetur. ¶ Si aūt nō dicat ad omnē suā probationē vel defensionē ſꝫ solū ad suā defensionem vel ad suam ꝓbationē tūc bene possit vsqꝫ ad ꝯclusionē iudici. ar. extra de fi-
57 de instru. c. cū Jo. in fin. ¶ † Itē not. ꝙ accusatori dant due dilatiōes. reo aūt tres. ꝛ si hꝫ hꝫt instū impedimētū dabit alia dilatio. nā ꝓ singulis causis ꝛ im pedimētis dāda ē dilatio vt. ff. de fer.
58 l. fi. ¶ Itē no. ꝙ qñ re⁹ vel accusat⁹ vel inquisit⁹ si quid ex tali delicto ꝓcedit cōtra eū. ex q̄ subseq̄nda est pena corporalis ꝛ tūc dꝫ poni in carcere custodiēd⁹ ꝛ nō dꝫ relaxari etiā si idoneos vellet dare fideiussores *. al's dꝫ relaxari. i. datis fideiussoribus idonis de pñ tando eū ꝛ de soluendo oēm condēnationē q̄ de ipso fieret occasiōe dicti maleficij de quo est accusat⁹ vel inquisit⁹ vt. ff. de custo. reo. l. j. vbi de hoc no. ꝛ. l. diuus. ꝛ. l. si cōfessus. ¶ Iteꝫ dꝫ iudex facere eū corporalr̄ iurare dicere ꝟita tē de oib⁹ de quib⁹ fuerit interrogat⁹ ꝛ facere qđ notari⁹ ad hoc deputat⁹ legat vulgarit̄ si sit ꝑsona illiterata totā accusam vel inquisitionē et debet ipm examinare diligenter si cōmisit delictum in accusa vel inquisitiōe cōtentū ꝛ si dixerit si debet notarius scribere id quod dixit prout infra vꝫ.

59 # Cōstitutus.

† Coram dño B. iudice maleficiorum cōis Mantue sedente ꝓ tribunali in palatio dicti cōis ad bāchū maleficioꝝ ꝓ iure reddēdo. Mar. iuratus dicere ꝟitatē de oib⁹ q̄b⁹ interrogabit vꝫ iterrogat ꝛ examinat⁹ ꝑ dcm̄ dñm iudicē super cōtentis in dicta accusa vel inquisitione eideꝫ lecta ꝛ vulgarizata ꝑ me notariuꝫ ꝛc. diligenter

Bonifa.

respondendo dixit ꝛ cōfessus fuit oia et singula vera esse et fuisse que in dicta accusa vel inquisitione per ordinē cōtinētur ꝛ se cōmisisse et ꝑpetrasse maleficium in dicta accusa contentum: ¶ Si aūt negauerit dico sic vꝫ. ¶ Constitutus ꝛc. rñdendo dicte accuse vel inquisi. negauit ꝛ negat se esse culpabilem de p̄dictis de quibus accusatus fuit vel inquisitus. ¶ Sed quidam simplices notarij scribunt sic vꝫ. q: negat oia ꝛ singula vera esse et fuisse que in dicta accusa vel inquisitione continent maleficiunt pluribus rōnib⁹ quod dic vt no. infra de accusa. §. item not. ꝙ notarius non debet scribere ꝛc. ¶ Et his peractis dꝫ iudex si est tale crimē ex quo imponēda sit pena corporalis facere poni in carcerem custodiēduꝫ. vt. ff. de penis. l. aut damna. §. solent. al's debet eum relaxare datis fideiussoribus idoneis: vt dictū est supra. ¶ Que satisda. debet sic scribi.

Cōstitutus.

60 † Talis corā tali iudice malefi. ꝓ tribunali sedē te ad bāchū iuris i palatio cōis ad ius reddendum ꝛ coraꝫ me notario promisit dicto dño iudici. ꝛ mihi notario stipulanti ꝛ recipienti pro dicto cōi Mātue. ꝛ pro dicto dño potestate sub tali pena parere et obedire mandatis eius ꝛ se p̄sentare ad dictum ban-

a ¶ Fideiussores. Adde tu ꝛ intellige ꝙ nō solū ꝓcedere qñ pena ꝑnci palr̄ esset corpal. sed etiā secundario i defectū pecuniarie vt ꝑ Bar. l. d. l. j. de custo. reoꝝ ꝛ intellige hic nō ꝓcedere qñ in loco esset cōsuetudo ꝙ q̄s relaxaret ēt vbi imponeretur pena corp. lr̄ vt ꝑ Ro. in. suo cons. icipit tu scis. et adde ꝙ ēt vbi venit imponenda pēa pecūnaria qꝫ nō est fide iussoribus relaxand⁹ qñ tal' aufugit al's ɓ carcer ita Ro. in. l. lege cor. fi. ff. ad sill. hic etiaꝫ relaxat qñ confitet crimē ita Bal. in l. null⁹. C. ɓ exhi. re. hic relaxatur quādo

volnit a pn
cip. carce-
rari ꝛ quā-
do fert sen
tētia ꝯ cū
vellet daꝛ
fideius.ita
Ange.ꝛ in
d.l. nullꝰ.
ꝛ ibi eā ot-
no vide.

chū corā dcō dño iudice
psonalr: et toties ꝗtics
fuerit reqsitꝰ psonalr vel
ad domū sue solite hita-
tiōis:ꝛsi ñ venerit totics
i dictā penā icidat. Pro-
mittēs mihi notario añ
dcō ēt soluere oēʒ ꝯdēna
tionē q̄ de ip̄o fieret occa
siōe dicti maleficij ppe-
trati i psonā talis:vl ma
leficij i dcā cā vl inq̄sitio
ne ꝯtēti obligādo se ꝛ oia
bōa sua pñtia ꝛ futura ꝑ
dictꝫ oibꝰ ꝛ singul attē-
dēdis ꝛ obseruādis renū
tiās oī iuri sibi ꝯpetēti.ꝛ
exce.ñ facte ꝓmissiōis ꝛ
oī legū ꝛ statutoꝝ auxi-
lio ꝛc. ¶ Pro q̄ tali accu-
sato vl iq̄sito Jo.ꝛ An.et
q̄libet ip̄oꝝ isolidū fide-
iussores i oēʒ casuʒ ꝛ euē
tū ꝓmiserūt mihi nota-
rio ifrascpto stipulāti et
recipiēti ꝑ dcō cōi sub ta
li pēa se facturos ꝛ cura-
turos ꝙ dictꝰ tal accusa-
tus vl iq̄sitꝰ attēdet ꝛ ob
seruabit cū effectu oīa et
singla.s.scpta ꝛ ꝙ soluēt
oēʒ ꝯdēn.q̄ ꝯ dcō tali fie
ret occasiōe dicti malefi a
cij. ¶ Alioq̄n ip̄i ꝛ ip̄orū
vterq̄ attēdēt ꝛ obſuā-
bunt ꝑ se ꝛ ꝯ suo:se ꝛ oia
sua bōa ꝑ p̄dictꝫ oibus ꝛ
singul attēdēdis ꝛ obser
uādis. Obligātes ꝛ renū
tiātes eplē diui Adria-
ni.ꝛ ꝯ fideius.ꝛ ꝯ duobꝰ
reis ꝛ oī aliꝫ legū statuto
rūq̄ auxilio ꝛc. Cui accu
sato vel inq̄sito ibi pñti.
dictꝰ dñs iudex sedēs ꝑ
tribunali ad dictū ban-
chū statuit ꝛ assignauit
termi.v.dieꝝ ad oēʒ ꝓb.
seu defensionē fiē.sup p̄-
61 dictꝫ. †Et no.ꝙ ex stipu
latiōe iudi.i.magistratꝰ
in offō p̄sidētis acq̄ritur

a ¶ Toties
quoties ꝯ
hoc q̄uo in
telligatur
ista cautio
vide p do-
cto.l.i.si fi
nita . ff.de
dā.infec.ꝛ
per Ro. in
cōsilio suo
xiiij.

actio ꝛ ius cōi.ꝑ q̄ ꝛ cuiꝰ nole stipulaꝛ ꝫ
Et idē i notarijs.vt.ff.ꝯ magi.ꝯue.l.j.
ff.rē pu.sal.fol.l.ij.§.j.ꝯ ado.l.nā ꝛ ita.
62 cū si. ¶ †Sʒ q̄d si reꝰ ꝓmisit ꝯ se pñtā-
do corā iudice.vt.s.dcm̄ ē:ꝛ se ñ pñtat
sʒ ē ꝯtumax. ¶ Rñ.dʒ cōdēnari ad pe-
nā ꝓmissaʒ.ꝛ si pēa ñ ē ꝓmissa citabiꝛ
vt ꝯpareat corā dcō dño iudice sub cer
ta pēa ifra talē terminū:ꝛ si nō ꝯparue
rit cū ꝯdēnabit:vt.ff.si q̄s ius di.non
ob.l.j.ꝛ si sepiꝰ fuerit reqsitꝰ ꝛ ñ cōpa-
ruerit poterit exbāniri ꝛ relegari ꝯ iuꝛ
ff.ꝯ pe.l.abñtē.§.aduersꝰ.l.capitaliū.§.
63 j.ff.an p aliū cā app.l.j. ¶ †Sʒ nunq̄d
pōt reꝰ ꝯpelli inuitꝰ ꝯ parēdo iudici.et
de soluēdo ꝯdēnationē. ¶ Rñ.nō vt.ff.
ꝯ pe.l.fi.vñ carcerabiꝛ q̄usq̄ fuerit ab-
solutꝰ:ꝛ si fuerit ꝯdēnaiꝰ ꝯtinebiꝛ car
ceratꝰ ꝛ custodieꝛ q̄usq̄ ꝯdēnatꝰ solue
rit cū sit debitor fisci.C.ꝯ custo.reo.l.si
cōsensus.ꝛ.l.diuꝰ.ꝛ.C.e.l.fi.ff.de pe.l.
64 aut dāna.§.solēt. ¶ †Sʒ q̄d si aliq̄s
fideiussit ꝑ aliq̄ q̄ ꝯmisit delictū aliq̄d:
ꝯ soluēdo ip̄aʒ ꝯdē.ꝛ duxit malefacto-
rē i fortiā cōis. An ille fideiussor possit
ꝯtineri ꝛ ꝯpelli soluēꝛ cōdē. ¶ Rñ.dñt
q̄dā doc.ꝙ nō.ar.ff.ꝯ frac.l.fi.C.loca.l.
si cū hermes.cū ꝛ poterit p modū exci
pere:ꝙ nō tenetur ad solutionē postq̄
p̄ncipal ē i forma cōis p iura p̄dicta
65 ¶ †Sʒ q̄ro q̄lr ꝓcedeꝛ ꝯ fideiussores.
q̄ fideiusserīt ꝑ accusato vl iq̄sito ꝛ q̄ ꝓ-
miserūt cū repñtarꝛ toties q̄ties[a] fue-
rit reqsitꝰ. ¶ Rñ.aut ꝓmiserīt sub certa
pēa ꝛ tūc ad illā penaʒ tenebiꝛ vt.ff.si
q̄s cau.l.ij.ꝯ extor.cri.l.si q̄s reuʒ. ¶ Si
aūt ꝓmiserīt simplr ñ adiecta certa pe
na.tūc teneꝛ ad iteresse cōis vl iudex p
cipiet sub certa pēa.vt illū exhibeāt ꝛ
repñtēt:ꝙ si ñ fecerit mlctabūꝛ.vt.ff.si
q̄s ius dic.ñ ob.l.j.ꝛ.d.l.si q̄s reū.ꝛ ista
tal pēa pecūi.fisco seu cōi applicabiꝛ.
vt.C.ꝯ mō mul.l.fi. ¶ Sʒ si dolose fece
rit accusās:ꝙ exhiberi ñ poterat:puniꝛ
accusans.ff.de extor.cri.l.si q̄s reū.cū si.
66 †Sʒ pōe ꝙ aliq̄s ꝓmisit se pñtarꝛ ꝛ ꝯ dit
fideiussorē.pꝰ ꝯ positꝰ ē accusatꝰ i bāno
ꝑ aliq̄ nouo maleficio p̄cepit ei iudex:
ꝙ ad certū terminū q̄d istū talē ꝑ q̄ fide
iusserat ꝛ ꝓmiserat exhibere exhibeat
iste ꝯt ꝛ allat ꝙ nō pōt.q̄r ē bānitꝰ q̄riꝛ
q̄d iur. Rñ.aut fuit p̄ceptum añq̄ fue-

rit bān. ð nono. vt illū rephētaret. ⁊ tūc
ſi ſi facit pūif. vt. ff. q̄ ſa. co. l. ſi deceſſe-
rit ſec⁹ ſi poſt bānū vt. ff. ſi q̄s cau. l. ſʒ
67 ⁊ ſi q̄s. §. rei capital. cū ſi. ¶ † Sʒ q̄d ſi
iſte fideiuſſoꝛ vult defēdere reū[a] p̄ q̄ ſi
deiuſſit nūq̄d audiet. ¶ R̄ñ. ſi ē tale ðli
ctū q̄ ex inde poſſit ⁊ dēat ſeq̄ p̄ea coꝛpal
vl̄ vltra relegari. ⁊ tūc ſi poſſit ēt ſi ve
lit ſatiſdare ð ſoluēdo oēʒ ɔdē. ⁊c. vt. ff.
ð pu. iu. l. pe. §. ad crimē al's ſic. vt. ff. ð
68 ꝓcu. l. ſeruū. q̄ʒ. §. pub. ¶ † Sʒ q̄ro vſq̄
ad q̄d tp̄s tenetur fideiuſſoꝛ exhibere.
¶ R̄ñ. aut ꝓmiſit exhiberē ad certū ter
minū: ⁊ tūc ad t̄minū ꝓmiſſuʒ dʒ exhi
berē aut ꝓmiſit exhiberē ad t̄minū quē
iudex oꝛdinabit ⁊ oꝛdinat ⁊ aſſiſtit. ⁊
tūc dʒ ad illū t̄minū exhiberē. vt. C. ð fi
deiuſ. l. ſan. cū ſi. vñ vtile ē q̄ notari⁹
⁊ officialꝭ curie ſtipulet a fideiuſſoꝛe q̄
exhibebit ⁊ p̄ſētabit reū accuſatū vl̄ iq̄
ſitū ſub certa p̄ea ad t̄minū q̄nē iudex
ei aſſignabit ⁊ toties q̄tiens aſſignabit
⁊ toties icidat i penā ſi ſi attēderet q̄
ꝓmiſit vl̄ ſi exhiberet reū accuſatū vl̄ i-
q̄ſitū p̄dictū ⁊c. ¶ Nā p̄ea pōt ſemel ⁊
p̄lies ɔmitti: ⁊ exigi ſi dicat. ff. ð arb. l. ſi
duo. l ſi. ð trāſa. l. q̄ fidē. C. ð pac. l. cū ꝓ
ponas. cū ſi. vñ ſatiſda. dʒ ſic foꝛmari.

69 Cōſtitut⁹ † N. accuſat⁹ vl̄ in
q̄ſit⁹ corā tali iudi
ce ꝓ tribunali ſedēte i palatio dcī cōis
ꝓmiſit dicto iudici ⁊ mihi notario ſti
pulāti ⁊ recipiēti ꝓ dcō cōi ſtare pare
re ⁊ obedire mādatꝭ ei⁹ ⁊ ſe p̄ſētarē ꝑſo-
nalr corā dcō dño iudice ad dictū bā-
chū maleficioꝝ ad t̄minū arbitrio iu-
dicis aſſignādū ſub p̄ea. c. lib. ⁊ toti. ⁊
q̄ti. fuerit req̄ſit⁹ ex p̄te dcī iudicꝭ ꝑ ali
quē nūtiū dcī cōis ꝑſonalr vel ad do
mū ſue habitatiōis ⁊ ſoluere oēʒ ɔdē-
natiōnē q̄ ð ip̄o fieret occaſiōe dcī ma
leficiȷ ⁊ toties icidat i penā q̄ties ſi ɔpa
reat vl̄ ſi obſeruaret oīa ⁊ ſingula. ſ. ſcri
p̄ta ⁊ toties exigi poſſit p̄ea cū effectu
oib⁹ ⁊ ſingulꝭ ſupraſcp̄tis ſēꝑ durātib⁹
i ſui firmitateꝭ obligādo ꝓ p̄dictꝭ oib⁹
⁊ ſingulis attēdēdis ⁊ obſuādis oīa
ſua bōa p̄ñtia ⁊ futura ⁊c. ꝓ q̄ fideiuſ-
ſerūt ⁊c. ¶ Et eodē mō ⁊ foꝛma ꝓmittāt
fideiuſſoꝛes ⁊ ſe obligēt ⁊ oīa ſua bōa
vt. ſ. dictū ē. Renūtiātes ex p̄ſſe di. adr. ⁊
ð fideiuſ. ⁊ ð duob⁹ re. ⁊c.
⁊ oī legū ⁊ ſtatutoꝝ auxi
70 lio ⁊c. ¶ † Sʒ q̄d q̄dā ꝓ
maleficio ɔmiſſo dedit fi
deiuſſoꝛes ð ſoluēdo oēʒ
ɔdēnationē vt. ſ. dictū ē
ɔtigit q̄d iſte ɔmiſit aliō
maleficiū ꝑ q̄d oīa bona
iſti⁹ ſūt publicata ⁊ iſuꝑ
ē ɔdēnat⁹ i cētū li. ꝓ alio
dlicto. nūq̄d fideiuſſoꝛes
tenent ad iſta cētū ſoluē
da. ¶ R̄ñ. dicūt q̄dā q̄ ſic
vt. C. de fideiuſ. l. nā alr.
ff. de iu. fi. l. in fraudē. §.
p̄n. C. de ſenten. paſ. l. iȷ.
¶ Sʒ alȷ dicūt ɔ̄ q: ɔfu
ſa ē actio ꝑ publica. bōo
rū. q: fiſc⁹ p̄ee cā ſuccedit
illi ɔdēnato. ff. ꝓ ſocio. l.
actio. §. publica. facit. ff.
ð fideiuſ. l. ſi debitoꝛ. ⁊ l.
numerarius. §. j. cū ſi. q̄d
71 veri⁹ vr̄. ¶ † Itē no. q̄ ſi
ſc⁹ ſiue cōe hʒ oīa bona
delinq̄ntis obligata et
ypothecata rōne delicti
ſaluo tñ iure creditoꝛū.
C. de pni. fi. l. j. cū ſi. ⁊ ibi
72 not. ¶ † Itē not. q̄ ſi iſte
accuſat⁹ vl̄ inq̄ſit⁹ cētꝭ
caſu q̄ poſſet toꝛq̄ri. ⁊ nō
ſpōte cōfiteref q̄d iudex
pōt facere ip̄ʒ poni i car
cerem vt ip̄m habeat q̄ñ
voluerit ꝑ. l. iȷ. C. ð cuſt.
reo. l. iȷ. ⁊ idē eſt ſi nō dat
fideiuſ. de ſoluēdo ɔdē-
nationē. vt. ð. l. iȷ. cum ſi.
73 ¶ Item no. q̄ ſi citatus
nō cōparet ſed cōtumax
eſt bona eius dñt deſcri
bi ⁊ annotari. vt. ff. ð pe.
l. abſentem. et expectari
vſq̄ ad annū. ff. de requi.
reis. l. annus. ⁊ ſi deceſſe
rit infra annū bona oc-
cupantur a fiſco et dan-
tur heredibus ipſi⁹ ac-
cuſati vel inquiſiti: et
citati: vt. ff. de req. re. l.

a ¶ Defē-
dere reuʒ.
Adō tu de
hac q̄ſtiōe
⁊ in ſi. lib⁹.
t̄minꝭ dic,
vt ꝑ Gād.
in tra. ma
leſi. excōi.
q̄d agēdū
ſit reo p̄e
ſente. col.
iȷ. ꝟ. ſed q̄
ro pone.

ꝑsides.§. ſꝫ pōpo.¶Si
auté non venerit. infra
annū bona occupant a
fisco.siue cōi.ff.de reqrē.
reis.l.fi.ꝛ.d.l.annᵒ.cū ſi.
74 ¶†Sꝫ de cōsuetudine
italie. ſi citatᵒ non cōpa
ret ponit in bāno ꝛ ꝯdē
nat ēt ad mortē vel ad
mēbri absciſſionē qꝛ co=
rū absentia habet ꝓ ꝑñ
tia ꝛ ꝯfeſ.ꝛ plena proba
tiōe lꝫ de iure nō vꝫ talꝫ
ſnia.ff.de pe.l.absentes.
Sꝫ in aliꝭ delictꝭ leuio
ribus vř ꝯ cōtumacē qꝺ
bñ poſſit ꝓcedi ad ꝯdē=
nationē dūmō ſepiᵒ re=
quirat.vt.d.l.absentem
75 §.aduersus. ¶†Uñ ad
notitiaꝫ huius materie
distingue aut accusatus
eſt cōtumax ante lit. cō=
teſt.aut poſt. Si qdē an=
te ſm leges oēs ola eiᵒ
bona annotant ꝛ descri
bunt.C. de bonis ꝑscri.
l.ſi qs.de accuſa.l.absen
tem.Et ſi intra annū ve
nerit ꝛ iuri paruerit ꝑſti
ta fideiuſſiōe de repñtā
do ꝛ ſtādo iuri ꝛ de ſe ꝑ=
ſentādo ꝛ ꝺuoluēdo bo
na recuperat.ꝛ ſuper cri
mine ſupquo accuſatus
eſt audit. ¶Si ꝟo poſt
annū ꝯparuerit bona cō
fiſcant.ꝛ ſi ſatiſdet de pa
rēdo iuri bona ꝑ hoc nō
recuperat.ſed audit de=
fenſio ſua ſu ꝑ crie.ff. de
req.re.l.j.§.ꝑſides. et §.
fi.C.e.l.quicūqꝫ. ꝛ.d.l. q
de crimine.C.de accuſa.
l.abſentē.C. de pe.l.nec
diu. ¶Si autē eſt lis cō
teſta. ꝛ poſtea ſe abſen=
tet ſimiliter nūqꝫ fertur
ſnia in abſentē in maio
ribus delictis. in quibᵒ
imponat pena mor. vel

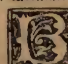
a ¶Excōi
cari. Adꝺ
iſtā eēcōeꝫ
opiñ. vt ꝑ
doc.ſlocis
alle. ꝛ viꝺ
de hoc per
Mellū ple
ne in trac.
bāni.in.j.
parte.j. tē
po.q.iij.

alia vltra relegatis. vt.ff. de pe.l. ab=
ſentē.imo qñcunqꝫ rediēs audit.vt.ff.
de req.l.anus.cū ſi.Sed in aliꝭ lenio
ribᵒ delictis q̄ continēt penā relegati.
vel infamie vel infra relegationēvt in
pecuniariꝭ tūc bñ ꝓcedit ꝯ abſentē.
vt.ff.de pe.l. abſentē.ꝛ.iij.q.ix. decer=
nimᵒ vbi de hoc. ¶Debet tñ accuſatᵒ
qñ cōtra eū procedit niſi in caſu.C. de
adul.l.ꝗuis cōparere. Sed de cōſue=
tudine cōium obſeruat. vt dictum eſt
76 ꝫ. ¶†Sed cōſulo ego Boni.de Uitel
linis de Mātua iudex cōpillator huiᵒ
ſumme qꝺ in oī caſu iudex examinet
teſtes ēt ſi accuſatᵒ vel inquiſitus ſit
abſens.ꝛ veritatē inquirat ꝛ rectā fa=
ciat ſnīam et ſic nō peccat.facit extra
de do.ꝛ cōtu.c.neceſſitatis. ꝛ ex vt lite
nō cōte.c.qm̄ frequēter.§.ſunt ꝛ aliꝫ.ex
tra de accu.c. qualiter.§.dꝫ.C. de edē=
77 do.l.ij.de iud.l.ij.cū ſi. ¶†Itē no.ꝙ ſi
accuſatᵒnon pōt cōmode cōparere ob
aliquā iuſtā cām ipē dꝫ mittere excu=
ſatorē qui excuſet eū corā iudice.vt.ꝫ.
no.ti. ꝓxi. ¶Nā multe ſunt cauſe pro
pter quas excuſat vt no.ſupra titu.ꝓ=
ximo per totū ꝛ maxime in.§. itē no.ꝙ
78 citatᵒ multꝭ modis excuſat ꝛc. ¶†Sꝫ
pone qꝺ ex diuerſis delictis eſt qs di=
uerſimode citatᵒ ꝛ pluries.Ipē nō cō=
paret ſꝫ eſt cōtumax nūqd pluries ex=
bāniri pōt. ¶Rñ.videt ꝙ infamatᵒ nō
pōt ampliᵒ infamari.C.vt lite cer.tēp.
cri.ſqō terminetur.l.ij.ff. de infa.l.iiij.
§.ait ꝑtor.ff.ſi qs cau.l. ſi actio.ꝛ.l.ſeq.
¶Sed dic ꝯ nā excōicatᵒ poterit iterū
excōicariᵃ extra de iude.c. inter quorū
dam.de ſentē.excom.c.cum pro cauſa.
et.c.officij. Alioquin de maleficio pe=
nā nō reportabit ꝙ eſſe nō dꝫ.ff.de in=
ter.ꝛ relega.l. relegatorū.§.fi. de neg.
79 geſt.l.ſiue hereditaria.cū ſi. ¶†Sed
qd ſi qs citat occaſiōe maleficijvult ſe
defendere ꝑ ſuos familiares ꝛ excuſa
re nūqd pōt. Rñ.aut maleficiū dꝛ fuiſ=
ſe ꝯmiſſum ꝉ domo iſtiᵒ.ꝛ tūc ſi nō pōt
ꝓbari ꝑ alios defenſio ꝗ ꝑ familiares
ꝙ tūc audiat.arg.C. de repu.l.ꝯſenſu.
§. ſup plagis.C. de qō.l. interrogati.
ff.ad ſilla.l. ſi qs in graui.§.ſi pupillᵒ.
ꝫ.§.ſe.ꝛ arg.extra de teſti.c.veniēs.vbi

de hoc: alias regulariter secꝰ est. vt. C. de testi. l. iij. ff. e. l. pe. cum si. ¶ Nã iudex veritatẽ hꝫ inquirere olbꝰ modis qbꝰ põt: vt. C. de edẽ. l. his apð quẽ de ind. l. iudi. vt rectã possint ferre sniaꝫ vt insti. de ac. §. curare.

¶ De probatione ꝛ quot sunt genera probationum. Rubri.

1 ¶ Probatio quid sit ꝛ vnde dicatur.
2 Probationis primũ genus qð sit.
3 Probationis scðm genus quod sit.
4 Probationis tertiũ genus qð sit.
5 Probationis quartũ genus.
6 Probationis quintũ genus.
7 Probationis sextũ genus qð sit.
8 Probatio ẽt fit per famã ꝛ aliꝭ idiciꝭ.
9 Itẽ ꝑ libros antiquos ꝛ scripturas antiquas etiã incisas in lapidibus.
10 Item per librum census.
11 Itẽ ꝑ literas autẽticas sigillatas sigillo autẽtico psonarũ hic enumeratarũ ꝛ qñ credat literis priuatis ꝛ officialis in suo officio.
12 Probatio fit per indubitata.
13 Itẽ per cõem opinionẽ holm alicuiꝰ loci vel maioris partis vel alteriꝰ cõuicinie: ꝛ que dicatur cõis opinio.
14 Probatio plena ꝛ semiplena: per quot testes fiant.
15 Probatio fit ꝑ cõparationem literaꝝ.
16 Item per scripturã domesticam.
17 Itẽ per fugam alicuꝰ cõtra quẽ pcedit ꝛ maxime officialis.
18 Semiplenã ꝓbationẽ ꝑ vnũ testẽ fieri qñ intelligat: ꝛ qñ vni testi credatur.
19 Dilatio an ꝑmo de iure deẽ actori ad probãdũ: deinde elapsa reo ad se defendendũ vel probationem faciendã sꝫ hoc non faciũt iudices ignari.
20 Reo in quibus casibus prius deẽ probatio ꝙ actori.
21 Maleficio ꝓbato ꝑ duos vel tres testes: ſꝫ malefactor nolit confiteri ẽt cũ tormentis: an poterit puniri.
22 Maleficiũ an per duos testes probat vel tres requirant.
23 Maleficio ꝓbato ꝑ duos vel plures testes: an reus torqueri possit.
24 Teste dicẽte ꝙ firmiter credit illð qð dicit ꝛ inducit rões verisimiles ꝛ ꝑsumptiones: an tale dictũ sit sufficiẽs ad talẽ probationem.
25 Accusatio de furto ꝯtinẽs annũ: mẽsem locũ furti: et res furto subtractas: si ẽt cõtineat ꝙ sit homicida plagiariꝰ: an sup tali accusatione examinabunt testes de homicidio ꝛ plagio.
26 Accusaui te furto mihi facto tali ãno mẽse ꝛc. ꝛ pcessuꝫ ẽ sup ea: an si velis ꝓbaꝛ ꝙ tu es assuetꝰ furari audiẽdꝰ sis.
27 Accusatio an dẽat fieri sꝫ formã accuse



Bonum ꝛ vtile est. vt videamꝰ qd sit ꝓbatio ꝛ quot sunt gña ꝓbationũ siue ꝓbãdi. ¶ 1 Et ddeꝫ ꝓbatio est alicuiꝰ rei dubie ꝑ testes: vt instrã: vl indicia: vl ꝑsum. ostẽsio. ¶ Et dꝫ ꝓbatio a ꝓbe aduerbio. nã ꝓbe facit qui probat quod intẽdit: qꝛ penaꝫ calũniãteꝫ euitat. ꝛ no. ꝙ mlta sũt gña ꝓbationũ. ¶ 2 Primũ genꝰ ẽ ꝓbãdi ꝑ testes fide dignos ꝛ ol exceptiõe maiores q̃ a testĩ nõ repellãẽ. vt eẽ de testi. c. s. ꝛ. ij. ꝛ. c. ex literis. ꝛ. c. testimoniuꝫ. ꝛ. c. cũ clamor. ff. eo. l. scio. ꝛ. l. ob carmẽ ꝛ. l. pe. ꝛ multꝭ aliꝭ. ¶ Qui ãt a testimonio repellãẽ. no. J. ð testi. ¶ 3 Scðm est ꝑ instrã. vt eẽ ð fi. instru. c. s. ꝛ. ij. ꝛ. c. ipu tari. ꝛ i pluribꝰ aliꝭ. ¶ 4 Tertiũ genꝰ ꝓbãdi est ꝑ ꝯfessio. spõte factã vel per positiões si cõsitenẽ: etiã in crlali iudicio. ff. ð ꝯfes. l. s. ꝛ. l. ꝯfessos. ð q̃sti. l. s. §. si qs vltra. ¶ 5 Quartũ ẽ ꝑ euidẽtiã facti. eẽ de acc. c. euidẽtia. sicut est in notoriꝭ vt not. plene. J. de notoriꝭ. eẽ de coha. cle. ꝛ mulie. c. nr̃a. ij. q. s. ð manifesta. vbi de hoc no. ¶ 6 Quintũ ꝑ ꝑsumptionẽ violẽtã. vt eẽ ð ꝑsum. c. afferte. vt est ẽt videre in illo q̃ corrupit testes aduersariũ sui. vñ ꝑsumiẽ ꝯcũ q̃ liquã cãm foueat. vt eẽ de testi. c. litmauit. ꝛ c. ꝑuenit. ar. C. ð postu. l. pruidẽ. ¶ Idẽ est in eo q̃ est inuẽtꝰ i loco secreto solus cũ sola vel in lecto nudus cũ nuda. nã ꝑsumptio est ꝙ simul fuerit fornicati extra de ꝑsump. c. literis. ꝛ idem in similibꝰ est dicendũ. facit. C. de adul. l. si quis. ¶ 7 Itẽ sexto modo ꝑ iuramẽtũ delatũ a parte alteri parti eẽ de iureiurã. c. s. ꝛ. ij. vel a iudice. C. de iureiu. l. in bone fidei extra eo. c. fi. ¶ 8 Iteꝫ per

a ❡Per famā Quā pbationē faciat fa
ma. addē tu qđ habet p aler. i consi. xix.
col. ij. ꝟ. subseq̄nter. i. j. vol. ꝛ i ꝯsi. xxiiij.
col. j. ꝟ. ij. fortificat i. ij. vo. ꝛ ꝯsi. iiii. col.
vij. i pn. ꝛ i ꝯsi. ccxj. i col. pe. ꝟ. nec ēt i. c.
vol. ꝛ i ꝯsi.
lxvj. co. vi.
ꝟ. ꝛ sic stat.
i. iij. ꝛ. iiij.
volu. cōsi.
xix. col. pe.
ꝟ. q̄ singl'a
ꝛ i ꝯs. xxv.
col. ij. p Ce
po. ꝯs. xxx-
iij. co. iij. p
Frā. arc. i
ꝯsi. xiij. co.
vj. ꝛ ibi an
cū vno te-
ste. ꝯiūcta
fama i cri-
lib⁹ fiat ple
na pbatio
cū ꝯsi. lxj.
vbi q̄d i ci
uilib⁹ per
Alex. i ꝯs.
cl. col. pe.
circa me-
diū i. v. vo.
ꝛ p eūdē i
ꝯs. j. co. xiij
q̄d plura. ꝛ
in ꝯs. lxxx-
ix. i fn. ꝟ. p
fea i. c. vo.
b ❡Etiā
factas i la
pidib⁹. ad
de tu ꝛ vid
p. d. Fran.
cur. i p. lu.
feu. co. iiij.

a famā a cū alijs indicijs
violētis itelligēvt ex̄ de
psum. c. illō. ꝛ ibi no. ꝛ ō
adul. c. significasti. ꝛ. ff.
de testi. i. iij. §. eiusdem.
9 ❡†Itē fit pbatio per li
bros antiquos ꝛ scriptu
ras antiq̄s ēt factas i la
b pidib⁹ b ex̄ de pba. c. cū
cām vbi de hoc no. ff. de 12
10 albo scribēdo. l. j. ❡†Itē
fit p librū cēsualē i quo 13
reqrit scriptura solu. cē
sus vl' tributi. vt. ff. ō p-
ba. l. cēsus. C. de fide in-
stru. aut. ad hec. ex̄ de 14
p̄sum. c. ad euidētiā.
11 ❡Itē fit p lr̄as autēti-
cas. q̄b⁹ credit sigillatas
sigillo autētico. no. i. d. 15
c. post cessionē: vbi ē ca-
sus q̄ credit lr̄is ordia- 16
rij indicis ꝛc. vt sigillo
epi. vt ex̄ ō pba. c. iij. vl' 17
sigillo legati eccl'ie ro-
mane. ex̄ ō ꝯfir. vtili vl'
inutili. c. cū dilecta. vl' si 18
gillo cardinalis. ex̄ de fi
de instr. sup hoc. vl' sigil
lo abbatis. extra ō his
q̄ fiūt a p̄la. sine cōsensu
cap̄. c. ea noscit. vel sigil
lo ꝯuēti⁹ alicui⁹ mona-
sterij vl' collegij. vt ex̄ de
pba. tertio loco. ō app.
significauit. cū si. ❡Itē
credit approbatis lr̄is

sigillatis sigillo pncipis. vt ex̄ de fide
istr. c. cū dilect⁹. C. ō adul. q̄uis. ❡Itē
sigillatis sigillo ciuitatis. vt. d. c. iij. loco.
ꝛ. c. significauit. ❡Et p̄dicta ꝟa sunt si
sigilla sunt no. nā tūc tales lr̄e pbāt ꝛ
eis ē credēdū pp autoritatē sigillorū.
arg. ex̄ de fide istr. c. ij. de sen. excō. c. cū
medicinalis. cū si. ❡Itē stat lr̄is alte-
ri⁹ puate psone sigillate sigillo suo ꝯ
se. vt ō re. alie. n̄ ali. l. ij. ō pb. l. istr̄a. ꝛ. l.
rōes. ❡Itē credit lr̄is officialis i suo
offō: vt ex̄ ō tēp. ordi. c. nec ō epi. ꝛ cle.
l. si q̄ p calūniā. ex̄ ō p̄sū. c. cū i iunctu-
te. ō do. ꝛ ꝯtu. c. ꝟitas. s₃ n̄ facit plenā
fidē i maleficijs. ff. de cu. reo. l. diu⁹. cū
si. ❡Itē fit pbatio p idicia idubitata:
ex̄ de here. c. excōicam⁹. C. de rei vē. l.
idicia. ❡†Itē p cōem opi. hoim alicu-
ius loci vl' maioris partis: vel alteri⁹
ꝯuicinie. ❡Et dr̄ cōis opi. cōis credu
litas psonarū ꝛ est quasi idē q̄ fama ꝛ
ista probat per auditū. ❡†Et not. qđ
plena pbatio fit p duos testes fide di
gnos in oi casu: vbi certus numer⁹ te-
stiū nō exigit. vt. ff. de testi. l. vbi. S₃ se
miplena p vnū testē. vt ibi. ❡†Itē p
ꝯparationē lr̄arū: vt i aut. de fide istr.
§. si ꝟo minor. ꝛ §. se. coll'. vj. ❡†Itē p
scripturā domesticā. C. de proba. l. in-
strumēta. ꝛ. l. oēs. ❡†Itē p fugā alicu
ius ꝯ quē pcedit. ꝛ maxie alicui⁹ offi-
cialis: vt i aut. de coll'. §. sui hois. ꝛ §. si
q̄s aūt. coll'. ix. ❡Et no. q̄ dixi p vnū te
stē fieri semiplenā probationē regul'r
verū est i casib⁹ vbi non exigit numer⁹
testiū. S₃ vbi exigit cert⁹ numer⁹: vt i
testamē. ꝛ similibus tūc tres vel quatuor
faciūt semiplenā pbationē. ❡Fallit
tn̄ i casib⁹ vbi stat dicto vni⁹ testis: ad
plenā pbationē fm q̄sdā. Un⁹ casus
est in reuocatiōe mādati vbi stat iurō
s. testis ꝛ pducētis. ex̄ de [illegible] c. ex insi
nuatiōe. ❡Itē ꝛ in alio q̄ stat dicto so
lius tabelliōis si dubitet an instrm̄ sit
publicū vel puatū ēt si dixerit se fecis-
se. C. ad. l. cor. ō fal. l. si q̄s decurio. i aut.
de fide instr. §. s₃ ꝛ si instr̄a. coll'. vj. Itē
stat iurō soli⁹ creditoris in supfluo p-
tij rei vēdite p debito vt. C. ō iure do.
ipe. l. fi. §. si vero. ❡Itē stat dicto vni⁹
testis q̄n testōr pcepit stari c vt. ff. ō do-

c ❡Stari. adde tu ꝛ vide ad hoc plene
p alex i ꝯs. xlvij. co. ij. ꝟ. s₃ pmissis i. j. vo
lu. ꝛ duplicatū i. ij. vol. ꝯs. cij. ꝛ adde qđ
vni testi fide digno deponēti de actu
plene credit gl. ē i. l. titio fund⁹. ff. ō cō
di. ꝛ demō p bal. in. c. cū ꝯtingat. ex̄ de
rescri. ēē po. cōsi. xl. in. vij. col. in fi.

te prele.l.theopomp⁹. ¶Itē in alio casu extra de sen la exco.si vo.y.q.iiij.cum itaq. ¶Itē in alio casu.C. de reb⁹ cre. l.i bonefidei.extra de pba.c.sicut. Itē
a in baptismo[a] & ꝯsecra.eccle.de ꝯse.di. iiij.c.cū itaq.&.c.p nullos.&.c.solēnitates. ¶Itē i alio.C.quēadmo. test.ape. l.j.in fi. ¶Itē in terminor assignatiōe vt.ff.finiū.regūdo.l.cos.vn verum intellectū. ¶Itē in matrimonio ꝯtrahēdo dictuȝ vni⁹ ipedit.extra de testi.c.sup eo.extra de spōs.c.ꝑterea el.ij. ¶Item in purgatiōe extra de pur.ca.c.dubiū. ¶Itē & in casu cē de iureiu.c.fi. ¶Itē creditur vni sacerdoti de pnia alicui⁹ cē ō simo.c.nemo.de penitē.& remis.c. ois. ¶Itē credit viatori.ff.de reb⁹ credi.l.magis illud vs.ne tñ. ¶Itē nūtio pub.extra de appel.c.cōparati. ¶Iteȝ credit pri dicēti inuitū filiū monachū factū vt.xx.q.iiij.pri⁹. ¶Itē credit vni reuelāti isidias fctās ꝑncip.vt.lxxix. dist.si qs papa.vj.q.j.q̄cūq.sed ꝯtrium habes.vij.q.ij.si tm̄.&.c.seq. ¶Itē stat dicto vni⁹.qñ cōnentū est iter partes. ar.C.de acq.pos.l.fi.&.ff.de pa.l.j.& dicta.l.theopōp⁹. ¶Itē in alio casu.ff.ō re mili.l.desertorē.§.is q̄ apud. Item in casu statur dicto vni⁹ cū iuramēto. C.vnde vi.l.si qñ. ¶Item in alio circa fraudē aduersarij extra de re iudi.c.cū Bertold⁹. ¶Itē in casu denuntiatꝫ.vt extra de testi.c.in omni.de iudi.c.no-
19 uit.cū si. ¶†Itē no.q de iure dȝ primo dari dilatio actori vl accusatori vl denuntiatori ad pban.de iure suo & post ea.dilat.elapsa dȝ accusato vel denuntiato dari ad defensaȝ suā vel probationem fiēdā vt probat.C.eo.l.except. de exce.l.si quidē. ¶Sed hoc non obseruāt ignari iudices & assessores imo vtriq parti terminū assignāt ad pbādum. ¶Et qñq pmo reo vel accusato quaȝ accusatori q nō est de iuris ordi-
20 ne. ¶†Fallit tñ in preiudicialib⁹ qōnibus in quibus pbat prius reus q̄ actor vl accusator extra de ordi.cogn. c.j.ff.de pbatio.l.in except.extra codē c.in literis.cū similibus. ¶Item fallit in casib⁹ in quibus vterq est actor et reuȝ vt in famil.hereiscū.cōi diuidū.& si.nam vterq tunc probat.ff.de iud.l.in trib⁹ extra.eo.c.in literis.cū si. Item fallit in excep. que primo debet probari a reo cuȝ reus in hoc sit actor.ff.de exceptio. l.j.de proba.l.in excep. extra eo.c.ex literꝫ. Sed
21 quid †malefi.est probatū p duos testes vl tres de vitate malefactor nō vult ꝯfiteri nec tormētꝫ nec sine dictū maleficiū nūqd potest puniri. ¶Rñ.dicunt quidā qd non nisi ore proprio ꝯfiteat iuxta illud Ex ore tuo te iudico serue nequā vt.C.de cōfes.l.j.ff. de custo reo.l.si confes.
b ¶Sed dico ꝯtra[b] q possit puniri.vt.C.ō defen. ciui.l.defen.C.de raptu vir.l.pma.ibi post legitimas pbatiōes &c. C. vbi sena. vel clari.l.fi. ibi ita tñ &c.quia in ore duorum vel triuȝ &c.extra de testa.c.cum esses &.c.relatū. & qz duo plene pbāt vt ibi facit optime.C.ō actio. & ob.l.negātes.de penis.l.q̄ ab-
22 sentiā. ¶†Sunt tñ qui dicunt qd in maleficijs sūt necessarij tres testes per.l.sciāt.C.ō pba.qz ibi dicit q pba.debent esse plenissime & duo testes plene pbāt nō tñ plenissime: vñ vt sint plenissime proba. requirūtur tres testes. ¶Sȝ puto duos testes sufficere vt dictuȝ est dummodo sint tales q̄ nō repellātur a testimonio de iure.
23 ¶†Sed qd pbatuȝ est maleficiū ꝯ aliquē per duos testes aut ptres &

a ¶Baptismo. Adde Hiero. zanetinū in trac.de differētijs inter ius cano. & ciui. i differētia cxcix. Hie. chucha.

b ¶Sȝ dico ꝯ. Adde Ioā.an.in c.cū in ꝯtēplatiōe. extra de reg. iu. & Ang. l.l. si cert⁹ ff.ad sil. et vide Bal. l.l.milites C. de qōni. Catald.in suo trac. ō sindi.quōe cxij.&.qō. ccix.

sic plena facta ē ꝓbatio. vult index qđ
iste ꝫ quē est ꝓbatū ꝯfiteaꝛ. ipe nō vult
nunqd poterit ipm subijcere tormētis
ꝓpter hoc. ¶ Rñ. qđ quidā dicūt ꝙ nō.
q: tormētū ꝯcedit vbi semiplena ꝓba
tio est facta. vt sciaꝛ plene ꝑ ꝯfessionē.
ergo vbi est plena ꝓbatio nō hꝫ index
aliud facere ꝙ̄ ꝯdēnare ⁊ postea exeq̄
vt in. d. l. defensores. C. de defen. ciui. ⁊
d. l. negātes. ꝺ acti. ⁊ obl. cū si. ¶ Alij ꝫ
q: si i semiplena ꝓbatiōe ꝯcedit vt q̄s
possit torq̄ri. multomagis i plena. q: si
licet ꝙ magis est ḡ ⁊ ꝙ minus est vt. ff.
24 de re. iur. l. nō dꝫ. ¶ †Sꝫ qđ si testis red
dit testimoniū suū ⁊ dicit ꝙ firmiꝛ cre-
dit illud ꝙ dicit ⁊ allegat rōnes ꝟisimi
les ⁊ inducit ꝓsumptiōes vt q: dicit ꝙ
alias ꝯmisit adulteriū cū tali muliere
⁊ hoc firmiꝛ credit ꝓpterea q: vidit ip
sos nudos i lecto. ⁊ audiuit ipos' sit. co
miscere. lꝫ nō viderit aliꝛ. vł dicit ticiū
vulnerasse talē pluribꝰ vulneribus et
credit firmiter ꝙ ex dictꝭ vulneribꝰ sit
mortuꝰ nō tñ vidit eū mori. Nūqd ta-
le testimoniū est sufficiēs ad talē ꝓba.
¶ Rñ. dicūt q̄dā qđ sic. ar. eꝛ ꝺ ꝓsump.
c. lrīs ꝺ pur. cano. c. de testificꝭ. ff. ꝺ abi
gers. l. j. § generaꝛr. de vē. l. spi. l. j. eꝛ de
homici. c. ad audiētiā. cum simi. vbi de
ista materia ꝓbat no. ⁊ apparet i sum-
25 ma ꝺ ꝓba. ¶ †Sꝫ qđ accusaui te ꝺ fur
to mihi facto de anno tali. de mēse tali
⁊ in loco tali. ⁊ de talibꝰ rebꝰ. sꝫ i dicta
cā postea dico ⁊ assero ꝙ tu es homici.
plagiariꝰ. hereticꝰ adulter ⁊c. Nunqd
talis accusa. admittaꝛ. ⁊ sup ipsa pos-
sit ꝫ te ꝓbari. ¶ Rñ. nō. sꝫ solū ꝓ furto
debeo admitti. ⁊ mee ꝓbatiōes recipi.
rō est q: tu es homici. plagiarius ⁊c. nō
ꝯtineꝛ nec annꝰ nec mēsis. ⁊c. qđ eē nō
dꝫ. vt. ff. de accus. l. libellorꝫ. ⁊ extra de
ꝓb. c. qm̄ ꝯtra falsam vñ nō vꝫ talis ac
cusa i ipsa pte. ⁊ sic ꝓbationes nō sunt
in illa parte admittēde. d. l. libellorꝫ.
ar. C. q̄ leg. ꝑso. stan. in indi. nō habent
26 l. momētanee. cū si. ¶ †Sed qđ accuso
te ꝺ furto mihi facto anno tali mēse ta
li de talibꝰ rebus. ⁊ in tali loco dū pro
cessum est sup accusa. volo ꝓbare ꝙ tu
assuetus es furari. ⁊ es hō male fame.
nunqd possꝫ ⁊ sum audiēdus. ¶ Rñ.

sic videꝛ q: ꝑ talē probationē magis
aggrauatur fama tua. ⁊ inducitur ma
ior presumptio contra te super eo de
quo accusatus es. Nam qui semel ma-
lus ⁊c. ¶ Itē vt peccata nocentū sint
not. ff. de iniur. l. eum qui nocentem.
27 ¶ †Item not. ꝙ probatio debet fieri
secūdū formā accuse vel inquisitionis
vel denūtiationis. vt dcm̄ est. vt extra
de accu. c. qualiter ⁊ quando. el. ij. de
simo. c. licet ꝙ esse non posset lꝫ super
coherentijs dependentibus ⁊ ꝯnexis
bene admittatur probatio ad coadiu-
uandum ꝓcessum dūmodo nō sint ex-
tranea. sicut extra accusaꝫ. ar. C. de tem
po. ap pel. l. ꝑ hāc. extra de offi. delega.
c. prudentiā. § sexta. ibi explorati q̄dē
iur. ⁊ extra de fide instru. cum Jo. et
quod sit nouum ⁊c. extra de testi. c. fra-
ternitatis. C. qui legi. perso. stan. in iu
di. non habent. l. momentanee. cum si.
⁊ arg. C. de eden. l. si. vt. ꝭ. pri. not.
¶ De testibus ⁊ qui repelluntur a te-
stimonio. Rub.

1 Testimoniū perhibere q̄libet per
mittitur qui non prohibetur.
2 Testes q̄ repellanꝛ ⁊ q̄bꝫ rōne inimici
tie. litꝭ odij ⁊ cohabitatiōis cū inimico.
3 Testis an repellaꝛ rōe auaritie.
4 Conspiratores ⁊ similes an repellanꝛ
a testimonio.
5 Parentes ⁊ liberi vtriusqꝫ sexus an re
pellantur a testimonio.
7 Ascēdētes ⁊ descendentes in infinitū
an repellanꝛ ⁊ quomodo parentes te
stificari possunt ꝓ liberis.
7 Frater ꝓ fratre affinis ꝓ affine. an ad
mittanꝛ in testes ⁊ quando.
8 Frater ꝓ fratre affinis ꝓ affine i cā ci
uili q̄ sūt olm bonorꝫ socij: an admit
tantur in testes.
9 Affinis vtriqꝫ pariter coniūctus an ad
mittatur in testem.
10 Domestici ⁊ familiares an repellanꝛ
a testimonio.
11 Uir vxor ⁊ amasia. an repellantur a te
stimonio.
12 Cohabitans cum aliquo ⁊ familiaris an
generaliter repellaꝛ a testimonio ⁊ in
quibus casibus admittatur.
13 Testis an esse possit in cā collegij vnꝰ

de collegio ꝛ vn⁹ de vniuersitate ciui
tatis vl' ville i cã sue vniuersitatis:et
aut tãtã fidẽ faciat,sicut faceret alter.
14 Domestic⁹ vel familiaris an cogant
testificare ad instãtiã partis aduerse
ꝛ qd in aduocato ꝓcura.ꝛ similibus.
15 Aduocat⁹ ꝓcura.ꝛ sil'es:an repellant
a testimonio.ꝛ qn̄o admittant.ꝛ qn̄.
16 Testis an esse possit in cã:habẽs simi
lem litem cause in qua producitur.
17 Testis an esse possit qui in alia causa
criminali testimoniũ contra me tulit.
18 Testis an possit esse ille qui habet ca
sam cõtra eũ cõtra quem producitur.
19 Domesticus si est recept⁹ aduersario
ignorante.an dictum illius tenet.
20 Infames periurij ꝛ criminosi:an re-
pellant ꝛ quo iure.
21 Homicida an repellatur a testimonio
22 Carceratus repellitur a testimonio.
Item accusatus.
Itez dãnat⁹ de publico crie ꝛ similes
23 Itẽ remotus a dignitate propter tur-
pitudinem suam.
24 Item excommunicatus.
25 Item suspensus.
26 Impubes qn̄ repellatur ꝛ quãdo nõ.
27 Pubes an possit testificari de his q̃ vi
dit ꝛ audiuit i pupillari etate existẽs.
28 Cecus an possit deponere de his que
vidit ante cecitatem.
29 Minor.xx.annis an admittat i crimi
nalibus:ꝛ quam probationem faciat
30 Socius eiusdẽ criminis repellitur.
31 Hereticus paganus ꝛ infidelis ꝯ chri
stianum non admittetur.
32 Venditor pro emptore debitor pro cre
ditore repellitur.
33 Itẽ vilis persona meretrix lena taber
naria leno ꝛ similes.
34 Itẽ n̄ cognoscẽs ꝑsonas ꝯ q̃s deponit
35 Mulier in quibus admittit ꝛ in qui-
bus nõ:ꝛ quo iure.
36 Laic⁹ ꝯ clericũ qn̄ admittat ꝛ qn̄ nõ.
37 Mulierũ testimoniũ:an i ciuili faciat
ꝓbationẽ si forte nõ interueniãt mares
38 Mulier an admittat in crĩali si deli-
ctũ probari nõ possit per mares.
39 Furiosus ꝛ mente captus repellit:ꝛ q̃
in re propria principaliter,vel secũda
rio testificari vult.
40 Accusans vel denuntians aliquẽ nõ
potest testificari in illa causa.
41 Condemnat⁹ de adulterio vel de fal-
so vel de publico iudicio an possit di-
cere testimonium.
42 Testis nõ rogat⁹ in casibus in quib⁹
rogandus est:an repellatur.
43 Iudex arbiter assessor ꝛ similes:an re
pellantur a testimonio.
44 Pecuniã accipiens vt parti faueret
vel contra eã staret an repellatur.
45 Testimoniũ interrogati nõ reddẽtis
sufficientẽ causam dicti an valeat et
quid si nõ fuisset interrogatus.
46 Paupertas an aliquem a testifican-
do repellat.
47 Frater an admittat pro fratre vel cõ
tra in criminali ꝛ quando.
48 Cõsãguinei ꝛ collaterales vsq ad q̃r
tũ gradũ an repellãt ꝛ qn̄o admittãt.
49 Obscure loq̄ns repellit a testimonio
50 Apostata vel excõicatus.an repellan-
tur a testimonio.
51 Seruus repellitur a testimonio.
52 Itez ille cui põt imparari rõne patrie
vel dominice potestatis.
53 An illi de quibus in ver.pre.agit ad-
mittant si per alios ꝓbari nõ possit.
54 Testis dꝫ deponere dictũ suum super
aliquo ex quinq̃ sensibus suis.
55 Testimoniũ de visu in quibus casib⁹
desideratur.
56 Testimoniũ de auditu in quib⁹ casi-
bus desiderat ꝛ surdus nõ potest esse
testis vbi agit de auditu.
57 Mutus an testificari possit de ptinẽ-
tibus ad audiendũ ꝛ visum:ꝛ an sur-
dus mut⁹ ꝛ cec⁹ ꝓhibeant testificari
cec⁹ surdus in quibus testificari non
possint:ꝛ sic in alijs.
58 Testis de gustu debet testificari.
59 Testes.2.3.vl' pres deponũt ꝯ aliquẽ
q ille sit cõsci⁹ de crie ꝑuato vel publi
co qd̄ cõmissum est de q̃ crie nunq̃ ab
alio fuit infamat⁹ vel inculpat⁹ nisi
ab istis an induceret ꝑsumptionẽ vt
iudex possit ad inquisitionẽ ꝓcedere
60 Infamia ꝛ clamor ortũ habẽs ꝯ ali-
quẽ post capturã de delicto cõmisso q̃
erat male opinionis ꝛ fame.an faciat
q iudex inquirere possit.

61 Testibus duob⁹ dicentib⁹ ꝙ fama publica est ꝯ aliquē an poterit ꝓcedi ad condemnationē.
62 Fama cū vno teste: an sufficienter probet.
63 Famā qt hoies faciant an fama vni⁹ parochie aliqd faciat notoriū per quot testes ꝓbet fama: an fama cum vno teste plene probet.
64 Testis vnus cū fama in leui ex quo pena pecuniaria ꝛ modica imponit: an faciat plenā probationē: fama an inducat ꝑsumptionē vł semiplenam probationem.
65 Fama per quos testes probat.
66 Testib⁹ receptis q deponūt de fama vel visu si postea reperiant inimicos. an ꝛ in quib⁹ eorū testimonium valebit.
67 Periur⁹ an repellat a testimonio tāq̄ īfamis.
68 Testis sup aliqb⁹ articulis deponēs sup aliqbus dicens se nescire si postea ī fine īterroget si ꝺ pdictis olb⁹ ē publica vox ꝛ fama ꝛ dicat ꝙ sic. an referat rn̄sio ad ola.

B ¶ Matrimoniali. ꝺ hoc qn̄ pr̄ et mater possit esse testis i cā matrimoniali pro filia etiā qn̄ sūt gessponsus ꝛ sponsa vel quā do vn⁹ superat nobilitatē alteri⁹ vide plene per Ale. i ꝯ. cl. iij. col. iij. ꝓ. et qb⁹ i v. vo. ꝛ i ꝯ. fe. i pnci. p Frā. arc. i ꝯf. xiij. col. vij. ꝛ in ꝯf. xxxij.



Idem dū. Est q testes repellā tur a testimonio. 1 † cum qlibet admittat q n ꝓhibet vt. ff. 2 de testi. l. j. ¶ † Et qdē ꝓhibent inimici magna inimicitia vt capitali vt C. e. l. si qs: extra. eo. c. quoties. ¶ Itē si sunt inimici ob lites criminalē inter eos vertentes sec⁹ si ob litē ciuilē. q: tūc admittunt. ¶ Item si sunt odiosi inter se ꝫ reseruant ī tpe fnle. ꝛ tūc iudex inspecta q̄litate ꝑsonaꝝ ꝑt admitere vel reicere testimoniū pdictoꝝ testiū. vt. C. e. aut. si ꝺo dicāt. ex̄ ꝺ accu. c. cū oporteat vbi ꝺ hoc plene no. ¶ Itē repellunt a testimonio cohabitātes cū inimicis extra de accu. c. repellant ꝛ c. meminimus. ¶ Itē repellit q fuit inimic⁹ ꝛ nūc intēdit se vindicare p suū testimoniū. vt. iiij. q. v. c. ſ. iij. ꝛ iiij. ¶ † Itē rōne nimie auaritie r̄pellit ff. eo. l. iiij. extra cod. c. cogent. ꝛ c. cetero. ¶ † Itē cōspiratores ꝛ siles. ex̄ de simo. c. lꝫ hely. ꝛ c. ꝑ tuas. ¶ † Itē parētes ꝛ liberi vtriusq̄ sexus. C. eo. l. parētes. ¶ † Itē ascēdētes ꝛ descēdētes in infinitū vt. ff. de verb. sig. l. parentes. ¶ Qd aūt. dixi ꝙ parētes nō possūt testificari ꝑ liberis veꝝ ē reglr. ¶ Sꝫ fallit ista rla. nā pr̄ testificat i testō filiꝫ testātis de peculio. ff. de testa. l. qui testm̄. §. ꝑ ꝯtriū. ¶ Itē in cā religionis xx. q. iij. ꝓhs. ¶ Itē mater. ī etate filiū ī genere siue cog. ff. e. l. ēt matris. ¶ Itē in cā matrimoniali qn̄ q̄rit viri possit esse matrimoniū vł si rōne ꝯsanguinitatis vel affinitatis. vt extra q matri. acc. pos. c. vr̄. ꝺ re iu. c. teneor. ¶ Si dicat mr̄imoniū esse fcm̄ ꝑ ei⁹ filiū. et ei⁹ spōsa negat. tūc si vir ipse ē ditior vł nobilior: vł potētior nō admittitur vir. nec pr̄ spōse. ꝛ marie si videat suspecta persona. Si aūt sūt pares. nec marit⁹ ē superior. tūc admittit. vt ex̄ e. c. sup. e. de spō. c. sicut ex lr̄is. ¶ † Itē fr̄ ꝑ fratre vel eꝫ nō admittit i cā crīali nec affinis vsq̄ ad tertiū gradū. ff. e. l. lex iul. ꝛ. d. l. parētes ꝛ liberi nisi in crīe heresis extra ꝺ ꝓsū. c. lr̄is. ꝛ. xxvij. q. viij. legit. Sꝫ ī ciuili bn̄ admittunt q: n̄ repit ꝓhibitū: vt. ff. e. l. j. nisi † essent socij olim bonoꝝ. nā tūc repellunt ꝛc. sicut soci⁹ ꝑ socio ī bōis cōib⁹ sec⁹ in bonis nō cōib⁹ q: tūc admittit cūꝫ n̄ ꝓhibeat. ꝛc. facit. ff. e. l. qm̄. ff. ꝑ socio l. cū duob⁹. ff. qn̄ ap. sit. l. j. §. ꝓpria. † Sꝫ si ꝓducit affinis q vtrūq̄ attineat ī eo dē ḡdu bn̄ admittit q: par cā affectionis tollit suspitionē. vt. ff. ꝺ ritu. nup. l. si solū. §. j. ¶ † Itē repellūt domestici ꝛ familiares vt s̄ui coloni ascriptitij ꝛ

similes.arg.ff.de penis.l.respiciēdū.
§.furta.C.eo.l.etiā.et.l.eos.de his q̄ b
11 ad eccle.confugi.l.fi.§.fine.¶†Item
vir ⁊ vxor et amasia vt.ff.ad sil.l.j.§.si
vir.C.de re mili.l.quicūq3 cum simili.
12 ¶†Et generaliter quilibet q̄ cohabi=
tat in domo cū aliquo ⁊ familia repel
litur a testimonio ferendo ꝓ eo.extra
de offi.dele.c.insinuāte.⁊ ex̄ eo.c.in li
teris.¶Fallit in casib⁹ in quibus ad
mittit vt i crimine heresis.vt.s̄.dixi.⁊
recipiunt in casu.l.consensu.C.de re=
pu.§.⁊ super.⁊ in.l.iul.maiestatis.⁊ in
13 simonia.vt ex̄.e.c.fi.cū si.¶†Itē i col=
legio nā vn⁹ de collegio monachorū
pōt pro collegio siue monasterio ferre
testimoniū vt ex̄.e.c.isup.⁊.c.tuis.⁊.c.
cū nūti⁹.⁊maxie i defectū testiū aliorꝫ.
vt ex̄ ꝺ iureiur.c.⁊ si christ⁹ vt i fi.⁊ spe
cialiter de his q̄ agunt i.c.q̄ ꝑ alias ꝑ
sonas sciri bn̄ non possunt.extra eo.c.
veniēs.in fi.¶Idē,dico de vniuersita=
a te ciuitatis vel ville[a] q2 vn⁹ de ciuita
te vel villa ꝓ vniuersitate sua pōt testi
ficari.vt ꝓbatur per iura allegata.et
ff.de re.diui.l.intantū.¶Non tamen
puto tantā fidem adhibendam quan
tam alteri ꝑsone que non sit de colle=
gio vel vniuersitate.q2 licet q᷑ vniuer=
sitatis est non sit singulorum.vt.ff.qꝺ
cuiusq3 vni.nole.l.sicut.tamen aliqua
le commodum spectat ad vnumquēq3
de collegio vel vniuersitate vn̄ minor
14 fides est adhibēda.¶†Sed nūquid
domesticus vel familiaris compellā=
tur testificare ad petitionē partis ad=
uerse.¶Rn̄.sic vr̄ sicut est in aduoca=
to ⁊ ꝓcuratore ⁊ similibus qui nō pos=
sunt testificari ad petitionē sue partis
s3 ad petitionē ꝑtis aduerse sic vt no.
15 ff.eo.l.fi.¶†Itē repellitur aduocatus
procu.⁊ similes.vt dictū est in.ꝺ.l.fin.
ff.eod.cum simi.¶Sed si non possunt
probare nisi per aduocatos vel ꝓcur.
vel similes personas.tunc dico qꝺ de=
bet remoueri ab aduocatiōe vel pro=
cur.⁊c.⁊ in loco eius ali⁹ subrogari.et
tūc pōt testificari ad hoc vt iustitia nō
pereat nec veritas occultet extra eo.
16 c.dilecto.¶†Itē repellitur qui habet
cum alio talē litem qualis est illa sup

qua ꝓducitur ad testifi
b can.extra.e.c.ꝑsonas.[b]
17 ¶†Item repellitur ⁊ il
le qui i alia causa crla=
li tulit testimoniū ꝯ me
q2 p̄sumitur inimic⁹.ff.
e.l.ꝓduci.⁊ extra ꝺ accu
18 sa.c.meminim⁹.¶†Itē
repellitur ille qui habet
aliquē cām contra eū ꝯ
quē ꝓducit.ar.extra de
purga.ca.c.cū in iuuen
tute.ꝓpe fi.ar.ꝯ.q᷑ non
repellitur.insti.de excu.
tu.§.item ꝓpter litem.
19 ¶†Quid si domestic⁹ ē
recept⁹ s3 ignorāte ad=
uersario q᷑ eēt domesti=
cus nūqd t3 dictū eius.
¶Rn̄.q᷑ non vt puto q2
nō d3 admitti iure pro=
hibēte:vn̄ si fuit admis=
sus factū est ꝯ legem vn̄
valere nō d3.ff.de pe.l.
diuus.§.quidē.C.de le.
l.nō dubiū.ar.extra de
20 iu.c.at si clerici.¶†Itē
repellunt ifames ⁊ ꝑiu=
ri et,criminosi.vt fures
latrones ⁊ homicide de
iure canonico:vt extra
e.c.testimoniū et.c.sup
eo.no.extra ꝺ accusa.c.
cū oporteat de iure ciui
li bn̄ repellunt ifames
vt.C.de digni.l.ij.ff.e.l.
ob carmen et.l.iij.circa
p̄n.⁊.l.iulia.⁊.l.scio.⁊.l.
seq.et.C.de hereticis.l.
21 qm̄.¶†S3 homicida si
repellit vt no.ff.eo.l.iij.
§.iul.q᷑ verum nō puto
ꝓut no.in.ꝺ.c.testimo=
niū nisi i casib⁹ excep.i
qb⁹ q̄libet admittit vt
s̄.q̄ accus.non pos.§.fi.
itē repellit carceratus.
22 ¶†Item accusa.¶Itē
damnatus de publico
crimine ⁊similes vt.ff.e.
l.iij.§.l.iulia.et.l.scio.et

a ¶Uel ville.vide de hoc plene not.ad bar.l.l.nō tm̄.§.vniuersitatis hic alle.et adde ea q̄ not.Alex.in consil.xcix.colū.v.v̄si.preterea,

b ¶Personas.adde ⁊ vide de hoc etiam ꝑ Alex.in ꝯ.lxxxviij.in.v.vol.

l.seq.⁊.l.testimoniū ⁊c̃.
23 e.c.fi.¶†Itē remotus a
dignitatib⁹ ꝑ turpitu
dinē suā.C.d dig.l.ij.li.
24 xij.¶†Itē excōicat⁹ vt
25 ex.eo.c.veniens.¶†Itē
suspēsus repellit̃ sʒ ĥo c
stiē.vt ex̃ d accu.c.olim.
26 de exc.c appellet.†Itē
Ipuberes repellunt̃ i ci-
uili ⁊ criali.vt.ff.de te-
sta.l.hac ꝯsultissima.ff.
e.l.iij.§.l.iul.⁊ hoc verū
q̃ ad plenā ꝓbationē:sʒ
tñ si est doli capax facit
indicium aut ꝑsumptio
nē.¶Fallit qñ q̃rit̃ de
morte dñi occisi a fami
lia vt.ff.ad silla.le.ij.§.
27 Ipuberes.¶†Sʒ pubes d
fact⁹ pōt de hijs q vidit
⁊ audiuit in pupillari a
etate testificari si tunc
erat maior īfante vel ꝓ-
xim⁹ pubertati.vt.ff.de
ꝟb.sig.l.notionē.§.fi.et
28 no.ff.e.l.j.¶†Et idē di
ci pōt d illo q vidit anq̃
fieret clic⁹: b qr pōt testi e
ficari.vt.d.l.notionē.§.
29 fi.⁊.ff.e.l.j.¶†Sʒ i cri-
li ñ admittit̃ minor.xx.
ānis.vt.ff.e.l.i testimo-
niū ⁊ male fuat ꝑ acces-
sores q minores.xx.an-
nis admittūt nisi ad ꝑ-
sump.vt dixi.¶Nā ei⁹
testimoniū ꝑsūp. īducit
non plenā ꝓbationē:qr
lex ꝓhibet testimoniuʒ
minori.xx.ānis i criali-
bus.qȝ itelligo ad plenā
ꝓbationē:sʒ ad presum
ptionē recipit̃ vt dixi.
30 ¶†Itē repellit̃ socius
cris si i eodē crie soci⁹ ē
C.e.l.qm̃.ex̃.e.c.veniēs.

31 ⁊.c.ꝑsonas.¶†Itē repellit̃ hereticus
pagan⁹ ⁊ īfidel' ꝯ xp̄ianū ex̃.e.c.iudei.
32 C.d hereticis.l.qm̃.¶†Itē repellitur
vēditor ꝓ emptore ⁊ debitor ꝓ credi-
tore.cū sit cā cōis.vt.ff.qñ ap.sit.l.ij.§.
33 si aliū.C.e.l.oīb⁹.ff.e.l.null⁹.¶†Item
repellit̃ vilis ꝑsona vt meretrix c lena
tabernaria leno et siles.vt.ff.eo.l.ob
carmē.§.fi.⁊.C.de scdis nup.l.hūiliter.
34 ¶†Itē si q̄s non cognoscit ꝑsonas ꝯ
q̄s testificat̃.vt ex̃.eo.c.lʒ ex quadam.
35 ¶†Itē repellit̃ mulier i crialib⁹ d iu.
cano.ex̃ de ꝟb.sig.c.for⁹.§.fi.¶Sʒ de
iure ciuili admittit̃ i oīb⁹ causis.vt.ff.
e.l.j.⁊.l.ex eo.ꝑterq̄ i testis ⁊ i feudis.
vt.ff.de testa.l.testamēta.§.mulier.in
vsib⁹ feudo.q̄t testes sūt ⁊c.c.nisi ⁊ in
codicil.ſm q̄sdā nō admittit̃ mulier.
36 vt.ff.de iure.codi.l.diui.¶†Itē repel
lit̃ laic⁹ ꝯ clericū d i crialib⁹.nisi i ca-
sib⁹ excep.vt heresis simonie ⁊ si.ex̃.e.
c.veniēs ex̃ de acc.c.cū.P.mānconella:
37 ⁊ ibi no.¶†Nūq̄d in delictis faciat
ꝓbationē testimoniū mulierū si forte
mares nō interueniāt.de iure cañ.vr̃
expeditū q in crialib⁹ mulieres testi-
moniū ferre nō pñt.vt no.ex̃ de ꝟ.sig.
c.for⁹.¶Sʒ sec⁹ de iure ciuili q vbi-
cūq̄ seruat̃ q mulier e i testimoniū au-
diat̃.¶Et rō est i ꝓ̄ptu:qr edictū de
testib⁹ ē ꝓhibitoriū.ff.de testi.l.j.cū ꝗ
exp̄sse ñ ꝓhibeant̃ mulieres ꝗ admit
tunt̃.ff.ex qui.causis maio.l.necnō.§.
q eis.¶Propterea ꝓbatur ex eo quod
mulier ꝓhibet̃ i spāli casu.s.i testō ꝓhi
bere testimoniū.ff.de testi.l.q testō.§.
mulier.ꝑ q relinquit̃ qd regularit̃ ad-
mittat̃ qr exceptio regule ⁊c.vt.ff.d re
38 gu.iu.l.j.¶†Quid eñ si delictū ꝯmis-
suʒ nō pōt ꝓbari ꝑ mares.qr forte ibi
null⁹ fuit nisi femine.remanebit ne i-
punitum nō vr̃.ff.de fideius.l.si a reo.
¶Itē ferre testimoniū dignitas ē ⁊c.
xxxiij.q.v.c.ꝑceptū a q dignitate rlr
nō magis repellit̃ femina quā mascul⁹.
vt dixi.nec i hoc inueniem⁹ hr̄e dete-
rio:ē ꝯditionem femineū genus quāʒ
masculinū.ergo ⁊c.¶Sʒ dñs Iac.de
are.cōtrariū seruat.s.qd mulier nullo
modo in testificatione causaꝝ crialiū
admittatur de iure ciuili.qd ꝓbat̃ sic

a ¶In pupillari.adde ⁊ vide ꝑ Alex.in ꝯ.lxxxviij.col.iiij.⁊ i v.vol.et ꝑ Frā.are.i cōsi.cliij.

b ¶Clic⁹.adde tu ⁊ vid ꝑ spe.i ti.de testi.§.j.ꝟ nūq̄d clic⁹.ꝑ Alex.i ꝯsi.xxiij.col.ij.i pñ.ꝟ.nec obstat ⁊ in ꝯ.xlij.circa me.ij.col.i.ij.co.i.ij.vo.

c ¶Meretrix.vide tu de h ꝑ Alex.i ꝯsil.xi.i.j.vol.

d ¶Cōtra clericū.vide plene ꝑ Alex.i ꝯsi.lxiiij.in.j.vo.co.vlt.ꝟ.ad idē.

e ¶Mulier d hoc.vid ꝑ exp.ꝯsi.xxxij.ꝑ Alex.i ꝯsi.xl.⁊ ꝯs.lxiiij.col.ij.i pñ.⁊ ꝯsil.xcix.co.vl.in.j.vo.⁊ i ij.vo.cōsl.xxiiij.l.iij col.ꝟsi.v.qr nō videt̃.⁊ in.iiij.col.ꝟ.nec obstat:⁊ in consil.clxxxvij.in.j.volu.⁊ vide per are.in.c.cum tu.extra de testi.

mulier ꝓhibet a testimonio l cū testa-
mēti: ꝛ l eadem. imo maioꝛ ratio est in
criminib⁹. qꝛ ibi de salute hoīs agit.
ꝙ forti⁹ est agendū. ff. de car. edi. l. j. §.
sed ꝛ si qs. C. de appel. l. additos. ꝛ de
fal. l. vbi. ¶ Cū ergo maioꝛ vel eadē rō
sit in crib⁹. ergo idē ius seruan. est vt
not. ff. de iud. l. si ꝑtoꝛ. ff. de appel. q se
paratū. §. fi. ex eo. c. pe. ¶ Ea maxime
rōne q: conditio mulieris vana est. ꝛ
instabil. ꝛ mobil. C. de inoffic. testō. l. si
filia. ꝛ. d. c. foꝛus. in fi. ergo non facile
credē. ff. ō testi. l. iij. ¶ Dic tñ qꝺ etiam
de iure canon. mulier qñqꝫ ad testimo
niū crīs admittit. s. in cā inqsitionis ꝛ
exceptiōis. extra de testi. c. qm̄. ꝛ no. tā
chꝛedus in tit. de. q. circa materiā ꝓ-
39 bationū in. q. xij. ¶ Itē repellit furio-
sus ꝛ mēte capt⁹. ff. de iud. l. cū furio-
sus. ¶ † Itē si qs velit testificari in re
sua propria ꝑncipaliter vel secūdario
40 C. eo. l. olb⁹ ꝛ. extra. eo. c. insup. ¶ † Itē
repellit ille q accusauit vel denūtia-
uit aliū ꝛ vult testificari: qꝛ nō pōt esse
accusatoꝛ vel denūtiatoꝛ ꝛ testis: vt ex
de testi. c. in omi. ꝛ ex de verb. signi. c.
foꝛus. §. ij. ꝛ de simo. c. lꝫ hely. §. nō tā-
41 quā ꝛ ibi notat. ¶ † Itē q als fuit con
dēnat⁹ de adulterio vel de falso: vel ō
publico iudicio. vt. ff. e. l. qsitū. ꝛ. l. scio
42 ꝛ. l. q falsa. ꝛ. l. eos. ¶ † Itē repellit si
nō fuit testis rogat⁹ l casib⁹ in qb⁹ te
stes debēt esse rogati de qb⁹ habet in
aut. rogati. C. ō test. ꝛ in. l. fi. C. de codi
43 ci. ꝛ l aut. ō test. §. ꝛ lꝫ. colla. vij. ¶ † Itē
repellit iudex arbiter et assessoꝛ ꝛ si-
miles. vt. ff. eo. l. fi. de asse. l. j. de arbi.
l. ne in arbitris. §. si autem. ex eo. cap.
44 Roma. ¶ † Itē qui accepit pecuniā
vt ꝓtī faueret vel cōtra faceret: vt. j. q.
45 j. eadē. ¶ † Itē nō valet testimonium
illi⁹ qui interrogat⁹ non reddit rōnē
siue cām sufficientē dicti sui. ¶ Sed si
nō fuisset interrogat⁹ valeret dictum
suū ꝓut dixi. qꝛ non dꝫ esse verbosus.
¶ Et ꝑsumit ꝙ dixerit interrogat⁹. C.
eo. l. solā. ꝛ not. extra. eo. c. sicut nobis
46 ¶ † Itē repellitur ratione pauperta
a tis.[a] si nō hꝫ. l. aureos in bonis. vt in
aut. de test. §. fi. ꝛ. §. scimus. ꝛ hoc verū
est si est inhoneste vite ꝛ suspecte al's
secus puto. vt extra eo.
c. si qui. ꝛ insti. de suspe.
47 tu. §. fi. ¶ † Itē frater ꝓ
fratre vl' cōtra in crimi
nali causa. vt. iiij. q. iij.
ca. Itē lex iul. nisi l crīe
heresis ꝛ si. vt. xxiij. qō.
vij. legi. ¶ Sꝫ Azo. not.
cōtra in summa huius
40 ti. §. fratres. ¶ † Itē cō-
sanguinei et collatera-
les repellunt vsqꝫ ad qr
tū gradū. ¶ Sꝫ Barto.
in. l. qui testō. §. qcūqꝫ. ff.
de testa. vr̄ tenere oppo
sitū vbi olno vide. no ꝑ
eū plenissime. ¶ Sꝫ vl-
tro admittunt volētes
nō tñ ꝯpellunt. vt. iij. q.
vj. c. j. ꝛ. iiij. q. iij. c. item
49 lex iuli. ¶ † Item repel
lit si obscure dicit. ꝛ dic
de hoc vt no. extra eod.
50 c. cū clamoꝛ. ¶ Itēꝫ apo
stata. quia efficitur in-
famis: vl' excōi. vt. iij. q.
v. si qs aliud. xj. q. iij. si a
nobis. et. C. de appella-
51 tio. l. qui. ¶ † Itē repelli
tur seruus. C. eō. l. qm̄ li
52 beri. ꝛ aut. si vo. ¶ † Itēꝫ
repellit ille cui pōt ꝑpa-
rari rōne dñice ꝑtātis vl'
patrie. extra eo. c. in lite
ris. ff. ad. l. aquil. l. liber
53 homo cū simili. ¶ † Sed
qd si non pōt aliter pro-
bari nisi per istos tales.
¶ Respon. dicunt qui-
daꝫ tunc admittendos
foꝛe si iudici videbitur
quod sint persone bone
cōditionis: ꝛ sint tales
qui non deierarēt. arg.
C. de repud. l. consensu
ad ō ne iustitia pereat.
extra de testi. c. dilecto
ad fi. ꝛ. c. veniēs ad apo
stolicam. in fine. et ibi
not. ꝛ eo. titu. c. in lite-
ris. ¶ Quod verū puto

a ¶ Paupꝫ
tatis. Ad-
de tu ꝛ vi-
de an ꝛ qñ
paup pos-
sit esse te-
stis in crīa
libus per
Alex. l ꝯsi.
xv. l. iij. vo
lu. ꝑ Cep.
ꝯs. xxx. per
Angel. in
tract. ma-
lefi. l vers.
qui iudex
statuit ad
opponen-
dū. col. j.

de hoc ne veritas occul
tetur ꝛc. vt dictum est.
54 ¶†Et no. q̇ḋ testis dꝫ
deponere dictum suuꝫ
sup aliquo ex q̇nqꝫ sensi
bus sui corpis vꝫ de vi
su: auditu: gustu: odora
55 tu: ꝛ tactu. ¶†De visu
q̇dē desideraꝛ testimo-
niū in causis in q̇b⁹ ne
cessari⁹ est visus. ¶Si
volo probare quod ali-
qua res sit alba vel ni-
gra vel alterius coloris
op⁹ est q̇ḋ testimonium
reddaꝛ de visu: vnde dꝫ
dicere testis. scio rē esse
talis coloris q: vidi. vel
scio ꝙ talis equus est ni
ger: ꝛ signatus in pede
dextro vel sinistro q: vi
di. ¶Uel si volo ꝓbare
q̇ḋ talē fundum tenui
vel possedi faciēdo illū
arare vł seminare ꝛc. dꝫ
dicere testis scio q: p̄ns
fui ꝛ vidi. ¶In his em̄
ꝛ sił'b⁹ nō est aliḋ testi-
monium sufficiēs quia
hoc congruit nature et
officio de q̇ queriꝛ. ¶Si
em̄ diceret scio q̇ḋ tetigi
vel palpaui ꝛc. nō ē suf-
ficiēs: quia nō congruit
actui naturali de q̇ que
ritur. ¶Uñ in istis tali
bus non pōt testificari.
¶Itē dꝫ dicere causam
sui testimonij. ꝛ sufficiē
ter ēt q̄ sit rōnabilis: et
ꝯueniat illi actui natu
rali. ꝛ facto de quo q̄riꝛ.
ꝛ hoc si īterrogaꝛ. ¶Et
si dicit dico verum esse
quod dixi ꝛ scio non est
sufficiens testimoniuꝫ.
vnde nō valet. ¶Si nō
interrogaꝛ staꝛ dcō suo:
vt dixi. C. co. l. solani. ex̄
de re iudi. c. sicut. ¶Et
ꝙ debeat dicere se fuisse

a ¶Uoceꝫ
dicentis ꝙ
hn̄s voces
notas ꝑso
narum: sꝫ
ipas nō vi
deat posit
testificari
ꝑ Ale. l ꝯs.
xcix. col. ij.
ꝟ. accedit.
l. iij. vol. ꝛ l
ꝯ. xxiiij. in
iij. col. ver.
nec obstat
q̇ḋ iste tex-
tus l. ij. vo.

presentē ꝛ vidisse. ꝓbaꝛ. C. eo. l. testiū:
in aut. de here. ꝛ falci. §. si ꝟo absens
vñ dicit euangelista ꝙ vidim⁹ scim⁹.
ꝛ ꝙ scim⁹ testamur ꝛ testimoniū nr̄m
est veꝝ. vt de celebra. missarū. c. l qua
56 daꝫ. ¶†Ceterū de auditu de q̇ testis
dicit testificari in casib⁹, in q̇b⁹ deside
raꝛ audit⁹. vñ si volo ꝓbare quod tali
tp̄e. tale q̇d fuit publice p̄dicatū vł ꝙ
talis fuit coronat⁹ in palatio ꝛ dixit
sic. vel ꝙ talis scit bñ cantare vel con-
tionari: vel ꝙ talis dixit mihi talia ꝟ-
ba ꝛ iniuriosa vł cōminat⁹ fuit mihi vł
q̇ḋ cāpana erat sonata. ꝛ idē in sił'b⁹
dico. tūc testes debēt testificari de au
ditu. ¶Et si testis diceret scio q: vidi
nō valet testimoniū: q: verbū nō pōt
videri sꝫ audiri sic nec ꝯsonat actui al
teri bñ naturali. ¶Sed si diceret scio
q: vidi ꝛ audiui. bñ vꝫ ꝛ bonū est testi
moniū: ꝛ potuit bñ videre hoīeꝫ cātā
tē: ꝛ audire vł cāpanā se mouētē ꝛ au
dire ꝛc. ¶Et in his talib⁹ surd⁹ ñ pōt
esse testis. vt insti. de testa. §. testes. ꝛ fa
cit ad ar. ff. de iud. l. cū p̄tor. §. nō aūt.
¶†Itē si dixerit testis q: audiui: ꝛ bñ
a cognoui vocē dicētis.ᵃ vel sonū cāpa
ne sufficit: q: istud testimoniū bñ ꝯso
nat actui nāli de q̇ q̄riꝛ. ꝛ dꝫ testificari
de suo auditu vel de alieno. C. ea. l. te-
stiū. ꝛ. ff. de aqua plu. ar. l. l sił'b⁹. ꝛ ibi
no. q: vn⁹ nō pōt testificari de auditu
alteri⁹ q: hoc esset impossibile sꝫ ꝯ p̄n
tia bene. ꝛ dꝫ testificari ꝛ dicere talis
57 erat p̄sens. ¶†Sꝫ an mut⁹ pōt ꝯ his
testificari. ¶Rñ. sic vr̄ q: si scit literas
poterit scribere: ꝛ stabiꝛ scripture dū-
mō interrogeꝛ a iudice ꝛ examineꝛ: et
scit q̇ videat ꝛ audiat. ¶Itē q: pōt iu-
dex cū īterrogare ꝑ signa. ꝛ ipe p̄t nu-
tu ꝛ signis rñdere. vt ar. ff. de leg. iij. l.
nutu. ex̄ de spon. c. cū apud. ꝛ. c. tue. cū
sił'. ¶Sꝫ q̇dā dicūt nec surdū: nec ce-
cū: nec mutū. in aliquo repelli casu: q:
quilibet admittiꝛ q̇ nō ꝓhibeꝛ ꝛc. vt
ff. eo. l. j. ¶Sꝫ rñdeo lꝫ ał's nō repellaꝛ
tñ naturali rōne repelluntꝛ habito re-
spectu ad id de q̇ testificāꝛ. ¶Nā cec⁹
nō pōt testificari de his in q̇b⁹ deside
raꝛ visus. ¶Nec surd⁹ de his in qui-
bus desiderāꝛ auditus: ꝛ sic l alijs

hec rō naturalis nō min⁹ est seruāda
quā ipa lex ꝫ magis qꝛ naturalia in
cōmutabilia sunt. vt. ff. de bo. dā. l. cū
rō naturalis. insti. de iure naturali. §.
rō naturalis. cū simi. insti. de testa. §. te
58 stes vbi repellunt̄. ¶ † De gustu dꝫ te
stis q̄ꝫ testificari: vn̄ si volo ꝓbare vi-
nū mee vinee esse dulce ⁊ saporosum:
vel qḋ aliq̄ res sit dulcis vl' amara. dꝫ
dicere testis: scio ꝙ ē dulcis aut ama
ra: qꝛ degustat⁹ fui: ⁊ alr nō pōt reddi
sufficiens rō. Nec hoc aliter vel alio-
59 modo sciri vel ꝓbari pōt. ¶ † Pone ꝙ
crimē publicū vel ꝓuatū sit ꝯmissum:
⁊ duo vel tres seu plures testes depo
nāt ꝯ aliquē ꝙ ille scit cōsci⁹ de dicto
crīe vel culpabilis: de q̄ crīe nūq̄ꝫ fuit
ab alio īfamat⁹ vel inculpat⁹. pterq̄ꝫ
ab istis testib⁹. nūq̄d talis inducit p̄-
sumptio. vt iudex possit ad inq̄sitionē
ꝓcedere. Rn̄. no vr̄ de iure: qꝛ ꝓuatoꝝ
fama nō inducit p̄sump. ꝑ quā ꝯ ali-
quē ꝓcedi possit de fundo istru. l. cum
de laniōis. §. asinā. extra de accu. c. ac-
cusatiōis. de cōsan. ⁊ affini. c. sup co. ꝺ
presump. c. illud. argu. ff. de testi. l. iij.
60 §. eiusdē. cū simi. ¶ † Sꝫ q̄d⁹ cōmis-
a sum fuit maleficiū in aliq̄ loco nescit̄
q̄s tale maleficiū ꝯmiserit. Post hoc q̄
dā hō male fame ⁊ opinionis captus
est cōtra quem clamor ⁊ infamia inso
nuit ꝙ iste est cōscius ⁊ culpabilis de
isto maleficio de q̄ delicto añq̄ꝫ cēt ca-
pt⁹: nullatenus erat infamat⁹. Nunc
vero q̄dā ꝓbant qḋ ille est male fame
⁊ male cōditiōis. ¶ Itē qꝛ publica fa-
ma est ꝯ istū ꝑ maiorē partē hoīm loci
vel vicinie ꝙ ipe cōmisit maleficiū et
hoc ꝓbat̄ ꝑ duos testes vel plures q̄-
rit̄ an ex dictis indicijs ⁊ p̄sumpt. si-
ne ꝓbat iudex possit ꝯ istum inq̄rere.
Rn̄. ꝙ non vr̄: qꝛ vane voces ppli non
sunt audiēde ⁊c. C. de pe. l. decurionū
ff. de appel. l. cōstat. ¶ Itē qꝛ nō dꝫ iu-
dex ad clamorē: nec absoluere nec cō-
dēnare. ff. ꝺ penis. l. ad bestias. ¶ Itē
qꝛ talis fama orta post capturā nō est
sufficiēs nec rōnabilis. ꝫ poti⁹ suspe
cta. ar. ff. de fide instrumē. l. modus. et
l. cū his. ¶ Itē qꝛ talis fama sepe mē-
titur. extra de pur. cā. c. cū ī iuuētute.

¶ Itē qꝛ talis fama or-
ta postq̄ꝫ fuit captus. q̄
añ contra ipm̄ non erat
nō procedit ab alio legi
timo vel rōnabili actu.
vn̄ nō valet. ff. qui et a q̄
l. si priuatus. C. q̄ accu.
nō pos. l. diuo Marcho.
cum simi. Contra quod
sic. qꝛ qui a pluribus su
spect⁹ habet̄ ⁊ ꝑ ceteros
suspect⁹ hr̄i dꝫ. vt. ff. de
suspe. tuto. l. iij. §. si aūt
ff. de testa. l. testamēto.
¶ Item qui semel mal⁹
⁊c. ¶ Item qꝛ talis re-
putatur qualis de ipso
fama predicat. ff. de que
sti. l. de minore. §. tormē
ta. ¶ Itē qꝛ expedit pec
cata nocētem esse no. vt
ff. de iniu. l. eū q̄. ¶ Itē
crimina quomodocūq̄ꝫ
claruerint punieda sūt
xxiij. q. iij. ecce. ¶ Itē qꝛ
iudex debet cūcta rima
ri. C. de iudi. l. iudicē: et
hꝫ inquirere veritatem
oībus modis. C. de edē.
l. ij. ⁊ facit. ff. de extraor.
cri. l. ij. §. j. de iniur. l. itē
apud labeonē. §. sed ꝙ
dicitur. et §. item apud.
cum simi. Et hoc veri⁹
puto qḋ possit iudex be
ne inquirere secūdū al-
legata. ff. de offi. p̄si. l. ij.
et. l. cōgruit. et extra de
offi. ordi. c. j. Sed nō po
test ponere ad tormen-
ta: nec condemnare nisi
aliter probetur cōtra eū
et legitime. vt de iure re
quiritur. C. de probati.
l. sciant. de penis. l. qui
sententiam laturus.
61 ¶ † Sed quid probatur
per duos testes vel plu
res quod fama publica
est contra aliquem an
per hui⁹ fame ꝓbatio-

Additio.
a ¶ Sed
q̄d. Adde
Gandi. in
trac. male
fi. in rubr.
q̄ūo ꝺ ma-
lefi. cogno
scitur. l. §.
hūc videa
mus colū.
iij. ꝟ. ꝫ po
ne⁹. q. ⁊c.
vbi ꝑ du-
as col. exa
minat hūc
articulū.
Pie. chu.

nē poterit ad cōdēnatio nē pcedi.❡Rñ.ꝙ nō qꝛ fama ꝑ se nō iducit plenā nec sufficiētem ꝓbationē:vt.ff.de testi.l.iij. § eius rei.vbi de hoc.

62 ❡†S3 nunqd fama cū vno teste sufficiēter probat.❡Rñdeo videt qꝺ sic[a] in casibus ciuilib⁹: vt.ff.de edil.edic.l.q̄ro. in fine.Et est rō qꝛ vn⁹ testis semipleue ꝓbat. vt.ff.de do.ꝑtele.l.theopomp⁹.sic ꝛ fama inducit semiplenā ꝓbationē similiter vel ꝑsumptio. ergo ꝓbāt plene in ciuilib⁹.vt.ff.de excusa.l.secūda.ꝛ ibi nota. Sed in criminalib⁹ sec⁹ videt nā ibi plenissime ꝓbatio.reqrunt.vt.C.de ꝓbatio.l.sciāt.C.de penis l.qui sententiā.extra de testi.c.veniēs.ꝛ ibi no. cū simi.

63 ❡†S3 quot homines faciūt famā.Rñ. decem ſm ꝙ faciunt populum vel parochiā.vt x.q.iij.vnio ꝛ fama vni⁹ parochie facit aliqd eē notoriū.extra ꝺ pnr. ca. c.cū dilectus.❡Alij dicunt.xv.faciūt turbā.ff. vi bo.rapt.l.pretor.§.j. ❡Alij dicūt cū nō sit bñ exp̄ssum a iure quot homines faciāt famā reliquit arbitrio iudicis dūmodo excedat numer⁹ x.vel.xv.hoim iter qs sit fama vt dictū est.arg.ff. de iure deli.l.j.§.ait pretor.cū si.❡Sed tn veri⁹ puto ꝙ ꝑ duos testes ꝓbet famā[b] vt.ff.de testi. l.iij.§.eiusdē.❡Itē not. Guil.in spec.ti.de notorio crie.§.fama.ꝙ fama cū vno teste plene ꝓbat i

64 ciuilib⁹:sꝫ sec⁹ i criminalib⁹.❡†S3 quid erit in leui crimine ex q̄ pena pecuniaria ꝛ modica imponetur nunqd vn⁹ testis cū fama sufficiat ad plenā ꝓbationē.vt.ff.de dote ꝑle.l.theopōpus.ꝛ fama iducit ꝑsumptionē.vt.ex ꝺ ꝑsūp.c.illud.vel ꝓbationē semiplenā.vt.ff.ꝺ testi.l.iij.§.eiusdē.facit ex de ꝓba.c.cū cām.de testi.

65 ❡†Sed q̄ro ꝑ quos testes ꝓbet fama.Rñ.[c] per bonos ꝛ ꝓuidos viros ꝛ fidedignos:et tales q̄ nō repellant a testimonio.vt extra de testi.c.j.ꝛ.c.testimoniuꝫ.Nā quilibet admittit qui nō prohibet.de testib⁹.l.j.extra de accusa.cū oportet.

66 ❡†Sed quid aliqui fuit recepti i testes contra aliquem qui testificant de fama vel visu.reperit postea qꝺ sunt infames.nunqd valeat testimonium ipsorum. ❡Respon.nō.vt.ff.de his q̄ no.infa.l.j.de testi.l.iij.§.lex iulia.nisi in casibus excepta.vt in.l.iul.maie. heresis peculat⁹ ꝛ simonie ꝛc.facit.C. de digni.l.ij.lib.xij.Que aūt sunt cria exceptuata.no.ꝫ.q̄ accu.nō pos.circa fi.

67 ❡†S3 nunqd periurus repellit a testimonio tāq̄ infamis.❡Rñ.sic videt vt.C.de trāsac.l.si qs maior.❡Cōtra ꝙ nō.qꝛ quilibet admittit q̄ nō ꝓhibet.ff.de testi.l.j.nec vlla.l.cauet. ꝙ piur⁹ repellat.❡Itē ꝙ punit stellionatus crie.vnde nō est infamis.ff.de crime stellio.l.j.ꝛ.l.de piurio. Et hoc qdē ad ꝓbatio.ꝙ non repellit de iure ciuili.Sed de iure canonico planum est ꝙ repellit.vt extra de testi.c.testimoniū.xij.q.ij.paruuli.extra de simo. c.per tuas.§.deniq̄ v̄o.

68 ❡†S3 qd testis interrogat sup pluribus articulis ꝛ super aliquib⁹ dicit ꝛ deponit dictū suū:super aliqb⁹ vero dicit se nescire.❡Postea in fine interrogat si de ꝑdictis omnibus est publica vox ꝛ fama dicit qꝺ sic.modo q̄rit an hoc debeat ad oīa precedentia referri.❡Rñ. dicūt quidā ꝙ solum ad ea de quibus testificat⁹ fuit ꝛ non ad ea de quibus dixit se nescire.ar.C.de trāsac.si ex falsis.circa finem.ff.de mino.l.etiā.cū simi.❡Alij dicūt ꝙ ad oīa quia verbuꝫ generale prolatum dꝫ generaliter intelligi.

a ❡Quod sic. Adde tu et vide Frāc. are. in ꝯs.xiij. col.vj.ꝛ in ꝯs.lx.ꝛ ibi qd i ciuilib⁹ Alex. i ꝯs.cl. col. peñ. circa me.ꝛ i ꝯ.l. col.iij. v̄s. qd pꝫa.ꝛ i ꝯs. lxxix.i pn.v̄.preterea.l.v. vo.ꝑ alex. i ꝯs. lxvj.i iij. volu. Additio.

b ❡Fama adꝺ gādi. i tract.malefi.i rub. quō ꝺ maleficijs cognoscat ꝑ iqsitionē. col.ij.v̄.et nota.ꝛc. Hie. chu. Additio.

c ❡Rñ. vide notanter ꝑ Gādi.i.ꝺ.tra. quō ꝺ maleficijs cognoscatur qñ crimē est noto. i §.nūc vidēdū est q̄ ad fame ꝓbationem possint et dēant admitti ꝛc. Hie. chu.

tellisi. ¶ Ité qz talia verba debét aliqd operari.ff.si mēs.fal.mo.dixe.l.j.ff.de leg.j.si quando. ¶ Ité pōt esse q testis nesciet per visum id sup quo testificatur et tamé potest scire per famaz. hoc probat Bonifacius vitellin⁹. ¶ Quoniam aliquādo ille cōtra quem testes producūtur intendit opponere et excipere cōtra personas ipsorum testium vez q sunt inimici illius contra quem producuntur. ideo formetur libellus in hac forma.vz.

¶ Forma libelli.

69 Forma libelli q nō examinenť testes ob inimicitiā capitalez. et qn opponiť talis inimicitia an pri⁹ ille articulus discutiť anteq̄ recipianť et qd sit quādo inimicitia nō est capitalis.

70 Testibus pōt opponi q sunt infames vel cōdemnati de falso vel alio publico crimine.

71 Statuto dicēte q bānit⁹ de maleficio possit impune offendi si cōdēnat⁹ p maleficio requirať q veniat in tali termino ad soluendū et nō veniat et banniať an poterit impune offendi.

72 Clerico exbānito a iudice seculari an qs eum impune offendat.

73 Bannit⁹ q̄ poterat impune offendi ex forma statuti: capt⁹ ab officialibus ab alio fuit offensus an offendēs puniať: et quid de offendente bannitū existētem in carcere.

74 Bānit⁹ satisdedit idonee de soluendo: et dū iret ad soluendum fuit offensus an offendens punietur.

75 Bānit⁹ si offendatur et postea soluat an poterat accusare offendentem.

76 Statutū an possit fieri q licitū sit cuilibet offendere bānitū vel cōdēnatū.

77 Offendēs aliūz: stante statuto de quo in vers. pre. an puniatur.

78 Statutū et ordinatum est q q̄ ceperit bānitū et duxerit in fortiā cōis habeat lib.cētū quidā exbannitus de Mātua fuit capt⁹ in territorio Brixie an relaxabiť et an capiens habebit lib.c.

79 Exbānitus cparēs si de bāno libereť p publicā sniam: et pōstea aliqs cū offendat an possit defendi qz nō erat de lebro de libro bannitorum.

80 Statutū seu ordinatū est q nulla psona debeat ire post sonū cāpane que sonat de sero et ante cāpanā que sonat de mane sub pena sol.x.si cāpanari⁹ non sonat hora debita vel nullo mō sonat an inuent⁹ post horā vel ante puniet.

81 Campanarius stante ordine supraſcri pto pulsauit campanaz in matutinis dum deberet pulsare in aurora aliqs est inuentus post sonum campane ante horam debitam an punietur.

82 Campanarius an poterit conueniri ab isto qui est deceptus.

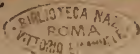
83 Statutū seu ordinatū ē q offendēs clericū puniať pēa dupli: aliqs pcussit clericū i habitu laici an pūieť pēa dupli.

84 Accusatus vel inquisitus si ad suā defensionē vel pbare negatiuā tc.an sit audiendus et quomodo procedetur.

85 Statuto pmittēte bānitū ipune offendi: si offendať et c offendētē pcedať an exceptio banni impediat processum.

86 Procurator an constitui possit ad ppoēdū exceptionē vid i pcedēti vsiculo.

69 Corani vobis dño B. potestate Placētie tc. W. fili⁹ egidij de tali loco excipiēdo dicit qd nō potestis nec debetis tales testes nominando ipos testes quos intēditis recipere et examinare sup tali accusa porrecta corā vobis p Ioā. de. saniola vel super tali inquisitiōe per vos formata c euz super eo q debuit insultasse et percussisse. C. de tali loco tc. vt in ipsa inquisitione continetur cuz dicti testes sint capitales inimici dicti. W. ppterea qz B. frater dicti. W. occidit prēz vł frēz dictorū testiū ppter q minati sunt sibi mortē: et non loquunť sibi adinuicē et deferūt arma. cauendo sibi a dictis test ib⁹ tanq̄ ab inimicis capitalibus ppter que dicit ipsos testes nō fore admittendos ad testificandū cōtra ipm et si aliter fieret per vos protestatur dictā excep. inimicitie et omnes alias sibi competentes et cōpetituras saluas contra personas et dicta dictoꝝ testiū tc. ¶ Quid si opponiť de inimicitia capitali q testes ń debēt recipi nisi pri⁹ de hoc cognoscať. videtur q iudex de



nē poterit ad cōdēnatio
nē ꝓcedi. ¶ Rñ. ꝙ nō qꝛ
fama ꝑ se nō īducit ple
nā nec sufficiētem ꝓba
tionē: vt. ff. de testi. l. iij.
§ eius rei. vbi de hoc.
62 ¶ † Sꝫ nunqd fama cū
vno teste sufficiēter pro
bat. ¶ Rñdeo videt̄ qđ
a sic[a] in casibus ciuilibꝰ:
vt. ff. de edil. edic. l. q̄ro.
in fine. Et est rō qꝛ vnꝰ
testis semiplene ꝓbat.
vt. ff. de do. p̄le. l. theo
pompꝰ. sic ⁊ fama indu
cit semiplenā ꝓbationē
similiter vel p̄sumptio.
ergo ꝓbāt plene in ciui
libꝰ. vt. ff. de excusa. l. se
cūda. ⁊ ibi nota. Sed in
criminalibꝰ secꝰ videt̄
nā ibi plenissime ꝓba
tio req̄runt̄. vt. C. de ꝓ
batio. l. sciāt. C. de penis
l. qui sententiā. extra de
testi. c. veniēs. ⁊ ibi no.
63 cū simi. ¶ † Sꝫ quot ho
mines faciūt famā. Rñ.
decem ſm ꝙ faciunt po
pulum vel parochiā. vt
x. q. iij. vnio ⁊ fama vniꝰ
parochie facit aliqd eē
notoriū. extra ð pur. ca.
c. cū dilectus. ¶ Alij di
cunt. xv. faciūt turbā. ff.
vi bo. rapt. l. pretor. § j.
¶ Alij dicūt cū nō sit bñ
exp̄ssum a iure quot ho
mines faciāt famā relī
quit̄ arbitrio iudicis dū
modo excedat̄ numerꝰ
x. vel. xv. hoim īter q̄s sit
fama vt dictū est. arg. ff.
de iure deli. l. j. § ait pre
tor. cū si. ¶ Sed tñ veriꝰ
puto ꝙ ꝑ duos testes ꝓ
b bet̄ fama[b] vt. ff. de testi.
l. iij. § eiusdē. ¶ Itē not.
Guil. in spec. ti. de noto
rio crie. § fama. ꝙ fama
cū vno teste plene ꝓbat ī
64 ciuilibꝰ: sꝫ secꝰ ī criminalibꝰ. ¶ † Sꝫ
quid erit in leui crimine ex q̄ pena pe
cuniaria ⁊ modica imponetur nunqd
vnꝰ testis cū fama sufficiat ad plenā
ꝓbationē. vt. ff. de dote p̄le. l. theopō
pus. ⁊ fama īducit p̄sumptionē. vt. ex
ð p̄sūp. c. illud. vel ꝓbationē semiple
nā. vt. ff. ð test. l. iij. § eiusdē. facit ex de
65 ꝓba. c. cū cām. de testi. ¶ † Sed q̄ro ꝑ
c quos testes ꝓbet̄ fama. Rñ.[c] per bo
nos ⁊ ꝓuidos viros ⁊ fidedignos: et
tales q̄ nō repellant̄ a testimonio. vt
extra de testi. c. j. ⁊ c. testimoniū. Nā
quilibet admittit̄ qui nō prohibet. de
testibꝰ. l. j. extra de accusa. cū oportet.
66 ¶ † Sed quid aliqui sunt recepti ī te
stes contra aliquem qui testificant̄ de
fama vel visu. reperit̄ postea qđ sunt
infames. nunqd valeat testimonium
ipsorum. ¶ Respon. nō. vt. ff. de his q̄
no. infa. l. j. de testi. l. iij. § lex iulia. nisi
in casibus exceptis. vt in. l. iul. maie.
heresis peculatꝰ ⁊ simonie ⁊c. facit. C.
de digni. l. ij. lib. xij. Que aūt sunt cria
exceptuata. no. s. q̄ accu. nō pos. circa
67 fi. ¶ † Sꝫ nunqd periurus repellit̄ a
testimonio tāq̄ infamis. ¶ Rñ. sic vi
det̄ vt. C. de trāsac. l. si q̄s maior. ¶ Cō
tra ꝙ nō. qꝛ quilibet admittit̄ q̄ nō ꝓ
hibet̄. ff. de testi. l. j. nec vlla. l. cauet.
ꝙ ꝑiurꝰ repellat̄. ¶ Itē ꝙ punit̄ stellio
natus crie. vnde nō est infamis. ff. de
crime stellio. l. j. ⁊. l. de ꝑiurio. Et hoc
q̄dē ad ꝓbatio. ꝙ non repellit̄ de iure
ciuili. Sed de iure canonico planum
est ꝙ repellit̄. vt extra de testi. c. testi
moniū. xij. q. ij. paruuli. extra de simo.
68 c. per tuas. § deniq̃ vo. ¶ † Sꝫ q̄d te
stis interrogat̄ sup̱ pluribꝰ articulis
⁊ super aliquibꝰ dicit ⁊ deponit dictū
suū: super aliquibꝰ vero dicit se nesci
re. ¶ Postea in fine interrogat̄ si de p̄
dictis omnibus est publica vox ⁊ fa
ma dicit qđ sic. modo q̄rit̄ an hoc de
beat ad oīa precedentia referri. ¶ Rñ.
dicūt quidā ꝙ solum ad ea de quibus
testificatꝰ fuit ⁊ non ad ea de quibus
dixit se nescire. ar. C. de trāsac. si ex fal
sis. circa finem. ff. de mino. l. etiā. cū si
mi. ¶ Alij dicūt ꝙ ad oīa quia verbuꝫ
generale prolatum dꝫ generaliter in
telligi.

a ¶ Quod
sic. Adde
tu et vide
Frāc. are.
in ꝯsi. xiij.
col. vj. ⁊ in
ꝯs. lx. ⁊ ibi
q̄d ī ciuili
bꝰ Alex. l
ꝯsi. cl. col.
peñ. circa
me. ⁊ l ꝯ. l.
col. iij. vſ.
q̄d p̄ra. ⁊ ī
ꝯs. lxxxix. ī
p̄n. vſ. pre
terea. l. v.
vo. ꝑ alex.
l ꝯsi. lxvj. ī
iij. volu.
Additio.
b ¶ Fama
adđ gādi.
ī tract. ma
lefi. ī rub.
qūo ð ma
leficijs co
gnoscat̄ ꝑ
īq̄sitionē.
col. ij. vſ. et
nota. ⁊c.
Hie. chu.
Additio.
c ¶ Rñ. vi
de notan
ter ꝑ Gā
di. l. ð. tra.
qūo ð ma
leficijs co
gnoscatur
qñ crimē
est noto. ī
§ nūc vi
dēdū est q̄
ad fame ꝓ
bationem
possint et
dēant ad
mitti ⁊c.
Hie. chu.

lellisi. ¶ Itē qꝛ talia verba debēt aliqd ogari. ff. si mes. fal. mo. dixe. l. j. ff. de leg. j. si quando. ¶ Itē pōt esse ꝙ testis nescit per visum id sup quo testificatur ꝛ tamē potest scire per famaȝ. hoc probat Bonifacius vitellinꝰ. ¶ Quoniam aliquādo ille cōtra quem testes producūtur intendit opponere ꝛ excipere cōtra personas ipsorum testium vcȝ ꝙ fuit inimici illius contra quem producuntur. ideo formetur libellus in hac forma. vȝ.

¶ Forma libelli.

69 Forma libelli ꝙ nō examinent testes ob inimicitiā capitaleȝ. ꝛ qñ opponit talis inimicitia an piꝰ ille articulus discutit anteꝗ recipiant ꝛ qd sit quādo inimicitia nō est capitalis.

70 Testibus pōt opponi ꝙ sunt īfames vel cōdemnati de falso vel alio publico crimine.

71 Statuto dicēte ꝙ bānitꝰ de maleficio possit impune offendi: si ɔdēnatꝰ ꝑ maleficio requirat ꝙ veniat in tali termino ad soluendū ꝛ nō veniat ꝛ banniat an poterit impune offendi.

72 Clerico exbānito a iudice seculari an qs eum impune offendat.

73 Bannitꝰ q̄ poterat impune offendi ex forma statuti: captꝰ ab officialibus ab alio fuit offensus an offendēs puniet: et quid de offendente bannitū existētem in carcere.

74 Bānitꝰ satisdedit idonee de soluendo: ꝛ dū iret ad soluendum fuit offensus an offendens punietur.

75 Bānitꝰ si offendatur et postea soluat an poterat accusare offendentem.

76 Statutū an possit fieri ꝙ licitū sit cuilibet offendere bānitū vel cōdēnatū.

77 Offendēs aliuȝ: stante statuto de quo in vers. pre. an puniatur.

78 Statutū ꝛ ordinatum est ꝙ q̄ ceperit bānitū ꝛ duxerit in fortiā cōis habeat lib. cētū quidā exbannitus de Mātua fuit captꝰ in territorio Brixie an relaxabit ꝛ an capiens habebit lib. c.

79 Exbānitus ꝯparēs si de bāno liberet ꝑ publicā fniam: ꝛ pōstea aliqs eū offendat an possit defendi qꝛ nō erat de letus de libro bannitorum.

80 Statutū seu ordinatū est ꝙ nulla psona debeat ire post sonū cāpane que sonat de sero ꝛ ante cāpanā que sonat de mane sub pena sol. x. si cāpanariꝰ non sonat hora debita vel nullo mō sonat an inuentꝰ post horā vel ante puniet.

81 Campanarius stante ordine suprascripto pulsauit campanaȝ in matutinis dum deberet pulsare in aurora aliqs est inuentus post sonum campane ante horam debitam an punietur.

82 Campanarius an poterit conueniri ab isto qui est deceptus.

83 Statutū seu ordinatū ē ꝙ offendēs clericū puniat pēa dupli: aliqs ꝑcussit clericū i habitu laici an pūiet pēa dupli.

84 Accusatus vel inquisitus si ad suā defensionē vel ꝓbare negatiuā ꝛc. an sit audiendus ꝛ quomodo procedetur.

85 Statuto ꝑmittēte bānitū ipune offendi: si offendat ꝛ ꝯ offendētē ꝓcedat an exceptio banni impediat processum.

86 Procurator an constitui possit ad ꝓponēdū exceptionē vīß l ꝓcedēti vsiculo.

69 Corā vobis dñō A. potestate Placētie ꝛc. M. filiꝰ egidij de tali loco excipiēdo dicit qḋ nō potestis nec debetis tales testes nominando ipos testes quos intēditis recipere et examinare sup tali accusa porrecta corā vobis ꝑ Joā. de. saniola vel super tali inquisitiōe per vos formata ꝯ euȝ super eo ꝙ debuit insultasse ꝛ percussisse. C. de tali loco ꝛc. vt in ipsa inquisitione continetur cuȝ dicti testes sint capitales inimici dicti. M. ꝓpterea qꝛ B. frater dicti. M. occidit prēȝ vł frēȝ dictorū testiū ꝓpter ꝙ minati sunt sibi mortē: ꝛ non loquunt sibi adinuicē ꝛ deferūt arma. cauendo sibi a dictis testibꝰ tanꝗ ab inimicis capitalibus ꝓpter que dicit ipsos testes nō fore admittendos ad testificandū cōtra ipm ꝛ si aliter fieret per vos protestatur dictā excep. inimicitie ꝛ omnes alias sibi competentes ꝛ cōpetituras saluas contra personas ꝛ dicta dictoꝝ testiū ꝛc. ¶ Quid si opponit de inimicitia capitali ꝙ testes ñ debēt recipi nisi piꝰ de hoc cognoscat. videtur ꝙ iudex de

ri ⁊c. C. de ldi. vi. tol. l. ij.
l fi. ❡ Itẽ q: istõ statutũ
est ꝯ rõnẽ. ❡ Itẽ oẽ sta-
tũ ⁊ oĩs lex dȝ esse hone-
sta ⁊ iusta ⁊ ƀȝ naturalẽ
rõnẽ. alias nõ est lex nec
statutũ necvȝ de iure. vt
ꝓbaẗ expresse. iiij. dist. c.
erit autẽ lex ⁊ hoc veri⁹
vr̃ ƀm War. de fano. sed
ꝯ vr̃: q: licitũ est oĩ ppl̃o
legẽ facere. vt. ff. de iust.
⁊ iu. l. oẽs ppl̃i. sed illud
est verũ dũmodo lex sit
iusta ⁊ rõnabilis al̃s nõ
valeret. vt. s. ꝓbatũ est.

77 ❡ † Sȝ pone ꝙ aliquis
vl̃nerauit vl̃ occidit ex-
bãnitũ vel cõdẽnatũ cre
dẽs sibi licere offendere
talẽ personã ꝓpter sta-
tutũ dictans ꝓ licitũ est
offendere exbãnitũ vel
cõdẽnatũ a. l. lib. s. q̃riẗ
nũqd offendẽs dȝ puni
ri. ❡ R̃n̄. sic vr̃ q: facit ꝯ
legẽ dei. non occides ⁊c.
q: nulli licitũ est ignora
re ⁊c. ❡ Itẽ q: facit ꝯtra
ius naturale. Iuxta illđ
qđ tibi nõ vis fieri alte-
ri ne feceris ⁊c. nõ lȝ igno
rare. vt. C. de in ius voc.
l. ij. vbi generali rõne ⁊c.
❡ Itẽ naturalis rõ ẽ ma
gis servãda quã ipa lex
ff. de bo. dã. l. cũ rõ natu
ralis. cũ sint immutabi-
lia ista talia isti. de iure
natu. §. sȝ naturalia. Itẽ
q: maleficia nõ debẽt eẽ
impunita. ff. ad. l. aquil.
ita vulnerat⁹. Itẽ q: sta
tuta nõ debẽt derogare
iuri diuino. Iuxta illud
nõ occides ⁊c. Itẽ q: iaȝ
minor tolleret legem su
perioris sui qđ esse non
debet. vt. ff. ad trebel. l.
ille a quo. §. tẽpestiuum.
Itẽȝ q: iam seruus esset

❡ Distri
cte hãc. q.
vid tu per
Mel. d̃ san
cto Ge. in
tra. bãni. l
ij. pte scđi
tp̃is. q̃õne
xxix.

maior dñ̃o suo qđ eẽ nõ põt ⁊c. ❡ E cõ-
tra qđ nõ debeat puniri: q: q̃cq̃d fecit
l. ꝑmittẽte fecit. vñ penã nõ mereẗ. C.
de adul. l. gracch⁹. ff. de adult. l. pater.
⁊. l. qđ ait. Itẽ quia iã iste esset decept⁹
C. de his q̃ ve. eta. impe. l. j. Itẽ q: cre-
dẽs sibi licere fecit vñ est excusat⁹. ff.
de adul. l. pe. facit. ff. de arbi. l. pe. §. fi.
de lib. cã. l. cũ igiẗ. §. generaliter. C. de
plagia. l. plagij. ⁊ ita fuit de facto ꝯsul
tũ ꝑ Dy. ❡ Sȝ p̃ma opi. hȝ validiores
rõnes. vñ q̃ i tali casu hȝ iudicare dili
gẽter aduertat superius allega. ⁊ alia
ad hoc spectantia. ⁊ ꝙ iustũ fuerit ob-
78 seruet ⁊ faciat. ❡ † Sȝ q̃d ordinatũ est
ꝙ q̃cũq; ceperit aliquẽ exbãnitũ ⁊ du
xerit in fortiã cõis habeat a cõi lib. c.
Quidã ceperũt quẽdã exbãnitũ cõis
Mãtue i aliẽo districtu puta Brixie.
❡ Iste bãnit⁹ excipiẽdo allegat qđ ca
ptores nõ debẽt aliq̃d habere a cõi ꝓ
tali captura ⁊ ꝙ dȝ relaxari ⁊ sue liber
tati reddi ⁊ restitui cũ nõ fuerit capt⁹
de iure. Et p̃mo: q: fuit capt⁹ extra iu-
risditionẽ cõis Mãtue ꝙ eẽ nõ dȝ. ar.
d̃ iu. om. iu. l. fi. C. d̃ sũ. tri. l. cũctos po-
pulos. vñ n̄ vr̃ factũ d̃ iure qđ fieri ñ de
buit. arg. ff. de arbi. l. quid tñ. §. labeo.
ff. de auto. p̃st. l. nulla. ❡ Itẽ q: cõdẽna
tus diciẗ qui rite cõdẽnat⁹ est ⁊c. ff. de
re iudi. l. iiij. §. ꝯdẽnatũ. cũ talis captu
ra fuerit facta cõtra ius ꝓ nulla ergo
debet haberi. C. de leg. l. nõ dubiũ. Un
de nõ vr̃ de iure relaxãdus ⁊ captores
de iure puniẽdi q̃ sua autoritate fece
rũt qđ facere nõ debuerũt. C. de exhi. 7
re. l. neminẽ. C. de iude. l. null⁹. arg. ff.
qđ met. cã. l. extat. cũ si. ❡ E cõtra vr̃ qđ
nõ sit relaxãdus q: iudex potuit req̃-
rere cõe loci: vbi dict⁹ bãnit⁹ degebat
qđ dictũ bãnitũ transmitteret ad locũ
delicti puniendũ ꝙ facere teneẗ: vt in
auẗ. q̃ in ꝓuincia. C. vbi de cri. ⁊. C. de
adul. auẗ. si ƀo. Si ergo hȝ ius iudex
ad ipȝ petẽdũ. multomagis ad puniẽ
dũ ⁊ retinẽdũ. ff. de re. iu. l. q̃ act. hȝ. ff.
de superfi. l. j. §. ait p̃tor. vñ vr̃ qđ possit
ipȝ punire ne maleficiũ remaneat ipu
nituȝ. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus.
❡ Itẽ vr̃ ꝙ illi captores nõ sint puniẽ
di: q: fecerũt. l. ꝑmittẽte. vñ pena non

merent.C.de adul.l.gracchꝰ.alias es-
sent decepti legis autoritate.ꝙ esse nõ
dz.l.j.C. de his q̃ve.eta.impe.⁊ ad hoc
ff. de adul.l.j.C. de plagi.l.plagij. Itẽ
multa fieri nõ debẽt q̃ facta tñ tenent
ff.q̃n ap.sit.l.j.§.biduũ. ¶ Itẽ q꞉ ꝑ cõ-
dẽnationẽ de ipo factã ⁊ ꝑ bãnũ forũ
iam sortitus erat dicti iudicis q̃ eũ cõ
dẽnauit.vt.ff.de iud.l.cõsensisse.⁊.l.si a
quis postea. vñ ab ipso iudice est pu-
niẽdus lz alibi aufugisset.vt.C.de epi.
⁊ cle.l.officialis. ⁊ de fal.l. si q̃s decu-
rio.in fi. ¶ Preterea iudex nõ fecit ipz
capi.ised in suã fortiã fuit deductꝰ vñ
ipm relaxare nõ dz ne maleficium sit
ipunitũ ⁊c. ¶ Itẽ iura volũt ⁊ cõcedũt
qd malefactores puniant seu capiant
⁊ ducant in fortiã cõis.C. de his q̃ la-
tro. occi.l.j.⁊.ij.de mathe.l.fi.vñ dr le-
gitime captꝰ⁊ sic in penã nõ incidit q̃
capit. q꞉ facit.l. ꝑmittẽte ⁊c. ¶ Itẽ q꞉
nõ refert qualitercũq̃ venerit i fortiã
cõis ⁊c.ar.ff.de aq̃ q̃tti ⁊ esti.l.j.§.q̃ si-
tũ. ¶ Itẽ offãlis dz attẽdere sollicite ad
capiẽdũ malefactores ⁊ adi hos puniẽ.
C.ad.l.iul. de vi pub.l.fi.ff.de of.psi.l.
iij.⁊.l. cõgruit.⁊.l. illicitas.§.illicita.
ibidẽ phẽsa cohercere ⁊c.multomagis
si hz i sua ptãte dz phire ne maleficiũ
sit ipunitũ ⁊c. nec dz relaxari ad hoc
vt hoies nõ ꝓsiliãt ad mala ꝯmittẽda.
C.de pe.l.a pena.alr bãnũ vel ꝯdẽna-
tio eẽt nulla nã hoc mõ nõ posset exe-
cutioni mãdari si de nullitate oppo-
nat. ¶ Itẽ i eo statu i quo te inuenio ⁊c.
C.de ser.expor.l.moueor. ⁊ hoc verius
79 puto.† Sz pone q̃ ꝙ q̃s fuit exbãnitꝰ
vl ꝯdẽnatꝰ post hoc ille ꝯparuit ad se
defendẽdũ ⁊ fecit suã defensionẽ ꝙ fa
cere põt vt q꞉ tꝑe citatio. vel cõdẽna.
erat infirmꝰ ita qd snia ei nõ phindica-
uit ꝓpter infirmitatẽ vl aliã cãm simi
lẽ.vt.ff.de re iudi.l.q̃situ.cũ similibꝰ.⁊
ita fuit absolutꝰ publice vl snia annu
lata publice. tñ bãnũ non erat adhuc
cãcellatũ ⁊ scriptũ i lib.rebãnitoꝝ iste
talis bãnitꝰ fuit offẽsus offẽdẽs accu-
sat ab offẽso vt puniat: iste ad sui de-
fensionẽ opponit excipiẽdo.⁊ dr ꝙ po-
tuit ipune offẽdi tãq̃ exbãnitꝰ⁊ iducit
bãnũ scriptũ nõ cãcellatũ d libro cõis.

Accusans dr qd fuit pu
blice absolutꝰ vel snia
fuit publice annullata.
vñ iste offendẽs dz ꝯdẽ
nari nõ obstãte ꝙ bãnũ
inueniat nõ cãcellatũ:
q꞉ euanuit ꝑ sniaz latã
publice.q̃rit q̃d iuris sit.
¶ Rñ.ª ⁊ vr ꝙ offendẽs
sit absoluẽdus:q꞉ cõstat
ꝙ fuit exbãnitus sic in-
excõicato dicit.vt extra
de ele.c.ꝑ venerabilẽ.§.
sunt em.⁊ de sen.excõ.c.
proposuit.ad fi.vbi de
hoc. ¶ Itẽ archiuio pu-
blico stãdũ est vbi ille re
perit in bãno scriptꝰ vt
ff.de iure fi.l.i fraudẽ.§.
quoties.vñ cũ iste offen
dẽs habeat credere qd
possit illũ exbãnitũ offẽ
dere postq̃ erat bãnuz
nõ cancellatũ nõ videt
esse in casu ꝯdẽnatiõis
sz absolutiõis cũ iusta
rõne motꝰ ꝑ formã sta-
tutoꝝ ⁊ bãni.offensã fe
cit in dictũ exbãnitũ.vt
ff.de adul.l.pe.ff.de abi-
ge.l.j.§.fi.de lib.causa.
l.cũ igit.§.⁊ generalit.
C.de pla.l.plagij.alias
esset dceptꝰ legis auto
ritate ꝙ esse nõ debet.
¶ Econtra ꝙ sit in casu
ꝯdẽna.cũ ꝯstet ꝙ publi
ce fuit absolutꝰ ꝑ sniaz
que pro veritate accipit
vt.ff.de re iudi.l.res iu-
dicata. ¶ Itẽ q꞉ fuit pu
blice ꝓnũtia.vñ nõ de-
buit offendẽs ignorare
vt.ff.de isti.l.sz ⁊ si pupil
lus.§.ꝓscribere. ¶ Itez
q꞉ publice ꝓmulgatuz
est nõ debet singuloruz
auribus intimari.ex de
po.c.j.§.j. vnde ista ta-
lia ignorare esset supi-
na ignorãtia q̃ nõ excu-

a ¶ Adde de hac.q.⁊ dic vt per Bar.i.l.penulti.ff.de adult.⁊ in l.gño.ff.de his q̃ not.infa.late ꝑ d.Mel.plene declarãtẽ in tract.bãni.in.ij.pte tertij tꝑis.q.ij.⁊ in.q.se.ponit q̃d de offendẽte bãnitũ nõ legitie cã-cellatũ de bãno ⁊ cõ-cludit ꝙ n punit.allegat Bald.in.c.j.hic fi.lex cora.⁊ Ray.in.l.nõ solũ.ff.de do.int virũ ⁊ vxo.

lat.ff.de iur.ꝛ fac.ignorã.l.nec supina. Itẽ q: ꝑ snıaʒ euanuit bãnũ ꝛ cõdẽnatio ꝯpinde dʒ haberi ac si ñ fuisset lata ar.ff.q̃ sat.cog.l.i.§.i. ¶Itẽ q: nõ vr̃ rẽ habere qui extra eã repellitur ꝛ sic nõ videt̃ bãnit⁹ qui fuit absolutus. ff. de regu.iur.l rem habere.ꝛ.l.nil tã natu rale. ¶Itẽ ignorantia delinquẽtis nõ excusat.ff.de iniur.l.cũ qui.§.iniuria. debuit eñ inquirere diligenter an ad huc esset i bãno vel nõ l ar.ff.ad mace. l.penul.de iniur.l.ꝑtor.§ ꝑterea.Item nulli priuato lʒ aliquẽ offendere regulariter.l.nullus.C.de iude.nisi l casib⁹ no.ĩ.de personis q̃ sine pe.of.pos.ꝑ totũ. ¶Itẽ q: facit cõtra ius naturale.ꝛ ꝙ tibi nõ vis ꝛc. ¶Itẽ ꝯtra ius diuinũ vt nõ occides ꝛc.q̃ iura nõ lʒ ignorare ꝛc. ¶Itẽ maleficiũ nõ dʒ esse impunitũ.vt.ff.ad.l.aquil.l.ita vulneratus ꝛ

80 hoc verius videt̃. ¶†Sed pone ordiatũ est ꝙ nulla ꝑsona debeat ire post sonũ cãpane que pulsat̃ de sero.ꝛ ante sonũ cãpane que pulsatur in aurora diei pena decẽ sol. Cõtingit qđ cãpanari⁹ nõ pulsauit cãpanã hora solita vl̃ nullo modo pulsauit.aliquis fuit inuẽt⁹ ire post horã solitã pulsandi cãpanã. nunqđ debet cõdẽnari. ¶Rñ.sic videtur si fuit inuẽt⁹ ante sonũ cãpane q: ordinamẽtum hoc dicit ꝙ est seruandũ ꝙuis durũ.ff.qui ꝛ aqui.l.ꝓspexit. ff.ad municip.l.cõstitutiõibus.de leg. iij.l.non aliter.cũ si. ¶Ecõtra ꝙ nõ q: fuit defect⁹ cãpanarij qui nõ pulsauit cãpanã hora debita vl̃ nõ pulsauit vl lo modo: sic ẽt nocere nõ dʒ q: alteri ꝑ alterũ ꝛc. ff.de reg. iur.l. non oportet. alterũ. ¶Itẽ q: sufficit si seruat̃ hora debita vel solita.ꝛ facit illud qđ cõiter alij faciũt.argu.ff.de pignor.act.l. pignꝰ.in fi.ꝛ.l.vel vniuersorũ.c.tit.ibi solebat ꝛc.ad mace.l.si qđ dr̃.cũ si. ¶Iteʒ consuetudo excusat.C.de testa.l.testamẽta.ff.manda.l.si quis negotia.§. fi. de admi.tu.l.sine herede.§.luci⁹ cũ si.

81 ꝛ hoc videt̃ veri⁹. ¶†Sed quid econtra cãpanari⁹ pulsauit cãpanã i matutinis dũ deberet pulsare i aurora diei vt dictũ est. ¶Aliqs fuit inuẽtus post sonũ cãpane ante horã debitam ꝛ solitã nunqđ debeat ꝯdẽnari. ¶Rñ. nõ vr̃ ꝙ fuit inuẽt⁹ post sonũ cãpane vñ instã habuit cãm eũdi cũ ordinamẽtũ cõcedat ꝙ post sonnm ire possit.vt.ff.ad muni.l.cõsilõnib⁹. ¶Itẽ q: dies a media nocte icipit ꝛc. vt.ff.de ferijs.l.more romano. cũ si. ¶Econtra qđ sic debeat ꝯdẽnari q: si sonauit in matutinis ꝛ añ horã debitã. ꝛ iste sciebat vel scire debebat. nõ est excusat⁹.ff. si cer. pe.l.ꝙ te. Itẽ q: sciebat ꝙ nõ erat op⁹ qđ certioraretur.vt.ff.de act. em p.l.ij. ¶Itẽ q: ista fuit supina ignorãtia credere qđ si sonauerit cãpana in matutino ꝙ esset hora debita sonata ꝛ supina ignorãtia nõ excusat.ff. de iu.ꝛ fac. igno.l.nec supina. ¶Itẽ q: nõ debuit esse nimis credul⁹.ff. de eo ꝑ quẽ fac. erit.l.j.§.dolum. ¶Itẽ q: ꝑtextu liciti nõ debet fieri illicitũ.ff.de of.ꝑsi.l. illicitas.§.illicita.ꝛ.§.ne qđ.C.de sa.san. ec.l.sub ꝑtextu.ff.de extraor.cog.l.j.cũ

82 si.ꝛ hoc puto veri⁹. ¶†Sʒ nũqđ poterit agere iste cõtra cãpanariũ ad dãnũ suũ q̃ decepit eũ in sonãdo cãpanã añ horã debitã. ¶Respõdeo sic videt̃ ar.ff.de incẽ.rui.nau.l.ne pisca.nã ipe fuit cã dãni isti⁹. ꝛ q̃ cãm dãni dat ꝛc. ff.ad.l.aql.l. q̃ occidit.§. in hoc.ꝛ in §. seq.ꝛ de ser.cor.l.j.§.fi. de sica.l. nihil. Itẽ q: imperitia ipsi⁹ cãpanarij obesse non debet vñ videt̃ teneri.ff.de reg. iu.l.imperitia.ff.loca.l.si qs dolũ.§.celsus.ꝛ.§.si q̃s vitulos. ¶Itẽ q: interest nostra ne fallamur .ff. si mensor fal. mo.dix.l.j.in prin. ¶Itẽ q: fuit in culpa tali hora pulsando.vñ tenet̃ argumẽ.ff.manda.l.si mãdauero.§. finali. ¶Econtra quod non teneatur: quia iste dicit se deceptum dicens cãpanã esse sonatã ante horã debitã: vnde nõ debet audiri contra formã ordinamẽti. Nã q̃ scit non debet certiorari.ff.de actio.emp.l.j.in fi. ¶Itẽ sibi imputet si ante horã debitã sciens iuit per terram.ꝛ dãnũ ꝙ quis sua culpa sentit sibi imputet.ff.de reg.iur.l.dãnũ. ¶Itẽ nõ debuit esse nimis credul⁹.ff. de eo ꝑ quẽ fac.erit.l.j.§.dolũ. ¶Itẽ q: sciẽti nõ infert dol⁹.C.de trãsact.l. cũ donatiõis cũ similib⁹ ꝛ hoc verius puto

83 ¶†Sed pone ordinatū est q si quis a offenderit clericū pena dupli puniat. aliqs offēdit clericū l habitu laicoꝝ si ue scholariū ⁊dū ptās ꝓcederet ꝯ istū. Iste excipiēdo ad sui defensionē. dicit q ipse cleric⁹ erat in habitu laicoꝝ et ꝓbauit. Nūqd est audiēd⁹ in sua exce ptione. ita vt nō puniat pena dupli sz simplici. ¶Rñdeo sic videt: qꝛ ignorā- tia excusa.ff.loc.l.si qs ignorās.⁊ vr̄ ca sus.ff.ð iniur.l.itē apð labeonē.§.si qs. C.de epis.⁊ cleri.l.si qua p calumniaz. cū si. ¶Sed dic cōtra per.l. cū qui.§. si mihi iniuriā.ff.de iniur.⁊.ff.ð neg.ge. l.si ꝯputaui. ¶Sz primū dictū magis
a placet. ¶†Sz pone q quidā accusat⁹
84 vel inquisit⁹ est de quodā maleficio. b ¶Iste ad sui defēsionē negat ⁊ excipiē do dicit vidēs q nō probat ꝯ eū q ipe est purus liber ⁊ extra omnē dolū ⁊ cul pam ⁊ quod est insons a dicto malefi- cio. ⁊ qð pretermisit ꝯmittere maleficiū in tali loco. ⁊ q nō potuisset comittere dictū maleficiū: quin tales q erant ibi presentes l tali loco vidissent: ⁊ ꝓbat ⁊ probare vult q homo solus ⁊ sine ipso vulnerauit ⁊c. vel qd simile ad suā in- nocētiā ⁊ defensionē. nūquid est audiē dus. ¶Rñdeo ⁊ dico q sic. qꝛ iudex hz inquirere veritatem. vt.C.de eden.l.is apð quā. de iudi.l.iudices. ¶Itē defē siōes factas ⁊c.C.de hereti.l.qm̄.de iu re fis.l.deferre.cū si. ¶Sed si testes di cāt q ipe est pur⁹ ⁊ liber ⁊ extra omnē culpā ⁊ qð ē insons a dicto maleficio ⁊ q p̄termisit cōmittere dictū malefi- ciū ⁊c. ¶Interrogati ð cā sciētie. rñde rūt ⁊ dicūt se scire ex eo q ꝯtinue ⁊ sem per fuerūt penes eū in tali loco. ⁊ vide rūt eū ꝯtinue. ita q nō potuisset se mo uere vel delinquere quin ipsi vidissent. An tale testimoniū sit sufficiēs ꝓbatio qꝛ si multi sunt i domo vel loco. ⁊ ꝯuer sant simul. ⁊ ali⁹ q nō ē i culpa accusat vel ꝯ eū inquirit. cū h possit aliter suā innocētiā purgare: cū esset in loco tūc cōmissi delicti: nisi p formā p̄dictā: qꝛ talꝫ p̄sumptio: defēsioꝝ ꝓbatio admit titur: cū pēa suos debeat tenere aucto res: ⁊ nō alios ⁊c. vnde cū aliter nō pos sit fieri ē admittēda. ar. ex̄ de testi.c. ve

a ¶Placet. Cogita tu super hoc qꝛ est di stinguēdū q aut talis offendēs fuit in culpa aut nō si fuit in culpa vt puta: qꝛ publice tenebat illū eē clericū ⁊ punit pena dupli. per ea q dicit Do Mel. i tra niēs. in. fi. c. dilecte. Itē qꝛ negatiua hoc modo probari potest. vt.ff. de pact.l.iuregē.§.q ferre. C.de proba.l. cū preci- bus. extra de fide instru men.c.cū ioānes. dūmō ꝓbetur per maiorē nūe rū testiū q̄ꝫ probatū sit ꝯ eū vel per tot dūmo-
b do sint fidedigniores[b] ar.C.de bo.pos.fm tab. l.fina. Nā maior nume rus prefertur minori ⁊ maiores p̄ferunt aliis argu.ff.de iudi.l. p mi- norē.ff.de testi.l.ob car- men.§.si testes. extra de testi.c.in nostra.⁊.ð. de testi.ver.fina. Uel posi- to q ista esset negatiua ꝓbatio: tamē est talis q hz in se multiplicē affir mitatē vel equipolētiā ⁊ talis q pōt ꝓbari ar- gumē.C.de codicil.l.nō codicillos.in aut.de he re.⁊ fal.§.si vero.⁊ p ius iurā.⁊c. vbi de hoc no.⁊ argu.ff.de inoffi.testa.l libelloꝝ. ibi nisi sedens ⁊c.ff.de pac.l.circa.§. fi. ¶Itē quod illa nega- tiua habet adiectionez loci vñ potest ꝓbari. C. de cōtrahen.⁊ cōmit.sti pu.l.optimā.in fi.⁊ hoc veri⁹ videt. ¶Itez hoc probato debet absolui cū legitimā fecerit de-

ca. bāni.l ij. parte se- cūo tpis. q.xxvi. b ¶I de- dignio.s adð m ⁊ i deð ð ple ne p se.l.c. l nfa.col.ij. ver. p̄ferūt ē testes.et ð testi. vbi late ponit qn credat testib⁹ de- ponentib⁹ sup negati ua. Dicas tn̄ qð si p accusato sūt duo te- stes: lz nō sint dignio res testib⁹ ꝯ accusatū tn̄ ceteris pib⁹ p̄fe- rūt testes p accusato gl. est l. c. si clici.lxxx ij.d. q̄ꝫ alle gat abb.l c.cū.p.mā conella.de accu. ⁊ di- cit Ab. l.c. bōc. el.j. ð cle.Car.in ꝯst. xxvij.⁊ ex illa gl. ēt

habes q in cīalib⁹ plus credit negā- tib⁹ q̄ꝫ affirmātib⁹. ⁊ ad hoc illā pōde rat. Ro.in.l.j.⁊ in.l.in illa.ff.de vb.ob. vide Feli.in.d c.cū.p.mā conella.

tensionē.⁊ suā inocētiā ostēdiderit.vt.C.de acusa.l.negāda.ad ff.l.j. C.de adul.l. serui. ff.de questi.l.j.§.si quis vltro. ibi de innocētia ⁊c. cuȝ
85 si. ¶†Sed pone ꝙ per formā statutoꝝ possum [a] offendere exbānituȝ cō munis sine pena:aliqs offendit exbānitū ꝓcedit ꝯ eū: ipe excipiēdo dicit illū esse exbānitū: ⁊sic potuisse offendi im pune.⁊ꝙ nō pōt:nec dȝ de iure ꝓcedi ꝯ ipsum ꝓpter banū:q̄rit an talis exceptio bāni sit ad mittenda: quin qō vlterius ꝓcedat:⁊ an impediat processum. Rñ.dicūt quidā ꝙ nō. q: certe sunt exceptiōes que impediūt ꝓcessuȝ ⁊ lit. ꝯtc.sicut excep. rei iud. trāsac.⁊ simi.vt.ff.de cō di.indebi.l. elegāter.§. si quis.vbi de hoc.eꝫ de lit.cōte.c.excep.li.vj.inter quos ista nō enumerant.vñ nō videt impedire ꝓcessuȝ. ¶Sȝ alij dicūt ꝯ.⁊ ꝙ est admittēda ⁊ ipedit ꝓcessuȝ cuȝ habeat naturā dilatorie exceptiōis.vt.C.d ꝓcura.l.ita demū.de probatio.l.excep.de excep. l.penul.§.fi. ⁊ iste exce. regulr̄ impediunt lit. ꝯtest. ⁊ quātuncūq; possunt dici anormala.Ista exceptio bāni ad instar exce.excōmūicat.q̄cū sit anormala, pōt oppōi ⁊ ante litē ꝯtesta.⁊ post ⁊ ante sentētiā ⁊ post qñ cūq;.vt eꝫ de excep.c.exceptiōe excōmunicat. ⁊ c.pia.de excepti.lib.vj. ¶Itē q: ꝑ talē exceptio

[a] ¶Sm̄ ād.a.de ⁊ vid.d.mo.i.l.⁊.§.ad cōmen.ff. ⁊.pu.in.col.xviij.⁊ plene ꝑ.d.maria.fo.31.l rep.c.veniēs.de accusa. et aliqd per Nelluȝ in cta.bānitoꝝ l.ij.ꝑ tesecūdi tē poris.q.xiij.

nem imponitur finis toto ꝓcessu.⁊ futurc sententie siue condemnationi. et talem exbannitum subijci omnibus penis exbannitorum vt.ff.ad tur.l.j. §.calūniatoribus.argu.ff.de cap.di. l.amissione.§.j.⁊ hoc videtur verius.
86 ¶†Sed nunquid[a] potest procurator constitui ad talem exceptionem opponendam et per ipsum opponi quod potuit impune offendi. Respondeo sic videt per.l.denuntiasse.§.si procurator.ff.de adul.de manu.vidi.l.etiā. C.e.l.neq;.ff.de procu.l.seruum quoq;.§. publice.⁊ de hoc no.S.de procu.plene de hac materia.

¶De indicijs. Rub.

1 ☞Indicium quid sit.
2 Presumitur contra te de maleficio. si malefactor qui vulnerauit aliū est in domo tua te sciente ⁊c.
3 Item si procurasti eum fugere ⁊ non permisisti eum capi.
4 Item si fuisti cum malefactore vel si inculparis ⁊ ꝓpter hoc absentasti te.
5 Itē si ille est repertus vel visus postea exire domum cum gladio euaginato ⁊ ibi repertus est homo vulneratus.
6 Item quādo iactauit se fecisse talem maleficium licet extra iudicium.
7 Item si ante minati sunt sibi adinuicem vel verba dixerint sibi iniuriosa.
8 Itē si suasit alicui vt iret per certaȝ viā vbi sciebat esse latrones vel eius inimicum qui postea eum offendit.
9 Item si culpatus alias offendit istum vel offensus fuit ab eo.
10 Item quia qui semel malus ⁊c.et preterita indicant futura.
11 Occisus reperit in domo qdā de qua visus est a plribus exire titi⁹ cū gladio euaginato an poterit titius cōdēnari.
12 Violētū indiciū est qñ aliqs est visus exire de domo habēte vnū tm̄ additū cū gladio sanguinolēto stupefact⁹ ⁊c.
13 Item capitalis inimicitia ꝙ visus fuerit exire de tali loco cum gladio euaginato ⁊ sanguinolento ⁊c.
14 Item iactantia ꝙ fecerat eū occidi ⁊c.
15 Itē si accusat⁹ de adulterio dicat se cō sāguineū excusādo.postea ꝯ hat cū illa
16 Iteȝ quando aliqs transegit suꝑ crie.

17 Violēta talia indicia vel similia vna a cū fama an sufficiant ad condemnandum ꝛ an ad tormenta.
18 Indicia violenta cum vno teste de visu an sufficiant ad condemnationez.



Videam⁹ de indicijs † dicit aūt indiciū[a] signum ꝛ demōstratio alicui⁹ maleficij ꝯmissi.vt.ff. de pscr.ver.l.solēt.insti.de pub.ind.§.fi. ¶ † Et no.ꝙ multis modis psumit ꝛ multis de causis ꝫ aliquem ꝙ fuerit culpabilis de maleficio vno mō si aliqs vulnerat vel occidit aliū ꝛ homicida ē in domo tua te sciēte cū nullā affinitatē vel amicitiā⁹ah maleficiū habere ꝛ ipm defendis.psumit cim ꝫ te ꝙ fueris ꝯscius maleficij:maxīe si vulnerat⁹ erat inimic⁹[b] tu⁹.arg.C.de his q̄ latro.occul.l.j.ff.de recepta.l.j.ꝛ.ff. de incē.rui.nau.l.ij.§.nō tm̄. ¶ Alio mō si procurasti ꝙ iste fugeret vel euaderet vel nō ꝯmisisti eū capi.ꝛ ad ptātē duci.ar.ff.de crie pecul.l.j.§.ij.de eo per quē fac.erit.l.j.in pn. ¶ † Itē si fuisti cū illo q̄ cōmisit maleficiū vel si tu es l culpatus de maleficio ꝛ ꝑpter hoc tu[c] fugis ꝛ te absentas.ar.C.de assef.l.cōsiliarios.nā fuga idicit suspitionē:vt C.de ol agro def.l.locoꝝ.ff.de suspec. tuto.l.impuberib⁹.§.ꝑpterea. ¶ † Itē si ille postea inuenit vel visus fuit exire domū cū gladio euaginate.ꝛ illic reperit hō vulnerat⁹. arg.eē de psump.c. iij.in auī.vt lic. ma.ꝛ auie.§.is quoqꝫ. col.viij. ¶ † Itē qñ iactauit se ꝛ dixit ꝙ facit tale maleficiū lꝫ extra indiciū dixerit.ar.C.de secūdis nup.l.q̄ adulteriū.cira finē. ¶ † Itē si añ murmurati sunt sine minati se adinuicē vel verba dixerint sibi iniuriosa.ar.ff.de bo.dā. l.cū rō.C.de iniur.l.si non conuitij.de edil.edi.l.si tu.§.et q̄.q: l maleficijs volūtas multū operat.ff.ad.l.cor.ꝺ sica. l.diu⁹. ¶ † Itez si suasit alicui dolose: vt iret ꝑ certū locū:vbi sciebat eē latrones vl inimicū ei⁹ q̄ postea eū offēdit. vt.ff.ad.l.aql.l.q̄ occidit.§.pe.ff.ꝺ sica. l.iij.§.alio.ff.vi bo.rap.l.pe.§.si cū.ꝛ.l. sed ꝛ si quis. ¶ † Item si culpat⁹ alias

¶ Indiciū.vide ꝺ hac diffinitiōe vltra ea q̄ ponit Ang.are.in trac.malefi.in ꝟ.fama publicata.versi.nūc videam⁹. per moder.in trac.de indi.ꝛ tortu. Addi. ¶ Et latissime per.d.Gād.l tra. malefi. in rub. de psump.ꝛ in dicijs idubitatis q̄bus plerūqꝫ ꝑcedit ad tormēta ꝛc. Hie ro.chu.

offendit istū vel offēsus fuit.ar.C.de vi pu.l.ser nos ibi qb⁹ ꝛc. ¶ † Item qꝛ q̄ semel mal⁹ ꝛc.ff.de accus.l.si cui.§.hisdem. Nā pterita indicāt futura.ff.de re mili.l.non ols.§.a barbaris.ꝛ.l.ser uoꝝ. ¶ Sūt ꝛ alia plura idicia q̄ de facto pñt occurrere q̄ bon⁹ index hꝫ cōiecturare de q̄bus nō posset tradi plena doctrina. ¶ † Sed qd:qdā vulnerat⁹ fuit vel occisus ꝛ hoc qs fecerit non plene ꝯstat ðꝫ th̄ ꝙ titi⁹ ꝯmisit dictū homicidiū ꝛ ꝑbat ꝫ eū ꝑ testes qui viderūt eū exire de domo vel vinea cū gladio euaginato[c] ꝛ postea inuent⁹ fuit hō vulnerat⁹ vel occisus. mō querit an hec sufficiāt ad hoc: vt: possit condemnari. ¶ Rñ.ꝛ vr̄ ꝙ sic.cū talia indicia sint veritati proxima arg.C.de ꝑba.l.fi. ¶ Item licet qꝛ singula per se non sufficiant tamen omnia simul iūcta plenam probationē facere videntur argumē. ff.de appel.l.si quis separatim.§.j.de excus.tutor.l.ij.§.hoc amplius. iuxta illud ꝛ que nō ꝑsunt singula multa iuuāt.facit.ff.de re mili.l. desertorem.§.is qui. et in auī.vt liceat matri ꝛ in dicto tract.de indi.ꝛ Io.de imo.l.l. fi.col.vj.ff.de here.insti.

b ¶ Inimic⁹. Adde tu ꝛ intellige si erat inimicus capitalis vl cū eo haberet litē maioris ptis bonorum. ita Bart.i l.iij.§.fin. ff.de ado.

c ¶ Euaginato. adde de ꝺ an qs possit cōdēnari ad mortē l.c. affer re.ꝑ Feli. late colū. iij.ꝛ seq.ꝺ psump. et adde Alex. in consil. xiiij. col.j. in.iij. vol. et i dictis locis de alijs indicijs indubitatis et

auic.§.illo. col. viij. Et 3 videt ꝙ nõ: q: in casib⁹ criãlib⁹ debet esse ꝓbationes luce meridiana clariores. C. de ꝓba. l. pe. de penis. l. q̃ sunt. ff. ac cu. l. singuli. cum simi. ¶ Itẽ fit indiciũ ꝑ vnũ testẽ. q̃ deponit de visu. C. ad. l. iul. maiesta. l. si qs. ſm Accur. ⁊ ẽt fit semiplena ꝓbatio. vt. ff. de dote. ꝑleg. l. theopõpus q: duo plene ꝓbãt. ff. de testi. l. vbi ergo vnus semiplene: vt no. ff. de iureiuran. l. admonendi. ¶ Sed bñ poterit talis iudex ꝑpter talia indicia ad tormenta ꝑcedere. C. de questi. l. milites ⁊ facere istũ delinq̃ntẽ cõfiteri. ⁊ postea ipsum cõdemnare ſm qualita

12 tẽ delicti. ¶ † Sũt ⁊ alia indicia violenta ⁊ magna[a]. Primũ q̃n aliquis exit de domo que nõ h̄z nisi vnũ aditũ cũ cutello sanguinolẽto stupefactus tepid⁹ ⁊ illic inuenitur homo mortu⁹: vel vulnerat⁹ de recẽti. indiciũ est magnũ ⁊ tãta ꝑsumptio sine ꝓbatio est cõtra istum talez exeũtẽ ꝙ in casu illo ſm plures doc. põt puniri dũmõ cõstet hoc ꝑ plures testes cũ sit ẽt fama vt. ff. de test. l. vbi. extra de ꝑsum. c. illud. ⁊ de ꝓba. l. fin. ¶ Pallliditas[b] eni indicat de maleficio cõmisso. argu. ff. de q̃d. l. de minore. §. fin. ¶ Gladius sanguinolẽt⁹ indicat de facinore ꝑpetrato. nã ex qualitate facti capitur cõiectura. ff. de do. inter viruz ⁊ vxor. l.

13 vtrũ qd verũ puto. ¶ † Itẽ aliud indiciũ violentũ est. pone ꝙ aliqs est occisus in vinea vel in cãpo de quo maleficio inculpaẗ Mar. ꝓbaẗ ꝯ eũ ꝙ ẽ capitalis inimic⁹ occisi. ¶ Itẽ ꝙ fuit visus euaginare gladiũ. ¶ Itẽ ꝙ fuit visus sol⁹ exire de dicto loco cuz gladio euaginato sanguinolẽto. ¶ Itẽ q: publica fama est ꝯ ipm ꝙ ꝯmisit dictuz

14 maleficiũ. ¶ † Itẽ aliud idiciũ inculpatur titi⁹ ꝙ fecit occidi. A. ꝓbaẗ ꝯ eũ ꝙ erat capitalis inimic⁹ dicti. A. ¶ Itez ꝓbaẗ ꝯ eũ ꝙ titi⁹ erat ꝓpe illũ locum vbi factũ fuit dictũ maleficiũ. Itẽ ꝓbaẗ ꝙ ipse receptauit dictũ malefactorẽ in domo commisso dicto maleficio. ¶ Itẽ q: dict⁹ malefactor erat domestic⁹ dicti titũ. ¶ Itẽ ꝓbaẗ qd ille titi⁹ minat⁹ fuit. A. ꝑdicto ⁊ dixit ꝙ ipsuz faceret occidi vł offẽdi. vel se iactauit

15 ꝙ fecit dictũ maleficiũ. ¶ † Itẽ ẽ aliud indiciũ. quidã accusat⁹ fuit de adulterio. ille se excusauit sub ꝑ textu cõsanguinitatis. ⁊ postea cõtraxit matrimoniũ cũ ea. indiciũ ⁊ ꝑsumptio est magna ꝯ eũ. C. de adulterijs. l. hi q̃. ⁊ ex h̄

16 põt puniri. ¶ † Itẽ est aliud indicium etiã in eo q̃ trãsegit sup crie q̃ dicit cõfiteri de ipso. ff. de iur. fis. l. cãs. ⁊. l. ei⁹.

17 ff. de his q̃ no. infa. l. furti. §. pact⁹. ¶ † Sz nũqd ꝑ talia indicia violẽta vel similia cũ fama poterit qs puniri ⁊ cõdemnari. ¶ Rñ. sic si rector h̄z arbitriũ sup maleficijs. tũc dicũt q̃da doc. ꝙ possũt ꝯdẽnare. q: talia idicia cũ fama bene sufficiũt. C. de ꝓba. l. fi. cũ si. ⁊ q: arbitriũ dz aliq̃d operari. vt. l. si q̃s. de leg. j. c. cũ si. Sed si nõ h̄z arbitriũ tũc dicunt quidã ꝙ etiã põt condẽnari nisi tñ in cõtrariũ ꝓbeẗ ꝙ deroget dictis indicijs. vt. s. dictũ est ⁊ plura inducũtur. vt. C. de pb. l. fi. C. quo. ap. non recip. l. obseruare. cum si. ¶ Alij contra nisi adsit alia ꝓbatio. q: ex ꝑsũptionibus vel solis indicijs nemo est dãnãdus. ff. de pe. l. absentẽ. C. de pe. l. q̃ sententiã. de accus. l. singuli cũ si. ⁊ multi docto. hoc ꝓbãt ⁊ in hoc concordant. ¶ Sz tñ ꝑ talia indicia bñ põt iudex ꝑcedere ad tormentuz vt dictum est.

18 ¶ † Sed si habeẗ dictum vnius testis

Additio. a ¶ Vide late. d. Gã di. in trac. malefi. in ru. de ꝑsũ. ⁊ indubitatis vid. s. l apo. sup ṽbo indiciũ. Hier. chu.

b ¶ Palliditas. Ad de illud. Oui. o q̃ difficile est crimẽ non prodere vultu.

de veritate qui viderit maleficiũ committi ⁊ per alios testes constaret de talibus īdicijs ⁊ etiã de fama tūc dicũt quidã posse ad condemna. procedi ꝑ iura p̄dicta. C. de ꝓb. l. fi. cũ si. ad hoc ne maleficiũ sit impunitũ. vt. ff. ad. l. a[qui]. l. ita vulneratus. ꝙ verum puto.

¶ De rumore. Rubrica.

1 ☞ Rumor quid sit.

Statuẽ† rumor[a] particularis et clamor ex incerta autoritate ⁊ sola p̄sumptione proveniens vt extra de eo q̄ cog. cõsan. vxo. sue. c. super eo. de elec. c. cũ causam. ⁊ hoc minus probat quam fama. Nam fama est cõis vicinie clamatio vt dixi. rumor vero est cũ pauci clamant. ⁊ dicunt aliquid publice vt dixi et probatur extra de regula. c. veniēs. circa princip.

¶ De presumptionibus. Rub.

1 ☞ Presumptio quid sit.

2 Presumptio isurgit. ex p̄sona: ex loco: ex tēpore taciturnitate: ex negligẽtia: ex familiaritate: ex obscuritate: ex q̄litate viri: ex dilatione: ex frequentia: ex etate.

3 Presumptio temeraria que sit.

4 Presumptio probabilis que sit et an inducat purgationē ⁊ probationē in cõtrariũ admittat ⁊ an ad fulandum moueatur index per hanc.

5 Index per istam presumptionem cũ vno teste de veritate vel simili p̄sumptiõe quid faciet in ciuilibus ⁊ quid in criminalibus.

6 Presumptio violenta ex quib⁹ insurgat per multa exempla.

7 Presumptio necessaria q̄ sit ⁊ an admittat probationem in contrarium ⁊ ad quid inducat iudicem.

8 Presumptio iuris ⁊ de iure q̄ sit et an admittat ꝓbationem in cõtrarium.

9 Presumptio iuris tantũ q̄ sit ⁊ an admittat ꝓbationē in contrarium.

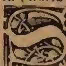
10 Presumptio tp̄is p̄cedentis q̄ sit ⁊ an recipiat ꝓbationem in contrarium.

11 Presumptio hoīs que sit ⁊ an contra istam recipiatur probatio.

12 Presumptio facti precedentis circa ventura que sit.

13 Presumptio facti subsequentis que sit.

14 Presumptio de iure tantũ q̄ sit ⁊ an probatio in ɔtrariũ recipiatur.



Equitur videre de presumptionibus.

1 †Presumptio est argumentũ ad credentiũ aliquod factũ esse surgens ex presumptionibus alteri⁹ vel cũ adiacẽtia ꝑsonarũ: vt ex. e. c. literis. vel p̄sumptio est alicui⁹ facti dubij aliquādo plena: aliqñ semiplena ꝓ-

2 batio. ¶ †Ista eñ p̄sumptio insurgit ex multis causis. s. ex p̄sona: vt ex eo. c. fi. q: q̄libet p̄sumit̄ idoneus: nisi ɔ̄riũ ꝓbet̄ q̄libet p̄sumit̄ bon⁹ ⁊c. vt. C. d. inoffi. testa. l. omnino. ¶ Item ex loco insurgit presumptio: vnde si quis inuentus est in lecto nudus cum nuda: aliqua presumit̄ fornicatio. vt extra eo. c. tertio loco. ¶ Item ex tempore insurgit presumptio. nã si mulier cohabitauit cũ viro ꝑ annũ ⁊ vltra: ⁊ postea velit ꝓbare ꝙ violẽter ɔtraxit nō audit̄ ꝓpter lapsum tp̄is. q: presumptio est cõtra eã ꝙ ipsa cõtraxerit. vt extra de sponsa. c. ad id quod per tuas. ¶ Item ex taciturnitate inducitur p̄sumptio contra officialem fugiētẽ. C. de asses. l. consiliarios. Itẽ ex negligẽtia.

a ¶ Rumor. Add. spe. i ti. de noto. §. q̄dē p̄s. nūc de rumore. ⁊ Joã. de imo. in l. fin. col. j. ff. de here. instit.

Additio. ¶ Et per gād. i tra. malefic. in rubr. de rumore occulto ⁊ manifesto ⁊c. Hier. chu.

a ¶ Bon⁹ Add. tert. l.l.nõ ois. §.a barba ris.ff.d re mili.⁊ ex p cedenti vi ta p̃sumit̃ l p̃nti siue l bonũ siue in malũ in eodem ge= nere mali. l. sicut. ff. de accusa. ⁊ in.l.iij.§. finali.ff.d suspe. tut. ⁊ dicit bar. in tract.p̃= sumptio. col.j.

nã officialis de negligẽtia tenet̃.C.d offi.p̃fe.p̃to.l.si q̃s.⁊ q̃ olim fuit negligẽs p̃sumit̃ negligens in futurum.extra eo.c.scribã. ¶ Item ex familiaritate.nã qui familiaritatẽ h̃z cũ inimico presumit̃ me⁹ inimicus.extra de appel.c.repellat̃. ¶ Itẽ ex obscuritate.vnde si iudex fert sn̄iam de nocte p̃sumit̃ nõ rite lata.extra de off.i.dele.c.cõsuluit. ¶ Itẽ ex q̃litate viri.extra de p̃bẽ.c.nisi essent. ¶ †Itẽ ex quãtitate.extra d re. eccle.nõ.alie.c.ɔsensus. ⁊ d simo.c.pares.Itẽ ex dilatiõe p̃sump. l inducit̃ q̃n cõfert̃ bñficiũ cõiuncto nõ idoneo.extra de p̃bẽ.c.grauem. ¶ Itẽ ex frequẽtatiõe.nã si clericus freqñtat monasteriũ feminarũ sine rationabili cã presumit̃ malũ facere.vt extra de vita ⁊ honesta.cleri.c.monasteria. ¶ Itẽ ex etate nã q̃ bon⁹ fuit in iuuentute sua presumitur bonus^a in senectute sua extra eodẽ.c.cũ in iuuẽtute. ¶ †Et no.q̃d p̃sũptionum alia est temeraria: alia p̱babilis:alia violẽta:alia necessaria. Temeraria p̃sumptio est illa q̃ insurgit a malis hoĩbus ⁊ a maliuolis:et ex causis vilibus: vtputa q̃r viderũt aliquẽ senez loqui cum aliq̃ muliere statim presumũt malũ. ⁊ dicũt de ea ⁊c.cuz dubia semp in meliorẽ sta tũ siue partem debeant interpretari.extra de re iudi.c.ij.xj.q.iij.absit.⁊

ista talis p̃sũ.ñ ẽ valida:nec a iure admittit̃.nec d̃z mouere aĩm iudicãtis cẽ de simo.c.l̃z helẽ.vj.q.j.c.oẽs.cũ similĩ. ¶ †Probabilis p̃sũp.ẽ est seu d̃z p̃sumptio indicis q̃ isurgit ex multis causis ⁊ suspiciõib⁹.vt.s.notaui.⁊ dixi de indicijs fama sup̱ his p̃cedẽ[illegible] a bonis ⁊ nõ a malivolis.vt.c.q̃li[illegible] ⁊ q̃n.el.ij.⁊ ista iducit purgationẽ.cẽ de pur.ca.c.si q̃s d̃z.⁊ ɔ istã admitti t̃ p̱batio l ɔtriũ vt.vij.q.j.l p̃sentiũ.extra d re iũ.c.sup̱ hoc. ¶ S̃z p̱ istã talẽ p̃sump. nõ mouet̃ iudex ad sentẽtiãdũ nisi ille deficeret l purgatiõe vt dictis iuribus.⁊.extra de coha.cleri.⁊ mulie.c. tua.Saluo q̃d l notorijs nõ inducitur purgatio:nec ẽt admittit̃ vt; extra de purga.cano.c.pe.§.his igit̃.S̃z iudex p̱cedit ad ɔdẽnationẽ vt dixi.s.d notorio. ¶ †No.tñ q̃ l̃z iudex nõ debeat p̱cedere ad ɔdẽnationẽ p̱ istã talẽ p̃sũp.q̃r ñ plene p̱bat tñ si talis p̃sũptio interueniat cũ vno teste d veritate:vel cũ alia sibi p̃sumpti.tũc fm̃ Tãcredũ plene p̱bat extra d p̱ba.c.illud.C.ne d sta.defun.l.ij.vel saltẽ mouet iudicẽ ad tormẽtũ faciẽdũ i crialib⁹. ¶ In ciuilib⁹ vo ad deferẽdũ iuriurãdũ idu cẽti talẽ p̃sumptionẽ ⁊ ipo iurãte d̃z p̱ ipo sula ferri.C.d iureiur.l.iii bonefidei.C.vñ vi.l.si q̃s.ff.d iureiu.l.admonẽdi extra d p̃sũ.c.illud ⁊.c.sicut de cõsue.cũ si. ¶ †Uiolẽta aũt p̃sũptio isurgit ex visibili p̱batiõe.⁊ ista appellat̃ p̃sũptio iuris q̃n ius p̃sumit̃ ita esse: vñ si instr̃m debiti repit̃ cãcellatũ ius p̃sumit debitorẽ liberatũ.ff.d p̱batio. l.cirographũ.ff.d pac.l.post d̃.⁊.l.labeo.cũ sim. ¶ Itẽ ius p̃sumit q̃d q̃s nõ renũat ɔsonatũ.⁊ postea cõseq̃t̃ vicariatũ.extra eodẽ.q̃r vissis. ¶ Itẽ p̃sumit ius q̃ q̃s nõ transeat de maiori dignitate ad dignitatẽ minorẽ.vt extra d cleri.nõ resi.c.j. ¶ Itẽ ius presumit q̃d vir cognouerit vxorẽ quãdiu cohabitauerit cũ ea.xxiij.q.j.nec aliq̃. ¶ Itẽ si q̃s iuuẽt⁹ fuerit sol⁹ cũ aliq̃ vt nud⁹ cũ nuda:vel p̱ siluas:⁊ nemo rs vagãtes vl ad inicẽ sol⁹ cũ sola i locis secretis presumit̃ fornicatio inter ipos.vt.s.no.⁊ extra eo.c.lr̃as.⁊.c.ter

tio.loco. Itē in accusato de leui crie in
penā relegationis. vel infra legitime
citato ⁊ fugiēte. vt. s. dixi. nā ille talis
pōt cōdēnari: qꝛ p̄sumit̄ ꝯ eū ꝓpter ta
lē fugā. ff. d pe. l. absentē. §. aduersus.
ff. de bo. liber. l. liberi inū. C. vt oēs tā
ciuiles quā criales. l. ⁊ cū si. ¶ Item si
qs denūtiauerit quē hꝫ tāq̄ suspectū
ne cū vxore loquat̄. ⁊ illa cū ipso loq̄-
tur p̄sumit̄ cōtra eū. C. de adul. aut̄. si
qs ei. ¶ Itē si qs accusat̄ de adulterio
cōmisso cū aliqua ipsa se defendit sub
spe ꝓmissiōis. ⁊ postea cū alia contra
xit mr̄imoniū vl̄ confiteri de crie de q̄
fuerat añ accusat᷒ ⁊ est p̄sumptio ꝯtra
ꝯ ipsum. vt. C. de adul. l. si qs adulter.
¶ Itē si qs inuent᷒ fuerit sol᷒ exire d
domo cū gladio sanguinolento tepi-
dus ⁊ stupefact᷒: ⁊ hoīes currūt ⁊ in-
ueniūt illic hoīem mortuum sine vul
neratū presumptio est vera cōtra istū
q̄ ipse fecerit. ⁊ idem in similibus di-
cendū est. ¶ Itē talis p̄sumptio mo-
uet iudicē ad ꝓnuntiandū ⁊ senten-
tiandū nisi doceat̄ cōtrariū vt in pre-
missis iuribus patet. ⁊ extra eo. c. lite
ras. Alij dicūt q̄ p̄dicta vera sūt ī leuio
ribus delictis. sed in alijs grauiorib᷒
nunq̄ presumptiue pōt aliqs cōdēna
ri: vt in illis in qb᷒ imponit̄ pēa mor-
tis[a] vel vltra relegationē. vt. ff. de pe-
nis. l. absentē. qꝛ in talib᷒ ꝓbationes
debent esse meridiana luce clariores.
C. de ꝓba. l. fi. C. d penis. l. q̄ suiam. cū
7 simi. ¶ † Necessaria p̄sumptio dꝛ illa
q̄ appellat̄ iuris ⁊ de iure. ⁊ hec indu- 8
cit p̄sumptionē tantā q̄ non admittit̄
probatio in contrarium: ⁊ inducit iu-
dicem ad sententiandum: verbi gra-
tia: aliquis contraxit matrimonium
ꝑ verba de futuro: et postea cognouit
eā carnaliter. Ius presumit verū ma-
trimoniū intercessisse ꝑ cōsensum. vt
extra de sponsa. c. is qui fidē. ¶ Item
in eo q̄ contraxit matrimoniū sub ꝯdi
tiōe: ⁊ postea eā cognouit p̄sumit ius
purū cōsensum interuenisse vt extra.
de cōdi. appo. c. per tuas. ¶ Itē et in
illa que dicit se inuitā traditam viro
suo: ⁊ consensit in carnalē copulā cū
eo. nā postea nō auditur: qꝛ ius presu
mit verū cōsensum ex-
tra de eo q̄ duxit ī vxorē
quā pol. per adulte. c. si
gnificauit. ⁊ q̄ ma. acc.
pos. c. insuꝑ. vel si coha-
bitauit cū viro ꝑ annū
⁊ dimidiū q̄ non recla-
mauit: postea nō audi-
tur ꝓpter cōsensum pre
sumptiuū a iure: vt ex-
tra de spōsa. c. ad id qd.
⁊. c. veniēs. ¶ Itē ⁊ ī ea
que dicit se inuitam in-
trasse religionem. vt ex
tra ne cle. vel mo. c. fin.
Et idē in tutore cōficien
te inuentariū. C. arbi.
tutel. l. fi. Et in vellcia-
no senatuscōsulto. ⁊ sēt ī
maced. se consul. C. ad
velleia. l. antique. et. C.
ad mace. l. fin. ¶ Aliqñ
admittit̄ ꝓbatio ī ꝯtrariū:
⁊ ad istas presumptio-
nes faciūt ea que notā-
tur. s. in titu. de fama. ⁊
de indicijs: ⁊ de ista pre
sumptiōe. nota. Gof. in
sua sūma de eodē. ¶ Sꝫ
alij aliter dicūt ⁊ descri
bunt sic. ¶ Presumptio
alia est iuris ⁊ de iure. ⁊
alia iuris tm̄: alia natu
re. Alia temporis prece
dentis ⁊ subsequentis.
8 ¶ † Presumptio iuris ⁊
de iure est: cum lex fin-
git ꝓ vero q̄ est falsum
vt in. l. cornalia. que fin
git hoiem mortuū tpe
captiuitatis. C. de capt.
⁊ postli. reuer. l. j. cū ali
ter post liminium quod
fingit reuersum captiū
semꝑ in ciuitate fuisse
post redijt. vt. ff. d capti.
⁊ postli. reuer. l. ne1 ter.
insti. qui. mo. ius patrie
po. soln. §. ab hostibus.
¶ Et si qñ capt᷒ erat fe-
cit testm̄ in captiuitate

[a] ¶ Mortē qñ qs ex p̄sumptiōibus possit ꝯdemnari ad mortē ꝑ Alex. ī ꝯ. xv. col. iij. ī j. vo. ⁊ Fel. ī. c. afferte d p̄sump.

te ⁊ decessit succedit ei heres institut⁹
in tali testō: ac si nunq̄ fuisset capt⁹.
ff. de testa. l. lege cor. ¶ Idem in mulie
re que presumitur stipulata dotē: licet
non fuerit. C. de rei vxo. actio. l. j. §. ac-
cidit. ¶ Idē in tutore q̄ fuit confessus
in inuentario se talia bona inuenisse
in hereditate sui pupilli. C. arbitrium
tute. l. fi. ¶ Idem ⁊ in filiofami. ⁊ mu-
liere q̄ confessa est aliq̄d inuenisse per
inuētariū. C. ad vellei. l. antiq̄. C. ad
maced. l. fi. cum simi. ¶ Et in isto non
admittit̄ probatio in cōtrariū vt in di
9 ctis iuribus p3. ¶ † Alia est presum-
ptio iuris tm̄ contra quē admittit̄ ꝓ-
batio in cōtrariū vt in filiofa. q̄ presu-
mit̄ possidere bona paterna nisi ꝯtra-
rium ꝓbet̄. C. de ꝓba. l. sine possidentis.
¶ Idē ⁊ in alio q̄ donauit vnā rē. ⁊ alia
fuit scripta in instr̄o donationis. sed
ꝓbat̄ aliter fuisse q̄3 in instr̄o cōtinea-
tur. C. de ꝓba. l. cū precib⁹. C. plus va-
lere q̄ agit̄. l. j. ⁊ per totū. ¶ Idē ⁊ in il
lo q̄ d3 mecū ꝯtraxisse in isto loco si ꝓ
bo q̄ tpe ꝯtract⁹ erā alibi debeo obti-
nere. vt. C. de cōtrahē. ⁊ ꝯmittit. stipu.
l. optimā. facit ad hoc. C. de fide instru.
l. ꝯtractus. de do. cau. nō nu. l. fi. ¶ Fa-
ciunt ad has p̄sum. oīa iura que presu
munt oīa solēniter acta nisi ꝯtrariū ꝓbe-
tur. insti. de fideius. §. fi. ff. de ver. ob. l.
sciendum. cū si. ¶ Idē in epo q̄ p̄sumit̄
habere de bonis eccl'ie q̄cq̄d h3. C. de
epis. ⁊ cleri. aut. licētiā. extra de succes.
ab intest. c. ij. vbi de hoc. ¶ Idē in mu
liere q̄ presumit̄ habere de bonis ma-
riti. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. l. quint⁹
muti⁹. C. eo. l. etiā. ¶ Idē i filiofa. q̄ p̄-
sumitur hr̄e de bonis pr̄is. C. de bo. q̄
lib. l. cum op3. §. vbi de hoc ¶ Idē ⁊ in
filio q̄ p̄esumit̄ decessisse viua matre
que in puerperio decessit. C. de inoffi.
10 test. l. si mater. ¶ † Alia est p̄sump. tē-
poris p̄cedentis vt in illo q̄ fuit accu
satus de adulterio: s3 rōne ꝯsanguini-
tatis fuit absolut⁹ ⁊ postea ipse duxit
in vxorē ipsam eandē ꝑ hoc p̄sumitur a
adulteriū ꝯmisisse. ⁊ sic d3 puniri. C. d
adult. l. si qui. nec admittit̄ ꝓbatio in
cōtrariū. Idē ⁊ milite qui aufugit ab
hostib⁹. nā si ꝓbauerit se fuisse captū

restituendus erit in suis bonis. Nam
⁊ modo presumit̄ bonus. ff. de re mili.
l. non oīs. §. a barbaris. ¶ Idem est in
illo qui est assuetus calūniari. nam et
tūc presumit̄ calūniari. ff. de accu. l. si
11 cui. §. hisdē. cū si. ¶ † Presumptio ho-
minis est q̄ presumit̄ cōtra aliquē pro
pter malā famā. vt. ff. de q̄ō. l. de mino
re. ⁊ ꝯ istum bene admittit̄ ꝓbatio in
cōtrariū extra de spōs. c. cum in tua. q̄d
me. cau. l. q̄ est verisimile. ¶ Presum-
ptio vere est qn̄ exheredo filiū meum.
nā ꝯtra me p̄sumit̄ q̄d iniuste fecerim
nisi heredes mei probēt q̄ iuste exhe-
redauerim eum. C. de inoffi. test. aut. l3
12 patri. ¶ † Alia est presump. facti pre-
cedētis circa vētura vt est videre in il
lo q̄ semel calūniatus est: q2 presumit̄
alias iterū calūniari. ff. de accu. l. si is
13 cui. §. hisdē. ¶ † Alia est facti subseque-
tis circa p̄terita vt in illo q̄ est accusa-
tus de adulterio: ⁊ sub noīe cōsangui
nitatis euasit: ⁊ postea cū ea cōtraxit
mr̄imoniū. C. de adul. l. si q̄s adulteri.
14 ¶ † Alia de iure tm̄. vt ille qui diu co
habitauit cū vxore. nā ius presumit̄
q̄ fuerit ab ipso cognita. extra de spō.
c. ad id q̄. xxij. q. j. dixit dn̄s. ꝯ hāc bn̄
admittit̄ probatio in contrariū. extra
de ꝓba. c. ꝓposuisti. cū si. ⁊ de hoc not.
pleni⁹. extra de spon. c. his qui fidē: et
de istis presump. no. ff. q̄ me. cau. l. nō
est verisimile. C. de ꝓbati. l. sine possi-
dentis. ¶ Nā bonus ⁊ discretus iudex
ex istis talibus p̄sumptionibus pote-
rit multa colligere ⁊ sui animū infor-
mare ad recte pronuntiandū ⁊ viden
dum ⁊ procedendū tam in causis cri-
minalibus q̄3 in ciuilibus.

¶ De questionib⁹ ⁊ tormētis: ⁊ q̄ per-
sone excusantur ab eis. Rubrica.

1 Questio quid sit.
2 Que persone possint torqueri.



Videndum est quid sit † questio[a]. Que-
stio autem est inquisitio
que fit per tormenta ⁊ cor
poris dolorem. ¶ Nulla igitur inter-
rogatio vel leuis non pertinet ad hoc
dictū. ff. de iniu. l. itē apud labeonē. §.

2 qstiõ. ¶ † Que aũt personę possint tor-
6 queri. ¶ Rn. tã liberi quã servi ꝛ statuliberi. vt. ff. e. l. edictũ. ꝛ. ff. de penis. l. pregnãtis. ff. eo. l. ex liberis. ꝛ. l. filiusf. §. testes. ff. de fal. l. sicut. ꝛ. l. si qs. ꝛ de re mili. l. proditores. C. eo. l. milites. vbi distincte loquit̃ q̃ ad crīa: ꝛ quo ad psonas. ¶ Excipiunt̃ tñ in dignitate positi q̃ nõ torqueri debent. C. de infa. l. nullum. vbi de hoc. C. de acces. l. null⁹ in fi. que. ll. loquunt̃ de qõnib⁹ habẽdis. ¶ Et excipiunt̃ minores. xiiij. annis. nã illi ẽt nõ debẽt torq̃ri: lz ferula possint cedi vel terreri ad veritatẽ p̄hibendã. vt. ff. eo. l. de minore ꝛ. l. ex libero. §. de minore. ꝛ. ff. ad silla. l. j. §. impuberes. ¶ Itẽ excipiunt̃ hoĩes decrepite etatis. vt. ff. e. l. de minore ad silla l. iiij. §. ignoscit̃. ¶ Itẽ decuriones ꝛ filij ꝛ eoꝝ nepotes. C. e. l. milites. ꝛ. l. diuo Marcho. ꝛ. l. decuriões ꝛ. ff. de decurio. l. fi. ¶ Fallit tñ in qbusdã criminibus in qb⁹ nec etas nec dignitas excusant. glos. est in. l. inuti. la. ij. ff. de test. vt in crīe lese maiesta. ꝛ proditiõis. ꝛ similib⁹ alijs. vt. d. l. de minore. primo. rñ. ꝛ. l. libero. §. j. ꝛ. ff. de fal. l. si qs. ꝛ de re mili. l. desertorem. §. is qui. ꝛ. l. proditores. ¶ Itẽ qñ tractat̃ de fide instrumentoꝛũ que quis ante decurionatum fecerit. C. de fal. l. si quis decurio. nam excusatur decurio. Item excusantur mulieres p̄gnantes. vt. ff. de penis. l. pregnantis.

¶ Qualiter sit fiẽda tortura. Rubri.

5 ☞ Tormenta q̃liter habẽda sint. et a quibus sit incipiendum.



5 Dico † qd tormenta nõ sũt in immẽ sum habẽda: nec quãta postulat accusator ꝛc. vt ff. de q̃sti. l. de minore. §. tormẽta. ¶ Sed qꝛ non põt tradi certa doctrina iudex dz cõsiderare etatem: fortitudinẽ: ꝛ debilitatẽ delinquẽtis cũ qualitate criminis: ꝛ prout ei cõuenire videbit̃ procedere poterit. vt. ff. de re milita. l. tertia. §. fi. ff. ad silla. l. si quis in graui. in princi. et §. puberes. itaqꝫ inculpatũ innocẽtie vel supplicio eum seruet incolumem, ff. de questi. l. qõnis modũ. ¶ Et habenda est q̃stio hoc modo: quia si plures sunt torquẽdi a timidiori est incipiẽdũ et a magis suspecto. vt ff. eo. l. j. §. j. et. l. vnius. ¶ Item si pater ꝛ filius sunt torquẽdi incipiendum est a filio in cõspectu patris: vt pr̃ timẽs de filio facilius cõfiteat̃ qꝛ de filio magis quã de seipso timet. ff. qd met⁹ causa. l. isti quidẽ. insti. de noxa. §. sed veteres. ¶ Itẽ femina pri⁹ quã masculus dz torq̃ri qꝛ citius ipsa cõfitetur cũ ipsa nõ sit tante cõstantie vt mascul⁹. C. de loffi. testamẽ. l. filia. ff. de iur. fis. l. deferre. extra de v̄borum signifi. c. forus.

¶ De quibus causis qs possit torq̃ri. Rubrica.

4 ☞ Torqueri an possit quis in ciuili ꝛ criminali causa.



4 Torq̃ri † qs põt in ciuili ꝛ criminali cã: vt veritas reperiatur: si aliter reperiri non potest. vt. ff. eo. l. diuus. et. l. ex libero. et. C. eodem. l. in summa. §. torqueat̃. sed non ex omni causa est quis torquendus. nec quelibet persona indifferenter. vt. ff. eo. l. edictum.

¶ Que indicia debeant procedere torturam.

¶ Rubrica.

5 ☞ Indicia sufficientia debẽt precedere torturam.

a ¶ Qd de hac mate. vid ẽt late p Gãd. in trac. male. in rub. de qõ. ꝛ tormen. vbi de olb⁹ q. h tradi- tis per do. vitellinũ ꝛ p Ang. in trac. male. in v̄bo fama pub. ꝛc. Hiero. chucha.

b ¶ Que ẽt. vid. ola ista i trac. Guid. de su- za. quẽ fe- cit in hac materia qõnum.

6 Indicia que ⁊ qualia debeāt torturaȝ precedere.

7 Questionis absq; formidine tormētorum quis sit effectus.

8 Confessio in tormentis vel formidine tormentorum facta an illi statur ⁊ an debeat nature cōuenire:et debeat esse possibilis.

9 Tortus si cōfiteat᷑ cōtra aliū an stet᷑ dicto suo ⁊ an inculpati per talem presumptionem poterunt torqueri.

10 Inculpato ꝺ delicto existente male fame:an poterit torqueri in aliquo casu qui non sit de exceptuatis.

11 Accusato aliquo ꝺ furto legitimis indicijs ꝓcedētibꝰ:⁊ torto si confiteatur furtū an possit iterū torqueri de alijs furtis de quibus non est accusatus.

12 Torto aliq̄ ꝓcedētibꝰ īdicijs de maleficio ⁊ nihil cōfiteat᷑ an poterit iterato torqueri sine alijs indicijs ⁊ q̄d dȝ cōsiderare iudex in questiōe adhibēda.

13 Reo adhuc non torto si ipse dicat torquentis quid erit faciendum.

14 Iudice volente aliquē torquere:si reꝰ dicat anteq̄ torqueatis me detis mihi in eas defensiōes:q: reprobabo īdicia cōtra me:quid erit faciendum.

15 Confessus crimen:si postea ante sentētiam velit reuocare confessionem dicens se errasse an possit.

16 Tortꝰ legitimis indicijs precedentibus ⁊ cōfessus si postea nō perseueret: an prior confessio sibi preiudicet.

17 Tortꝰ nō ꝓcedētibꝰ legitimis indicijs si confessus est ⁊ ꝑseueret an talis cōfessio ⁊ perseueratio sibi preiudicēt ⁊ quomodo tormentum fieri debeat.

5  Tem qꝺ † ante questionē habēdā debēt ꝓcedere indicia sufficientia ⁊ verisimilia. Nā a tormentis nō est incipiendū.vt.ff.eo.l.iij.primo respōso.nā sine ꝓsumptionibꝰ et īdicijs nō est q̄s torquēdus.ff.e.l.viijꝰ.§.in ea.⁊.l.maritꝰ.⁊.l.fi.C.de fal.l.sicut.Et est caute agendū q: plerūq; in tormētis multi perire solēt.vt.ff.ꝺ penis.l.aut dāna.§.j.⁊.C.e.l.milites.⁊.l.

6 cum cognitio.¶†Sȝ quero q̄ ⁊ qualia indicia debēt ꝓcedere.¶Rñ.vt no.B.de indicijs.¶Sȝ q: hñ in oībꝰ casibꝰ exprimi nō possunt iudex dȝ considerare si sint sufficiētia.vt dicit᷑.ff.de testi.l.iij.ibi tu magis scire potes ⁊c.sicut ēt dr̄ de mora.q᷑ olno ꝯmittit᷑ iudicis arbitrio.ff.de iure deli.l.j.§.ait pretor.facit.ff.de penis.l.hodie.Et debēt esse indicia q̄si ꝟo ꝓximiora.nā īdicia dicunt᷑ q̄si ꝟitatis demōstratiua ⁊ ꝓbationū adminicula.C.ꝺ ꝓba.l.istrā.⁊.l.fi.¶Sūt aūt indicia pars clare ꝓbatio.vt.C.q̄ te.fa.pos.l.hac ꝯsul.§.de inde ibi indicia ⁊c.⁊ insti.de pub.iu.§.fi.Nā indiciū ab indicādo dr̄.ff.de adul.l.si adulteriū.¶Itē iudex dȝ q̄rere ꝑ q̄ loca.⁊ cū q̄bꝰ ꝑsonis ꝯuersat᷑ accusatꝰ vel inculpatꝰ q: mala cōuersatio indiciū indicat.ff.de admi.tut.l.si plures.§.assidue.ff.ꝺ edi.edi.l.ediles.§.pediꝰ.vñ ph̄s q̄lis q̄s est tali delectat᷑ cōuersatiōe.¶Itē ex locoꝝ ꝯuersatiōe colligit᷑ cōiectura.vt.ff.de pe.l.aut facta.§.euenit.C.si mācip.ita fue.alie.l.fi.¶Itē dȝ inq̄rere si erat inimicus offensi.q: facilius trahit᷑ cōiectura ⁊ ꝓsumptio.cū inimicꝰ malū facere de inimico ꝓsumat᷑.vt.ff.de his q̄.vt īdi.l.si inimicitie.⁊.ff.ꝺ adi.leg.l.iij.§.fi.ff.de his q̄ vt indig.l.j.§.ꝓterea.⁊.§.seq.cū si.¶Itē dȝ inq̄rere cuiꝰ vite et cuius fame sit accusatꝰ.naȝ mala de eo opinio multū aggrauat.vt.ff.e.l.ꝺ minore.§.tormenta.⁊ facit.ff.de re mili.l.desertorē.§.his q̄ ad hostē.⁊.l.non oīs.§.a barbaris.¶Itē si fuit aliquo tꝑe minatꝰ qꝺ eū offenderet.nā erit indiciū qꝺ ore ꝓtulit.facto adimpleuerit.cū ex dictis hoīm facta ꝑsēmꝰ.C.si q̄s īpe.male.l.j.ff.de sup.leg.l.labeo.¶Itē cōsiderandū est an sit talis ꝑsona q̄ cōsueuit facere que ore suo dicebat.ff.ad.l.iul.maiest.l.famosi ⁊ an potuit facere ⁊c.⁊ an q̄ similia fecerit.¶Itē si fuit in fuga ⁊ se representare recuset.vt in aut.de exhi.reis.§.si ꝟo.coll.v.de asses.l.cōsiliarios.¶Itē dȝ iudex recipere testes morantes in loco delicti ⁊ ꝺ fama ⁊ de voce hominū dicti loci.nā ista adiuuāt ex predictis officiū iudicis vt possit faciliꝰ ad tormenta

méta pcedere.vt.ff.de fluml.l.j.§.flumen.¶Et ex pdictis ⁊ ēt alijs multis iudex pōt inqrere ⁊ formare conscientiam suam vt possit procedere ad tormēta.
7 ¶†Sȝ qro qs sit qōnis effectus absqȝ formidine tormētoꝝ.Rñ.ꝙ si qs vltro ⁊ sine tormētiȝ ꝯfiteaṭ ſȝ qdā non pōt dānari nisi ꝑseueret ⁊ sepe iterroget ꝑ diuersos dies si velit ꝑseuerare vł nō.⁊ rō ſȝ eos qꝛ ꝯfessio i crīali cā ñ statiȝ ꝑiudicat nec facit aliquā pba.⁊ sic itelligiṭ.ff.de qōsti.l.j.§.diu⁹ ibi nec statiȝ haberi ⁊c.⁊.§.si qs vltro.sȝ i cīml lib⁹ nō est ꝑseuerātie loc⁹ nec op⁹.⁊ est rō diuersitatis:qꝛ i crialib⁹ solēni⁹ est pcedeñ.vt.C.de fal.l.vnica.⁊.C.de pba.l.sciāt.⁊ de penis.l.q̄ sniam.Et qꝛ etiā crialia iudicia nō hñt similitudinē cū ciuilib⁹.vt isti.de pub.iudi.in
8 pn.¶Tu dic a ꝯ ſm Azo.⁊ hec est cōis opi.ꝙ si qs ꝯfiteaṭ spōte statiȝ est carcerād⁹ ⁊ sine alia ꝑsumptiōe dānādus vt.C.de custo.reo.l.fi.C.de pe.l.cū res. ff.de custo.reo.l.cōfes.nec obstat.§.diuus.⁊.§.si qs vltro.qꝛ ibi loquiṭ de cōfessiōib⁹ factis in tormētis ⁊ sic pōt intelligi.C.de custo.reo.ſm verū intellectū.¶Sȝ tuti⁹ puto si iudex faciat eū ꝑseuerare in cōfessiōe sua vt not.ff.de
8 custo reo.l.j.¶†Sȝ si ꝯfiteaṭ in tormētis vł formidine tormētoꝝ tūc nō staṭ dcō ei⁹ nec dȝ haberi p ꝯfesso nisi post ea spōte ꝑseueret.vt.ff.e.l.j.§.diuus.⁊ C.q̄.app.nō reci.l.ij.ff.e.l.j.§.qm̄.et est rō qꝛ qō est res fragra et ꝑiculosa ⁊c.et tūc hȝ locū.C.ḋ cu.⁊ exhi.reo.l.ij.vt iudex faciat eū osuȝ ad se venire ⁊ qrat si velit i sua ꝯfessiōe ꝑseuerare vł nō:vel
b reuocare.⁊ si ꝑseuerauerit cōfessio b tȝ alr̄s nō vt.d.§.si qs vltro.⁊.C.q̄.app.nō reci.l.ij.⁊ ḋ ola dȝ facere scribi i actis alr̄s ei nō credit.vt i.c.qm̄ ꝯ falsam.ex de pbationib⁹.¶Itē dȝ cōfessio conuenire nature:alr̄s nō credit.ff.ḋ inter. actio.l.cōfessionibus.§.j.¶Itē debet esse possibilis.alr̄s si eēt ipossibilis nō nocet.ar.ff.q̄ sentētie sine ap.res.l.fin.
9 de reg.iur.l.impossibiliū.¶†Sed qd de casu occurēti quottidie aliqs tort⁹ est ⁊ cōfiteṭ cōtra aliū.nunqd staṭ di-
c cto suo dic ani c torqnetur simpliciter

in alios ⁊ nō in se.⁊ tūc staṭ ei⁹ dicto cū alijs in dicijs.vt.C.de assess.l. null⁹.in fi.ff.e.l.edictū. ⁊.l.j.§.q̄ q̄stionē ibi efficacissimas ⁊c.vt Tuli⁹ dicit.nam tormētis verberibusqȝ fatigati q̄ dicunt ipsa veritas vł dicere saluo si dixerit ḋ inimico:qꝛ tūc nō est facile credēdū sed nec omnino ē fides adhibēda. vt.ff.eo.l.j.§.preterea.⁊ ar.ff.de testi.l.iij.in pn. ¶Si autē torqueṭ in se ⁊ alios ⁊ si de se melius confiteatur habent locum supra prime dicta. Si de se cōfiteaṭ ⁊ alijs tūc non statur dicto suo de alijs seu cōtra alios reguł̄r qꝛ de pprio crie cōfitēs nō dȝ scrutari de ꝯsciētia alterius.et ista ē regula.ff.e.l.q̄ de se.C. de accu.l.fi.¶Fallit tñ in casib⁹ in quib⁹ ei staṭ cū alijs indicijs.¶Primus in latronib⁹ ⁊ maxime isaureoꝝ.C.ḋ ser.l. pe.ff.de custo.reo.l.diuus.¶Scōs est in falsa moneta.C.ḋ fal.mo.l.j. ¶Tertius.ff.ad exhi.l. fi.¶Alius in seruo confesso i se de nece sui dñi qui interrogaṭ quo mādāte ⁊c.ff.ad sil.l.sepi⁹. ⁊.l.si percussor.⁊.d.l.qui de se.¶Alius in.l.adqi. ff.ad.l.adql.l.proinde.§. sed ⁊ si seruus.⁊ bene dixi alijs precedētib⁹ indicijs qꝛ nō dȝ interrogari de alijs.C.de questio. l.j.¶Item eius cōfessio non erit plena probatio contra alios sȝ presumptio aliqua.vt not.C.de accu.l.fi.¶Sed an per

a ¶Tu dic Addō tu et vide ḋ hoc per An.in trac.male. ⁊ ibi addi. in ṽ.cōpa ruerūt dicti inquisiti ⁊ ꝯfitenṫ totum ⁊ in trac.de in di.⁊ tor.in carta añpe nul.

b ¶Cōfessio.qñ confessio fcā post torturaȝ teneat vide ꝑ alex ā.in cōsil. xlviij.i fin. in.iiij.lib.

c ¶Dic aut.Uide mod.neapo.in tra.de sind.in ṽ.tortura. §.an steṭ dicto torti vltra ea q̄ ponunṭ ꝑ ang.i tra. malefic.in ṽbo fama publi.col. xj.ṽ.quero an ꝑ recepta ibi adḋ dētes ⁊ in col.xl.ṽ.x. supprimā impressionem.

talẽ p̄sumptionẽ poterit īculpati poni ad tormẽta. videt q sic in dic tis casib⁹ in qb⁹ ꝯfessio facit presump. in alijs ꝟo nõ. C. de accu. l. fi. ⁊. ff. de

10 questi. l. hi q. ¶ †Sz qd si ꝑsona īculpata de delicto sit male fame ⁊ cõdictionis. nũqd poterit in alijs casib⁹ exceptis p̄dictꝫ subijci qõnibus.

a ¶ Rñ. nõ de iure^a nisi p̄cedant indicia sufficientia qz nõ debuit interrogari: vt. d. l. fi. C. ꝺ accus. ⁊ si ꝯ factum fuerit non valebit iure ꝓhibente: vt. C. ꝺ legi. l. nõ dubiũ. ¶ Sz tñ iudices quidã de ꝯsuetudine ꝯtrariũ faciunt. ⁊ ꝑ eis facit. ff. eo.

11 l. i. §. diuus. ¶ †Sed qd accusat aliquis de furto et indicijs legitimis p̄cedentib⁹ torquet ⁊ cõfitet se illud furtũ cõmisisse. nunqd poterit iterũ torqueri pro alijs furtis de quib⁹ nõ est accusat⁹ ⁊ de quib⁹ nulla p̄cedãt indicia. ¶ Rñdeo nõ de iure. arg. ff. de questio. l. is qui. C. de accu. l. fi. C. q legi. ꝑso. stan. in iudi. nõ habẽt. l. momẽtanee Et est rõ: qz sup alijs nõ ꝓcedũt īdicia ⁊ sine īdicijs nullus est torquendus vt. C. e. l. milites. et C. de fal. sicut. Sz de cõsuetudine ꝯtrariũ seruat ꝑ multos assessores ⁊ male vt puto. ¶ Sed si procederet per inq̃stionẽ: tunc aliud forte esset. qz ad officiũ iudicis malefícia ꝑtinet inq̃rere ⁊ punire: vt. ff. de offi. presi. l. cõgruit. ⁊. l. iij. ⁊ extra de

12 offi. ord. c. j. ¶ †Sed qd precedẽtibus indicijs de aliquo maleficio fuit quidaꝫ tortus qđ esse potuit de iure. C. de questi. l. miles. ⁊ tñ nihil cõfessus fuit nunqd poterit iterato sine alijs indicijs nouis supuenientibus torq̃ri. ¶ Rñdeo nõ videtur. ff. de qõ. l. vnius. §. reus. ⁊. l. repe. sec⁹ si aliud nouiter ꝓbaret cõtra eũ: vt ar. ff. de ꝟ sig. l. bones. §. hoc sermone. ⁊. ff. ꝓ socio. l. si socius ꝓ filia. §. sz nec ꝯ priorꝫ. ¶ Sed assessores vani gloriosi ⁊ salutis sue immemores aliqñ seruãt ꝯtriũ ⁊ ꝓ eis. facit in aut. vt iud. sine quoquo suffra. §. opꝫ ibi indutꝫ. torqueat ⁊c. ¶ Itẽ bon⁹ iudex dꝫ ꝯsiderare ĩ tormẽto faciendo cui⁹ q̃litatis ⁊ fortitudinis sit tormentãdus. ⁊ ita tunc tẽperate torq̃re dꝫ vt corp⁹ saluũ reddat supplicio ⁊ tormẽto. vt nõ ledat multũ: vt. ff. de qõ. l. vnius

13 §. re⁹. et §. seq. ¶ †Sz qd re⁹ nõ est adhuc tort⁹: ⁊ dicit torqueatis. nũqd poterit ꝑ hoc torqueri. ¶ Rñ. nõ: nisi precedẽtibus indicijs: vt dictũ est nec per hoc est dimittẽdus: sz recipiẽde sunt ꝓbatiões ꝯ eũ. ⁊ si indicia reperiunt sufficiẽtia dꝫ torqueri s̄m criminis qualitatẽ ⁊ corꝑis fortitudinẽ. C. ꝺ qõ. l. militis. ⁊. ff. e. l. vni⁹ §. re⁹. ⁊ si ꝯfitebit vel negauerit scribat: qz aliter non credit iudici: nisi quaten⁹ ꝯstet legitimis documẽtis: vt extra de ꝓba. c. qm̃ contra falsaꝫ. ¶ Et si iudici videbit reponat in carcerẽ: ⁊ ibi demũ alie ꝓbatiões requirant ⁊ si noue supuenerint ꝓbationes vel indicia. Iterꝫ torqueat ⁊ forti⁹ q̃ꝫ primo. ff. de q̃stio. l. repet. ⁊. l. vnius. ¶ Et si cõfitebit ⁊ postea ꝑseuerauerit sponte dꝫ ꝯdẽnari: vel si ꝑ testes cõuincat: al's dꝫ absolui. C. ꝺ actio. ⁊ obl. l. negãtis. de edẽdo. l. q accusare. ff. de qõ.

14 l. ij. §. p̄terea. ⁊. d. l. vni⁹. ¶ †Sed quid dũ iudex vellet p̄cedẽtib⁹ īdicijs ꝓcedere ad tormẽta: dicit re⁹. dñe añq̃ꝫ torqueatꝫ me assignetis mihi terminũ ad defensionẽ meã faciẽdã: qz parat⁹ sum reprobare indicia ⁊ ꝓbatiões ꝯ me habitas: nunqd est audiendus. ¶ Rñ. vr q nõ. C. vbi sena. vel clari. l. iij. ⁊ qz p̄rio actor admittit ad ꝓbandũ: ⁊ re⁹ postea ad excipiẽdũ. C. de ꝓba. l. except. C. de excep. l. si quidẽ. ¶ Sz dic ꝯ: qz pri⁹

a ¶ Rñ. nõ de iure. vi de Bar. et ibi addita l. l. repe. ff. de qõ. ⁊ ad de qõ hãc opi. tz gandi. in trac. malef. l rn. de qõni. et Guido. de suza. l suo trac. tormẽ torꝫ vide Abb. in. c. j. de cõfes. ⁊ ray. in. c. qm̃. ex ꝺ te sti. ⁊ Lud. ro. in. l. ⁊ si certus. ff. sd siya.

udit ꝛ ei termin9 ðfensiōis assignat
q2 meli9 est añ tps occurrere ꝛc. q2 pos
set i tormēto deficere vel mēbro debili
tari: ꝛ nō esset i culpa: vt. ff. de pe. l. aut
dāna §. j. ¶ Itē q2 ɔfesso ꝛ ɔdēnato da
tur defensio ꝛ retractat snia si de inocē
tia ɔstiterit. vt. ff. e. l. j. §. si qs vltro. mul
tomagis isto casu: q2 meli9 est añ tps
occurrere ꝛc. facit. ff. de in litē iurādo.
l. cū furti. Itē q2 defensionis facultas
nō est denegāda. C. de iur. fis. l. defen-
siōis. imo ɔcedēda qñqꝫ reo postulāte
ff. e. l. vni9 §. cognitoꝝ. C. e. l. si qs. ꝛ hoc
verū est si petat re9 dilationē sibi dari
ꝛ assignari: vt. d. §. cognitorū. ¶ Sed si
nō petat nō dꝫ iudex assignare vt. C. de
dila. l. j. C. vt intra certū tps cri. qō ter
mi. l. ij. q intelligo ad reprobādū ꝓba
tā famā vel indicia ꝛ silia: sꝫ fundata
ꝓba. accusatorꝫ vl' iudiciis: tūc añqꝫ fe
rat snia: dꝫ iudex dilationē assignare
ad oēm defensionē. C. de ꝓba. l. exce.
ff. ad. l. aql. l. inde nerati9 §. fi. ð re mi-
li. l. desertorē §. si adic. vt possit se excu
sare: q2 monitio dꝫ pcedere vindictā:
vt ex de sen. excō. c. sacro. ¶ Et ibi no.
15 ¶ † Sꝫ pone q aliqs fuit ɔfessus [a] de
a crie postea añ sniam ðt q errauit i sua
ɔfessiōe: ꝛ vult reuocare errorē suū nū
qd pōt. ¶ Rñ. dicūt qdā doc. aut erra-
uit in facto: ꝛ tūc pōt vsqꝫ ad sniam: q2
nō vr ɔfiteri q errat. ff. de cōfes. l. ij. ff. e.
l. j. §. si qs vltro. aut in iure: ꝛ tūc sec9:
ꝛ maxime si potuerit ɔsulere pitiores.
C. de iur. ꝛ fac. ig. l. error no. ¶ Alij idi
stincte dicūt errorē nō nocere. ar. ff. de
iu. om. iud. l. si p errorē. de acq. re. do. l.
si ꝓcura. C. de ɔfessis. l. errore. de re. iu.
l. si librari9. ꝛ est rō: q2 error nō preiudi
cat veritati. C. de erro. aduoca. l. j. ꝛ q
errat n̄ fatet. ff. de ɔfessis. l. nō fatet. ꝛ
hoc veri9 puto dūmodo ɔstet de erro-
16 re añ sententiā latā. ¶ Sed quid aliqs
fuit tort9 legitime indicijs precedēti-
bus ꝛ cōfessus: ꝛ postea examinat9 ne
gat ꝛ nō perseuerat in sua confessione 18
an prior ɔfessio aliqd operet et sibi p-
b iudicet. ¶ Rñ. nō [b] q2 nō vr confiteri si
terrore tormētoꝝ ɔfes. est nisi pseueret
spōte postea: vt. ff. de cust. reo. l. si ꝓo. sꝫ
ɔtra. ff. e. l. j. §. diu9, ꝛ, C. de cust. reo. l. ij.

17 ¶ † Sed quid aliqs tor-
tus est nō pcedētib9 in-
dicijs legitimis vel pro-
bationib9 et ɔfessus est:
nunqd talis ɔfessio vꝫ ꝛ
piudicat. ¶ Rñ. nō etiā
si pseueret in ipa ɔfessio
ne. vt. ff. eo. l. diuus §. ex
quib9 ꝛ est rō: q2 nō dꝫ a
tormētis incipere iudex
nisi precedāt indicia vel
probationes ꝛc. C. de q-
stio. l. milites. vnde si ali
ter factum est non vꝫ: tā
qꝫ factū ɔ legem. C. de le
gi. l. non dubiū. ¶ Item
no. q tormentū dꝫ fieri
cum fune. nec reperit le
ge caut9: qð alr fieri pos
sit. C. ad. l. iu. maie. l. nul
lus. vñ si iudex alr facit
forte peccat. sꝫ sm tuliū
possit fieri alio modo vt
no. ff. de questi. l. edictū.

¶ De perseueratiōe
post tormentum ꝛ de
ipsius pena.

18 Perseueratio in tor
mentis que dicatur ꝛ an
preiudicet.
19 Tormēti appellatione
quid veniat.
20 Tormēti appellatione
quid intelligatur.
21 Iudice dicente extra lo-
cū torture. aut dicas ꝓi-
tatē aut te ducā ad tor-
turam si re9 cōfiteat an
dicet cōfessio facta me-
tu tormentorum.
22 Perseueratio q fit post
tormentum. in quo lo-
co fieri debeat.

SEquitur † videre
de perseuera
tione post tor
mentum. et de ea que fit
in tormentis. Nam dici
tur fieri pseueratio i tor

a ¶ Fuit
ɔfessus de
hac. qō. qñ
confessio
possit re-
uocari per
Alex. i ɔsi.
xliij. co. ij.
l. j. vo. ɔsi.
xlvij. co. v.
i ꝓsi. scðo
rñ. ꝛ ɔs. xc.
col. ij. ꝓ. ð
ꝓbo. et in
iij. vo. ɔsi.
cxij. co. iij.
ꝛ in. v. col.
ꝓ. pterea.
ꝛ i ɔs. cxix.

b ¶ Respō
deo nō. ad
de Pet. de
anc. i cōsi.
cxxij. inci.
visa inqsi
tiōe. alle.
bal. ita cō
suluisse. ꝛ
vide Bal.
l. l. nouissi
me. ff. qð
falso tuto.
auto.

mentis q̄n fit ipso existē te in ipso tormēto suspē so vel si ligat⁹ stat ad pe dē tormēti siue volucu le. & cōfitet & tūc talis cō fessio dr facta metu tor mētorū et nō preiudicat nisi postea iterū & iterū cō fiteat vel pseueret spōte & nō coacte. vt no. de cu stod. reo. l. j. ff. & est rō q2 lex equiparat confessio nē factā in tormētis vel metu tormentorū. vt ibi

19 nota. ¶ † Itē q2 tormēti appellatione oīs mala māsio ptinet: vt. ff. de in iur. l. itē apō labeonē. §. adijcit. in psi. qōnis non tñ leuis territio habenda est p tormento. facit ar. ff. de vi & vi ar. l. idem est. §. qui armati. ibi terror armorū &c. C. qd me. cā

20 l. metū. ¶ † Itē intelligo tormētum[a] nō solum si torqueatur. sed etiā si spoliat nud⁹ et ponitur ad frigus. vel si denegat sibi alimēta. vt ipse cōfiteatur. vel ponat ad fumū. vel pijciat de aqua frigida super eum tēpore frigoris vel in narib⁹ vel det sibi stampheta. vt sepissime fit. vl' qd simile molestum fiat. ar. d. l. Itē apud labeonē. §.

21 adijci. cū si. ¶ † Sz qd si iudex ducit istum tormētatum ex internallo extra locum torture. et dicat ei. aut dicas veritatē aut ducam te ad locum torture. & te ponā ad tormentum. & ipse tali terrore ductus confitetur. an videatur cōfessus terrore tormentorum. Rñ. non. q2 leuis territio est &c. vt. d. l. itē apud labeonē. §. qōnis. ar. C. φ me. cā. l. metū. j. rñ. ff. ex q̄. can. maio. l. iij. in fi. Itē q2 factū ex locū torture delusoriū vr ar. ff. si cui

22 plus q̄ p. l. fal. l. hec aūt satisdatio. † Et not. φ pseueratio q̄ fit post tormētū dz fieri i loco vbi ius reddit. ar. ff. de iust. & iu. l. pe. ff. de indi. l. si loc⁹ vel in alio loco publico & honesto. ff. d inter. ac. l. voluit & l. seq. & C. de cust. reo. l. iij. ibi publico testimonio. & debet scribi sic.

[a] ¶ Tormēta. vid alia genera tormentorū i trac. de indi. et tortu. p nouissi. seně.

¶ Forma.

23 ¶ Perseueratio facta post tormenta quō scribi debeat.

24 Confessioni seu perseuerationi an adhiberi debeāt testes. & an pluries debeat perseuerare reus.

25 Perseueratio quantū tpis internallū habere debeat a tormentis.

26 Reo mortuo aut mēbro debilitato in tormentis: vt φ teneatur iudex.

27 Reo mortuo vt supra videtur φ iudex non teneatur.

28 Unum indiciū an sufficiat ad torturā & an vnus testis.

29 Fama sola probata an sufficiat ad torquēdū quē: & an iūcta cū dicto vni⁹ testis vel alijs indicijs sufficiat.

Talis constitutus

23 † corā tali iudice ad bācum maleficiorū lecta & vulgarizata dicta accusa vel inquisitione per ordinē de verbo ad verbū. & etiā lecta & vulgarizata ei cōfes. sua. ¶ Interrogat⁹ a dicto iudice si dicit & cōfitet vt pfessus fuit. vt. s. in sua cōfessione vt per ordinē cōtinet. qui rñdit qd sic. dz scribi in actis. al's nō creditur iudici. vt in. c. q̄m contra

24 falsam. extra de pba. ¶ † Sz nūqd cō fessioni testes sunt adhibēdi. Rndeo non videtur necesse cū actis sine testibus sit credendū arg. C. de dona. l. in dona. Sed tuti⁹ est φ adhibeant saltē duo. vt. ff. de testi. l. vbi. ¶ Et not. φ pluries debet perseuerare vt no. C. de

25 cust. reo. l. j. ¶ † Sz q̄tū tps dz trāsire inter tormentū & pseueratione. et rñdeo & videt modicū arg. C. de cu. reo. l. ij. ibi sz post modicū &c. ¶ Sz pmitto indicis arbitrio. vt argumē. ff. de iure delib. l. j. §. j. Et puto quod melius est

q fiat diuersis dieb⁹ q̃ vno die ⁊ in loco indicij ad bãchũ ⁊ nõ ad locũ tormẽti. ¶ Et licet sit tuti⁹ ⁊ minus suspectũ q testes adhibeant cõfessioni ⁊ perseuerat vt dictũ est. tñ bene stabit actio factis corã iudice p notariũ in secreto ⁊ sine testib⁹. extra de testi. c. in omni. ⁊ hoc no. Azo. in summa. C. eo. §. sed ⁊ habet. et ita de cõsuetudine generali obseruat que vicẽ legis obtinet. ff. de legi. l. de qb⁹. §. incterata. ⁊. l. cũ d̃ ↄsue
26 tudi. ⁊. C. c. l. ↄsuetudinis. ¶ † Sʒ qd si tormẽtat⁹ moriat in tormẽto. vel ratiõe tormẽti vł mẽbro debilitat an teneat potestas de homicidio vł iudex. R̃ndeo sic videt. q: debet sic moderate pcedere vt supplicio salu⁹ fiat. ff. de q̃sti. l. vni⁹. §. q̃stiõis modus. ff. d̃ iniu. l. Itẽ apud labeo. §. qõni. ibi teneri ⁊c. ar. ff. ad. l. aquil. l. sed ⁊ si qñcũq. §. magistratui magna seuicia culpe annũe
27 rat. ff. de fisca. l. j. cum si. ¶ † Ecõtra qd
a nõ a dũmõ pcedãt legitima indicia vł psumptio violenta ⁊c. C. de questio. l. milites. nã quod facit ipse causa ⁊ zello iustitie ⁊ causa veritatis eruẽde in ste facit. cũ ad ipm spectat hoc facere. C. de edẽ. l. ipe. ⁊. l. seq. ¶ Itẽ facit ere quẽdo officiũ suũ ⁊c. ff. de ver. sign. l. se pe. in fi. ⁊ sic legitime fecit vnde penã nõ meret. C. de adul. l. gracch⁹. ⁊ iure executio nõ habet iniuriã. ff. de fisca. l. in lege. ff. de pub. l. licitatio. §. q illicite. ff. vi bo. ra. l. ij. §. si publican⁹. d̃ fur. l. q̃ ea mẽte. Et hoc veri⁹ videt postq̃ non cõstat q dolose egerit. q: presumitur qd rite fecerit officiũ suum. quod iurauit extra de psump. c. ad audien. ¶ Itẽ q: psumit qd nemo sit immemor salutis eterne ⁊c. ¶ Quidã alij cõtradicunt ⁊ dicũt qd tenet ⁊ est puniẽd⁹ arg. ff. de fur. l. tutor. ⁊. ff. de iniur. l. itẽ apud labeonẽ. §. q̃stioni. et in hac opi-
28 niõe fuit Guil. ¶ † Sʒ an⁹ sufficit vnũ
b indicium vt possit q̃s tormentis supponi. R̃ndeo nõ sed plura indicia exigũtur vt. C. de questi. l. milites. vbi loquitur in plurali numero indicijs plene. ⁊ lʒ nõ sufficiat vnũ indiciũ nisi sit violentum. tamẽ sufficit dictũ vni⁹ testis de visu cõcludẽtis qui nõ repellatur a testimonio. C. ad. l. iul. maie. l. si q̃s alicui. ⁊ Azo in sum. C. de q̃sti.
29 l. indiciũ. ¶ † Sʒ an sola fama pbata sufficiat vt possit ad tormẽtũ pcedi. R̃ndeo nõ: q: fama per se sola nõ probat. sʒ coadiuuat alia idicia pcedẽtia vel presumptiones. vt. ff. d̃ testi. l. iij. §. eiusdẽ vbi de hoc. ¶ Si aũt precederet dictum vni⁹ testis cũ fama post ea subseq̃ẽte que facit semiplenã pbationẽ vł indiciũ violentum. tũc potest ad tormẽtũ procedi. facit. ff. de dote pre leg. l. theopompus. vel si pcederẽt alia indicia cũ fama tũc siliter posset iudex bene ad tormẽtũ pcedere. vt plene no. s̃. de indicijs. ⁊. s̃. in ti. de fama.

¶ De confessione ⁊ contra eos quid sit fiendũ. Rubrica.

Confessionis effect⁹ quid sit ⁊ ea habita q̃d sit faciendum.
2 Sententia lata vigore confessionis quomodo impugnetur.
3 Cõfessio qñ nõ valeat ⁊ impugnari põt si fuit facta metu mortis q̃ cadere potest in constantez virum.
4 Itẽ si facta per errorẽ et probatur error.
5 Itẽ fcã p tormẽtũ nõ pcedentibus indicijs lʒ post ea perseueret.
6 Item qñ fit corã iudice incompetente.
7 Itẽ si fiat extra indiciuz ⁊ extra locũ indicij.
8 Itẽ si fit cõtra naturam vel sit impossibilis.

a ¶ Eʒ q nõ. de hoc p Ange. in tract. malefi. sm ṗmã impressionẽ in ṽbo fama publica col. xxviij. et ibi Aug. 1 addit. ⁊ vltra eũ viđ Moderñ. neapo. in trac. sindi. in ṽsi. tortura. §. an si officiat.

b ¶ Sed an. add̃ tu q hoc totũ relinqt arbitrio iudicis vt plene p Ang. in trac. malefi. col. v. ṽsi. q̃ro an vnũ idiciũ et ibi vide in addi.

9 Itē si sit incerta ⁊ d̄ delicto incerto.
10 Cōfessio facta absente accusatore an valeat.
11 Cōfessio facta a ꝓcuratore:tutore:curatore:vl' similib⁹ ꝑiudicet.
12 Cōfessio facta i secreto coram iudice ⁊ notario scribēte:an valeat qñ iudex procedit ꝑ viā inquisitionis.
13 Cōfessio facta in cā ciuili an sufficiat in criali si producatur.



Uia pleruq; accusati vel inq̄siti ꝯfitent delictū ab eis ꝯmissuȝ vidēdū est de effectu ꝯfessionis.
1 ¶†Et si q̄dē ꝯfitet spōte delictū a se ꝯmissum.cōis est opi.ꝙ ē statim carcerandus ⁊ sine alia ꝓbatiōe vel ꝓsumptione dānandus.ff.de pe.l.cū reis.d̄ cust.reo.l.si cōfessus. ¶Si vero ꝯfitent ꝑ vim tormētoꝝ ꝑcedētib⁹ legitimis indicijs vel ꝑsumptiōib⁹ ⁊c.⁊ spōte ꝑseueret siliť est dānād⁹.extra de cōfes.c.insuꝑ.de elec.c.ꝑ inq̄sitionē.ff.d̄ qōni.l.j.§.diu⁹.⁊.§.si q̄s vltro.cū si.⁊ itelligo dānād⁹ ꝑ sniam que ferēda est.nō aūt ipso iure:q: snia est necessaria.ff.de cust.reo.l.si q̄s reus.de qō.l.j.§.fi.C.d̄ pe.l.añ sniaȝ.ij.qō.j.et nos in quēꝙ.
2 ¶Sȝ ista talis snia pt ipugnari vt ñ ꝑiudicet pluri b⁹ de causis.¶Et ꝑmo rōne pupillarꝫ etatis doli ñ capacꝫ:q: ipō iure ñ ꝑiudicat sibi ꝯfessio.xxij.q.v.paruuli.⁊ est rō:q: i eo nō est intellect⁹.vt ff.de fur.l.ipuberē. ¶Idē ēt est i furioso ⁊ mēte capto ⁊ simi.vt.ff.ad silla.l.qd̄ infans de penis aut facta.§.cuēt⁹ ⁊ seq.Et idē in eis q̇ offendūt aliquē q̄ pōt offēdi sine pena:vt no.ꝫ.de ipso.q pos.offē.sine pena. ¶Itē nō ꝑiudicat ꝯfessio illoꝝ q̇ excusanť a d̄licto: q̇ aūt sint illi no.de homi.ad ñ.⁊.j.de peni.⁊ cōdē.ad ñ.siliť no. ¶Si vero cōfitēs^a est doli capax vel pubes:lȝ sit minor.xxv.annis ꝑiudicat sibi sua ꝯfessio ⁊ pūiť:vt.d.l.ipuberē.⁊.C.de pe.l.ipunitas.nec restituiť si ex dolo deliquit.C.si aduer.delic.l.j.tamē iudex pōt inspecta qualitate ꝑsone ⁊ delicti minorare et mitigare penam:vt.l.auxiliū.§.in delictis.ff.de minorib⁹.l.aut facta.ff.de pe. ¶Sȝ i delicto carnis vl' luxurie impubes nō puniť:q: hoc tale crimē non cadit i eū:vt.ff.d̄ adul.l.minor.
3 ¶†Itē impugnať cōfessio alia rōne ⁊ nō ꝑiudicat nec valet si facta est metu mortꝭ q̇ cadere pōt in cōstātē hoīem extra ꝙ met⁹cā.c.j.vl' metu tormētoꝝ ⁊ sui corporis cruciatū ēt ꝑcedētib⁹ idicijs nisi postea sponte perseueret:vt dictum est.ff.de qō.l.j.no.xxxj.q.j.lotari⁹ vl' si ꝑ fraudē exorta sit ꝯfessio vl' ꝑ vi.vt.xxv.
4 q.vj.c.j.⁊.C.ꝙ me.cā.l.j. ¶†Itē qñ facta est ꝑ errorē ⁊ ꝓbať error añ sniam.eẋ de ꝯfes.c.fi.ff.e.l.nō fateť.C.de iur.⁊ fac.ign.l.error.j.q.iiij.c.notādū.vbi d̄
5 hoc. ¶†Itē qñ fit ꝑ tormētū nō precedentib⁹ indicijs: lȝ postea spōte perseueret.ff.de questio.l.diu⁹.§.ex quib⁹.
6 ¶†Item qñ fit coram nō suo iudice^b
b extra de iudi.c.at si clerici.de cōsuetu.
7 c.ad nostrā.de appel.vt debit⁹. ¶†Itē si fit extra iudiciū ⁊ extra locū iudicij: quia oīs act⁹ iudiciarius debet fieri corā iudice ⁊ in loco iudicij: al's nō valet:vt.c.qm̄ contra falsam.eẋ de ꝓba.ibi loca designādo ⁊c.ff.de iust.⁊ iu.l.
8 peñ.cū si. ¶†Itē si fit ꝯ nām:est ipossibilis:vtputa ꝯfiteri me hodie occidisse hoīeȝ in loco lōginquo.q: ipossibile est me illic ⁊ h̓ fuisse ar.C.d̄ ꝯhē.stip.l.optimā.vl' ꝯfiteor me d̄uirginasse puellā q̄ ṽgo est ⁊ reperiť esse virgo.vl' me

a ¶Si vero ꝯfitēs.add̄ ⁊ dic plene vt ꝑ Ang.in trac.malefi.i.ṽ.cō parent ⁊to rū cōfitent col.v.ver.necnō ⁊ ibi Ang.i addit.⁊ vltra adde pari dē.Neap.in trac.de sindi.in ṽ.tortura.§.officialis posuit ṽo an cōfessio adulti.

b ¶Non suo iudice Adde idē sit suꝑ inepta accusatiōe vt per Ang.i tracta.d.ver.col.ij.ṽ.q̄ ro an ꝯfessus.

boles occidisse q viuit et hoc cõstat.ar. ff.ad.l.aqui.l.inde nerati⁹.§.fi.et.xxvij.
9 q.ij.c.cũ ergo. ¶†Itẽ nõ valet si sit incerta et de delicto incerto: vt ar.vj.q.iij. graue.et ar.ff.de cõfes.l.certũ.ff.de rei. vẽ.l.pompo.i fi. ¶† Sed nunqd valet si fiat absente accusatore tuo q est aduersarius tuus.vt. C. eo.l.certũ.§.pe-
11 nul.et extra eo.c.fi. ¶†Sed nũquid cõfessio facta per pcuratorẽ: vel tutores: vel curatorẽ: vel similes valeat et pjudicet. ¶Rñdeo si est talis cã criminalis in qua possit procura. adesse q est in omni casu nisi vbi imponit pena corporalis etc.vt.ff.de publi.iud.l.pe.§.ad crimen.et.ff.de procura.l.seruum quoq.§.publice no.tũc confessio preiudicat et valet nisi probetur cõtra cõfessionẽ.vt.ff.eo.l.certum.§. sed an ipsos etc. et extra de confes.c.fi. de appel. cum cãm.alias secus quia si nõ potest adesse in tali casu a iure phibẽte nec eius confessio preiudicat nam quod fit lege phibente nõ valet.C.de legi.l.non dubiũ.et si nõ tenet pricipale. ergo nec accessoriũ vt l regula iurĩs pncipalis.
12 facit ar.C.si a nõ cõpe.iudi.l.j.et fi. †Si vo sup maleficio pcedit ex officio iudicis per inquisitionẽ q esse põt. ff. de offi.presi.l.cõgruit.extra de offi.ordi.c. j.tũc sufficit si cõfessio in secreto fuit coram iudice et notario q scribat:qr iudex tũc fungit loco accusatoris:vñ valet si scriptura reperiat:alias sec⁹:qr nõ credit iudici nisi quatenus cõstet ex actis vt in.c.qm ꝯ falsam. extra de pba.cũ
13 si.facit.C.de testi.l.nullum. ¶†Sz nũquid cõfessio facta i cã ciuili sufficit in cã criminali si pducatur corã iudice vt possit cõdẽnari cõfess⁹. ¶Rñ.sic vr arg. C.de arbi.l.pe.§.fi.C.de edẽ.l.ij.qr acta facta i vna causa bene valẽt in alia.C. de libe.cã.l.iubem⁹. ¶Cz q nõ: qr in criminalib⁹ lucidiores exigũtur pbatiões q in ciuilib⁹:qr vbi mai⁹ est periculum ibi cauti⁹ etc.facit.C. de pba. l.sciant.de pe.l.q sciam.de adult.l. de nuntiasse.§.fi.et humanius hoc videt.

¶De penis cõdẽnatiõis et bannis et eorũ formis. Rubrica.

Bannum quid sit.
2 Pena quid sit.
3 Pena multorũ exigit cõsiderationẽ qñ imponenda venit.
4 Pena l pecunia cõsistẽte: quãtitas imponetur: quã lex ponit.
5 Pena existente corporali qño sit imponenda et que sit legitima cã augẽdi penam et que minuendi.
6 Iudex diligẽter cõsiderabit ne grauiorẽ penã imponat q iuris sit.
7 Liber hõ nõ põt ppetuis carcerib⁹ dãnari:et plus puniuntur serui q liberi.
8 Puniri non põt quis in facie.
9 Absens nõ põt pena corporali vl vltra relegationem dãnari.
10 Condemnari nullus debet nisi liquidis pbationibus cõuincatur.
11 Cõdẽnari aut absolui quis nõ debet ad clamorem populi.
12 Pena corpalis et pecuniaria an possint remitti.
13 Puniri an qs possit pecuniari l causis crialib⁹ rõe cõtumacie seu lobediẽtie.
14 Punit in expẽsis qs rõe cõtumacie.
15 Ordinari⁹ et delegat⁹ an imponẽt penam pecuniariam.
16 Arbiter an mulctã imponere possit et qño differt pena a mulcta et a pena personali appeletur sicut a mulcta.
17 Pena siue corporalis siue pecuniaria cui sit imponenda.
18 Excusat qs a pena multis modis vt hĩ.
19 Iudex circa pene ipositionẽ qd dz indagari et examinari.
20 Incipiẽs irã magis punit q alius.
21 Incertitudine existẽte p quẽ sit cõmissum delictũ qd erit faciẽdũ et qd si certũ sit delictũ et qualitas incerta:et si certũ sit delictũ et qualitas:sed incertũ quevis delinquẽtis.et si certũ sit delictũ et qualitas delicti:sed delinquẽs incertus.
22 Iudex an possit percipere suas cõdemnationes solui vsq ad talem terminũ sub pena aliqua.
23 Bãno existẽte q null⁹ intret talẽ locũ vel qd sic sub pena.x.si aliqs ꝯ faciat an statim sine alio haberi dz pro cõdẽnato:et qño fiet ad hec q aliquis statim habeatur pro cõdẽnato.
24 Processu l curia ordinarie facto et sententia lata pter absentiã: quomodo

scribetur sententia cōdemnatoria.
[illegible]5 Scribi quomodo debeat in principio quaterni sententiarum cōdemnatiōis vel absolutionis.
85 Snia an sit ferēda per os potestatis: vel capitanei vel iudicis.

T Ractādūz est de penis & bāno. Primo vidēdū est qd sit bānūz qui dpena.
1 ¶†Et qd est bānum pōt dici mandatū iudicis sub pena pecuniaria factuz vel
2 missum: vt. xvi.q.i. statuimus. ¶†Pena autem delictorum est debita castigatio que a lege imponit̄ vl̄ pena est delicti cōpetēs & iusta cohertio vel est p delicto debita castigatio. q̄ a lege imponit̄ vl̄ a legis ministro. vt a iudice q̄ est minister. legis. ff. de arbi. l. celsus.
3 ¶†Et no. q in penis imponēdis multa sunt cōsiderāda. s. causa delinquētis. psona delinquētis & in qua delinq̄tur. tps. locus. qualitas delicti. quātitas. euēt⁹. etas delinquētis. dignitas. nobilitas. sexus. sciētia. & cōditio. vt colligitur. ff. d penis. l. aut facta. & l. qdā. & l. i seruo⁊. §. fi. & ex̄ de homi. sicut. C. de vi publi. l. seruos. extra de offi. delega. c. sane. ff. de incē. rui. nauf. l. pedi⁹.
4 ¶†Itē no. q penarū alia cōsistit in pecunia & tūc ē imponēda illa quātitas que est expressa a iure vel lege. vt ē videre in cōmittēte stuprū: vt insti. de publi. iudi. §. sed eadē lege. & i raptore. vt insti. vi bo. ra. §. i. ff. e. l. i. & ij. & i similib⁹ delinqnētib⁹. vt dixi supra in singulis
5 titulis huius summe. ¶†Alia est pēa corporalis ad illos q̄ habēt gladij potestatē speciās vt presides: reges: duces & similes domini prouinciarū. vt. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. qui vniuersas. et l. cōgruit. & idem in similibus dico vt nota. supra de personis que pos. offen. sine pena in prin. et ista talis pena est imponēda secūdū qualitatē delicti. vt no. s. per singulos titulos & spāles rubricas. & hoc verū est quādo pena est terminata & certa a lege q: pene impositio est in legis potestate. & nō i arbitrio iudicis. vt. ff. ad turp. l. i. §. fin aūt. & ista pēa limitata a. l. nō pōt augeri nec diminui a iudice sine magna & legitia cā. & si cō facit grauiter punit̄. vt. C. d vi pub. l. seruos. §. fi. ¶Causa legitima ē augēdi qñ multi delinquūt q: multis crassantib⁹ & delinquētib⁹ opus ē exēplo maioris pene vt alij terreāt̄. vt. ff. de pe. l. aut facta. §. fi. C. ad. l. iu. repe. l. i. ¶Cā eñ diminuēdi est qñ qs ñ dolo se nec ex proposito. sed casu vl̄ luxuria delinquit. vt. ff. e. l. absentē. §. fi. & l. respiciē. §. delinquētib⁹. ff. de his q̄ no. infa. l. qd ḡ. §. pena grauior. vbi de hoc no. ¶Si aūt pena nō ē ordinata nec limitata a lege tūc pēa extraordinaria est i ponēda iudicis arbitrio p qualitate delicti & psone delinquētis. vt dixi d corre
6 ctiōe maleficio⁊. ¶†Itē no. q iudex diligēter dz inspicere ne grauiorē penā imponat quā iura volūt nisi qñ multi delinquūt in eodē mō delinquendi. nā tūc multis crassantibus &c. vt. s. dixi. ¶Item debet semper iudex cū temperamēto benignitatis penā imponere quā dz de iure inferre & nō cū seueritate. vt. ff. eo. l. respicieñ. §. furta. ¶Sed pr̄ vel au⁹ dz filios corrigere vl̄ nepo
7 tes. C. de emēda. ppin. l. ij. ¶†Itē no. q liber homo nō potest perpetuis vinculis damnari. C. eo. l. icredibile. ¶Itē plus puniūtur serui q̄ liberi. vt. ff. eo.
8 l. capitalis. §. fi. cū simi. ¶†Item no. q non pōt in facie aliquis puniri q: ad figuram celestis imaginis est figura
9 ta. C. eod. l. si quis in metallo. ¶†Itē nō pōt aliquis absens pena corporali vel alia vltra relegationē dānari. vt. ff.
10 eo. l. absentem. ¶†Itez not. q nullus est cōdemnādus nisi lucidis pbationibus cōuincatur. vt. C. de pba. l. sciant. nam per presumptiones nō potest aliquis damnari. Sed melius est nocētē absoluere i dubio q̄ innocētē cōdēnare vt. d. l. absentē. & fauorabiliores debēt esse iudices i dubio ad absoluēdū quā ad cōdēnādū. vt. ff. de ac. & oblg. l. aria
11 nus. ¶†Itē ñ dz iudex ad clamorē populi aliquē absoluere vl̄ cōdēnare. vt. ff. eo. l. mandat̄ q: vane voces ppli non sunt audiēde. vt. C. e. l. decurionū filij.

12 ¶†Itē no.φ pena corporalis non pōt remitti sed pecuniaria sic.C.de penis l.penam.si recte lata sit pena vel'snia facit.ff.de vbo.sig.l.si qua ⁊.C.de mō mulcta.l.fi.§.fi.¶Sȝ qȝ feci speciales titulos.vt.ī.patet in hac summa specificādo qliter i qlibet delicto qs puniat̄ nō fui ad p̄sens lati⁹ prosecutus
13 hāc materiā de penis.¶†Itē in causis ciuilib⁹ rōne cōtumacie ⁊ inobediētie qs punit̄.qn̄qȝ pecuniariter.vt C.de modo.mul.l.eos.ff.si qs ius di.n
14 obtemp.l.j.⁊.ij.⁊ p totū.¶†Itē punitur in expēsis.vt.C.de iudi.l.sancim⁹. ff.de iudi.l.eū quē temere.extra de pe.
15 c.calūniā.¶†Itē no.qđ nō solū ordinari⁹ imponit penā pecuniariā.vt extra eo.c.dilect⁹.⁊.ff.si qs ius di.non obtēpe.l.j.Sȝ qlibet delegat⁹.vt.ff.ð
16 iud.l.ij.§.fi.C.de spo.l.ij.¶†Itē arbiter etiā mulctā iponere pōt.nā pena ꝑprie,est in ꝑsona.⁊etiā i pecunia qn̄ est certa a iure īducta.mulcta aūt est pena pecuniaria q̄ a iudice irrogat̄. vn̄ a pena ꝑsonali nō apellat̄ sȝ a mulcta sic ꝑȝ Goffre.ff.de vboꝝ significa.
17 l.si qua pena.¶†Itē no.qđ siue sit pena corporalis siue pecuniaria est iponēda soli delinquēti ⁊ non aliȷ.C.e.l. sancim⁹.⁊ etiā agēti ⁊ cōsentiēti ⁊ mādāti ⁊ similib⁹.Nā agētes ⁊ cōsentiētes ⁊c.C.de episco.⁊ cleri.l.si quēqūā. C.de accus.l.nō id minus.C.de hȷs q̄ latro.occul.l.j.⁊.ij.cū simi.Fallit i crimine lese maiestatis ⁊ heresis vbi ēt
18 filȷ puniunt̄.¶†Itē no.qđ qs excusat̄ a pena rōne etatis:vt infans.¶Itē rōne furoris:vt furiosi.vt.ff.ad silla.l.qđ infās.¶Itē rōne violētie absolute.extra qđ met⁹ cā.c.sacris.l.distin.c.ponderet.¶Itē ratione iuste ignorantie. xxiij.q.j.p bellicā ⁊.c.in locū.¶Iteȝ rōne magne necessitat̄:vt famis.Itē rōne diuine reuelatiōis.vt:extra ð diuortȷs.c.gaudemus.¶Itē ꝑpter iustā cām.ff.q̄ satisda.cogā.l.fi.extra de pigno.c.significāte.¶Itē rōne ebrietatis.vt.xv.qō.sane.⁊.c.inebriauerit. Itē insania excusat.xv.questio.ij.in-
19 sani ⁊ hui⁹ similia.¶†In summa no. circa pene impositionē φ iudex debet examinare.⁊ indagare subtiliter qua mēte malefactor cōmisit maleficiū ⁊ si inuenit̄ illud fecisse errore vel casu n puniāt a iure.ff.ad turpil.l.calūniat̄. de falsis.l.j.§.diuus.ff.de sica.l.j.de ābig.l.j.in fi.de adulte.l.miles.§.mulier.qȝ ignorātia excusat quem qn̄qȝ a delicto.vt.ff.loca.l.si qs ignorans.§.si quis ⁊c.cū similibus.¶Itē casus excusat a delicto ⁊ idem in aliȷs casib⁹ qs excusatur:vt.ī.not.¶Item debet considerare causam ⁊ finem maleficȷ commissi:vt est videre in illo qui causa libidinis fregit ostiū domus ⁊ ali⁹ intrauit ⁊ furat⁹ fuit.nam fractor domus non tenet̄ pro illo furto:quia nō fregit animo furandi ⁊c.ff.de furtis. l.verū qȝ in maleficȷs poti⁹ spectatur voluntas quā exitus de iure cōmuni: vt.ff.de ver.sig.l.diuus.de iniurȷs.l. iij.§.fi.¶Itē qȝ delictū nō studiose cōmissum non pōt dici delictum.vt.d.l. diuus.C.si aduersus dlictū.l.j.¶Nā iudex dȝ potius presumere malū contra illū qui gladio malitiose aliquem percutit quā cōtra illū qui gladio nō apto ad maleficium ita de facili committendū:vel contra eum qui cum ligno vel alia re malitiose delinquit.vt ff.de sica.l.j.§.diu⁹.Ibi sed claua ⁊c. ff.de re mili.l.omne delictū.§.si quis. ¶Itē vulneris magnitudo inspicienda est.vt.ff.de iniurȷs.l.vulneris magnitudo.¶Itē ⁊ i qua parte corporis vt in facie vel alio loco:vt insti.de iniurȷs.§.atrox.¶Itē cuius vite vel cōditiōis sit percussor vel delinquēs et cui⁹ fame sit.⁊c.ff.de qōni.l.de minore
20 ¶†Itē qȝ inceptor rixe magis punit̄ quā alius cuȝ ipse fuerit qui prebuit causam toti⁹ maleficȷ:vt.ff.de seruo corrupto.l.hoc iudicio.§.j.C.ad.l.iuliā.de vi publi.l.qm̄ ibi maleficiorum cām prebuit.Nam ista ⁊ alia similia dȝ bonus iudex cōsiderare.facit'extra
21 de elec.c.ad apostolice.¶†Itē nota φ si est incertum delictum esse cōmissuȝ per aliqueȝ φ nullus est puniendus. sed soli deo relinquitur q̄ omnia nouit ⁊c.¶Si vero est certum delictum esse ꝯmissuȝ.sed est incerta qualitas

delicti:vt qꝛ cōſtat aliquē eſſe vulne-
ratū cū ſanguis effuſione:ſed neſcitur.
virū cū gladio vel manib⁹ vacuis:tūc
debem⁹ ꝑſumere ꝙ minimū eſt:vꝫ ꝑ-
cuſſione eſſe factā poti⁹ manib⁹ va-
cuis:qꝛ minoꝛ pena i dubio eſt impo
nēda:vt.ff.ď pe.l.ꝑſena.ꝛ.l.pe.ꝛ.l.eſt.
§.qđ g.¶Sꝫ vbi eſt delictū certū ꝛ q̄-
litas delicti certa.ſꝫ tñ incertū ē que
vis delinquētis tūc ꝑſumiť animus
delinquēdi quē habuit qꝛ facti atro-
citas idncit ꝑſūptionē ꝯ delinquētē:
dūmō ſit ꝑſona habilis ꝛ potēs ad de
linquēdū.vt.ff.de ſicarijs.l.j.ꝛ etiā qꝛ
omne maleficiū praue ꝑſumiť actuꝫ:
vt in.l.ſi nō ꝯuitij.C.de iniurijs.C.ď pe.
l.īpunitas.¶Itē vbi eſt certū delictū
ꝛ certa q̄litas delicti:ſꝫ ꝑſona q̄ delin-
q̄t eſt icerta vt qñ plures in rixa delin-
quunt nec ſciť q̄s fuerit.tūc oēs saltē
aquil.puniunť ad dānum.vt.ff.ad.l.
aquiliā.l.itē mella.§.ſi plures.ſed nō
puniť corne.de ſica.qꝛ ſm illā legem
ictus cuiuſꝗ conſiderandus eſt ꝛc.vt
ff.ad.l.corne.de ſica.l.ſi.ꝛ in dubio de
bemus magis abſoluere quā cōdēna
re.vt.ff.eo.l.abſentē.ꝛ de actio.ꝛ obli
ga.l.arrianus.vel q̄libet cōdēnabiť pe
na extraoꝛdinaria:ꝓut iudici videbi
tur inſpecta q̄litate delicti ꝛ qualita-
te perſonarū delinquentium.Ut.ff.e.
l.aut facta.ff.de extraoꝛdi crimi.l.j.cū
ſi.vt maleficiū nō remaneat impuni-
21 tum.¶†Sꝫ nunq̄d iudex pōt ꝑcipere
ſuas cōdēnatiōes ſolui vſꝗ ad talem
terminum ſub pena tertij vel q̄rti vel
pluris.Rñdeo ꝙ ſic puto.ar.ff.de vſu
ris.l.ſella.ꝛ.l.Cai⁹ ſtich⁹.ff.ſi certum
petať.l.lecta.ꝛ eſt rō.qꝛ pōt ſuā iuriſdi
tionem defendere penali iudicio.ff.ſi
23 q̄s ius dice.nō obtēpera.l.j.¶†Sed
pone poteſtas vel iudex fecit poni ta
le bānū vel tale ꝑceptū publice fieri
fecit ꝙ nulla ꝑſona intret talē locuꝫ:
vel aliq̄d aliud faciat in tali loco ſub
certa pena ꝛ bāno.x.li.venit aliq̄s et
cōtra fecit an ipſo facto dꝫ haberi pro
cōdēnato ſine inquiſitiōe vel cōdēna
tiōe.Rñdeo nō:ſed opus eſt ꝙ fiat in
banno vel p̄cepto ſic.¶Condemno
quicūꝗ intrauerit talē locum vel tale

quid fecerit:tūc cōtrafaciens ipſo fa-
cto eſt cōdemnatus ꝛ nō indiget ꝙ de
nouo fiat inquiſitio vel condemnatio.
¶Sic etiā eſt in excōicato extra de eo
qui.fur.oꝛ.ſu.c.j.de iure patro.c.rela-
tū.no.de ſimo.c.ſicut.ď ſagitta.c.j.vbi
de hoc.¶Sed poterunt cōtrafactores
de facto cōpelli ad dictā penā ſine bā
nuꝫ per iura p̄dicta cū ſimilib⁹.nec
poterūt appelare.qꝛ in talib⁹ exactio
eſt quedā executio.ꝛ ab executiōe non
appellať.C.quō ꝛ qñ iudex.l.ꝑ execu-
24 tio.¶†Itē no.ꝙ ſi ꝑ viā oꝛdinariā vt
ꝑ accuſationē fuerit ꝓceſſum:ſed pro
pter contumaciam ferat ſniam:tūc ſi
poteſt ſcribi ſnia cōdēnatoꝛia in prin-
cipio quaterni ſic ſcribetur.

25 In nomie † domini

amē.Iſte ſunt cōdemnatiōes ꝛ ſenten
tie ꝯdēnatiōis.vel iſte ſunt ſnie abſo-
lutiōis:vel abſolutiōes facte per nobi
lē virū dñm.M.ptātem vel capitaneū
ciuitatis Mātue de oīb⁹ ꝛ ſinglis īfra
ſcriptis ꝑſonis ꝓ ſinglis īfraſcriptis
delictis ꝛ exceſſib⁹ ꝓut īferi⁹ ꝑ ſingu-
26 la cōtineť.¶†Et eſt notādum.ꝙ ſnia
eſt ferēda ꝑ os ipſi⁹ ptātis vel capita
nei vel iudicis ꝛc.ꝛ aliter lata non vꝫ
C.de ſentētijs ex periculo recitā.l.j.et
ij.ꝛ ſi.ꝛ.ff.de ar.l.diē.l.pñ.ꝛ.l.nō diſtin
guem⁹.§.ꝙ ſi hoc niſi perſona ſit illu-
ſtris.nā pōt per aliū ferre ſniam:vt in
auť.vt ab illuſtri.§.ſancim⁹.colum.v.
Sꝫ ď ꝯſuetudine Italie notari⁹ legit.
ꝛ poteſtas vel iudex poſtea dicit.ꝛ ita
cōdemno ꝛ ſic ꝓnuntio ꝛ abſoluo ꝛ be
ne valet et ita obſeruatur.quia bñ eſt
lata per os ipſius iudicis.

¶Alia forma condemnationis.

27 Forma condemnationis reo exi-
ſtente contumace.

27 Nos†.M.p̄dict⁹

ptās.Infraſcriptas condēnatiōes da
mus ꝛ ꝓferim⁹ in hūc modū.M.fili⁹
Io.de ferris denūtiat⁹ accuſat⁹ de Pe
tro filio.B.i eo.ꝛ ſuꝑ eo ꝙ dict⁹.M.de
anno ꝛ mēſe tali fecit īſultū ꝯ ipm Pe
trū irato aīo ꝛ malo mō cū vno cultel-
lo feritoꝛio de ferro in ciuitate Mātue

in Arterio maiori in vicinia .S. Gervasij. in via publica ante domum magistri fratris medici. ⁊ ipm̄ Petrum per cussit ⁊ vulneravit. cū ipo cultello i facie ex cuius ꝑcussiōe sanguis exivit. quē citari ⁊ moneri fecimꝰ vt ad terminū iā elapsum corā nobis ⁊ nostra curia cōpareret ad se defendēdū ⁊ excusandū a dicta accusa. ⁊ ab alijs de qbꝰ accusatꝰ fuit. q̄ nō cōparuit sed potiꝰ mādatū nostrū habuit in contēptum vn̄ ipsum habuimus ꝓ cōfesso ꝓpter eius cōtumaciā ⁊ inobedientiā vt hec ⁊ alia in actis nostre curie plenꝰ cōti nenē Sm̄ formā statutorū omni via et modo qbꝰ meliꝰ possumꝰ in hijs scriptis in .c. li. denar. dādis ⁊ soluen. cōi Mātue finaliter cōdēnamꝰ. ¶ Si vo est facta probatio plena cōtra accusatū sic potest ⁊ dꝫ scribi condemnatio.

¶ Alia forma cōdemnationis.

28 ☞ Forma condemnationis quādo reus comparuit.

28 Nos †. M. ptās ꝑ dictꝰ ⁊c. M. dnūtiatꝰ ⁊ accusa. corā nobis ⁊ nr̄a curia i eo sup eo ⁊ ꝓ eo. Quē M. citari ⁊ reqri fecimꝰ ꝑ nuntiū cōis ex parte nostra ⁊ nostre curie: vt corā nobis ⁊ nostra curia cōpareret ad certū terminū ad se defendēdū ⁊c. ⁊ cōparuit ⁊ nullā legitimā excusationē fecit. qr nobis cōstat dictū. M. loco ⁊ tēpore suprascriptis cōmisisse dictū maleficiū vt hec ⁊ alia ⁊c. Idcirco p̄dictū M. pro percussione facta in facie in li. c. ⁊ pro percussione facta in manu. li. xxv. dan. ⁊ soluen. ⁊c. ⁊ ita ⁊c.

¶ Alia forma cōdēnationis capitalis quādo reus est in fortiam potestatis.

69 ☞ Forma condemnationis ad mortem reo existente in fortijs.

29 Nos †. M. ptās pre dictum. M. ⁊c. in nostri presentia constitutum ⁊c. corā nobis ⁊c. A. B. de tali parte in eo de eo ⁊ pro eo qđ percussit. C. filiū dicti. B. in ciuitate Mātue ⁊c. cum vno ense ⁊c. vna percussione in capite ex qua percussiōe mortuꝰ fuit ⁊c. Cui. M. in nostri fortia cōstitutum to terminū assignari fecimꝰ ad sui defen. ⁊c. Quia nobis legitime ꝑ ipsius M. spontaneā confessionē cōstat ipm̄ ⁊c. vel per legitimum numerū testiū constat ⁊c. vt hic ⁊ alia inꝰ actis. curie nostre ⁊c. de cōsilio iudicū ⁊c. Sꝫ formā statutoꝝ ⁊ ol modo ⁊c. Qđ ad locū solitū iustitie ducat ⁊ ei caput amputetur ita ꝙ moriat ⁊ aīa eiꝰ ⁊c. ⁊ ita ⁊c.

¶ Forma cōdēnationis qñ est ꝓcessum ad denuntiam alicuius puta cōsulis.

30 ☞ Forma cōdēnationis quando aliquis fuit denuntiatus.

30 Martinus† denunciatꝰ fuit a Joāne in eo de eo ⁊ ꝓ eo ꝙ de anno ⁊c. insultū fecit Z. B. in palatio ⁊c. quē citari fecimꝰ ad terminū iā elapsum vt corā nobis ⁊c. Idcirco ipꝫ M. in lib. x. ⁊c. dan. ⁊c. ⁊ ita ⁊c.

¶ Si aūt fuerit ꝓcessum per inquisitionem ⁊ ex officio. tunc si scribatur.

31 ☞ Forma cōdēnationis: si aūt qñ ꝓcessum fuit per inquisitionem.

31 Martinus† contra quē ꝓcessimus per inquisitionem ex officio nr̄o i eo ⁊c. ꝙ ad aures ⁊c. fama publica ⁊c. ꝙ de anno ⁊c. aīo furādi ⁊c. furatꝰ fuit duos boues valoris lib. xx. de stabulo ⁊c. ꝯmittēdo ⁊c. quē citari fecimꝰ vt corā nobis ⁊c. ⁊ ipo nō comparēte assignatꝰ fuit ei terminꝰ ad se defendendū ⁊c. ⁊ nullā defensionē fecit ⁊c. vel cōtra quē fuit plene ꝓbatuꝫ ⁊c. ꝓut hec ⁊ alia ⁊c. Idcirco dictum M. i lib. c. cōi ⁊c. ⁊ ad refectionē dictoꝝ bouū dicto tali ⁊c. I. x. dies ⁊c. ⁊ ita ⁊c.

¶ Alia forma quādo processum est ex officio cōtra famosum latronem ⁊c.

32 ☞ Forma cōdēnatiōis qñ ꝓcessum ē ꝑ inqsitionē cōtra famosum latronē.

32 Nos. M. potestas ⁊c. †. M. inqsitū ꝑ nos ⁊c. In eo. ⁊c. ꝙ ad aures ⁊c. M. est publicꝰ ⁊ famosus latro ⁊ mltas robarias ⁊ furta ꝯmisit in loco tali ⁊c. de anno ⁊c. Quē in nr̄a fortia detinemꝰ. examinatꝰ sup inqsitiōe ⁊c. ab bāchā ⁊c. Rn̄dendo dixit et spōte ꝯfessus fuit se derobasse vnā mu

Additio. a ¶ Proce dit. tu vi de latius. p.d. Hieri. boic. in.c. super his ex. de accu sa.in prin. Hier.chu,

licerem de vna gunella a pāni rubei & de vno cor retino valoris &c.in tali loco &c. ¶ Itē de stabu lo talis duos boues &c. ¶ Itē q̄ plura alia latro cinia robarias & furta i alijs pl'ib⁹ locis fecisse cui termin⁹ &c. ¶ Ideir co ip̄m tanq̄ publicum & famosum latronem et derobatorē stratarū de bere in furca lāgo suspē di. Ita q̄ moriat de cōsi lio nřorū iudicū &c. scēs 2 formā statutorū &c.& oi 2 mō &c. his scriptis &c.

b ¶ Dela tio. Adde tu ad vin dictā pu blicā i iu dicio legi tima iter ueniētie s scriptiōe. ita doc.in rub. extra de accusa,

33 ¶ † Et no. q̄ snia cōdem natoria vel absolutoria semp est formāda s̄z for b mā accuse vl' inq̄sitiōis vel denūtiationis: vt ex̄ de accu.c.q̄lr & q̄n.§.ad corrigendū.& de simo. lz hely.§.nā iusta.ff.cōi diui.l.vt fundus. cū si.

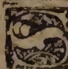
34 ¶ Itē not. qd̄ iudex dz pri⁹ v̄itatē inquirere: 3 et postea s̄m veritatem formare suā inq̄sitionē 3 et sic non poterit errare vel peccare: vt not.s.de

Additio. ¶ Tu vid Angel. in tract. ma le.i verbo necnon et ad q̄relā. colū.i.& q̄ ibi posui i addi. Hie ro. chu,

35 inquisitio. ¶ Itē no. qd̄ in fine condēnatiōis dz scribi lata & data &c.

¶ Quot modis sup ma leficijs pcedat. Rubri.

☞ Procedit sup malefi cijs p accusationē: denū tiationē: inq̄sitionē: ex ceptionem: & extraordi narie in notorijs.



Upra dictū est or dinate d ma leficijs & pe 4 1 nis ipsorum. † Modo re stat videre quot modis 4 sup maleficijs pcedat. ¶ Et quidem pluribus

modis pceditur. a vcz p accusationez p denūtiationem: p inquisitionē: per exceptionē: & extraordinarie in noto rijs: vt pbat. C.ad.l.cor.de falsis.l.cuz suppositi.de accusatio.l.ea quidez.de abolitio.l.ij.extra de accusatio.c.iqui sitionis.&.c.super his. ¶ Extraordina rie in notorijs pcedit. vt extra de accu satio.c.euidentia.&.c.qualr & q̄n.§.ad cogēdos.ff.de extraordi.crimi.l.i.& ex tra de iureiur.c.ad nřam.de cohabi ta.cle.& mulie.c.fi.ij.q.i.c.scelus. et.c. manifesta cum similibus.

¶ Quid sit accusatio.

☞ Accusatio & accusare quid sint.



Uid sit accusatio. † Ui deamus igitur et certe accusatio nil aliud ē q̄ cōtra aliquem alicuius crīs delatio. b Sic accusare nil aliud est q̄ per libellū aliquē reuz alicui⁹ crīs deferre. vt colligit. C.q̄ ac cus.nō pos.l.nō ignorat.&.l.cū rōnib⁹. ff.de accusa.l.libellorum.ibi reū defer re cum simi. ¶ Formaţ aūt libell⁹ ac cusa.vel accusati hoc modo.vz.

¶ Forma libelli accusatiōis de insultu.

☞ Forma libelli accusationis. de insultu.

Corā vobis † domino tali &c. Ego Joā. fili⁹ &c. hitator &c. accuso talem quē dico q̄ sub anno dn̄i currēte &c. Idem talis insultauit me: & insultum fecit iniuriose. malo modo & illicito irato aīo cōtra me cum vno cul tello ferreo: vel cum vna spata: vel lan cea in tali loco cui coheret &c.& me per cussit & vulnerauit cū dicto cultello in facie cū sanguinis effusione. vn̄ peto per vos cōtra dictū .M. accusatū pro cedi super dicto maleficio & ip̄sum pu niri & condēnari s̄m formā iuris & sta tutorum &c. et omni alio modo &c.

¶ Forma accusationis vel denuntia tionis de insultu.

Formo libelli accusationis vel denū tionis de insultu.

Corā † vobis &c. M. fi li⁹ &c. suo sacro dicit: denuntiat: et accusat,

A.filium ꝛc.habitantis ꝛc.quez dicit
de anno ꝛc.ꝛ mense cum alo irato in-
sultasse in tali loco ꝛc.cui coheret ꝛc.ꝛ
ipm percussisse ꝛ vulnerasse .cum vno
spontono in manu sinistra cū sangui-
ne ꝛc.Quare petit ꝛc.per vos contra
ipsum ꝓcedi:ꝛ ipsum cōdēnari ſz for
mam iuris ꝛc.et omni modo ꝛc.
¶Forma accusatiōis ꝯtra adulterū.
5 ☞Forma accusationis ꝯ adulterū.
5 Coram † vobis ꝛc.
Suo iuramēto dicit.denuntiat ꝛ accu
sat.B.de tali loco.M.de tali parte:fi-
lium talis:habitatorem ꝛc.quez dicit
cōmisisse adulterium cum domina.B.
vxore sua cognoscēdo eā carnalr tur-
pi et illicito modo in domo sua posita
in tali loco ꝛc.cui coheret ꝛc.vñ petit
ꝑ vos eū puniri ꝛ cōdēnari ſm formā
iuris et statutoꝝ ꝛc.et omni mō ꝛc.Et
predicta fuerunt de tali anno.ꝛc.
¶Forma accusationis contra furem.
6 ☞Forma accusatiōis contra furē.
7 Libellus siue accu . denuntiatio seu
inquisitio que debeant continere.
6 Coram † vobis ꝛc.
M.suo iuramēto dicit.denuntiat ꝛ ac
cusat.B.de tali loco filiū talis quē di-
cit de anno p̄senti et tali mēse noctis
tpe furtiue ꝛ malo modo intrasse domū
suā in stabulo equoꝝ posito in tali lo-
co ꝛ de ipsa domo extraxisse:furasse et
cōtractasse vnū suū equū brunū stella
tū i frōte ꝛc.ꝛ tales alias res vez vnuz
mātellū de panno viridi fodratuz ꝛc.
et vnā gunellā ab hoīe ꝛc.vñ petit ꝛc.
7 ¶†Et nota ꝙ in oī libello[a] siue accu
8 sa siue denuntione siue inquisitione
debēt apponi anni dñi dies ꝛ mēsis.
Indicio qualitas delicti vbi maleficium
fuit ꝯmissum:ꝛ nomē:ꝛ ꝓnomē:ꝛ agno
men accusantis ꝛ accusati vt plene cō
stet de personis cū primo sit de ꝑsona
querēdū.ff.de iure codicil.l.quidā re-
ferūt.ff.de accus.l.libello:ū.ar.C.de te
sti.l.si q̇s in noīe.¶Et nomē rectoris
loci ꝛ ville iudicis.vt constet corā quo
fuerit actū.extra d̉ offi . delega.c.corā
dilecto , et que qualitas delicti.ff. de

iudic.l.si locus.ꝛ.d.l.li-
bellorum.cū si. aliter de
iure non vz vt in aut.vt
prepo.nomē impe. col.
v.et extra de ꝓba.c.qm̄
cōtra falsam. ¶Itē ꝛ lo
cus vbi fit ꝓcess⁹ dz ap-
poni in ꝓcessu.ꝛ i actis
scribi alias nō valet ꝓ-
cessus vt.d.c.qm̄ contra
falsaz.ꝛ.ff.de iusti.ꝛ iur.
l.pe.ꝛ in aut.vt ꝓponā-
tur nomē imper.§.fi.tñ
iam de facto obtinuit ꝓ
pter defectū loci iudicij
q̇ nō erat i actis script⁹.
Unde dz notarius ma-
leficioꝝ scribere i actis
suis:ꝛ sic tali modo.vz.
¶Forma productio
nis accuse.
8 ☞Forma ꝓductiōis
accuse.ꝛ quid iurat ac-
cusator ꝛ scribi debet.
9 Lis contestari dz super
libello siue accusa.et de
calumnia iurari.
10 Substātialia iudici et
accuse.
11 Actus iudiciari⁹ an de-
beat fieri pñte aduersa
rio.ꝛ scribi per notarium
coram iudice.
12 Libell⁹ siue accusa.aut
alia scriptura iudicia-
lis vel istrm̄ pōt ꝯcipi i
j.vel.ij.ꝑsona.āni dñi.
mēsis ꝛ dies dati libelli
scribi dñt non aūt dies
ꝯmissi delicti.sz an dies
ꝯctus ꝛ an accusans dē
beat se subscribere ad
penam talionis.
8 Anno dñi†.
M.cccxl.idictio . ꝛc. Die
x.mēsis.Augu.porrecta
fuit ista accusa.ꝑ Ioānē
coram tali iudice male-
ficiorum ꝓ tribunali se-
dente in palatio cōmu-

Additio:
a ¶Libel
lo.vid An
ge.d̉ ma-
lefi.i trac.
malefi.in
verbo hic
est q̄dā in
q̇sito.nu.
52.ꝛ q̄ ibi
latis.po-
sui.Hie-
ro.chu.

a ¶ Aduersario itellige vł citato vt.d. l de vno quoqꝫ.⁊ in.d.c.qm̄ contra.
b ¶ Sꝫ anni de hoc ꝑ Alex.i cōsi.lxxij. col.⁊ ver.hijs suppositiones.in.j.vol. et in.ij.vol.ↄsi.cxlix.col.ij.⁊ ↄsi.clxxvij. col.iiij. ꝟ.

his p̄missis dedit auté dic q̇ iudex sua dētesibi eq̇tate poterit ad istā tiā rei iubere vt ponat dies ita Bart.i l. libelloꝝ allegataꝝ licet lino. ↄ in.l.is q̇ reus.ff.de pub.iudi. sed opi. bar.cōiter tenet.adđ q᷑ etiam ⁊ dies đ necessitatere q̇reret qm̄ ꝑ statutuꝫ fieret in illa die delictū ⁊ etiaꝫ hora. vt ꝑ gl.in.l.cū acium.. ff. de nego. ge.⁊ dicit Bar.l.d.l. libelloꝝ.

nis Mātue ad banchū maleficiorū ad ius reddendum. ¶ Et dꝫ accusator iurare accusaꝫ suā esse veram et nō calumniosam.et hoc dꝫ scribi in actis per notariū vt infra dicaꝫ. ¶ † Itē no. 9
q᷑ super libello.siue accusa.dꝫ lis cōtestari.et de calūnia iurari ⁊ alia substantialia obseruari sicut obseruatur in causis ciuilibus. vt in aut. offeratur.C.de litis cōte.⁊.l.j.ff.ad turpil.l.in senat⁹.§.q̇ post.alřs n̄ vꝫ sula de iure.C.de sen.⁊ iter.om.iu.l.ꝓlatā.C.đ sen.ex pi.reci.l.ij. ¶ Sꝫ cōsuetudine tanta solēnitas nō obseruat.sꝫ tm̄ de iure ē seruāda.q2 nō quid fiat sed q̇d fiendū est īspici dꝫ vt.ff. de offi.p̄si.l.sed licet.imo accusator cū porrigit accusam iurat dictā accusaꝫ esse verā et non calumniosam:⁊ hoc factm̄ dꝫ prestari post litem cōtesta.cum sit iurm̄ calumnie.vt.C. de iur.cal.l.ij. §.fi.extra eo.cū causaꝫ.

c ¶ Inscribere. Adde q᷑ hoc de consuetudine non seruatur ita Barto.in.l.si cui.in principio. ⁊ in.l.libelloꝝ.ff. de accusatio.

Additio. ¶ Tu vide Ang. areti.⁊ que ibi posui in tractatu maleficio.in ver bo necnon ad querelam ⁊c.versi.secū do requiritur.vbi reperies oia hic dicta in isto ꝟ.cōstitut⁹ ⁊c. notabiliter ⁊ latius declarata. Hiero. chuca.

10 ¶ † Substātialia aūt iudicij sūt ista.s citatio.libelli oblatio.litis cōtestatio. iurī calūnie ꝓrestatio: ꝓpositio testiū: scripta in actis ⁊ testimonio ipsoꝝ publicatio et q᷑ snīa scribat:⁊ q᷑ a iudice sedēte ꝓ tribunali publicet. Et si q̇d đ p̄dictis dimittat vel p̄posteret nō vꝫ rōne substātialis ordis nō seruati.vt no.C.de sentētijs ⁊ iter.olm iudi.l.ꝓlatā.⁊ ex de ꝓba.c.qm̄ ↄ falsam. Substātialia aūt accuse sunt ista.s.annus. mēsis.idicio.loc⁹ cōmissi delicti:⁊ q̇litas delicti.vt.s.dixi. ¶ † Itē no.q᷑ ois 11
act⁹ iudiciari⁹ dꝫ fieri p̄nte aduersario.ª alias non vꝫ.vt.ff.de re iudi.l.de a
vnoq̇ꝫ.de ↄfes.l.certuꝫ.§.si q̇s absente debēt ēt scribi i actis.siue i lib.tabelliōis corā iudice:vꝫ citatiōes: dilationes:exceptiōes:ꝓtestatiōes.⁊ oia q̄ in
12 iudicio fiūt vt.d.c.qm̄ ↄ falsaꝫ. ¶ † Itē no.q᷑ nō refert verū libell⁹ sit siue accusa vel alia scriptura iudicialis.vel istrm̄ ↄcipiat in pria ꝑsona vel i tertia ꝑsona:vt iformis accusationuꝫ posui. vt ꝓbat ex de ↄuersio.ↄiug.c.fi.§.vez. de iure patro.c.q᷑ auté.in fi. ¶ Sꝫ anni^b dn̄i:mēsis: idicio:loc⁹:⁊ dies dati
b
libelli.debēt vt dixi scribi dies autem cōmissi delicti non.vt.d.l.libelloꝝ. cum si.sed dies celebrati ↄtractus debet apponi in instrō.C. de ↄtrahē.⁊ cōmit.stip.l.optimā alias nō valeret ⁊c. ¶ Itē no.q᷑ ille qui accusat dꝫ se iscribere.ᶜ ad talliōis penam si nō ꝓbauerit suā accusam ⁊ scribatur sic valet.
c
¶ Forma iscriptiōis ad penā talliōis.

13 ☞ Forma iscriptiōis ad penā talliōis
14 Accusator ⁊ accusat⁹ in grauib⁹ delictis debeant carcerari.
15 Accusator an satisdet de prosequendo accusationem:⁊ an puniatur si nō fuerit prosequutus.
16 Accusator quomodo debeat suam accusationem probare.
17 Accusare i publicis delictis q̇s possit et an denuntians teneatur probare.
18 Loci fines an debeāt in accusa poni.
19 Accusa vel denūtiatio nō cōtinēs.annū nec mensem:neqꝫ iudicioné.an valebit.si tm̄ ista sint i pncipio quaterni.
20 Forma accuse eoꝝ q̄ alieno nole accu=

sunt puta tutores &c.

13 **Constitut⁹ †. M. co**
ram dño .P. iudice maleficiorũ cõis. Mãtue ꝑ tribunali sedẽte ad banchũ maleficioꝝ ad ius reddẽ. i palatio di cti cõis. vt moris est se inscripsit ad pe nã talliõis si nõ probauerit accusam. quã substitut⁹ esset dict⁹ Joã. si pba ret dictã accusam ꝫ eũ factã anno dñi &c. p̄ñtib⁹ tũc testib⁹ &c. ¶ Nõ est q̃ dꝫ puniri q̃ q̃ nõ pbat calũniari vr̃ & est puniẽd⁹. vt. C. de aduo. diuer. indi. l. j. de calũniato. l. fallaciter extra d̃ pcu. c. tue. d̃ calum. c. §. Et si nõ subscripse rit se ad penã talliõis. nõ min⁹ est pu
14 niẽd⁹. vt not. C. d̃ fide istru. l. j. ¶ † Et dꝫ i grauib⁹ delictis accusator & accu sat⁹ carcerari. ff. de custo. reo. l. diuus pius. & l. de custodia. & C. eo. l. j. cũ ac cusator debeat puniri eadẽ pena si nõ pbauerit. vt supradi. est q̃ accusatus. ¶ Vñ si accusat⁹ est carcerand⁹: ita & accusator ad hoc vt possit puniri si nõ pbauerit p iura pdicta. sz hoc nõ ser
15 uat de cõsuetudine. ¶ † Itẽ accusator dꝫ satisdare de pseq̃do accusam si cut fit in ciuili. vt. C. de epi. & cle. aut. generaliter de li. cõte. aut. sed libellũ & si nõ fuit psecut⁹ incidit in turpillianũ senatuscõ. & ea pena punit. vt dixi. §. d̃ se. cõsul. tur. & not. extra q̃ accu. nõ pos. c. § crimẽ. sz nõ pstat ista satisdatio de
16 cõsuetudine. ¶ † Itẽ not. q̃ accusator dꝫ accusationẽ suã plene pbare. vt. C. de pb. l. sciãt. de penis. l. q̃ sniam latu ra est: vel saltẽ simpliciter & p vnũ te stez fidedignũ vel violenta indicia &c. vt. §. no. & C. de edẽ. l. q̃ accu. C. ad. l. iu li. maie. l. si q̃s. & dixi lati⁹. §. de testi. &
17 indi. & §. de pba. ¶ † Itẽ no. q̃ in pu blicis indicijs quilibet potest accusare q̃ nõ phibet q̃ aut sunt publica indi cia hr̃. ff. de pub. indi. l. j. ¶ Et q̃ phi bent accusare no. §. de his q̃ accu. nõ pos. ff. de pna. delic. l. fi. C. de fur. l. ma nifestissimi. Et idem vr̃ in denuntiat. q̃ pbare debeat cũ loco accusatoris habeatur. vt. ff. ad turp. l. ab accusa
18 tione. §. viatores. ¶ † Item not. vt. §. dixi q̃ locus debet apponi in accusa.

¶ Sed nunquid fines loci debeãt de signari. Respon. nõ videtur quia in il la. l. libellorũ. ff. de accu. nõ dicitur q̃ fines designent: sz q̃ loc⁹ apponatur in accusa & sic dꝫ sufficere si loc⁹ solus apponat. Sz tuti⁹ est q̃ fines loci, de signent & saltẽ duo. vt. ff. de cẽs. l. for
19 ma. &. d. l. libellorũ. ibi in domo illius &c. ¶ † Sz q̃d si nõ cõtinent in accusa vel denũtiatione nec ann⁹: nec mẽsis: nec indicio. &c. sz cõtinent in p̃n. q̃ter ni. vt q̃tidie fit. Rñ. q̃ d̃ rigore iure nõ valeat. q̃. l. illa libellorũ. dicit q̃ p̃di cta dñt apponi in dicto libello siue ac cusa nõ aũt i p̃n. q̃terni: sz forte tolle rari põt p. l. si q̃s ex argẽ. ff. de edẽ. sed põt dici q̃ ista loquit in rõnib⁹ cõib⁹: nõ aũt i accusis seu denũtiatiõib⁹ vel actis. Sz tñ de cõsuetudine ita seruat q̃ in p̃n. quaterni ponunt anni dñi et
20 indictio. ¶ † Sz q̃d de hijs qui nomi ne alieno accusant vt est curator: & p curator & sindicus. Respon. tutor po test suo nomine & ad vtilitatem pupil li sui accusare. et maxime si est infans vel pupillus hoc modo valet.

Coraz vobis. d. T.
ptãte &c. Ego tutor Alberti. f. q. Jo. iu ro nomine: & ad vtilitatẽ dicti pupilli mei: & iuramento meo denũtio & accu so. M. quẽ dico de anno presenti & mẽ se percussisse pupillũ meũ cũ manib⁹ in capite iniuriose & irato aĩo & malo in ciuitate Mantue in cõtracta. &c. in via publica &c. Cui coheret. &c. vñ pu to ipm. M. accusatũ puniri & condẽna ri scdm formaz iuris &c. vel alio modo &c.

¶ Alia forma accuse pro dãno dato.

21 ¶ Forma accuse tutoris i dãno dato
22 Tutor an possit vel debeat accusare suo nomine: & ad vtilitatem pupilli.
23 Adultus quomodo debet accusare.

21 **Coram vobis † &c.**
Jo. fili⁹ talis de tali loco tutor &c. suo nomine ꝓprio & ad vtilitatem ipsius pupilli suo iuramẽto denũtiat & accu sat duos boues. M. filij talis q̃s dicit dãnũ dedisse in quodã campo ipsius pupilli seminato frumento posito: in

territo.⁊c.cui cohere.⁊c.corrodēdo et
pascēdo bladū dicti cāpi ⁊ dānū dan-
do i eo ꝙ dānū fecit.⁊extimatio.sol.x.
22 vñ petit ⁊c.¶†Et ꝙ tutor possit vł de
beat suo nomine ⁊ ad vtilitatē pupilli
sui accusare no.C.de his q̇ vt indig.l.
polla.C.q̇ accu.nō pos.l.ij.ff.de his q̇.
23 vt idi.l.curatorē.¶†In curatore aūt
dico ꝙ adult⁹ dꝫ accusare suo noie cū
ꝯsensu:tñ p̄sentia ⁊ autoritate sui cur.
vt no.ff.de acc.l.j.§.fi.⁊.C.d̄ auto.pre-
stā.l.clarum.cū si.¶Et si ip̄e adultus
vult accusare sic formari dꝫ accusatio.
¶Forma accusatiōis quā facit adult⁹
24 ☞ Forma accusatiōis quam facit
adult⁹:⁊ qñ cōstitutio ꝓcuratoris ad
accusadū siue denuntiandū teneat.
24 Corā† vobis ⁊c. B.fili⁹ quon-
dā talis minor.xxv.ānis ⁊ maior.xiiij.
cū cōsensu presentia ⁊ autoritate ⁊ pa
rabola.W.ibidē p̄sentis ⁊ cōsentiētis
cur.dicti.B.cū iuramēto denuntiat ⁊
accusat talē ⁊c.quē dicit de anno ⁊c.
tale q̇d fecisse ⁊c.vñ petit ⁊c.¶In ꝓ-
curatore aūt dicendū ꝙ si est cōstitut⁹
ad accusandū ⁊ denūtiandum ꝙ esse
pōt:vt extra de ꝓcur.c.ult.de accusa.
c.veniēs.vbi de hoc no.Aut causa ad
quā cōstitut⁹ est:est talis ex qua de iu
re pōt imponi pēa corporalis:vł alia
vltra relegationē:tūc talis ꝓcurator
nō est admittēdus ad talē accusam:
nec in agēdo siue accusando:nec i de
fendēdo.vt.ff.d̄ pub.iud.l.pe.§.ad cri
mē.nisi ad excipiendū vel allegādū
cās absentie vł ad similia faciēdū.vt
no.plene.s̄.de ꝓcura.⁊ defen.⁊ dic vt
ibi.Si vero est cā pecuniaria ex qua
debeat cōsequi cōdēnatio pecuniaria
vł alia ifra relegationē:tūc ꝓcur.ē ad
mittēd⁹.Et dꝫ sic formari accusa:vꝫ.
¶Forma accuse porrecte per procura
torem.
25 ☞ Forma accuse porrecte per procu
ratorem.
26 Procurator ad denūtiādū siue ad cās
criales an dēat hr̄e spāle mandatū:⁊
an sindic⁹ sit indistincte audiēdus.
25 Corā vobis ⁊c. †Talis procura
tor vel ꝓcuratorio noie.P.suo iuramē
to denūtiat ⁊ accusat.W.filium talis
quē dicit de anno ⁊c.tale q̇d fecisse ⁊c.
26 vñ petit ⁊c.¶†No.tñ ꝙ talis ꝓcura-
tor.ꝯstitut⁹ ad denūtiādū siue ad cās
criales dꝫ hr̄e spāle mādatū.vt.ff.de
ꝓcur.l.nō solū.§.fi.aliter repellit ⁊ ēt
si fuerit cōstitut⁹ nō admittit nisi i cer
tis casib⁹ vt no.ex de accus.c.veniēs.
dixi.s̄.de ꝓcu.§.i summa.Sindic⁹ ve
ro vniuersitatis vel collegij vł idistin
cte audiēd⁹ cū vniuersitas ⁊ collegiū
possit ꝯstituere sindicū ēt ad cās cri
les vt no.s̄.d̄ ꝓc.§.sꝫ vniuersitas.¶Et
ꝑ talē sindicū sic ē formāda accus.vꝫ.
¶Forma accuse porrecte ꝑ sindicum.
27 ☞ Forma accuse porrecte ꝑ sindicū.
28 Accusa quando porrigitur q̇d scribe
re debeat notarius.
29 Libello eodē siue eadē accusatiōe an
possit agi ciuiliter ⁊ criminalr ⁊ qñ.
30 Accusari plures vna accusa an pos
sint ⁊ quando.
31 Accusare an possim vnū de diuersis
delictis in vna accusa ⁊ quomodo.
32 Accusato aliq̇ vt.s̄.si.accusator i ꝓba-
tiōe vni⁹ delicti deficiat:an admittat
ad alia:⁊ an ꝓ eodē delicto possit q̇s
simul diuersis legibus accusari.
33 Accusare an possint plures vnū de eo-
dem delicto:⁊ q̇s ꝓsequat ⁊ quādo ex
vno delicto plura crimina oriunt.an
poterūt plures diuersimode accusare
34 Accusatorib⁹ duob⁹ simul veniētib⁹
ad accusandū quis erit preferendus.
35 Accusato titio si opponat titi⁹ accusa-
tori ꝙ non potuit eum accusare ⁊ exce
ptionē suā titi⁹ nō ꝓbet:an accusator
agit cōtra titiū actorem iniuriarum.
36 Ordinatiōe exñte ꝙ si q̇s fecerit isultū
puniat i.x.lib.si plēs faciāt isultū simł:
an q̇libet cōdēnabit in libris decem.
37 Insultāte titio plures vno actu.an ꝓ
vno insultu vel pluribus puniatur.
38 Accusato titio ꝙ ꝑcussit Caiū.si vult
probare ꝙ percussit casu:an audietur
titius:⁊ probato hoc quod erit.
36 Delictū q̄ñ ꝓbabit factū esse a casu.
40 Accusato aliquo de vulnere alicui il
lato nunq̇d p̄sumit dolose cōmissum
⁊ q̄ñ probatur se non dolose fecisse.

Prohibere

41 Prohibere potens maleficiũ si nõ phi- beat si accuset. an puniendus sit.
42 Occiso patre. si iudex nõ possit pcede re sine accusatore: an possit filiũ vel he redem cogere ad accusandũ.
43 Filius interfecti an poterit accusare aliquẽ de morte patris: lz primo sit ab alio porrecta accusa ꝛ lis conte.
44 Accusato aliquo vt.s. vsqꝫ quo audie tur filius interfectus.
45 Accusato aliq̃ ꝛ ob cõtumaciã: iudicio capitali ꝯdẽnato: an talis snĩa valet.
46 Accusati sunt plures ꝙ dolose ꝛ apẽ- sate aliquẽ iterfecerũt ꝛ pbatũ fuit: an oẽs cõdemnandi sunt de homicidio.
47 Accusat⁹ ꝙ dederit plres alapas ali cui. an pro qualibet cõdemnabitur.
48 Accusatis pluribus de dãno dato i vna accusa: de qua est iponẽda pena lib.x. an qlibet intelligat cõdẽnat⁹ in lib.x.
49 Ebri⁹ homicidiũ ꝯmittẽs quo puniet
50 Ordinatũ fuit ꝙ pcutiẽs aliquẽ gladio puniat l.c.lib. si pcussit cũ bastono an sic puniet: ꝛ qd veniat appellatiõe gla dij seu tali ꝛ appellatione armorum
51 Cultellus paruus an cõtineat appella tione armorum.
52 Maritus vel pater occidẽs adulteran tem filiam suam an puniatur.
53 Accusato de homicidio fugiẽte ad aliã terrã: an remittat ad locum delecti.
54 Literis sigillatis sigillo publico illi⁹ ciuitatis in casu suprascripto: an adhi- betur fides ad faciendũ remissionem.
55 Denũtiatiõe facta ꝛ inquisitiõe cesta. si venerit inquisit⁹. an denũtiator po- terit producere accusam.
56 Accusa data de furto tali anno ꝛ mẽse fcõ ꝛc. si postea iferat ꝙ tu es hõicida an valebit ꝛ pcedet sup crib⁹ i ea ꝯtẽtꝭ.
57 Processu currẽte sup furto an possiz p bare ꝙ tu sis homo male fame assuet⁹ furari ꝛc.
58 Ordinatũ est ꝙ pcutiẽs cũ sãguis effu sione puniat in.xx.li. ꝛ si absciderit pu niat in.c. accidit ꝙ qs absciditt digitũ vel auriculam: an puniet in.xx.lib. vel.
59 Ordinatũ est ꝙ portãs cutellũ puniat in.v.lib. ꝛ p aliud statutũ est ordinatũ ꝙ vulnerãs cutello puniat l.xxv.li. ac cidit ꝙ quis vulnerauit cũ cutello: an puniat d d portatiõe cultelli ꝛ vulnerꝭ
60 Ordinatũ ẽ q̃ pcusserit aliquẽ sine ar- mis puniat in.x. si cũ armis in.xxv. q̃- dã habẽs arma pcussit cũ pugno aliũ nõ cum armis qua pena punietur.
61 Statuto dicẽte q̃ pcusserit aliquẽ ma nu vacua puniat in.x. ꝛ q̃ armata l.c. qdã habẽs in manu chirothecã coriij pcussit cũ manu aliũ: q̃liter punietur.
62 Ordinatũ est ꝙ pcutiẽs cũ armis pu niat in.c.li. qdã stans sup equo pcus- sit aliũ cũ capello vel caputio: an pu- nitur de percussiõe facta cum armis.
63 Statuto ꝯtinet ꝙ pcutiẽs manib⁹ si- ne sãgnie puniat l.x.li. si ṽo cũ sãguis effusiõe l.xx.li. qdã cepit aliũ p capil- los ꝛ per terram traxit ita ꝙ cecidit super lapide cuz capite ꝛ sanguis ex- iuit: an punietur in lib.xx.
64 Ordinatũ ẽ ꝙ pcutiẽs aliquẽ cũ san- guie puniat l.c.lib. aliqs pcussit aliũ cũ ense vno magno vulnere ꝛ magna sanguinis effusiõe: ꝛ aliũ cũ vngue et modica effusione sanguis: nunqd de vtraqꝫ pcussione equaliter punietur.
65 Accusat⁹ fuit titi⁹ de isultu cũ armis ꝛ d pcussiõe cũ sanguis effusiõe: ꝛ id ẽ in siñi nõ fuerũt pbata ꝑdicta fm for- mã accuse an absoluetur accusatus.
66 Accusatõe vt.s. fcã si accusator vult d nouo accu. d isultu simplici vl i siñi an sit audiẽd⁹: ꝛ an iudex possit cõ mõ idꝫ.
67 Ordinatũ ẽ ꝙ q̃ accusam dat ꝛ eã non pbat puniat l.x.li. qdã accusauit plres de vno maleficio vna accusa: ꝛ accusã nõ pbauit: an ꝯdẽnabit in li.x. solum vel in.x.li. pro quolibet accusato.
68 Ordinatũ est ꝙ pcutiẽs aliquẽ cõdẽ- nat l li.x. ꝛ ptãs fecit bãnũ ꝙ volens portat arma satisdet de ñ offẽdẽdo ali quẽ sub pẽa.c.li. qdã satisdat ꝛ postea offẽdit cũ armis. an l.x.li. vl l.c. pũiat.
69 Vulnerato titio mortifere a Jo. ꝛ lite pẽdẽte añ snĩam mortu⁹ est titi⁹: an iu dex poterit pcedere ad cõdẽnationẽ de morte dicti titij ꝛ qd fieri poterit.
70 Ordinatũ est ꝙ null⁹ receptet malefa ctorẽ i domo sub pena.c.li. qdã cõmi- sit maleficiũ. ꝛ te inscio abscõdit se in domo tua an punieris. ꝛ quid erit si recusas illum dare indici.

71 Rixa inter aliqꝰs p̃tes orta: aliqꝰs ẽ interfe
ctꝰ vno vl' p̃rib' vulneribꝰ. ⁊ nescit ex cu
ius vulnere: an oẽs sint d̃ hom. puniẽdi

72 Accusat qdã i vna accusa de pluribꝰ
maleficijs: accusator q̃dã crimia ꝓba-
uit ⁊ q̃dã ꝓbare nõ potuit: an sequat
absolutio vel cõdẽnatio: ⁊ q̃d si ꝓcede
retur per inquisitionem.

73 Insultãs cũ gladio aliũ aĩo occidẽdi:
si illũ nõ vulneret neq; ꝑcutiat: an de
homicidio puniet: ⁊ q̃d si ꝑcutiat ⁊ vul
neret cũ re apta ad homicidium.

74 Ordinatũ ẽ q' si q̃s fuerit i bãno cãcel
let si soluit. x. li. cõi: qdã positꝰ fuit i bã
no añ ordinamẽtũ: ⁊ facto ordinamẽto
soluit. x. lib. cõi an erit cancellandus.

75 Ordinatũ est q' si aliqua domꝰ vel bla
dũ i villa fuerit cõbustũ: debeant capi
malefactores: aliter dãnũ compenset:
domꝰ ecclesie vel bladũ fuit cõbustũ ⁊
malefactores nõ fuerũt capti. an villa
teneatur damnum emendare.

76 Ordlatũ ẽ q' si aliq̃ domꝰ fuerit clã cõ
busta q' vicini emendẽt danũ: i domo
fuit clã positꝰ ignis: q̃ postea vi vẽtoꝝ
al's domos ꝯbussit: an vicini teneant
ad emẽdã domoꝝ ꝯbustarũ ꝑ ventũ.

77 Cõsiliarij si teneant venire ad cõsiliũ
qñ pulsabit cãpana sub tali pena: po-
ne q' aliq̃s venit quasi in fine consilij
an condemnabitur.

78 Ordlatũ est q' nullus ducat bladũ vel
alias res extra districtũ sub pena li. x. ⁊
amissionis reꝝ bestie vl' nauis ⁊c. cũ q̃
portant: quidã fuit inuẽtꝰ cõtra face-
re ordinamẽto: an poterit condemnari
s'm formam illius.

79 Accusat titiꝰ de insultu in aliũ facto
cũ gladio: et ꝓbat tñ q' manu vacua:
an punietur in eo quod est probatum.

80 Ordinatũ est q' nullus ducat bladũ vl'
vinũ extra districtũ sub pena libr. x. et
amissiõis bladi ⁊ vini: quidã portauit
farinam vel acetum an punietur.

81 Ordlatũ est q' emẽs rẽ aliquã publice
in platea iuste nõ teneat ad restõnẽ: ni
si reddito sibi p̃tio: pone q' q̃dã forẽsis
ꝓbat rẽ esse suã ⁊ sibi furto subtractã:
queritur quid iuris.

82 Inuẽtꝰ portare vinũ vl' rẽ aliã ꝯ deue
tũ: s; nõdũ erat ext' ꝯfines ciuitat' ⁊ il-
le, neget se portare ꝯ deuetũ quid erit.

83 Bladum vel rem aliam portans con-
tra deuetum de licentia rectoris an in
cidat in penam.

84 Ordinamẽtũ ẽ ꝑ l. municipalẽ q' vil-
la vel castrũ teneat cape malefactorez
ꝯmittẽtẽ maleficiũ i suo territorio sub
pena. c. si p̃res fuerĩt malefactores ad
vnũ d'lictũ ⁊ nõ sint capti: an fiet cõdẽ
natio in lib. c. ꝓ quolibet malefactore:
⁊ quid si fuerint capti preter vnum.

85 Accusatꝰ vl' inq̃sitꝰ ẽ titiꝰ: ꝯparuit: ⁊ de
dit fideiussorẽ d̃ se p̃sentãdo ⁊ soluẽdo
ꝯdẽnationẽ si q̃ fuerit, fcã: fuit ꝯdẽna-
tus ⁊ citatꝰ ad soluẽdũ ꝯdẽnationẽ: cõ
paruit ⁊ postea recessit. an fideiussores
poterunt cogi ad soluendum.

86 Accusatus vel inq̃sitꝰ fuit aliq̃s ⁊ con
dẽnatus appellatiõe pẽdente morit:
q̃d iuris erit sup; bonis defuncti.

87 Statuto dicẽte q' bãnitꝰ possit ipune
offendi si aliq̃s sit bãnitꝰ ⁊ ip̃e vl' eiꝰ ꝓ
curator opponat dicẽs bãnũ nullũ ac
pendẽte causa nullitatis offendatur:
an impune poterit offendi.

88 Ordinatũ est q' si q̃s amiserit equũ in
seruitio cõis debeat ei emẽdari: pone
equus stãs in seruitio cõis fuit mãga-
gnatꝰ ⁊ post multos dies est mortuus:
an cõmune emendabit.

89 Statuto dicẽte q' nullꝰ possit equũ vẽ
dere sub certa pena: q̃dã dedit equũ i-
solutũ vel donauit: an incidat i penã.

90 Uxor alicuiꝰ deliq̃t ꝓpter qd̃ fuit con-
demnata: an maritꝰ cogat soluere de
dote vxoris sibi assignata.

91 Ordinatũ est q' q̃cũq; h; i bonis mille
lib. dẽat tenere vnũ equũ: q̃dã h; i bo
nis mille li. cõputata dote vxorio: ali'
non: an teneatur ad ordinamentum.

92 P̃tãti ꝯcessũ ẽ arbitriũ sup maleficijs i
q̃rẽdis puniẽdo ⁊ ꝓcedẽdo ꝓ suo arbi
trio. q̃dã captꝰ est ⁊ ducit ad p̃tãtẽ ⁊ d'
q' est latro vl' malefactor: an poterit il-
lũ sine alijs indicijs ponere ad torturã:
⁊ si fuerit cõfessus cõdẽnare ⁊ punire.

93 Potestati si detur arbitriũ. vt. s̃. ⁊ hoc
post maleficiũ cõmissũ: an poterit illo
vti ⁊ s'm illud procedere.

94 Uulnerato titio s; ñ mortifere: vt me
dici dicũt: si postea occasione vulneri

superueniat febris: ꝛ sequaꝛ: moꝛs an vulnerās punieꝛ de homicidio vel de vulnere tantum.

95 Delinquēs pnnit⁹ pena statuti: an ēt pena legis possit puniri.

96 Statuto dicēte si aliqs fecerit tale maleficiū puniꝛ in.x.li. an femina delinquens comprehendatur tali statuto.

97 Ordinatū est ꝙ si qs pcusserit aliquē puniaꝛ in li.x. ꝛ ordinatū est ēt ꝙ si fuerit de nocte dupliceꝛ pena. ꝛ ēt ordinatū ꝙ si fuerit in ecclīa pena dupliceꝛ: aliqs pcussit aliū de nocte in ecclīa: an punietur pena oīm istoꝝ statutoꝝ.

98 Accusat⁹ vel inqsit⁹ de aliquo maleficio: si citat⁹ ꝯpareat: ꝛ satisdet: ꝛ iudex ipm nō examinet ac recedat nō rñdēs accuse vel inquisitiōi: an iudex postea possit ipm tanꝗ̄ cōtumacē cōdēnare ꝛ quid facere poterit iudex.

99 Maleficiū cōmitiēs nō dolo ſ3 culpa vł negligētia: an ŏ homicidio puniaꝛ.

100 Homicidā habēs i domo: ꝛ nolēs ip3 dare iudici: an puniatur: ꝛ qua pena.

101 Uulnerat⁹ grauiter ordinauit cū suis ꝙ dicerēt illū moꝛtuū ex dcō vulnere: vt vulneratoꝛ occidaꝛ: ꝛ sic fuit factū. ꝛ vulneratoꝛ decapitat⁹ ē: postea vulnerat⁹ cōualuit: an iste vulnerat⁹ ꝛ q̄ ad talē oꝛdinē venerūt decapitabiꝛ propter dolosum oꝛdinem.

102 Uulnerauit me titi⁹ cū gladio: dū frangerē pieci gladiū vt titiū offenderē ꝛ pcussi caiū: an puniar: ꝛ quid si volēs pcutere canem percussi pretereūtem.

103 Delictū faciēs cōmittere: licet ipse nō cōmittat: an puniatur.

104 Accusat⁹ fuit qs ꝙ dolose dedit auxiliū ipē ꝛ fauoꝛē ad ꝯmittēdū delictū ꝛ pbatū ē. an ŏ homicidio erit puniēd⁹.

105 Maleficio ꝯmisit titi⁹: dū eū vellet qs accusare i medio cuiusdā amici dsituit ab accusa ꝛ delīquēs certā pecuniā dedit offenso: an mediatoꝛ punieꝛ: et an dans pecuniā videaꝛ fateri crimen.

106 Maleficio ꝯmisso vt.s. si ille mediatoꝛ est affinis vel cōiunct⁹ an punieꝛ.

107 Uniuersitas castri vel ville cāpana pulsata et turba coadunata cū vexillis ꝛ armis cōmisit homicidiū vł aliū delictū ppterꝗ̄ ꝑuata ꝑsona ad moꝛtē condēnaretur: quid iuris erit.

108 Uniuersitas i casu dicto.s. an poterit constituere sindicū ad defendēdum.

109 Accusato Mar. ꝙ vulnerauerit Ti. in fa. cū sanguinis effusiōe ꝛ tpe noctis cū vno cultello: si Mar. neget ꝛ Ti. pbet ꝙ eū pcussit de die nō de nocte: vł sine sanguinis effusiōe ꝛc. nūqd Mar. ꝯdēnabit: ꝛ qd si dicaꝛ i accusa de vno loco ꝛ probeꝛ ŏ alio ꝛ qd fieri poterit.

110 Accusaꝛ Sēpro. qŏ dedit titio certam ꝗ̄titatē dnarioꝝ: qŏ ꝛ erat verū: vt occideret caiū: ꝛ fuit etiā pbatū an dānabitur Sempro. de homicidio.

111 Accusatiōe vt.s. facta. an Sēproni⁹ poterit repetere pecuniā q̄nā dedit titio.

112 Mandās an grauius peccet ꝗ̄ committens maleficium.

113 Statuto dicēte ꝙ accusat⁹ de homicidio si fuerit ꝯtumax habeaꝛ p ꝯuicto ꝛ ꝯfesso: ꝛ ꝯdēneꝛ ꝙ ŏbeat decapitari. nulla ei⁹ defensiōe audita. si quo tpe i foꝛtiā cōis venerit: accidit casus ꝙ potestas vult eū facere decapitari: re⁹ petit sibi dari dilationē ad suā defensionem quid iuris erit.

114 Accusat⁹ de maleficio cōparuit ꝛ negauit: pbato maleficio: dt qŏ fecit ad sui defensionē: vł ꝙ poterat ille ipune offēdi: ꝛ petit dilationē ad faciēdū defensionē: an debeat sibi dari.

115 Accusat⁹ est Mar. de aliq̄ delicto ꝛ p finalm fuit absolut⁹ an alter possit eūdem de eodem delicto accusare.

116 Accusat⁹ est Mar. de aliq̄ maleficio ꝛ citat⁹: nō cōparēs fuit bannit⁹: si iterū delinquat an erit iterū puniēdus.

117 Accusat⁹ est Mar. ꝙ vulnerauit titiū. titi⁹ in pñtia iudicis vel testiū dt ꝙ m. nō vulnerauit eū. an possit pcedi ꝯ.m.

118 Offendens aliquem quem nō cognoscit an sit puniendus.

119 Accusato martino de aliquo delicto si moꝛiatur pendente accusa. an possit contra eum procedi.

120 Accusato.m. vt.s. ꝛ moꝛtuo: an pcess⁹ ꝑme accuse valebit in secūda accusa.

121 Accusato ꝛ cōdēnato aliquo in ei⁹ absentia. si reuersus: admittatur ad suaꝫ defensionē: an aduersari⁹ admittaꝛ ad probandum dictam accusam.

122 Accusato.m.de aliq̄ delicto ꝑ quo dꝫ amittere mēbrū ⁊ ꝯdēnato i amissione alicuius membri de q̄ mēbro intelligem⁹ .de iure.

123 Delictū cōmittēs pro q̄ nō est pena determinata quō erit puniendus delinquens.

124 Puniunt̄ nō solū delinquentes sed ēt q̄ dolose ex certa scīa dāt auxiliū ⁊ fauorem ⁊ huiusmodi.

155 Puniri an possint non delinquētes i aliq̄ casu.

126 Clericus effectus post delictū cōmissum a quo puniatur.

127 Clerico effecto aliq̄ vt s. an p̄sumit̄ fctm̄ fuisse in fraudem vel non.

128 Ordinatū ē. q̄ ꝑnties de nocte puniatur pena dupli. tunc si aliq̄s de h̄ sit accusatus ⁊ testes dicāt q̄ fuit de sero. an cōdēnabitur pena dupli.

129 Impedientes p̄tātis familiā quominus homicidā capiat. an sint puniēdi ⁊ qua pena. ⁊ mōstrās viā homicide ita q̄ euadat. an puniatur.

130 Malefactorem indicare an quilibet teneatur

131 Accusato titio q̄ vulnerauit sempro. si sempronius ꝺcedat: ꝺꝛ qꝺ decessit ex vulneribus: titi⁹ negat: quid iuris erit.

132 Pauperes ⁊ diuites an pari pena puniantur.

133 Accusato ti. a sempro. ꝺ aliquo maleficio: si hoc nō probat̄. an de falsa accusa. erit puniēd⁹ sēpro.

134 Accusato p̄re ⁊ filio. vl̄ duob⁹ frīb⁹ q̄ adinuicē rixati fuerint vel ꝑcussi. nunq̄d sunt puniendi.

Additio. a ¶ Nota ꝺ veritate hui⁹. q. s. an sindic⁹ possi accusare sindicario noīe viꝺ Ang. in tra. malefi. i ꝟbo necnō ad q̄relā. nu. 20. ver. iij. n̄ admittitur ⁊c. vbi vide q̄ ibi posuim⁹. Hie. chu.

135 Accusato.m. q̄ ꝯmisit adulteriū cū vxore ti. ip̄e ꝓbat ad sui ꝺfensionē. q̄ ē mulier male cōditionis. ⁊ assueta exponere se multis. ⁊ ip̄e al's cognouit eā pluries carnaliter quid iuris erit.

136 Pena li.c. si imponat̄ le. municipali. ꝑ adulterio. ⁊. M. sit accusat⁹ ⁊ absolutus quia nō fuit inuēt⁹ culpabilis. an postea possit accusari. l. iul. de adul.

137 Lapide ꝓiecto de quadā domo i qua erāt plures: ⁊ occiso p̄tereūte. si cōstet de ꝓiectiōe lapidis sꝫ n̄ a quo q̄d iuris.

138 Maleficiū cā an possit etiam in dieb⁹ festiuis tractari.

139 Accusato ⁊ ꝯdēnato.m. de vulnere: si vulnerat⁹ moriat̄. postea. nunq̄d poterit de homicidio accusari ⁊ cōdēnari.

140 Accusato mar. de aliquo malefi. si testes ꝑ accusatorē inducti non ꝓbēt an iudex ex suo officio possit alios testes ad inquirendam veritatē examinare.

141 Pater potēs ꝓhibere filio ne cōmittat delictū si nō ꝓhibeat. an sit puniēdus ⁊ qua pena.

142 Accusato titio a sempronio: an titi⁹ possit sempro. accusare.

143 Accusato titio de crīe cōmissi in. xxx. annis elapsis: an poterit sup̄ tali crimine procedi.

27 **Corā vobis ⁊c.** † B. sindicus et
a sindicario noīe^a talis loci ⁊ vniuersitatis vl̄ collegij fabricaꝝ suo iur̄o denūtiat ⁊ accusat. M. quē dicit tale q̄d fecisse ⁊c. de anno ⁊c. i tali loco ⁊c. vn̄ petit
28 ⁊c. ¶ † Et no. qꝺ q̄n porrigit̄ aliq̄ accu. vl̄ denūtiatio dꝫ notari⁹ curie scribere in actis sic. vꝫ. Die tali porrecta fuit dcā accusa corā iudice vl̄ p̄tāte sedēte ꝓ tribunali ad bāchū iuris maleficioꝝ ad ius reddēdū sub palatio ⁊c. ꝑ. d. B. accusatorē p̄n̄te dcō accusato vl̄ absente ⁊c. Et postea dꝫ scribi q̄l'r fit ꝯmissio nūtio cōis q̄ vadat ad citādū talē accusatū ad talē t̄minū vt ꝯpareat corā dcō iudice i palatio dcti cōis ad bāchū maleficioꝝ ad se defendēdū ⁊c. Et postea scribat relationē nūtij ⁊ ēt oīa alia acticata ordinate q̄ fierēt i iudicio i q̄libet
29 cā ⁊c. vt no. ꝺ citatio. ⁊c. ¶ † Sꝫ nūq̄d pōt agi ciuil'r ⁊ c'ial'r i eodē libello sic

ne accusatiōe ꝯ aliquē. Rñ. nō nisi aga tur ꝺ re familiari vt furti. vl ꝺ talib⁹ ex hibē. vl iterdicto vñ vi vl crīe falsi ꝛc. Sꝫ vna intētata; ꝛ finita altera pote rit itētari. vt no. isti. ad. l. aqͥl. ꝟ. liberū. ff. vi bo. rap. l. ij. ꝛ qñ ciuilis actio. cri.
30 ꝑsindi. l. j. ꝟ. fi. ℂ† Sꝫ nūqd plures pñt accusari in vna accusa. Rñ. sic de eodē ꝺlicto. vt. C. si re⁹ vl accu. mor. fue. l. j. ꝟ. fi. ꝺ adul. l. ſi palā. ꝟ. l testamē. ℂ Sꝫ de diuersis delictis nō: nisi suā vl suoꝝ in iriā ꝓsequanł ꝛ ñ alr. ff. de accusa. l. hos accusa. ꝟ. lege. ꝛ. C. e. l. cū rōnib⁹ et dic vt ibi no. ℂ Fallit in adulterio vbi plures rei accusari ñ pñt sꝫ ꝺ iceſtu sic vt. C. e. l. reos. ꝛ. ff. e. l. si marit⁹. ꝟ. fi. l. iu
31 re palā. ꝟ. duos. ℂ† Sꝫ nūqd vnū solū possuꝫ accusare in eodē libello sine ac
a cusa. de diuersis delictꝭ. Rñ. sic[a] ar. C. ꝺ anna. exce. l. si qs ex multis. eꝫ de accu. c. iꝫ. ℂ Sꝫ tñ delicta sunt clare specifi cāda ꝛ sigillatim vt accusat⁹ certificeł
32 facit eꝫ ꝺ ele. vt circa. ℂ† Not. tñ qꝺ si postea agił ꝺ vno crīe ꝛ deficit accusa tor in ꝓbādo qꝺ non admittił ad alia crīa alrs sic. vt. iij. q. x. placuit. Sꝫ ꝓ eo dē ꝺlicto ñ pōt aliqs accusari diuersis legi. simul ꝛ semel. vt eꝫ de iudi. c. at si clerici. ꝛ. ff. ꝺ acc. l. senat⁹. qꝛ ñ ꝺꝫbis pu niri siue dupli pena ꝓ eodē delicto. ff.
33 nau. cau. sta. l. iꝫ. in fi. ℂ† Sꝫ nūqd plu res pñt accusare vnū de eodē delicto. Rñ. sic sꝫ magis idone⁹ ē eligēd⁹ ad ꝓ sequē. vt. ff. de acc. l. si pl'es. ℂ Sꝫ si ex eodē delicto plura crīa nascerenł vt esse pōt. vt. ff. de vi pu. l. qm̄ multa. tūc ab vno sic accusat⁹ de vno crīe nō ꝓhi beł ab alio ꝺ alio crīe accusari. vt. C. e. l. q ꝺ crīe ibi si tñ. ꝛ ꝺ hac mā ibi plene.
34 no. ℂ† Sꝫ qd si duo veniāt ad accusā. simul qs ꝑferri dꝫ in accusando. ℂ Re spon. ille cui⁹ magis interest et q̄ ma gis suū dolorē ꝓsequił. ff. eo. l. si cui. ꝟ. fi. sꝫ si equalr iterest tūc magis idone⁹
35 vt. ff. e. l. si pl'es. ꝛ. l. q crimē. ℂ† Sꝫ po ne aliqs me accusauit. oppono ꝯ eū qꝺ nō potuit me accusare qꝛ ꝓhibeł sed meā exce. ñ ꝓbani vñ vult agere ꝯ me ac. iniuriarū nūqd pōt. ℂ Rñ. cū aliqs vult accusare suū accusatorem. ℂ Aut opponit aduersario de crīe i modū ex cipiēdi: aut i modū accu sādi. ℂ P'mo casu aut fuit lis ꝯte. aut ñ: si qdē fuit lis ꝯte. tūc ñ pōt ex ce. suo accusatori oppo nere alrs sic. vt. ff. ꝺ adul. l. j. ꝟ. eꝫneis. ꝛ. ꝟ. qm̄ hoc ꝛ. ꝟ. si publico. ꝛ. l. mari tus. ꝟ. ꝑscriptiōis. ℂ In scꝺo casu qñ i modū ac cusandi vult opponere si nō est lis ꝯtest. pōt ac cusari de maiori crīe. qꝛ sua accusa. tanq̄ maior dꝫ ꝑcedere. C. q accu. nō pos. l. j. Si de minori vel pari nō pōt nisi suā vel suoꝝ iuriā ꝓsequał. C. q accu. nō pos. l. negāda. ℂ Si vero ipse ꝓsequił suā vel suoꝝ iniuriā tūc indistincte admittił. vt ff. de accu. l. ij. tñ si ꝓseqł iniuriā publicā non ad mittił. vt. ff. de pub. iu. l. is q reus. ℂ Si aūt snīa fuit lata sup p'ia accu. ꝛ fuit absolutoria planū ē qꝺ audił. vt. d. l. is q re⁹. ibi dū dicit nec ante fuit accusatus ergo est ar. a ꝯrio sensu si fuit absolu tus accusare pōt. vt. d. l. j. ℂ Si aūt fuit cōdēna toria aut fuit talis q̄ ade mit ciuitateꝫ aut liber tatē aut vitaꝫ aut nihil. ℂ Si qdē ademit nihil ꝛ vult accusare eꝫneū et nō pōt qꝛ infamis fact⁹ est. vt. ff. de pub. iu. l. ifa mē. q repellunł. vt. ff. de edē. l. hos accusare. Sed suū accusatorē pōt accu sare qꝛ quodāmō ꝯcedił ad vindictā. vt. d. l. is q. ꝛ de lib. ho. exhi. l. q cum maior. ꝟ. libertas. ℂ Si aūt talis snīa ademit ci uitatē ꝛ libertatē tūc de nouo nō pōt accusare. vt

a ℂ Rñ. sic itellige tu hoc veruꝫ qñ p'ra ꝺli cta puniū tur eadē le ge. l. nō est nouū. ff. ꝺ rest. spo. si aūt puniū tur pro di uersis legi bus tūc di uerse ac cōe reqrū tur. d. l. nō ē nouū ita Bar. l. l. li bellorū ꝟ. sꝫ aliōr in l. senat⁹. ff. ꝺ accusa. ꝛ vid eūdeꝫ et Bal. i. l. q ꝺ crīe. ff. de accu.

d.l. is q.§ servi. sz accusaz iam porrectã põt ꝓ sequi nisi sit p sniam cõdẽnat⁹ ad mortẽ: q: tũc nõ potest ꝓsequi cũ pena ñ sit differẽda. vt. ff. de pe. l. si qs forte. C. eo. l. cũ reo. ⁊ l. si creditori. alias bene audit si pro sequatur suã vel suoꝝ iniuriaz. vt. ff. de publi. iudi. l. is q. §. illud. ff. de accusa. l. qui iudicio pu
36 blico. cũ si. ¶ † Sz quid ordinatũ est ꝙ si quis fecerit insultũ debeat puniri in. x. li. pone ꝙ plures fecerũt isultũ simul ⁊ semel. ⁊ de hoc accusati sũt: nũquid qlibet cõdemnabitur in. li. x. Respon. sic: vt. ff. de iniur. l. si plures. q: tot videnk esse iniurie quot sunt facientes iuriã. vt. ff. ad. l. aquil. l. mella. §. si plres. ⁊ l. ita vulnerat⁹. §. fi. ⁊ de fur. l. vulgaris. cũ si.
37 §. pe. ¶ Sz qd cõ vn⁹ insultat plres sil et semel vnico isultu ⁊ de hoc facta fuit inqsitio ꝯ talẽ q insultauit ⁊ fecit isultũ cõtra tales nũqd ꝓ vno insultu punik an ꝓ pluribus. Rñ. dicũt quidã qd ꝓ plurib⁹. q: quot sũt psone insultate tot vidẽtur esse insult⁹. sicut als dz quot sũt res tot dicũtur eẽ donat. ⁊ tot stipulationes. vt. ff. de do. l. sena. d verb. obl. qd dz. ff. de leg. ij. l. iij. de termi. amoto. l. ij. C. d ser. fugi. l. quicunqꝫ. extra de crlesa fal. c. j. ¶ Cõ⁹ qd ꝓ vno insultu tm̃ puniat ⁊ vna pena. q: insult⁹ cõsistit i facto ⁊ vbi est vnũ factũ nõ pñt dici plura. q: vnitas nõ capit diuisionẽ. ⁊ qd impossibile est nullũ ẽ. vt. ff. de reg. iu. l. ipossibiliũ. Itẽ vnũ est malũ ⁊ nõ plura. nec ẽ dictũ ꝙ ꝓ quolibet isultato puniak et qd dictũ nõ est ꝓ omisso dz haberi. vt ff. de vb. ob. l. quicqd. ¶ Itẽ lz qs sit datus tutor plurib⁹ pupillis simul ⁊ semel vna tutela est ⁊ nõ plures. q: numer⁹ pupilloꝝ ñ facit plres tutellas. vt ff. de excu. tu. l. tria onera. ⁊ l. si is. §. fi. Sic nec q plres isultauit plres fecit isultus. ¶ Itẽ q: numer⁹ psonaꝝ ñ semp attẽdik. vt. ff. d pac. maiorẽ. ⁊ l. seq. ¶ Itẽ q: regulr vn⁹ isult⁹ nõ põt plures inuadere. ⁊ rõ nãlis nõ min⁹ imo magis sequẽda est quã ipa lex. ff. de bo. dã. l. cũ rõ. ⁊ q: iura nãlia sunt imutabilia. insti. d iure natu. §. sz ⁊ nãlia. ⁊ vr̃ qͣl casus. l. qd ꝓ vno insultu puniak. ff. ad. l. aql. l. illud. in fi. ff. ar. fur. l. si plures. ꝓ hoc facit. ff. ꝓ soc. l. cũ duob⁹. §. si plres. de ac. emp. l. nõ est nouũ. ff. de fur. l. ea qdẽ. ⁊ facit optime. ff. de act. ⁊ obli. l. q seruũ. in pn. cũ si. ¶ Et ista opi. magis plz: q: pene sũt molliẽde. ff. de pe. l. si pses. ⁊ l. interpretatio. Itẽ qd iudex inquãtũ min⁹ põt cõdẽnare dz. vt not. ff. de pto. stip. l. fi. ⁊ in auk. de iudi. §. oẽs aũt. col. vj. C. de vi pub. l. seruos. ⁊ l. fi. ¶ Nõ obstãt iura alle. l Iuũ. ff. de donã. l. senat⁹. de vb. ob. qd dz. ⁊ l. stichũ. q: ibi sũt plres res. ⁊ diuerse. ⁊ iõ lex fingit plres donatiões ⁊ stipulatiões: sed hic est vnũ factũ ⁊ vn⁹ insult⁹ non fingik qd sint plres: vt no. ff. de leg. ij. l. iij. q: ibi fuerũt plres res expsse. ⁊ nõ ob. ff. d termi. mo. l. ij. ⁊ d. l. qcũqꝫ. q: ibi fuit reiteratio delicti si bñ aduertak. vñ ibi reiteratur pena: vt ibi not. l. d. l. qcũqꝫ. ¶ Fateor: tñ qd si qlibet accusator de p se de iniuria sibi facta vel plures fierẽt inqsitiões ꝓ quolibet insultu qd ꝓ quolibet tũc punirek: vt. ff. de priua. de li. l. nunqꝫ plura ar. ff. de exce. rei iudi. l. si cũ vno. ibi nã ⁊ est. Et de hoc ẽt no.
38 ẽ. de insultu ⁊ percu. ¶ † Sz qd accusat⁹ est. m. ꝙ ipe percussit ⁊ vulnerauit. I. Iste W. dt qd casu percussit ⁊ vult ꝓbare nũ qd dz audiri. Rñdeo sic: q: defensiõis facultas nõ ẽ denegãda. C. de iure fis. l. defẽsiõis. ff. de qd. l. vni⁹. §. cognituꝝ.

a. ¶ Contra. vid gã di. i tract. malefi. et adde ꝙ ꝓ h facit qd dz de vno pstãte pluribus auxiliũ: vt per bar. in. l. si in rixa. ff ad. l. cor. d sicar.

ff.ad.l.aql.l.inde nerati⁹.§.fi.ð qõni.l.
j.§.si qs vltro.ibi innocẽtia sua ꝛc. Et
hoc ꝓbato dꝫ absolui:qꝛ casus excusat
vt.l.de pe.l.respiciẽdũ.§.casu.ꝛ.§.relin
39 quit.ꝛ.C.ð sica.l.j. ❡†Sꝫ quõ proba
bit ꝙ casu deliquit. Rñdeo qꝛ ꝓbabit
ꝙ ibat sup equo ꝑ aliquã viã.ꝛ equus
ob aliquã cãꝫ inopinate territ⁹ ꝓiecit
se ad aliquã partẽ ꝛ cultell⁹ vel ensis
quẽ portabat cecidit.ꝛ illũ tali mõ per
cussit:vel silr̃ qd:vel ꝓbauit ꝙ cũ vel-
let ꝑcutere ferã bestiã. vel anẽ trãseũ-
tẽ ꝑcussit.vt.ff.ð pe.l.respiciẽdũ.§.pe.
40 cũ si.❡Sꝫ põe ꝙ aliqs vulnerauit ali
quẽ ꝛ de hoc accusat⁹ est nũqd p̃sumit
ꝙ dolose fecerit. Rñ.sic vr̃:qꝛ oẽ malũ
maliciose presumit esse actũ.C.de in-
iur.l.si nõ cõuitij.nisi ꝓbet se dolo nõ
fecisse.❡Et ꝓbabit hoc isto mõ:qꝛ ꝓ-
babit se hoĩeꝫ bone fame ꝛ bone cõdi-
tiõis:ꝛ ꝙ est ꝯsuet⁹ sibi cauere a rixis ꝛ
a malis oꝑationib⁹.❡Itẽ qꝛ ꝑsona of
fensa est fili⁹ vel nepos.ꝛ ita nõ est pre
sumptio ꝙ dolose fecerit:qꝛ null⁹ amor
vincit p̃rnũ.C.de cu.fu.l.fi.ff.ꝙ me.cã.
l.isti qdẽ.§.fi.vel alr̃ esset sibi sanguine
cõiũcta ꝑsona.nã tũc tollit p̃sumptio
in iure.ff.de iniur.l.vestẽ.vl̃ erat soci⁹ a
suus vel amic⁹:vel domistic⁹:vel simi
le.C.de fur.l.ð emẽda.ff.de iniur.l.nẽ
apud labeonem.§.adijcit. vel ꝓbabit
qõ fecit ad sui defensaꝫ:vel rerum sua
rum:vel filiorũ:vel similiũ:vel qd casu
fecerit:vt dictũ est supra:vl̃ ꝙ erat ta-
lis ꝑsona q̃ poterat offendi impune.vt
no.s.de.ꝑio.q̃ pos.offen.sine pena:vel
probabit ꝙ cũ tetigit spinter⁹ vel fecit
euꝫ cadere.ꝛ tali mõ vulnerauit.vt.ff.
ad.l.aq.l.qua actiõe.§.ꝓinde.ꝛ.l.si ex
plagijs.§.in qua pau.fe.di.l.j.§.si istiga-
41 tu.cũ si.❡†Sꝫ qd.M.ibat ad cõmit-
tendũ maleficiũ homicidiũ vel furtũ:
vl̃ quid silr̃.ego sciui:qꝛ mihi dixit nõ
tñ dolo meo vel culpa promisi.sed po-
tui prohibere et non prohibui:et de
hoc sui accusat⁹:nunqd sum puniẽd⁹,
Rñ.q̃ ad deuꝫ planũ est.vt puta qꝛ te-
neor.ar.extra de here.c.ij.ꝛ.ij.q.vij.ne
gligere cũ possit:extra de here.c.cũ ex
iniuncto.iuxta illud. Dilige proximũ
tuum sicut teipsum. ❡Sunt qdã q̃ di
cũt ꝙ teneor ꝛ suꝫ puniẽ
dus si ñ ꝓhibeo:si face
re possuꝫ:casus ẽ.l.ff.ad
l.aql.l.sciam.de noxa.l.i
olb⁹.et facit.xxxiij.q.iu.
nõ iferẽda.ꝛ.c. viri.ꝙ si
c.õ possis opere saltẽ cla
more vt.ff.ad silla.l.ij.§.
hoc aũt.❡Alij dicũt qõ
si suꝫ officialis ꝙ teneor
sec⁹ si ꝑuata ꝑsona:ꝛ de
hoc no.ex̃ de sen.excõ.c.
quãte p̃sumptionis. ex̃
de homi.c.sicut dignũ.
42 .§.j.ibi ẽt no.ꝯriũ † Sꝫ
pone qõ pater fuit mor
tu⁹.ꝛ iudex nõ põt ꝓce
dere nisi accuset ꝛ null⁹
accusat:nũqd poterit cõ
pellere filiũ vel heredẽ
interfecti accusare. Rñ-
deo nõ.vt.C.nemo inui
ctus agere vl̃ ac.l.j. Sꝫ
qꝛ reipublice iterest ne
maleficia remaneãt im
punita.l.ita vulnerat⁹.
ff.ad.l.aql.ꝛ qꝛ iudex hꝫ
punire maleficia[a] ꝛ pur
gare ꝓuinciã malis ho
minib⁹.vt.ff.de offi.p̃si.
l.congruit.ꝛ ꝓpter scã-
dalũ euitandũ.vt. ff.de
sica.l. pe. ꝛ qõ res mali
exẽpli.vt.ff.de pe.l.si qs
aliqd.ꝛ ẽt ad terrorẽ alio
rũ ne de facili cõmittãt
maleficia.C.de pe.l.ope
ris.puto ꝙ ex suo officio
possit cõpellare filiũ vel
heredẽ accusare. ꝛ si nõ
fecerit puniat.alias pri
net successiõe tanꝗ̃ indi
gnus.vt.ff.ð.his qui vt
indig.l.cum fratrem si
maior est.vt.C.e.l.i mio
43 ribus. ❡Sꝫ pone ꝙ ti
tius iterfecit Jo. ꝛ ẽ ac-
cusat⁹ ab aliquo.ꝛ lit.cõ
testa.venit fili⁹ interfe
cti ꝛ vult accusare nũqd
audit. Rñ. vt dicũt qdã

[a] ❡Male ficia. Quã do qs appellat accusa re. vide tu de hoc per Bart.in.l. inci.ff.ð ac cusa.ꝛ bal. ꝛ Sali.l.l. si qs homi cidij.C. de accu.ꝛ per Sali. in.l. ex morte. col.ij.C.ad l.aql.q̃ vi dent tene re ꝯ Bar.ĩ d.l.inci.

ꝙ nō vt.C.de accu.l.qui
de crie nisi doceat secū-
d° de p̄uaricatiōe p̄mi
accusantis.⁊ se ignoraſ
se p̄mā accusaȝ fuisse fa
ctā.vt.ff.ꝺ accu.l.hi tm̄.
§.ab alio.⁊ l.his cui.§.
hisdem.q̄ pbatio fiet p
iurm̄ accusatoris hui⁹
iurando se ignorasse ac
cusationē fuisse ab alio
porrectā.❡Alij dicūt ꝯ
qꝺ pōt ⁊ est audiendus
vt ff.de adul.l.ſ.§.fi. de
iure fi.l. co.§.cū aūt. de
bo.li.l.si filius.cū ip̄e ꝓ
sequat̄ suā vel suoꝝ in-
iuriā ꝙ verius est.⁊ no.
44 i.ꝺ.l.de crimine.❡Sȝ
vsqȝquo audit̄.Rn̄deo
dicūt quidā qꝺ semp an̄
apturā testiū ⁊ nō post.
arg.ff.de euic.l. si reȝ.§.
fi.C. de tēp. appel. l.iij.
in fi.nisi dolose fieret.vt
per scꝺam accusationeȝ
ꝓcessus impediret̄.tūc
nunq̄ȝ est audiēd⁹ scꝺs
accusator.q: malitijs ē
obuiādū ⁊c.vt.ff. de rei
ven.l.i fundo.⁊ iudicis
officiū nō dȝ esse delusо
riū.vt.ff.de indi.l.si pre
tor. ❡Alij.dicūt̄ audiri
debere an̄ snīaȝ.vt.ff.de
adulte.l.si marit⁹ q: or-
dinariū auxiliū prefert̄
ff.de minor.l.in cause el
45 scꝺo. ❡Sȝ q̄d accusat⁹
est titi⁹ de homicidio ⁊
citat⁹ ⁊ requisit⁹ p̄sona
liter vel ad domū. vbi
tūc habitabat nō cōpa-
ruit.sȝ fuit ꝯtumax pp̄
qꝺ fuit ꝯdēnat⁹ pena ca
pitali ꝓut fieri debuit
vt not.s̄.de homi.an va 50
leat talis snīa.Rn̄. nō si
sit absens lite ꝯtesta. si-
uc nō.q: in absenteȝ nō
pōt fieri talis snīa ꝺ iure a

ff.de penis.l.absent̄.sȝ bōa debuerūt
describi ⁊ ēt ānotari i libro accusatio.
malefi.⁊ si absēs moriat̄ īfra ānū bōa
dant̄ successorib⁹.post anū nō.vt.ff.de
requi.reis.l.j.§.si presides.⁊.§.sȝ papi.
l.ann⁹.⁊.ꝺ.l.absētē.C.ꝺ accusa. ❡Fal
lit i casu vbi vȝ snīa in absentē. vt.ꝺ.l.
46 absent̄.§.j.⁊ se.❡†Sȝ q̄d plures do
lose ⁊ apēsate fecerūt insultū ꝯ aliquē ⁊
ip̄m īterfecerūt.⁊ ipsi accusati sunt ⁊ ꝓ
batū ē ꝯ eos nūq̄d sunt puniēdi oēs ⁊
cōdēnādi ꝺ hōicidio.❡Rn̄.sic.vt.ff.ad
l.aq̄.l.itē mella.§.si plures.⁊.l.ita vul-
47 nerat⁹.cū si.❡†Sed pone ꝙ aliq̄s de
dit plures alapas alicui ⁊ accusat⁹ est:
nunq̄d ꝓ qualibet dȝ ꝯdēnari. ❡Rn̄.
sic q: plura fuerūt delicta ar.C. de ser.
fugi.l.quicūqȝ.ff.de termi.mo.l.ij.ff.ꝺ
adul.l.si adulter.ff.de iniu.l.si p̄tor.§.
48 si plures.❡†Sȝ pōe ꝙ plures accusa
ti sunt de dāno dato i vna accusa.de q̄
dāno ē imponēda pena.x.li.nunq̄d in
telligit̄ quilibet ꝯdēnat⁹ i.x.li. ❡Rn̄.
nō:sȝ quilibet tenet̄ ꝓ parte ⁊ nō isoli-
dū in.x.li.C.si plures vna snīa.l. j.⁊.ij.
nisi sit dictū ipsos.⁊ quēlibet ipsoꝝ cō
dēnam⁹ isolidū i.x.li.❡Sȝ hoc dici nō
dȝ nisi petitū sit i accusa.ar.ff.cōi diui.
vt fund⁹ q: snīa ē formāda f̄m formā
accuse.⁊ nō alio mō:vt ex̄ de accusa.c.
qualiter ⁊ q̄n.§.pe.ꝺ simo.c. lȝ.facit.C.
49 si ser.pe.l.si nō singuli isolidū.❡†Sȝ
pone ꝙ q̄s pp̄ ebrietatē ꝯmisit delictū
aut homicidiū accusat⁹ est.nū quid de
homicidio punict̄.Rn̄.n̄ vr̄:q: istud de
lictū nō ꝯmittit̄ sine dolo.ff.ꝺ sic.l.in
lege.sȝ iste n̄ vr̄ dolo facere cū sit ex̄ mē
tē suā.❡Et ꝙ ebrietas excuset ꝓbat̄
xv.q.ij.c.sane.⁊.c.inebriauerūt.❡Sȝ de
ebrietate ē puniēd⁹.vt. xv .q.ij.c.sane
dixim⁹.⁊ puto iudicis arbitrio ⁊ nō ad
mortē nec de homicidio.sȝ alia pena
pecūiaria extraordinaria vt.ff.ꝺ crie
stel.l.ij.❡Et de facto fuit q̄dā in ca-
su isto cōdēnat⁹ i carcerē p̄.x.annos.⁊
qꝺ nō daret̄ sibi vinū bibere.⁊ fuit ia-
nue.❡†Sȝ q̄d ordinatū est qꝺ si q̄s p̄
cusserit aliquē cū gladio puniat̄ i .c.li.
q̄dā accusat⁹ est qꝺ percussit cū basto
no magno.vel cū lapide magno.nūq̄d
dicta pena dȝ puniri.❡Respon.sic a q:

a ❡Rn̄deo
sic.Adꝺ tu
ꝙ ista deci
sio non vr̄
vera q: in
statuto ꝓ-
prie appel
latione ar
morū non
veniūt fu-
stes ⁊ simi
lia. ita āg.
in.l.si ꝺ pi
gnore.§. si
furē. ff. de
fur.⁊ Ro.i
l.j.§.occiso
rū.ff. ad sil
la. ⁊ ꝙ fu-
stes ⁊ simi
lia ꝓprie n̄
veniūt a p-
pellatione
armorum.
glo. ē sin. i
cle.j. ꝺ sta.
mona.

appellatione gladij siue teli ꝯtinent fustes.⁊ lapides ⁊ oẽ qđ ab arcu mittitur:⁊ ita ferrũ ⁊ astẽ lãcee scuta ⁊ galee vt insti.de pub.iu.§.Itẽ lex.ff.de vi ⁊ vi ar.l.iij.§.j.đ vb.sig.l.armoꝝ.insti.đ interdi.§.final't.¶Itẽ oẽ illud qđ nocere põt.vt.ff.de pig.fur.l.si pignore.§.furẽ.⁊.ff.de pub.iud.l.armatos.et.l.ꝗ edes.§.teloꝝ.⁊ itelligo si satis nocere põt.¶Si aũt est bacul⁹ modic⁹ vel lapis ꝑuus vł alia res modica qđ nihil aut modicũ possit nocere puto qđ de minimis nõ ẽ curãdũ.vt.ff.de vẽ.inspi.l.j.l fi.ar.ff.đ edi.edic.l.j.§.ꝓinde.⁊ i talib⁹ modicis arbitrio iudicis cõmitto.vt.ff.đ extraor.crimi.l.j.¶Itez appellatiõe armoꝝ ꝯtinent enses:spate:sagitte:casides:helmi:et hui⁹ similes vt i aut.đ armis.§.ꝓhibem⁹.col.vj.

51 ¶†Sz nũꝗd cultell⁹ ꝑuus ꝯtinet appellatiõe armoꝝ.¶Rñ.vř ꝙ non vt in d.aut.de armis.§.solas aũt.vt temperator vel cultell⁹ ꝑuus ad icidẽdũ panẽ vt ibi no.ꝗ ad portationẽ armorũ.¶Sed si talis cultellus esset magn⁹ longus ⁊ malitiosus ⁊ acut⁹.⁊ aptus ad nocẽdũ puto qđ appellatiõe armorũ ꝯtineri possit vt.d.l.si pignore.§.si furẽ.⁊.d.l.armatos.⁊.l.hũ ꝗ.§.teloꝝ.

¶Sed si ꝑcutit cũ talib⁹ armis bene punit de ꝑcussiõe facta cũ dictis armis vt i dictis legib⁹ ꝯtinet cũ talia satis nocere possint.lz sint modici cultelli

52 ꝯ iura ꝓdicta.¶†Sz ꝗd accusat⁹ est b M.ꝙ ipse iterfecit adulterantẽ vxorẽ suã.⁊ ꝓbatũ est nunꝗd puniat de homicidio.¶Rñ.nõ.a qꝛ licitũ est ei hoc facere.vt.ff.đ adul.l.marito.⁊ in aut.vt li.ma.⁊ auie.§.hũs quoqꝫ.idẽ est in pře occidẽte adulterãtẽ filiã suã.⁊ ipe occidit nunꝗd puniet de homicidio.Rñ.nõ.qꝛ ꝙ fit lege ꝑmittẽte penã nõ meret.vt.ff.de sic.l.j.§.fi.de adult.l.si adulteriũ cũ incestu.§.impuberẽ.⁊.§.

53 seq.¶†Sz pone ꝙ.M.accusat⁹ est de homicidio vel de alio delicto citat vt ꝯpareat ad se defendẽdũ ⁊ excusandũ ipe aufugit ad aliaz terrã vł locũ:nũꝗd dz capi ⁊ remitti ad locũ vbi delinꝗt ⁊ accusat⁹ ẽ.Rñ.sic de iure.vt i aut.vt nulli iudi.§.si quis cõprehensoruz.col.viij.C.de adul.aut.sui cris.vt ibi puniatur vbi delinꝗt.vt i aut.ꝗ in prouincia.C.vbi de crie agi opꝫ.¶Sz de ꝯsuetu

54 dine ꝯ seruat.¶†Sed nũꝗd dz credi lřis sigillatis sigillo publico illi⁹ ciuitatis sine alia ꝓbatione ꝯ talẽ accusatũ vt eis fiat trãsmissio.¶Rñ.vř ꝙ sic.qꝛ tales lře ꝓbãt.C.de epi.⁊ cle.l.si ꝗ ꝑ calũniã.de reb.alie.nõ alie.l.ij.ex de fide inst.c.ij.de ꝓba.c.post cessionẽ vbi de hoc no.sz tuti⁹ puto ꝙ videat ꝓcessus ⁊ ꝓbatio facta sup dicto maleficio.vt.C.de edendo.l.is apud quẽ.cũ si.

55 ¶†Sz ꝗd:ꝗdã denũtiauit ptãti ꝙ př ei⁹ vel fili⁹ fuerat iterfect⁹:ptãs incepit ꝓcedere ꝑ inꝗsitio.ille inꝗsit⁹ ꝯparuit et negauit.Modo iste ꝗ denũtiauit vult accusare illũ ⁊ ꝓcedere via ordinaria nunꝗd audiet:vř ꝙ sic:qꝛ ordinariũ auxiliũ ꝓfert extraordinario.vt.ff.đ mino.l.i cause.ff.ad municip.l.j.¶Cꝯ b ꝙ nõ eligẽdo illã viã denũtia.in alia sibi ꝓiudicat.ff.de tab.l.ꝙ i heredẽ.§.eligere.C.de codi.l.fi.¶Sol.aut noluit homicidas certos ꝯ ꝗs est inꝗsitũ ad instantiã isti⁹.et tũc nõ audit ad accu.qꝛ elegit illã viã.vñ in alia sibi ꝓiudicauit.vt.d.l.ꝙ i heredẽ.§.eligere.cũ si.⁊.ff.đ acc.l.si cui.§.hisdẽ qꝛ đ hac re cognouit iudex đ ea ⁊c.

a ¶Respõdeo nõ intellige si adulter sit vilis.vt.l.gracch⁹.C.de adulter.⁊ ꝙ si nõ punitur.l.cor.đ sica.punit tñ aliter vt ꝑ sali.i.d.l.gracch⁹.⁊ intellige qñ deprehẽdit occisum i actu veneris.ita ⁊ in patre de ꝗb⁹ vide late ꝑ Ang.in trac.malefic.in ver.Che hay adulterato col.j.et ij.et vltra ibi dicta.adde Alexã.in ꝯsil.lxxvj.col.j.v.tñ pio.in.j.vol.⁊ in ꝯsi.cxlj.col.fi.ver.ꝓterea.in ij.volu.in ꝗb⁹ locis habes qñ possit occidere vxorem.

b ¶Econtra de hoc vide ꝑ angeli tract.malefi.in versi.hec est quedam inquisitio col.j.et versi.quero an inquisitus.

vt.ff.de indi.l.de qua re.❡Si autem
non noiauit aliquã certam perſonam
ſed ſolũ notificauit iudici maleficiuʒ
fuiſſe cõmiſſuʒ in pſonã talis ⁊ iudex
cepit inquirere ⁊ tũc auditur.vt.ff.de
cuſt.reo.l.diuꝰ.circa mediũ.ꝯ in.fiſ.l.
edictũ.§.cũ aũt.❡Item qꝛ ordinariũ
iudicium preferẽ.vt.d.l.i cauſe.❡Itẽ
qꝛ ſolũ notificando non videẽ renũtia
re iuri ꝙ ignorat ⁊c. vt.ff.de ioffi.teſt.
l.mater.Alij aũt dñt ꝙ ſemꝑ eſt audiẽ
dus vſqꝫ ad teſtiuꝫ aperturaʒ vel ad
ſententaim qꝛ ordinarium auxiliũ ⁊c.
vt.d.l.in cauſe.ff.de euic.l.ſi tũc.§.fi.cũ
5 ſimi.❡†Sed qđ accuſaui te de furto
mihi facto tali anno.mẽſe.⁊ in tali lo
co.⁊ poſtea i accuſa infero ꝙ tu es ho-
micida.⁊ plagiariꝰ.ſacrilegus ⁊c.nun
quid vꝫ talis accuſa ⁊ ſit ꝓceden.ſuꝑ
criminibus in ea contentis. ❡Reſpõ
deo quod ſolum ſuper furto dʒ ꝓcedi:
rõ eſt quia nõ habetur annus menſis
nec locꝰ in illa parte accuſe.vbi dicit
ꝙ tu es homicida plagiariꝰ ⁊c.q̃ dies
⁊ locꝰ eſſe debet.ff.de accuſa.l.libello-
rum ⁊ extra de ꝓbat.c.quoniam con-
tra falſaʒ.⁊ ſic nõ vʒ accuſa in illa par
te nec etiã teſtis poteſt deponere ſuꝑ
his cuʒ ſit extra accuſaiu.vt.ff.de.pet.
here.l.ſi quis libertatẽ.§.fi.C.qui le-
gi.perſ.ſtã.in iu.nõ habẽt.l.momẽta-
7 nee.❡†Sed qđ dum proceditur ſuꝑ
facto furto volo ꝓbare ꝙ tu es homo
male fame aſſuetꝰ furari ⁊ latrocinari
nunqđ ſum audiendus.❡Rñ.ſic vide
tur:qꝛ per taleʒ approba.aggrauatur
tua fama ⁊ cõtra te inducit pſumptio
nem qꝛ qui ſemel malus ⁊c.❡Item qꝛ
quis reputatẽ talis qualis fama de eo
pdicat.vt.ff.ꝯ q̃ſti.l.ꝯ minore.§.tormẽ
ta.ibi:nã quiſquis talis ⁊c. ❡Item'qꝛ
expedit peccata malorũ fieri:not.ff.de
iniur.l.cũ qui.ff.ad.l.iul.maie.l.famo
ſi.§.ſerui quoqꝫ.ibi:nã ⁊ pſona ⁊c.ff.de
8 edi.edic.l.quero.cũ ſi.❡†Sed quid or
dinatũ eſt ꝙ ſi qs percuſſerit cum ſan
guinis effuſiõe aliqueʒ ꝙ puniatur in
xx.lib.⁊ ſi mẽbrũ abſciderit puniatur
in.c.lib.pone ꝙ quis abſcidit vnũ di-
gitum vel duos.vel auriculã vel quid
ſimile querit vtrum ſit puniendus in

xx.lib.ꝑ percuſſione an in.c.pro abſci
ſione mẽbri cũ digitꝰ videaẽ eſſe mẽ
brum.ff.ad.l.aqui.l.ſi ſeruũ.§.⁊ ſi nul-
luʒ.ibi aliquod membrum.ff.de edil.
edicto.l.idẽ offilius.⁊.l. queritur.§.ſi
qs digitus.❡Ecõtra ꝙ non cum digi
tus non ſit membrum ſed pars ⁊ offi-
ciuʒ mẽbri ſcʒ manus in qua eſt.vt.ff.
de iſta.homi.l.nõ ſunt liberi:ibi officia
ampliauit.C.de ſer.fug.auẽ.ſed nouo
iure.❡Si eñ digitus eſt manus que
membrũ eſt non diuerſis nominibus
dicerenẽ:vnde cũ ſit diuerſitas in vo-
cabulo ⁊ in effectu eſſe dʒ vt.C.de co-
dici.l.fi.❡Itẽ facit.ff.ꝯ calum.l.fi.C.
de dona.inter virũ ⁊ vro.l.ſi maritus,
❡Itẽ vulgari ſermone digitus non
dicitẽ manus ſed digitus.vnde nõ eſt
membrum ſed pars membri.❡Itẽ ⁊
ramꝰ arboris.nõ dicitur arbor ſed ra-
mus vulgariter ⁊ eſt pars arboris nõ
aũt arbor ⁊ naturalis ratio nõ minus
cõſiderãda eſt quam lex.ff.de bo.dã.
l.cũ ratio naturalis et iura naturalia
ſunt immutabilia ⁊c.Itẽ etiã vulga-
ris ſermo eſt obſeruandꝰ.ff.de fundo
inſtru.l.cũ delanionis.§.aſinam.Iteʒ
auricula eſt pars capitis ⁊ nõ caput,
quod dicitẽ principale membrũ homi
nis vt de relig.⁊ ſump.fu.l.cũ in di-
uerſis.❡Unde non eſt membrum di-
gitꝰ nec auricula.ſʒ pars mẽbri.vt.d.
l.nõ ſunt liberi.⁊.l.ſi idẽ ⁊c.cũ ſimili-
bus:vnde nõ puniẽ de abſciſione mẽ-
bri ſed ſolũ de percuſſiõe:⁊ ita tenent
doctores.⁊ ita fuit determinatũ de facto.
facit extra de cor.vitia.cap.fin. ❡Si
vero eruatẽ oculus vel abſcindatẽ na-
ſus ꝓpter deformitatẽ que ſubſequiẽ
dico ꝙ maior pena ſit imponenda de
iure quã pro digito vel auricula ⁊c.vt
inſti.de iniur.§.atrox.ff.de iiur.l.ꝑtor.
§.fi.⁊.l.ſeq.❡Si vero ꝓpter abſciſſio
nẽ digiti.tota manꝰ eſſet facta arida,
⁊ inutilis.tũc puto ꝙ pena abſciſiõis
mẽbri puniatur cum perinde valeat
talis pcuſſio ac ſi membrũ eſſet inci-
ſum.ar.extra de clericis egrotã.capi-
tu.ſecũdo.ff.de edil.edicto.l.offilius.
ad.l.aquil.l.ita vulneratꝰ. ibi.verſic.
⁊c.❡Sunt quidam qui dicunt quod

a ocul⁹ᵃ polex ꝛ nasus sunt mēbra.lv. dist.c.si qs ꝓ egritudine ꝛ.c.lator.ꝛ.c. si euangelica.cum si. ¶ Sed illi canones loquuntur inquātū ad hoc vt talis mutilatus nō possit cōsecrate corpus christi.ꝓpter deformitatem suā ꝛ facit extra de cor.vitia.c.j.ꝛ.fin.ꝛ.c. exposuisti.de cleri. egrotā.ꝛ.c.presby

59 ter.cū similib⁹. ¶ †Sed qd ordinatū est ꝙ quicūqꝫ portat cultellū puniat in.v.lib.ꝛ per aliud statutū ordinatū est quod si qs vulnerauerit aliquē cū cultello puniat in.xxv.lib.qdā habēdo cultellū cū ipso vulnerauit quero an debeat puniri deportatiōe cultelli ꝛ etiā de vulnere. ¶ Respon.aut iste percussor iuit ad accipiēdū cultellū ꝛ subito cum ipso vulnerauit ꝛ quasi eodem impetu tūc solum de vulnere puniet.ꝛ non deportando cultellum aut ꝟo habebat ꝛ portabat ꝛ ō vtroqꝫ punitur. argumē.C.de modo mulct. l.eos ibi sed aliud continuatim.ꝛ.ff. de priua. delic. l. nunquam plura.et

60 ibi Dy. ¶ †Sed pone ordinatum est ꝙ si qs percusserit aliquē sine armis puniat in.x.li.si vero cū armis l.xxv. quidam habendo arma percussit manu vacua vel pugno:vel pede non tñ cū armis.queritur qua pena sit puniēdus.Rñ.videtur.in.x.li.q: illa dictio cū denotat condictionem facti.vnde necesse est ad hoc vt puniat in.xxv.li. ꝙ percussio sit facta cū armis ꝓdictis nō īn habēdo solū arma ꝛ ꝙ dictio cū sit cōditionalis habet.ff.de verb.obl. quicūqꝫ.§.pe.Unde cū non percusserit cū dictis armis.lꝫ ipse haberet nō dꝫ puniri nisi in.x.lib.de percussione facta manu vacua.vel pugno:vel pede.vt dictum est. ¶ Item alia ratione q: ordinamentū dicit si quis percusserit cum armis nō dicit habēdo arma nec ista ꝟba cū armis ita debēt itelligi.q: sic verbis ꝛ nō rebus lex esset imposita ꝙ esse non dꝫ vt.C.qñ dicio leg. ced.l.ij.in fi.Itē q: pene sunt moliēde vt.ff.de pe.l interpreta. ¶ Ecōtra vr̄ ꝙ in.xxv.li.q: ordinamētū dicit si percuserit cum armis.ꝛ vbi lex non distinguit nec nos.l.de ꝑtio.ff.de pu. ¶ Itē ꝟba statuti sūt stricti iuris vñ debēt itelligi ꝓut iacēt.vt.ff.de exer.l.j.§. cū igit.cū si.Sꝫ ꝙ prima

61 dici veri⁹ puto. ¶ †Sꝫ qd dicit statutū ꝙ si qs percusserit manu vacua puniatur in.x.lib.si ꝟo armata manu puniat l cēiū qdā pcussit cū manu habendo cirothecā de corio i manu vel aliā rē similē quaꝛ puniet. ¶ Rñ.dicūt qdā ꝙ in.c. lib.cū nō possit dici manus vacua si hꝫ aliqd i manu.ar.ff.ō ꝯhē.emp. l.ij.§.j.cum.l.seq.cuꝫ si. ¶ Sꝫ puto aꝛ dicen.nā iste pcussor aut habebat aliqd i manu qd ptineatur appellatione armorū cū quo possit de facili offendere.ꝛ tūc si verꝫ ꝙ.ꝫ.dcm est aꝛs sec⁹ q: in dubio ꝯ fiscū est ꝓnūtiañ.vt.l. nō puto.ff.de iure fisc.ꝛ q: pene pot⁹ sunt moliēde.ff.de pe.l. ꝑses.et.l.interpta. cum

62 si. ¶ †Sꝫ qd ordinatuꝫ est qd si qs pcusserit cū armis puniat l.c.lib.q dam stando super equo pcussit cū pectore eqꝫ vl pcussit cū capello vel cū caputio vel cum pane vel piro vel manello vel simili re nūquid punietur de percussiōe facta cum armis. ¶ Respon.dicunt quidam ꝙ sic quia appellatiōe armorum cōtinentur omnia qbus nocere qs potest.ff.de ver.signi.l.armoꝝ.cum ergo talia nocere possint debet puniri. ¶ Ecōtra ꝙ nō q: arma specificata sunt a iure:vt in auꝫ.de armis.§.

a ¶ Oculus. adde ꝙ itmo oculus est mēbru q: hꝫ ꝓpriam ꝛ distinctaꝫ operatione i corpe nro vt tetigit aristo. in iiij.moraliū ꝛ dicit Jmo.l.l.ij. col.iiij. n. de publi. iudi.allegādo bal. et ange.

solos.col.vj.⁊ ꝑdicte similitudies:vt
panis nō cōnumerant appellatiōe ar
moꝝ.nam si lex voluisset huiusmodi
ↄtinere gn̄ armoꝝ expressius dixisset
C.de cadu.tol.l.j.§.ne autē.vnde cum
nō fuerint specificate pro omissis ha-
beri debent.ff.de verbo oblig.l.qcq̄d.
¶Itē q: in talibus debemus conside
rare naturā aptitudinem ⁊ consuetu-
dinem sicut in mutuo.ff.si cer.pet.l.ij.
§.mutui.¶Itē etiā cōem vsum loquē
di:sed ſm cōmunē vsum loquendi ta-
les res nō cōtinent appellatiōe armo
rū:⁊ talis sermo cōis obseruand⁹ ⁊ se-
quēd⁹ ē.ff.ꝺ leg.iij.l.libroꝝ.§.qꝺ tn̄ cas
sius.nō ergo dz puniri de ꝑcussiōe fa-
cta cū armis.¶Si em̄ voluim⁹ dicere
esse ꝺ gn̄e armoꝝ oē qꝺ gn̄aliter noce
re pōt.Iā granū fabe ⁊ festuca palea-
rū cōtinebit appellatiōe armoꝝ.cū
aliqualiter nocere possit:⁊ sic intm̄ pu
niet pro ꝑcussiōe cū grano fabe.vel si
mili re quantum pro percussione fa-
cta cū cultello vl' cū ense:quod ridicu
lum videtur:cū magnitudo vulneris
⁊ atrocitas sit inspiciēda.ff.de iniur.l.
vulneris magnitudo.cū si.⁊ de modi
cis nō est curandū vt.ff.de ven.inspi.
l.j.⁊ ēt qualitas rei est spectanda cū
qua maleficiū est factū.ff.de sic.l.j.§.
sed si claua.ff.de pe.l.aut facta.ibi q̄li
tatē ⁊ quātitatē.¶Itē q: iura adaptā
tur ad ea q̄ cōiter accidūt:⁊ frequēter
vt.ff.de legi.l.ex his.⁊.l.sequen.⁊ hoc
verius puto.vnde in talib⁹ ⁊ similib⁹
casibus committo iudicis arbitrio in
puniendo taliter delinquētē cū nō sit
pena expressa ⁊c.facit.ff.de iure deli-
be.l.j.§.j.cū similibus facit ꝙ not.ex-
tra de sent.excōi.c.cū illorum.in glos.
63 quid sit modicum.¶†Sed quid con-
tinetur in statuto quod si q̄s percusse
rit manibus sine sanguine:ꝙ puniat
in.x.lib.si vero cū sanguinis effusiōe,
in.xx.li.Quidā cepit per capillos ali-
quem ⁊ extraxit ipsum ad terram:ita
ꝙ cecidit super lapide cū capite vl' cū
genu:vel cū manibus:et sanguis exi
uit.nunquid puniet in.xx.li.tanꝙ ꝓ
percussiōe facta cū sanguinis effusio-
ne.¶Respō.nō videtur q: non ꝑcus-
sit vt statutū dicit.⁊ forma statuti ē ser
uāda.ff.ad municipa.l.cōstitutioni-
bus.nec a ꝟbis ei⁹ dz recedi.ff.ꝺ exer.
l.j.§.ꝫ.ꝺ leg.iij.l.nō aliter.cū similib⁹.
¶Ecōtra ꝙ sic lz nō percutiat q: tātū
dē fecit.ar.optimū.ff.ad.l.aq̄l.l.q̄ act.
§.pinde.⁊.l.Itē mella.§.si pres.et.§.
itē cū eo.⁊ eodē.ti.l.boues.⁊.l.si ex pla
gis.§.eque.¶Itē ille q̄ causam dāni
dat dānū dedisse vr̄:⁊ nihil ꝑstat ⁊c.ff.
de sica.l.nihil ꝺ parrici.l.vtrū.⁊ male-
ficiū nō dz esse impunitū.ff.ad.l.aq̄l.
l.ita vulnerat⁹ cū si.⁊ hoc veri⁹ videt.
64 ¶Sed q̄d ordinatū est ꝓ si q̄s ꝑcusse
rit aliquē cū sanguine.puniat in.c.li.
cōtingit ꝙ aliq̄s percussit aliquē cum
gladio cū magna ꝑcussiōe:⁊ magna
sanguinis effusiōe:⁊ aliū ꝑcussit cum
vngula vel alia modica re.⁊ cū modi-
ca sanguinis effusiōe:nunq̄d puniet
in tm̄ de modica ꝑcussiōe q̄tū de ma-
gna.¶Rn̄.sic.⁊ videt ꝙ verba statuti
indistincte loquunt ⁊ non distinguit
inter magnā percussionē ⁊ paruā:dū-
modo sanguis exeat ꝫ nec nos.ff.de
pub.l.de ꝑtio:⁊ gn̄alr ꝓlata gn̄aliter
sunt intelligēda ⁊c.ff.de legat.ꝑstā.l.
j.§.generaliter.ff.de le.iij.l.nō aliter.⁊
forma est seruāda.ff.ad municipa.l.
cōstitutiōibus.¶Ecōtra ꝙ nō:q: vul-
neris magnitudo est cōsideranda.vt
ff.de iniur.l.vulneris.ff.ꝺ edil.edi.l.j.
§.proinde.ibi minusculū vuln⁹ ⁊c.vt
q̄s magis ⁊ pl⁹ puniat pro magna ꝑ-
cussiōe quā ꝓ modica debem⁹ intelli-
gere ꝟba cū effusiōe sanguinis.s.ma-
gna ar.C.de inoffi.test.l.ij.⁊.xv.q.re-
uertimur.xvij.di.sepe.¶Itē q: quāti
tas ⁊ qualitas est cōsiderāda.ff.ꝺ pe.
l.aut facta ibi q̄liter.Itē ⁊ res cū q̄ fa-
cta est ꝑcussio vt.ff.de sic.l.j.§.sz si cla
ua.Itē statutū dz intelligi ⁊ interpre-
tari scḋm ius cōe.vt.ff.ꝺ mu.⁊ ho.l.vt
gradatim.§.si lege.⁊ h̄ veri⁹ est de ri-
gore iuris.vn̄ arbitrio iudicꝭ ↄmittit
pēa cōsiderata q̄litate ⁊ magnitudie
vulneris ⁊ effusiōe sanguis vt dictū ē
⁊ hic no.extra de snia ex.c.cū illoꝝ.in
glo.q̄d sit modicū.sed ꝑ formā statuti
primā opi.vidi multoties obserua-
65 ri.sz cōtra ius est.vt dixi.¶†Sz quid

quidaȝ accusat⁹ fuit de insultu facto
cū armis ⁊ d̄ ꝑcussiōe facta cū sangui
nis effusione.sȝ q: nō ꝓbauit p̄dicta
ſm formā accuse vt debuit.vł q: accu
sauit te de maleficio ꝯmisso cū armis.
⁊ ipse ꝓbauit sine armis ⁊ idē i silr di
co qd̄ de eo vt vidi al's facta fuit abso
lutio vt debuit:q: de necessitate est ꝙ
fiat ꝓbatio ſm formā accuse.ff.vi bo.
ra p.l.p̄tor.§.docere.⁊.§.hec aūt actio.
⁊.ff.de adult.l.denūtiasse.§.q̄d tn̄.ibi
neqꝫ em̄ ⁊c.Itē q: ſm formā accuse fa
ciēda,est condēnatio.ff.cōi di.l.cū fun
dus.extra de accu.q̄liter ⁊ q̄n.§.pe.de
simo.c.lȝ hely.vn̄ si nō est facta ꝓba=
tio ſȝ formā accuse necessario ē sequē
da absolutio.q: nō debuit ignorasse
delictum in se commissum.ff.de dolo
l.ex dolo.§.in hac.⁊.§.sequē.nec q̄lita
66 tes delicti in se cōmissi.¶†Sȝ si iste
accusator vult accusare de nouo.⁊ no
uā accusam facere de simplici īsultu
in ip̄m facto vel de ꝑcussione sine san
guine vel in diē:⁊ idem in simili dico
nunq̇d est audiēd⁹ vel si iudex vult di
cto modo inq̇rere.vt dictū est.nunq̇d
pōt.¶R̄n.⁊ vr̄ qd̄ nō q: nō dȝ sepi⁹ de
eodē d̄licto inq̇ri.Itē obstat exceptio
rei iudi.l.j.⁊.ij.d̄ excep.rei iud.¶Ecō
tra vr̄ ꝙ sic:q: aliud est maleficiū com
missum de nocte aliud de die:⁊ aliud
cōmissuȝ cū sanguinis effusiōe:⁊ aliđ
sine:⁊ aliud de simplici īsultu:⁊ aliud
de īsultu ⁊ ꝑcussiōe:⁊ idē i simili dico
⁊ alia pena iponit̄ ꝓ vno ⁊ alia ꝓ alio
arg.ff.de sepul.viola.l.iij.§.aduersus.
sicut aliud est dānū culpa cōmissum:
aut dolo.ff.si q̇s tes.lib.esse ius.fuerit.
l.j.¶Itē sicut est separata natura di=
uersorū.⁊ ꝯditio ⁊ mod⁹ separat⁹ in=
telligit̄.ff.de calū.l.fi.¶Itē talia ma=
leficia sunt reiterabilia.ff.de v̄b.obl.
l.si sic.⁊ hoc veri⁹ ſm Tho.¶Sȝ pu=
to tuti⁹ esse dicere ꝙ si fiat absolutio
ab obseruatiōe iudiciȷ ꝓpter ineptaȝ
probationē ⁊ ꝓcessum ꝙ potuerit tūc
de nouo cognosci de dicto maleficio
vt not.ff.si mes.fal.mo.dix.l.j.§.d̄ aūt
actio.ad hoc ne maleficium sit impu=
nitum. vt in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.
67 aquil.cū simi.¶†Sȝ pone ordinatū
est ꝙ si q̇s fecerit aliquā accusaȝ ⁊ ip̄a
nō ꝓbauerit ꝙ cōdēnet̄ i lib.x.Quidā
accusauit plures in vna accu.de eodē
maleficio ꝙ eē pōt.C.d̄ his q̇ accus.nō
pos.l.cū rōnib⁹.⁊.l.cū re⁹.et si re⁹ vel
accu.mort.fue.l.j.sȝ ipsaȝ accusam nō
ꝓbauit:q̄rit̄ an debeat cōdēnari in.x.
li.pro vna accusa ⁊ vno maleficio:an
ꝓ q̄libet accusato in.x.li.¶R̄n.qd̄ vi
detur ꝙ pro q̇libet accusato.arg.C.d̄
dona.l.senat⁹.de verborū oblig.l.sci=
re.Itē q: vident̄ tot iniurie q̇t sunt ꝑ=
sone.vt.ff.de iniu.l.si plures.C.cōmu=
ni di.l.ad officiū.de seruis.fugi.l.qui
cūqꝫ.§.j.cū simili.¶Econtra ꝙ solum
vna pena.x.lib.cū vnum sit maleficiū
vna sit accusa vn⁹ sit libell⁹ in q̇ sunt
plꝛes accusati:ꝙ eē nō pōt.vt.s̄.dixi.⁊
ibi est vnus libellus nō potest dici ꝙ
sint plures:q: vnitas nō capit diuisio
nem.¶Itē quia licet det̄ vnus tutor
simul ⁊ semel pluribus pupillis: vna
est datio:vna tutela nō plures sic ⁊ h̄.
ff.de excu.tu.l.tria onera.l.si is.§.fi.et
nō dȝ numer⁹ ꝑsonarū attēdi.ff.de pa
ctis.l.maiorē.⁊ vr̄ q̇ si casus.ff.arb.fur
ces.l.si plures.§.fi.⁊.l.at si ⁊c.¶Itē q:
vna fert̄ snīa cōtra oēs:⁊ pro vno ma=
leficio:vt.C.si plures vna snīa fue.l.ij.
Facit optime.ff.d̄ iuris.om.iu.l.si idē
cū eod.§.fi.¶Itē q: statutū nō distin=
guit vtruȝ fuerint plures accusati in
vna accusa.vel libello.An vn⁹ solus
ergo necnos.ff.de pub.l.de p̄tio.ff.ad
munic.l.cōstitutionib⁹.de leg.iij.l.nō
aliter.cū si.⁊ hic verius puto.q: pene
sunt moliēde ⁊c.Sunt aliȷ qui tenent
optimā opi.ꝑ iura primo alleg.⁊ pri=
68 mo inducta.¶†Sed q̇d.Ordinatum
est ꝙ si q̇s ꝑcusserit aliquē cōdēnetur
in.x.lib.Potestas fecit bannū qd̄ qui=
cunqꝫ volens portare arma debeat sa
tisdare de nō offendēdo sub pena.c.li.
accidit ꝙ quidam satisdedit.⁊ postea
offendit ⁊ percussit cum dictis armis
aliquē.q̄rit̄ an in.c.li.an in.x.debeat
ꝯdēnari.¶R̄n.vr̄ ꝙ in.x.rō est q: pēa
est in legis vel statuti ptāte non autē
in arbitrio potestatis.ff.ad municip.
l.respiciēdū.⁊ de arbi.l.celsus.¶Itē
q: non potuit ptās siue iudex duriꝰ

rem penā imponere q̄ statutum siue
lex imponat.ff.de verb.sig.l.si q̄ pena
in fi.r si aliter facit nō v3.C.q̄n prouo.
nō est necess.l.certa cū si. ¶Econtra vr
q̄ pena.c.lib.ꝓpter satisdationē pre-
stitā.quia satisdatio illa prestita fuit
autoritate iudicis vel ptātis ad quie-
tem populi q̄ facere potuit argu.ff.de
offi.psi.l.cōgnuit.ff.de offi.prefe.vib.l.
pe.§.quies.¶Ite3 r q: offendit cū ar-
mis:r cōtra satisdationē3 prestitā.vñ
d3 i lib.c.puniri.q: satisdatio d3 aliq̄d
opari.ff.de lega.j.l.si q̄s.Alioquin ver
bis r nō rebus satisdatio esset imposi
ta.qd esse nō d3.C.quādo di.le.ce.l.ij.i
fi.¶So.potest dici.aut illa satisdatio
fuit extorta p iudicē ex sua volūtate:r
ex officio suo.r tūc puniatur in.x.lib.p
iura primo alle.aut p formā statuti:r
tunc si cū ipsis armis offendit puniat
in dicta pena.c.lib.per iura prime in
ducta:vel puniat vtraq̄ parte pena
s̄m formā vtriusq̄ statuti p.l.ff.de pri
ua.delic.nunq̄ plura.ff.de act.r ob.l.
cū ex vno.ff.vi bo rap.l.j.Si aūt ꝑcus-
sit habēdo arma r nō cū ipsis armis.
r tūc pena minori dānet.q: pene sunt
69 molliēde.ff.de penis.l.si p̄ses.¶Sed
q̄d.M.fuit mortifere vulnerat⁹ a Jo.
r de isto maleficio fuit accusat⁹ dict⁹
Jo.lite pēdēte:r ān sniam condēnatio
nis latam dictus.M.mortuus est op-
ponitur per dictū Jo.qd dictus iudex
non pōt procedere ad cōdēnationem
de morte dicti Mart.cū extincta sit ac
cusatio ꝓpter mortē dcī Mar.¶Que
ritur q̄d iuris.Rñ.obmissis ambagi-
bus vr q̄ iudex non possit ꝓcedere ad
ꝯdēnādū dictū Jo.de morte dicti.M.
de rigore:q: p mortē dicti vulnerati r
mortui subsecutā.crīs cū mortuo accu
satore vel accusato extiguit accusatio
r oīa actitata vt.ff.ad tur.l.an priuati.
r.l.senat⁹.§.post mortē.ff.de publ.iu.
l.diffamato de accu.l.diui fratres.l.li
bellorū.§.fi.C.si re⁹ vl ac.mor.fuerit.l.
ij.i fi.S3 facta absolutiōe r cācellatio
ne dicte accuse:r actor bñ poterit ab
alia psona d nouo accusari.j.xxx.dies
vtiles vt.d.l.libellorū.§.fi.vl si ñ appa
reat accusator poterit iudex p inq̄sitio
nē ꝓcedere r punire ex̄ de cele.mi.c.j.
r fi.C.de abolitio.l.j.r fi.ad hoc ne ma
leficiu3 sit impunitum.ff.ad leg.aq.l.
70 ita vulnerat⁹.¶†Sed q̄d ordinatu3
est qd null⁹ debeat receptare malefa
ctorē in domo sua sub pena.c.lib.qui-
dam cōmisit maleficium r aufugit in
domū tuam:r se abscondit te ignora-
te vel sciēte q̄ abscōdiderat s3 ignora
bas q̄ cōmisisset maleficiū.q̄ritur q̄d
iuris.¶Rñ.q̄ nō debes cōdēnari:q:
nō abscōdidisti eū.r abscōdere est re-
ceptare.ff.de serno cor.l.j.§.q̄ autem.
Item q: non constat q̄ scieris fuga3
isti⁹ q̄ opus est.arg.ff.ad.l.fla.de pla-
gia.l.si q̄s seruū de seruis fugi.l.qui-
cunq̄.§.pe.de hijs qui latro.occul.l.si
q̄s ignorās in aut.de sanct.epi.§.si q̄s
in domo sua.colla.ix.¶S3 si tu recusa
res dare istū malefactorem iudici tūc
tu debes puniri extraordinaria pena
C.de hijs q̄ latro occulta.l.j.r.ij.circa
pn.Alij dicūt q̄ iste d3 puniri de rece
pta.p.l.q̄ domū.ff.de adulte.r.ff.d ser
uo cor.l.pe.r.ff.d fur.l.si q̄s cū si.¶S3
nō obstāt q: i dictis legib⁹.Ideo pu-
nit̄ q̄ fuit sciēs r particeps in delicto.
nā si fuisset particeps:tūc puniretur.
71 vt dicta.l.qui domū.cum simi.¶†S3
pone q̄ orta rixa iter aliq̄s p̄sōs.aliq̄s
est vulnerat⁹ vnico vulnere vel plrib⁹
vulneribus:ita qd mortuus est.nescit
tñ ex cuius vulnere sit mortu⁹.:q̄ritur
an oēs sint de homicidio puniendi.
¶Rñ.dicūt q̄dā q̄ sic p.l.ita vulnera-
tus.ff.ad.l.aq̄l.r.l.ite3 mella.§.si plu-
res.r.l.q̄ ac.§.occisum.e.ti.r.ff.de in-
iur.l.si plures.cum si.¶Ecōtra q̄ non
q: non constat q̄ oēs occiderūt.q̄ esse
d3 q: in delictis ꝓbatiōes debēt esse
luce meridiana clariores.l.sciāt.C.de
ꝓba.de pe.l.qui sniam.nec debemus
in talib⁹ vti presumptionib⁹ vel mē-
dicatis suffragijs.C.de accus.l.singu
li.ff.de pe.l.absentē.¶Itē q: in tali-
bus debem⁹ contemplare ictus cuius
libet delinquētis.vt.ff.de sica.l.j.Ita
vt ille q̄ mortifere vulnerauit vel occi
dit d homicidio puniat.Alij aūt de in-
sultu vel de vulnere tm̄.vt d.l.si.r.d.l.
ita vulnerat⁹.nā s̄m q̄litatē delicti est

pena imponēda.C.de testi.l.fin.ff.e.l. aut facta.¶Itē q: impossibile est in-solidū oēs occidisse.vel quēlibet occidisse.⁊ qd impossibile est nullū est.vt ff.de reg.iur.l.impossibiliū. vnde cū nō cōstet qs occidit null⁹ est puniēd⁹ cū ius nō deficiat s; pbatio.ff.d testa.tu.l.duo sunt.¶Itē q: i dubio meli⁹ ē nocētē absoluere qnā innocētē cōdēnare.ff.de penis.l.absentē.ff.de rei vē.l.pōpo.§.sed.vñ null⁹ d; de homicidio puniri:⁊ hoc veri⁹.⁊ ita tenent cōiter doc.S; q: delinquerūt ⁊ ne maleficiū sit impunitū.vt dcā.l.ita vulnerat⁹ et iura suadēt ob maleficiū solui penam ff.de fideius.l.si actio.debēt pecuniariter cōdēnari put iudici vř de insultu vł de vulnere ipecta qlitate facti ⁊ psonaꝝ ⁊ facultatib⁹ ipsarū.vt.d.l.aut facta.ff.de pe.⁊.l.hodie.ff.d extraordina.cri.l.j.¶Si eñi cōstaret oēs ordinasse simul ⁊ tractasse de tali homicidio cōmittēdo ⁊ faciēdo.tūc oēs d homicidio puniunt.vt.ff.d sic.l.j.§.diu⁹. q: vn⁹ vř mādato alteri⁹ fecisse.vt.l.nō iō min⁹.C.de accus.ff.de iurisd.om.iu.l.si inde.§.fi.ff.de fur.l.q iniurie.⁊ q p aliū facit p se ipm facere vř.vt.ff.de ad.tu.l.si ita.§.gessisse.¶Nec ob. ff.ad.l.aql.l.Item mella.§.si pl'es.⁊.l.ita vulnerat⁹.⁊.ff.de iniur.si pl'es.cū simili.q: in dictis.ll.qs punit p dāno dato ciuiliter ⁊ nō crialiter.⁊ ciuile iudiciū nil h; cōe cū criali.vt isti.d pub.iudi.in pn.cū suis simili.¶S; si constaret qs fuisset auctor tūc ille sol⁹ puniret de homicidio p omnib⁹.C.de vi pu.l.qm.ibi in eū ⁊c.⁊ dixi.s.de insultu
72 in.§.sed qd l rixa ⁊c.¶†Sed.qd quidā fuit accusat⁹ in vna accusa de plurib⁹ maleficijs cōmissis p eū.q esse pt ar.C.de anna.exce.l.si qs.extra de accu.c.qlr ⁊ qñ.¶Iste accusator qdā cria pbauit fore cōmissa:qdā ñ potuit pbare.qrit an sit absoluēd⁹ vel cōdēnād⁹.Rñdeo omissis ambagib⁹.aut maleficia sunt cōiūctiue posita i accusa:⁊ simul ⁊ semel.⁊ tūc vř ab oib⁹ absoluēd⁹ rō ē:q: nō ē facta pbatio scd; formā dicte accuse put iura requirūt. vt.ff.vi bo.rap.l.ptor.§.d aūt actio.ibi docere ⁊c.ff.d adul.l.denūtiasse.§.qd tñ ita q nō pōt seq cōdēnatio fm formā dicte accuse put d;.vt extra de accu.c.qualiter ⁊ qñ.§.d;.si autē separatim inerūt delicta specificata in accusa videnł esse tot accuse quot sunt delicta.ff.de minor.l.ēt.ff.fami.her.l.in iudicio.⁊ tūc sup pbatiōe sequit cōdēnatio sup nō pbatis sequit absolutio p iura pdicta.⁊ facit.C.si aduersus rē iudi.l.j.¶Alij dicūt indistincte debere absolui p iura primo allegata Sed q dixi veri⁹ puto.¶Sed si pcedit p inquisitionē.tunc semp sup probatis fiet ⁊ sequetur cōdēnatio.ne maleficiū sit impunitū vt.d.l.ita vulneratus.et xxiij.q.iij.hec crimina:q: in inquisitione nō requirit tanta solēnitas quāta in accusa.facit.ff.de offi.psi.l.cōgruit.⁊ in auť.d collatorib⁹.§.iubem⁹.colł.
73 ix.¶†Sed qd quidam irato animo insultauit alium cū gladio.mō ⁊ animo occidēdi eū.nō tñ percussit eū nec vulnerauit.q: ille forte aufugit vł gētes in medio fuerūt.nūquid est de homicidio puniendus.Rñ.dicūt qdam q sic per.l.C.de sica.l.is qui cū telo.q: volūtas cum actu pro facto habetur. ff.de sica.l.j.§.diuus.ibi ⁊ in eos.Cō q nō q: nō habuit maleficiū effectum vt.ff.quod quisq iur.l.p ad finē.Item quia vbi factū desideratur.vt in casu nostro nō sufficit volūtas.vt.ff.de acquirē.pos.l. cum heredes. ¶Item q: verba debēt intelligi cū effectu.l.si p aliū docere.ff.si qs in ius vo.nō ierit ⁊ magis sensum quā verba spectam⁹. vt.ff.de.iniur.l.Itē apud labeonem. §.primo.Nec ob.l.is qui cum telo.cū simili.quia debet intelligi secundum determinationem dicte.l.vt.ff.de sicarijs.l.j.§.diuus.vt necessaria sit percussio.vt dictum est.quia nō est nouū posteriores leges ad priores trahi.vt ff.de legi.l. non est nouum. ¶Item quia debent leges legibus concordari.vt.C.de inoffici.testamen.l.ij.et legum correctio est euitanda ⁊c.⁊ quod non mutatur in sua firmitate durat. vt.l.sancimus.C.de testamen. facit. ff.de accusa.⁊ obliga.lege quoties.de

sep.vio.l.fi.cum fi.ꝛ hoc verius puto. ¶Si vero percussit ꝛ vulnerauit cū re apta ad homicidiū ꝯmittēdū alio occi dedi.tūc punit̄ de homicidio de iure cōi lȝ nō occiderit.vt.ff.de sic.l.j.i pn. ꝛ.§.diu⁹.ꝛ.l.i lege edicta.§.is.q̄ cū telo
74 cū fi.¶†Sed q̄d ordinatū est ꝙ si q̄s fuerit in bāno cācellet̄ si soluat cōi.x. li.q̄dā posit⁹ fuit i bāno tpe pn̄tis ptā tis.ꝛ post dictū ordinamētū factū sol uit.x.lib.cōi ꝛ petit se de dicto banno cācellari q̄rit̄ q̄d iur.R̄n.ꝛ vr̄ ꝙ sit au diend⁹ ꝛ debeat cācellari cū ordina mētū debeat trahi ad futurū tp̄s.C.ð leg.l.leges.ꝛ in auc.vt cū de ap.cog.§. j.cū simi.¶Ecōtra ꝙ nō:q: dictū ver bū fuerit est p̄teriti tp̄is ꝛ dȝ trahi ad p̄terita.ꝛ non ad futura.vnde dictum ordinamētum non videt̄ habere locū ar.C.de generali.abol.l.cū co.ff.de le gi.l.cū lex.ff.de verb.ob.l.si q̄s stipu lat⁹.¶Sȝ ad hoc vt ois cesset dubita tio dȝ dici si quis fuerit vel erit in ban no ꝛc.ꝑpter verbi significationē.ff.de verb.sig.l.verbum erit.vbi de hoc ꝛ.l. verbū oportebit.ꝛ hoc approbai de iu ris rigore.¶Sed prima opi.vr̄ beni gnior.ꝛ ideo preferēda.vt.ff.de leg.l.
75 benigni⁹.C.de iudi.l.placuit.¶†Sȝ q̄d ordinatū est ꝙ si q̄ dom⁹ fuerit cō busta.vel bladū in aliq̄ villa debeant capere malefactores ꝙ si nō fecerint emēdēt dānū datū.pone ꝙ domus ec clesie vel bladū fuit cōbustū vel cōbu sta ꝛ non fuerint malefactores capti. nunq̄d tenet̄ emēdare dānū.¶R̄n.sic videtur per verba statuti.ff.ad muni ci.l.cōstitutionibus.de leg.iij.l.nō ali ter nam statutum loquit̄ generaliter ꝛc.nec distinguit inter res ecclesie nec aliorū ergo nec nos.ff.de publi.l.de p̄ tio.¶Itē q: res ecclesie sūt fauorabi liores ꝛc.C.de sa.san.ec.l.iubemus.et l.fi.ergo ꝛc.ff.de li.ꝛ post.l.cū q̄dā.cuȝ fi.¶Eȝ qō nō q: statutum nō potuit iponere legē nō subditis ꝛ reb⁹ n̄ sub ditorū.vt.l.cūctos populos.C.ð sum. trini.ꝛ fide.ca.¶Itē cū ecclesia nō stet ad emēdationē dāni dati in reb⁹ alia rū ꝑsonarū dicte ville.iō nō dȝ ei emē dari.q: ꝙ quisq̧ iuris i alterū statuit

ꝛc.C.de solu.l.pe.¶Itē q: vbi dȝ esse emolumētū dȝ esse ꝛ onus ꝛc.ff.de re. iur.l.sȝ naturā facit.ff.de adul.l.si po stulauerit.§.iubet lex.C.de vsur.l.ea.ꝛ
67 l.lex.ꝛ hoc approbat̄.¶†Sȝ q̄d ordi natū est qō si aliq̄ dom⁹ fuerit clā ꝯbu sta ꝙ vicini emēdēt dānū.pone ꝙ in vna domo fuit claȝ ꝛ occulte positus ignis.sȝ postea propter impetū ꝛ vim ventorū alie domus sunt cōbuste que rit̄ nunquid vicini teneant̄ ad dānū istarum domorum combustaruȝ pro pter vim ventorum.¶R̄n.dicunt qui dā ꝙ sic per.l.ff.de dam.infe.l.qui bo na.§.ij.de incen.rui nau.l.ij.§.is q̄.Et ita de facto fuit iudicatum Bononie. ¶Alij cōtra:quia de casu nemo tenet̄ nisi expresse dicat̄:vel nisi culpa p̄ce dat casuȝ.ff.loca.l.si merces.§.vis ma ior.ꝛ.§.culpe.ꝛ incendiū est casus for tuitus.instit.qui.mo.cōtrahi.ob.§.fi. ¶Itē dānū ꝙ ꝑpter violētiā accidit non est mihi imputan̄.extra de homi cidio.c.de certo.c.significasti.ꝛ.c.fi.et c.cum dilectus.cum si.Et hec opi.vi det̄ benignior.¶†Sȝ q̄d pronuntia
77 tū est quod oēs consiliarij veniāt ad consiliū quādo pulsabit̄ cāpana sub tali pena:quidam venit quasi in fine cōsilij nunquid debet cōdēnari.¶Re spon.ꝛ videtur quod nō postq̄aȝ ve nit anteq̄ cōsiliarij recederēt ꝛ finituȝ esset cōsiliū.ar.ff.de leg.j.l.si seruus.§. fi.ꝛ.l.plane.§.fi.ff.si q̄s cau.l.ꝛ si.ꝛ rō: quia dictio ad denotat perfectionem temporis.vt.ff.de condi.et demon.l. in annos.vnde quando venit ad fini tum consilium videt̄ sufficere.¶Iteȝ q: venit adhuc rectore sedente pro tri bunali ꝙ sufficit.vt.ff.de in inte.resti. l.diuus.pro hoc facit.ff.de periculo ꝛ cōmo.rei ven.l.illud cōmo.l.iij.i fi.ff. de his q̄b⁹ vt indi.l.pe.¶Econtra ꝙ non:q: non venit in prin.qō est pars potētior.ff.de ori.iur.l.j.¶Itē q: q̄ in vno delinquit in omnibus delinque re videt̄.vt extra ð here.c.ij.i fi.¶Itē q: nihil vr̄ actū cū q̄d superest ad agē dū.C.ad silla.l.fi.C.de distr.pig.l.quā diu.sed prima opi.vr̄ verior de rigore
78 iuris.¶Sȝ quid ordinatuȝ est ꝙ nul la ꝑsona

la persona ducat bladuz vel vinū vel
alias res extra districtū sub pena.x.li.
ꝛ amissiōis rez ꝛ bestie vel nauis vel
plaustri:cū qbꝰ ducit vl portat.¶ Qui
dā inuētꝰ est facere vl ire ꝯ dcm ordi-
namētū:vnde cōdēnatus fuit in amis
sione rerū dictarū ꝛ bestie vl nauis vl
plaustri:ꝛ in lib.x.ſm formā ordinamē
ti.querit nunqd vz talis cōdemnatio
ꝯtium ad res.¶ Rñ.nō videtur:qꝛ res
caret dolo ꝛ culpa.ꝛ est quid inanima
tum:vnde delinquere nō potest.vnde
nō potuit cōdemnari.vt in aut.de mā
da.princi.§.oportet colla.iij.in aut.vt
nulli iudi.§.fi.¶ Item bestia caret sen
su.vnde nō delinquit.si non delinquit
nō potest cōdemnari.ff.si qua.pau.fe-
cis.dica.l.j.§.fi.¶ Sed dic talem condē
nationem valere per.l.fin.ff.de ope.no
ui.nun.vbi d hoc.ꝛ.l.si aliter.ibi qm nia
gis ꝛc.ꝛ ita de consuetudine quotidie
79 obseruatur. ¶ †Sed qd accusaui.W.
de insultu ꝛ percussione in me facta cuz
gladio.deinde probaui tātū ꝙ manu
vacua ꝛ nō cū gladio.querit nunquid
debet puniri saltem de eo qd probatū
est. Respōdeo dicunt quidā ꝙ non qꝛ
nō est facta probatio ſm formā accuse
vt opꝰ est.ff.vi bono.rap.l.ꝑtor edixit.
in,pn.ꝛ.§.j.ꝛ.§.hec aūt actio.ibi doce-
re ꝛc.ff.ad.l.iu.de adul.l.denūtiasse.§.
suꝑ hoc.Et vide Bar.qui pulchre po-
suit quod vi aut clā.l.aut.§.si quis.vñ
nō potest sequi condēnatio.cum ipsa
debeat formari ſm formaz accuse:qd
esse nō potest.extra de accusa.c.quali-
ter ꝛ qñ. ¶ Sed dz sequi absolutio ab
obseruatione iudicij ratione inepte ꝓ
bationis ꝛ de nouo poterit accusari et
inquiri ꝛ puniri.ff.de accusa.l.libello-
rum.ꝛ extra de collu.c.j.ꝛ fi.cū simili-
bus.Alij dicunt ꝙ pōt cōdēnari de eo
qd probatuz est ad hoc ne maleficiū sit
impunitū.ff.ad.l.aquil.ita vulneratꝰ.
ꝛ.ff.de fideiusso.l.si a reo.facit.C.si ad
uersus rem iudicatā.l.j.cum ibi nota.
80 ¶ †Sed qd ordinatū est ꝙ nullus du
cat bladū vel vinum extra districtum
sub pena.x.li.ꝛ amissiōis bladi ꝛ vini.
¶ Quidam portauit farinā vel acetuz
extra districtū cōtra ordinem,queritur
nunquid possit ꝛ debeat puniri. ¶ Re
spon.ꝙ farina nō est bladū.ne acetuz
est vinū quia mutata est forma ꝛ natu
ra nec potest ad pristinum statuz redi
re vt arg.ff.ad exhib.l.iulianus.§.sed
ꝛ si quis.de leg.iij.l.quesitum §.illud.
ꝛ.l.lana.ꝛ statutū dz seruari ꝓut iacet
nec ab eiꝰ forma dz recedi.ff.ad muni.
l.constitutionibus.ꝛ de lega.iij.l.non
81 aliter.¶ †Sed quid ordinatum est qd
quicunqꝫ emeret rem aliquam publi-
ce in platea ꝙ iuste emerit non teneat
ad restitutionē rei:nisi ꝑtio sibi reddi-
to.Et pone ꝙ quidā forensis probet rē
suam esse.ꝛ sibi fuisse furatam:querit
quid iuris. ¶ Respō.ꝙ res debet sibi
pretio etiam nō reddito restitui.C.de
fur.l.in ciuili.nisi cōstaret ꝑtiū fuisse
versum in vtilitatē petētis.Nā tūc dz
illud reddere.ff.de rei vēdi.l.emptor.
¶ Nec obstat statutū quia nō ligat fo-
renses ꝛ nō subditos.nec potest rebus
nō subditoꝝ lex imponi.C.de summa
trini.ꝛ fide ca.l.cūctos populos.ff.de
iurisd.om.iu.l.fi.cū similibꝰ facit.l.ꝑ-
sens.ff.de aqnir.re.do.de cap.ꝛ postli.
re.l.si cōperimus.§.ex ꝑmissis.ff.de re.
82 iur.l.ꝙ nostrū est. ¶ †Sz pone ꝙ ali-
quis fuit inuentꝰ portare bladum vel
vinum vel aliam rem cōtra deuetum.
sed nondū est extra confines ciuitatis
vel castri:dicūt custodes ꝙ ipse porta-
bat cōtra deuetū ꝛ ille negat:queritur
quid iuris. ¶ Rñd.dicit Gof.aut iste q
portabat erat ꝓpe confines districtus
nec est ibi aliquis locus suppositꝰ illi
ciuitati vel loco ad quē possit portare.
ꝛ tūc presumit contra deuetum:ꝛ tunc
est puniēdus ar.C.de peñ.l.qui snl am,
ibi ꝛ vix negari sufficiat.ar.ff.de iu.l.
si quis postea.facit.ff.de incē.rui.nau.
l.pediꝰ.§.pe.de penis.l.respiciē.de q-
sti.l.de minore.Als nō punitur nisi ꝓ-
bet.l.sciāt.de proba.l.q accusare.C.de
edendo de ser.fugi.l.quicūqꝫ.cū simi.
83 ¶ †Sz quid si de licētia rectoris quis
portat bladū vel aliquam rem contra
deuetuz vel bānum nūquid incidit in
penam. ¶ Rñ.dicunt quidam ꝙ non
arg.ff.de aqui.pos l.iuste qꝛ pretor fa-
cit licituz ꝙ als non licet.ff.de iurisdi.

om.iu.l.si q̄s id qđ.ff.qđ falso.tu.auct.l.j.z.l.no=uissime. ¶ Alij ꝫ q̃ ꝓtoris officiū non pōt derogare ordinamēto. ff.de fer.l.j.ff.ad munici.l.ordinc.§.j. ¶ Itē q̃ forma statuti seruāda est.ff.ad municip.l.cōstitutus.z hoc videtur veri⁹.quia non lz isti ignorare ordinamētū.ar.C.de legi.l.leges. ¶ Nec obstat qđ dr̄ ꝙ iudex facit licitum id qđ alr̄ nō lz.q̃ illud est verū in eo quod non prohibet̄ expsse a lege vel ordinamēto.si ṽo ꝓhibet̄ expresse.nō valet licētia que ꝯcedit̄.C.de legi.l.nō dubiū.in fi.cū

84 simi. ¶ †Sz quid ordinatum est ꝑ legem municipalē ꝙ villa vel castrum teneat̄ capere malefactorē committentes maleficiū in suo territorio sub pena.c.lib.pone ꝙ plures fuerūt malefactores ad illud maleficiū vel homicidiū ꝯmitten.z non fuerūt capti.q̄ritur an debeat fieri cōdēnatio.c.lib.solum pro vna pena an ꝓ quolibet malefactore debeat condēnari in lib.c. Respō.[a] z videt̄ ꝙ ꝓ q̄libet malefactore debeat ꝯdēnari ꝗcētū lib.cū tot videant̄ esse maleficia quot sunt ꝑsone dlinquētes:vt.ff.de iniur.l.si plures.ad tur.l.senatus.de lib.ho.exhi.l.ij.de termi.mo.l. [b] ij.C.de ser.fugi.l.quicūqz. cū si. ¶ Ecōtra vr̄ qđ vna sola pena lib.c.cum vnū fuerit maleficiū.s.homicidiū z vbi est vnū factū nō pōt dici plura cū vnitas nō recipiat diuisionē. ¶ Itē q̃ nō fuit dictū qđ ꝓ quolibet malefactore puniat̄ in.c.lib. Et ꝙ nō fuit exp̄sse dictū ꝓ omisso haberi dz.ff.đ.ṽ.ob.l.qcq̄d.ff.đ testa.tu.l.duo sunt titij.facit.ff.de his q̄ deie.vel effu.l.j.§.fi.z.l.seq.ꝙ vi aut clā.l.semꝑ.§.l sepulchro. ¶ Et qđ plus si oēs fuerūt capti pter vnū:nō min⁹ dicta pena.c.lib.puniet̄ q̃ nō vr̄ actū si q̄d restat ad agendum.C.ad sil.l.fi.C.de distr.pigno.l.q̄dāu.z est rō q̃ i vniuersali si aliq̄d deest totū deesse vr̄.vt.ff.de re.dub.l.si is qui ducēta.§.vtrū.facit.ff.đ ṽb.obl.l.l exequ.§.pe.ff.đ iniur.l.itē plura.§.abduxisse cū si.z hoc veri⁹ puto.q̃ pene sunt molliēde zc.ff.de pe.l.si pcess.z.l.iterpta.

85 de pro.stipula.l.si vero. ¶ †Sed quid q̄dā fuit accusatus vel inq̄sit⁹ de quodā maleficio:iste cōparuit z dedit fideiussorē de se p̄sentādo vl̄ soluādo cōdēnationē si q̄ ꝓ ipso facta fuerit ꝓipso maleficio. Iste malefactor fuit cōdēnatus z post cōdēnatiōnē factā fuit citatus de mādato dn̄i ptātis ꝙ cōpareat̄ coram ipso ad soluendū cōdēnationē iste cōparuit z postea recessit:venit potestas z petit fideiussorē qđ soluat cōdēnationē ipse dicit qđ nō tenet̄:q̃ iudex habuit pncipalē i suā fortiā z ipm dimisit recedere.vnde est liberat⁹ ab ipsa fideiussione.querit̄ q̄d iuris. Respon.z videt̄ fideiussorē fore liberatuz ꝑ.l.ff.đ pac.de solu.l.qui res.§.aream.ff.de bo.pos.l.post mortē.§.fi.C.đ fideiusso.l.ex ꝑsona loca.l.si cū hermes.et l.si cū heredes.cuz si.multomagꝭ sunt liberati si pncipalis est in fortiā cōis

86 ꝑ iura predicta.cū si. ¶ †Sed quid aliquis fuit accusatus vel inquisitus et cōdēnatus iste appellauit pēdēte appellatione decessit queritur q̄d iuris super bonis defuncti. ¶ Rn̄deo z dico quantū ad ꝑsonalem penā ola esse extincta[b] ꝓpter mortē.C.si re⁹ vel accus.mor.fuerit.l.j.sed quātū ad bona dz ꝓcedi ꝑ heredes super cā appellatiōis z si ꝑ sulam bona fuerint publicata.lz sit extincta pena corpalis nō extinguitur quo ad bona.ff.de interdi.z rele.l.relegatorū.§.ad tempus.ff.de pupil.

a ¶ Rn̄deo z vt đ hoc vid. tu bar. in.l.si vxo. ff.ad.l.cor. de sic. et ꝑ Bald.in.l. j.C.si plures vna sē. et in.l.j.C. de ꝯd.tur. z Bart.l.l. si cū exhibuisset.§.si pres.ff.de pub.

b ¶ Certincta intellige.tu verū nisi essem⁹ in casib⁹ i q̄b⁹ memoria hōis esset cōdēnāda iux no. in.§.ꝑ ꝯtū insti.o hr̄. q̄ ab intes. facit.l.fi.§. fi.ff.de bo. eo.z adde ꝙ corp⁹ famosi latronis poterit puniri ipso mortuo:vt per Imol.in.l. defūcto.ff. de public. iudi.

indi.l. diffinite. ¶ Si vo in snia bona forēt tacite adempta: vt cōtingeret in deportato.vt.C. de bonis pscrip.l.deportati.& tunc extincta cā pncipali.scz deportationis extinguitur etiā accessoria scz causa bonoꝝ.vt.C.si reus vel

87 accu.mor.fue.l.fi.l fi. ¶ †Sz qd pone qd per statutū bannit⁹ pōt offendi impune: qdā fuit exbānit⁹: ipse vł ei⁹ pcurato: opponit & dicit bānū eē vel fuisse nullū: pēdēte cā nullitatis iste est offēsus: querit an ipune poterit offendi. ¶ Respō. aut opponit p modū appellationis: & tunc non habet p exbānito de iure q: p appellationē suspenditur bānū.ff. ad turpi.l.j.l fi.ff.nil no.app. pē.l.j.ff.de pe.l.iij.& fi.tūc nō pōt offendi impune. ¶ Si vo opponit directe de nullitate sola a & nō i modū appellationis.& tūc pendēte ista cā nullitatis habet p bānito donec sup hoc fuerit pnūtiatū vñ interim vł posse offendi arg.ff. de lib.cā.l.iij.§.si seruū.& est rō q: bānum latum a iudice presumit rite datū.ar.ff.de re iud.l. res iudicata. extra de renun.c.in presentia.cū simi.

88 ¶ † Sed qd ordinariū est q si qs amiserit equū i seruitio cōis q debeat sibi emēdari. ¶ Pone q equ⁹ stans in seruitio cōis est māgagnatus & post multos dies est mortu⁹. queritur nunqd cōmune debeat emendare. Respōdeo & videtur q nō: q: nō fuit mortu⁹ sive non decessit in seruitio cōmunis. Nā forma statuti est seruāda.ff. ad muni. l.cōstitutionibus.de lega.iij.l. nō aliter de exercito.l.j.§.j. ¶ Cō q sic q: videtur mortu⁹ fuisse tpe quo fuit mangagnatus arg.ff.ad.l.aql.l. hnic scripture.§. si seruus.& l. ita vulnerat⁹.§. j.& ff.de dā.ifec.l.dāni.§.sabin⁹.de sol. l.q res.§.j. ¶ Itē q: dicit amissum tūc lz postea amittat cū māgagnatio fuerit cā qd amitteret.arg.ff. de incē.rui. nau.l.j.§.ex incēdio.& hoc veri⁹ videt

89 ¶ †Sz pone q statutū est qd null⁹ vēdat equū sub certa pena quidā nō vēdidit sz creditori insolutū dedit. vł donauit. nunqd incidit in penā videt q nō q: statutū dicit solum de vēditiōe. & statutum seruandum est vt sonat.ff. de leg.iij.l. nō aliter. ad munici.l. constitutionibus cū simi. ¶ Sed contra videtur. quia verbū venditionis ad alios cōtractus extenditur.ff.q. mo.pig vel ypo.sol.l.sicut. & appellatione venditionis & alienationis cōtinetur ois act⁹, trāsferendi dominiū.C. de fundo dota.l.j. facit.ff. de lega.j.l. senat⁹. & hoc quidam approbant ve

90 rum esse. ¶ †Sed quid vxor alicuius delinquit pper quod fuit condēnata. nunquid maritus suus debet compelli ad soluendum condemnationē predictaz de dote sibi assignata. Respondeo videt qd non: q: ipse est dominus rei dotalis & nō vxor. vt.C. de rei vēdi.l. dote. ¶ Item quia dos datur marito vt sustineat onera matrimonij & quod in ei⁹ fauorē introductum est: non debet in eius lesionem retorqueri &c. vt.C. d legi. l. quod fauore. ¶ Itē ob debitum vxoris non debet maritus inquietari. vt.C.ne vxo. pro marito l.fiñ.& l. ob maritorum. ¶ Itez quia pena debet suos tenere autores &c. C.de pen.l.sancimus.ff. de pe.l.cri.vt q: non potest compelli indotatā vxorē habere.ff.ad.l. aquil. l.si dos.facit in auf. de nup.§.fi.coll.iiij. ¶ Ecōtra vł q sic. q: vir & vxor debent esse participes in bono & in malo.ff.sol. matrimo.l. si cū dotē.§. si maritus. et.§.finaliē. l seuissimo.& C. de crimi

a ¶ Nullitate sola. intellige hoc verū si cōstat q bānit⁹ callīciose dicit sntam nullā q: tunc poterit attēdi vt per Bal. ang. imo.& doc. in.l. q a latronibus. ff.de testa. secus si de nullitate constaret. vid p bar. & cōuer docto. l.d.§. si seru⁹. et adde ēt q nō poterit offendi talis bānit⁹ q dixit de nullitate lz nō cōstaret de institia vel iniustitia bānī ita.d. Barto. vero in d.l. iij.§. si seru⁹ vbi plene de mā et vide Ale. in cō. lxxvij. l.ij. vo. in ci. vis dubitationib⁹.

ne expil.hẽdi.l.aduers⁹.
Itẽ q: sũt vna caro ꝛ vnũ
corp⁹.ꝛ socij diuine ꝛ hu
mane dom⁹. ¶Sz dicũt
quidã primã opi.esse ve
rã per iura primo alleg.
Fallit em̃ in casib⁹ in q̃
bus propter delictũ vxo
ris bona publicant̃ q̇ ca
sus no.ff.solu. matri.l.si
marit⁹.ꝛ.ff.de bo. dam.
91 l.ij.¶†Sed q̃d est ordi
natũ ꝙ quicũq; hz in bo
nis mille lib. debeat te
nere vnũ equũ ꝓ cõmu=
ni.quidã cõputatis do=
tib⁹ vxoris bñ hz dictã
quãtitatẽ. aliter nõ.nũ=
quid debet cõpelli tene
re equũ pro cõi. Rñ.sicvi
det̃ q: sit dñs dotis.C.ꝺ
rei vẽdi.l.dote.¶Cõ qꝺ
nõ. vt in.l.luci⁹.§.idẽ vi
det̃.ff.ad municip.C. de
dona.l.si ꝯstãte.q: nõ dz
cõputari in bonis qꝺ ve
92 rius est. ¶ † Sed quid
cõcessum est potestati ar
bitriũ sup maleficijs in=
q̃rẽdis puniẽdo ꝛ ꝓcedẽ
do ꝓ suo arbitrio.quidã
capi⁹ ducit̃ ad potesta=
tẽ. ꝛ dr ꝙ est latro vl̃ ma
lefactor nunq̇d poterit
istũ talẽ sine alijs indi=
cijs vel ꝓbationib⁹ po=
nere ad tormenta ꝛ si cõ
fessus fuerit maleficiũ
in tormentis ipsum pu=
nire et cõdemnare. Rñ.
videtur qꝺ sic ex vigore
arbitrij sibi cõcessi.quia
talis concessio debet ali
quid operari.ff. de lega.
primo.l.si qñ.alias v̄bis
et non facieis ꝛc. qꝺ esse
non debet quando dies
leg.cedat.l.ij.cum simili
bus in fine. ¶Ecõtra ꝙ
a nõ ᵃquia lz habeat arbi=
trium tamen tenet̃ ser=

a ¶Cõ ꝙ
nõ adꝺ gl.
fin.l cle.se
pe.in v̄.de
fessionẽ.de
v̄.sig.bar.
e imo.l.l.si
liussa.ff.ꝺ
do.p doc.l
c.j.ꝺ ꝯstit.
ꝛ vltra viꝺ
Alc.in ꝯsi.
lxv. col.ij.
ver.nec p̃=
textu.in.j.
vol.pari.ꝺ
neap.l tra
cta.fin.ad
v̄bũ tortu
rã.§.an de
repetitiõe
col.iij.v̄si.
an ptãs ꝛ
l.§.an sic̃
col.v. v̄.lz
iudex.

uare iura:q: per arbitrium nõ intelli=
gitur derogatum solennitati legũ.C.
de inofficio.testamẽ.l.si quando.ff.de
cõdi.inde.l. si procura.§.celsus .ff.mã
da.l.creditor.§.lucius. ad municip.l.
luci⁹.§.imperator. ergo non potest ad
tormẽta ꝓcedere sine indicijs siue ꝓ=
bationibus vel presumptionib⁹ quia
arbitrium nõ supplet defectum indi=
cij: sed oportet quod precedant indi=
cia vel presumptiões ꝛc. vt.l.milites.
C.de q̃oni.ꝛ.ff.eod.l.j. ¶Item questio
facti est in potestate legis non aũt in
arbitrio iudicis.ff.ad turpi.l.j.§.j.ꝛ.ff.
ad municipa.l.ordine.§.j. ¶Nã lz po
testas possit ex arbitrio de iuris solẽ=
nitate aliq̇d omittere in ꝓcedẽdo:vel
dilatiões abbreuiare.non tamẽ ex to=
to debet subuertere.vel iuris ordinez
omittere.vel solennitatez.vt dicta.l.si
quãdo.nec potest etiã rationis modũ
excedere.vt.ff.de peñ.l. hodie.in fi.de
verb.sign.l.aliud ꝛc.ꝛ eo.titu.l.si qua
pena.ibi igitur simul atq; ꝛc.imo sem
per inferẽda sententia debet iura ser=
uare.vt in aut.de mãda.princi.§.om=
nis autem iudex.ꝛ secundũ probata ꝛ
non s̃m conscientiã iudicare debet.vt
ff.de off.p̃si.l.illicitas.§. veritas.extra
de offi.ordi.c.j. vbi de hoc no. verum=
tamen cum minoribus probationib⁹
vel indicijs põt probare ꝓcedere vel
iudicare vnde si habet vnum testẽ de
veritate fide dignum ꝛ vnum indiciũ
cum fama probata saltẽ per duos te=
stes tũc si haberet conscientiã de ma=
leficio cõmisso posset ad cõdemnatio=
nẽ procedere quod non posset alias si
nõ haberet indiciũ q: in criminibus
ꝓbatiões dñt esse luce meridiana cla
riores. vt.l. sciant.C. de probationib⁹
de penis.l.qui sniam. Itẽ arbitriũ da
tũ reducit̃.est ad arbitriũ boni viri.i.iu
dicis.ff.de opc.lib.l.libert.j.de verbo.
obli.l.cõtinu⁹.ꝛ iudex hz iudicare s̃m
probata.vt dictũ est ꝛ hoc veri⁹ vr̃.vel
refert vtrum dicat ad libitũ merum et
purum arbitriũ ꝛc.vel solum ad arbi=
trium. ¶Primo casu non tenet̃ serua=
re solennitatẽ iuris si non vult.sed in
secũdo casu sic.vt.ff.ꝺ lega.iij.l. fideic=

cōmissa.§.ꝙ ꝙ. debet tamē in quolibet casu cā cognita ꝓcedere. vt.C.de exfra. 93 ⁊ expil.l.j.§.j.⁊ seq. ¶ †Sz quid si post maleficiū cōmissum datum est arbitriū potestati. nūquid poterit isto vti arbitrio ⁊ fm illud ꝓcedere. Respondeo nō: q2 non extēdit se ad ꝑterita sz ad futura tm̄: nisi istud eēt forte expsse dictū vt.C. de legi.l.leges.⁊ in auc. vt cū de appel.cogno.§.j. extra de consti.c.fi. ¶ Itē q2 illud qd cōcedit in ꝑiudiciū alterius lite ꝑdēte nō trahit ad preterita. vt habet in dicto.c. fina. 94 ¶ †Sed qd quidā percussit aliquē sed nō mortifere vt medici asserunt: qbus est credendū.C.de re mili.ff.de sta.homi.l. septimo. sed tn̄ postea occasione vulneris superuenit febris huic vulnerato ex quo mortuus est nunquid iste percussor est puniēdus tanꝙ homicida: an de vulnere tm̄. ¶ Respon.omissis ambagibus. aut iste pcussor habuit animū occidēdi ⁊ hoc scit per confessionē suā sponte factam vel presumit ex hijs que precesserūt inter offensum et offendentē ꝑ minas dictas ꝑ ipsos vel ꝑpter inimicitias ꝑcedētes.vt.ff. de ar.l.sed ⁊.⁊.C. si qs impe.maledixe.l.j.cū si.et etiā ex qualitate pcussionis rei cuiusqua percussit.vt cū gladio magno ⁊ apto ad homicidiū cōmittēdum.⁊ tūc videt de homicidio puniēdus.vt.ff.de sic.l.j.§.diuus.ff.de penis. l.aut facta.§.euēt.C. de sic.l.si is qui cum telo. nā et qui cām dāni ⁊c.ff.ad l.aquil.l. q̄ occidit.§.i hac. de parrici. l.vtrum. cum si. ¶ Si aūt non habuit animū occidendi.qd perpendi potest ꝑpter amicitiā vel parētellā quā simul habebāt offendēs vel offensus vel ob aliā sicem cām. vt.C.de sic.l.j.⁊ ar.C.de epi.⁊ cle.l.cū q̄. de adult.l.si qs.de iniu.l. vestez sordid.āvel q2 pcussit cū re modica nō apta ad homicidiū cōmittendū: ⁊ tūc de vulnerato tātū ⁊ nō de occiso tenet cū iniuria cōsistat in effectu faciētis.ff.de iniur.l. illud.de edi. edic.l.j.§.ꝑinde ibi manuscolū.⁊ q2 ex qualitate factorū ⁊ personarum capitur ꝯiectura.ff. de dona. iter vi.⁊ vxo. l.ols hereditas.§.nunꝙ. ¶ Alij dnt de homicidio istū eē puniēdū q2 occisus dicimus qualitercūꝙ occisus sit.ff.ad l.aquil.l.qua actione.§.occisuz ⁊ nihil interest:an qs occidat: an mortis cām prebeat ⁊c.ff.de sic.l.nihil.⁊ de parrici. l.virū.cū si.Sed prima opi. verior vr ⁊ 95 benignior. ¶ †Sz qd qdā cōmisit maleficiū de quo punit est pena statuti. Itē petitur qd puniatur pena legis ꝑ maleficio. ¶ Respō.dnt quidā ꝙ debet puniri et pē i legali q2 ius municipale i.statutū nō tollit ius cōe.nisi expsse dicat.vt.ff.de act.obli.l.quoties.de lib. ho.exh.l.iij.i fn̄.Itē q2 cā pecuniaria nō tollit corporalē.ff.vi bo.rap.l.ij.§.j. C.de sepul. vio.l.q̄ sepulchrū. cū simi. Alij ꝯdicūt his rationibus q2 si per statutū imponit pena pecuniaria vr prohibere corporalē.vt.ff.de iudicijs.l.cū pretor. ¶ Itē q2 pro eodē maleficio nō potest duplex pena imponi.vt.C.de pe. l.ols.nec dz sepius de delicto eiusdē queri.vt.l.iz.ff.nau.cau.sta.nec legibus duabus dz qs puniri.ff.de accu.l.senat⁹.⁊ 96 hoc verius fm Ja.de are.⁊ Dy. ¶ †Sed quid statutū dicit ꝙ si aliqs fecerit tale maleficiū puniat in.x.li.cōtingit qd femina cōmittit ⁊ deliquit.nūqd dz puniri simili pēa.ita qd appellatiōe si qs cōprehēdat si qua.⁊ sic masculinū cōcipiat femininū.Rn̄.dicūt quidā ꝙ nō: sz puniatur mulier iure cōi nō fm statutū: q2 licet statutū recipiat interpretationē.i.declarationē a iure cōi.ff.de mu. ⁊ one.l.vt gradatim.§.sed si lege.nō tn̄ recipit extensionē q2 eius statuti ē forma seruāda.ff.ad munici.l. cōstōnibus. ⁊ a verbis nō est recedēdū.ff.de leg. iij. l.nō aliter.⁊ hoc ēt apte apparet i siti. ¶ Stipulatio eīm q̄ est stricti iuris nō recipit extēsionē.imo illud ꝙ nō palaz exprimit ꝑ omisso habet.vt.ff.de ꝟ.ob. l.quicqd.cū igit extēdere genus masculinū ad genus feminīnū eēt prorogare. vt dictū est genus masculinum ad genus femininū ⁊ verbū prolatū a statuto sit stricti iuris nō dz extēdi ad femininū. ⁊ sic femina nō pena statuti.sz legali est puniēda.⁊ i hac opi.est Dy.vt ipe plene no.ff.de ver.sig.l.j. ¶ Alij dicūt ꝙ qn̄ verbum masculinū profert a lege siue

a statuto[a] qđ est lex. vt.l.
oēs populi.ff.de iusti et
iu.sine de fauore siue de
odio semper masculinū
cōprehēdit femininū
dummodo ꝙ dicitur de
masculo ꝯueniat femi
nino vt in casu isto.Itē
qđ appellatione si quis
cōtineatur si qua ꝓba.
ff.de ver.sig.l.j.⁊.l.in te
stō.ff.de cōpē.l.j.§.fi.ff.
de neg.ge.l.j.§.j.C.vñ
vi.l.si quis in tantam.
C.đ seruis fug.l.q̄cūq;.
cum si.vnde Cy.ibi vbi
plane ponit hanc mate
riā dicit eadē pena dꝫ
puniri femina qua ma
sculus si delinq̄t.qꝛ hoc
ita cōgruit femine sicut
masculo:cū ita possit de
linquere femia sicut ma
sculus ⁊ hoc verius pu
to.Ad id qđ đr de statu
to qđ verbū a statuto ꝓ
latum nō recipiat extē
sionem.vr̄ cōtra.s.ꝙ ex
tensionē recipiat.nā qđ
verbuꝫ venditionis ēt
ad alios ꝯctus extēdit.
ff.q̄.mo.pig.vel hipot.
sol.l.sicut.§.vēditionis
no.extra de posthu.c.ij.
97 in vltima gl.¶†Sꝫ q̄d
ordinatū est qđ si q̄s per
cusserit aliquē puniat̄ in
x.lib.⁊ per aliud ordina
tū est ⁊ ꝓuisum ꝙ si de
nocte ꝑcusserit duplicet̄
pena.⁊ per aliud quod
si fuerit cōmissum in ec
clesia vel in palatio ma
ior pena duplicet̄.Po
ne ꝙ aliq̄s percussit de
nocte ⁊ in eclesia vel in
palatio nunq̄d puniet̄
pena oīm statutorū.Re
spō.sic[b] vr̄ cū plura sint
delicta.vnū rōne loci.qꝛ
in ecclesia.aliud rōne tē
poris qꝛ de nocte. nam loc⁹ aggrauat̄
delictū.C.de his qui ad eccle si.confu.
l.denuntiam⁹.C.đ epi.⁊ cle.l.si quis.
l hoc gen⁹ ⁊ maxie auget̄ pena delicti
vt.ff.de pe.l.aut facta.§.loc⁹.⁊ insti.de
iniu.§.atrox.ibi vel ex loco ⁊c.C.de in
cest.nup.l.cū ancilla.§.pe.⁊ fi. Itē tp̄s
magis aggrauat. vt est videre de fure
nocturno.ff.de sic.l.si furē.de penis.l.
aut fctā.§.pe.⁊ fi.C.đ adul.l.gracch⁹.
⁊ pena vnius nō minuit penā alteri⁹.
ff.de ꝑna.delic.l.nūq̄ plura.de adult.
l.si adulteriū cum incestu.Nā delictū
aggrauat̄.vꝫ.de causis vꝫ qualitate ⁊
q̄ntitate loco tp̄e cā ⁊c. vt.ff.đ pe.l.aut
facta.in ꝑn.⁊.§.sed hoc.⁊.§.seq.⁊ ꝑ to
tā.l.⁊ ita de facto vidi obseruari ⁊ cō
98 dēnari per assessores locorū.¶†Sed
quid quidā accusat⁹ fuit vel inquisit⁹
ꝓ aliquo maleficio ⁊ citatus compa
ruit ⁊ satisdedit sꝫ iudex ipsum nō exa
minauit.⁊ recesserat ita ꝙ nō respōdit
accuse vel inq̄si.postea vult iudex istū
tanq̄ cōtumacē punire ⁊ condēnare.
nunq̄d pōt. Respon. vr̄ ꝙ sic. ar.C.de
asses.l.cōsiliarios.⁊ in aut.q̄ in ꝓuin
cia.C.vbi đ cri.¶Cꝫ ꝙ nō qꝛ ꝯparuit
⁊ satisdedit.vñ nō pōt dici cōtumax et
sufficit semel comparuisse.ff.de succes.
edi.l.j.§.q̄ semel.ar.ff.q̄.mo.pig.vł hi
po.sol.l.pe.§.velde ⁊c.ff.de pac.l.fi.ad
fi.nec dꝫ ꝓ eodē facto pl⁹ cōparere.ar.
de iure delib.l.fi.de penis.l.oēs.⁊ hoc
veri⁹ vr̄. Sꝫ bñ pōt iudex facere vt co
rā ip̄o cōpareat sub certa pena.qđ si nō
fecerit poterit ip̄ꝫ mulctare.vt.ff.si q̄s
ius di.nō ob.l.j.Itē poterit bona ipsi⁹
annotare ⁊ si venerit infra annū au
diet̄.alias sec⁹: vt.ff.de req̄.re.l.ann⁹.
cū si. vel forte poterit nouā inquisitio
nē formare de ipso maleficio si est ma
leficiū reiterabile. ⁊ de nouo citare.et
si nō cōparuit ipsum tanq̄ contumacē
punire per iura superi⁹ allegata.cum
99 simili.¶Sed quid.Aliq̄s cōmisit ma
leficiū sed non dolo.qꝛ tunc puniret̄.l.
cor.de sica.ad mortē.ff.de sic.l.j.lege.⁊
no.ī.de homici.sed culpa vel negligē
tia.nūq̄d iste punit̄ đ homicidio. Rñ.
non ad mortē.vt dictum est.sed punit̄
aliqua pena q̄ iudici videbit̄ ipse

a ¶Sine statuto ad de qđ ista est vera ⁊ vide bar.i l.iura.ff.đ leg. Imo. in.l.si ita scriptū. ff. de libe. et posthu.pe. de ancha.i cōsi.cix.inci piē.supsti te ⁊ alex.in cōs.cx. inci pi.circa du bitatiōes co.iiij.i.vj. vol.⁊ in cō si.lxxx.col. iij.ꝟ.sꝫ pre missis.l.j. vol.⁊ i cō si.xxiiij.co. ij.in ꝑn. et co.iiij.ver. nec ob.l.ij. volu.

b ¶Rñ.sic vide in ꝑ bar.⁊ lati⁹ i.l. sanctio legū. ff. de pe.⁊ latissi me ꝑ are.i trac.male. fi.i.ver.in platea cō munis co. pe.ꝟ.⁊ ad pertendū.

eta qualitate ꝛ cōditione ꝑsonaꝝ ꝛ cul
pe.vt.ff.de sic.l.j.§. sꝫ si clava.ꝛ.l.iij.§.
sed alio ꝛ est ratio.quia aliter punitur
delictū dolose cōmissum.ꝛ aliter si cō-
mittatur culpa vel negligētia.vt.ff.de
administ.reꝝ ad ci.ꝑti.l.impator.§.re
scripserūt.ꝛ.l.magistrat⁹.ff.ð custo re.
100 l.milites.cū si. ¶†Sꝫ pone qð qs hꝫ
in domo homicidā.ꝛ nō vult ipm dare
iudici vel ei⁹ familie.nūqd ex hoc puni-
ri pōt.Rñ.sic.pena extraordinaria ꝓut iu
dici videbit vt pēa pecuniaria.vt.ff.de
seruis fugi.l.j.de penis.l.hodie.de ex-
traord.cri.l.j.de his q latro.occul.l.j.
cū simili.ꝛ qñqꝫ pena corpali punit.vt
101 ff.ad silla.l.iij.§.si qꝫ. ¶†Sed qd.
quidaꝫ grauiter vulneratus est.ꝛ ipse
ordinauit cū propinquis suis qð ipsuꝫ
dicerent mortuū fore ex dicto vulnere
ad hoc vt ille qui eum vulnerauit occi
datur.ꝛ sic de facto contingit questio.
propter q ille q vulnerauit decapitat⁹
fuit.Postea ille vulnerat⁹ cōualuit et
liberatat⁹ est a vulnere ꝛ percussiōe ꝛ
pater decapitati petijt q iste vulnera-
tus ꝛ liberat⁹ decapitaret tāqꝫ homici
da.qꝛ dolose ordinauerat predicta ad
hoc vt fili⁹ decapitaretur.queritur qd
iuris. ¶Respondeo iste ꝛ alij sui pro-
pinqui predicta ordinauerunt ꝛ tra-
ctauerūt.sunt tanqꝫ homicide puniē-
di:quia tractauerūt mortē illi⁹ decapi
tati idebite.iniuste.ꝛ dolose. nā nihil
interest ꝛc.vt ff.ð sic.l.nihil.de parrici,
l.vtrū.ꝛ q cām dāni dat ꝛc.ff.ad.l.aql.
l.q occiderit. Itē qꝛ fecerūt cōspiratio
nē aduers⁹ innocētē dolose.vñ decapi
tatus est.ꝛ sic.l.cor.de sic.veniūt puniē
di.ff.ð sica.l j.circa ꝓn.ꝛ.§.fi.cū simili.
102 ¶†Sed qd.W.me ꝑcussit cū gladio ꝛ
dū fugerē ipꝫ gladiū ꝓieci ꝯ ipꝫ volen
do eū ꝑcutere ꝯtigit q nō ipꝫ sꝫ aliū ꝑ-
cussi.accusatus ab illo quē percussi ꝓ-
bo ꝯ aliū quē fugabā ꝛ q me ꝑcusserat
ꝛc. ¶Nunquid sum puniēd⁹.Respon
deo non.l.cor.de sica. qꝛ nō habui ani a
mū offendendi ipsuꝫ quē offendi. nec
interfuit dol⁹ quē necesse est iteruení-
re.vt.ff.de sica.l.in lege.ꝛ.l.diu⁹. ¶Itē
qꝛ potius facto ꝛ casu vr factū quā do-
lo.vt.ff.de pe.l.respiciendꝫ.§.pe. vnꝫ
de non teneor. qꝛ casus
excusat vt.ff. de sicar.l.
cum simi. ¶Et ideꝫ po
test dici si volebā ꝑcute
re canē vel auē ꝛ ꝑtereū
tē ꝑcussi. qꝛ nō teneor.
qꝛ vr potius casus qꝫ do
lus ꝛc. sꝫ si fui i aliqua
culpa ꝓiiciendo gladiū
pōt dici qð teneor actio
ne iniuriarū.vt.ff.ð in-
iur.l. cū q.§. si iniuria.
ꝛ aqlia ad dānū.vt.ff.ad
l.aql.l.sciaꝫ.§.sed si.Et
idē pōt dici q si me de
fendo ab vno q me vole
bat offendere nō ipsum
sed aliuꝫ ꝑcussi qð non
teneor.nisi forte aql. ad
dānū.vt dictū est.ꝛ facit
ff.ð iusti.ꝛ in.l.vt vim.
103 ¶†Sꝫ pone q.W. nō
cōmisit maleficiū sed cō
mitti fecit.ꝛ de hoc ē ac
cusatus nūquid puniē
dus est. Rñdeo sic.naꝫ
qui mandat fieri facere
vr.ff.de sica.l. diuus.§.
senatus.ar.ff.de solut.l.
q mādat. de parricid.l.
vtrū.Itē qui ꝑ aliū facit
ꝛc.ff. de iniur.l. itē apð
labeonē.§.fecisse ꝛ nō so
lū ille qui mandat fieri,
sed ꝛ ille qui facit est pu
niēdus.C. de accu.l. nō
ideo.ff.ad silla.l.ꝛ si cer
tus sit ꝑcussor ꝛc. cū si.
104 ¶†Sed pone q qui-
dam fuit accusatus qð
dolose dedit auxiliū opē
ꝛ fauorem ad cōmitten.
maleficiuꝫ ꝛ probatum
est nunqd ð homicidio
est puniendus. Rñ. nō
sꝫ Dy.[a] ꝛ quosdā alios
qui de facto ꝯsulere.vt i
scriptis tñ inueni q talis
de homicidio nō debet
puniri nisi appareat qð
iste q dedit auxiliū pre-

a ¶Scđm Dy. Adde tu q bar. i l.is q opē. ff.de fur.ꝯ ꝯ Dy. de q vide ꝑ doc-to.l.l.j.C. de nili.ag. nō rūpē.et l.l. pe. C.ð rapt.vir.ꝑ Aug. are.i trac.male. in ꝟbo dcō maleficio semꝑ assi-tit col. iij. versi.quero primo plene ꝑ Fe li.in.c.j.de offi.deleg.

a ¶ De vniuersitate. adde bar. i l. aut fcã §. fi. ff. de pe. quē vide q̄ sequit pe. i c. grauē ex de sen. exc. ꝙ vniuersitas nō possit puniri corporalr ang. in cōsi. cxiij. et sal. i. l. j. co. pe. C. de seditio. Addo tñ ꝙ ob magnitudinē delicti tot᷒ pplꝰ punit᷒ vt doc. i c. dilect᷒ ti. ij. de simo. et ibi parte. vid felí. vbi ponit multos casus vbi pp atrocitatē delicti ciuitas destrui potest.

stitit cām mortis coope rando manib᷒ suis. nā tūc bñ tenet de homici dio. q: nō interest ⁊c. vt ff. d sic. l. nihil. ⁊ ita fuit ꝯsultū hꝗs rōnib᷒. prio q: nō reperit᷑. l. cautū ꝙ iste debeat puniri. vn ꝓ omisso haberi dz. ff. de ṽb. ob. l. quicqd. ¶ Itez ille q̄ dat auxiliū nō tñ deliqt im ꝗtū homicida q̄ ꝓ oib᷒ punie᷑. vt C. ad. l. iul. d vi pu. l. qm̄ ibi i eū ⁊c. ff. si qua. pau. fe. dic. l. j. §. cū arietes cū si. ¶ Itē alia rōne q: lex vult ꝙ in rixa cōtēple᷑ ict᷒ cuiuslibz delinqn̄tis. vt ille cui᷒ ictu mortuus est solus de homicidio puniat᷑ ñ āt ali᷒. l. si i rixa. ff. ad. l. cor. d sic. ¶ Itē q̄ dat opem nō tenet᷑ nisi opere ⁊ crimine cōsūmato. ff. de ṽbo. sig. l. sepe. in fi. facit ex̄ d homi. c. sicut dignū. ¶ Itē qui dat opem ad furtū cōmittendū non tenetur de furto manifesto. ar. ff. de fur. l. is q̄ opez. ¶ Item qui dat auxiliū ad raptū virginis nō in tm̄ punit᷑ sicut raptor. C de epi. ⁊ cle. l. raptores. §. fi. In ceteris āt ⁊c. ꝑ que iura cōstat esse differētiā inter facientē et dantē opē. vt ita nō puniat᷑ ille q̄ dat opem sicut ille q̄ facit: facit. ff. de iniur. l. itē apud labeonē §. si curauerit. de fur. l. si qs vx. §. neq3 ṽbo. et §. si qs de manu. ff. d seruo. cor. l. i hoc iudicio. §. j. vñ q̄ dat opē dz pecunialiter puniri ⁊ nō cor a poralr arbitrio iudicis inspecta qualitate ⁊ facultate istius. vt. ff. d extraor. cri. l. j. de offi. p̄si. l. illicitas. §. fi. d pe. l. milites. ⁊ l. hodie. cum si. ¶ Et si pena esset pecuniaria ꝓ homicidio vel alio delicto ꝙ puniat᷑ iste talis solū in dimidia pena vel minori: vt dem̄ est iudicis arbitrio ⁊ nō vltra. ⁊ ita d fcō vidi ⁊ audiui pluries cōdēnari ⁊ obseruari ꝑ rectores locorū. ¶ Sed ꝯ eos faciūt multa iura ff. de adimē. leg. l. is cuius. insti. d ob. q̄ ex delic. nas. §. at cuz. ⁊ seq. ⁊. C. de epi. ⁊

105 cle. l. si quenꝗ. in fi. cū si. ¶ † Sed qd
quidā commisit maleficiū. dū vellet accusari d isto maleficio. venit qdā ⁊ posuit se in medio ⁊ ꝓcurauit ita ꝙ iste q̄ deliqt dedit certam quantitatē illi offenso q̄ volebat eū accusare ⁊ sic nō accusauit. nūquid iste mediator ē puniē dus. Rñ. sic videtur eadē pena qua debuit iste puniri. vt. ff. de adul. l. is cui᷒ ope. i prin. nisi forte esset tale crimē de quo posset trāsigi. C. de trans. l. trāsigere. ¶ Sed iste qd dedit pecuniā vr̄ puniēdus. q: paciscēdo vr̄ confiteri de crimine. ff. de infa. l. qm̄. ff. d iure fisci. l. imperator seuer᷒. ⁊. l. cui᷒. ¶ Sz ꝓ ipso facit ꝙ nō puniat᷑. q: licitū est redimere se quocūꝗ modo pōt. ff. de bo. eo. q̄ mor. sibi cōsci. l. j. ꝙ ver᷒ est i criminibus q̄ penā sanguinis ingerunt. vt d. l. trāsigere. ⁊. ff. de pe. l. fi. in alijs aūt criminib᷒ secus. ¶ Sed si reꝑtus fuerit innocēs q̄ dedit pecuniā non vide᷑ puniēdus. ⁊ ille q̄ accepit, debebit restituere ⁊c. vt. C. d adul. l. fni. ⁊. d. l. si ṽo.
106 ¶ † Sed qd si iste mediator ē affinis
vel cōiūctus illi ꝓ quo taliter ꝓcurauit. ¶ Rñdeo ꝙ minori pena est puniē dus. ar. ff. d recepta. l. ij. cū alijs ibi no.
107 ¶ † Sed pone ꝙ vniuersitas alicui᷒
castri vel ville cāpana pulsata: ⁊ turba coadunata cū vexillis ⁊ armis cōmisit incēdiū vel homicidiū vel aliud delictū ex quo priuata ꝑsona condēnare᷑ ad mortē cum talis vniuersitas possit delinquere. ff. de dolo. l. ex dolo. §. sicut ꝙ me. cā. l. metum. §. a sadnerteh. cuz si. q̄ritur qd iuris. ¶ Rñdeo dicūt qdam. omnes de vniuersitate a condemnandos. ⁊ ad mortem puniēdos per iura predicta. vt. ff. ad. l. aql. l. Itē mella. §.

si plures.d pe.l.aut facta d sica.l.diu⁹. C.eo.l.is q̄ cum telo.cū si.Alii dicūt qd dz puniri villa vel castrū iudicis arbitrio.ff.de pe.l.hodie.de extraor.cri.l.j. d.Guid.de suz.ꝛ Uber.d bobio.dicūt q castrū vel villa dz destrui sicut fuit cartago.vt.ff.qbus modis vsufructus amit.l.si vsufruct⁹.l si.de colleg.illici. l.collegia.cū si.¶Aliq dicūt q solū illi q̄ delinquūt ꝛ illi q̄ regūt vniuersitatē castri vel ville.vt sunt rectores ꝯsiliarij ꝛ similes.ꝛ etiā illi q̄ induxerūt ad delinqndū.sunt puniēdi.vt ar.C.vñ vi l.meminerint.in fi.ff.de dolo.l.si ex do lo.in pn̄.C.de vi pub.l.qm̄ ibi visuz est ꝛc.ff.qd vi aut clā.l.si tibi.d seruo cor. l.in hoc iudicio.§.fi.et est rō q: oēs de vniuersitate nō delinqnūt nec sciunt nec ꝯsentiūt ꝛ pena dz suos tenere au tores.C.de pe.l.sancim⁹.¶Si eñ oēs punirenť iā infantes ꝛ furiosi punirētur qd esse non dz.ff.de sica.l.infans. Itē vxor ob culpā mariti qd esse nō dz vt.C.ne vxo.p marito.l.ob maritozū. ¶Itē fili⁹ ob culpā pris q esse nō dz. vt.C.ne fili⁹ p pře.l.j.ꝛ fi.ff.de pe.l.crimē.¶Itē alteri p alteꝝ non dz iniqua cōditio īferri.ff.de reg.iur.l.nō dz.cuz si.Et hoc magis placet in q̄ opi.est.d. Iuno.ꝛ ipe no.ex de simo.c.dilect⁹.ij. de sen.exco.c.Huc.Sz ber.vř dicere ꝫ
108 sup.d.c.delici⁹.¶†Sz qrit nūqd vniuersitas poterit facere sindicū ad defēdē.l tali casu.Rñ.sic vř vt.C.d re mi. l.tā collectores.§.ac vniuersitas.li.xj. ꝛ.ff.qd cuiusq vni.l.itē coꝝ.§.si decuriōes.ꝛ.l.sicut.§.si qd.cū si.ꝛ de ꝟ not. ꝫ.de penr.ꝛ defen.§.sz nūqd vniuersi-
109 tas.¶†Sz qd.M.accusauit te q ipz pcussisti l facie vř alibi cū sanguis effusiōe:ꝛ noctis tpe cū vno cultello vel ense:tu negasti ꝛ ipe pbauit p testes. q ipz pcussisti d die ꝛ nō d nocte vel sine sanguis effusiōe vř manu vacua vř pugno vř sine gladio nū qd es tu l casu ꝯdēnatiōis.¶Rñ.ñ sz i casu absolutiōis pp leptā pbationē ab obseruā. iudicij.vt.ff.si mes.fal.mo.dix.l.j.§.j.ꝛ ē rō q: snīa dz formari pz formā accuse. vt ex de accu.c.qr̄.§.ad corrigēdū.d simo.c.lz helz.ff.cōi.di.l.vt fūd⁹.ꝛ idē pt

dici si dicať l accusa.q pcussio facta fuit l vno loco ꝛ pbať in alio.vñ cū ñ possit formari snīa fm formā accuse dz sed absolutio saltim ab obseruatiōe iudicij.sed de nouo poterit accusari. vt.ff.d accus.l.libelloꝝ. ꝛ de edi.edic.l.bouē.et poterit iudex ex officio suo iqrere.vt ex d collu. c.ij.ꝛ fi.ꝛ l aut de collatoribꝰ colla.ix.ꝛ de hoc ēt alia dixi scripꝰ.ꝫ.§.in bem⁹.de offi.psi.l.con-
110 gruit.cū si.¶†Sed qd dedi.M.certā denariorū qtitatē vt occideret P.ꝛ accusat⁹ sum d hoc ꝛ pbatū est:nunqd sum de homicidio dānādus Rñ.ꝛ vř q sic:q: voluntas p fcō hř vt.ff.d sica. l.diu⁹.Sz dic^a aut ille p uenit ad actū ꝛ occidit vel pcussit vel vulnerauit aio occidēdi ꝛ cū re apta ad hoc ꝛ sz puniēdus p.d.l.dinus.cū si.ꝛ C.e.l.is q̄ cū telo:q: qui mandat facere vř.ff.de sol.l.q̄ mādat.ꝛ q̄ p aliū facit ꝛc.C.de accus.l.nō iō min⁹.¶Si aūt nō puenit ad actū tūc secus q: maleficiū nō fuit sub secutū.vt.ff.qd qsq iur. l.j.i fi.ff.d iiur.l.Itē apd labeone in.§.si pcurauerit.
111 ¶†Sz nunqd poterō repetere pecuniā q dedi.¶Rñ.nō vř q: ipa ri cā melior est cōditio possidētis.vt.C.de condi.ob.tur.cau.l.ij.Sed fisc⁹ q̄ est vitioꝝ successoz.ff.de iur.fi.l.lucius.
112 ¶†Sz qs grauiꝰ peccat:an ille q̄ mādat fieri maleficiū:an ille q̄ fecit

a ¶Sz dic vid per te bar.i.l.nō solum.§.si mādato. ff.d iniur. alr distinguēte quē videť sed doc.maxime sal.i.l ñ iō min⁹ ꝟ.q̄ro.tertio.C.d accu.Et add q vbicūq mādatuz hř p pfecto i se tūc tale mādatuz puniť pēa ordlaria ac si de licto pnci pale fuissz ꝯmissuz p tex.in.c.p hūani.de homici.li. vi.ꝛ ıqstū ꝟ dt q mā dās dlicto sequnto ñ puiť itelli ge pēa ordiaria vt p bar.i.d. §.si māda to.ꝛ ang.i ꝯ.xiij.ici. nos caro lus.ꝛ add alex.i ꝯsi. lxv.in.iij. volu.vbi statutū lo quēs d homicidio ñ hz locū in mādante.

¶ R͞n. ille q̃ mãdat ipse ꝛ l aliũ peccat: vñ grauiꝰ puniẽdꝰ ẽ. ff. de sfa. l. athletas. §. põpo. no. vt l auẽ. vt iud. sine q̃ꝫ q̃ suffra. §. eos colla. ij. ¶ Jtẽ q꞉ plꝰ delinq̃t q̃ clã facit quã q̃ palã ꝛ iõ grauiꝰ
113 punit vt. ff. ď nup. l. fi. ¶ † S3 q̃d. W. accusatꝰ ẽ ď homicidio vł adulterio. ꝛ cautũ ẽ. l. municipali. ꝙ accusatꝰ si fuerit ɔtumax ꝛ nõ cõparuerit ad se defendeñ. qõ habeat ꝓ conicto ꝛ ɔfesso. ꝛ qõ fuerit ɔtumax ꝛ ɔdẽnatꝰ ꝙ ďeat decapitari: nulla eiꝰ defensiõe audita: si q̃ tpe i fortiã cõis puenerit: ꝛ sic dictꝰ accusatꝰ fuit ꝑ suã ɔtumaciã ɔdẽnatꝰ. cõtigit ꝙ postea venit l fortiã cõis ptãs vult eũ facere decapitari: ipe petit dilationẽ sibi dari ad suã defensionẽ faciẽdã. q̃rit an sit dãda vł n̄. R͞n. ꝛ vr̄ ꝙ n̄ sit dãda ꝑ formã statuti. ꝛ snĩe late. nã statutũ ẽ s̃uãdũ. ff. ad muni. l. ɔstitutiõibꝰ. de leg. iij. l. n̄ alr. Quis sit durũ. ff. q̃ ꝛ a q̃. l. ꝑsper. Jtẽ res iudicata ꝓsumit rite lata eẽ ď renũ. c. l phtia. ff. ď re iu. l. resiudicata. ¶ C͞Ꝫ ꝙ ďeat dari dilatio. ꝛ ꝙ sit audiẽdꝰ: q꞉ talis ꝛ tãta snĩa n̄ potuit ferri i absentẽ. ff. ď pe. l. absentẽ. Jtẽ q꞉ ďfensio n̄ ẽ denegãda sꝫ q̃cũq꞉ petẽte reo cõcedẽda. ff. ď qõ. l. vniꝰ facinoꝛis. §. pe. C. ď iur̃ fi. l. ďfensiõis facultas. imo ẽ augmẽtãda. C. ď here. l. qm̃. l fi. ¶ Jtẽ q꞉ si ɔfessꝰ fuisset homicidiũ vel delictũ ꝛ postea vellet ꝓbare ɔ͞triũ ẽ audiẽdꝰ. ff. ad. l. aq̃l. l. inde neratiꝰ. §. fi. multomagꝫ hoc casu. ¶ Jtẽ q꞉ tale statutũ ẽ iniquũ ꝛ ɔ͞ ius nãle ꝛ iõ n̄ ẽ s̃uãdũ: vt. C. si ɔ͞ ius vł vtili. pub. l. fi. cũ si. ¶ Jtẽ ꝛ mala ɔsuetudo n̄ ẽ ɔsuetudo. ꝛ iõ n̄ s̃uãda. vt l auẽ. vt nulli iudi. §. fi. colla. viij. ꝛ. ff. ďleg. l. ꝙ ɔ͞ rõnẽ. ꝛ ita fuit determinatũ ꝑ do. Ja. ď are. q̃ iste audiret ad eiꝰ defensionẽ n̄ obstãte statuto ď ɔdẽnatiõe facta.
114 ¶ † S3 q̃d. aliq̃s fuit accusatꝰ de maleficio aliq̃: ipe ɔparuit ꝛ negauit: ꝓbat maleficiũ ɔ͞ eũ ꝙ iste ɔmisit: iste ďt qõ ɔmisit ad suã defensionẽ faciẽdã. vł ꝙ ille offesꝰ potuit ipune offẽdi: vñ petit dilationẽ sibi dari ad defẽsionẽ faciẽdã n̄ q̃d ďз sibi dari. R͞n. vr̄ ꝙ n̄ rõe sui mẽdaciĳ q꞉ negauit ꝛ mõ vult ꝓbare: ꝛ rõne mẽdaciĳ q̃s repellit. C. ď nup. aut. ɔ͞ negantẽ. ff. de rei. vẽd. l. fi. Aliĳ dicũt ɔ͞ ꝙ ďз audiri. ff. ad. l. aq̃l. l. inde neratiꝰ. §. fi. isti. ď noxa. §. neq꞉. Jtẽ q꞉ defensio nulli ẽ denegãda. C. ď iure fi. l. defensiõis. imo q̃cũq꞉ reo petẽte ɔcedẽda est. ff. ď qõ. l. vniꝰ facinoꝛis. §. cognituꝝ. ꝛ ď veriꝰ ẽm q̃sdã. ¶ S3 si dixisset nego me culpabilẽ ď his de q̃bꝰ accusatꝰ suз vł nego me fecisse ea de q̃bꝰ accusatꝰ sum: sꝫ si appet me fecisse: dico me fecisse ad meã ďfensionẽ: vł qõ facere potui q꞉ exbãnitꝰ erat: vł q̃d sit̃e dico ꝙ tũc ďз idistĩcte audiri ꝛ ď cõiter dicũt doc. q꞉ talis r͞nsio põt. fieri sub. ɔdi. tali. C. ď except. l. si q̃dẽ. ff. ď no. ope. nũ. l. ď pupillo. §. si ďs ipsi. ꝛ q꞉ defensio ẽ ɔcedẽda q̃cũq꞉ reo petẽte vt dcm̃ est facit. C. ɔ͞ here. l. qm̃. l fi. Jtẽ no. ꝙ notariꝰ n̄ ďз scribere talis examinatꝰ negauit oĩa ꝟba esse q̃ l accusa cõtinent. ita ꝙ si n̄ ꝓbet qõ ptãs sit ptãs vł ꝙ iudex sit iudex vł officialis vł saltẽ sit i possessiõe officiĳ nõ vз ɔcessus de iuris subtilitate. ¶ S3 ďз scribi sic vcз negat ea de q̃bꝰ accusatꝰ est. vł sic: negat se esse culpabilẽ ď hĩs ď q̃bꝰ accusatꝰ est vel inq̃sitꝰ. rõ q꞉ q̃ oĩa negat nihil excipit ꝛc. ¶ Vñ si nego ꝛ te pur. opз te ꝓbare de mãdato alr̃ nõ audiris. C. ď ꝓcur. l. lз. q꞉ pꝛimo ď ꝑsonis cõstare ďз. ff. de iure codi. l. q̃dã referũt. sic ꝛ l casu isto q̃n negat oĩa ꝟba esse ꝛc. vñ opз ꝙ fiat fides de persona ptãtis vł iudicis corã q̃ accusa fuit poꝛrecta. vñ accusatoꝛ ďз ꝓbare. cũ l accusa dicat ipз eẽ ptãtẽ vł iudicẽ. nã ei q̃ dicit nõ q̃ negat icũbit onꝰ ꝓbãdi. ff. ď ꝓb. l. ei q̃. ff. ď pub. l. q̃cũq꞉. ff. ď rebꝰ eoꝝ. l. q̃ neq꞉. ¶ Jtẽ si dicas te filiũ talis ꝛ ego nego opз te ꝓbare filiationẽ. vł saltẽ ꝙ tu es i possessiõe filiatiõis. alr̃ n̄ est audiẽdꝰ. extra q̃ fi. sint le. c. trãsmisse. ff. ď ꝓb. l. s. ꝛ. ij. si ĝ ꝛ l casu isto vt dictũ
115 est. ¶ † S3 q̃d accusatꝰ fuit. W. ď aliq̃ maleficio. ꝛ q꞉ nõ reptꝰ culpabilꝫ fuit ꝑ sniaз absolutꝰ mõ venit q̃dã ꝛ vult eũ accusare de eodẽ delicto. ¶ R͞n. nõ põt nisi doceat de ꝑuaricatiõe pmi accusa. ꝛ de collusiõe. ꝛ se ignoꝛasse pmã accusam fuisse ab alio isĩtutã vt not. eẽ de accu. c. de his. ꝛ. C. ď accus. l. q̃ de

crie.ꝛ ẽ rõ.q: ñ dꝫ sepi⁹ d̃ d̃licto eiusdẽ
q̃ri.ff.nau.cau.stab.l.sꝫ si.§.fi. Jteꝫ q:
ob.rei iudi.exceptio.ff.de re.iu.ꝑ totũ
nisi agat̃ d̃ re familiari ⁊c.C.qñ ciuile
116 actio p̃.cri.l.fi.§.fi. ¶ †Sꝫ qd.M.fuit
accusat⁹ de aliq̃ maleficio ⁊ req̃sit⁹ et
citat⁹ nõ cõparuit:vñ ꝑ suã ꝯtumac'ã
fuit cõdẽnat⁹ ⁊ exbãnit⁹:sꝫ iterũ ipse
delinq̃t nũq̃d puniẽd⁹ est iterũ. ¶ Rñ.
ñ vr̃.ff.d̃ adul.l.si adl'teriũ q: ñ dꝫ ad=
di afflictio afflicto.ff.de off.p̃si.l.diu⁹.
¶ Sꝫ dico ꝯ qd̃ ad m'tiplicationẽ de=
lictoꝝ sequit̃ multiplicatio penarũ.ff.
de pe.l.aut facta.⁊.l.relegati.⁊.C.de
episco.aud.l.iij.l fi.de seruis fugiti.l.
q̃cũq̃.⁊ vt ĩfra certũ tp̃s cri.qd̃.termi.
l.ij.ff.d̃ p̃ua.deli.l.nõnũq̃.d̃ t̃mi.mo.l.
117 ij.d̃ li.ho.exhi.l.iij.§.si q̃s do. ¶ †Sꝫ
quid accusat⁹ fuit.M.quod vulnera=
uit titium ⁊ ip̃e titius dixit in p̃ñtia
iudicis vel testium q' M.nõ fuit ille
q̃ vulnerauit eũ.querit̃ nunq̃d pos=
sit ainõ ꝓcedi cõtra eũ.Rñ.q' non f̃m
Guil.d̃ cu.sꝫ hoc verũ.puto ad petitio=
nẽ vulnerati. ¶ Sed quia reipublice
interest ne maleficia sint ĩpunita vt.l.
ita vulnerat⁹.puto qd̃ ꝓcedi possit per
iudicẽ ꝑ inq̃sitionẽ q: crĩa vndecũq̃
claruerũt sunt punienda.vt.xxiij.q.
iiij.ecce extra de collu.c.crĩa.ff.de pu=
blica.l.licitatio.§.q' illicite.cũ simili=
bus. ¶ Q: ex iniuria alicui facta due
nascunt̃ actiones vna que datur iniu
riato. ¶ Alia q̃ dat̃ reipublice cui⁹ in=
terest ne maleficia ꝯmittant̃.ff.d̃ pub.
d.l.licitatio.§.qd̃ illicite.sꝫ ip̃e vulne=
rat⁹ hñ nõ poterit agere q: ĩiuria non
fit volẽti.⁊ sic ĩtelligũt̃ iura p̃lo alle.
Sꝫ ꝑ hoc ñ tollit̃ ĩiuria fcã reipublice
vt.d.l.licitatio.§.q' illicite.ff.d̃ sic.l.iij.
⁊.ff.d̃ vi pu.l.q̃ cetu.§.fi. Jtẽ q: ius pu
blicũ nõ tollit̃ pacto p̃uatoꝝ.ff.d̃ pact.
l.ius publicũ.vñ ꝑ cõe põt ꝓcedi non
117 obstãte pacto ꝑ iura p̃dicta. ¶ †Sed
qd si offendo aliquẽ quẽ nõ cognosco.
Rñ.sum puniẽd⁹.ff.de iniu.l.cuꝫ qui.
§.si iniurie.⁊.§.sc.de seruo cor.l.j.⁊ fi.
119 ¶ †Sed qd.M.fuit accusatus de ali
quo delicto:pẽdẽte accusa morit̃.nun
qd põt ꝓcedi ꝯ eũ. ¶ Rñ.nõ regulari=
ter ⁊ no.de hoc in Spe.de accusatore
§.fi.versi. Jtẽ re⁹ est mortu⁹.xxiij.di.
quorũdã.⁊ q: extinctũ ẽ crimẽ.vt.ff.ad
turp.l.aut p̃uatũ.⁊ de accusa.l.libello
rũ.§.fi.⁊.l.diui fratres. ¶ Fallit ĩ crie
lese maie.heresis.apostatis peculat⁹
⁊ simo.vt no.C.si re⁹ vl' accus.mor.fue
rit.l.j.sꝫ si accusator morit̃ fit absolu=
tio ab obseruatiõe iudiciũ ⁊ q̃libet ali⁹
ĩ crie publico admittit̃ ad accusandũ
infra.xx.dies vtiles nõ aũt post.ff.de
120 accus.l.libelloꝝ.§.fi. ¶ †Sꝫ nũ qd ac
cusa ⁊ ꝓcessus prime cause eo mortuo
valẽt in alia scd̃a accusa. ¶ Rñ.dicũt
quidã qd̃ sic ar.C.de edendo.l.ij.d̃ ar=
bitris.l.cum antea.de re iudi.l.gesta.
¶ Alij dicũt ꝯ q' extīcta cã ꝓpter mor=
tẽ oĩa ĩtelligunt̃ extincta.vt.C.si reus
vel accus.mor.fu.l.fi C.de iudi.l.ꝓpe=
121 rãdũ.§.fi.cũ simi.⁊ h' veri⁹ vr̃. ¶ †Sꝫ
qd si aliq̃s fuit accusat⁹ ⁊ cõdẽnat⁹ et
in ei⁹ absentia ⁊ sic nõ valuit s̃nĩa.ff.
de pe.l.absentẽ.⁊ postea reuersus ad
missus ad suã defensionẽ qd̃ esse dꝫ vt
ff.de exhi.reis.l.annus.an ei⁹ aduer=
sari⁹ audiet̃ ad ꝓbãdũ dictã accusã.
¶ Rñ.sic vr̃.vt.C.de tẽp.app.l.fin. de
tp̃e in integrũ resti.l.petẽde.nã in iu
dicijs seruãda est equalitas.C.d̃ fruc.
122 ⁊ litis expẽ.l.fi. ¶ †Sꝫ qd.M.fuit ac
cusat⁹ de aliq̃ maleficio:ex q̃ dꝫ amit=
tere mẽbrũ:⁊ cõdẽnat⁹ est ĩ amissione
alicui⁹ membri:de q̃ mẽbro dꝫ ĩtelligi
de iure:dicunt q̃dã in eo in q̃ eligit̃.vt
ff.de iur.do.l.plerũq̃. Alij.dicũt qd̃ in
manu:q: vbi fit mẽtio de mẽbro ĩtelli=
git̃ de manu.C.de ser.fu.aut.sꝫ nouo
iure.⁊ tũc ꝯdẽnat⁹ hꝫ electionẽ ĩ q̃ ma
nu velit.vt.d.l.plerũq̃.⁊ si ñ elegerit ĩ
illa puniat̃ in q̃ miu⁹ p̃t q: pene sunt
molliẽde ⁊c.vt.ff.de pe.l.interp̃tatiõe.
⁊ h' veri⁹ vr̃. ¶ Sꝫ si ñ hꝫ manũ dꝫ pũi
ri ĩ pede.vt puto q: ẽ sic̃e mẽbroꝝ nã d̃
sic̃.h⁹ ad sic̃ia ꝓcedi dꝫ ⁊c.ad h' ne ma
leficiũ remaneat ĩpũitũ.ff. ad.l.aq̃.ita
vulnerat⁹.ff.q' q̃sq̃ iur.l.pe.ĩ fi. Jn sũ=
ma p̃o cũ aliq̃s deliq̃t aut ẽ maior aut
ẽ minor::si q̃dẽ ẽ minor ⁊ est doli capax.
tũc pũit̃ q: maloꝝ mores ⁊c.C.si aduer
sus d̃li.l.j.iudex tñ potest penã mitiga
re rõe etat̃.ff.d̃ mi.l.si ex cã.§.nũc vidẽ
dũ.l.auxiliũ.§.ĩ d̃lict̃. Nã oẽ d̃lictũ p̃t

esse in puerū cāpacē doli. ṗter delictū carnis ꝛ luxurie. vt. C. pe. l. ipunitas. ff. de fur. l. ipuberē. ff. de adult. l. si minor. ¶ Si aūt nō est doli capax sed infans nō puniť. vt. ff. de sic. l. q̄ isans ꝛ dicit doli capax i masculo a. x. annis cū dimidio. s. in femina ṽo a nono cū dimidio. s. vt no. isti. de. inut. stip. §. furiosus. Nā dr̄ ꝓximus pubertati. vt no. isti. de obli. q̄ ex delic. nascunť. §. in summa. ¶ Si aūt est pubes ꝛ maior ꝛ est sane mētis. tūc aut est in delictis q̄ ꝓueniūt ex aīo deliberato. ꝛ tūc aut cogitauit tm̄ ꝛ nō ꝓuenit ad actū ꝛ n̄ puniť tūc: q: primi mot⁹ nō sunt i ptāte hōis: sȝ i indistinctu nature. vt. ff. d̄ penis. l. cogitatiōis. ¶ Si ṽo ad actū ꝑuenit ꝛ cōfirmauit puniť s̄m q̄litatē delicti. vt. ff. ꝛ. C. de penis ꝑ totū. ff. de fur. l. j. ꝛ ꝑ totū. C. de ser. fug. aut. sȝ nouo iure. ff. de extraor. cri. l. j. ꝛ ꝑ totū cū si. ¶ Si ṽo ꝑuenit ad actū ꝛ n̄ ꝯsūmauit. si voluit bn̄ puniť. q: volūtas ꝓ facto reputať. ꝛ hoc est veꝝ i grauiorib⁹ delictis i q̄b⁹ pena corpalis iponiť vt ꝓ homicidio ꝓ adulterio ꝛ siīi. C. de epis. ꝛ cler. l. si q̄s nō dicā. ff. de sica. l. j. §. diu⁹. ¶ Si vero nō cōsūmauit q: noluit sȝ bn̄ potuit. ꝛ tūc q: per eum stetit nō puniť. ff. de fal. l. q̄ falsam. ¶ Si aūt nō ꝑuenit ex aīo. i. nō dolose nec ꝑ eū est factū. vt q: ꝓiecit gladiū vel lapidē ꝯ canē vel auē vel ferā bestiā. et idē i similib⁹ dici pōt. ꝛ lapis vł gladi⁹ ṗtereuntē ꝑcussit ꝛ vulnerauit ꝛ lesit nō teneť. q: dolo op⁹ ē. ff. d̄ sica. l. i et lege. l. diuus. sȝ pecuniariter ad dā nū. l. aq̄l. ff. ad. l. aq̄l. l. sciam. §. pen. ꝛ. l. si ex plagis. §. eque. ꝛ. l. si putator. ꝛ h̄ hȝ locū in grauib⁹ delictis. vt dixi in aliis ṽo leuiorib⁹ nō sufficit act⁹ ꝛ volūtas. nisi seq̄ť effect⁹ vn̄ si q̄s intrauit domū meā aīo furādi si nō fuit furat⁹ nō teneť furti. ff. de fur. l. vulgaris. §. q̄ furti. sed teneť actiōe iniuriarū de introitu dom⁹. ¶ Itē si q̄s procurauit vt ali⁹ me ꝑcuteret ꝛ nō ꝑcussit nō teneť. q: nō habuit effectū. vt. ff. de iniur. l. itē apud labeonē. §. si curauerit. ꝛ ibi no. ¶ Itē si q̄s impetrauerit ius iniquū cōtra aliquē: ꝛ nō fuit vsus nō puniť. vt. ff. quod quisq̄ iur. l. j. i fi. ¶ Et q̄ in atrocibus delictis sufficit act⁹ ꝛ volūtas ꝛ nō in leuiorib⁹ nisi sequať effect⁹. no. plene. C. de epis. ꝛ cle. l. si q̄s nō dicā. ꝛ de his q̄ ad eccl. cōfu. l. p̄senti. ff. d̄ fur. l. q̄ ea mēte ꝛ. ff. d̄ iniur. l. itē apud labeonē. §. si curauerit. Et p̄dicta locū h̄nt i delictis. vbi ē pe
123 na d̄terminata ꝛ exp̄ssa a iure. ¶ † Si aūt delinquit ꝛ nō est pro tali delicto pēa determinata ꝛ exp̄ssa venit: tūc delinq̄ns puniēd⁹ extraordi. pēa iudicis arbitrio. Inspecta q̄litate delicti ꝛ ꝑsone delinq̄ntis vt de pe. l. aut facta. ꝛ l. hodie. ꝛ de extraor. cri. l. j. d̄ effrac. et expil. l. j. cū si. q: maleficiū n̄ dȝ eē ipunitū. vt. l. ita vulnerat⁹. ff. ad. l. aq̄l. ꝛ ne det mā delinq̄ndi. ꝛc. de trāsla. c. q̄to.
124 ¶ † Et no. q̄ nō solū q̄ delinquūt puniunť: sȝ ēt illi q̄ ad delinq̄ndū dolose ꝛ ex certa scia dāt auxiliū ꝛ fauorem: ꝛ hmōi similes. vt not. s. in titu. de insultu. §. sȝ pone q̄ vn⁹ cepit. M. ꝑ pan
125 nos. ꝛc. ¶ † Illi aūt q̄ nō delinquūt n̄ sunt puniēdi vt. C. de pe. l. sancimus. Fallit i crīe lese maiestatis heresis ꝛc. vbi hoc delictū p̄ris fili⁹ puniť. vt. C. ad. l. iul. maie. l. pe. de heret. aut. gazaros. extra d̄ heret. c. vergētis. cū si. ¶ Et p̄dicta locū h̄nt tā i femina quā i masculo. q: gen⁹ masculinū cōprehēdit femininū ꝛ maxime cū ṽbū masculinū ꝓferť a. l. ff. de ṽ. sig. l. j. C. vn̄ vi. l. si q̄s i tātam. C. de ser. fugi. l. quicunq̄.
126 ¶ † Sȝ q̄d. q̄dā cōmisit maleficiū d̄ q̄ accusat⁹ est. ꝛ post hoc efficiť clericus vel religiosus. q̄riť an possit puniri a iudice seculari. ¶ Rn̄. s̄m Dy. q̄ nō ꝑ l. hos accusare. ff. de accu. §. hoc. bn̄ ficio. ff. de arbi. l. nō distinguemus. §. sacerdotio. ꝛ hoc si nō cōstat q̄ p̄dicta fecerit cā euitāde pene. vt. ff. de adult. l. si marit⁹. si n̄ aūt cōstat. tūc teneť ꝛ puniť. C. de his q̄ ad eccl. cōfug. l. ij. et. l.
127 seq. cū simili. ¶ † Sȝ q̄d p̄sumem⁹ in dubio distingue aut iste fuit i crīe dep̄hēsus. vel iā erat accusat⁹ vel citatus: vel alio nō ꝓuēt⁹ vt q: cōparuit ꝛ rn̄dit ꝛ satisdedit de stādo mādatis ꝛ de soluēdo cōdēnationē vt q̄tidie fit ꝛ tunc p̄sumitur se in fraudem cleri

casse et tūc pōt puniri a iudice secłari. ar.ff.ō iur.om.iud.l.cū qdā puella.ff. de indi.l.ɔsensisse et.l.si qs postea.aut nō fuit deprehēsus aut puēr⁹ vt dictū est.et tūc nō p̄sumit se clericasse i fraudē ar.ff.de bo.eoꝝ q mor.sibi cōsci.l.j. C.ō fal.l.si qs decurio.Alij dicūt qd ō iure ciuili puniēd⁹ est a iudice secłari si ē citat⁹ et accusat⁹.C.de epi.s.et.cle.l. offi.et.l.si qs decurio.§.necnō.l aut.de monac.§.si ꝯo.et.§.seq.et.ff.de iudi.l.si qs.¶Sȝ de iure canonico sec⁹.qz per clericatū est fact⁹ alterius fori.ita qd iudex secłaris nō hȝ se intromittere.vt extra de foro cōpe.c.si diligēti de iudi c.fi.C.si a fi cōpe.ind.l.j.et p totū ō epi et cleri.aut.statuim⁹.¶Sȝ tñ si iste talis dimitteret habitū clericalē.vel exiret religionē nō ꝓfessus:tūc iudex secularis pōt ipȝ punire cū p̄sumi dēat se clericasse vel religionē itrasse i fraudē.et cā euitādi penā.et hoc sibi ꝓdesse nō dȝ ar.C.ō sac.san.ec.l.q sub p̄textu.de distract.pig.l.qui sub imagine. ¶Itē qz dol⁹ nō dȝ alicui ꝓdesse.et est malitijs obuiañ.ec.et maleficiū nō dȝ esse impunitū.vt.l.ita vulneratus.ff.
128 ad.l.aql.cū simi.¶†Sȝ qd ordinatū est qd si qs ꝑcusserit aliquē de nocte ꝙ debeat puniri duplici pena.et ō hoc accusat⁹ est.testes dicūt ꝙ fuit ō sero[a] nunqd pēa duplici cōdēnabit.¶Rñ. nō:sȝ est puniēd⁹ ac si de die:qz pene sunt molliēde.ff.ō pe.l.si interpreta.ar C.q bo.cedere pos.l.fi.§.vlt.nā etiā in obscuris seqmur ꝙ ē minimū ff.ō re. in.l.semp.¶Itē qz fauorabiliores sūt rei ec.vt.ff.de ac.et.obl.l.arian⁹.Itē qz in dubijs ɔ fiscū est ꝓnūtiādū vt.ff.de iur.fisci.l.nō puto.¶Et qd pēa dupli cū dicat ab ortu solis vsqȝ ad occasuȝ ec.Ibi mane et vespere dies vnus ec.
129 Sȝ pri⁹ dictū approbat.¶†Sȝ qd q dā comisit homicidiū et orto rumore: dū iste homicida ꝓsequeret a familia potestatis cā capiēdi eū.quidā amici et ꝓpinqui fecerūt se obuiā familie dādo impedimētū.ita ꝙ nō fuit capt⁹ sȝ euasit.et de isto maleficio auxilio et fauore accusati sunt.qrit an sint puniēdi.Respon.ꝙ sic eadem pena ar.C.de epi.aud.l.additos.et de epi.et cle.l.raptores.§.fi ad silla.l.si qs in graui. ¶Alij dicūt ꝙ sunt puniēdi pēa extraordi.nō de homicidio qz non dederūt auxiliū vel fauorē ad maleficiū cōmittēdū seu homicidiū:et imponere penaȝ pecuniariā.ve relega.ad tēpus vł alia extraor. arbitrio iudicis.cū non sit pena determinata.vt.ff.de extra.cri.l.j.ō pe.l.hodie. cū si.et ita fuit de facto cōsultū et hoc veri⁹ videt. ¶Sȝ si mōstrauerit iter ad fugiēdū homicide et p hoc ipse euasit non tenet fm qsdā.Sed videt cōtra.ꝙ puniat ar.C.de exac.trib.l.quoties.lib. x.saltē pena extraordi. cūȝ sit res mali exempli fauere malefactores ar. gu.de his q latro occul. l.ij.circa p̄nci.et.§.deinde.ff.de adulte.l.is qui opē.C.de epi.et cle.l.raptores.§.fi.ff.de pe.l.si qs aliquid.§.si abortus causa.et.l.hodie.ꝙ verius puto ne maleficia sint impunita ec.nā vł qd quilibet tenet capere malefactores et fortiā cōis ducere.als punit.ar.C.de his q latro. occul.l.j.et.ij.circa p̄nc. et.C.de malefi.l.fi.ergo si facit eum euadere debet damnari saltem extraordinarie.vt dictum est monstrando ei viam vnde fugiat.quia dat ei opem ad fugiendum quod esse non debet.ff. de ser.fugitiuis.l.j.§. vnusquisqȝ.l.impunitum.¶Itē nō debet ec.

a ¶De sero.Adde tu et vide an ō sero dicat de nocte p Bart.l.i.q duos.§.j. ff.ō manu test.et in.l. aut facta §.tps.ff.ō penis.et l. titi⁹.§.j. ff.de lib.et. post.vbi optime distingnit.

ff.de fur.l.furtum.nõ cõ
mittit.et.l.qui seruo.q;
lz non puniat de furto.
q: furtum nõ cõmisit.tñ a
q: delinquit pstando fa
uorem ad fugiedñ.dz ipu
niri saltẽ pẽa extraordi.
vt dictũ est q: maleficiũ
nõ dz esse ipunitũ &c.ff.
ad.l.aquil.ita vulnera=
tus.cum si.¶Itez si qs
sociat latronẽ: punit de
societate.multomagis si
facit ipm euadere.C.q
latro occul.l.j.§.Itez si
qs mittit lr̃as vt prestare
re fauorem.ff.ad.l.iuli.
mate.l.j.§.fi. multoma-
gis si monstrat ei viam
ad fugiẽdũ. ¶Itẽ si qs
allegat pro isto corã iudi
ce vr̃ ipm defendere et
fauorẽ pstare.ff.de pecu.
l.seruũ qz.§.publice & d
accusa.l.reos.vñ dz puni
ri.facit extra de iude.c.
q olim.ar.ff.de cõsti.pec.
130 l.lz.cuz si.¶†Sz nũqd
tenetur qlibet iudicare
malefactorem et furẽ.
¶Rñ.nõ vr̃ fm iura ve-
tera:q: si licitũ est acci-
pere pretiũ pro iudicaſi.
ergo cõpelli non põt.vt
ff.de cõdi.ob tur.cãm.l.
dedi tibi.Sz põt copel-
li iudicis officio ad quẽ
spectat punire malefi-
cia & purgare puinciaz
malis hoibus.vt.ff.de
offi.psi.l.ij.et.l.cõgruit.
ad hoc ne maleficia sint
ipunita.vt.l.ita vulne-
ratus.ff.ad.l.aquil.sed
de iure cano.põt indi-
stincte cõpelli ad iudi-
cañ.extra de fur.c.q cuz
fure.&.ḡ.no.de fur.facit
C.d his q latro.occul.l.
131 j.&.ij.¶†Sz qd vulne-
rasti aliquẽ de q accusa

a ¶Dies.
ado Ang.
are.i trac.
malefici.l
pbo et ex
interuallo
dici⁹ tut⁹
ex dictis
vulnerib⁹
mortuus
fuit&c.vbi
vide q ibi
posuim⁹.
Hier.chu.

tus fuisti.& ille vulnerat⁹ decessit.& q
ex dictis vulnerib⁹ decessit.tu negas
qritur qd iuris.Rñ.dicũt qdã q si infra
paucos dies⁹ decessit q psumit mor-
tuus ex vulnere vt ex̃ de homicidio.c.
petr⁹.& appellãt paucos dies qnqua-
gita.vt.l.di.si q femina.&.xxx.q.j.si qs
inuẽtus.Ego puto distinguendũ aut
erat mortifere vulnerat⁹ aut nõ:vt no.
ḡ.de insultu.§.sz qd aliqs fuit accusa
tus insultat⁹ vel vulnerat⁹ cũ gladio
132 &c.¶†Sed qro nũqd diuites et pau-
peres pari pẽa puniant. Rñ.aut tra-
ctat de pẽa pecuniaria & tũc maiori pe
na diuites q paupes puniũt iure cõi:
imo rõne paupertatis põt remitti mul-
cta vt.C.d mõ mulcta.l.eos.C.d ser.fu.
l.quicũq.ff. de offi.psi.l.illicitas.§.fi.
¶Si vero de pena corpali:tunc magis
paupes q diuites.vt.ff.de pe.l.mili-
tes.Itẽ pl⁹ serui qñ liber.ff.de fal.l.f.
in fi.& ista pena corpalis nõ põt remit
ti de iure.ciui.vt.C.de pe.l. penã.nisi
a pncipe.vt ibi no.Sz de iure.ca tñ ex
causa põt.vt ex̃ de offi.leg.c.de causis.
133 ¶Sz pone q.T.accusauit.M.d aliq
maleficio.& h nõ pbat.nũqd ẽ de falsa
accusa puniẽd⁹.Rñ.sic vr̃.vt.ff.de ca-
lũ.l.j.§.j.vbi de hoc.¶Nã falsitas est
mutatio veritatis &c.vt l aut.d fi.in-
stru.in pn.Alij dicũt cõ.p aut.vt litigã
tes iurẽt.§.si qs aũt.coll.ix. Sz primũ
134 veri⁹ est.¶†Sz qd accusati sũt duo
pr̃ & fili⁹.vel duo fratres q adinuicem
rixati sunt vel pcussi.nũqd sũt puniẽ-
di.¶Rñ.si grauiter adinuicẽ deliqne
rũt sũt puniẽdi.vt.ff.de pe.capitaliũ.
§.sz an ipa.d re iudi.l.fi.¶Si aũt leui
ter in cã correctiõis:tũc leui pena aut
nulla sũt puniẽdi.ff.de pe.l.respiciẽdũ.
§.furta de inin.l.procedirit.§.preterea
&.l.vestẽ.§.j.C.de pa.po.l.si fili⁹ tuus.
135 de emẽda.ppl.l.j.cũ si.¶†Sz qd ac-
cusat⁹ est.M.q ipse cõmisit adulteriũ
cũ vxore Joã.ipse pbat ad se defẽdeñ.
q ipa ẽ mulier male cõdictiõis & assue
ta se exponere multis hoib⁹ & ipse alias
eam plures cognouit carnaliter.qrit
qd iur.¶Rñ.qd sit excusand⁹ p.l.C.d
136 adulteris.l.quis.in fine.¶Sz qd or
dinatũ est p.l.municipalẽ.q q adulte

fiũ cõmiserit puniat̃ in centũ lib. Ac-
cusat⁹ fuit. W. de adulterio. & sic dico
i aliis delictis & q: nõ fuit iuẽt⁹ culpa
bilis absolut⁹ fuit ab illa pena pecu- a
niaria. post b accusat. l. iulia. de adul.
& petit q occidat̃. C. d adul. l. q̃uis. in
fi. q̃rit̃ qd iuris. R̃n. & vr̃ q d̃beat pcedi
sup accusa & puniri si fuerit culpabi-
lis: & ẽ rõ: q: pena pecuniaria nõ tollit
corporalẽ: vt. C. q̃n ciuilis acc. cri. p̃in.
l. j. C. vi bo. rap. l. ij. d sepul. vio. l. q se-
pulchrũ. ¶ Et q nõ q: duab⁹ legibus
nõ dz q̃s p̃uiri de eodẽ delicto vt. ff. de
accu. l. senat⁹. nec dz sepi⁹ q̃ri de deli-
cto eiusdẽ. ff. nau. cau. sta. l. iij. nisi doce
ret de p̃uaricatiõe & collusiõe primi ac
cusatoris. vt ex̃ de accu. c. de his. & ibi
137 not. Et b veri⁹ puto. ¶ † Sz pone qd
plr̃es hoies erãt i vna domo de q lapis
piect⁹ ẽ in via. & quẽdã ptereũtẽ pcus
sit & occidit: & oẽs isti accusati sunt cõ-
stabat bn̄ q lapis fuit piect⁹ de domo
sz nõ ↄstat p quẽ. q̃rit̃ qd iur. R̃n. dicũt
qdã q oẽs debẽt cõdẽnari. ff. ad. l. aq̃l.
itẽ mella. §. si plr̃es. et. l. ita vulnerat⁹.
ff. d his q deie. vl̃ effu. l. j. §. fi. et. l. seq.
¶ Et q null⁹ teneat̃ cũ pena debeat
tenere suos autores. C. de penis. l. sci-
mus. & nõ ↄstat q̃s piecit: & i dubio me
li⁹ est nocẽtẽ absoluere q̃ innocẽtẽ cõ
dẽnare. ff. de pe. l. absentẽ. ¶ Itẽ rõne
icertitudis pena euitat̃. ff. de rei vẽ. l.
põpo. l fi. ¶ Sol. aut oẽs interuenerũt
studiose & aio delinquẽdi & tũc oẽs pu
niunt̃: q: vn⁹ vr̃ mãdato alteri⁹ fecis-
se. vt. d. l. itẽ mella. §. si plr̃es. d si vi & vi ar.
l. j. §. q̃ties. C. d acc. l. nõ iõ minꝰ. Si ãt
nõ interuenerũt aio delinquẽdi: tunc
ille sol⁹ punit̃ q piecit. ff. de sica. l. fi. si
hoc ↄstat. Si v̾o nõ ↄstat q̃s fuerit: oẽs
in dubio debẽt absolui. vt. d. l. absen-
tẽ. cũ si. Sz q: res est mali exẽpli pote-
rũt pecuniarit̃ l aliq cõdẽnari iudicis
arbitrio. ff. d pe. l. hodie. d ex̃. cri. l. j. cũ
138 si. ¶ † Sz nũqd ol tpe ẽt feriato po-
terit cognosci de crie & maleficio ẽt fe-
stiuis dieb⁹. R̃n. sic vr̃. C. de feriis. l. p
uinciaꝝ. in aut̃. vt iudi. sine quoq suff.
139 §. opz. co. ij. ¶ † Sed pone q. W. fuit
accusat⁹: q: vulnerauit Joã. & de vul-
nere fuit ↄdẽnat⁹: postea ex illo vulne
re Jo. mortu⁹ fuit: nũqd
poterit de homicidio ac
cusari & ↄdẽnari. ¶ R̃n.
dicũt q̇dam q nõ[a] quia
nõ dz sepi⁹ queri de de-
licto eiusdẽ. ff. nau. cau.
sta. l. iij. Itẽ fuit iã accu-
sat⁹ vñ non põt ab alio
accusari. C. de acc. l. qui
de crie. cum simi. Sz di
co cõtra ad hoc ne male
ficiũ sit impunitũ. l. ita
vulnerat⁹. & vr̃ casus. ff.
ad. l. aq̃l. l. suo vulnera-
to. de act. & ob. l. q sunt.
¶ Itẽ si hoc fieri nõ pos
set iã p minorẽ causam
vulneris fieret p̃iudiciũ
cause maiori homicidij.
qd eẽ nõ dz. vt. ff. d iudi.
l. per minorẽ. ¶ Itẽ non
obstant alleg. i ↄtrariũ:
q: ibi fuit accusat⁹ solũ
de vulnere & nõ de occi-
so. & sic d alio malefi. ac-
cusat̃ vcz de morte. Nõ
obstat exceptio rei iudi
cate. ar. C. d exhi. reis. l.
neq3. in fi. & C. de pe. he-
re. l. herereditas. cũ si.
140 ¶ † Sz qd. W. accusa-
uit Jo. d aliq maleficio.
& dedit q̃sdã testes q nõ
pbãt malefi. Judex ad
inq̃sitionẽ v̾itatis vult
alios testes iducere: et
examinar̃ ex suo offõ nũ
qd poterit. R̃n. dicũt q̇-
dã q nõ q: accusator hz
suã accusam pbare: & si
nõ pbauerit. reus venit
absoluẽd⁹. C. de. edẽ. l. q
accusare. ¶ Et est alia
rõ: q: accusa ẽ ordiariũ
iudiciũ. & ex offõ pcede
re est extraordinariũ. et
vbi hz locũ ordinarium
nõ põt habere locũ ex-
traordinariũ. ff. d mino.
l. i cause. & b veri⁹. ¶ Sz
si accusator desisteret

a ¶ Quod nõ. adõ q ita tz bar. in. l. nũq̃s pl̃a. v̾si. q̃ro circa b ff. de p̃ua. de. et in. l. senat⁹. ff. de ac. & in l. p̃ro: ederit §. fi. ff. de iniur.

⁊ nolet ꝓbare suã accusam: tũc vr qḋ
in publico iudex possit examinare ex
suo officio ⁊ inquerere veritatẽ: ad hoc
ne maleficiũ sit ipunitũ. extra de col-
lu. c. j. ⁊. ij. nã ipse h3 inqrere veritatẽ
oĩnni modo quo põt. C. de edẽ. l. ij. C. ḋ
iud. l. iudices. xxx. q. v. Judicãtes op3
141 cũcta rimari cũ si. ¶ †Sed pone ꝙ fi-
li⁹ tuus vult cõmittere maleficiu3 te
ꝑsẽte. ⁊ dũ posses ꝓhibere noluisti: nũ
qd es puniẽd⁹. ¶ Rñdeo sic videt: vt
in servo ⁊ dño contingit. ff. ad. l. aql. l.
sciẽti. de nova. l. oĩb⁹. S3 qli pena de-
bes puniri. ¶ Rñdeo forte eadẽ cũ vi
dearis ꝑstare favorẽ negligẽdo ꝓhi-
bere cũ posses. ar. extra de heret. c. ij.
⁊. c. cũ ex iniũcto. ⁊. ij. q. vij. c. neglige-
re. dũ dicit negligere cũ possis ꝓhibe
re: nihil aliud est quã favere ⁊c. et de
ope. q̃s punit. ff. de fur. l. is cui⁹ ope.
isti. ḋ ob. q̃ ex delicto nas. §. ope. ⁊. §. se.
vel cũ nõ sit expressa: tũc extraordina
ria pena d3 puniri. vt. ff. ḋ pe. l. hodie.
de extraor. crimi. l. j. cũ si mi. qḋ verius
142 vr. ¶ †S3 pone ꝙ. M. accusavit Jo.
⁊ pẽdẽte accusa Jo. vult accusare. M.
suũ accusatorẽ: nũqd põt. Rñdeo nõ:
nisi ꝓsequat suã vel suorũ iniuriã. ff.
de accus. l. his q̃ re⁹. sed ꝓseqñdo suã
vel suorũ iniuriã vt filiorũ tũc põt. vt
not. C. qui accu. nõ pos. l. negãda. ⁊. ḋ.
l. is qui reus. ⁊ hoc de pari crie vel mi-
nori: de maiori aũt crimine põt semp.
143 C. qui accu. non pos. l. j. ¶ †Sed po-
ne ꝙ accusat⁹ es de crie vel de malefi-
cio per te commisso ia3 sunt. xxx. anni
elapsi. nunqd d3 super tali crie proce
di. Rñ. non puto. sed infra. xx. annos
sic. C. de fal. l. q̃rela. extra de excep. c.
cũ venerabilis. ad fi. ⁊ hoc est regula
re. fallit in partu supposito. ff. de fal.
l. qui falsum. extra de peni. c. officiũ. et
idẽ potest dici in ea que partũ abiecit
ff. de pe. l. cetero. quia potest tunc ac-
cusari perpetuo.

¶ De denũtiatiõib⁹ ⁊ notificatiõi
bus. et plurib⁹ formis eaꝝ. Rub.

☞ Denũtiatio ⁊ denuntiare qd sint.
Denũtiator qd facere dẽat ⁊ an iuret.
Denuntiare quis possit. ⁊ an procura
tor ⁊ quando denuntiet.



Ideamus de
denũtiatiõe: postea quã
de accusatione tractavi-
mus. ¶ †Denũtiatio est
1 alicui⁹ crĩs delatio. vnde denũtiare ẽ
rõne alicui⁹ delicti aliquã ad penam
deferre: nã prepositio de auget nũcu-
2 pationẽ ar. ff. depos. l. j. ¶ †Et no. ꝙ il
le qui denuntiat debet suã denuntia-
ne ꝓbare ⁊ ei assistere cũ iste talis lo-
co accusatoris habeat. ff. ad turpil. l.
ab accusatione. §. nuntiatores ar. C. ḋ
edẽdo. l. qui accusare. debet etiã iura-
re ꝙ non calumniose accusat vel de-
nuntiat. C. de iuramento calumnie. l.
j. ff. de ope. no. nunti. l. de pupillo. §. q̃
opus. ff. ad exhibendu3. l. thesaurus.
3 cum si. ¶ †Item no. quod nullus ad-
mittitur ad denuntiandũ: nisi sua in-
tersit. vt extra de accusa. c. illa prepost
torum. nisi sit officialis. vt. l. ea quidẽ
C. de accusa. ⁊ potest fieri ista denũtia
tio per procuratores ⁊ probari. vt ex-
tra de presum. c. cum in veritate. de te
sti. c. ex parte nisi sit forte imponẽda
pena vltra relegationem. nam tunc ꝓ
curator non admittitur vt. ff. de pub.
iudi. l. pe. §. ad crimen ⁊ in tali denun
tione: puto illas personas repelli que
repelluntur ab accusando nisi prose-
quatur suã vel suorũ iniurias. ¶ Que
autem sint iste persone no. s. de perso
nis q̃ pos. accusa. vel non. vnde sic est
formanda denuntiatio.

¶ Forma denuntiationis de insultu.

4 ☞ Forma denũtiatiõis de insultu.
5 Denuntiatio an sit idem ꝙ accusatio.

4 Coram† vobis dñõ
potestate ⁊c. Jn suo sacramẽto dicit ⁊
denũtiat. P. filium talis ⁊c. de tali lo
co ⁊c. quem dicit de anno mẽse ⁊c. Jn
sultasse ⁊ insultũ fecisse animo irato ⁊
malo modo cõtra. M. filiũ suũ cũ vno
cultello feritorio de ferro malicioso. ⁊
ipm vulnerasse i manu dextera cũ san
guinis effusione. Quare petit ꝑdictũ
P. denũtiatũ puniri ſm formã iuris
⁊c. Et ꝑdicta fuerũt perpetrata in ta-
li loco ⁊c. põt et alio mõ formari ſm
ꝙ qualitas

q qualitas facti requirit.s3 formā accusationis not.s.de accu.⁊ formis accusationū. ¶†S3 no.q denūtiatio nō est idē q accusatio.sed est qdā notificatio.vñ nūtiare nil aliō est q̄ notificare maleficiū fore ꝯmissū.vt colligit.C.d accu.l.ea qdē.⁊ p talē nūtiationē siue notificationē pt iudex inqrere d maleficio:qr maleficia qñcūq3 clarnerit sūt punienda.xxiij.q.iij.ecce.ff.de offi.pñ.l.congruit.cum similibus.

¶Forma notificationis.

6 ☞ Forma notificationis.

6 Corā† vobis ⁊c. P.filius ⁊c. notificat vobis q tale maleficiū cōmissum p talē in psonā talis.in tali loco.⁊ tali tēpore.vnde sup his potestatis inquirere ⁊ procedere ex officio vestro.⁊ oēs repertos culpabiles punire ⁊c.

¶Alia forma notificatiōis de vulnere illato.

7 ☞ Forma notificati.d vulnere illato.

8 Notificare ⁊ accusare an qlibet possit ⁊ an hō male fame denūtiare possit ⁊ qd dz facere iudex recepta denūtiatiōe

9 Denuntiare an teneant illi de vicinia vbi commissum est maleficium.

10 Officiali asserēti aliquē ꝯmisisse aliqd delictū vl ꝯfecisse statuto an credat ⁊ qui poterunt in his testificari.

11 Ordinato q q accusauerit habeat li.x. si aliquis nō accuset sed denuntiet.an habebit dictas lib.x.

12 Ordiatū ē q qlibet villa vl castrū dēat denūtiare maleficia cōmissa i suo territorio fuit cōmissū delictū in confinio duorū territoriorum.⁊ nulla facta fuit denuntiatio quid iuris erit.

13 Iudex quid facere debeat sibi facta denuntiatione.

7 Corā † vobis ⁊c. B.suo sacramēto notificat q.W.insultauit ⁊ insultū fecit ꝯ.B.filiū quon.Ant.cū vno cultello feritorio ⁊ ip3 pcussit ⁊ vulnerauit in facie cū sanguinis effusiōe.ex q pcussione mortuus est. ¶Et pdicta fuerūt tali āno mēse ⁊ loco.i tali pte ⁊c.sup q pcedat ex offō vro si vobis vr ⁊c.¶Et iste talis notificator nō dz aliqd pbare

8 nec assistere si ñ vult.¶†Itē no.q qlibet pōt notificare.cū nō reqrat ⁊c.S3 nō pōt qlibet accusare ⁊ denūtiare.vt p3.s.q acc.nō pñt.¶Itē denūtiare nō pñt hoies male fame.s3 dz eē bone fame.vite ⁊ ꝯuersatiōis.vt ex de accu.c.repellant.⁊.c.qliter.⁊.c.cum oporteat.¶Et recepta dnūtiatiōe dz iudex inqrere ⁊c.vt.j.de inqsitiōib9 plenius dicet

9 ¶†S3 nū qd illi de vicinia vbi ꝯmissū fuit maleficiū teneant denūtiare delictū fore ꝯmissū. Rñ.nō vr.qr nec furē indicare tenēt.vt.ff.de ꝯdi.ob tur cā3 l.iij.¶Cōtra qd sic.ad h ne maleficiū sit ipunitū:vt l.ita vulnerat9.ff.ad.l.aql.⁊ qr expedit peccata nocentū esse no.ff.d iniur.l.cū q. ¶Itē qr qlibet tenet capere malefactorē.⁊ i fortiā cōis ducere.C.d his q latro.occulta.l.j.qd si nō faciūt extraordinarie puniunt.vt.d.l.j.⁊.ij.multomagis denūtiare ⁊c.facit.ff.de ser.fu.l.j.§.vnusqsq3.⁊.l.ipunitū.

10 C.d mathe.l.fi.cū si.¶†S3 nūqd credit offāli aliquē cōmisisse aliqd maleficiū.vl aliqd fecisse ꝯ formā alicui9 statuti.Rñ.nō vr nisi pbet.C.de accu.l.ea qdē. Alij distinguūt aut ille officialis est elect9 ⁊ deputat9 ad denūtiādū maleficia ⁊ excessus ⁊ portātes arma vetita ⁊ ludētes ad ludū azardi ⁊ similia faciētes.sicut sunt custodes noctis:⁊ vinearū ⁊ similes:tūc eis nō creditur nisi pbēt ⁊ nisi expsse sit dictū qd eis credat.⁊ sic pōt itelligi.d.l.ea qdā.Si em dictū sit ⁊ ordinatū q eis credat:dz credi.ff.ad munici.l.cōstitutiōib9.¶Aut eoꝝ officiū ꝯsistit nō solū i denūtiādo:s3 et i cognoscēdo ⁊ puniēdo:vt ē videre in iudice maleficioꝝ q pōt ex officio suo inqrere cognoscere ⁊ punire maleficia excessus:⁊ tūc ei9 relatiōi credit ⁊ stat si iurauit officiū suū legaliter exercere.¶Nā stat relatiōi nūtij iurati:ex de appel.c.pueniť.ff.de reb9 eoꝝ.l.magis puto.§.ne th.de officio pfe.vrb.l.j.§.quies. Sed tuti9 esse puto q testes adhibeant.vt.ff.d offi.psi.l.illicitas.§.veritas. ¶Et poterit familia rectoris ⁊ nūtij cōis in his testificari qm pena applicat cōi:qr nō reperit phibitū ergo vr cōcessū.ff.de testi.l.j.⁊.l.ob carē

11 men. ¶ †Sz qd. ordinatũ est qȝ quicũq accusaue rit aliquẽ malefactorẽ habeat a cõi.x.lib.qdaz nõ accusauit sz denũtia 1 uit: nũqd dz hẽre dictã 2 pecuniã. ¶ Rñ. nõ: qȝ si 3 idẽ esset denũtiare et accusare: nõ essẽt diuersa. 4 C. de codici. l. si idẽ. ff. de bo. lib. l. q cũ maior. §. ac cusasse. et l. in seruitutez 5 §. peruẽisse. cũ si. ¶ Ez qȝ sic. nã q dñũtiat accusat 6 vt. C. de inrepatro. l. euz q. Itẽ qȝ denũtiatio et ac 7 cusatio pariter ãbulant nã sicut accusator pbat sic ẽt denuntiator. ff. ad 8 tur. l. ab accus. §. denuntiatores. ¶ Itẽ qȝ poti9 effect9 ꝙ vba spectãda sunt. l. ꝙuis. ff. d inrepa 1 tro. et tñ ꝯsequit cõe per istã denũtiationẽ ꝙtuz p accusam. ergo dz esse a idẽ inol vna quã i alia. Et hoc approbat et ve: 2 ri9 reputat. ¶ †Sed nũ 12 qd ordinatũ est ꝙ qlibet villa vel castruz debeat denũtiare maleficia cõmissa i suo districtu sub pena cẽtũ lib. ꝯtingit ꝙ in ꝯfiniis duoꝝ castroꝝ vel villarũ est cõmissum maleficiũ et nulla fuit facta denuntiatio ab aliq 3 qrit qd iur. Rñ. ꝙ qlibet punit dicta pena. ff. ad l. aqli. l. si vo plres. §. interdũ. ff. de fur. l. si plres

13 ¶ †Itẽ not. ꝙ iudex denũtiatione sibi facta dz pcedere sup ea dummõ intersit denũtiantis: vt 4 s. dixi in pn. et C. de acc. l. ea quidẽ. de custo. reo. l. in quocunq. de sepul. vio. l. q sepulchra. ff. de offi. psi. l. ꝯgruit. cuz de-

Additio. a ¶ Inqsitio. d olb9 istis diffinitionib9 videatis Ang. are. i trac. male. in vbo hec est quedaz in. ij. et. iij. col. vbi ẽt videatis q ibi posuimus. Hiero. Chuca.

Additio. b ¶ Fallit vide Ang. aret. in. d. trac. i verbo hec est qdã inquisitio tc. col. iij. in v. scdo pncipaliter in hac materia tc. Hie ro. Chu.

nũtiatio sit vn9 mod9 pcedẽdi in criminalib9 no. s. de accu. in pzin. et extra de accu. c. super his.

¶ De inqsitiõib9 et eaꝝ formis. Rub.

Inquisitionis descriptio.
Item alia descriptio.
Itẽ alia descriptio: et an in inquisitionibus sit ordo seruandus.
Inquisitio qñ requirat ordinẽ iudiciarium seruari et qñ nõ. et an assessores obseruent hec.
Puniri an possit aliqs sz iuravetera si ne accusatore. et i qb9 casib9 hoc fallat.
¶ Inqsitio an l ol casu fieri possit et qd de generali cõsuetudine obseruetur.
Iudex quã debet adhibere diligẽtiaz et quid facere quãdo sibi relatum fuerit de crimine.
Testes quales debeãt eẽ: et mali assessores nõ sunt assessores sed canes nõcupari merent. et inquisitio multis modis formari potest.


Equit† videre de inquisitionib9. inquisitioa est alicui9 criminis indagatio. vt colligitur. C. de fal. l. vbi. ¶ †Uel inqsitio est iudi 2 cis officiũ ad ineniẽdũ maloꝝ delicta et pena debita puniẽda in fauorez reipublice introductum. vt. ff. de offi pre se. vigi. l. nam de offi. presi. l. congruit. et. l. illicitas. nam reipublice intereſt ne cõmittantur maleficia. vt. l. ita. vulneratus. ff. ad. l. aquil. et facit extra de accus. c. qualiter. et qñ el. ij. §. ad corrigẽdos. et. c. inquisitionis. et de simo. c. licet 3 heli. ¶ †Uel inquisitio est quoddã iudicis officiũ a iure cõi pmissum ad malos et pfidos inqrendos et pena debita puniẽdos. vt. ff. de offi. psi. l. iij. §. j. et in aut. de coll. §. ad h pbibem9 col. ix. et. d. l. ꝯgruit. cũ si. Et in his inquisitionib9 sm quosdã nõ est ordo iudiciari9 obseruãdus sz ex mero iudicis officio p 4 cedit. vt i dictis iurib9 cõstat. ¶ †Aliq dicunt aut inquirit aliquo pmouente dictam inquisitionẽ vt z singularem psonã. et tunc talis pmotio hz pbare et si nõ pbauerit de calũnia puniet. vt ẽt de calũ. c. ij. et. c. cũ delict9. et tunc est in

tali inquisitione iudiciari⁹ ordo seruandus: qz dz dari libell⁹ inquisi. et lis cõtestari etc. vt ex de accus.c. qualr.ij.§. debet. et ibi no. et .c. ad petitionẽ. vbi de hoc i gl.no. ¶Si aũt iudex ex offõ suo mera sine aliquo promotore procedit ꝙ facere põt dũmõ fama precedat. vt.d.c. qualiter. circa pñ. et ex de accu.c. inquisitiõis.§. ad h̃.et.c. cũ oporteat. et d̃ simo. c.lz hely.§.tũc em. et tũc nõ est ordo iudiciari⁹ seruãdus et d̃ hac materia plene no.in.d.c. qualr et qñ etc. et no. Inn. i.c.olij.de accu. ¶Sz assessores hmõi
5 solẽnitates nõ obseruãt. ¶†Itẽ no. ꝙ fm iura vetera nullus sine accusatore puniebat.ff. de mu. et ho.l.rescripto.§. si qs accusatorẽ.C.q accu.nõ pos.l.iij.
b Fallit hoc in aliq̃b⁹ casib⁹ in qb⁹ sine accusatore procedit: vt in crie sacrilegij. C. de epi. et cle.l.si qs i hoc gen⁹. ¶Itẽ in crie suspecti tutoris et cur. vt.ff.de suspe. tuto.l. tuto: quoq3 §. pretcrea. ¶Itẽ in carta falsa.C. de pba.l.iubemus. ¶Itẽ in instrõ falso.C. de testi. l.nullũ. Itẽ in calũniatore.C.d̃ calũ.l. i. Itẽ i crie falsi.C. de fal.l.si qs falsos. et.l.vbi. Itẽ in adulterio.vt.ff.de adul. l.i.§.reipublice vbi de hoc no.vñ dicũt q̃dã ꝙ nõ põt pcedi p inquisitionẽ nisi i
c dictis casib⁹ ¶†Sed 3 eos apte sunt multa iura.p q̃ vr ꝙ pcedi põt p inquisitionẽ in oĩ casu. vt in aut. de collatore.§.iubem⁹.coll.ix. vbi exp̃ssevr ꝙ procedi possit. et ex de accus.c.i.sup hijs de of.ord.c.i.ff.ad.l.iul.pecu.l.lege.§.mãdatis. et ita de gñali 9suetudine ẽt obseruat q̃uicq̃.l. obtinet.ff. de leg.l.cũ d̃ 9suetudie. et.l.de qb⁹.§.fi. et.C.q̃ sit lõg. 9sue.l.i. et p totũ. et hoc itelligo si fama p̃cedat vt clamor vr indiciũ saltẽ vnũ vr duo: vt extra de accu.c.qualr et qñ. et c.cũ oporteat. iudex aũt suo motu. Fama nõ p̃cedẽte etc. nõ põt pcedere ad inquisitionẽ qz iã nõ posset isamare isontẽ et nõ culpabilẽ et punire iniuste ꝙ nõ vr iuridicũ extra de simo.c. lz heli.§. ad corrigẽdos. et.c. p iuris.§.nos vo.d̃ accus.c. inquisitiõis.§. ad hoc. nã licitũ nõ est ẽt aliũ isamare. vt.v.q.i.c.i. et.ij. c.iij. et.c. si qs famosum. imo q̃ ex offõ offẽdit innocẽtẽ vel cõdẽnat punitur:

vr infamat 9tra veritatẽ punit.C.q la tro.occul.l.ũ.§.si naut.ibi vo ignaro iudice etc.ff.de sica.l.i.circa pñ. ibi quez cũ magrat⁹.ff.ad.l.iul. repe.l.lege iu- 7
lia.§.fi. et dixi.s. de famo.libel. ¶†Itẽ no.ꝙ iudex dz eẽ caut⁹ vt cũ relatũ sibi fuerit de crie cõmisso ab aliquo ipe dz interrogare q̃ erãt pñtes et ipos examinare et veritatẽ inquirere et fm veritatẽ suã formare inquisitionẽ et testes sup ipsa examinare. et sic nõ peccabit.
8 ¶†Itẽ testes debẽt esse bone cõditionis et fame: nõ inimici: nõ cohabitantes cũ inimicis et tales qui non repellantur a testimonio vt extra de accu. c.cũ oporteat. de testi.c.i. et.c. testimoniũ.ff.de testi.l.scio. et.l.ob carmẽ.cũ simi. et dicet.i. plene de testi. ¶Sed mali assessores et pterui et ignorãtes iur. et vilipẽdẽtes Deũ et iustitiã nõ obseruãt p̃dicta. et tales nõ pñt dici iudices si nõ habẽt in se iustitiã et si eã nõ obseruãt. extra de ver.sig.c.for⁹.§. iudex. imo isti tales nõ sunt iudices. sz poti⁹ canes nuncupari merent. ¶Formari autẽ põt inquisitio multis modis fm q̃ qualitas delicti requirit. et ad instructionẽ rudiũ assessorũ aliquas formas deferre intendo in hunc modũ. videlz ¶Forma inquisitionis cõtra insultãtem de percussione.
9 ☞ Forma inquisitionis contra insultantem de percussione.
9 In † noie dñi amen.

Hec est inquisitio que fit et fieri intenditur per nobilẽ virum.d.N. ptãtẽ etc. cõtra.L.filiũ talis de tali loco in eo et de eo et super eo ꝙ ad aures etc. Fama publica etc. peruenit ꝙ tali anno mẽse et loco etc. insultauit et insultũ fecit predictus.L.contra talẽ etc. et ipsum percussit et vulnerauit cũ vno cultello feritorio in facie ex cui⁹ percussione et vulnere sanguis exiuit super quib⁹ oib⁹ et generaliter super alijs oibus coherẽtibus depẽdentib⁹ et cõnexis dñs potestas iquirere itẽdit et dictũ.L. repertũ culpabilẽ de predictis vel aliquo p̃dictorũ punire et cõdẽnare fm formã iuris etc. et omni modo etc.

¶ Formata fuit dicta inqsitio per dictum. d. potestatē sedentem pro tribunali ꝛc. die tali ꝛc.

¶ Alia forma inquisitionis contra insultantem ꝛc.

10 ☞ Forma inquisitionis cōtra insultantem ꝛ occidentem.

10 In † nomine domini amē. Hec est quedā inqsitio q̄ fit ꝛc. ꝛ fieri intendit per talem potestatē ꝛ eius curiā ꝛc. Contra talē ꝛc. In eo et de eo ꝛ super eo qđ dictus talis insultauit ꝛ insultū fecit cōtra talē aīo irato ꝛ malo mō ꝛ ordine ꝛ ipsum percussit ꝛ vulnerauit cū vno spōtono in corpe ipsi⁹ ex qua percussione ꝛ vulnere dict⁹ talis mortu⁹ est. Et p̄dicta fuerūt in tali loco ꝛc. cui coheret ꝛc. Formata fuit dicta inquisitio ꝛc.

¶ Alia forma cōtra illū qui intrat domum alicuius.

11 ☞ Forma inqsitiōis ꝯ illū q̄ p vim intrat domū alicui⁹ et illū interfecit.

11 In † nomine domini amē. Hec est quedā inqsitio q̄ fit ꝛc. p talē potestatē ꝛc. ꝯ talē ꝛc. I eo ꝛc. qđ p̄dictus talis noctis tpe p vim: vel manu armata cū armis offēdibilib⁹ vel defensibilib⁹. s. pāzeria: tabulatio: siue tutella cultello ꝛ spata; ꝛ lācea intrauit domū talis: ꝛ ipm pcussit ꝛ vulnerauit in capite ꝛ pectore plurib⁹ pcussionib⁹: ꝛ vulnerib⁹ ex qb⁹ sanguis exiuit ꝛ mortuus est ex dictis pcus. ꝛ vulnere. ¶ Et predicta fecerunt ꝛc. super quibus ꝛc.

¶ Alia forma eiusdem materie.

12 ☞ Forma inqsitionis ꝯ illū q̄ alienā domū per vim intrās: vxorē alienam carnaliter per vim cognouit.

12 In † nomine domini amē. Hec est qdā inqsitio q̄ fit ꝛc. p talē potestatē ꝛc. ꝯ ꝛ aduersus talē I eo ꝛc. qđ dict⁹ talis noctis tpe p vim intrauit domū habitātis talis ꝛ ibi inuenit talē ei⁹ vxo. ꝛ ipam p vim piecit i terrā ꝛ violēter ꝛ carnaliter eā cognouit cōmittēdo adulteriū cū ea ꝯ ei⁹ volūtatē ꝛ p̄dicta fuerūt in tali loco ꝛc. tali āno ꝛc. sup qb⁹ oīb⁹ ꝛc. formata fuit ꝛc.

¶ Alia forma contra robatores.

13 ☞ Forma inqsitiōis cōtra robatores.

14 Iudex dꝫ formare inqsitionē fm veritatē ꝛ nō alr ꝛ q̄ alia sunt ꝯsiderāda ꝛ qđ faciant de consuetudine assessores.

15 Iudex an debeat dare copiā toti⁹ processus inqsitio anq̄ cogat illū rn̄dere.

16 Inqsitiōe formata nō pcedente fama vel clamore: an valebit pcessus ꝛ snia.

17 Iudice inqrēte ex offō nō ad istātiā alicui⁹: an publicatis attestatiōib⁹: poterit alios testes recipe ad inqrēdā veritatē.

13 In † nomine domini amē. Hec est quedā inqsitio q̄ fit ꝛc. ꝯ talē ꝛ talē publicos latrōes ꝛ famosos ꝛ stratarū robatores et assasinos publice ꝛ palā p vim hoīes ꝛ psonas ī strata publica sepi⁹ derobare ꝛ spoliare assuetos in eo ꝛc. qđ predicti ꝛ qlibet ipoꝝ de anno ꝛc. in tali strata publica ꝛc. Insultauerūt derobauerūt: et spoliauerūt talem de vno equo stellato in frōte ꝛ de vno mātello blācho ꝛc. ꝛ de quibusdā alijs rebus quas secū habebat. ꝛ ēt derobauerūt talē de vna sua gunella blaueta. ꝛ de talib⁹ reb⁹: sup quib⁹ oīb⁹ ꝛc. ꝛ p̄dicta fuerunt de
14 anno ꝛc. formata fuit ꝛc. ¶ † Et no. qđ iudex dꝫ formare suā iqsitionē fm veritatē ꝛ non aliter: alias, falsum cōmittit ꝛ peccat mortaliter: q̄ inqsitio ē formāda fm qualitatē delicti. vt. ff. de in iu. l. ptor. ꝛ qlitatē reꝝ ꝛ signa. vt. ff. de fur. l. act. §. vestium. ff. de acc. l. libellorū. ex de accu. qualr ꝛ qn̄. ꝛ. c. qm̄ ꝯ falsaꝫ. de pba. ¶ Itē anq̄ formet inqsitionē dꝫ pcedere fama vel clamor ꝛc. vt. s. dixi. Et de hoc dꝫ pri⁹ cōstare p testes fidedignos ꝛ tales q̄ nō repellanť a testimonio. vt. s. no. quoꝝ dicta dꝫ iudex facere redigi in suis actis ex de accusa. c. inqsitiōis. §. qsuisti ibi ad hoc ꝛc. ꝛ. c. cū oporteat ibi discretionivre. ꝛ c. inquisi. in fin. et. ij. q. i. deus omnipotens. ibi descendā inquit ꝛc. qꝛ nō creditur ei nisi quaten⁹ cōstet legitimis documētis. vt. d. c. qm̄ ꝯ falsam. sed de cōsuetudine etiā fama nō pbata pcedit ad inquisitionem multoties per

assessores. ¶ Itē debet apponere locū vbi ꝓcessus fit in palatio cōis. vt dixi alias nō valet de iure. vt l auť. vt ppo. no.l.pera.coll.v.⁊.d.c. qñ ꝯ falsam.ff. de in.⁊ in.l.pe. cū si.⁊ alia debēt apponi. vt no.s. de accu.§.se.
15 ¶ †Itē no. qđ iudex dꝫ dare copiā inq̃sitionis illi ꝯ quē inquirit ⁊ nola ⁊ dicta testiū.⁊ copiā toti⁹ ꝓcessus ⁊ añq̃ cōpellat ipm inquisitiōi rñdere cū adhuc possit suas exceptiōes ⁊ suā facere defensionē ⁊ pponere. vt eẋ de acc.c.qualiter ⁊ qñ.ij. §.dꝫ igiť. ¶ Nā qñcūq̃ reo petēte dꝫ dare vt possit se defēdere. vt.ff. de qō. l.vni⁹.§.cognitur. nā defensionis facultas nō est denegāda ⁊c. C.d iure fisci.l. defensionis li.x. ¶ Itē qz meli⁹ est ante tp̃s occurrere q̃ post vulneratam cām remediū q̄rere. ¶ Sꝫ mali assessores iure ⁊ iustitie ignari ꝯ deū ⁊ iustitiā ꝯtēnētes h̃ nō seruāt.
16 ¶ †Sꝫ pone qđ iudex formauit inq̃stionē nō pcedēte fama vł clamore ⁊c. vt dixi.s. ⁊ pcedit. nūqd vꝫ ꝓcessus ⁊ snia. ¶ Rñ.ñ de iure eẋ de accu.c. inquisi.ibi ad qđ rñdeni⁹ ⁊c. ⁊ est rō qz nō seruať iuris ordo vñ nō valet facit eẋ de rescri.c.cū dilecta.§.deīde.⁊.c. exhibita.§.j.⁊fi.C. de fen.l.platā. Itē ⁊ mod⁹ est seruād⁹ ⁊ forma aliter nō valet q̃ fit.ff. ad muni.l.consti.ff. mā.l.diligēter. eẋ de resti.spo.c.pisanis.vbi d hoc. C. de pcu. l.ad vnā.
17 ¶ †Itē no. q̃ si iudex ꝓcedit ꝑ inq̃sitionē ex offō suo ⁊ nō ad instātiā alicui⁹ q̃ publicatis testib⁹ siue attestationibus testiū receptoꝝ poterit alios testes recipe ad inq̄re. veritatē. vt eẋ de testi.c.cū clamor.sec⁹ si ad instātiā alicui⁹ ꝓcessisset qz tūc timeť de subornatione. vt arg.ff. de accu.l.aliȷ̄.

¶ Alia forma de insultu ⁊ percussiōe.

18 ☞ Forma inquisitionis de insultu ⁊ vulneribus.

19 Inq̃stio continebit cōmisso dicto maleficio vł alio in dicto loco vel alio ⁊c. ⁊ inq̃stionis informatio siue ꝓbatio: an dēat fieri secūdū formā inq̃sitiōis.

18. In † nomine domini amē. Hec est q̄dā inquisitio.q̄ fit ⁊c. ꝑ.d.piātē ⁊c. cōtra ⁊ aduersus talē in eo ⁊c. q̃ p̄dict⁹ talis insultauit ⁊ insultū fecit ꝯ talē irato aīo ⁊ illicito modo in tali loco ⁊ ipm ꝑcussit ⁊ vulnerauit cū vno cultello d ferro: ⁊ maliciose i pectore: ⁊ alibi in pluribus partib⁹ corporis: ex quibus ꝑcussionib⁹ sanguis exiuit sup qb⁹ olb⁹ ⁊c. ⁊ p̄dicta fuerūt de anno ⁊c. formata ⁊c.
19 ¶ †Et no. q̃ i inq̃stiōe dꝫ ꝯmisso dcō maleficio vł alio i dctō loco vł alio ⁊c. ⁊ dꝫ fieri informatio fm formā inquisitiōis ⁊ si aliter fieret non valet de iure.ff. cōi di.l. vt fund⁹. extra de accu.c.qualr. Sꝫ tñ si ista verba apponanť: q: debēt aliqđ operari ēt si ꝓbatio nō ē facta fm formā inq̃stionis qđ nō min⁹ dꝫ q̃s cōdēnari fm qđ ꝓbatū est facit.ff. de leg.j.l.si qñ. ¶ Itē ṽba generaliter ꝓlata ⁊c. qđ nō puto q: inq̃sitio dꝫ esse certa ⁊ in se cōtinere certū de iniur.l.p̄toꝝ.l pzin.ff. vi bono. rap.l.p̄toꝝ.§.docere. ¶ Itē iura volunt q̃ snia feratur fm formā inq̃sitiōis vel petitiōis: nō aūt ꝓut facta fuerit ꝓbatio. vt dictū est: vt extra de accu.c.qualiter ⁊ qñ.ij.§.pe. q̃ eē nō poterit: nisi fm formā inquisitiōis vel petitiōis facta fuerit ꝓbatio: vt dictū est: ⁊ sic vř q̃ dicta ṽba generalia nō sufficiāt ad cōdēnatione fiedā. ¶ Aliȷ̄ dicunt q̃ inq̃sitio generalis valet ēt si dicať ꝯ quālibet persona reptā culpabilē de tali maleficio ⁊c. ar. C. cōi diui.l. ad officiū.q: ṽbū generalr ⁊c.ff. si mēsor fal.mo. dixe.l. j.§.generaliter. xxiiij.q.iiij.⁊ hoc qz crimina vndecūq̃ claruerit sunt puniēda ⁊c. cū simi. ¶ Fit etiā generalis inq̃sitio cōtra officiales ꝑ sindicatores. ad hoc deputatos hoc modo vel simili ⁊c.

¶ Forma inq̃sitionis contra officiales in sindicatu.

20 ☞ Forma inquisitionis cōtra officiales in sindicatu.

21 Inquisitio generalis ꝯ officialē an debet cōtinere istam clausulā q̃ officialis deliquit in suo officio.

22 Officialis an teneať de negligētia dolo ⁊ an possit duplici officio fungi.

23 Et an cōdemnatus appellet.

24 Et an fugiens de loco habeat pro cōfesso. ⁊ an possit per ꝓcuratorē rñdere ⁊ ꝑ quot dies stare dꝫ ad sindicatum.

25 Officialis si nō rñdeat per se vel ꝑ pro
curatorē idoneū an stabitur iuramēto
petentis ad fidē plenam si nō habeat
aliaȝ probationem.
26 Officialis repertus inutilis ꝓpter q̄s
cās poterit amoueri.
27 Officialis tenetur de dolo ⁊ imperitia
⁊ an imperitia assessoris imputetur as
sessori.
28 Officialis quomodo puniaꝛ ꝓ subtra=
ctis. ⁊ an possit accusari quādocūq̄ du
rante officio.

20 In † nomine domi-
ni amē. Hec est quedā inquisitio q̄ fit ⁊
fieri intendiꝛ per dñm. B. sindicatoreȝ
generalē ⁊c. deputatum ad sindicādū
oēs ⁊ singulos officiales ⁊c. ꝑ sex mēsi
bus ꝓxime preteritis ad inq̄rendū de
eo ⁊ sup eo q̄ dict⁹. D. officialis ⁊c. tpe
sui officiū habuit ⁊ recepit de pecunijs
vel alijs rebus dicti cōis vltra salariū
sibi deputatū: ⁊ etiaȝ sup eo q̄ habuit
vel extorsit aliquid malo mō vl' illicito
ↄ formā iuris ⁊ statutoꝝ ⁊c. ab aliq̄ ꝑso
na cōi collegio vel vniuersitate ⁊c. ⁊ ēt
sup eo q̄ dict⁹ olim officialis fuit ne=
gligēs in dicto suo officio exercēdo de
aliquo qđ per suū officiū facere debuit
sm formā ⁊c. Et etiā super eo q̄ cōmi-
sit dolū vel fraudē: ac culpā i dicto suo
officio: ⁊ ēt q̄ dānificauit dictū cōe vel
aliā singularē ꝑsonaȝ ⁊c. ⁊ ēt super eo
q̄ ipe intulit aliqđ grauamē vl' iniuriā
alicui ꝑsone ⁊c. idebite ⁊c. ⁊ etiā se ab-
sentauit a dctō suo officio ⁊c. ⁊ ēt q̄ omi
sit aliq̄ facere de hisq̄ facere debuit ⁊c.
⁊ ēt q̄ multa fecit ↄ formā statutoꝝ ⁊c.
¶ Super quib⁹ oīb⁹ ⁊ alijs generaliꝛ
sup oīb⁹ illicite cōmissis ⁊ perpetratis
ꝑ eū vl' ꝑmissis dolo negligētia vel
culpa sua. ¶ Et super alijs oīb⁹ coherē
tibus: depēdētib⁹ ⁊ ↄnexis ac prorsus
extraneis q̄ fecit vl' ꝑmisit inquirere in
tēdit ⁊ ipȝ reptū culpabilē d ꝑdictꝭ vel
aliquo ꝑdictoꝝ debita pena punire et
cōdēnare sm formā iur. ⁊c. ⁊ omni alio
modo ⁊c. ⁊ ipm nō repertū culpabileȝ
21 absoluere ⁊c. formata fuit ⁊c. ¶ † Et no.
qđ in ista tali generali inquisitiōe sm
quosdā nō dȝ poni assertiue qđ officia
lis deliquerit in suo offō propterea q̄
ius ꝑsumit ꝓ ipso qđ bñ gesserit offm
suū qđ iurauit. vt ē de ꝑsum. c. illud.
⁊ c. ad audientiā. ¶ Nā nemo ꝑsumiꝛ
imemor salutꝭ eterne. C. ad. l. iul. repe.
22 l. fi. cū si. ¶ † Itē no. qđ officialis teneꝛ
de negligētia. C. de of. ꝑfec. ꝑto. l. si q̄s.
de diuer. offi. l. apparitores. li. xij. ff. de
offic. preto. l. diu⁹. ¶ Et no. qđ nō pōt
q̄s duplici offō fungi. vt no. C. d indi.
l. ij. ¶ Itē teneꝛ de dolo et culpa lata.
ff. de magist. cōue. l. j. ff. qđ quisq̄ iur. l.
23 ij. ¶ † Itē not. qđ si officialis cōdēneꝛ
nō pōt appellare. C. quoꝝ appel. nō re
24 cip. l. nulli. ¶ † Itē no. qđ si officialis
aufugiat de loco: qđ habeꝛ ꝓ ↄfesso de
his q̄b⁹ accusaꝛ vel inquiriꝛ ↄ eū. C. d
asses. l. ↄsiliarios. de digni. l. iudices.
libr. xij. ¶ Itē pōt rñdere per ꝓcura. vt
C. vt oēs cause tā ciui. q̄ crimi. l. j. q̄ si.
¶ Et dȝ stare ad sindicatū ꝑ. l. dicēs. vt
25 d. l. cōsiliarios pꝫ. ¶ † Itē not. q̄ si nō
steterit per se vel ꝑ ꝓcuratorē idoneū
q̄ pro ipso rñdeat ⁊ eū defendat qđ sta
bitur sacro petētis ab eo ad plenā fi-
dē si nō est alia ꝓbatio: vt i aut. de col
la. §. pe. §. si q̄s aūt. colla. ix. Facit i aut.
26 de māda. prin. §. opꝫ. colla. iij. ¶ † Itē
not. q̄ si officialis reperiaꝛ inutilis ad
officiū exercēdū vel ꝓpter infirmitatē
longā vel ꝓpter negligentiā vel im=
peritiā. vl' aliā similē cām qđ dȝ remo
ueri ⁊ alius idone⁹ loco ipsius subro-
gari. arg. C. de offi. prefe. ꝑto. l. si q̄s. fa
27 cit. ff. de suspe. tu. l. in locū. ¶ † Itē no.
qđ officialis teneꝛ de dolo ⁊ iperitia.
vñ si q̄d in dolo facit puniꝛ ⁊ si impe=
rite facit teneꝛ ad dānū ⁊ īteresse. vt. ff.
qđ q̄sq̄ iur. l. hoc edicto. instit. de obli.
q̄ ex quasi delic. nas. in ꝑn. facit isti. ad
l. aq̄l. §. imperitia. Sȝ tñ imperitia nō
dȝ assessori iputari sȝ potestati vel ca-
pitaneo cuȝ quo assessor ille moraꝛ. vt
28 d. l. edicto. ⁊ C. de asses. l. j. ¶ † Itē no.
quod si ipse aliq̄d subtraxit ab aliquo
qđ tenetur ad restōnem in quadruplū
vt duplum habeat cōmune siue fisc⁹
⁊ aliud duplum ille a quo extraxit. C.
de asses. l. ↄsiliarios. ad. l. iul. repe. l. j.
vl' puniꝛ aliter. C. de pena iud. q̄ male
indi. l. j. ⁊ in aut. ibi posita. ¶ Itē quā-

doctus potest etiã durante suo officio accusari. vt no. s. de hijs q̃ accusa. nõ pos. circa fi. ¶Sũt enim quidã simplices qui formãt inquisitiões super relatu hoc modo. videlicet.

¶Forma inquisitionis super relatu.

29 ¶Forma inquisitionis super relatu quõ fiat ⁊ an sit facienda.
30 Inquisitionis processu pẽdẽte si compareat extraneus q̃ velit accusare an sit audiendus.
31 Accusatus an sit citãdus ad videndũ iurare testes quos iudex ex officio vult examinare super inquisitione.
32 Inquisitiõe cepta p iudicẽ super aliq̃ maleficio: si iudex moriat̃ aut suum finiat officiũ: an successor sup dicta inquisitione procedet. ⁊ an dabit nouaȝ dilationem.
33 Inquisitione facta super homicidio: si inquisitus sit ɔtumax ⁊ tanq̃ cõfessus condemnetur: an snia valebit.
34 Bona absentis quãdo publicantur.
35 Iudex quõ dȝ esse caut⁹ circa officiuȝ maleficiorũ ne decipiat̃.
36 Iudex quõ dȝ accedere ad locũ mortui ⁊ eum videre ⁊c.
37 Iudex debet credere dicto medicorũ.
38 Uulnerãs alio occidẽdi aliter punit̃ sȝ ius cõe aliter punitur sȝ. l. municipales ⁊ generalẽ ɔsuetudineȝ morte non sequuta.
39 Iudex intẽdens examinare testes contra inq̃sitũ vel accusatũ. an debeat facere citare eũ vt videat iurare testes.
40 Procedi de nouo non possit super eo super quo prius fuit pcessuȝ ⁊ lapsum est bienniũ. s. quod debuit pcessus fieri ⁊ sententia ferri.
41 Linguã sibi abscindẽs timore tormẽti dũ pcederet̃ cõtra eũ deprehẽsum in adulterio vel alio maleficio an habebitur pro confesso.
42 Delinquẽs i ecclesia an grauiori pena puniat̃ q̃ alibi delinquens.
43 Ludẽdo si vnus ex socijs alium impellat qui cadẽs sibi frãgat caput vel brachium. an impellens puniatur.
44 Faber faciens gladiũ ad vendẽdum. quo aliquis postea mortuus est. an debeat puniri.
45 Familia ptãtis inquirẽte ɔ portãtes arma si inueniatur cultell⁹ ad pedes pluriũ vel sub bancho vbi sedebãt. an quilibet sit condemnandus.
46 Confitens q̃ in isto loco comisit vnũ delictũ ⁊ in alijs locis alia delicta. an hic poterit de oĩbus puniri ⁊ quando.
47 Denũtiatio pe. ⁊. Anto. si lite habita pro ɔtest. p rñsionẽ istoȝ ad inquisitionẽ. an si ille qui denũtiauit vult eos accusare audiatur.
48 Cape malefactorẽ si eũ nouit ⁊ illũ ducere in fortiã cõis. an q̃libet teneatur.
49 Inq̃sitio si fiat ɔ martinũ q̃ vulnerauit Jo. ⁊ Mar. dedit fideiussorẽ sup vulnere de quo inquirebat̃ de presentãdo eũ vel soluẽdo. c. lib. pro ɔdẽnatione si qua fieret occasione dicti vulneris.
50 Fideiubẽte titio p mar. de pñtãdo eũ p aliquo maleficio si dict⁹ Mar. aliud maleficiũ cõmittat ppter q̃ exbãniat̃: an ptãte reqrente. titiũ q̃ pñtet Mar. teneat̃ illud presentare.
51 Iudice inquirente ɔ aliquẽ ille ɔparet ⁊ negat se fecisse maleficiũ de quo inquirit̃. pbatur p testes q̃ illud ɔmiserint: certũ ille cõparet ⁊ dicit feci ad meam defensionẽ qđ offero me probaturũ. an sit audiendus.
52 Delicto cõmisso p senẽseȝ i ciuitate lucana ex quo iure cõi iponit̃ pena pecuniaria. ⁊. l. municipali abscisionis manus quo iure puniatur.
53 Delicto ɔmisso si bieniũ labat̃: ⁊ fiat lex noua quã iuraui seruare ptãs nou⁹. an ɔdẽnabit̃ delinquẽs sȝ lẽgẽ antiquã vel nouã. siue maior sit siue mior pẽa.
54 Potestate hñte arbitriũ sup criminib⁹ quidã ciuis ɔmisit delictũ ex iuriditionẽ illi⁹ ⁊ in forẽseȝ an ptãs possit ɔtra istũ delinquentẽ inquirere ⁊ debita pena punire.
55 Forense delinquẽte ex iurisditionẽ patauinã: puta Taruisij in forensem vel ciuẽ. an ptãs patauij poterit illũ punire si reperiatur patauij.
56 Forẽse delinq̃te. vt. s. an erit loc⁹ remissioni.
57 Fideiubẽs de pñtãdo aliquẽ citatũ p aliquo delicto: si nõ presentat illũ monitus a iudice qualiter dȝ puniri.

58 Iudice faciete plura precepta vnu post aliud represetado: an de omnib' sit condemnandus vel de vno.

59 Preceptu factu alicui allegati cora iudice de iure suo. ab ipso iudice ne loqueret in pena lib. x. & ille nihilominus loquat allegado nunquid tenebitur. ita q possit condemnari.

60 Delicto comisso in confinio duaru ciuitatum vel castroru habetiu iurisditione. an vterq rector inquirere & punire poterit & an erit locus preuentioni.

61 Delicto comisso. vt. s. si p vnu rectore fuit inquisitu & re' absolut'. an rector alteri' ciuitatis poterit de dicto maleficio inquirere & punire.

62 Inquisitioe facta contra Ti. de aliquo maleficio: ac eo cotumace si condemnet vt si venerit i fortia cois decapitet. an eo p uento i fortia cois debebit decapitari

63 Inqsitio delicti vsq ad qd tps fieri pot

64 Vulnerans aliquem de familia potestatis vel capitanei. an possit inqri & puniri p potestatem vel capitaneum.

65 Potestate hnte arbitrium super criminibus suo tpe comissis. si qda suo tpe sit mortifere vulneratus. & postea tepore sequetis ptatis decedat cui no erat datu arbitrium. an secudus potestas poterit procedere super homicidio ex tali arbitrio.

29 **Hec† est queda iquisitio** q fit per &c. contra & aduersus talem pro eo in eo & sup eo q dictu & relatum fuit dicto domino potestati & sue curie sic & sic &c. dico q ista est mala forma. & modus insufficies inqredi tribus ronib' principaliter. ¶ Prima q: prius dz constare de relatione in act. q: no credit iudici nisi appareat. vt no. ex de pbat. c. qm contra falsa. ¶ Scda quia iste no est de modis traditis a iure pcededi. vt not. s. de accu. i princi. ¶ Tertia q: snia dz formari & pronuntiari sm forma inqsitionis. ff. coi di. l. vt fundus extra de accu. c. qualiter. ij. §. pe. de simo. c. lz hely. & sic snia formabitur super relatu alterius & sic super in certo q esse no dz q: snia dz esse certa. vt insti. de act. §. cura re. vnde talis modus mihi no placet saluo semper cosilio saniori alias nisi vbi persona esset deputata ad deferen[dum] maleficiu vel portates arma vel ludetes ad azardu vel similia p forma statutoru vel ordinametu. nam tuc valet relatio.

30 ¶ †Sz pone q iudex pcessit p inquisitione pedete adhuc processu. coparet alter extraneus qui vult accusare nuqd est audiedus. ¶ Rn sic vr: ro est q: ordinarium auxiliu prefert extraordinario. vt. ff. de mino. l. auxiliu. & .l. in cause. ff. de eden. l. queda. ad munici. p. l. s. de adul. l. si marit'. §. fi. vn si no cpareat ante lit. cte. p rnsione inqsiti sec' si post. q: de q re cognouit iudex &c. ff. de iud. l. de q re. Aliq dicut q dz audiri vsq ad aperturam testiu ar. C. de tepo. app. l. iij. l. fi. Sz aliq dicut q qncuq an snias arg. ff. de adul. l. si marit'. §. fi. de edil. edic. l. bouem. §. si sub coditione. extra de acc. c. de his. cum si. & hoc approbat Dy. facit. d. l. i. cause. & ff. de lib. ca. l. vno §. plane.

31 ¶ †Sed nuquid iste accusatus dz citari ad videndu iurare testes quos ex officio suo intedit examinare super dicta inqsitioe. ¶ Rndeo sic de iure. vt. C. de testi. l. si qn. & aut. ibi posita. als dicta testiu no valet. ex de testi. c. ij. sed ignari assessores hoc no obseruat.

32 ¶ †Sed qd pcessit iudex p inquisitione sup aliquo maleficio. & decessit nodum finito pcessu. vel recessit suo finito officio. nunqd successor poterit sup dicta inquisitione pcedere. Rndeo sic vt ff. de iudi. l. mortuo. de inoffi. test. l. post semus. §. qs. & sine noua inquisitione dz tamen nou' iudex nouam dare dilatione. ff. de iudi. l. edictu.

33 ¶ †Sed quid iudex pcessit sup inqsitione: sup homicidio vel alio delicto capitali. Ille iqsitus citatus no cparuit: & sic pter sua cotumacia habit' est p cofesso: fuit codemnat': nuqd valeat talis snia. Rndeo no. vt. ff. de pe. l. absente. & dic vt ibi. ¶ Et pdicta vo sunt qn iponit pena capitalis vl alia vltra relegatione. ¶ In aliis vo delictis in quib' iponit pena pecuniaria vl alia ifra relegatione bn pot fieri i absentes vt. d. l. absente. §. i. & se.

34 ¶ † No. th q boa absentis vsq ad annu no publicant: post annu vo sec'.

ff.de requi. reis.l.i.§.pñdes.⁊.§.ſ3 pa-
35 pi.⁊.l.oẽs.cũ ſi.¶ †Itẽ no.ꝙ iudex dʒ
eſſe caut⁹ circa officiũ maleficiorũ ad
hoc ne decipiat̃:q: inueſta veritate de
licti ꝯmiſſi dʒ formare inq̄ſitionẽ ſuã
ſm veritatẽ vt alibi.ſ.dixi.⁊ ponere
in q̄ pte corpis fuerint vulnera illata
vel in capite:vel i pectore vel alio lo-
co.ad hoc vt apte ꝯſtare poſſit:vtrum
vulnerat⁹ ſit mortu⁹ ex vulnere vł nõ.
nã tũc ſcire põt.vtrũ ð homicidio.an
de vulnere tm̃ debeat vulnerãtẽ ꝯdẽ
36 nare:⁊ ſic nõ peccat i ſua ſnia.¶ †Itẽ
dʒ accedere ad locum mortui ⁊ videre
eũ ⁊ facere ſcribi q̃lr vulnerat⁹ mor
tu⁹ eſt.⁊ hẽre medicos paratos ⁊ peri
tos q̄ eũ medicauerũt:vel alios ⁊ face
re:vt videãt illũ mortuũ ⁊ vulnera et
delato eis iuramẽto interrogare ſi il-
le eſt mortu⁹ ex dictis vulnerib⁹ vel
ipſoꝝ occaſiõe vel nõ.⁊ iſta oĩa faciat
ſcribi i actis ſuis.⁊ ſi dixerint illũ eſſe
mortuũ ex dictis vulnerib⁹:vel eorũ
occaſiõe:tũc cõdẽnare dʒ vulnerãtẽ ð
homicidio:quãtũcũqʒ eſt cõdẽnãd⁹ ð
iure.ff.ð ſica.l.nihil.al's de vulnerib⁹
tm̃:⁊ ſic ꝑ viã iſtã nõ peccabit.⁊ iuſtã
37 dabit ſniaʒ.¶ †Dʒ etiã credere dicto
medicoꝝ.vt extra de homi.c.ſignifica
ſti.C.de re mili.l.ſemel.ſ3 iudices im-
periti hoc nõ obſeruãt nec curãt.⁊ ma-
le agũt.⁊ de facili peccare pñt:⁊ iniu-
ſtã ferre ſniam qđ facere nõ debẽt.Iux
ta illud.Recte iudicate filij hoĩm.⁊ di
ligite iuſtitiã vos q̄ iudicatis terram.
38 ¶ †Itẽ no.ſm ius cõe.l.cor.de ſica.q̄
vulnerat aĩo occidẽdi aliquẽ: quãuis
nõ occidat punit̃.vt.ff.ð ſica.l.j.§.di-
uus.¶ Sed ſecũdũ iura municipalia
⁊ ſecũdũ ꝯſuetudinẽ generalẽ ſec⁹ eſt:
q: lʒ q̄s aliquẽ vulneraret aĩo occidẽdi.
ſ3 nõ occidit nõ punit̃ de homicidio.
ſ3 de vulnere tm̃:vñ intelligas ea que
notant̃ in hac ſummula.vbi tractat̃
de vulnere ⁊ percuſſione ſm dictã cõ-
ſuetudinẽ.vt quamuis percutiet ⁊ vul
neret animo occidẽdi nõ punit̃: niſi
de vulnere vel percuſſiõe.niſi inde ſe-
39 q̄ret homicidiũ.vt dictũ eſt.¶ †Item
no.ꝙ ſi ipſe iudex teſtes intendat exa-
minare dʒ facere citare illũ accuſatuʒ
vel inq̄ſitũ ꝯ quẽ teſtes debent exa-
minare vt interſit ad videndũ iurare
teſtes.C.de teſti.l.ſi quis.⁊ aut.ibi poſi-
ta.al's nõ vʒ teſtimoniũ extra de teſti.
c.ij.ſ3 ignari aſſeſſores quoqʒ hoc nõ ob
40 ſeruãt.⁊ dixi.ſ.prime.¶ †Sʒ pone
qđ ꝓceſſuʒ eſt ꝯ aliquẽ de aliq̄ malefi
cio ⁊ lapſum eſt biẽniũ intra quod de
buit ꝓceſſus fieri ⁊ ſnia ferri nũqđ po
terit de nouo ſuper eodẽ ꝓcedi.¶ Rñ
deo ſic:q: ſola cã inſtantie perijt ꝓ-
pter lapſum dicti tpis.C.de iud.l.ꝓ-
perã.§.fi.⁊ vt infra certũ tps cri.q.ter
41 mi.l.ij.¶ †Sʒ pone ꝙ ꝓcedatur ꝯ ali
quẽ depḣẽſum in adulterio vel alio
maleficio ⁊ ipſe timore tormẽti furti-
ue abſcidit ſibi linguã:an đbeat habe-
ri ꝓ ꝯfeſſo.Rñ.dicũt q̄dã ꝙ ſic poſtq̃
fuit depḣẽſus in crĩe alias ſec⁹.ff.de
his q̄ mor. ſibi cõſci.l.j.⁊.l.q̄ rei.§.fin.
ſicut cõtingit in carcerato q̄ fregit car
ceres.ff.de cuſto.reo.l.in eos.ff.de ri-
tu.nup.l.palã.§.que in adulterio.cuʒ
42 ſi.¶ †Sʒ q̄d.q̄s delinq̄t in eccleſia.nũ
q̄d eſt grauiori pena cõdemnãd⁹ quã
ſi alibi deliquiſſet.Rñdeo ſic.vt.C.de
ſac.ſan.ecc.l.ſi q̄s in ħ gen⁹. de his q̄
ad eccl.cõfu.l.denũtiamus.nã loco et
tẽpore fit iniuria atrocior.ff.ð iniur.l.
43 ptor.§.fi.⁊.l.ſe.¶ †Sed pone qđ plu-
res ludebant ⁊ ſolatiabant̃ ⁊ ludẽdo
⁊ currendo vnus impulit aliuʒ.⁊ ille
cecidit ⁊ fregit ſibi caput vel brachiũ
vel cecidit ſup aliũ ⁊ fregit ſibi caput
vel aliud ſiĉe. Nunq̄d tenet̃. Rñdeo
nõ.niſi doloſe factũ eſſet.ff.de iniur.l.
illð.ad.l.aq̄l.ſi ex plagis.§.fi.⁊.l.ſi ob-
44 ſtetrix.cũ ſi.¶ †Sʒ nũq̄d faber q̄ fa-
cit gladiũ ad vẽdẽdũ.vñ poſtea aliq̄s
mortu⁹ eſt dʒ puniri.¶ Rñd.nõ vt ar.
ff.loca.l.q̄ domũ.Itẽ q̄ fecit artẽ ſuaʒ ⁊
rẽ licitã penã nõ meret̃.ff.de adult.l.
gracchus.⁊ nõ eſt interdicendũ alicui
vti arte ſua.niſi ex cauſa.vt.not.ff.de
poſth.l.puto.§.fi.de pe.l.vl.Itẽ q: fa-
ciẽdo gladiũ ad vendendũ nõ habuit
animũ delinquẽdi q̄ deſiderat̃.vt.ff.ð
45 ſic.l.in lege.⁊.l.diuus.¶ †Sed pone
dũ familia ptãtis iret rimãdo pro ar-
mis ꝑ ciuitatẽ ꝯ portãtes arma inue
nit vnũ cultellum ad pedes plurium

vel subt⁹ bãchũ vbi sedebant.querit nunqd qlibet sit cõdẽnandus. ℂRñ deo dicit qd sic.ar.l.j.§.fi.& in hac opi. fuit Guido de suz.ℂSz puto ꝯ quod null⁹ cõdẽnet.q2 ex ꝑsumptiõe null⁹ est cõdẽnãd⁹ nisi cõstet cui⁹ sit cultel lus vel qd posuerit.nã ille tũc cõdẽnã dus est.ar.ff.de sica.l.fi.Sed q2 nõ cõ stat.oẽs sunt absoluẽdi.nã melius est nocẽtẽ absoluere.&c.ff.de penis.l.ab sentẽ.ℂItẽ q2 ꝓbatiões debẽt esse lu ce meridiana clariores.&c.C.de ꝓba tio.l.sciãt.ℂItẽ in dubio etiã cõtra fi scũ.&c.ff.de iur.fis.l.& nõ puto.Itez q2 ius nõ deficit.sed ꝓbatio.l.duo sunt titij.de testa.tu.ℂItẽ q2 null⁹ põt cõ dẽnari.nisi ꝓbationib⁹ cõuincat.ij.q. j.de⁹ omnipotẽs.ff.de offi.ꝑsi.l.illici tas.§.necessitas.Itẽ rõne incertitudi nis euitat cõdẽnatio.ff.de rei vẽ.l.põ po.in fi.ℂNec obstãt iura cõtraria q2 ibi certũ erat ꝑ aliquẽ de illis deiectũ esse q erãt in domo.sz in casu isto bñ potuit cultell⁹ ꝑ aliũ poni & ñ ꝑ istos penes quos fuit inuẽt⁹ vñ i dubio po ti⁹ sunt absoluẽdi & nõ cõdẽnãdi.vt dictũ est.ff.de ac.& obli.l.arian⁹.cũ si.

46 ℂ†Sz pone ꝙ qs delinqt i plrib⁹ lo cis.sz i loco isto ꝯmisit vnũ ðlictũ & iu dex inqrit ꝯ eũ & ipe ꝯfitet ꝙ alibi plu ries deliqnit sz hic semel tñ.nũqd po terit hic de omnib⁹ delictis etiã ali bi commissis puniri.ℂResþõ. nõ sed solum de isto ꝙ commisit hic.C.vbi ð cri.agi op3 auf.qua in ꝓuincia.ff.de accusatio.l.si cui.§.pe.nisi esset vaga bund⁹.nã tũc vbiqꝫ locoꝝ põt puniri iuxta illud vbi te inuenero ibi te iudi cabo &c.ℂSi aũt procedit via ordina ria vt ꝑ accusam põt puniri ꝙ dic.vt ꝭ.de fur.§.sed qd aliqnis cõmisit plu

47 ra furta &c.ℂ†Sed qd quidã denũ tiauit iudici ꝙ .M.P.&.O.commise runt quedam maleficia:iudex incepit inquirere lite quasi cõte.vel habita ꝑ cõte.per rñsionẽ istoꝝ inquisitoꝝ siue cõtra quos inquirebatur: compa ret iste q denuntiauit eos & vult istos accusare.nũqnid debet audiri.ℂRñ. nõ puto.nam elegit viam denũtiatio nis vnde i alia sibi preiudicare videt

ar.C.de fur.l.manifestissimi.§.tales.ð codi.l.fi.de tribu.l.ꝙ in heredẽ.§.eli gere de iiur.l.ꝙ senat⁹ in fi.sec⁹ si nõ denuntiasset certas personas.naz tũc posset.ff.de accu.l.diuus.quia ordina riũ iudiciũ prefert extraordinario.ff.

48 de mino.l.in cause.ℂ†Sz nunqd te net qlibet capere malefactorẽ si eũ no uit & in forciã cõis ducere.rñ.sic vr.C. de hũs q latro occul.l.j.&.ij.circa prin ci.C.de mathe.l.fi.& ꝙ si nõ facit vide tur pena extraordinaria puniend⁹ iu dicis arbitrio cũ nõ sit pena expressa a iure.ff.de extraor.cri.l.j.ℂItem te net qlibet ꝓhibere si põt ne maleficia cõmittant ꝙ si nõ facit puniri d3.ff.ad l.aq.l.sciẽtiã.de noxa.l.in oib⁹.& quili bet merito d3 capere malefactores:q2 publice iterest:ne maleficia ꝯmittant vt.d.l.ita vulnerat⁹.ff.ad.l.aq.ℂNec vr obstare ꝙ d2 ꝙ nemo cogit iudica re furẽ.ff.ð cõdi.ob turp.causaz.l.iiij. quia illud verum est ꝭm iura vetera & iur.act.sz officio iudicis sic:vt ibi no.

49 ℂ†Sz pone inquirit cõtra.M.ꝙ ipe vulnerauit Ioã.& dict⁹.M.cõparuit & dedit fideiussorẽ sup vulnere de q in qrebat de ꝑstãdo dictũ.M.vel ð sol uẽdo.c.lib.ꝑ cõdẽnatione si q fieret ð ipso occasiõe dicti vulneris de q inq rit contra eum vt moris est:cõtingit ꝙ dictus Io.ex dictis vulnerib⁹ mori tur propter ꝙ dictus.M.condemnat in mille lib.de homicidio per formaz statuti.ℂModo queritur an iste fide iussor debeat cõpelli soluere mille li. ꝑ homicidio:an solũ lib.c.pro vulne re.ℂRñdeo videt ꝙ soluet li.c.ꝑ vul nere:quia de alio non inquirebat tũc cum fideiussit nec aliud erat deductũ in iudicio:vt.ff.de iud.l.solemnus. de trãsac.l.qui cum tutorib⁹.in fi.&.l.nõ est ferendũ.vnde fideiussor d3 soluere lib.c.& ad plus nõ videt teneri.ff.qui satisd.cog.l.j.facit.ff.ad muni.l.liber tus.§.pe.ð fideius.l.fideius.§.aurelio. &.l.seq.ℂAliũ vt Dy.distinguunt an t erat mortifere vulnerat⁹:& tunc vide bat fideiussisse in li.mille ꝑ homici dio:& tũc tenet ad soluẽ.dictas mille li.ar.ff.ad.l.aql.l.huic scripture.ff.ð si

fideius.l.si qs ꝓ eo.§.si minꝰ.ar.ff.q.leg.
l.fi.ad.l.aql.q occidit.cũ similibꝰ.Sed
primum verius videtur.¶Sed si fi-
deiussisset de soluendo oẽm condẽna
tionẽ que fieret de.M.occasione male
ficij commissi per eũ in personam Io.
tũc planũ est qꝺ tenet ad omnes mil
le li.ꝓpter vbũ omne quod est gene-
rale ⁊ vniuersale.ar.ff.de leg.iij.l.pa-
tronus de adi.leg.l.a filio.§.fi.cũ simi
50 libꝰ.¶†Sed pone ꝙ titiꝰ fideiussit ꝓ
aliquo de presentando eũ pro aliquo
maleficio puta.M.cõtingit quod' di-
ctus.M.de nouo commisit maleficiũ
ꝓpter ꝙ exbannitꝰ est ptãs petit a di
cto titio fideiussore qꝺ p̃sentet dictũ.
M.pro quo fideiussit.ipse dicit qꝺ nõ
potest.qꝛ ipse ipsum posuit in banno
pro alio maleficio.q̃rit q̇d iuris.Rñ.
a aut ptãs[a] vel iudex precepit vt ip̃m
presentaret ante bãnũ datũ.ff.qui sa-
tis.cog.l.si decesserit.ff.si qs cau.l.s; ⁊
si quis.§.rei capitalis.cum similibꝰ.
51 ¶†Sed pone quod iudex fecit inqui
sitionem contra aliquem pro aliquo
maleficio ⁊ ipse comparuit ⁊ negauit
fecisse simpliciter maleficium de quo
inquirit cõtra eum.sed tamen proba
tur quod dictũ maleficiũ commisit ꝑ
testes.ipse inq̇situs cõparet ad sui de
fensionẽ ⁊ dicit ⁊ allegat q̇ illud ma-
leficiũ ad suã defensionez fecit.⁊ hoc
offert se paratũ ꝓbare.q̃rit an sit au-
b diẽdus.[b]¶Rñ.dicũt quidã vt dy.aut
iurauit a principio ⁊ suo iuramẽto ne
gauit illꝺ maleficiũ se cõmisisse.⁊ tũc
nõ audit qꝛ ei licitũ esse non dz.vt ex-
tra de iureiur.c.si vero.⁊.c.quãadmo
dũ.de dona.c.cũ dilectꝰ.de excep.c.cũ
venerabilis.¶Si aũt negauit se esse
culpabilem de p̃dictis de quibus in-
quiritur contra eum ⁊ tunc audiatur
si velit probare quod ad suam defen-
sionem fecerit.quia isto casu videtur
solum negasse.quod istud maleficiuz
iniuriose fecerit.sicut contra eũ inqui
ritur qꝛ per hoc patet quod non fecit
iniuriose.Sed in primo casu negauit
factũ vcz qꝺ nõ fecit illud maleficiuz
⁊ negãti factũ nulla est ꝓbatio ⁊c.C.
de probatio.l.actor.Fallit ad hoc.ff.
de rebus du.l.si is qui
ducenta.§.vtrum cũ si.
⁊ ibi dy.sed cõtra eũ fa-
cit aperte.ff.ad.l.aquil.
l.inde neratius.§.fin.vt
post cõfessionẽ suã au-
diat.Alij aliter dicunt.
52 vt no.ĩ.de accu.¶†Sz
q̇d senensis deliquit in
ciuitate lucana de iure
communi ex tali delicto
punitur pena pecunia-
ria.sed ꝺm.l.municipa
lẽ debet puniri in amis-
sione manus vel pedis.
queritur an secundum
ius commune sit pena
imponenda: an secũdũ
ius municipale.secun-
dum opi.communem
doc.Rñ.qꝺ secũdũ ius
municipale quia ratio-
ne illius delicti sortitꝰ
est forũ illũ ⁊ ꝺm illã.l.
municipalẽ ẽ puniẽdꝰ.
C.vbi sena.vel cla.l.j.C.
vbi de cri.agi opz.l.j.⁊ l
aut.q̃ in ꝓuicia ⁊ ẽ.ff.de
offi.p̃si.l.iij.ꝺ extord.cri.
l.saccularios.ibi ꝺm fori
ↄsuetudinẽ ⁊c.⁊ ꝺ hz lo
cũ i delictis a iure ꝓhi-
bitis.vt i furto homici-
dio raptu adulterio ⁊ si.
¶In alijs aũt delictis
ꝓhibitis ꝑ ius munici
pale.vt nõ liceat extra-
here carnes bladũ vl' vi
nũ vl' bestias vl' q̇d siẽ
de ciuitate vl' districtu.
⁊ tũc ille q̇ tali mõ deli-
q̇t erat sciẽs ꝓhibitũ a
l.municipali ⁊ tũc puni
tur ꝺm.l.municipalem:
qꝛ sortiꝰ est ille forũ rõ-
ne delicti.vt.ꝺ.aut.q̃ in
ꝓuincia.extra ꝺ iudi.c.
j.qꝛ lz extrahere bladuz
⁊c.q̃uis ñ sit delictũ de
iure cõi:tñ ꝑ ius muni-
cipale ꝺlictũ est rõne ꝓ-

a ¶Aut po
testas.viꝺ
tu ꝺ hac.q.
quam po-
nit hic au
ctor inde-
cisam per
Bar.Alex.
in locis h̃
allegatis.
Et adꝺ qꝺ
ꝺt rapha.
cu.l ↄ.xxij.
ꝺco q̇ ꝓmi
sit p̃ntare
aliquẽ qui
fuit i cõtu
macia ⁊ ost
ea dãnatꝰ
ad mortẽ.

b ¶Audiẽ
dus ad
hãc qõnez
faciũt no.
ꝑ do.i siti i
l.eũ q̇.ff.ꝺ
iurein.cũ
l.ↄ negan
tẽ.C.ad.l.
aq̇.et ro.i
suo ↄs.lix.

a ¶ Rñ. di cũt. vide p Bart. alr distingnẽ tes l.l. oẽs ppli. ff. de iust. z iur. col. xv. v̄s. iuxta p̄di=cta q̃ro vbi j. disputat ray. ð for=ly. et vide pe. ð anc. in repe. c. j. de cõsti. colũ. xiij. v̄si. q̃ro. a q̃ tpe z ad qð tps. Et vsq; ad qð tps statu=tum.

b ¶ Eʒ qð possit. ad=de q̄ hãc opi. tract. Cy. in. l. j. C. vbi de crimi. agi opʒ. z bar. l. l. ij. ff. de offi. p̄si. et in. l. j. C. ð sum. tri. z a adð q̄ pẽa tũc dʒ im poni fm statuta lo ci delicti vt l dictis locis z an ge. are. in tract. ma=lefi. l v̄bo. q̃dã inq̃si=tio õt qð ita practi=cauit l col.

hibitiõis. vt. C. de ini. l. iij. §. qui rẽ. ff. de ope. no. nũc. l. pro: §. ait. vbi de b̄. ð re. iur. l. nõ vr̄ dolo. de neg. gest. l. fin. ¶ Si aũt ignorauit phibitũ a. l. municipali vel a sta tuto nõ tenet: qz forẽsis erat: qz directe nõ ligãt ignorantes. ff. de decre. ab ordi. faciẽ. l. fi. nec li=gãt nõ suppositã psonã C. de sũma trini. l. j. nisi forte iste talis esset as=suet᷒ venire pluries et stare l dicta ciuitate ita q̄ nõ est verisilẽ ipsum ignorare: sʒ poti᷒ scire: nã tũc est puniẽdus qz supina ignorãtia nõ ex cusat. ff. ð iur. z fac. ign. l. nec sũma. ð libe. cau. l. iubem᷒. ar. C. ð resti. mi=li. l. de tutela. cuʒ simili.

53 ¶ † Sed pone qð aliqs deliquit iã est ann᷒ vel bienniũ: z tũc ex tali de licto poterat ɔdemnari in. c. lib. z postea p nouã legẽ diminuta est pena. vel augmẽtata p tali de licto: an fm talẽ legẽ ve terem q̃ erat tpe delicti cõmissi: vel fʒ nouã pu=nietur q̃ nouus rector iurauit obfuare. ¶ Rñ. dicunt᷒ quidam fm no uã legẽ mutatã z iura=tam p rectorẽ vigore sa cramẽti p̄stiti ex̄ de iure b iurã. c. si v̄o. z qz lex no=ua vr̄ pñle derogare: qz vltima derogat pñle. vt ar. C. de pac. l. pacta no=uissima. z facit. C. ð trãs ac. l. si qs maior. ff. ad vel leia. l. iubem᷒. ¶ Eʒ qð fm. l. vereteʒ q̃ erat tpe delicti cõmissi qz nou᷒ ptãs vel rector subroga tus l locũ prioris vr̄ ea

dẽ psona cũ prior. ar. C. de indi. l. cũ p ponas. ¶ Itẽ qz dʒ iudicare sicut pri=mus tenebatur. ff. de indi. l. mortuo. C. de indi. l. pperañ. §. finaũt. ex̄ de offic. ðleg. c. qm̄ abbas. Itẽ qz tps maleficij dʒ spectari. vt. ff. ð neg gest. l. papi. ad mace. l. tã z si. z vr̄ cas᷒. ff. ð noxa. l. l de=lictis. de fur. l. qz. Itẽ lite pẽdẽte nil dʒ innouari. C. vt lite pe. l. j. ex̄ de cõstitu. c. cũ. M. z. c. cũ accessisset z c. c. cũ eccl'ia.

54 C. ð leg. l. leges. z hoc vr̄ veri᷒. ¶ † Sʒ pone q̄ rector hʒ arbitriũ sup malefi=cijs. qdã ciuis ɔmisit malefi. ex̄ iurisdi ctionẽ suã: z in forensem z ptãs vult p inq̃sitionẽ pcedere: z istũ delinqnẽtẽ debita pena punire. nũqd possit. Rñ. nõ vr̄ plurib᷒ rõnibus. Prima qz non delinq̃t in sua iurisdictiõe sʒ ex̄. nec in psonã sibi suppositã. z sic nõ hʒ in euʒ iurisdictionẽ rõne delicti. vt. ff. ð iuris di. om. iudi. l. fin. de offi. p̄si. l. iij. Scðo ipse dʒ puniri illic vbi delinq̃t. vt l au. qua in puincia. v̄s dʒ transmitti ad locũ vbi delinq̃t puniend᷒. vt. C. de adul. aũ. si v̄o cris. ff. de accus. l. si cui. §. pe. z. l. fi. z si ɔcedit a iure qð puniat vbi delinq̃t q̃ in alijs phibet. ff. de in. l. cũ p̄tor. ¶ Itẽ alia rõne qz ptãti z cõi illi᷒ loci. vbi delinq̃t facta est iniuria. vñ ille hʒ plus punire q̃ ali᷒: vt in. ð. aut. qua in puincia vt ille cui᷒ magis interest p̄ferat alteri. vt. ff. de adul. l. j. §. pe. z in aut. de mã. p̄n. §. qð si delin=q̃ntes. col. iij. z ar. ff. de iniur. l. iniur. in p̄n. ¶ Itẽ z ille cui p̄ncipipalr facta est iniuria cũ ei᷒ magis intersit p̄ferẽ ad accusandũ sic z l casu isto ad puniẽ dũ. ar. ff. de accu. l. si plures. z de adul. l. si maritus. in p̄n. §. fi. z isti. de iniur. §. patit z §. seru᷒. ¶ Eʒ b qð possit per inq̃sitionẽ pcedere: qz dʒ purgare pro uinciã malis hoĩbus. nec distinguit vñ sunt. ff. de offi. p̄si. l. iij. z. l. cõgruit. ¶ Itẽ qz in locis plribus agit de crĩe. s. in loco delicti z in loco domicilij: vt l casu nr̄o: z vbi agit z lis cõtestat. si op posita fori except. declinatoria. C. vbi ð cri. agi opʒ. l. j. z. ij. C. vbi sena. vl cla. l. j. nã fori exceptio dʒ añ lit. ɔte. oppõi cũ sit dilatoria nõ post. C. ð exce. l. pe. z si. añ lit. cõte. videntur ẽt iuribus cõ

sentire.vt.ff.de iudi.l.cosensisse.de iu
risdictiōe oim iudic.l.cū qdā puella.
⁊.l.si cū venerit.cū similib⁹.Sʒ primū
est veri⁹:⁊ ita determinatū est si vult
ꝓcedere ꝑ inqsitionē.si aūt vellet ꝓce
dere ꝑ accusam:tūc bn̄ pōt ꝓcedi:⁊ pu
nirī.cū rōne domicilij vel originis sor
tiatur forū.vt.ff.ꝺ iudi.l.heres absens.
§.fi.⁊.C.vbi de cri.agi opʒ.l.j.⁊.ij.ff.ꝺ
acc.l.fi.Itē actor siue accusator dʒ seq̄
foꝝ rei.C.ꝺ iur.om.iud.l.in crīali.cū si
55 mi.¶†Sʒ qd forēsis delinqt extra iu
risdictionē istā in aliū forensez vel in
aliquē ciuē.nunqd pōt ei⁹ ptās puni
re.Rn̄.nō de iure ꝑ aliquā viā qr non
est supposit⁹ isti iurisdictiōi.nec rōne
delicti.nec rōne originis.nec rōne do
a micilij.[a] vn̄ non hʒ ptās in eū iurisdi
ctionē.ff.de iur.om.iud.l.fi.de accu.l.
fi.cū siti.nisi esset vagabūd⁹ forte iux
ta illō vbi te inuenero ibi te iudicabo
⁊c.¶Quis aūt sit vagabūd⁹ not.j.de
furtis⁊ latrocinijs ti.pri.§.si qd ali
qs ꝯmisit pl'a furta ⁊c.qr actor ⁊ accu
sator debēt seq̄ forū rei.C.de iuri.oim
56 iudi.l.iurʒ ordin̄.⁊.l.in crīali.¶†Sʒ
nunqd dʒ istū talē forensem remitte
se ad locū delicti.vt ibi puniatur.¶Rn̄.
vr ꝙ sic.C.de adul.aut.si ꝯo crīs.l aut
vt nulli iudi.§.si ꝯo.ad hoc ne malefi.
sit īpunitū.ff.ad.l.aql.l.ita vulnerat⁹
C.de hijs q latro.occul.l.j.⁊.ij.Sʒ con
tra vr cū nō habeat iurisdictionē i eū.
ff.de iuri.oim iudi.l.fi.pri⁹ dictum vr
57 veri⁹.¶†Sʒ pone qō aliqs occasiōe
alicui⁹ delicti citat⁹ cōparuit ⁊ dedit
fideiussorē de ipso pn̄tādo:sʒ fideius
sor nō repn̄tat monit⁹ a iudice qliter
dʒ puniri.Rn̄d.aut ip̄misit sub certa
pena expressa:⁊ tūc ad illam penā te
net ⁊ est condemnandus.vt.ff.si quis
cau.l.ij.de cust.reo.l.si qs reū.si autē
nō sit expressa:tūc ad interesse cōis te
net.vt.ꝺ.l.si quis reū.vel punitur ar
bitrio iudicis inspecta qlitate delicti
vt.ff.si qs ius di.nō ob.l.j.de re iud.l.
nō vr extra de matri.interdi.c.j.cū si.
58 ¶†Sʒ pone ꝙ iudex fecit plura ꝑce
pta de ꝑseniādo.vcʒ vnū post aliud.
an de oib⁹ sit ꝯdēnād⁹ an de vno tm̄.
¶Rn̄.vr qō de omnib⁹ ar.C.de sergijs
fug.l.qcūqz.⁊ arg.ff.de
do.causa mor.l.senat⁹.
¶Item cōtumacia ag
grauat delictū.⁊ auget
penā.ff.de fur.l.inficiā
do.§.qō infans.Ecōtra
qō sit vnū delictū licet
fuerint plura precepta.
ff.de ac.⁊ ob.l.q̄ seruuz.
§.fi.⁊.l.si plura.⁊.l.cuʒ
ex vno.Itē illa q̄ incōti
nēti fiūt videntur inesse.
C.de pac.l.petēs.So.di
co si plura fuerint ꝑce
pta ꝯtinue facta vnū i
cōtinenti post aliud.qō
eē nō debuit.vt ar.ff.de
pigno.ac.l.si cōuenerit.
ff.de iud.l.ꝑ interualla.
⁊ tunc ꝑsumatur vnum
fuisse preceptū:vn̄ tunc
vna sola ꝯtumacia est.⁊
vna pena puniri dʒ.ar.
ff.ad.l.aql.l.illud.ff.de
accu.l.cū ex vno.de pri
ua.delic.l.nunqz.⁊ hoc
verū est si ꝑceptū fuerit
iustū ⁊ possibile.al's nō
valet tale preceptū:nec
est obseruandum.si est
impossibile.ff.qn̄ appa.
sit.l.pe.¶Itē posito ꝙ
plura fuerint ꝑcepta cō
tinue facta si vltio obe
dit nō pōt cōdēnari.ff.si
quis cau.l.j.i p̄nc.de eo
ꝙ cer.loco.l.fi.⁊ pe.Nā
lʒ aliquātulum distule
rit obedire si postea obe
dit nō ꝑiudicat sibi:qr
in mora modici tp̄is nō
est periculū.ff.de iud.l.
si debitori.de solu.l.qō
dinus ⁊.l.ra ptū.⁊.ff.de
vsuris.l.pecunie.§.fin.
59 ¶†Pone dū aliqs alle
garet:de iure suo coraz
iudice iudex ꝑcepit ei
ne loqueretur in penaz
x.lib.Iste nihilominus
loquitur allegando iura

a ¶Domi
cilij ꝺ hac
mate.scʒ
vbi punia
tur delin
qués adō
notabili
ter ꝑ Gād.
in suo ope
maleficioꝝ
i ru.vbi pu
niatur delin
quens ⁊c.
Hier.chu.

sua.z dicẽdo ꝺ iure suo.
Nũqd poterit iudex ipꝫ
cõdẽnare de ꝺ. Rñ. sicut
qꝛ põt iurisdictionẽ suã
defendere penali iudi=
cio.ff.si qs ius di.nõ ob.
l.j.qꝺ me.causa.l.certũ.
Itẽ qꝛ nõ vꝛ dolo care=
re q non obedit zc.ff.de
reg.iur.l.nõ vꝛ.ff.de in=
ter.z releg.l.fi. ¶Cõ qꝺ
nõ qꝛ tale preceptũ fuit
iniustũ vñ nõ vꝫ cũ lici=
tũ sit cuilibet se defen=
dere z iura sua dicere et
allegare iuxta illud eta
tẽ habes ꝺ te loqris.vt
in decretis legiꝛ. ¶Itẽ
qꝛ iura volunt ꝙ iudex
debeat quẽlibet pacien
ter audire.C.de te.l.olꝫ.
ff.de offi. pꝛsi.l. obseruã.
de offi.procõ.l. nec qcq.
§.circa. ¶Itẽ nõ vꝛ in=
iuriã facere q vtiꝛ iure
suo.ff.de iniur.l.iniuria
rũ.Itẽ precepta iniusta
nõ valẽt.vt ar.ff.de acq.
pos.l.iuste z.ff.qñ appe.
sit.l.pe. ¶Itẽ nõ debẽt
nasci iniurie vñ nascũꝛ
iura.C.vñ vi.l.memine
rint si p vim vel alio mõ
l.fi. ¶Itẽ pceptum fuit
nudum z sine cã legiti=
ma factũ.vñ nõ vꝫ arg.
ff.ꝺ lega.j.filiusfamilias.
60 §.diui.z ibi no. ¶†Sꝫ
pone in cõfinio duaꝝ ci
uitatũ vel castroꝝ habẽ
tiũ iurisdictionẽ ꝯmis=
sum ẽ maleficiũ nũquid
rector vtriusqꝫ poterit
inqrere z punire. ¶Rñ.
sic.vt.ff.de excus.tu.l.pi
tos.§.j.Sꝫ tñ si vn⁹ in=
cepit inqrere et citauit
delinquẽtes ali⁹ nõ po=
terit pcedere qsi pũent⁹
ff.de iudi.l.si qs postea.
¶Itẽ qꝛ p inchoationẽ

preparata est iurisdictio sua extra de
offi.deleg.c.gratũ.ꝺ iudi.c.pposuisti.
61 cũ si. ¶†Sed pone qꝺ vna ciuitas vꝛ
castrũ: vel rector alicui⁹ ipsaꝝ inquisi
uit ꝯ delinquẽtẽ: z qꝛ ñ reperuit culpa
bilẽ absoluit an poterit per aliũ de di
cto maleficio inquiri z puniri. Rñ. nõ.
qꝛ nõ dꝫ sepi⁹ inquiri ꝺ delicto eiusdẽ
ff.nau. cau.sta.l.iꝫ.Itẽ qꝛ obstaret rei
indic.excep.ff.ꝺ ex.rei iudic.l.j.z.iij.z
p totũ.z hoc veꝝ nisi doceaꝛ de collu=
sione vel puaricatione facta in primo
iudi.C.de accu.l.q de crie.ex de accus.
62 c.de his.z ibi no. ¶†Sꝫ pone[a] qꝺ ali
a qs fuit inqsitus sup aliq maleficio et
citat⁹ nõ cõparuit.z sic rõne sue cõtu=
macie fuit ꝯdẽnat⁹ ad mortẽ.vt si quo
tpe veniret in fortiã cõis qꝺ decapita
ri debeat vt quottidie fit.Iste post cõ=
dẽnationẽ factã p aliqꝺ tps venit i for
tiã cõis.nũqd dꝫ decapitari. Rñ.nõ ꝺ
iure.ff.de pe.l.absentẽ.z maxime si nõ
fuit pbatũ de maleficio p litas pba=
tiões.C.ꝺ epi.z cle.l.raptores.§.i pul
cijs.ibi aut impositis post litas pba=
tiões.C.de pbatio.l.sciant.Itẽ posito
qꝺ sula valeret dꝫ sibi dari termin⁹ ad
defeñ.se ꝺm qsdã.vt.ff.de requi.reis.l.
63 ann⁹. ¶†Sꝫ vsqꝫ ad qꝺ tps pcedi et
inqri ꝺ maleficio põt. Rñ.a die ꝯmissi
crls vsqꝫ ad.xx.annos z nõ vltra.vt.ff.
ad.l.aql.l. ait ptor.C.de fal.l.qrela.§.
falsi. Fallit in crie suppositiõis part⁹
vbi ĩ ppetuo põt agi.vt.ff.de fal.l.q fal
saꝫ.§.j.z in crie parricidij.ff.de parri.l.
64 fi.ad silla.l.in cognitiõe. ¶†Sꝫ põe
qꝺ aliqs vulnerauit aliquẽ de fami=
lia ptãtis vel capitani.nũqd ptãs vel
capitane⁹ põt inqrere z punire istum
malefactorẽ. Rñ.nõ vꝛ.C.ne qs in sua
cã.l.j.ff.de iur.om.iu.l.q iurisdictiõi.
Sꝫ doc.dicũt ꝙ si iniuria siue pcussio
fuerit manifesta.z publice fcã dũ ipse
offẽs⁹ exercet offm suũ: vꝛ fcã fuit occa
siõe officij sui: z tũc põt inquirere z pu
nire adeo qꝺ offensus nõ possit talem
iniuriam remittere.qꝛ non tantũ ipsi
sed cõmuni ciuitatis videꝛ esse facta.
et est ratio: qꝛ vniuersitas leditur zc.
C.ꝺ aduo.diuer.iud.l.resti.ff. de ꝯdi.z
demõ.l.municipes: qꝛ talis offensio nõ

a ¶Sed pone. de hac.q.vide plene per Bar. in.l. si qs forte §.si quos. ff.de pe.

ſ facta ei vt priuato ſ3 publice pſone ⁊ officiali.ff.ō adop.l.ſi pr̄.§.q̄ duos.C. de accu.l.eidē ez̄ ō accu.c.euidētia.ff. ō re mili.l.milites.§.l reuertēdo.nā ñ tanq̄ ptās facit vindictā.ſ3 tanq̄ exe cutor iuris ⁊ iuſtitie.vt.xxiij.q.v.offi= cia.c.miles.⁊.c.iterdicta.⁊.c.iudex.et ſummarie ſine iuris ſolēnitate.vt.ō. c.euidētia.dūmō illō delictū ſit publi ce ⁊ palā ꝯmiſſum l cōſpectu multoꝝ qō nulla poſſit tergiuerſatiōe cellari. vt no.in.d.c.euidētia ⁊ ez̄ ō coha.cle= rico.c.fi.ff.ō pub.l.licitatio.§.qō illici te.Si aūt maleficiū nō ſit notoriū.tūc forte ſec⁹ ꝑ prioraƺ iura.ſ3 ſucceſſor ei⁹ poterit ar.C.ō iud.l.ꝑperādū.§.ſinaūt l medio.⁊.C.ō accu.l.accuſatorib⁹.l fi.

65 ¶ Et ſi pone datū eſt arbitriū ptāti ſu ꝑ olb⁹ maleficijs ſuo tpe ꝯmiſſis.qdā fuit mortifere vulnerat⁹.ſ3 poſtea tpe ſequētis ptātis deceſſit cui nō erat cō ceſſum arbitriū.qrit̄ an iſte ſcōs ptās ex tali arbitrio pōt inqrere ⁊ ꝑcedere ſup homicidio.Rñ.vr̄ q̄ ſic.q: cōſide= rat̄ volūtas ⁊ exit⁹.ff.de ſica.l.diuus. C.e.l.ſi is q̄ cū telo Itē q: initiū male= ficij eſt ſpectā.ar.ff.ad maced.l.tā ⁊ ſi. ¶ Itē q: mortifere vulnerat⁹ pro mor tuo reputat̄.ff.ad.l.aqͥl.l. huic.ſcriptu re.§.ꝗ.et.l.qui occidit.§.fina. et.l. ita vulnerat⁹. ¶ Ecōtra q̄ ñ:q: finis ⁊ nō ꝑncipiū ē ſpectādū ⁊ effect⁹ ⁊ nō ꝟba. ff.q̄ qſq̄ iur.l.i.§.hec ꝟba.ff.ō iure pa tro.l.adigere.§.q̄uis. ¶ Itē q: añ mor tē ñ ō: homicidiū ſ3 vuln⁹ vñ ſup ho= micidio ñ pōt ꝑcedi ex arbitrio ⁊ fuit determinatū ō ſcō q̄ ñ poſſit ꝑ viā ar= bitrij ꝑcedi.ſ3 ꝑ aliā viā ſic ne malefi ciū ſit īpunitū vt.l.ita vulnerat⁹.ff.ad l.aq̄.ſ3 q̄d datū ē arbitriū vſq̄ ad duos mēſes.vl̄ tres.vt.iqrat̄ ſup aliq̄ malefi. ſ3 añq̄ ferat̄ ſnia.finitū ē tps arbitrij. nūqd ex arbitrio ⁊ ſm arbitri.poterit ꝑ cedi ad ſnīaƺ ferēdā.Rñ.ſic vr̄ vt cau. poſt pn.ad ſit t.l.j.ff.de appe.l.tutor.§. j. ¶ Itē q: ſm legem ⁊ arbitriū q̄ erat tpe delicti cōmiſſi hƺ iudicare vt.ff.ō pen.l.j.in aut vt cū ō appel.cogno.in ꝑn.⁊ §.fi.col.ix. ¶ Eꝯ q̄ ñ q: tps ar= bitrij finitum ē vnde poſtea nō pōt.

ſ De furtib⁹ latronib⁹ ⁊ robatorib⁹. Rub

1 ¶ Latrones an cēſēdi ſint ⁊ tāq̄ latrones pu= niēdi q̄ ordinauerīt iter ſe velle ire ad ſtratā ⁊ ſpo liare oēs trāſeūtes.⁊ dū ſic ordinarēt fuerīt capti. ⁊ rē ꝯfeſſi ſunt.⁊ qs act⁹ ſit neceſſari⁹.⁊ qͥ redrāt̄ vt robatores dici poſſint ⁊ an dñt eſſe infamati.

2 Furtū ē delictū priuatū latrociniū ꝟo ē publicū

3 Furta duo cōmiſit Ti= tius ⁊ ꝑ illis punit⁹ eſt: poſtea commiſit tertiū an laqueo ſuſpendi ds.

4 Furta pl̄a alibi cōmiſit Titi.⁊ vnū hic de quoꝝ nullo adhuc fuit puni= tus an de omnibus hic poterit puniri.an ſoluƺ de illo q̄ hic commiſit.

5 Furto apō aliquē repto an ꝑꝑ hoc ꝑ̄ſumat̄ fur.⁊ an iudex poſſit iqrere ꝯ eū q̄ aſſuetus eſt furari.

6 Fure in domo capto an poterunt eſſe teſtes illi de domo.

7 Oſtio alteri⁹ fracto cā adͬ terij ꝯmittēdi:ſi igredia tur alt⁹ ⁊ furtū faciat an fractor teneatur furti.

8 Furti tenet̄ nō ſolū qui furtū facit:ſ3 ēt q̄ ſcien= ter ꝑ̄ſtat opem ad furtū faciendum.

9 Furti tenet̄.q̄ dat auxi liū vl̄ ſuadet.vl̄ iſtigat aliquē ad faciēdū furtū

10 Opē dās ad faciēdū de= lictū:an intm̄ teneatur quātum ille qui facit.

11 Cōſiliū dās ad cōmittē= dum furtū qñ teneatur.

12 Furti tenent̄ q̄ partiunt̄ ſcienter cum fure.

13 Segetem de campo qui furto ſubtrahitur.vel vi num de vaſe vel fruct⁹ tenet̄ furti.⁊ pluribus

Addi. a ¶ Furti= bus.ō hac ēt.mā pa= ſuit ſatis abūde.d. Gandi. in ope male. l ru.de: fu= ribus ⁊ la tro.⁊c.per Ang.l trac male.l ver bo ⁊ veſtē celeſtē.⁊c. Hie.Chn.

aliquã rẽ furãtib⁹ oẽs teneñť in solidũ.
14 Arbores tabulas instrumẽta cratera aut venam ferri vel argenti qui furãtur tenetur furti.
15 Pullos gallinas vel pauones q̃ furãtur cum sint. tenentur furti.
16 Furtũ gñaliter cõmittit q̃ rẽ aliquã mobilẽ ɔtrectat fraudulose inuito dño non inspecta quantitate vel qualitate rei.
17 Gregẽ animaliũ qui furto subtrahit furti ꝛ crimine abigeatus tenetur.
18 Puerũ alteri⁹ q̃ furať teneť ad mortẽ.
16 Tutor ꝛ curator furti tenentur.
20 Creditor falsus ꝛ procurator falsus tenentur furti.
21 Furti tenetur rem furtiuã sciẽter alio trãsferens.ꝛ celans furẽ.ꝛ ille cui rez meã do quasi suã.ꝛ ille scit meã esse tñ eam furandi animo retinet.
22 Furtum an sit q̃ñ filius rẽ patris. et seruus rem domini furatur.
23 Furti an teneatur qui a me missus vt rem quam alteri cõmodauerã acciperet:ꝛ mihi apportaret. si sibi retineat.
24 Uxor surripiẽs rẽ mariti an furtũ faciat.ꝛ contra eam furti agatur et an dans cõsiliũ: vel opem furti teneatur.
25 Furti an teneať q̃ dixit ꝙ ille q̃ petebat a me pecuniã mutuo esset bon⁹ debitor ꝑpter qd numeraui ei pecuniaz vel supposuisti aliũ pro homine illo ꝛ post ea pecuniam cũ illo partitus es.
26 Furti persone que teneanť an teneanť ciuiliter vel corporaliter.ꝛ q̃ñ.
27 Furti an teneať q̃ audiẽs vba q̃ dicebã habẽti rẽ meã.s. si mittã ad te ꝑ tali re mea mittas eam mihi postea audiuit illũ ꝛ ea re accepta illam tenet.
28 Furti an teneať q̃ tunicã vel cultellũ alteri⁹ in via inuenit ꝛ nesciẽs cuius sit.ꝛ q̃d faciet ne furti teneať ꝛ an aliq̃d petere possit pro inuentione.
29 Furti an teneatur qui tempore famis comestibilia furatur. vel ꝑpter nuditatẽ vestem si sit infirmus ꝛc.
30 Receptatores qui puniãtur ꝛ quomodo ꝛ an aliqui sint sine pena.
31 Furti an puniať q̃ domũ lerauit alo furãdi lz nõ furtũ ɔmiserit q̃ ex metallo argẽtũ vel aurũ furať vel consiliũ dat vel conflat. qua pena punitur.
32 Furtum prohibere valens si non prohibeat ꝛ sit domin⁹ an furti agere possit.
33 Iudex an possit precipere ꝙ requirantur in domo titij tales res furate q̃ ibi asseruntur esse.
34 Uxor an poterit agere ꝛ accusare q̃ñ res dotalis est furata.
35 Accusare an possim furem q̃ petro aliquid furatus est.
36 Accusare pōt q̃libet cuius interest.

1 Fures, ordinauerũt iter se velle ire ad stratã ꝛ derobare oẽs trãseũtes q̃ cũ sic ordiarẽt pl'es ex ipsis capti sũt q̃ p̃dicta q̃ ordinauerãt ɔfessi sunt: q̃rit nũq̃d puniẽdi sũt tanq̃ latrones. R̃n. vr ꝙ sic q2 voluntas pro facto reputať ꝛ in maleficijs atrocib⁹ volũtas accipiť pro facto et nõ exitus. vt. ff. de sica. l. j. §. diuus. ꝛ. l. diuus. cũ si. ꝛ. ff. de fur. l. qui ea mẽte. ¶Sz dic cõtra oportet enim qd perueniať ad actũ ad hoc vt possint dici robatores. vt quia aliquez insultauerint cã robãdi ꝛ ille aufugit vel derobatus fuit ꝛ sic loquiť. l. p̃dicta si bene intelligať. C. de epis. ꝛ cleri. l. si q̃uis dicam. ꝛ. C. de his qui ad eccle. confu. l. presenti circa princ. ꝛ ibi not. ꝛ. d. l. qui ea mente. ꝛ nota. ff. de extraor. cri. l. j. ꝛ est ratio: quia cogitatiõis penam nemo patiť ꝛc. ff. de penis. l. cogitationis. ꝛ hoc in grauibus delictis. in leuib⁹ aũt nõ nocet act⁹ nisi sequať effect⁹. vt. d. l. presenti. ꝛ. ff. de iniur. Item apud labeonẽ. §. si curauerit. ¶Item opz qd sint famosi ꝛ isamati vť assueti sepi⁹ derobare. i. bis vť vltra. vt. ff. de pe. l. capitaliũ. §. crassatores vt possint laqueo suspẽdi. aťs secus est. vt. s.
2 no. ¶†Itẽ no. ꝙ furtũ ẽ p̃uatũ delictũ. ꝛ iõ fuit tractatũ de furtis i libro de priuatis delictis. sed latrociniũ est publicũ delictũ. ꝛ ideo inter casus fortuitos numerať. ff. de fur. l. et q̃. ꝛ insti. q̃. mo. re. cõtrahiť obligatio. §. itez
3 is. ¶†Sed q̃d aliq̃s cõmisit duo furta. ꝛ puniť⁹ est pro duobus: postea aũtẽ cõmittit tertiũ furtũ. nunquid debeat laqueo suspẽdi. Respondeñs dicit

Uber. de

Uber.de bo.ꝙ ſic ᵃ q꞉ cū ꝑſeuerauerit a
in delinquēdo maioꝛi pena eſt puniē=
dus ar.C.ad.l.iu.de vi pu.l.ꝑuos.in fi.
de epi.au.l.iij.ff.de peñ.l.capitaliū §.
ſolēt.Sed alij dicūt ꝯ.ſ.qꝺ dꝫ puniri ꝓ
vno furto ſolo.q꞉ al's punit⁹ ē de alijs.
vñ de iſto ſolo dꝫ puniri ꝛ nō ad moꝛtē c
ſꝫ fuſtigari ſic.vt in aut.ſed nouo iure.
C.ꝺ ſer.fug.q꞉ nō dꝫ addi afflictio affli
cto ꝛc.ff.de off.pñd.l.diu⁹.ꝛ nō dꝫ q̃s ꝺ
eodē ꝺlicto bis puniri nec duab⁹ legi
bus.ff.de accuſ.l.ſenat⁹.de regu.iur.l.
bōa fides.nec dꝫ de ꝺlicto eiuſdē ſepi⁹ 6
q̄ri.vt.l.lꝫ.ff.nau.cau.ſta.cū ſi.ꝛ hoc ve
rt⁹ vr̄ de iſta materia tractare l vſi.feu
do.de pace iuramēto firmanda.§.iniu
4 riā ſeu furtū.¶†Sed q̃d.aliq̃s ꝯmiſit
plura furta alibi.ſed hoc vnum furtū
cōmiſit.ꝛ nondū fuit cōdēnat⁹ ꝓ de ali=
quo.nūq̃d ꝓ oībus ꝯdēnabit hic an ſo
b lū ꝓ illo qꝺ hic ꝯmiſit.Rñ.ſic ꝑ ᵇ inq̃ſi=
tionē ꝓcedit ſolū ꝺ hoc qꝺ hic cōmiſit.
q꞉ ꝺ alijs iudex iſte nō hꝫ iuriſdictionē
in eū vt ꝓbat.ff.de acc.l.ſi cui.§.fi.ꝛ.l.
fi.ꝛ in aut.qua l ꝓuincia.C.vbi de cri.
agi opꝫ ꝓ alijs ꝟo furtis alibi ꝯmiſſis
pōt trāſmitti ad locū ꝺlicti.C.de adul.
aut.ſi ꝟo cris. niſi eſſet vagabūd⁹: nā 7
tūc foꝛte hꝫ locū opi. Pet.vbi te inue=
nero ꝛc.Et ꝺꝛ vagabūdus ille cui⁹ pa=
tria ē deſerta vt fuit cartago.ff.ad mu=
nicip.l.ei⁹.§.fi.¶Itē ꝛ ille pōt dici va=
gabūdus ſm quoſdā qui nō habet cer
tū domiciliū ꝓpꝛiū vl' cōductū.vl' gra=
tis ſibi cōceſſuꝫ.vt inſti.de iniur.§.qm̄.
in q̃ ſe reducat.ſed huc ꝛ illuc vagatur
ꝑ mūdū.¶Si aūt ꝓcedit via oꝛdina=
ria ꝑ accuſationē.tūc in trib⁹ locis po
teſt q̃s rōne ꝺelicti cōueniri ꝛ puniri:
ſcꝫ in loco ꝺlicti in loco domicilij ꝛ ī lo 8
co vbi agit nō oppoſita foꝛi exceptio=
ne añ lit.cōteſt.C.de excep.l.pe.ꝛ fi.C.
vbi ꝺ cri.agi opꝫ.l.j.ꝛ ibi not.ꝑ Azo.
5 in ſumma eo.tit. ¶†Sꝫ q̃d ſi res fur=
tiua reperit penes aliquē.an ꝑ hoc ꝑ̄=
ſumatur feciſſe furtū.Rñdeo.nō.q꞉ ex
preſumpt.ꝛc.ff.de penis.l.abſentem. 9
¶Itē q꞉ ꝓbationes debēt eſſe luce me
ridiana clarioꝛes.vt.l.ſciāt.C.de ꝓba
tionib⁹.et hoc verū.niſi iſte talis eſſet
male fame.ꝛ aſſuet⁹ furari.nā tūc ma=

a ¶Qꝺ ſic.Adꝺ ꝙ hāc opi.vber.ꝫ Gan=
di.in tract.maleſi.ſub rub.de furib⁹ ꝛ
latro.ꝟ.ſꝫ pōe peti.ꝛ illā approbat cō=
ſuetudo vt ꝺt Ang.in trac.maleſi.ꝟ.ꝛ
veſtē celeſtē abſt.ꝟſi.q̄ro q̃d ſi al's fur.

c foꝛ ꝑ̄ſumptio eſt ꝯ eum ᶜ
quia q̃ ſemel malus.ꝛc.
ff.de re mili.l.nō oīs.§.
a barbaris.ꝛ iudex pōt
inquirere ꝯ eū qui aſſue
tus eſt furari per talem
6 preſumptionē. ¶†Sed
q̃d.capt⁹ fuit fur in do=
mo alicui⁹.ꝓcedit ꝯ eū.
nūquid pōt recipere in
teſtes illos ꝺ domo.Rñ
deo videtur ꝙ ſic ſi ſunt
bone fame.ꝛ ſi aliter ve
ritas haberi nō pōt.ar=
gu.C.ꝺ repu.l.ꝯſenſu.§.
ſuꝑ plagis .ex̄ de teſt.c.
delicto.ꝛ.c.veniēs.el.ij.
in fi.vbi de hoc.de re iu
dic.c.cām.Alij cōtra.vt
C.ꝺ teſti.l.ij.ar.ff.de pe.
l.reſpiciendum.§.furta.
7 cū ſi.¶†Itē no.ꝙ ſi q̃s
fregit oſtium dom⁹ tue
cā faciēdi tibi aliquā in
iuriā.vel cauſa adulte=
rij cōmittēdi vel ſtupꝛi
ꝛc.ꝛ alius intrat domū
tuā ꝛ furtū ꝯmittit in re
bus tuis.qꝺ iſte fractoꝛ
nō tenet furti.q꞉ non in
ſpicit qꝺ factum eſt ſed
cā faciēti.vt.ff.e.l.vel.
ꝛ.l.qui iniuriā.cū ſimi.
8 ¶†Itē no.qꝺ nō ſolū te
net furti ille q̃ furtū fa=
cit.ſed etiā ille qui opeꝫ
preſtat ſciēter ad furtuꝫ
cōmittēdū:q꞉ ſcalas vel
ferramēta preſtat vel ſi
milia pꝛebet ad facieñ.
9 ¶†Itē ſi dat auxiliū.vl'
ſuadet.vel inſtigat ali=
queꝫ ad faciendū furtū.
vt inſti.eo.§.interdū.ff.
eo.l.in furtis acti.§.re=

b ¶Rñ.ſi
ꝑ viā bar.
in.l. fi.l.§.
fi.ff.de ac=
cuſ.q̃ dicit
ꝙ de ꝯſue=
tudine ſer
uat ꝙ fur=
ta alibi cō
miſſa ag=
grauāt de
lictū ꝛ adꝺ
Joā.an.in
addi.Spe.
in rubꝛ.de
fur.ꝛ Sali.
in.l.ꝑuos.
C.ad.l.iul.
de vi:vbi ꝙ
furta alibi
cōmiſſa cō
numeran=
tur in nūe
ro furtoꝝ
ad hoc q̃s
ꝓ trib⁹ fur
tis ſuſpen
dat.Et ad
de Ang.in
loco .ſ.al=
lega.

c ¶Cōtra
eū. ad ꝺ tu
ꝛ intellige
ꝙ hoc non
poterit cō=
dēnari li=
cet poſſet
conueniri
ad toꝛturā
ita Imol.
in . l.fin.ff.
de heredi.
inſtitu.

10 cte.¶†Sꝫ not.qđ intm̄
punit ille q̄ dat opē quā
tuꝫ ille qui facit.ff.eo.l.
his qui opē.et.C.de ra=
ptu vir.l.raptores.§.pe.
11 ¶†De cōsilio antē dato
ad furtū cōmittēdū non
tenetur.nisi fiat furtum
ff.e.l.is qui.§.si tu.⁊ di=
stingue.q: aut al's erat
facturus.⁊ non tenetur.
al's sic.vt not.insti.e.l.q̄
12 opem.⁊.§.certe.¶†Iteꝫ
qui partiunt res furti=
uas cum fure sciēter.te=
nentur furti.vt extra de
13 fur.c.qui furem.¶Item a
qui segetem furatur de
cāpo.vel vinum de vase
vel fructus vel aliud te
net furti.ff.eo.l.vulga=
ris.§.j.⁊ se.et.l.filio.§.j.
⁊ si plures sunt furātes
aliquā rem oēs tenent
insolidū.ff.e.l.vulgaris.
§.si duo.⁊ ff.arbo.furt.
cēs.l.si plures.C.de ꝯdi.
14 fur.l.j.¶†Itē qui furat
arbores tabulas vel in=
strumēta:vl' cratera:vel
venā ferri:vel argēti te=
net.ff.eo.l.si opes.⁊.l.q̄
tabulas.⁊.l.filio.⁊.l.cer
15 te.¶†Itē q̄ pullos gal=
linas vel pauones furā
tur tenentur.ff.eo.l.pa=
16 uones.cum si.¶†Et ge
neraliter qui aliquā reꝫ
mobilē contractat frau
dulose:inuito dn̄o furtū
cōmittit etiā si sit modi=
ca quia nō inspicit quā
titas rei nec qualitas sꝫ
voluntas furātis.vt.ix.
q.vi.c.pe.⁊ fi.qđ incipit
furtum autē ⁊c.insti.vi
bo.rap.in pnci.⁊.ff.eo.l.
17 j.§.fi.¶†Sed si quis fu
ratus fuit gregē anima
liū tenet furti ⁊ crimine
abigeatꝰ.vt.ff.e.l.in fur

a ¶Rē pa
tris.itelli=
ge tu si sit
leuis res
sꝫ si sit ma
gna tenet
furti vt in
l.serui.⁊ fi
lij.ff.d fur.
⁊ dt Bar.i
d.§.furta.
⁊ adde idē
in vxore vt
p Bart.in
l.j.ff.reruꝫ
amota.⁊ l
tex.glos.et
Bar.in.l.si
libertꝰ.ff.d
fur.⁊ itelli
ge q' tenē=
tur etiā cri
minalit' qn̄
furtū esset
magnum.

18 ti.§.fi.⁊ de abige.l.j.in fi.¶†Itē q̄ al=
terius puerū furatur tenetur furti.vt
l.fauia.d plagiarijs ad mortē.ff.e.l.si
filiꝰ.⁊.C.ad.l.fla.d plagia.l.ij.⁊.l.si fra
19 trem.⁊.l.eum.⁊.l.pe.⁊ fi.¶†Item tu=
tor ⁊ cur.furti tenetur.vt.ff.eo.l.tutor.
20 ¶†Itē falsus creditor ⁊ falsus ꝓcura
tor tenetur furti.vt.ff.e.l.fal.in prin.§.
21 j.⁊.l.si iussit.¶†Itē qui rem furtiuam
alio trāsfert sciens eam esse furtiuam
tenetur.vt.ff.e.l.si quis ꝓfereñ.¶Iteꝫ
qui celat furem furti tenet.vt.ff.eo.l.
qui vas.§.j.Item si rem meam tibi do
quasi tuam ⁊ scis meam esse ⁊ eam re=
tines aio furandi teneris furti.ff.eo.l.
22 si iussu.§.j.¶†Itē si filius furatur rem
patris[a] vel seruus rem domini furtum
est.sed nō agitur furti.ff.de penis.l.re
23 spiciē.§.furta domistica.¶†Sꝫ quid
cōmodo tibi librum meum inisi quen
dam ꝓ ipso vt mihi apportaret et sibi
retinet tenet.vt.ff.eo.l.si quis vxori.§.
24 iulianꝰ.in pn̄.⁊.C.eo.l.si quis.¶†Itē
si vxor surripuit res mariti.furtum fa
cit.sed nō agitur furti contra eam sed
actione in factum Ille autē qui dede=
rit opem vel cōsilium tenetur de furto
25 ff.eo.l.si quis vxori.¶†Sed quid.qdā
petebat a me pecuniā mutuo.asserui=
sti illum esse bonum debitoreꝫ.⁊ ꝓpter
hoc numeraui ei pecuniā.vel suppo=
suisti alium pro illo homine.et postea
partitus es cum illo pecuniaꝫ:teneris
26 furti.ff.e.l.si q̄s vxori.§.cū titio.¶†Et
no.q' licet ille ꝑsone teneant furti itel
ligit ciuiliter ad penā dupli vel qua=
drupli.sꝫ ad penā corporalē non secū=
dum quosdā.nisi essent publici fures
vel latrones.vt.s.dixi.Alij aūt q̄ sunt
participes in crimie.⁊ eis publicis fu
ribus vel latronibꝰ dant opē scienter
frangēdo vel accōmodando scalas vel
ferramēta.⁊ cū eis participādo ⁊ asso
ciando ⁊ percipiēdo res derobatas et
furatas ⁊ ipsas receptādo scienter vel
similia faciēdo.isti tales ⁊ similes be=
ne puniūtur corporaliter.¶Nā agen
tes ⁊ cōsentientes cooperando ⁊c.fa=
cit.C.de epis.au.l.raptores.⁊.l.si q̄s.§.
in fi.extra de offi.deleg.c.j.ff.d recept.
l.j.⁊.ij.⁊ in similibus.⁊.ff.de fur.l.si q̄s

persuaserit.ff.de adul.l.is cui⁹ ope.in
27 sti.c.§.interdū.¶†Sed pone φ quis habet rē meā τ dixi. Si ego mittā pro tali re mea mittas eā mihi. quidā eūdo per viā audiuit ista verba. Postea venit ad istū ex parte mea τ petijt rem meā.quā habuit ab isto τ tꝫ eā. ¶Respon.quod tenet̄ furti.ff.eod.l.si quis
28 vxori.§.apud labeonem.¶†Sed qd. aliquis inuenit tuā tunicā in via. vel cultellum alicuius τ nescit cuius sit τ habet τ tenet.Respō.ipsum furti teneri nisi publice exposuerit.vl̄ dici fecerit qđ ipse inuenit talē rem.parat⁹ restituere eā vel faciat τ dicat similia ꝑ que appareat quod nō habeat animū retinendi.vt.ff.eo.l.fili⁹.§.qui alienū. ¶Sed tamen potest petere aliqđ sibi dari ꝓ inuentione siue accatura. vt di
29 cto.§.qui alienū.¶†Item no.φ si aliquis ꝓpter necessitatem famis furatur comestibilia:vt qꝛ infirm⁹ est ita φ a nō potest sibi querere victuꝫ τ caristia est vel ꝓpter nuditatem furatur vestē non tenetur furti quia omnia sunt cōmunicanda tēpore necessitatis.vt extra de fur.c.si quis ꝓpter necessitateꝫ
30 τ ibi no.¶†Item no.φ licet receptatores puniant̄.vt dixi. Fallit in patre. filio.fratribus.vxore.τ similib⁹ q̄ non puniunt̄ ea pena qua extranei sed leui.vt.ff.de recep.l.j.τ.ij.τ est rō qꝛ quilibet debet redimere sanguinē suū ⁊c. ff.de bo.eorum qui mor. sibi cōsci.l.j.τ vxor vna caro est cū marito.τ sotia humane τ diuine dom⁹.C.de cust.τ exhi. reo.l.aduersus.extra de coniug.lepro. c.j.cum simi. ¶Alij dicunt qđ in nullo puniunt̄ receptando τ faciēdo eos fugere nisi essent participes in crimine.vt.ff.de re mili.l.qui cū vno.§.j.τ.l. q̄ milites.§. pe.de adul.l. nec i ea.§.fi. φ me.causa.l.isti quidē.§. nec cū filio.
31 C. de patri.po.l.iij.cum si.¶†Sed qđ aliquis intrauit domū vel locū alicuius animo furandi. non tamen aliqđ exportauit vel furatus est. nunqđ de furto puniri debet.Respon.non.C.de pe.l.cogitationis.de fur.l.si quis furtum. cū si. ¶Item ille qui ex metallo aurū furatur, vel argētum furat⁹ fuit in metallū dānatur vel qui consiliū dedit.vel cōflauit in quadruplū. vt ff.ad.l.iul.pec.l. sacrilegij.§.fi. ¶Sed videt̄ qđ solo animo fiat furtum: extra de extraor. cri.l.ij. ibi si intrauit domum τ
32 ibi nota. ¶†Sed quid. sciebā qđ volebas mihi furari bouem vel aliā rē τ poteram prohibere et non prohibui:postea volo agere furti:respō.non possum vt.ff.eo.l.penul.
33 ¶†Sed quid si dicatur iudici qđ tales res furtiue sunt in domo titij nunquid poterit de iure inquirere τ inquiri et rimari facere in dicta domo.respō.sic^a videtur qꝛ ad ipsum spectat inuenire veritatē vt.C.de eden do.l.iij.:de ser.fugi.l.diuus.in aut.vt iudices sine quoquo suffra.§.cognita.cum simi.colla.ij.
34 ¶†Sed quid si res dotalis fuit furata nunqd mulier poterit agere et accusare.Respon.nō sed maritus. vt.ff. de fur.l. interdum.§.fina.qꝛ ipsa nō est domina sed maritus: vt.C. de rei ven.l.
35 dotem.cū simi. ¶†Sed nunquid tu poteris accusare furem qui petro furatus est bouem vel aliam rem Rn̄. nō quia furtum est crimen priuatum et non publicum vt ff.de priua.delictis.l.finą. τ nullus admittitur nisi eius intersit.¶Naꝫ quilibet cuius interest potest accusare.vt.C.eodem.l. manifestissimi.τ et ibi not. et.d.l. fina.de priua.delic.

a ¶Rn̄.sic vl̄ adde φ ꝺ opi. fuit Spe.in ti. de instru. edic.§.in coheredē ꝟ.pone in sta. τ Jo. fab. isti. ꝺ oblig.que ex delic.§. cōceptū.τ itellige ꝺ verū si solū i vno territorio sed etiam i diuersis territorijs ita Bal. in.l. requirēte; §.ita tenetur. C. de fur.

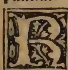
a ¶ Perso-
naꝝ. ꝺ hac
mã vide
Ang. i tra.
malefi. in
verbo che
mai adul
terato la
mia dona.
col. xv. vſ.
q̃ro qñ di-
caꝛ ꝯmitti
ſtupꝛũ cuꝫ
ſequẽtib⁹
ꝛc. Hiero.
Chu.

b ¶ Et ꝺ
verũ. adꝺ
tu qꝺ ille
q̃ rapuerit
mulierem
honeſtam
ꝺẽat ꝺeca
pitari qꝺ ſi
aliq̃s ra-
pit mulie
rẽ ab alio
cognitam
vel q̃ ali⁹
cognit⁹ eſt
nõ icidit i
penam ra
pt⁹ ita pau
lus ꝺe ca.
i ſuo cõſil.
ccclxx. et
ibi qꝺ ra-
ptus ñ pu
niꝛ in mu
liere nu-
pta ĩhone
ſte viuẽte.

c ¶ Mere
trice. adꝺ
Alb. ꝺe ro
ſa. l. iij. pte
ſtatutoꝝ
q. lxij.

¶ De raptorib⁹. Rub.

1 ☞ Raptor vnde dicit.
et quot modis dicit. ac
puniaꝛ. ꝛ an raptor fur-
tum committat.
2 Raptores ꝑſonarũ quo-
modo puniantur.
3 Auxiliũ ꝛ fauorẽ q̃ ꝺede
rint ad raptũ cooperan
dũ. q̃uo puniunꝛ. ꝛ q̃ ra-
ptores non puniantur.
4 Raptor pueri cauſa libi-
dinis qua pena puniaꝛ.
5 Cleric⁹ raptũ cõmittẽs
qua pena puniatur.
6 Sodomie vitiũ turpiſſi
mũ eſt cũ maſculo. ꝛ q̃uo
puniatur cõmiſſum cuꝫ
quacũq̃ perſona. ꝛ cum
beſtia.
7 Iudeã vel ſaracenã per
viã matrimonij rapiẽs
vel per viã legitimaꝫ. i.
nature cognoſcens q̃uo
punitur.



Raptor † dicit a ra-
pina. Et q̃d
eſt: dicit duo
bus modis. ſ. rerũ ꝛ ꝑſo-
naꝝ. nã rapina ꝓprie ꝺꝛ
rerũ. Et dupl'r puniꝛ. ſ.
ciuil'r ꝛ crialiter. Ciuili-
ter in quadruplũ ſi itra
annũ agiꝛ. re ipa in qua
druplũ ꝯputata poſt an
nũ vo in ſimplũ. vt. ff. vi
bo. rapt. l. j. ꝛ. ij. ¶ Cria-
liter vero vt qñ fit rapi-
na per vim. ꝛ ſi fiat ſine
armis: in amiſſiõe certe
partis bonoꝝ ſuoꝝ. ſi
vero cũ armis pena de-
portatĩ. vt in inſti. ꝺe pu
bli. iudi. §. itẽ. l. iulia. ꝺe
vi. ¶ Itẽ ꝛ raptor furtuꝫ
cõmittit ꝛ pena furti te-
neꝛ. q: null⁹ improbior
fur eſt quã q̃ vi rapit vt
inſti. vi bo. rapto. in pn.

¶ Itẽ q̃nq̃ puniunꝛ ad furcas. vt ſunt
publici latrones. vt. ff. ꝺe pe. l. capita-
2 liũ. §. famoſos. ¶ † Raptores aũt ꝑſo-
a narũ ᵃ ſi quidẽ rapiũt mulierẽ impube
rẽ ꝑ vim honeſtã virginẽ vel viduã cã
libidinis. vel ſanctimonialẽ ſm legẽ
capitali pena puniunꝛ et ipſi⁹ rapto-
ris ſubſtãtia illi rapte applicaꝛ vl' ſan
ctimonialis monaſterio: vt ꝺ raptu v.
b l. j. ꝺe epiſ. ꝛ cle. l. raptores. ꝛ hoc verũᵇ
ſi mulier fuerit volens: ſiue inuita: ſi-
ue ſoluta: ſiue ꝯiugata libera: ſiue an-
cilla vel aliena: adeo q̃ ſi fuerit ꝓpria
ſpõſa nõ poterit cũ ſuo raptore matri-
moniũ cõſumere. vt in dictis legib⁹: ꝛ
ſi matrimoniũ ꝑfecerint, amittit ſub-
ſtãtiã quã habuit ꝺe raptore: vt i auꝛ.
ꝺe rap. muli. §. j. coll'. ix. ¶ Et ſi eſt ipu-
bes mulier rapta: alia pẽa puniꝛ q̃ ra-
pit. ff. ꝺe pe. l. ſi q̃s aliq̃d. §. q̃ nondũ. q:
alias in metallũ dantur vel relegant.
vt ibi. Sed ꝺe iure canonico ſec⁹ eſt qꝺ
preualet: q: hñ põt mulier nubere ſuo
raptori: vt extra ꝺe rapt. c. accedens. ꝛ
tũc euitat illã penã q: bona nõ efficiũ
tur mulieris rapte ſm Goſ. ex̃ ꝺe ſecũ.
3 nup. c. dñs. cũ ſi. ¶ † Et nõ ſolũ raptor
puniꝛ capitali pena ſꝫ ẽt illi q̃ cooperã
do ſciẽter dederũt auxiliũ ꝛ fauorẽ ad
dictũ raptũ faciẽ. vt. ꝺ. l. raptores. i fi.
c ¶ Fallit in meretriceᶜ nã ſi q̃ꝫ ipaꝫ ra
piat cã libidinis nõ puniꝛ. ff. ꝺe fur. l.
verũ. q: vtilitas vite ipſarũ non patiꝛ
ipas i laqueis innodari. C. ꝺe adult. l.
ſi ea. ꝛ. l. quẽadmodũ. ¶ Itẽ fallit i vgi
ne q̃ vtiꝛ veſte meretricali. ff. ꝺe iniu. l.
iteꝫ apud labeonẽ. §. ſi q̃s virginẽ. ſm
4 Io. ¶ † Sunt ꝛ alij raptores q̃ rapiũt
pueros cã libidinis ꝯ naturã. vt ſunt
ſodomite et illi capitali pena gladio
puniunꝛ vt. C. ꝺ adul. l. cũ vir. ff. ꝺe ſic.
l. iij. §. q̃ libidine. i auꝛ. vt nõ lux. ꝯ na-
5 turã coll'. vj. ¶ † Si vo cleric⁹ tale deli
ctũ cõmiſit ꝑlat⁹ ipm pecunialiter pu
niet ꝛ ẽt corpaliter flagellabit. vt ñ mo
riaꝛ. cũ hoc ñ liceat ꝑlato ſanguinẽ ef-
fundere. xxiij. q. vlt. his a q̃b⁹. ꝛ. c. ſeq.
lxxxvj. di. nõ lꝫ vel poterit ipm degra-
dare ſi fuerit ifamis. vt extra ꝺe here-
ticis. c. ad abolẽdã. ꝛ tradere iudici ſe
culari q̃ eũ puniat. vt extra ꝺe rap. c. in

6 archiepatu.&.xxiij.q.iiij.illud. ¶ Et 3 turpissimũ est hoc fieri cũ masculo: vt d.l.cũ vir. et sine fiat in meretrice sine cũ vxore vel masculo qđ fit cõtra naturã semper facit debet puniri pena pre dicta. vt in aut. vt nõ lux. ꝯtra naturã. coll'. vj. q loquitur indistincte &c. nec di stinguit masculum a femina: ergo nec nos. ff. de publi. l. ptio. cũ si. multomagis si cũ aialibus fiat. vt cũ equa: est qs puniẽdus dicta pena. qr fit ꝯ naturã per dictã aut. & maleficia nõ debẽt esse impunita. vt. ff. ad. l. aql. l. ita vulnerat'.

7 ¶ Et idẽ est forte si fiat per viã matrimonij cũ saracena vel iudea quãuis si sit matrimoniũ. multomagis si p aliũ modũ fiat ẽt p legitimũ. i. p viã nature ꝓpter infidelitatẽ. nã non dz xpianus cũ talib' cõmisceri. sicut nec i ala libus. facit. C. de iude. l. nequis. xviij. q. j. c. nullus. cum simi.

¶ De receptato. fur. & aliorum malefactorum. Rubrica.

1 Receptator latronũ furũ. vel aliorum similiũ. vel sciẽter associãs aut inuitãs ad latrocinia seu robarias faciendas. vel similia seu receptãs robarias aut diuidens cum eis qua pena puniatur.

2 Latronẽ capere potẽs si accepta pecunia ꝓmittit eũ euadere q pena punit.

3 Latronẽ conseruãtes ac receptãtes spõte & sciẽtes eũ esse latronem qua pena puniuntur si sunt extranei.

4 Latronẽ cõseruantes vt. s. si sint agnati aut coniuncti. an puniantur.

5 Uxor receptans maritũ an puniatur.

6 Fili' aut nepos occultãs patrem aut auum vel fratrem an puniantur.

7 Receptãtes persone de quib'. s. an puniantur & qua pena.

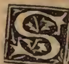
8 Associãs latrones ad latrocinandum sciẽter & cũ eis sciẽter latrocinatur vel occultat eos aut cellat &. nõ reprehẽdit qũo punitur.

9 Latrones tenens in domo vel agro. & nõ offerẽs eos iudici. qũo puniatur sine fuerit dñs sine procurator.

10 Ignorantes dñi ꝙ latrones sint in domibus suis vel predijs an excusantur.

11 Malefactores capere & ad iudiciũ ducere an quilibet teneatur.

12 Iniuria nulli ẽ faciẽda nec pẽa irrogã da nisi post legitimas ꝓbationes. & an accusati & inquisiti de graui delicto sint capiẽdi carcerandi & custodiendi.



1 Si quis latrones † Fures vel alios siles sciẽter associauerit. vel inuitatus fuerit ad latrocinia. vel robarias faciẽdas. vel silia delicta cõmittenda. seu sciẽter furta ipsorum & robarias receptauerit. & ptit' cũ eis fuerit. pena illi puniatur vt pticeps & agẽs & cõsentiẽs. vt. ff. de recep. l. j. C. de epis. & cle. l. hꝯ. ff. de re mili. l. nõ oẽs. §. a bar

2 baris. C. vbi cãe fisca. l. vniuersi. † Idẽ est si cũ posset latronẽ cape pecũia acce

3 pta pmisit eũ euadere. vt. l. j. ¶ † Idẽ est in illis apud quos latro ꝯseruat' ẽ eis receptãtib' cũ spõte & sciẽtibus eũ esse latronẽ vt eadẽ pena puniantur. vt. ff. e. l. ij. in pn. & hoc locũ hz in ꝑsonis extra

4 neis. ¶ † Fallit in cognatis & alijs ꝓximis & ꝯiũctis ꝑsonis. vt i pñe auo auia & in ꝯsanguineis siꝉib' q nõ ita aspere puniunt. nã isti ꝯiũcti rõne sanguinis excusant receptãdo & occultãdo vt nõ atrociter puniant sz alia leuiori pena pecuniaria vt iudici videbitur. vt d. l. ij. & qr ibi nõ est certa pẽna expssa cõmittitur arbitrio iudicãtis. ff. de exor. cri. l. j. ff. de effrac. & expi. l. j. cũ si. & est rõ qr quilibet dz sanguinẽ suũ redimere ꝗtũ põt. ff. de his qui mor. sibi ꝯsci. l. j. & parẽtes magis timẽt de filijs quã de seipsis &c. ff. ꝙ met. cã. l. isti qdẽ. ¶ Sz si esset pticeps in delictis tũc puniret vt dcm ẽ als secus. vt. C. de penis. l. san

5 cimus. ¶ † Sed qd i vxore. Rñ. vr idẽ qr leuiori pena punieẽ. vt. ff. eo. l. ij. ibi dũ dicit affines &c. & vxor ẽ socia diuile & hũane dom' vt. C. de cri. expi. hrdi. l. aduersus & hoc verum puto. facit ex de ꝯiugi. leproso. c. j. sed vr ꝯ ꝙ nõ vt isti. de iniur. §. petit. sz hꝰ itellige i iudicio. C. ꝯ penr. l. alienã. sz ex sic nã ꝙ vno loco ꝓhibet alio loco ꝯcedit. vt. ff. ꝯ iudi. l. cũ ptor. Itẽ qr sũt vnũ corp' & vna caro vt ex de ꝯuers. ꝯiu. c. ad apostolicã. facit extra de diuor. c. gaudemus. §. q ꝯo. Sed si maritus facit ꝓ vxore vr excusa

ri vt nō eadē pena puniat. q: defendi vxores a viris eqnū est. vt. d. §. patitur.

6 ¶†Et idē vr de filio τ nepote si occultat patrē vl auū. ar. ff. de inof. test. l. nā τ si parētib⁹. C. de epis. τ cle. aut. si captiui. τ idē vr de fratre ar. C. de lib. cā. l. j. τ ij. C. de hijs q. vt idi. l. cū fratre. τ. l. seq.

7 cū si. Sūt tñ q dicūt psonas hmōi nō teneri l aliq nec puniri pter sanguīnis cōiūctionē. vt. ff. d re mili. l. q cū vno. §. fi. sȝ puto nō in totū excusari. Sȝ saltē pecuniaria pena puniri. ff. d excep. l. ij. ff. de libe. ho. exhi. l. ij. §. si cū. cū si. et C. eo. l. j. l fi. dūmodo nō excedat iudex modū τc. vt. C. de mō mulcta. l. fi. ff. de penis. l. hodie vel puniat alia pena pecuniaria prout iudici videbit. ispecta qualitate delicti τ facultatib⁹ delinquētis. ff. de penis. l. aut facta. nā parētes debēt capere ɔsiliū p suis defendēdis vt. ff. de adul. l. nec in ea. §. fi. ff. de fur. l. in ea. §. filie. ff. d re mili. l. milites agē.

8 cū si. †Itē no. ꝙ illi q associāt latrōes ad latrocinandū scienter τ cū eis latrocinant. vel occultāt eos eadē pena puniūt corpali. ille aūt q cellat sȝ nō associat nec participat sed solū nō reprehēdit punit pecuniarit vt iudici videbit

9 C. de hijs q latro occul. l. j. l fi. ¶†Itē si qs sciēter latrōes tenet vel sītes i suis domib⁹ vl agris vel sites occultat τ spōte nō obtulerit iudici vl reqsitus nō fecerit. i. eos nō p̄sentauerit. si quidē dñs dom⁹ vel prediu fuerit pñs τ sciēs priuatur dñio τ possessione rerū si fuerit ipsius procur. vel factor. qui nō repsentauerit ppetuo exilio dānat. C. de his qui latro. occul. l. ij. in pn. τ tenent etiā alij officiales dare auxiliū τ fauorē ad tales malefactores capiēdos τ puniēdos. vt. d. l. ij. §. finaūt. C. de epis. τ cle. l. si quis in hoc gen⁹ l fi. τ. l. raptores. §.

10 finaūt. ¶†Sȝ si sunt dñi ignorātes qd isti latrones sint in suis domib⁹ vl predijs excusant. vt. d. §. dñi. ff. d publica. l. quotiē terro. §. dñs. C. de heret. l. quicūq. §. vniuersis. τ. §. fi. in aut. de eccle. titu. §. si qs in sua domo. cū si. colla. ix.

11 ¶†Et sic no. ar. qd qlibet tenet capere malefactores τ ad iudiciū deducere. al's punit extraordinarie pēa pecuniaria C. de his q latro. occul. l. j. in fi. τ. l. ij. in pn. τ. §. domini. ratio est q: reipublice interest ne maleficia cōmittant. ff. de his q deic. vel effu. l. j. Alia rō est quia nō expedit peccata esse: τ nō esse nota. ff. de lin. l. eū q. Alia ratio ne maleficia sint impunita. ff. ad. l. aql. l. ita vulneratus. cū si. ¶Sed sub hoc ptextu innocētes non sunt capiendi nec grauādi. als cōtra faciens punit. vt. d. l. de his qui latro. occul. l. ij. §. finautē. et. §. seq.

12 τ. §. fi. ¶†Itē no. ꝙ nulli faciēda est iniuria nec pena irrogāda nisi post legitimas pbationes. vt. d. l. raptores. §. finautē. τ. C. vbi sena. vel cla. l. fi. §. ita tñ ibi eo que τc. Sȝ accusati vel inquisiti de graui delicto bñ sunt capiendi custodiēdi τ carcerandi. ff. de offi. psi. sl. cōgruit. C. e. l. j. τ. ij. in prin. ff. de cust. reo. l. j. cum similibus.

¶De furtis aduersus nautas. Rubri.

1 Furti qñ agat aduersus nautas caupones vel stabularios.

2 Naute caupones vel stabularij p quibus tenent psonis. τ an possit agi iniuriarū τ furti ac qūo.

3 Agi an iterū possit aduers⁹ nautas τc. de eodē delicto si semel actū fuit. τ quādo agi possit aduersus nautas τc.

4 Naute caupones τc. an teneantur: si res fuerint immisse ipsis ignorantib⁹ τ quid si ipsis presentib⁹ τ videntib⁹ τ quid si contradixerint.

5 Naute vel caupone τc. si res fuerint assignate in sacco simul non antē particulariter quid erit.

6 Caupone dāte hospitāti claues camere in q reposuerit res suas quid erit.

7 Nauta caupo τc. pōt cōueniri nō solū pro se sed etiā p suis quib⁹ vtit τ qñ p seruis τ filijs teneatur.

8 Naute caupo τc. an teneant nō solū p furto sed etiā pro dāno dato τ quādo.

9 Actio vna an datur in simplum ex cōtractu de recept. alia in duplum pro delicto τ damno dato.

10 Nauta caupo τ stabulari⁹: reb⁹ amissis vel dāno dato: qñ excusent. aut naturaliter pereāt τ an actio det ɔtra heredē. τ an quilibet nauta teneat p parte sua. si plures fuerint naute.



1 Si† quid surri-
pit per nautā vel caupone3
vl ab aliquo libero hoie.cu
ius opera vtebat nauta vel
caupo vl stabulari⁹ dat actio ciuilr l du
plū ei⁹ qđ subreptū ē furtiue.ff.e.l.j.ff.
na.cau.sta.l.d3.§.ħ actū.ꝛ hoc qñ nō re
cipit custodiā l se:q2 dñs rerū subrepta
rū pōt agere. vel ꝫ nautā cauponē vel
stabulariū vel ꝫ furē ciuilr ad duplū
vt.d.l.in pncipio. ¶Si aūt recepit l se
custodiā cū ipē nō habeat nō agit dñs
rei furtiue sed ipse nauta caupo vel sta
2 bulari⁹.vt.d.l.j.§.qđ si recepit. ¶†Et
no.qđ tenet solū ꝓ hūj3 siue ð hūj3 ꝑsōis
q3 t3 ꝓ seruiēdo l capona naui. vel sta
bulo.vl ꝓ his q habitāt ibi ꝯtinue.S3
pro facto viatoꝝ qui veniūt ꝛ vadunt.
nō vr teneri.vt.d.l.j.§.si caupo.ꝛ.§.seq.
¶Itē nō tenet nauta ꝓ his q apportāt
res in naui sed pro suis seruitorib⁹ q
habitāt cū eo.vt.d.l.j.§ fi.nā si vtit ope
ra maloꝝ hoim ꝛ ipsos secū tenet pro
ipsis bene tenet. vt instit. de obli. q ex
quasi delic.nascū.§.item exercitor ꝛ.ff.
nau.cau.stab.l.idem ait.§.fin.ꝛ.l.seq.
potest etiā agi furti ꝛ iniuriarum sed
alterā intētari sufficit.ff. nau.cau. sta.
3 l.vt rei.et.l.licet.§. possum⁹.¶† Not.
tamē qđ si semel actū fuit ñ pōt postea
agi de eodē delicto q2 nō d3 sepius qri
de eiusdē persone delicto.vt. d.l.j.§.fi.
¶Et predicta locū habere vident quā
do res fuerunt imisse in naui vl in cau
pona vel in stabulo sciente exercitore
nauis vl caupone vl stabulario.ꝛ ipse
l se recepit custodiā reꝝ.vt.ff.nau.cau.
sta.l.j.in princ.§.recepit ꝛ.§.ait pretor.
4 †S3 qđ si res imisse sūt ignorāte stabu
lario vel caupona ꝛc.nūqđ tenet. Rñ.
nō puto ar.in aut.de eccle.titu.§. si qs
in sua.domo colla.ix. C. de here.l.qui-
cūq3.§. vniuersi.ꝛ.§. fi.ff. de incen.rui.
nau.l.quo.§.nō,tm.ff.ð publica.l.cotte
ferro.§.dominus.C. de hijs qui latro.
occul.l.j.ꝛ.ij.§.dominus.cum similib⁹.
¶Sed si ipso presente ꝛ vidēte res im
misse sunt tūc videt recepisse custodiā.
¶Si vero ꝫdixerit nō videt tunc tene
ri.arg.ff.de acq.possessio.l.qđ meo.§ si

per venditorē.quia patientia habetur
pro consensu arg.ff.de aqua plu. arcē.
l.labeo.facit.ff.de ꝯhē.emp. l.clauib⁹
ꝛ ar.ff.manda.l.si nō remunerādi.§. si
passus. ꝛ.l.q patit.ꝛ.l.seq.cū similib⁹.
5 ¶†S3 quid si assignauit res l mala vl
in sacco simul ꝛ semel ꝛ nō particulari
ter singulas res.vt quotidie cōtingit.
¶Rñdeo aut mala vl saccus fuit signa
tus cū signo vel sigillo nō reddit sine
sigillo vel dissigilatiōe. ꝛ tūc est p̄sum
ptio cōtra nautā vl cauponē vel stabu
lariu3.vt vel ipse vel alter de sua fami
lia amouerit vel furtu3 fecerit.ꝛ tūc te
netur ipse ciuilr l duplū ad restitutio
nē.vt.ff.nau.cau.stab.l.j.l pn.ꝛ.l.d3.§.
hec accusatio.ꝛ.§.hoc iure.ꝛ tūc iudex
premissa taxatione stabit iuramēto ho
spitatoris.vel designātis malā vel sac
cū.ar.ff.de fur.l.in actione. de in lite3
iuran.l.in actionib⁹.§. fi.de policita.l.
j.§.si quis argen.ꝛ.l.diē sponsalioꝝ.§.
q pecuniā.ff.depositi.ꝛ qđ vi aut clā.l.
semꝑ.C.de iudi aut.post iusiur. cu3 si.
¶Et nō solū veniūt in restitu.res.sed
etiam mala ꝛ saccus ꝛ sitia.vt.ff.depo
6 siti.l.j.¶†Sed qđ si caupo vel hospes
dedit hospitāti claues camere vl alte
ri⁹ rei sub q reposuerit res vt scrinia ꝛ
hospitatus recepit.Rñdeo videt q nō
teneat q2 hospitatus recipiendo videt
renūtiare custodie.ita q ñ teneat cau
po vel hospes scđm quosdā.ff. cōmo.l.
si vt certo.§. si de meis. de aqui.re. do.
l.quorūdā.Sed alij vt Ja.ꝫ.per.l.ff.cō
7 mo.l.si rē.§.j.cū si.¶†Itē not.qđ nō so
lum datur actio cōtra nautā cauponē
vel stabulariū ꝓ se sed etiā ꝓ suis qui-
bus vtit.vt insti.ð obli.q ex quasi deli.
nascū.§.item exercitor.ꝛ.§.seq.ꝛ etiā ꝓ
suis seruis ꝛ filijs si de ipsoru3 volūta-
te exerceret cauponem nauē vel stabu
lum.ff.nau.cau.stab.l.debet.§.si seru⁹.
ꝛ.§.penultimo ꝛ finali.ꝛ.l.licet.§.pmo.
8 ¶†Item not.quod nō solum tenetur
pro furto sed etiam pro alio damno da
to.vt.ff.eodem.l.naute.§.fina.ꝛ hoc qñ
pro hospitādo merces soluitur vel etiā
9 si gratis fieret.vt.ff. eodem.l.j.¶†Et
nota quod dantur actiones vna in sim
plum ex contractu de recepto.alia l du

plū ꝑ delicto.⁊ pro dā-no dato a familia nau. caupo.vel stabularij vt
10 d.l.idē inl.in pn.¶†Ex-cusatur tñ nauta si per vim piratorum res amittantur vel damnū detur vl' si res naturaliter perempta est ⁊ idem in stabulario vel caupo. si quid ꝑ vim l danū cōtingerit vel ꝑ casum fortuitū:vt.ff.eo.l.inl.§.j.⁊ seq.ff.de ñcē. rui. nau.l. si fortuiti.ff.de pig. ac.l. fi.§.si ꝑpter.Et dat etiā actio ꝯ hrdē .vt.ff.nau. cau.sta.l.⁊ ita.§.hec aūt actio.sed ꝯvr.e.ti.l.fi.§. 1 hec iudicia. ¶Itē si sūt plures naute quilibet a ꝑ sua pte tenet.ff.e.l.fi. §.si plures.cum simi.

¶De vi bonorum. rapto. Rubrica.

1 ☞Actio vi bo. raptorū contra quē sit ꝓdita. et ad,quantum detur.j. annum. et ad quātum post annū.⁊ an vi bo.rapto. teneat furti.⁊ an si furti actū fuerit an possit agi.vi bo.raptorū.et pro re immobili occupata an det solum in ipsa re et in extimādo cuius temporis habebit rō.

2 Vi bonoꝝ raptoꝝ tenet qui hoibus vel amicis cōuocatis dānū dedit vel rapuit.⁊ q̄ dāna ,veniunt restituēda,in isto delicto.

3 Itē vi bo.rap. tenet ille cuius ope ⁊ ꝯsilio dolose factū est ⁊ q̄ hoies collegit ad hoc faciendū.

4 Itē vi bo.rap.tenet q̄ cōcitauit homines ad faciendum. b

5 Agi pōt furti ꝯdictione

a ¶Actio. adō tu q̄b⁹ rebus det actio vi bo. rap.⁊ vid ꝑ alex. in ꝯs. cij.co.iij.l j.vol. ⁊ ibi in versicu. insup hēs an ꝯ raptores ꝓ vitur batiua det actio iniuriaꝝ ⁊ qūo ⁊ qñ stet in ramēto dā nū passi.in d.col. in fi.

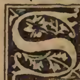
b ¶Si q̄s in tātā.ad de tn Alex. ꝑ ltel. d.l. iij.ꝯs.cij.ꝑ totū l.j.vo. ⁊ibi an habeat locum d.l. l rapiē tem rē cōem ⁊ vtrū miles excuset a pena.d.l.

furti.⁊ rei vēd.vbi vi bona rapta sunt.

6 Actio reꝝ raptoꝝ q̄b⁹ det.⁊an publice custos agrorū abducēs pecus q̄ inuenit dās dānū teneat vi bo.rap.⁊ an restituens rē quā vi rapuit penā euitet ⁊ an si dat dānū cū turba habeat locū predicta pena ⁊ an qñ in simplum ⁊ qñ in duplū sit.⁊ q̄d turba.⁊ rixa.⁊ an proprie mobilia dicantur rapi.⁊ immobilia inuadi.

7 Rapina qñ puniat crialiter.⁊ qñ. l.in. de vi pri.⁊ quādo impubes nō doli capax teneat ⁊ quando non.

8 Actio vi bo.rap.dat heredi ꝯ raptorē ⁊ ꝯtra heredē ipsius inquantū factus locupletior.⁊solū q̄rapinā fecit teneat.



I quis dolo
1 †Malo ꝑ vim rem mobilem alicuius recipiat.pro
a dita est actio^a vi.bo.rap. ciuiliter contra ipsum et datur infra annū.l quadruplū ex quo potuit de iure experiri. Post annum vero in simplum re ipsa rapta in ipso quadruplo cōputata.vt.ff.e.l.j.⁊.ij.§.l hac ⁊.l.pretor.§. hoc autē.⁊ insti.eo.§.j.in prin. ¶Tenetur etiā furti quia null⁹ est magis iprobior q̄ qui vi rapit. insti.eo.in prin.Sed si actum fuerit furti nō poterit agi vi bo.rap.nisi i eo quod excedit nec cōtra in.d. l.j.⁊. ij. ¶Sed ꝑ re imobili occupata nō dat nisi l ipsa re sec⁹ si esset res mobil'.vt.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.si fund⁹.⁊ď fur.l.si q̄s ex domo. cum si.⁊ fiet extimatio pretij tēpore rapine q̄ti tūc vz.vt.ff.eo.l.ptor.§.hec autem actio .ar.ff.ad.l .aquil.l.ait.⁊.ff.eo.
2 l.ij.§.in hac actione.¶†Itē,tenet,⁊ ille qui hominibus vel amicis cōuocatis sciliter vno vel pluribus dedit damnū vel rapuit.vt.ff.e.l.ij.in prin.⁊.§.dolū. ⁊ seq.⁊.§.doli.et omnia damna veniūt in isto delicto restituēda.vt dicta.l.ij.§. damni.dūmodo fiat rapia dolo malo. vnde si quis rē suā rapuit nō tenet. vi bo.rap.sed cadit a iure suo ⁊c.vt.ff.e.l. ij.§.hac act.ibi bis demū ⁊c.⁊.C. eo.l. eos.dic.vt ibi ⁊.C.vñ vi.l.si quis in tā-
b tā^b⁊.C.eo.l.iij.⁊ insti.eo.§.q̄r. ¶†Item
3 tenetur ⁊ ille cuius ope ⁊ cōsilio dolose

factum est. et ille qui hoies collegit ad hoc facien. vt dicta. l. ij. §. dolo aut. et §. si qs de fur. l. si vendidero §. cu raptor.
4 ¶ † Ite et ille qui concitauit homines ad facien. vt. ff. eo. l. pretor §. hoc aute.
5 et §. si quis. ¶ † No. etia quod pot agi furti vt dixi et condi. fur. et rei vendi.
6 vt. d. l. ij. §. rerum. ¶ † Item not. qd no solu datur dno reru raptaru ista actio sed etia illi cuius interest. vt. d. l. ij. §. in hac actioe. et §. se. et insti. eo. §. sane. ¶ Si publice custos agroru abduxit pec' q: inuenit damnu dare no tenet vi bo. rapto. vt. d. l. ij. §. si publicanus. ¶ Et licet qs restituat re qua quis vi rapuit. penam no euitat vt. ff. eo. l. pe. ¶ Et si datur damnu cu turba locu hz predicta pena vel dat actio. ifra annu in duplu solu et postea in simplu. Et dicitur turba. x. aut. xv. holm. rixa vero dicit duor. ff. eo. l. pretor. in pnc. ¶ Et not. qd dicunt pprie mobilia siue res mobiles rapi. immobilia inuadi. vt. C.
7 eo. l. j. et ij. ¶ † Agitur etiam criminaliter p ista tali rapina. vt si quidez facta fuit cu armis. l. iulia. de vi publica. vt. s. de vi. pu. no. si vo sine armis tuc lege iulia de vi priuata. vt. s. ad. l. iul. de vi priua. plenius vero facit insti. de publi. iudi. §. Item lex iul. de vi. cu si. ¶ Impubes tn no doli capax. no tenet nisi seru' eius vel familia fecerit. na tuc tenet. ff. eo. l. ij. §. impubere.
8 ¶ † Ite no. qd ista actio datur heredi ptra raptore. sed no ptra herede ipsius nisi inquantu factu est locupletior. vt ff. e. l. ij. §. fi. ¶ Item no solu q rapinam fecit tenet. vt. ff. de fur. l. si vendiderim. §. cu raptor. C. de accu. l. no ideo.

¶ Si quid raptu est occasioe incendij ruine vel naufragij. Rubrica.

1 ☞ Pena rapientis aliquid occasioe incendij nau. vel ruine. que sit.
2 Pena supradicta qn locum habeat in incen. et ruina et an habeat locu pter suspitionem incendij no sequuto ince dio et quo tunc tenebitur.
3 Pena occasione naufragij qn habeat locum et qn nauis dicitur expugnari.
4 Pena qua teneatur qs rapiens de domo vel villa quando expugnatur,
5 Pena pdicta an no solu rapies teneatur sed etia q recepit sciens: vel abstulit: vel amouit: vel damnum dedit.
6 Rapiens clauu anchora vel remu nauis vel qnid simile qua pena teneat.
7 Naufragiu fieri facietes. vel quoru psilio factus est vel q fuerunt impedimento quominu' nauis euaderet naufragium qua pena puniantur.
8 Naufragij tpe recipiens vel in trepidatione naufragij quo puniatur.
9 Nautarum duorum vel trium dicto statur.
10 Naui pter vim eunte in domu alterius et damnu dante quid fiet.
11 Actio de naufragio datur heredi et contra heredem.
12 Naufragiu suu cuilibet et in quolibet loco impune colligere lz et ipedies punitur et agitur ptra possessores agrorum vbi nauis rupta vel infixa est.
13 Incedens scieter vel negligeter domu vel segete alteri'. quomodo puniat. et appellatione domus quid veniat.
14 Incendium in ciuitate data opa vel casu faciens quo puniantur.
15 Piscatores de nocte cum luce decipietes nauigantes pter quod damnificantur quomodo sint puniendi.

1 Reipublice † interest: ne qd occasioe incendij vel ruine vl naufragij rapiat. ff. de ince. rui. nau. l. j. §. vnde ptor voluit puidere ne qs rapiat ex incedio ruina vl naufragio alicuius nauis et qui ptra fecerit puniat &c. vt. j. sequit. vt. j. annu ad restitutione i qdruplu ciuiliter. post annu vo in
2 simplu. vt. ff. eo. l. j. in pri. ¶ † Et no. pdicta locum hre solu si de domo rapit vbi incediu erat. sz si de adiacetib' domib' vel pdijs: raptu e de dolo malo et satis vr fem occasioe incedij: si fit durate incedio. vt. d. l. j. §. ex icedio. et ide vr si fiat occasioe ruine vt. d. l. j. §. ruine. Sz si fieret p suspitione incedij vl ruine et no sequeret postea ruina vl incediu pdicta locu no habet. ff. eo. l. j. §. si suspitio. q: false suspitioi no stat sed tenet tuc furti. vt. ff. de fur. l. iterdu. §.

enul.et.l.interesse.§.repente. et.l.j. Item si quis rapit de naufragus ge z loco quo fit naufragiu vel nauis expugnat tenet in quadruplu īfra annu.z postea i simplu.vt dictu est.z.ff. .l.j.z.ij.in pn.z.l.si qs.z.C.de fur.l.in fi.z.i auf.naugia. Et dr expugnari nauis.cu spoliat aut funes incidunt aut vella.zc. vt.ff.eo.l.expugnantes. Itē si qs rapiat de domo vel villa q̄ expugnat.tenet in quadraplu vel duplu.vt dictu est.vt.d.l.iij.§.labeo. Itē no.qd nō solu qui rapit.sz etiā qui recepit sciens vel abstulit vel amouit vel damnu dedit tenet vt.d.l.iij.§.nō tm.z.§.seq. Itē si rapuit clauuz idest gubernaculu vnu seu plures tenet olm reru noie vel alia rem pp̄ter qua nauis fuit in naufragio.vt forte anchora vel rem9.vel qd simile.vt.d.l.iij.§.senat9.facit.ff.ad silla.l.si qs in graui.§.si qs tabulas. Illi aut qui fieri fecerut naufragiu.vel quoz cōsilio factu est.vel ipedimētum dederut quomin9 auxiliu haberet ad euitandu naufragiu:tenent.l.cornelia d sic. ff.de incē.rui.nau.l.iij.§.alio senatuscōsul. Si aut tpe naufragij recipiatur vel nō in naufragio.sz i alia trepidatiōe naufragij diuersimode z extraor punit. Nā qdā relegant qdā flagellant.ff.e.l.pdus.z.l.ne qd.z nō minus ciuiliter tenet ad quadruplu vel duplu vt.s.dctu.est.z.ff.eo.l.j.i pn.C.de naufra.l.pe.li.xj. Itē no.qd statur dicto nautaru duoz vel triu.C.d nau.l.quoties.lib.xj.z ibi no. Sz quid si nauis tua pp̄ter vim venit in domo mea z dedit mihi dānum.R̄n.non teneor tibi dimittere nisi primo caueas mihi de dāno meo vel emēdes dānu. vt.e.l.ratis. Itē no.qd agit ꝯ heredes ciuiliter nedu ꝯ delinquentē z datur etiā heredi illa actio zc.vt.ff.e.l.pedius. Item not.qd licitu est cuilibet colligere in quolibet loco z impune suu naufragiu sine suas res ob cāz naufragij.vt.ff.eo.l.fi. Et si quis impedimentu pstat punit.vt.ff.eo.l.nequid.§.fi. Pōt etiā agi ꝯ possessores agrou vbi nauis est infixa vel rupta.

13 vt.d.l.ne.qd.in pn. Itē not.qd si qs posuit incendiu sciens.in domo vel segete alteri9 z cōburit si negligētia ad dānu tenet.z appellatiōe domus ols species edificij ꝯtinet.vt.ff.e.l.q edes.

14 Qui aut in ciuitate dādo operam incendiu fecerit aut ad mortez dānat aut relegat.vt.ff.eo.l.fi. Si aut casu fortuito incēdiu fiat tūc venia dign9

15 est.ff.eo.l.fortuito. Itē no.qd si piscatores de nocte cu lumine decipiāt nauigātes vt ibi veniāt credētes ibi esse portu.z pp̄ter hoc naues pereūt z dānificant ipsi sicut z alij raptores tenent.z puniunt sicut dictu ē.s.z.ff.eo.l.ne piscatores z .C.de naufra.l.j.i pn.z.l.fi.z per totu lib.xj.facit.C.de fur.l.in cu.z auf.nauigia.z qd ibi not. Et sic videt hodie per dictā auf.nauigia. qd solu puniant in publicatiōe bonoru z aliter vt principi placuerit qui rapuit res de naufragio nisi sunt nauigia que piraticā exercēt prauitatē.vl sint inimica iperio et sancte romane ecclesie.vt qz sint saracenoz vel hereticoz z similiu.nā in alijs nō hz locuz dicta pena.qz lz z licitu est rapere talia bona vt in.d.auf.nauigia que fuit Federici impera. Sz in alijs raptorib9 occasiōe incendij.vel ruine hz locum pena supradicta vt.s.notatu est. et in supradictis legibus continetur.

De incendiarijs. Rub.

1 Incēdiari9 vnde dicit.z qui incendium facit dolo vel negligentia quomodo puniatur.

2 Incēdio sequuto in domo mea vicina tue qz tu9 inimic9 posuit ignē i domo tua.an tu tenearis mihi ad emendā.

3 Incendio sequuto vt.s.duaru opinionu in tali casu que sit verior.

4 Incendens ecclesiam.vel aliu locu religiosuz quo puniatur.z ad sedē apostolicā sit mittendus pro absolutione.

5 Domus appellatione que edificia cōtineantur.



1 Incēdiarius † Dicit ab incēdio.vn si qs domos alieni9 vel segetes vel al'as res accendit ipone

do ignē dolose vel īponi faciendo: iste talis aut igne cōcremat: aut capite pu nitur. vt. ff. de incē. rui. nau. l. qui edes. & l. fi. & penul. ff. de penis. l. capitaliū. §. q ob inimicitias. & §. icēdiary. & xij. q. ij. cū3 deuotissima. xxiij. q. viij. pessi= mā. si vero negligētia tunc corporali= ter punitur forte fustigatione vel ma nus absciśiōe vt iudici videbit vel alia pena vt. d. l. q edes. bene facit. ff. de in ius vo. l. fi. ff. de penis. l. j. C. de accu. l.
2 nō ideo. & l. si fortuitu. ¶ † Sz qd. qui dam tuus inimic^9 posuit ignē in do= mo tua vel in alia re que est vicina do= mui mee propter qd dom^9 mea est cō= busta vel alia res: querit an tu tenea= ris mihi ad emēdationē3 damni mei. ¶ Rñ. & videt q sic qz & incendiū factū fuit occasione tue inimicitie. vñ tu te= neris emēdare vt. ff. de iniur. l. fi. ar. ff. de solu. l. j huius. ff. locati. l. si merces. §. culpe. & ibi no. & ē rō qz tu videris cām dāni dedisse &c. & nihil interest &c. ff. de fica. l. nihil. ff. cōi di. l. is qui cōmunes edes. C. ad. l. iul. de vi pu. l. qm. ¶ Aliy ↄtra qz cōgruū nō est vt id q preter vo luntatē meā accidit in meū redundet periculū. xxvij. q. v. de occidendis. Fa cit extra de homicidio decreto. ¶ Itez q: delictū alteri^9 tibi nocere nō dz. C. ne vxo. p ma. l. maritoꝝ culpa. C. ne fi lius p patre p totū. C. de pen. l. fanci=
3 mus. ¶ † Sed quidā approbauit pri= mā opi. per iura primo allegata. & hoc qñ ds culpa sua habuit inimicitias. vt. d. l. si merces. §. culpe. & facit p hac pte. ff. ad. l. rodiā d iactu. l. j. & ij. §. eqś= simū. ff. p socio. l. cū duob^9. §. quidem. Sed Uber. tz opi. secundā q nō tenea tur dānū emēdare. ¶ Sed prima opi.
4 vt verior vt not. in. d. §. culpe. ¶ † Sz qd de iure canonico si ds incēdit eccle siam vel locuz religiosum ipso iure est excōicatus: vt extra de sentē. excō. c. cō q̄sti. & c. tua. xj. q. iij. c. canonica. ¶ Si po aliū locū: nō est excōicatus sed ex= cōmunicādus. & dānū emēdare tene= tur. vt extra de rap. c. in literis. et. d. c. tua. & dz postea mitti ad sedē apostoli
5 cā absoluēdus. vt. d. c. tua. ¶ † Itē not.
a qd appellatione domus^a cōtinet ois spēs edificij. vt. d. l. edes. in fi. ff. de adul. l. qui do mū3. & l. nec in ea. §. ij. et insti. de iniur. §. domū.

¶ De iniurijs. Rubri.

1 ☞ Iniuria tribus mo dis irrogat. s. facto: ver bis: & literis.
2 Iniuria facto quādo di catur fieri.
3 Iniuria quocūq̄ inferat in corp^9 vel in re alteri^9 alo vulnerādi dz fieri in iuria facto & nō solū rō= ne pprie psone sz etiam aliaꝝ hic enumerataꝝ.
4 Iniuria facta vni psone qñ inferat plurib^9 & an vno agēte iniuriarū tol lat iniuria alteri facta.
5 Iniuria facta filio vel nurui qui possint agere iniuriarum.
6 Iniuria facta marito vel socero. an vxor vel nur^9 agere iniuriarū potest.
7 Iniuria facta filiofa. po terit agere per se et; per procuratorem.
8 Iniuria facta seruo pro= prio vel communi quis poterit agere.
9 Iniuria quō fiat verbis & an possit fieri absenti.
10 Conuitium vnde dicat
11 Iniuriarū tenet nō solū iniuriā faciēs sed pcu= rās fieri & alios incitās ad faciendam.
12 Iniuria quō fiat literis.
13 Iniuria dz multis modis.
14 Iniuria non fit volenti & ille agere nō potest. et quot actiones nascant pro vno delicto.
15 Iniuriarū an teneatur qui me in ius facit vo= care sine iusta causa.
16 Item an prohibens be= stias meas in loco pu= blico pascere.

a ¶ Dom^9 Add. tñ qd in statuto appel. do= mus si ve= nit campa na l icē. ita Bal. l. c. ij. d fratri de no. bñ fi. l. uesti. pro q facit text. l. l. senat^9. §. marit^9. ff. de leg. j. et Barto. l. l. cetera. §. qd senat^9. e. ti. & intel= lige etiā si cāpana sit ad vsum hois & fa= ciunt ea q̄ dicit Alex= xan. l. ↄsil. cuij. l. j. vo lumi.

17 Item an prohibens me lauare in bal neo publico: & in similibus publicis locis aliquid facere.
18 Itē an volens diuinare cōtra veritatē me fecisse furtū vel qd simile, qđ non feci & qua puniatur pena.
19 Item an teneť qui me non debitorem requiri fecit tanq̄ debitorem.
20 Itē an teneť q sibi incognitū offendit
21 Itē an teneatur aliqd iniuriosum faciens etiam si nesciat ad cuius iniuriam vel contumeliam fiat.
22 Itē an teneať inquietās fideiussores qn principalis paratus est soluere.
23 Itē an teneať faciēs ludibriū de aliq.
24 Itē faciens vel dicēs aliqd ob ifamiā
25 Item an phibēs me vendere vel alienare rem meam.
26 Itē an ipōnēs signa domui mee vľ rebus meis vt sue a ppareāt: vel aliene.
27 Itē an intrans domum meam me inuito, etiam si sit nuntius citans.
28 Item an vtens veste sordida vel capillis in opprobrium alicuius.
29 Item an iudex faciēs cōtumeliam appellanti quia appellauit.
30 Item an iudex vulnerans appellantem & qua pena teneatur.
31 Itē an si inferior fumū faciat superiori: vel superior proijciat feces vel aliquid simile inferiori.
32 Itē an iudex iniungēs mihi onus vltra debitum modum. vel precipiens iniustum vel illicitum.
33 Iniuriam facientes persone que tamē nō teneť iniuriarū hic enumeranť.
34 Iniuriarū an teneatur ille q ad immi nuendum dignitatem meam nō permisit me habere officiū vel qd simile.
35 Item an pater: vel dñs: qñ filiusfa. vel seru[9] iniuriaz facit: ita q contra istos agi possit. & an iniuria sit maleficiuz.
36 Itē an verberans aliquē pugnis. vel aliam rem. vel tormēta faciens alicui et que dicantur tormenta et veniant a ppellatione tormentorum.
37 Iniuriarū actio datur nō solū illi cui facta est. sed etiam alijs personis hic enumeratis. & licet vna remittat persona alia videtur agere posse.
38 Iniuriaꝝ ciuiliter agi pōť, & quō stabitur iuramēto iniuriati & aliarū psonarū & qd de taxatione & condēnatione.
39 Iniuriarū actio ciuiliter quando deť heredi: & in heredem & quando non.
40 Iniuria a plurib[9] illata oēs teneнť insolidū. nec vno soluēte alij liberanť
41 Iniuriarū an teneť nō solum faciens. sed curans & sollicitans illā fieri: tenētur suadēs & incitās iniuria sequuta.
42 Iniurie ciuiliter extimatio an fiat aliquando plus & minus & q respectu & qbus rōnib[9] iniuria dicatur atrox.
43 Iniuriarum agitur ciuiliter & criminaliter. l. cornelia & licet actum fuerit criminaliter nihilominus agitur ad damnum. & q̄tum duret ista actio.
44 Iniuriās an presumatur facere animo iniuriandi & quando fallit.
45 Iniuriarū actio an per pactū tollať.
46 Itē an ipso iure per pactum parentum de non accusando.
47 Item an si iniuriat[9] bibit vel comedit cum illo qui fecit iniuriam.
46 Iniuriaꝝ an teneať ciuilr q leuauit manū ad pcutiēdū aliquē lʒ ñ pcusserit
46 Iniuriarū an ignorantia excuset.
50 Iniuriam faciens cadaueri defuncti an iniuriam faciat heredi. & an heres possit agere iniuriarum.
51 Iniuriaruʒ an teneatur qui dum vellet vnū percutere alium pcussit.
52 Iniuriarum agens qd debet designare in suo libello vel accusa. & an debet ponere omnes iniurias in vno libello.
53 Iniuriarum pōt agi. l. cor. de sic. & non minus aquilia: homine occiso.
54 Tutor & procurator an pro alio agere possint iniuriarum.
55 Magistrat[9] aliquid faciēs pro suo officio & curia non tenentur iniuriarum alias sic. & minor magistrat[9] durante officio poterit iniuriarum conueniri.
56 Iniuriarū an teneť qui dum crederet offendere Petrum offendit Antoniū. & qd de offendente sibi incognitum.
57 Offendente titio filiūfa. quē patrēfa. putabat: & nuptā quā credebat viduā an marito & patri dabitur actio. et an prohibens rem meam vēdi teneatur.
58 Iniuriarū tenetur gnaliter qcūq et qūocūq ds fuerit ꝯ alium: vel ad me

famiam alterius siue facto: siue ver-
bis: siue literis animo iniuriandi.
59 Accusans ad infamandum aliquem
vel per calumniam: et animo calūnian
di quomodo punitur.
60 Iniurie oēs debent in eodem libello
describi qn̄ plures iniurie alicui infe
runtur eodem loco et tpe et agere vult.



1 Multis † modis et di-
uersis iniuria ir
rogat. Sz altero de tribus
modis fit iniuria: vcz aut fa
cto: aut verbis: aut literis.
2 ¶ † Facto dr̄ fieri iniuria qn̄ qs pulsat
et verberat: vel domꝰ eiꝰ introit aīo iniu-
riādi. et dr̄ verbare cū dolore. pulsare di-
cit sine dolore. ff. e. l. lex cor. ¶ Itē do-
mū itellige siue sit ppria siue cōducta
siue gratis cōcessa. et siue sit i ciuitate
siue i villa. siue sit ēt hospitiū in q̄ qs
hospitat. vt. d. l. lex. cor. §. domū. isti. e.
§. domū. ¶ † Et gnāliter quocūq3 iniuria
iferat i corpꝰ vel i re alteriꝰ aīo vulne-
rādi dicit facto fieri et nō solū si fiat in
tua ppria psona vel re tua. sz etiam si
fiat in psona vxoris vel spōse tue vel fi-
lij: vel nepotis tui q̄ est i tua ptāte vel
serui tui ad tuā cōtumeliā. vt istit. eo.
§. patit. ff. eo. l. apud labeonē. §. spon-
4 sum. ¶ † Et fit ēt pluribꝰ psonis iniu
ria vn̄ si fiat vxori tue q̄ est filiafami.
tutij. et ipsi filie et marito et patri fit iniu-
ria. et si vnus agit iniuriarū nō tollit p
hoc iniuria alteri facta. vt. ff. eo. l. i. §. fi.
5 ¶ † Itē si fiat filio: pr̄ vel auꝰ vt dictū
est: pōt agere idē iuris. si fiat iniuria
nurui ex filiofa. q2 socer poterit agere
iniuriaꝝ. vt. d. §. i. q2 socer loco parētis
hr̄. ff. sol. matri. l. q2 socer. et isti. eo. §. pa
6 tit. ¶ † Si aūt fiat iniuria marito vel so
cero. vxor vel nurꝰ agere nō pōt q2 de-
fendit vxorē a viro et c. equū est et nō eō
7 vt. l. ij. ff. eo. ¶ † Itē filiusf. p iniuria sibi
facta pōt agere iniur. p se et pcur. vt. ff.
8 eo. l. sed si vniꝰ. §. idē iuli. ¶ † Sz si fiat
iniuria seruo nō agit seruus sed dn̄s
cui vr̄ facta iniuria. vt isti. e. §. seruꝰ.
et si fuerit seruꝰ propriꝰ: vel cōmunis.
Nā vterq3 dn̄oꝝ poterit agere: vt isti.
9 e. §. si committit seruo. ¶ † Verbis aūt
fit iniuria vt qn̄ fit 9uitiū siue dedecꝰ
vt si dicat tu es latro. tu es falsariꝰ: tu
es assasinꝰ cucurbita vel cacuciꝰ. vt. l. i.
apud labeonē. §. gnāliter. l. fi. ff. eo. vel
qd simile dicat phti. pōt ēt fieri iniuria
absenti vt si qs ad domū tuā: vel ad
apothecā vel ad tabernā venit te ab-
sente et mala vba dixit et turpia de te:
vt dictū est ad infamiā tuā. vt. ff. eo. l.
i. §. iniuria. et. l. Itē apud labeonē. §. q̄
10 turpibꝰ. ¶ † Et dr̄ cōuitiū a vocifera-
tiōe. vel a vocū platione. vt. ff. eo. l.
apud labeonē. §. cōuitiū. et §. fe. et §. fe-
11 cisse. et §. fi. ¶ † Et nō solū q̄ facit iniuriā
sz qui pcurat fieri et icitat alios ad fa
ciēdū. tenet iniuriaꝝ. vt. d. l. apd labeo-
nē. §. si curauerit. et §. fe. et §. ait pto. et
12 §. gnāliter. ¶ † Literis ēt fit iniuria. vt
qn̄ facit qs librū vel carmē vel histo-
riā: vel lrās: vel scriptā porrigit nō ve
rā. vel cōponit. vel scribit. vel dictat.
vel qd fiēr facit dolo malo. siue suo no
mine qs faciat siue alieno. vt isti. eo. §.
iniuria. et. ff. eo. l. lex cor. §. si qs librū. fa-
cit ad hoc qd no. i ti. d famosis libellis
et dic vt ibi not. ¶ Si aūt verū esset q
diceret si tenet iniuriaꝝ: q2 expedit pe-
cata nocētū et c. vt. ff. eo. l. eū q̄ nocentē.
13 ¶ † Itē not. qd iniuria dr̄ multis mo-
dis. nā dr̄ cōtumelia dicta et cōtēnēdo
¶ Itē dr̄ iniuria. i. dānū datū iniuria. vt
est in. l. aquil. dicit etiā iniuria idest
iniustitia. vnde si iudex cōtra aliquē
iniuste pnūcat dicit iniuriā facere et nō
14 tenet iniuriaꝝ. ¶ † Itē no. qd non fit
iniuria volēti. et ille talis nō pōt agere
iniuriaꝝ. nō tn̄ p hoc nō tollit iniuria
facta pr̄i vel marito: vel simili vel cōi
vr̄ loco: vel fisco. ff. e. l. i. §. vsq3 adeo. et. l.
pr̄. §. si qs seruū. ff. de sica. l. lege. §. fi. ff.
de publi. l. licitatio. §. qd illicite. cū3 si.
¶ Nā p dlicto due nascunt actiones.
vna q̄ datur iniuriato. et alia que dat
fisco. et vna nō tollitur per aliam. vt. d.
§. q illicite. siue reipublice vel cōi illiꝰ
loci vbi qs degit. ff. de vi pub. l. qui ce
15 tu. §. vacantē. cum siml. ¶ † Item tene
tur iniuriarū q̄ me fecit vocari in ius
siue ad iudiciū sine cā iusta. ff. eo. l. in
16 iuriarū. §. si qs. ¶ † Itē si quis prohi-
bet me pascere cum bestijs meis in lo
co publico. tenet secus si in suo priua

to.vt.ff.e.l.si iniuriarū.§.si qs me.z.§.
17 si.¶†Itē si prohibet me in balneo pu
blico lauare.z in similib⁹ publicis lo
cis aliqd facere.vt in.d.§.z sequenti.
18 ¶†Itē tenet qui vult diuinare ꝯ veri
tatem me fecisse furtum vel qd simile
quod non feci qd pl⁹ est capitali pena
punit.ff.e.l.Itē apud labeonem.§.si
qs astrolog⁹.et.C.de mathe.l.nemo.
19 ¶†Itē q fecit me requiri tanꝗ debito=
rē suū:z nō sum debitor tenetur.vt.d.
l.Itē apud labeonē.§.si qs nō debito=
20 rē.¶†Itē si qs offendit aliquē quē nō
cognoscit nō min⁹ teneť.vt.ff.eo.l.eū
21 q.§.iniuriarū.¶†Item si faciat aliquid
iniuriosum etiam si nesciat ad cuius
iniuriā vel cōtumeliā fiat puniť saltē
a cōi cui videť facta iniuria.ff.eo.l.qd
senat⁹.z est rō q: reipublice iterest ne
maleficia sint impunita.ff.ad.l.aqꝉ.
22 ita vulnerat⁹.¶†Itē si qs inquietat
fideiussores dū parat⁹ sum soluere de
bitū teneť iniuriaꝝ.ff.eo.l.si creditor.
23 ¶†Itē si quis facit ludibriū de aliq
vel duxit ad ludendū:vel ad locū vbi
ludibria sunt:teneť.vt.ff.eo.l.si qs ser
24 uū.¶†Itē si facit vel dicit aliqd ob
infamiā teneť iniuriarum.vt.ff.eo.l.
Itē apud labeonē.§.gn̄aliter.z.§.seq.
25 z.l.cōstitutionibus.¶†Itē si qs ꝓhi=
bet me vēdere vel alienare rē meā te=
neť iniuriarū.vt.ff.eo.l.si qs seruum.
26 ¶†Itē si qs īponit signa sua domui
mee vel reb⁹ meis ad hoc vt sue appa
reant vel aliena teneť iniuriarum.vt
ff.e.l.si iniurie.z.C.nemini lice.signa
27 impo.re.ali.l.j.z.ij.¶†Itē si quis in=
trauit domū meā me ꝓhibēte vel nū=
tius intrauit me inuito:z me citauerit
tenetur.vt.ff.eo.l.qui in domū.et est
ratio:q: dom⁹ est tutissimū refugium
28 vt.ff.de in ius voc.l.plerisq.¶†Itē si
qs vtitur veste sordida vel capillis in
opprobriū alicuius teneť.ff.e.l.vestē.
26 ¶†Itē si appello a iudicis sentētia:z
propter hoc faciat mihi iniuriā ipse
teneť:vt.ff.eo.l.iudici facit.ff.de ap=
30 pella.l.illud.¶†Itē si iudex vulnera
uit appellantē teneť.l.iulia.de vi pu=
blica.l.lex iulia.de vi.z no.s.ad.l.iul.
31 de vi publica.¶†Itē si quis inferior
habitator fumū facit supiori:vel si su=
perior proiciat feces vel aliud simile
turpe sup inferiorē tenet iniuriarū.vt
32 ff.eo.l.si inferior.¶†Itē si iudex iniū
git mihi onus vltra debitū modū vel
preceptū illicitū:vel iniustum facit te
neť.vt.ff.eo.l.iniuriarum.§.labeo.z.§.
33 seq.¶†Itē no.qd quedā sunt persone
que faciūt iniuriā z nō tenētur:vt pu
pill⁹ non doli capax.Itē furiosus vt
ff.eo.l.illud.ff.de sic.l.infans.Itē de=
mentissimus non teneť.q: excusatur.
vt.ff.de pe.l.aut facta.§.euētus.¶Itē
ebrietas excusat:vt.l.respiciēd.§.casu.
ff.de pe.¶Itē z in similib⁹ casib⁹ con
tingit.vt no.s.de homi.in fi.¶Itē q
facit per iocum nō tenetur:nisi iocus
esset valde noxius.ff.ad.l.aquil.l.nā
ludus.ff.eo.l.illud.extra de presum.c.
j.¶Itē nō tenetur qui facit causa cor=
rectionis:nisi excederit modū in corri
gēdo.ff.eo.l.apud labeonē.§.adijcit.
ff.ad.l.aquil.l.preceptoris.C.de emē=
da.propin.l.j.z maxime persona cōiū
cta sanguini.ff.eo.de iniurijs.l.vestē.
¶Itē executor qui facit aliqd iniurio
sum ob honorē reipublice.ff.eo.l.quā
reipublice.¶Itē non tenetur qui exe
quiť ius z iustitiam ſm ius:q: iuris
executio zc.vt.ff.eo.l.iniuriarū.§.ij.et
seq.¶Itē lʒ pupill⁹ vel furiosus:vel
similis nō possint facere iniuriā nec
teneanť:tñ possunt pati z ille qui fa=
34 cit puniť.vt.d.l.illud.¶†Itē etiā te=
neť ille q nō pmisit me habere officiū:
vel assequi:si facit ad minuen.dignita=
tē meam idem z in similib⁹.vt.ff.eo.l.
iniuriarum.§.si quis de honoribus.
35 ¶†Itē si filiusfami.facit iniuriam po
test agi cōtra patrē ciuiliter:vel si ser=
uus contra dn̄m.vt.ff.eo.l.sed si vni⁹.
§.cū seru⁹.z.§.si iussum.z.§.ait pretor
z.l.si filij nomine.cum simili.¶Nota
etiā qd iniuria est maleficium.vt.d.§.
36 cū seruus.¶Itē tenetur qui aliquē
verberat vel pugnis:vel aliam rē.vel
tormēta facit alicui z dicunť tormen
ta que fiunt per dolorē corporis:z ap=
pellatione tormentorū cōtinetur oīs
mala mānsio:vť si denegat alimēta:vel
qd simile facit.leuis autē territio vel

iniuria nō dicit̃ tormētū.vt.ff.eo.l.itē apud labeonem.§.verberasse.&.§.qō̄nem.&.§.se. ¶Fallit in iudice q̄ infert tormenta p̄cedentib⁹ indicijs & scd̄m iura q̄ nō tenet̃ iniuriarū.vt.C.de qō̄.l.milites.q: iuris executio nō h̄z iniuriam.ff.eo.l.iniuriarum.§.his.et.§.se.
37 ¶†Et no.qd̄ nō solū datur actio iniuriarū illi cui facta est iniuria.sed etiā alijs p̄ eo.vt patri p̄ filio:dn̄o p̄ seruo: marito p̄o vxore:sponso pro spōsa:ab bati pro monacho:& similib⁹.vt insti tuta codē.§.patit̃.ff.eo.l.j.§.itē aut.et §.seq.&.§.labeo.&.§.se. &.l.itē.§.sponsum.Et lz vn⁹ remittat iniuriā nihilominus alter vr̃ agere posse. vt.d.l.j.& fi.&.l.si vni⁹.§.fi.&.l.suo.§.filio.&.l. paf.
38 ¶†Et pōt p̄ iniuria ciuiliter agi:& sta a bit iuramento^a iniuriati si iurauerit poti⁹ de suo velle amisisse tm̄ quā pati talē iniuriā tp̄e iniurie irrogate:q: ad tempus debet fieri extimatio. Idē in patre & dn̄o & simi.est dicendū si iurauerit certā p̄emissa p̄ius a iudice taxatione quātitatē.arg.C.de indi.l. apertissimi.et aut.pascuis.ct.l.videamus.§.pe. ¶Et postea quā iuratū fuerit nō licebit iudici in minori quātitate ɔdēnare.vt i aut.de iudi.§.oportet
39 coll.vj.& extra.eo.c.olim. ¶†Itē not. qd̄ illa actio ciuiliter nō datur heredi nec in heredē.vt.ff.eo.l. iniuriarū.in p̄nci.nisi lit.cōtesta.vt ibi no.&.ff.eo.l.
40 iniuriarū in bonis. ¶†Itē not.ꝙ si plures simul faciūt iniuriā oēs simul tenent̃ insolidū.q: tot sunt iniurie qd̄ sunt faciētes.vt.ff.e.l.si p̄les.nec vno soluēte alij liberant̃ cū sit pena.ff.ad l.aq̄l.Itē mella.§.si plures.vbi de hoc no.ff.de furt.l.vulgaris.§.si duo.ff.ad l.aquil.ita vulneratus in fi.cū simili.
41 ¶†Itē no.qd̄ nō solū q̄ facit iniuriā sed q̄ curauit & solicitauit fieri tenet & hoc verū est si iniuria sequat̃ & habeat effectū al's sec⁹.vt.ff.eo.l.Itē apud labeonē.§.si curauerit.vbi de hoc idem dico de illo qui suadet & incitat vt fiat iniuria.vt.ff.eo.l.non solum.&.l.item.
42 §.fecisse.&.§.aduxisse. ¶†Itē not.qd̄ fit ciuiliter extimatio iniurie pl⁹ & minus aliquando rōne persone.vt.ff.eo.

l.actione.& dicit̃ magis atrox.vtputa si fiat magistratui vel iudici:vel ep̄o:vel simili:vel si fiat parēti per filiū:vel patrono per liberū quam si fieret per extraneū:et magis quā si fieret alicui vili p̄sone. ¶Et fit etiam atrox ratione loci.vt si fiat in ludis in multorū cōspectu poti⁹ quam si fieret in loco occulto:vel si fiat in cōspectu p̄torū vel in palatio vł alio simili loco p̄ublico. ¶Fit etiā re ipsa i.facto ipso atrocior.vt si quis percutiat in ore. vel in facie:vel in oculo magis quā si in spatulis vel alia parte corporis.Et non solum dicit̃ atrox si fiat corpori.sed etiā si fiat vestib⁹ q̄ dilacerant̃ vł simili.vt.ff.eo.l. p̄tor.§.fi.&.l.seq. et isti.eo.§.atrox cū simil.
43 ¶†Item no.quod pro iniuria agitur ciuiliter ⁊criminaliter.l.cornel.vt.ff.eo.l.ex cornelia.ct.l.fin. ¶Et q̄uis fuerit actū criminaliter p̄ iniuria nihilominus agitur ad damnū.l.aquil.ff.eo.l. Itē apud labeonē.§.si quis seruo.& insti.eo.§. in summa.licet al's tollatur ciuilis per criminalem. cum vtraq̄ detur ad vindictam.vt.ff. eodem.l.senatus.et.l. p̄tor.§.j.et durat per annum continuum ista actio et non vltra. licet Martinum dixerit contra. C. eodem. l. si non
44 conuitij. ¶†Sed nunquid p̄sumitur: quis semper facere animo in

a ¶Iuro. Adde tu & vid̄ d̄ b̄ late; per.'do. meū consi.l ɔ.cxlvj.co. fi.ꝟ. circa. iiij.& vlt.& l.d. ɔſ.col. iiij.ver.circa tertiam qūo p̄bat̃ licere iniurie:et q̄ p̄a iferat̃ p̄ iiuria il lata i fi.p̄ Alex.i ɔsi. xxv.i.fi.in ij.volumi.

b ¶Atrox: q̄ dicat̃ esse atrox iniuria per Alex.i ɔsi: xcix.col.j. ꝟ.capio p̄ mū i.j.vo. & i ɔ.ccvj. co.j.in fi.& ibi q̄ dicat̃ grauis & q̄ grauissima & adde ꝙ iniuria dr̄ magis atrox que fit per maledictum i spē quam p̄ maledictū in gn̄e ita consi.in consil. suo cxviij.l.j. vo.in p̄n.

iniuriandi si facit iniuriã. Rñ. sic. q: esse malũ pra ne presumit actũ vt. d. l. a si nõ ɔuitij. Sʒ tñ fallit in psonis ɔiunctis q̃ nõ psumunt facere alo iniuriãdi ꝛc. ff. e. l. vestẽ. §. j. ꝛ facit. C. de emẽ. ppl. l. j. ꝛ i marito et vxore. q̃ sunt socij ꝛ diuine ꝛ humane dom⁹ ꝛ vna caro. C. de crie expil. hered. l. aduersus. extra de ɔin.

a ℂUel libello. vid de hoc p Alerã. in cõsil. ccxv. in. ij. vol.

45 lepro. c. j. cũ si. ℂ† Itẽ not. q tollit actio illa p pactũ. vt. ff. de pac. l. si ti bi. x. milia. §. q̃dã actio.

46 ℂ† Itẽ tollit p ipo iure si fiat p paretes de nõ accusãdo. vt. d. l. si tibi. ex de accusa. c. memini-

47 mus. cũ si. ℂ† Itẽ tollitur ista actio vt si iniuriat⁹ bibit vel comedit cũ illo q̃ fecit iniuriam.

48 vt insti. eo. §. fi. ℂ† Itẽ si q̃s leuauit manuʒ ad pcutiendũ aliquẽ lʒ nõ pcusserit tenet ciuilr in iuriaꝝ. vt. ff. e. l. iij. apd.

49 §. j. ℂ† Itẽ excusat ab iniuria rõne ignorãtie vñ si q̃s attẽptauerit pudicitiã vginis vel alterius honeste mulieris i habitu meretricali incedẽtis. nõ tenet fm Joã. vt. ff. eo. l. item apud labeonẽ. §. si q̃s vginẽ. ꝛ. l. illud. §. fi. al's sec⁹. vt. ff. e. l. j. §. iniuriã. in fi. et. l. sed ꝛ est q̃ö. §. fi. et. l. seq.

b ℂEt generaliter. an aũt ille q̃ ɔ aliquẽ excipiẽdo pponit ali q̃d crimen cũ ptestatiõe q nõ aio iniuriãdi sozi. precepto: ine us q sic in ɔsi. cxviij. col. ij. ver. circa sam ꝛ in consi. cxlvj. colũ. v. v. sed qñ ꝛ pe. d an. l ɔ. cccxxv. incip. i xpi noie super pzimo dubio.

50 ℂ† Itẽ si q̃s facit iniuriaʒ cadaueri defuncti facit etiã heredib⁹ iniuriã vt. d. l. j. §. ꝛ si forte. ꝛ §. se. ꝛ agit heres iniuriarũ si vult vt ptʒ in. d.

51 l. ℂ† Itẽ no. q si dũ velleẽ vnũ pcutere et alium percussi iniuriarum te-

52 neoz. vt. ff. eod. l. iiij. ℂ† Itẽʒ no. q ille q̃ agit iniuriarum dʒ in sua accusa vel libello[a] designare certã q̃titatẽ iniurie. vt in qua pte corporis. et in q̃ loco. nec lʒ ei ignorare vt. ff. e. l. ptor. in pn. ꝛ. §. ptor. ꝛ. §. q aũt. ꝛ debet oẽs iniurias ponere i vno libello. vt. d. l. §. fi. ꝛ hoc pbare debet. ff. vi bo. rap. l. ptor.

53 ij. §. docere. ℂ† Itẽ si hõ est occisus p iniuria põt agi. l. cor. d sica. ff. de sica. l. j. ꝛ. §. q̃ holem. ꝛ nõ minus põt agi aq̃lia ad dãnũ. vt. ff. eo. l. ptor. §. j. ꝛ. §. seq.

54 ℂ† Itẽ no. q̃d tutor ꝛ pcur. p alio põt agere. vt. ff. e. l. iniuriarũ. §. agere. ꝛ. l.

55 si vnius. §. idẽ iul. ꝛ. C. e. l. fi. ℂ† Item not. q si magistrat⁹ aliq̃d facit p suo officio ꝛ curia nõ tenet iniuriarũ q: iuris executio ꝛc. vt. ff. eo. l. iniuriarũ. §. j. ꝛ seq. al's sic. vt. ff. eo. l. magistratib⁹ ꝛ si est de minoribus põt cõueniri etiaʒ durante officio. al's secus. vt. d. l. et de hoc not. s. de psonis q̃ no pos. accus. in

56 fi. ti. ℂ† Itẽ no. q si quis credit iniuriã facere Jo. ꝛ facit petro. tenet. ideʒ si facit alicui quẽ nõ cognoscit. vt. ff. e.

57 l. eũ. §. iniuria. ℂ† Itẽ no. q si quis facit iuriã filiofa. quẽ patrẽfa. eẽ putabat. non datur pri actio. ℂ Idẽ si facit iniuriã nupte credẽs ipsaʒ esse viduã nõ dat marito ꝛc. vt. ff. e. l. cuʒ qui. §. fi. sed ipsis bñ datur. ℂ Itẽ q̃ phibet reʒ

58 meã vẽdi. tenet. vt. ff. e. l. si q̃s. ℂ† Et

b) gñalr[b] dico q q̃cũq ꝛ q̃ocunq aliquis facit ɔ aliũ vel ad infamiã alterius siue facto: siue vbis: siue lrĩs, aio iniuriãdi q̃d tenet iniuriaꝝ q: iniuria est oẽ q̃d non iure fit. vt institu. eod. in pn. ꝛ. ff. eo. l. j. in pn. §. iniuria. ꝛ. l. item apud labeonẽ. §. generaliter. ꝛ. C. eod.

59 l. si vero ℂ† Et not. q si q̃s facit accusari ad infamandũ aliquẽ vel p calũniã facit ꝛ aio calũniãdi punit. extraordinarie pena relegatiõis vel exilij. vt ea. l. q̃ iniuriaꝝ. vel punit. vt not. j.

60 de famosis libellis. ℂ† Et no. q si plures iurie alicui iferũt eodẽ loco ꝛ tpe ꝛ vult agere q oẽs debẽt in illo libello ꝛ ñ diuersis iferri. vt. ff. e. l. ptor edixit. §. si mihi distinguẽduʒ q̃litatẽ iniurie. vt. d. l. ptor. i pn. ꝛ. §. pterea. ꝛ. §. q aũt. ꝛ insti. eo. §. atrox. ꝛ. §. in summa. cũ si.

ℂDe dãno

De damno dato: Rubrica.

1 Damnũ vñ dr. et an oporteat q culpa det si dãno agi ds: et nec infans: nec furiosus tenetur de damno dano.
2 Impubes nõ tenetur de damno dato nisi sit doli capax.
3 Damnum dãs ad sui defensam quando teneatur et quando non.
4 Damnum aliqñ datur a quadrupede quandoq a persona.
5 Dãno dato ab animali mãsueto de sui natura qd dicẽdũ sit in diuersis casib et quid qñ vnũ alal agreditur aliud.
6 Dãna dato qñ nõ apparet qd animal prius aliud agressum sit quid iuris.
7 Dãno dato per hoc q animal tuũ concreauit meũ et sic damnuz dedit alteri quid erit: et quid si aliquis facit insultum contra me cuz gladio volendo pcutere et ipsum pcussi.
8 Dãno dato p alal tenet q erat dñs tpe dãni dati. et quid si moritur animal añ litem contestatam.
9 Actio damni dati competit heredi et cõtra heredem.
10 Actio de paupere vel in factũ dat cuilibet cuius interest.
11 Actio de dãno dato: an cõpetat mihi si aliquod alal tuũ comedat granũ meũ vel quid simile et que actio cõpetat.
12 Galina vel ansere tuis damnũ dãte q actio habet locum.
13 Equo vel alio alali damnũ dante in psonam alicuius quid iuris.
14 Cane viso vel lupo aut similia alicui dante damnum quid iuris.
15 Lupo vel alio alali alicui dãte dãnũ quo tenebit ille qui tenet ipsum alal.
16 Lupo viso vel alia fera bestia aufugiẽte a dño: an teneat dñs si quis interficiatur. et que actio dabitur.
17 Damno dato corpe animalis sine rem quam tangit quod est idem quid erit.
18 Possessor alalis tenet. et si nõ possideat quo interrogabit et quid erit si plures sint dñi an insolidum teneantur.
19 Damna omnia veniũt in extimatiõe et restitutiõe. et dãni extimatio venit dãno dato in rebus.
20 Damno dato persone per seruum siue ille sit vni siue pluriũ siue detur dãnum in re propria siue cõmuni qd iuris et contra quem actio datur.
21 Damno dato in personã liberam qd iuris erit.
22 Damno dato in personam liberã que actio dabitur.
23 Dãno dato i psonã serui qd iuris erit.
24 Vulnerantib plurib vnũ et per hoc in lecto iaceat quid iuris.
25 Cisternã vel foueã faciẽs i loco publico si homo vel aliud animal in illa incidat quid iuris.
26 Dãno dato p tuuz animal depascens herbã vel bladũ meũ ad qd agere possum. et quo mihi satisfiet.
27 Dãno dato per animal inuentum. qñ possim illud retinere et qñ expellere. et an liceat animal offendere.
28 Igne posito p me in stipula mea. si dederit alteri damnũ quando teneor de dãno dato et qñ non.
29 Domo incensa ab aliquo. si ego pptet hoc sustinui dãnũ: quid iuris.
30 Dãno dato lz nõ animo nocẽdi an teneatur ad emendã damnũ dans.
31 Impulso me et cadente sup aliquo vel super rebus sic q damnũ dem: qui tenebitur ad emendam.
32 Onerãs se plus q ferre possit. et ob hoc dãnum dans an puniatur.
33 Medic imperite medicãs vel incidẽs aut curã derelinquens et per hoc infirmus sit lesus an teneatur ad dãnum.
34 Vecturales et muliones dãtes dãnuz et notarij omittẽtes scribere acta cause instrumẽta vel imbreuiaturas. an teneantur ad damnum.
35 Vestem meam lacerãs scindẽs vel deturpans ad quid tenetur.
36 Incendiũ faciẽs si ignis mihi dãnum det dormiẽdo an excusabitur.
37 Furnum habẽs apud domum meam dantẽ mihi dãnũ an teneatur et si volo agere dãni infecti ante damnũ datuz an mihi teneatur cauere.
38 Apes meas includẽs vel aues vel excutiens an teneat ad damnũ. l. aquil.
39 Lolium vel auenã vel quid simile in bladum meum inmittẽs vel vinũ aut acetum meum corrũpens. an teneatur ad damnum.

40 Nūmos cadere faciens mihi de manu vel faciēs equinā meā abortum facere aut nauē pforans ita ꝙ lesus sum an teneatur ad damnum.

41 Uuas meas nōdū maturas colligēs vel segetes aut bladū vł similia vel silvā meā nō maturā. vel salicetū vel olivaʒ incisit. an teneaṫ de dāno dato. et qd si dcā essent matura ꝛ si alibi asportauit an teneatur furti.

42 Cōductor alicuius operis sua imperitia me dānificāś an teneatur ꝛ quid si vitio rei hoc fiat.

43 Ostia vel fenestras domus rumpens sua imperitia an teneatur.

44 Uinū meū effundēs an teneatur.

45 Currēs sup equo ꝛ damnū dans: ꝛ nō pclamans caue caue an teneatur.

46 Magistratus damnū dans an teneatur ꝛ credatur.

47 Uinum meum bibens ꝛ bladū meū vel fructus comedens an teneatur.

48 Fumo dans damnuʒ in reb⁹ meis an teneatur. ꝛ an iniuriarum teneatur.

49 Putator si arboris ramū pciat non clamās an puniaṫ si aliquē percutiat.

50 Tector dom⁹ si aliquid proiciat ꝛ aliquem percutiat an puniatur.

51 Plaustrū tuū ꝯ meū veniens si boues meos vel aliqd aliud leserit an tenearis mihi ad damnum meum.

52 Mulio mulus. vel bubulc⁹ plaustrum deserēs ppter timorē: si ppter hoc dānum sentio. an teneantur.

53 Ludēdo ꝛ currēdo si vnus alteri data opa dānū dederit an teneaṫ ad dānū.

54 Equam vel vacā meā in orto coegens ꝛ percutiēs ita vt abortū patiaṫ an tenebitur mihi ad damnum.

55 Damni dati teneṫ quis nisi causa periculi vitandi illud fecerit.

56 Uxor dans damnū in bonis mariti an teneatur.

57 Equo meo tibi cōmodato. si ali⁹ equ⁹ super quo sessor erat: percutiat equum meū. ꝛ leserit. cōtra quē agam.

58 Dāni generaliter qn qs teneṫ in quolibet casu quo quis mihi dat dānū in rebus meis vel fructibus.

59 Damno dato per imperitiā vel negligentiā. per se vel aliū mādantē vel auxilium dantē. an vterqꝫ teneṫ. ꝛ qn.

60 Actio dāni dati an deṫ in ꝯfitētē ꝛ simplū ꝛ negantē in duplū. ꝛ quid duplexur in hac actiōe. ꝛ quid veniāt in isto simplo. ꝛ quomodo fiet extimatio.

61 Ciuiliter ꝛ criminaliter simul ꝛ semel agi non potest.

62 Damnum dare an sit maleficium.

63 Proyciēs feces vel quid aliud ante domū meam. pp̄ter qđ fui cōdemnatus an mihi tenebitur.

64 Animalia mea si pascunt fruct⁹ tuos vel glandes tuas quid iuris.

65 Ouib⁹ vel porcis suo motu intrātib⁹ bladū meū si damnū dederit quid iuris ꝛ qđ veniat appellatione glādis.

66 Extimatio dāni dati ad qđ tēpus debet referri.

67 Pecudib⁹ immissis p dñm in pdium meū ꝛ mihi dāno dato: an libereṫ dominus dando ipsum pro noxa.

68 Colono vel laboratore tuo mihi damnum dante. quis tenebitur.

69 Bestia tua deperdita dāte mihi damnum: an agā contra te ad damnum datum te ignorante.

70 Infans furiosus pupillus nō doli capax. demētissim⁹ necessitate famis aut casu dānū dās nō teneṫ de dāno dato.

71 Damnū dās ei cui licitū sit dare iure cōmuni. vel municipali: non tenetur: de damno dato.

72 Equam tuam si misisti in silvam meā. vel illā lcidisti siue matura sit siue immatura quid iuris erit.

73 Incendens domum quō teneatur.

74 Equam faciēs deriuare in locū meuʒ an teneatur.

75 Dānū dātib⁹ pluribus. an vno satisfaciente alij liberanṫ ꝛ quid erit si nō vt pena sed vt interesse petatur.

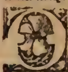
76 Soluēs vt. s. an poterit agere contra alios actione nego. gest.

77 Bone fi. possessor: an agat ad dānum datū in re possessa. ꝛ quid de creditore ꝛ cōmodatarius quomodo agat.

78 Bestiā tuā si ego inuenio in venea vł in cāpo meo dātē mihi dānū quid potero facere circa dictā bestiam.

79 Pastores tui si cum bestijs tuis dederunt mihi damnum in fructib⁹ meis

vel in cāpo meo: vel i alio loco: te igno rante. an tu tenearis emendare damnum mihi datum.



Damnū † dicitur ad diminationē patrimonij: vel a demo demis: vt. ff. de dam. infect. l. iij. ¶ Nam ad hoc vt agat ad dānū opꝫ ꝙ culpa detur: alioquin nō posset agi. vñ nec infans nec furiosus tenetur: qꝛ nō habet animi discretionē. ꝛ sic dānū culpa inferre nō posset: vnde impunitum est. vt. ff. ad. l. corñ. de sica. l. qđ in-
2 fans. ¶ † Itē impubes non tenet nisi sit doli capax. vt. ff. de fur. l. impuberē.
3 C. de peñ. l. impunitas. ¶ † Item non tenet qui ad sui defensam facit. ff. ad l. aquil. l. scientiam. §. qui cum aliter. dummodo faciat incontinēti: vt. ff. ad
4 l. aquil. l. si ex plagijs. §. j. ¶ † Et no. qđ dānū qñqꝫ datur ab animali quadrupede. aliquādo a persona, de quibꝰ videamus. ¶ † Datur autē ab animali
5 mālueto de sui natura. vt est equꝰ bos canis ꝛ si. vñ si bos vel animal alterius persone cornutum vel cū cornibus nocet ꝛ dat tibi dānum suo motu ꝛ commota feritate cōtra naturā sui gñeris vel equꝰ cū pede calcitrat vel mordet vel canis potest ad dānum tantū agere vt dānum tibi emēdetur. vel detur aial pro noxa. vt. ff. si qua pa. feci. di. l. j. in princip. §. j. ꝛ. l. fi. ¶ Si autem culpa hominis nō suo motu nec sui natura dederit dānū: vt qꝛ animal est plꝰ iusto oneratum vel ꝓpter loci angustiam dederit dānum nō poteris agere actio. in factū de pauperie sed iniuriarum cōtra illum cuiꝰ culpa tibi dānum datū est. vt eod. §. in fin. ¶ Si autem canis ducebatur ab aliquo ꝛ ipse non potuit canē retinere ꝛ aufugit ab eo. qꝛ est ipse in culpa tenetur non dominꝰ canis. vt. ff. si qua. pau. feci. dica. l. j. §. sed si canis. Si autē instigat alterius dat canis damnum ille qui instigauit canē tenetur non dominus. vt ff. si quad pau. fe. dica. l. j. §. si instigatu. ¶ Itē si equus calcaribꝰ vel baculo percutit et recalcitrat vel bos cornupetit ꝛ dat dānum ille qui percussit tenetur si autem palpitauit tantū tunc dñs animalis tenet. ff. eo. l. j. §. ꝛ generaliter. ꝛ. §. seq. ¶ Si autem equꝰ tuus vel bos. aial meum percutit. ꝛ per hoc aial meum dat alicui damnum. tu teneris nō ego. ff. eo. l. j. §. ꝛ si alia. ¶ Itē si tuum aial aggreditur meum ꝛ propter hoc tuū animal leditur. ꝛ vulneratur vel occidit. non tibi teneor. quia tuū fuit in culpa aggrediendo meū. vt. ff. e. l. j. §. si cuꝫ arietē. et. ff. ad. l. aqu. l. si ex plagis. §. tabernarius. ꝛ est duplex ratio. prima qꝛ est in culpa tuum aggrediēdo meum ꝛ dānum qđ quis sua culpa ꝛc. ff. de reg. iur. l. damnum. ¶ Alia rō qꝛ meū videt facere ad sui defensionem. qđ lꝫ. vt. l. scientiam. §. ꝗ
6 cū aliter. ¶ † Sed qđ si non appareat qđ animal sit prius aliud aggressum. ¶ Respō. neutrū alteri tenet qꝛ paria delicta mutua cōpēsatione tollunt. ff.
7 so. ma. l. viro. §. cū sacramēta. ¶ † Sed qđ si tuū animal cōcitauit meū. ꝛ per hoc dedit dānū alteri. ¶ Respon. agit contra te qꝛ tuū videt dedisse dānū qꝛ dedit cām: ꝛ ꝗ cām dāni dat ꝛc. ff. ad. l. aql. l. ꝗ occidit. §. in hac. ꝛ. l. seruus seruū. §. si instigatu de seruo corru. l. neratius. §. j. de sica. nihil. ꝛ est optimū argumētū. qđ si aliqs fecit insultū ꝯtra me cū gladio volēdo ꝑcutere me. ꝛ ipꝫ ꝑcutio qđ nō debeā cōdēnari qꝛ ipse est in culpa ꝛ qñ videor facere ad mei defensionē: vt dictū est facit. ff. de sica. l.
8 eū qui. ꝛ. l. is ꝗ. cū si. ¶ † Et no. qđ dñs alalis ꝗ tūc hꝫ aial qñ dat dānū ille tenetur ꝛ nō aliꝰ cuiꝰ fuerit ꝛ si animal morit añ lit. cōte. nō pōt agi. vt. ff. eo. l. j. §. et cū secꝰ si postea. vt. d. l. j. §. si post
9 litem. ¶ † Item cōpetit hec actio here
10 di ꝛ ꝯ heredē. vt. d. l. j. §. fi. ¶ † Et not. ꝙ actio de pauperie vel i factū dat cui
11 liber cuiꝰ interest. vt. ff. eodem. l. actio. ¶ Sed qđ si animal tuū comedit herbā meā vel granū. vel canis vel mussipula carnes meas vel porcꝰ farinā sine inuasiōe sed suo motu ꝛ sic facit nō ꝯtra naturā sui gñeris sꝫ ꝑm naturā. ¶ Respō. quod nō hꝫ locū ꝙ. Ꝫ. dictum est sꝫ poterit agi actiōe in factū gene

tali ad dānū datū.ff. de p̄scri. verbis. l.seruum.§.pe.ꝛ fi.ꝛ.C.ad.l. aquil.l.fi.
12 ¶†Sʒ qd̄ galina tua vel anser dat dā nū.R̄n̄.hʒ locū vtilis actio de paupe rie nō directa. qꝛ illa hʒ locū ī quadru
13 pede ad dānū.vt.ff.eo.l.pe.n.¶†Sed quid aīal tuū dat dānū in personā ali cuius.vt qꝛ equ⁹ recalcitrat.ꝛ frangit crux ei⁹ vel brachiū.¶R̄ndeo si cōmo ta feritate ꝛ cōtra naturā sui gn̄eris fa cit tu teneris vt dictū est vł dare ꝑ no xa vel emēdare.vt.ff.e.l.fi.Si aūt insti gatu alteri⁹ ille teneť. vt.s̄.dixi. ꝛ ve nit in extimatiōe dāni extimatio expē sarū factarū in medicatura ꝛ curatiōe vulneris. et operarū qb⁹ caruit si erat hō alicui⁹artificij.vt.ff.e.l.ex hac.ꝛ de
14 his q̄ ad eccl.cōfu.l.fi.¶†Itē si canis vel vrsus alicui⁹ vel lupus vel simia dant dānū habēt locū p̄dicta.vt.l.hec actio.§.j.insti.e.§.hoc aūt.ꝛ.§. hec sūt.
15 ¶†Itē si qs hʒ ꝛ tenet lupū vel aliud aīal: ꝛ dat dānū ip̄e tenebiť quāti iu dici videbiť: qꝛ null⁹ debet tenere. vt dānū inferre possit alicui.vt insti.e.§. pe.ff.de edi.edic.l.hū.ꝛ.l.gn̄aliter.ꝛ.l.
16 seq.¶†Si aūt aufugit lupus vel vr sus: vel alia fera bestia a dn̄o: tūc dn̄s nō teneť: qꝛ desinit esse dn̄s: imo qui occidit lucrať corpus aīalis vel saltē dabiť actio nō directa.vt.ff.eo.l.j.§.in
17 feris.¶†Itē no.qd̄ p̄dicta locū habēt siue aīal dedit dānū ī corpe suo:siue te tigerit aliā rē qui ei dat ꝛ det damnū.
18 vt.ff.eo.l.j.§.sin aūt corpe suo ꝛc.†Itē teneť ad damnū ille qui possidet aīal si aūt nō possidet dʒ interrogari si ve lit defendere.ꝛ si dixerit sic agiť cōtra eū ꝛ non alr̄.vt.ff.eo.l.j.§.si rōne.¶Si p̄res sūt dn̄i qlibet īsolidū teneť vt.d.
19 §.facit.ff. de noxa.l.quoties. ¶†Itē nota qd̄ in extimatione ꝛ restitutione veniūt oīa dāna que quis passus est. vt.ff.ad.l.aq̄l.l. inde nerati⁹.§.in sum ma ꝛ si datur in reb⁹ fit extimatio dā ni:vt insti. eo.§.pe.ꝛ.C. de noxa.l.fi.cū
20 si. ¶†Datur aūt q̄nq̄ dānum perso ne.vt dixi supra vn̄ si seruus tuus dat mihi damnū potero agere cōtra te. vt vel emēdes dānū vł des seruū ꝑ noxa. vt.ff.ad.l.aquil.l.in lege.§.quoties.et

hoc verū si dn̄s ignorat seruū delinq̄ re: si autē scit ꝛ ꝓhibere pōt ꝛ non fa cit:tūc ipse teneť ꝛ non liberať dando pro noxa.l.ij.C.eo.l.si seruus.ꝛ.ff.eo.l. in omnib⁹. ¶Si autem est seru⁹ plu riū datur actio cōtra quēlibet ipsorū insolidū. vt.ff.e.l.si pluriū.ꝛ.l. si seru⁹ cōis.¶Si autē dat dānū in re cōi pōt agi.vt vel dānū cuilibet emēdetur vel detur cōiter ꝑ noxa. vt.ff. de noxa.l.si in re cōi ꝛ cōi diuid.l.cōi diuid.§.fi. ad l. aq̄l.l.si seru⁹.§.itē si seru⁹. cum si.Et non solum datur contra dominū pos sidentē noxalis actio sed etiam cōtra eū qui dolo desijt possidere vt.ff.de no xa.l.fi.ꝛ.§.si quis.ꝛ.l.si seru⁹.§.fin.ꝛ.l.
21 seqn̄ti. ¶†Item datur q̄nq̄ dānū in personā. ꝛ si datur in libero homine q̄ ꝑcussus ꝛ vulnerat⁹ est agit ciuiliter ad ip̄ēsas factas ī medicinis ꝛ in icita tiōe sua vt eꝫ de iniu. ꝛ dāno dato.c.j.
22 ¶†Itē dať libero homini vel actio le gis aquilie nō directa qꝛ nemo est do minus membrorū suorum. vt.ff.ad.l. aquil.l.liber hō.nec habetur ratio de formitatis.qꝛ liberū corpus non reci pit extimationē sed habeť ratio ope rarum quib⁹ caruit aut cariturus est ꝛ ob id qd̄ inutilis factus est. vt.ff.eo. l.ex hoc. de his qui ad eccl. cōfu.l.j.§. in hoc factū.ꝛ.l.fi.ad.l.rhodi.de iac.l. ij.§.corporū. et fiet extimatio operarū vsq̄ ad illud tēpus quo verisimile est aliquē viuere posse habito respectu ad suā etatē.vt.ff.ad.l.falci.l.hereditatū. .§.in cōputatione. de trāsac.l. cū hi.§.
23 modus. ¶†Si vero seru⁹ fuerit vul nerat⁹ qui vulnerauit tenetur in quā tū seruū deteriorē fecit. vt.ff.ad.l.aq̄l. l. si seru⁹ seruū.§.rapuisse.¶Item po test liber homo agere actiōe iniuria
24 ꝝ.ff.de iniu.l.lex corne. ¶†Item da tur ꝛ alio modo dānū in persona. vn de si plures vulnerant aliquem. ꝛ per hoc iaceat in lecto.tenētur isti vulne rātes ad impēdia facta occasione vul nerum ꝛ ad extimationem operarum quas amisit ꝛ amissur⁹ est ob eā cau sam vt extra de iniur. ꝛ dam.dato.c.4.
25 ¶†Item si quis aperuit cisternā vel foueam fecit in loco publico ꝛ in eam

bos vel animal aliud vel hō cecidit et
lesus est tenetur emendare damnum
et operas ⁊c. ¶Secꝰ si in suo priuato
fecit vbi est consuetū fieri. extra de in-
iu. c. ij. ff. ad. l. aquiliā. l. qui foueas. et
hoc verum si nō denuntiauit quod fe
26 cit alias secꝰ. vt. d. l. fi. ¶†Item si ani-
mal tuum depascit herbam vel bladū
meum vel dat mihi dānum in vinea
mea vel agro possum agere ad dānū
meum. ⁊ ad extimationem damni qđ
emēdabis: vel animal ꝓ noxa dabis.
vt extra de iniu. et damno dato. c. si le-
serit. ⁊. c. fi. ff. de prescrip. verbis. l. qui
27 seruādoꝝ. §. singulares. ¶†Et est lici
tū mihi animal qđ inuenero dare dā-
num si scio cuiꝰ est expellere et non re
tinere. sed si nescio cuiꝰ sit retinere po
tero donec sciam cuiꝰ est ⁊ tunc agere
possum contra dominū animalis sed
non licet mihi offendere animal. ff. ad
28 l. aquil. l. quintus. ¶†Item si misisti
ignē in stipula tua. ⁊ ignis dedit mi-
hi damnū possum agere ad damnū cō
tra te si negligentia tua acciderit vel
culpa: vt quia tēpore ventuoso fecisti.
¶Si vero nō culpa tua: sed ꝓpter su-
bitaneū vētū hoc cōtingit nō teneris.
ff. ad. l. aquil. l. qui occidit. §. in hoc ex
29 eo. c. si egressus. ¶†Itē si quis incen-
dit domum. ⁊ ꝓpter hoc sustinui dam
num si volūtarie fecit tenetur emēda
re dānum in quadruplū: si negligētia
in duplū: si dolo cōburitur. ex eodē ca-
pitulo si quis domū. ff. de incend. rui.
naufra. l. j. ⁊. l. qui edes. ⁊ not. plenius
30 supra de incendiarijs. ¶†Item nota
quod si dedisti mihi damnū non ani-
mo nocēdi qđ non minus teneris mi-
hi emendare dānum. vt. ff. ad. l. aquil.
l. sed ⁊ quicunq̃. §. primo et sequenti.
31 ¶†Itē si aliquis me impulit ⁊ cecidi
super aliquē vel rebꝰ: sic quod damnū
dedi: ipse tenet̃ emēdare dānum. ff. ad
32 l. aql. l. qua actiōe. §. proinde. ¶†Itē
⁊ in illo qui plꝰ se onerauit quam por
tare posset. ⁊ ob hoc dedit dānum. vt
33 dicta. l. qua actione. §. ij. ¶†Item si
medicus imperite me medicauit vel
incisit vel curationem dereliquit et ꝑ
hoc sum lesus tenetur ad damnum.

ff. ad. l. aquiliam. l. qua actione. §. pri
34 mo ⁊ lege prima. ¶†Idem ⁊ in vectu
ralibꝰ ⁊ mulione ⁊ argumē. a simili in
notario q̄ omisit acta cause scribere vel
instrumenta vel imbreuiaturas: vt. ff.
eodem. l. in domū. §. primo. ⁊ in prin-
cipio. ⁊ argumen. ff. de eo per quem fa-
35 ctū erit. l. finali. cū similibus. ¶†Itē
si aliq̄s scindit vel lacerat vestes meas
vel turpat tenetur ad dānum meum.
ff. eodem. l. itē mella. §. cui. ⁊. l. si seruꝰ.
§. si quis. tenetur et extraordi. pena. ff.
de extraordi. crimi. l. prima ad finem.
36 ¶†Item si quis fecit incēdiū. ⁊ ignis
dat mihi damnum dormiēdo non ex-
cusat̃: quia culpa precessit casum: vt. ff.
37 eo. l. si si seruꝰ. §. si fornicariꝰ. ¶†Item
si habes furnum apud domum meam
⁊ dat mihi damnū teneris mihi vel si
ante damnū volo agere damni infe-
cti teneris mihi cauere: vt dicta. l. si ser
38 uus. §. furnū. ⁊ seq. ¶†Item si icludit
aues vel apes meas vel excusserit tene
39 tur ad damnum. l. aquilia. ¶†Itē si
immisisti lolium vel auenam vel quid
simile turpe in bladum meū vel cor-
rupisti vinum: vel acetū meū: vt dicta
l. si seruus. §. si cū apes. ⁊ §. sequenti. et
§. cum eo. ⁊. §. item si quis. et. §. preter
40 ea. ¶†Item si quis fecerit mihi nū-
mos cadere de manu: vel equam pre
gnantē percussit: ita quod partū eie
cerit vel nauē perforauerit: ⁊ ita sum
lesus: tenetur vt. d. l. si seruus. §. si q̄s.
41 de manu. ⁊. §. sequē. ¶†Item si quis
collegit vuas meas nūdū maturas:
vel segetes: vel bladū: vel similia: vel
siluā meā nō maturā. vel salicetū: vel
oliuā icisit tenet̃: sȝ si matura esset n̄ te
net̃. q2 vr̃ ipensas factas mihi velle do
nare: vt. d. l. si seruꝰ. §. oliuā. ¶Tenet̃
etiā ex lat̃r furti. vt. ff. de fur. l. vulgaris.
⁊. l. fullo. §. j. ⁊. l. si opes §. j. si alibi ex-
portauit cū furtū sit ꝯtrectatio rei aliene
42 inuito dn̄o: vt. ff. đ fur. l. j. ¶†Itē si cō-
ductor alicuiꝰ operis me dānificauit
impitia sua tenet̃: secꝰ si vitio rei. vt. d.
43 l. si seruus. §. si calicē. ¶†Itē si rupit
ostia domꝰ vel fenestras impitia sua.
44 vt. d. l. si q̄s edificiū. ⁊. §. seq. ¶†Item
si q̄s effundit mihi vinū meū tenet̃. vt

45 d.l.§.fi. ¶ †Item si currẽdo sup equũ meũ damnũ dedisti teneris. nisi pcla maneris caue caue. vt arg.ff.eo.l.si qs
46 foueas.§.fi.⁊.l.si putator. ¶ †Item si magistrat⁹ dat dãnũ creditur ⁊ tenetur. vt.ff.ad.l. aquil.l. queadmodũ.§.
47 magistrat⁹. ⁊.l.seque.§.fi. ¶ †Item si quis vinum meum bibit vel bladũ vel fruct⁹ comedit tenetur. vt.ff. eo.l.
48 qui occidit.§.si qs. ¶ †Itẽ si quis fumo facto dat vel infert dãnum in reb⁹ meis teneẽ.vt.ff.eo.l. si quis fumo facto.teneẽ ẽt mihi iniuriarũ.ff.de iniu.
49 l. si iferior. ¶ †Itẽ si putator arboris. ramũ eiecit ⁊ nõ clamauit si est prope viã publicã vel vicinalẽ ⁊ aliquẽ pcu
50 tit puniet. ¶ †Itẽ põt dici de tectore dom⁹ ar.ff.e.l.si putator.sec⁹ si procla
51 mat.vt in sti.eo.§.si putator. ¶ †Itẽ si tuũ plaustrũ cõtra meũ venit ⁊ boues meos vel aliqͥd aliud leserit teneris mihi ad dãnũ meũ.ff.e.l. si ex plagis.
52 .§.in clauo capitolino. ¶ †Itẽ si mulateri⁹ p pter timorẽ deliqͥrit mulas vel bubulc⁹ plaustrũ ⁊ p hoc sustineo dãnũ ipe teneẽ.vt.d.l.§.sꝫ si inule.⁊.§.se.
53 ¶ †Itẽ si plures currũt ⁊ currẽdo ⁊ ludẽdo data opa ad dãnũ. vn⁹ alteri te-
54 neẽ.alias sec⁹.vt.d.l.§.fi. ¶ †Itẽ si coegisti equã vel vacchã meã in locũ strictũ ⁊ pcussisti ⁊ p hoc eiecit partũ teneris mihi ad damnũ meũ.vt.ff.e.l.bo-
55 ues. ¶ †Et predicta locũ habẽt qñ qs de dãno teneẽ nisi fecerit cã euitandi periculũ.vt.ff.e.l.queadmodũ.§.itẽ labeo.⁊.§.fi.⁊.l.si quis fumo.§.fi.cum si.
56 ¶ †Itẽ not.qd si vxor dat dãnũ iu bo-
57 nis mariti ipa teneẽ. ¶ †Itẽ si tibi cõmodo equũ meũ.⁊ ali⁹ equ⁹ super quo ali⁹ eqͥtat pcusserit equũ meũ.⁊ leserit possuꝫ cũ illo de edtate agere.vt.ff.e.l.
58 fi.⁊.l.si seruũ.§.si marit⁹. ¶ †Et gñaliter in quolibet casu in quo quis dedit dãnũ mihi in reb⁹ meis. vt insti.eo.§. itẽ in olb⁹ reb⁹.⁊.§.fi. vł fructib⁹ dolo vł lata culpa.vel leui vł leuissima excepto ꝙ i duob⁹ casib⁹ teneẽ mihi ad dãnũ meũ.vt.ff.e.l.sꝫ ⁊ si qͥsqꝫ.§.iniu.⁊ l.in lege.hac ẽt leuissima culpa ꝛc.ff.
59 ibi no. ¶ †Itẽ vbicũqꝫ dat dãnũ ab aliquo p iniuriã vel impitiã vel negligẽtiã p se vel aliũ mãdãtẽ vel auxiliũ dãtẽ vterqꝫ teneẽ.vt eẽ eo.c. fin.⁊.C.de accu.l.nõ iõ.ff.de fur.l.is cui⁹ ope. Fallit i filio ⁊ seruo qͥ dãt dãnũ de mãdato dñi vel patroni qꝛ in leuib⁹ obedire teneẽ. sec⁹ in atrocorib⁹.vt.ff.e.l.liber hõ.sꝫ agiẽ ꝫ patrẽ vel dñm. vt ibi
60 no. ¶ †Itẽ no.ꝙ agiẽ ad dãnũ in simplũ cõtra cõfitentẽ.cõtra vero negãtẽ. datur in duplũ.ff.e.l. ꝫ negãtẽ. ⁊.ff.e. l.inde nerati⁹.§.hec actio.⁊ duplaẽ illud ꝙ erat simpladũ.vt ibi no. ¶ †Itẽ veniũt i isto simplo oia dãna qͥ veniũt pter dãnũ illatũ ⁊ ois vtilitas intriseca.vt.ff.e.l. inde nerati⁹. in pñ.⁊.§.i summa.⁊.§.idẽ iul.⁊.l. pinde.et insti. e.§.illud.⁊ fiet extimatio ẽm cõeꝫ opi. nõ ẽm singularẽ affectionẽ vel vtilitatẽ.vt.ff.e.l.si seruũ meũ.ff. ad.l.fal.l.p
61 tia.cũ si. ¶ †No.tñ ꝙ ciuiliter ⁊ criali ter simul ⁊ semel agi nõ põt.vt isti. ad
62 l.aqͥl.§.liberũ.⁊ ibi no. ¶ †Sꝫ qͥro nũqͥd dãnũ dare sit maleficiũ. Respõ. sic vt.l.de actio.⁊ obli.l.ex maleficio. isti. de obli.qͥ ex quasi deli.nas.in prin.vñ iudex qͥ de maleficio cognoscit dꝫ de hoc cognoscere.⁊ nõ ali⁹ alias nõ valeret processus.vt.C.de decurio.l.nemo iudex.qꝛ nõ dꝫ vn⁹ de officio alterius se intromittere. vt.C. de apparitio.l. apparitores.C.si a nõ cõpe.iudi.l.i.et
63 ij.eẽ de iudi.c.at si clerici. ¶ †Sꝫ qͥd si pieccisti fecces. vł qͥd aliud añ domũ meã cõtra formã statutoꝝ ⁊ p hoc fui cõdẽnat⁹. Rñ.agam cõtra te ad dãnũ meũ:nã qͥ cãm dãni dat ꝛc. vt.ff.ad.l. aqͥl.l.qui occidit.§.in hac. et.l.si seru⁹ seruũ.§.pe.⁊.§.si pauẽ.et.§.fi.de his.qͥ deie.vel effu.l.si vero.§.cũ autem.⁊.§. pe.⁊ hoc si dom⁹ est mea ppria. si aũt est cõis mihi ⁊ tibi agã cõi diui.ad interesse meũ.vt.ff.cõi diuidun.l.si is cũ
64 quo. ¶ †Sed qͥd si oues mee pascũt granũ tuũ. vel porcha mea fruct⁹ vel vuaꝫ vel glãdes tuas. Respon.si immisisti eas poteris agere ꝫtra me actiõe in factũ de pascu pecoꝝ ad dãnũ officio iudicis.vt.ff.de prescri.l.qͥ seruandaꝝ.§.fi.vł actiõe ad exhibẽ.ff.ad.l.iuliã.l.si glãs.Et appellatiõe glãdis cõ
65 tineẽ oia fruct⁹.ff.de glã.le.l.j. ¶ †Sꝫ

quid si oves vel porci nō fuerūt immissi in blado tuo vel in fructib⁹ tuis: sed suo motu itrauerūt ꝛ damnū dederūt. Respō. fm Azo. qđ habet locū vtilis de pauperie q: directa non potest habere locū. cū damnū non sit datum contra naturā sui generis. ꝛ sic verba actio. deficiunt vnde vtilis vēdicat sibi locū. vt. ff. si quadru. pauper. feci. dic. l. j. q: actio in factū de pascu. pecoꝝ non habet locū: q: nō fuerūt bestie immisse qđ esse oportet. vt. ff. de prescrip. verbis. l. qui seruādarum. §. fi. nec actio. l. aquilie tūcēt locū habere pōt. q: non facta per iniuriā qđ esse oportet vt insti. eo. circa pn. ꝛ. C. e. l. ij. ꝛ animalia nō dicūtur iniuria damnū dare. q: sensu carēt vt. ff. si qua. pau. feci. dicatur. l. j. §. etiā.

66 ¶ † Sed qualiter fiet extimatio dāni dati. an tempore damni dati. an quāti pluris valuerit eo anno. Respō. ꝛ videtur tēpore dāni dati. ff. ad. l. aquil. l. ait lex. ¶ Econtra ꝙ quāti pluris valuerit in futurū eo anno vel tempore messiū vel vindemiaꝝ vel alio tpe illius anni ff. ad. l. aqui. l. in lege. §. si delictū. l. locū. §. cōdēnatio. ꝛ. ff. de his qui deie. vel effu. l. fi. ibi operarū quib⁹ caruit quia ibi refert se lex ad futurum tempus facit extra loca. c. propter. cum similib⁹.

67 et hoc verius videt. ¶ † Sed quid si dominus immisit pecus suum in predio tuo. et dedit tibi damnū nunquid dando ipsum pro noxa liberatur. Respon. non secus si nō immisisset. vt. ff. đ noxa. l. si delictū. ff. si qua. pau. feci. di.

68 l. j. §. j. ꝛ. l. fi. ¶ † Sed qđ si colon⁹ tuus vel laborator dat mihi damnum respōdeo ipsū teneri. ꝛ potes tu mihi damnum emendare. ꝛ postea illud ab eo cōsequi per act. locati. vt. ff. de aqua plu. arcē. l. si colon⁹. sed si iussu tuo fecit ēt agā ꝯ te. vt. d. l. j. ꝛ. C. de accu. non ideo

69 min⁹. ¶ † Sed qđ si bestia tua est perdita ꝛ dat mihi damnū nunqđ agam cōtra te ad ipsum dānum datū te ignorante. Respon. nō videt. ar. ff. de publica. l. cottē ferro. §. attilicini⁹. ꝛ. l. quatenus. §. pe. quia ratiōe ignorātie dominus excusat: vt. ff. loca. l. si qs ignorās ¶ Econtra quod sic quia debuit ita custodire ne dānū daret. ꝙ si nō fecit sibi imputet. Nā imperitia culpe equipatat. instit. ad. l. aql. §. imperitia. ¶ Sed videtur quod si dimisit in pascuis cuz illa custodia quā alij faciūt. quod excusatur. quod nō teneatur arg. ff. ad macedo. l. si quis patrem. de pig. act. l. vel vniuersoꝝ. C. de pig. act. l. pign⁹. in fi.

70 cum si. alias cōtra. ¶ † Item not. ꝙ infantes ꝛ furiosi nō tenēt de dāno dato sicut nec i alijs delictis. ff. de sica. l. qđ infans. idez dico de pupillo nō doli capace. ff. de fur. l. impuberem. ꝛ idem in demētissimo. ff. de pe. l. aut facta. §. eventus ꝛ idem de eo qui necessitate famis hoc facit extra de fur. c. si qs p necessitatem. idez si casualiter fecit. ff. de pe. l.

71 respiciendum. §. casu. ¶ † Et idez si dānum datur alicui cui licitū sit dare vel iure cōi vel fm formā statutoꝝ. ne quis decipiatur legis auxilio. ar. C. de

72 hijs qui ve. eta. impe. l. j. cuz si. ¶ † Sz quid si misisti equā tuā in siluā meaz: vel incidisti nō maturā. Respōdeo teneris mihi lege aquilia ad dānū. C. ad. l. aql. l. j. Si autem esset matura tūc furti vł arbo. fur. cef. vt. ff. eo. l. si seruū. §. si

73 fornicarius. ¶ † Idez etiā in eo q̄ incēdit domū q: tenet ciuiliter. l. aqlia. C. e. l. iij. nisi fecerit causa euitādi periculū vt. ff. e. l. si qs furno. ꝛ. l. q̄ occidit. §. pe. qđ vi aut clā. l. si ali⁹. §. est ꝛ alia. Itē punitur etiā criminaliter pena corporali

74 ff. de incē. l. qui edes. §. fina. ¶ † Item si quis facit deriuare aquam in locum meū tenetur. C. eodem. l. penulti. ꝛ fi.

75 ¶ † Sed qđ si plures dāt dānū nūqđ vno satisfaciēte alij liberant. Respondeo nō videt. vt. ff. eo. l. item mella. §. si plures. cum sit pena ꝛ i penis quilibet tenet insolidū. C. de ꝯdi. furti. l. j. ff. de iurisditione omniū iudicum. l. si quid id. §. fi. ꝛ. l. seq. Si aūt pena petatur nō vt pena sed vt interesse: tūc vno soluēte alij liberantur: vt. ff. de his qui deie.

76 vel effu. l. j. §. fi. ¶ † Sed an ille soluēs poterit agere contra alios actiōe neg. gest. vt. ff. de nego. gest. l. soluēdo. Respon. non puto: q: quod soluit fecit ratione delicti sui ꝛ soluit penam sui delicti arg. ff. ad trebel. l. si plures ꝛ. ff. de

tuto. ⁊ ra. distra. l. si ex duobus. ff. de cō
77 di. furti. l. si ex furtis. ¶ † Itē not. qꝺ
bonefidei possessoꝛ agit ad damnū dā
tū in re possessa. vt. ff. eo. l. Itē mella §
sed si seruꝰ. de edil. edic. l. iustissime §.
fi. ¶ Item etiaꝫ creditoꝛ agit. vt. ff. e. l.
q̄ occidit § q̄ pignoꝛi. ⁊. ff. e. l. huic scri
ptre. ¶ Sed cōmodatarius non agit
aquilia: sed in factum de pauperie.
vt. d. l. Itē mella § eū cui. ff. si quadru.
78 paupe. fecis. di. l. ij. ¶ Sed quid si inue
nio tuā bestiā in vinea mea: vel cāpo.
dantem mihi damnum. ¶ Rñ. quod
possum dictam bestiam capere ⁊ duce
re ad domum meam ⁊ ibi denuntiare
qualiter inueni eaꝫ ⁊ petere a te quod
damnum mihi emendes. sed non pos
sum equam percutere vel offendere
79 alias vero essem puniendus. ¶ † Sed
quid si pastoꝛes tui cum bestijs tuis
dant damnuꝫ mihi in fructibus meis
vel in campo. vel in alio loco te igno
rante nunquid tu teneris mihi emen
dare damnum datū. Rñ. non: q2 fuisti
ignoꝛans. vt. ff. loca. l. si q̄s ignoꝛās. ff.
de pub. l. cotē ferro § dñs. cū si. q2 pena
debet suos tenere autoꝛes ⁊c. C. de pe.
l. sancimus. ¶ Ecōtra qꝺ sic q2 tue be
stie dederunt mihi damnum. vnde de
bes emendare. ff. si quadru. paupe fecis.
dicatur. l. j. ⁊. l. fi. Iteꝫ quia fuisti in cul
pa eligendo malos pastoꝛes. nam ma
la electio est in culpa. instit. quibus
modis re cōtrahitur oblig. § pꝛeterea.
instit. pꝛo socio § fi. vnde pꝛopter cul
pam tuam ⁊ malam electionem debes
emendare damnum mihi datuꝫ ⁊ hoc
verius videtur. ¶ Sed tu potes agere
cōtra pastoꝛes tuos ad emendandum
damnum tuum cum illoꝛuꝫ culpa fue
ris illud cōsecutus. ff. de aqua plu. ar
cen. l. si colonus. Item qui cām damni
dat. ⁊c. arg. ff. ad. l. aqui. l. qui occidit.
§ in hac. ⁊. l. si seruꝰ § penul. extra de
iniur. c. fi. cum simi. Iteꝫ damnum qꝺ
quis sua culpa sentit ⁊c. vnde si appo
suit malos custodes sibi imputet ⁊c. vt
ff. de regu. iur. l. damnum.

¶ Si quid sit deiectū de domo alteriꝰ ex quo damnū datū sit alicui. Rub.

80 ¶ Aqua fecibꝰ vl' aliq̄ alio deiecto ꝑ
qꝺ mee vestes detrimētū sentiāt ꝯ quē
agant. ⁊ ad quid. ⁊ an habeat ratio q̄
vis sit illa in qua sit pꝛoiectum.
81 Pꝛoiciēs aliq̄d sine dolo ꝑ qꝺ liber ho
mo occisus aut offensus est ad quid te
netur pꝛoijciēs. ⁊ quid si deiectū sit in
loco pꝛiuato. ⁊ q̄d si istud ꝑ se decidit.
⁊ si aliquid de domo ꝓpꝛia vl' cōducta
eiciatur per filiumfa. an contra eum
agetur. et q̄ dicitur de domo an intel
ligat sine sit pꝛopꝛia siue cōducta siue
grauis concessa.
82 Hospes q̄ nuper venit i hospitio an te
neat de ꝓiecto vel q̄ tꝫ hospitiuꝫ ⁊ q̄d
erit si plures habitāt i eadē domo ⁊ ne
sciat q̄s pꝛoiecit ⁊ quid si domꝰ sit di
uisa. ⁊ q̄d si vnꝰ tenet maioꝛē partem.
83 Discipulꝰ vel operariꝰ si aliq̄d eiciat
an magister vel conductoꝛ teneatur ⁊
q̄uo ⁊ an det actio heredi ⁊ in heredē.
84 Appēsuꝫ aliq̄d tenere vel habere in nul
lus dꝫ qꝺ nocere possit: super loco quo
aliqua pars vulgi transit. alias tenet.
85 Appensum tolli an q̄libet agere possit
⁊ hoc siue in ciuitate siue alibi.
86 Pena appensum tenentis que sit.
87 Pictoꝛ qui appendit clipeum ad solē
vel alia persona quid simile, si cadat, ⁊
damnum det an teneatur.
88 Cadente aliquid de naui. an pꝛeposi
tus teneatur. ⁊ an intelligat si hoc ca
dat de die non de nocte.
89 Libero homine vt. s. leso quomodo ex
timatio dāni fiet: ⁊ an possit agi ciui
liter ⁊ criminaliter.
90 Cōdēnatiōe facta cōi q̄ñ agit q̄s crimi
naliter an poterit agere ciuiliter ad dā
num suum ⁊ impensas ⁊c.

80 SI † de domo alicuius aliquid deiectū est vt aqua vel feces: per quod vestes mee vl' alie res deuastantur: vel deterioꝛentur possum agere contra eum ad damnum in duplum mihi datum. ff. de his qui deiece. vel effu. l. j. in pꝛin ci. ¶ Et not. quod hoc locum habet siue pꝛoiciatur in via publica per quaꝫ iri cōsuetū est siue in pꝛiuata dummodo cōsuetū sit per eaꝫ publice iri. ff. eo.

81 l.j.§.in summa ⁊ se. ¶†Sz no.q̄ si ali
quid proiectū est sine dolo per quod
liber homo occisus sit teneatur q̄ ꝓie=
cit ciuiliter in quinquaginta aureis:
q: liberū corpus nō recipit extimatio=
nē:⁊ ad opas q̄bus caruit ⁊ cariturus
est.vt.ff.eo.l.j.§.j.⁊.l.fi.¶Itē ad expē=
sas factas in curatiōe vulneris:vt ex=
tra de iniur.⁊ dā.da.c.j.¶Si vero of=
fensus est ⁊ non occisus tenet̄ ad dā=
nū in duplū ff.eo.l.j.l pn.⁊.§.si viuet.
⁊.l.fi.Item ad operas ⁊ ad impensas
factas.vt dictū est.¶Si aūt deiectuz
fuerit in loco priuato.tunc non tene=
tur si non erat assuetum iri per talem
locum.vt.d.l.j §.ceteruz nō dolose.vt
quotidie videmus.⁊ si istud per se de
cidit.nunquid agitur ad damnuz.Re
spon.sic.vt.ff.eo.l.j.§.quod cuꝫ.⁊.§.se.
¶Itē si de domo propria vel cōducta
a filiofa.aliquid eiciatur agitur con=
tra eum non contra patrem.vt.ff.eo.l.
82 j.§.si filius.¶†Itē not.quod dicitur
de domo ⁊c.Intellige siue sit propria
siue sit cōducta siue gratis concessa.ff.
82 e.l.j.§.habitare.¶†Sed nunquid ho
spes qui nuper venit in hospitio ad
hospitandum tenetur.Respō.nō:sed
hospitator qui tenet hospitiū:vt.ff.eo
l.j.§.pe.¶Sed si plures habitant in
eadem domo vel cenaculo.⁊ nescitur
quis proiecit:insolidum omnes tenē
tur.⁊ vno soluente omnes liberantur
vt.ff.eo.l.j.§.fi.⁊.l.ij.cuz.l.seq.¶Si ve
ro diuisa est domus.tunc tenetur ille
de cuius parte deiectū est.vt.ff.e.l.si ve
ro.¶Si vero maiorē partem domus
quis sibi retinet.⁊ aliā particulā ami
co cōcedit:ipse qui maiorem partē ha
bet tenet̄ si de domo aliquid deicitur
vt.d.l.si vero.§.idē tenet.⁊.§.sequen.
83 ¶†Sed si discipulus vel operarius ali
quid eiecerit magister vel cōductor nō te
net̄ sed ipse postea agit actione in fa=
ctum contra discipulū vel operarium
ad damnū suū.vt.d.l.si vero.§.si ope=
rarius ⁊ dat̄ actio heredi eius qui dāni
ficatus est ex tali deiectione sed non
in heredem deicientis.vt.d.l.si antē.
84 ¶†Et not.q̄ nullus siue sit dominus
siue inquilinus debet tenere aliq̄d ap
pēsum vel habere quod nocere possit
in domo vel in alio edificio sup locuz
vbi aliq̄ pars vulgi.transit al's tenet̄
vt dictū est siue ipse posuerit siue alius
⁊ ipse patiat̄ appēsum esse. vt.ff.eo.l.
85 j.⁊.l.si vxor.§.ait pretor.⁊.§.se. ¶†Et
no.q̄ quilibet pōt agere vt q̄ positū ē
tollat̄ vt.d.l.§.fi.Et hz locū siue sit in
ciuitate siue in alio loco ꝑ quē eat̄.vt
86 ff.eo.l.hoc edictū.¶†Et est pena te=
nētis appens.x.aureorū.insti.d obl.:
que ex q̄si deli.nasc.§.cui similis est.
87 ¶†Sed q̄d si pictor appēdit clipeū
vel tabulā ad solē vel alia ꝑsona q̄d si
mile appēsum hz supra viā vel locū ꝑ
quē itur ⁊ cecidit.⁊ dānū dedit alicui
nunq̄d tenet̄ Rñ.sic ⁊ idem in simi.est
dicēdum vt.d.l.si vero.§.si id.⁊.§.seq.
88 ¶†Et idē dico si aliq̄d de naui deie=
ctū est vel cecidit q̄ prepositus nauis
tenetur.vt.ff.eo.l.hoc edictū.§.si d na
ui.Et p̄dicta locū habēt si de die con
tingat fieri secus si de nocte.vt.d.l.hoc
89 edictū.§.j.¶†Si aūt liber homo fuit
hoc modo lesus.q: liberū corpus nō
recipit extimationē fit extimatio dā=
ni in expensis factis in medico ⁊ me=
dicinis ⁊ operibus q̄bus caruit siue cari
turus est.si est artifex ob id q̄ inutilis
est factus.ff.e.l.fi.extra de iniur.c.j.ff.si
qua.pau.feci.di.l.ex hoc.⁊ ad.l.rod.
de iac.l.ij.§.corpoꝝ.⁊ habet locū si ci=
uiliter agitur.potest etiam agi crimi
naliter ꝓ iniuria facta.vt.ff.de iniur.
90 l.lex cornelia.⁊.l.fi.cū si.¶†Sz quid
si egit q̄s criminaliter ⁊ facta fuit con
demnatio communi pro iniuria volē
ti ⁊c.nunquid poterit agi ciuiliter ad
damnuz suum ⁊ ad impensas factas
in curatione vulnerū ⁊c.Respond. sic
videtur instit.ad.l.aquil.§.liberū.vbi
de hoc ⁊.C.quando ciuilis ac.cri.p̄iu
di.l.j.⁊ extra de iniur.c.j.⁊.ff.de his q̄
deiece.vel effu.l.prima cum simi.

¶De abigeis. Rubr.

1 ¶Abigeus quis dicatur esse.
2 Abigeus proprie quis dicatur:⁊ quot
oues vel quot porci faciunt gregem.
3 Equum vel bouem de armento qui fu
ratur abigeus est.idem est si furatur de
stabulo:⁊ grauius punitur.

4 Animal unū q̄ furatur et sepius abigeus potius q̄ fur dr. et an plus puniat q̄ maiora q̄ minora animalia furatur.
5 Pena abigei frequantātis delictū et nō frequātātis q̄ sit et quō puniatur vilis persona q̄ cum armis delinquit.
6 Gregē vel animal litigiosum subtrahēs et credēs esse suū an puniat et quō agat. et Receptatores abigeorū quō puniant: et lz abigeat° sit crimē priuatū: tñ quilibet potest accusare et sine scriptis.

a ¶ Cōcussionis. ad de qd con cussio est q̄dā itimo ratio do. Odrof. in l. iubem°. C. ad. l. iuliā. de repe. et de materia vide l. l. quoties. C. d dign. lib. xij. et etiā adde qd ille officialis q̄ cogit aliquē dare fideiussorē incidit in h crimen vt p Bar. in. l. ij. C. ad. l. iul. rep. et ple ne de hoc delicto in tract. sindi. p par. de neap. l tit. de offi. sindi. ver. sindicant etiam offi ciales.



Abigeus † dicitur ille qui pecora de pascuis vl ex armētis sub trahit porcū vel equū vel bouem de gregib°. Si aūt vnū equū vl bouem vel ouem vel aliud animal errantē inuenit et subtrahit potius fur est q̄ abigeus: vt. ff. e. l. j. §. abigei. ¶ † Itē dicitur abigeus proprie q̄ gregem subtrahit et furat nā. x. oues faciunt gregem. q̄nq; vel quatuor porci faciunt similr gregem. ¶ † Itē qui furat vnum equum vel bouē de armēto abigeus est. vel qui furatur de stabulo. et grauius punitur. a ¶ † Item licet qs nō furetur gregem: sed vnū animal. et sepius facit potius abigeus q̄ fur. propter frequētationē indicatur. vt. ff. eo. l. fin. ¶ Itē plus quis maiora animalia subtrahit q̄ qui minora furat. vt. ff. eo. l. j. §. sed et hoc. ¶ † Pena abigei est qd si frequentatur hoc delictū quod gladio punit ad mortē. vt. ff. eo. l. j. in prin. vt alij terreantur et vt ipsorum pena metū alijs imponat. C. ad. l. iuliā repe. l. j. nā pena auget q̄n multis crassantib° opus est auxilio. ff. de pe. l. capitoliuz §. pe. et. l. aut facta. §. fi. ¶ Si autē nō frequētatur hoc factū vel datur in metallum vel ad tp̄s relegat vel si est vilis persona que cū armis delinq̄t bestijs subijcitur vt. ff. eo. l. j. in pn. et §. q̄q̄. et. l. seq. ¶ † Sed qd si qs subtrahit gregē vel animal litigiosuz. credēs esse suū motus et ductus iustis ratiōib° nō tenet tunc nec punit sed ciuiliter agit. vt. ff. eo l. §. j. §. fi. ¶ Receptatores aūt ipsorum relegantur extra prouinciam. x. annis vt. ff. eo. l. fi. Et est crimen priuatum et tamen quilibet potest accusare et sine scriptis. vt. ff. eo. l. j. et. C. eo. l. j.

¶ De crimine concussionis. Rub.

1 Concussionis crimen quis dicatur committere.
2 Officialis nunti° cōis et iudex q̄n teneat crie cōcussionis. et quō puniant de concussione qui delinquunt sic.
3 Cōcussionē faciēs tenet. l. iul. repe.
4 Item ad restitutionem quadrupli ei° quod accepit.
5 Item crimine falsi.
6 Item crimine calumniatoris.
7 Item penam turpiliani.
8 Pena vna imposita in crimine cōcussionis an alia tollatur.
9 Recu sato me postq̄ pbaui q̄ ille mihi minat° ē de accusādo me nisi dederiz ei. x. lib. non dz sup ipsa accusa pcedi.



Otandum est qd † crimē[a] cōcussionis cōmittit ille qui mihi minatur qd me accusabit de aliquo de quo nō sum culpabilis. vel q̄ testificabitur tanq̄ testis cōtra me super aliquo maleficio de quo sum accusatus q̄ non sum in culpa aliq̄ nisi dederim ei. x. lib. vel. xx. vt. ff. eo. l. ij. vl dedi pecuniā alicui pp̄ter timorē de me non accusando vel denuntiando

b vt.d.l.§.z.ff.de calū.l.si ab eo. ¶ † Itē tenet eadē.l.officialis.vel nunti⁹ cōmunis qui accepit a me pecuniam.vt non accusaret me.vel diceret me non citasse vel iudex qui accepit a me pecuniam.vt non formaret cōtra me in:
1 quisitionem de tali maleficio de quo sum inculpatus cui dedi pecuniam z causa euitandi patrociniū suū. ¶ Nā isti z similes tenentur de concussione vt.ff. eo.l.j.z.ij. ¶ Et isti cōpelluntur reddere qđ extorserūt.zextraordinarie puniunt vt iudici videbit vt.d.l.j.C.de
3 condi.ob tur.cau.l.qđ euitādi. ¶ † Itē tenet.l.iul.repe.ff.ad.l.iul.repe.l.iij.z
4 l.se.z.C.e.l. iubem⁹. ¶ Item tenetur ad restitu.quadrupli eius q accepit. vt.d.l.iubemus.z.l.fi.in fi.z not.s.ad
5 l.iul.repe.plenius. ¶ † Item tenet crimine
6 falsi.vt.ff.de fal.l.j.§.j. ¶ † Itē tenetur crimine calumnia.vt.ff.de ca
7 lum.l.j. ¶ † Itē pena turpilliani.vt.ff.
8 ad tur.l.j.in pn. ¶ † Sed an ex dictis penis vna tollat p aliā: si vna imponatur. Respon.quandoq sic.z dic vt no.ff.de calum.l.j.in glo.que incipit
9 criminalem zc. ¶ † Itē no.q si pbaueró qđ ille qui mihi minat⁹ fuit qđ me accusabit nisi dederim ei.x.lib.vel.xx. vt.s.si postea me accusat nō debet super ipsa accusa procedi cum falsa.z calumniosa presumatur ar.ff.ex.qui.cau in pos.ea.l.fulcinius.§.sed his q fraudationis zc.z ibi not.sed cōtra facit. ff.de questio.l.j.§.qōni.vers.preterea.

¶ De famosis libellis. Rubr.

1 Libellum famosum quando qs facere dicatur.z que sit pena faciētis.
2 Libellum famosum qui fecit.z si non constet ad cuius iniuriam factus sit libellus vel nesciat ad cuius iniuriaz faciat punitur.
3 Infamans aliquem de eo q delinquit non tenetur iniuriarum.
4 Libelluz famosum falso faciēs ad alicuius infamiam qua pena puniatur.
5 Libellum famosum inueniens z manifestās ad infamiam alterius in capitalibus iudicijs z non capitalibus qua pena puniatur.
6 Accusare an phibitū sit:z quid si probat vel non probat: et que sit pena de iure canonico.

Si quis autē fecerit vel dictauerit aliquam accusationem vel literā siue libellum ad infamiam alicuius dicēdo q talis cōmisit tale delictū vel tale quid fecit per quod si verum esset iste deberet digne mori. Si verum non erat iste talis punitur dupli
a citer[a] sc3 iniuriarum ciuiliter z tenetur iniuriarum quāti iurauerit potius amisisse d suo quā pati talem iniuriam.vt ff.de iniur.l.Itez apud labeonez.§.generaliter z.§.sequen.z seq.z.l.lex cornelia.§.si quis libellum. z.l. iniuriarum et hoc siue suo nomine siue altero fecerit et siue suum nomen siue alienum posuerit in tali libello vt dicto.§.si quis.
2 ¶ † Item punitur si fecit z si non cōstet ad cuius iniuriaz factā sit,vt ff.de iniur.l.q senat⁹ vt nesciat ad cuius iniuriam faciat vt.ff.de iniur.l. illud.§.itaq.et.l. cum qui.§.si iniuriarū.
3 ¶ † Si autem quis infamat aliquem de eo q ipse delinquit non tenetur iniuriarum.vt.ff.eo
4 l.qui nocentem. ¶ † Itē punitur criminalij. qui famosuz libellū falso fecerit ad alicuius infamiā q: capite punitur.
5 ¶ † Eadē pena punitur q inuētū libellū non ce

[a] ¶ Dupliciter intellige tu d vex etiā si talis libellus sit pue nerit ad bonos et graues viros.vt.l.j. C.d famo. liber.et p bar.Arg. z pau.de ca.l.l.turpia.ff.de le.j.d quo ibi p arc. z Alex.

tenuit sed manifestauit ad Ifamiã alterius.vt.C.eo.l.j.ҁ.v.q.j.q malignī spiritˀ ҁ hoc locũ hȝ in capitalibˀ casibˀ siue iudicijs.¶In alijs aũt puniẽ eadẽ pena qua puniẽdus esset ipse infamatˀ si pbatũ esset ꝯ eũ arg.de priua. delic.l.fi.ҁ de hoc no.C.e.l.j.ҁ.x.q.v. si qs famosuȝ.¶†Et no.ꝙ non ꝓhibeẽ accusare:qꝛ licitũ est cuilibet accusare:ҁ si ꝓbauerit ꝑmio dignˀ est si non pbauerit:puniẽ vt dictuȝ est.¶Sȝ de iure canonico flagellatur ҁ excõicatur dictans famosum libellũ.vt.v.q.j.qui in alterius.ҁ ca.hi qui.¶Item posset deponi cum sit graue pctm̃.vt.xxv.di. c.j.§.nunc autem.

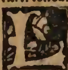
¶De residuis. Rubrica.

Residuorum lege qui teneantur. Pena legis de residuis.

Residuorũ.l.teneẽ:qui aliqs opus fecit:ҁ pecuniã q̃ superfluit nõ restituit sed in vsus suos conuertit.

Item qui in administratione alicuiˀ reipu.pecuniã publicam in vsus suos cõuertit.ҁ non restituit.

Residuorum.l.qui tenentur an etiaȝ furti teneantur.



Exista de residuis † Vindicat sibi locũ ꝯ illũ q̃ deputatus fuit ad aliqs opˀ publicũ faciẽdũ ҁ data fuit ei pecunia pro dicto opere faciẽdo.ҁ ipse istã pecuniã nõ expẽdit in dicto opere destinatã sed sibi retinet:ҁ in suos vsus cõuertit.¶†Pena aũt est.qꝛ iste talis cõdẽnaẽ ad restitutionẽ dicte pecunie.ҁ in tripluȝ dicto cõi plus quã habuit.vt.ff.eo.l.iiij.§.iij. ad.l.iul.peculatˀ.j.ij.ҁ.iij.§.sed ҁ si q. ¶†Itẽ teneẽ eadẽ.l.q̃ fecit opˀ.ſȝ aliq pecunie superfluit.ҁ ipsaȝ nõ restituit sȝ i vsus suos cõuertit.vt isti.de pu.in di.§.sunt ꝑterea.ҁ i ꝑdictis no.¶†Itẽ hȝ locũ in administratiõe alicuiˀ rei publice q̃ pecuniã publicã i vsus suos cõuertit.ҁ nõ restituit vt dicto.§.preterea.¶Item põt dici qs teneaẽ etiam furti.vt ar.ff.cõmo.l.si vt certo.§.quin imo.qꝛ videẽ cõtractasse pecuniam talem:ҁ furtum est contractatio rei alie-

ne ҁc.ff.de fur.l.j.ҁ.l.is qui.et.l.si pignore.§.j.

¶De extraordinarijs cribus. Rubrica.

1 Extraordinarie puniẽ q̃ vxorẽ alteriˀ ꝓcurat carnaliter cognoscere.puenien do ad aliquẽ actum:de quibˀ hic ҁ quid si carnaliter eaȝ cognouit.

2 Item qui iniuriam fecit alteri cum fmo:ҁ similia quibus hic:vel puellã causa libidinis attentauit.ҁc.

3 Itẽ q̃ ꝑtextu religiõis societates illicitas vel ꝓhibitas vel q̃d illicite faciẽ

4 Itẽ abigeˀ extraordinarie põt puniri.

5 Item illi qui trahunt blada vt cariora faciant.

6 Item qui vendunt mala medicamenta pro bonis.

7 Item qui instrumenta alicuius:proditorie tradit aduersario.

8 Item habentes stateras non rectas: vel pondera non recta.

9 Itẽ q̃ sub ꝑtextu iudicis domũ alicuius ingrediuntur ҁ aliquid furãtur.

10 Item qui ludunt cum serpentibus:et per hoc metum inferunt ҁ forte damnum pregnatibus ҁ pupillis.

11 Expilate here.crimen et stellionatus sunt crimina extraordinaria.

12 Expilatores hereditatum:extraordinarie puniuntur.

13 Item saccularij ҁ effractores.

14 Extraordinarie generaliter punitur delinquens vbi non est pena determinata pro tali delicto prout iudici videbit inspecta etate qualitate ҁc.de quibus hic.ita tamen ꝙ modum non excedat sine magna causa.

15 Expilate hereditatis crimẽ ꝯtra quos locum habeat:et an datur in locum actionis deficiẽtis:ҁ contra quas personas non datur:ҁ que pena locuȝ habeat in his contra quas datur.et crimen stellionatus vbi datur.

16 Crimen stellionatus hȝ locum in illo qui duobus rem eandem obligauit.

17 Item in illo qui es pro auro obligauit:ҁ in similibus.

18 Item generaliter crimẽ stellionatˀ hȝ locũ vbi quis deliquit ҁ deficit titulˀ criminis:vel habet locũ pena extraordinaria scdm̃ qualitateȝ delicti ҁc.

1 
Iquis † soliciat seu procurat habere vxorē alteri⁹: vt ipsā carnaliter cognoscat pueniendo ad aliquē actum:
vel ad colloquia. vel ad basia. vel interpellat accipere eā in vxorē causa libidinis faciēde. licet nō puenerit ad
actū punit pena extraordinaria. ff. eo. l. j. in principio. si eñ puenisset ad effectū qz carnaliter cognouisset vxorē
alteri⁹. tūc de hoc punitur pena capitali. vt no. supra plene in tit. de adult.
2 ¶Item punitur extraordinarie ille q̄ fecit iniuriā alteri cum fumo siue letamine vel sulfure vel luto sup vestimē-
tis alteri⁹ vel corrumpendo fistulas fontis vel putei vel aliquā aliā aquā vel puellā attētauit causa libidinis:
vel sue pudicitie iniuriat. ¶Nā aut in insulā deportat vel vltimo supplicio afficit: vel pena alia extraordinariā. vt iu-
dici videbit punit. vt. ff. e. l. j. § q̄ puero:
3 ro: ⁊ seq. ¶†Itē et ille q̄ pretextu religionis aliq̄d facit illicite vel q̄ facit so-
cietates illicitas vel ꝓhibitas vt. ff. e.
4 l. ij. ¶Itē etiā abige⁹ pōt pena extraordinaria puniri. ff. eo. l. diu⁹. et nota.
5 plene. s. in ti. de abigeis. ¶†Itē ⁊ illi qui trahunt blada vt cariora faciant.
6 ¶†Itē illi q̄ vēdūt mala medicamēta
7 ꝓ bonis. ¶†Et q̄ instrā alicui⁹ ꝓdi-
8 tiose tradit aduersario. ¶†Itē et illi qui habēt stateras non rectas vel pō-
9 dera nō recta. ¶†Et illi qui intrāt domum alicuius sub pretextu iudicis: ⁊
aliquid ferantur. Nā isti ⁊ similes diuersimode puniunt. vt. ff. eo. l. anona.
10 et. l. seq. ¶†Item et illi qui ludunt cū serpētibus. ⁊ per hoc metū inferūt. et
dānum forte pregnātibus ⁊ pupillis
11 vt. ff. eo. l. fi. ¶†Itē no. ꝙ crimen expilate hereditatis ⁊ stellionat⁹ sunt extraordinaria crimina. vt. ff. eo. l. tertia.
12 ¶†Item et expilatores q̄ sunt quidē fures qui expilant hereditatē puniū-
13 tur extraor. ¶†Itē sacularū. ¶Item effractores puniunt pena extordi. ⁊ diuersimode. vt. ff. eo. l. j. § j. et § seq. ⁊ l.
14 se. ¶†Itē gnāliter vbicūq aliq̄s delinq̄t vbi nō ē pena expssa. ⁊ permis-

sa ꝓ tali delicto. punit extordinarie. put iudici videbit inspecta qualitate etate. ⁊ conditione delicti ⁊ psone delinq̄n-
tis. ⁊ inspecto loco et tpe ⁊ similibus. vt. ff. eo. l. § expillatores. ⁊ de penis. l. aut facta. extra. de offic.
dele. c. de causis. et. C. si aduersus delict. l. j. ⁊. ij. cū si. ita tñ ꝙ modū nō excedat sine magna cā. vt. ff. de penis. l. hodie. ⁊
15 et. l. aut facta. ¶†Item
a not. ꝙ crimē expillate[a] hereditatis hz locum ꝯ illos q̄ furant bōa hereditaria siue sit hereditas adita siue nō adita
ab herede. ff. de crīe expil. hef. l. j. ⁊. ij. ¶Et dat i locū deficiētis actiōis ista actio expillate hereditatis. vt. ff. eo. l. j. ⁊. iij.
⁊ fi. ⁊. C. e. l. fi. ¶Si autē illa, cā peteret, nō daret. vñ non dat ꝯ heredē qz locum hz famil. her. C.
famil. herc. l. aduersus. ¶Itē non dat ꝯ illas psonas ꝯ quas nō datur actio furti: vñ nō dat ꝯ vxorē. vt. C. e. l. aduers⁹.
Sz ꝯ victricū ⁊ nouercā bñ dat. vt. C. e. l. iij. et se. ¶Et in his ꝯ q̄s dat hz locū extordinaria pena: put iudici videbit vt. ff.
e. l. diu⁹. ⁊. l. pe. vl' punit crīe stellionat⁹ qō datur vbicūq tit. crīs deficit ⁊ extordinarie imponit pe-
na vt. ff. ō crīe stelliona. l. ij. et seq. et. C. eo. l. fina.
16 ¶†Itē hz locū in illo q̄ duob⁹ eādē rē obligauit. vt. C. e. l. j. ¶†Itē ⁊
17 in illo q̄ obligat es ꝓ auro ⁊ l similib⁹ vt. ff. de pig.
18 act. l. j. no. ¶†Et gnālr

a ¶Crimē expillate. adde ꝙ bal. l. l. de hijs. C. ō accusa. dicit qō expillator cōprehēdit ac punit a statuto puniēte furtū ꝙ dictū reprobat ibi Sali: per sex rōnes de q̄bus. l. d. l. ō hijs. ⁊ vide eundē Sali. in. l. si te. C. de infa.

vbicūq₃ q̄s delinq̄t.ɾ deficit titul⁹ cris
h₃ locū stellionat⁹.vt.ff.eo.l.fi.in fi.et
de hoc no.Azo.in sūma hui⁹ ti.vel h₃
locū pena extraordina.ſm q̄litatē delicti
et ꝑsone:ɾ d₃ iudex penā iponere:ita
tñ ꝙ modū nō excedat.vt.ff.de penis.
l.hodie.ɾvt.ſ.dixi.Facit ext̄ de offi.de=
lega.c.de causis.in fi.de hoc no.etiā₃
C.de modo mulcta.l.fi.

¶De termino amoto. Rubrica.

1 ☞Terminos ꝓ finib⁹ positos in=
tra possessiones aliquorum furto sub=
trahens furti punitur.
2 Terminos vt.s.movēs cā occupādo=
rū finiū corporaliter punitur vt hic.
3 Terminos movens dolose de manda
to alterius quomodo puniatur.
4 Terminos non dolose sed per negli=
gentiā amovens qua pena puniatur
5 Terminos amovēs causa semināde
discordie iter vicinos q̄ pena puniať.
6 Finiū existente questione si vnus liti
gantiū ante sententiam diffinitivam
occupet cōfines.ɾ de predio alterius
vsurpet ponendo confines infra pre=
dium alterius quomodo puniatur.
7 Finium amotor vt.ſ.an ipso iure vel
per sententiam puniatur.
8 Occupans de predio alterius vt.ſ.§.
ver.an teneatur ad restitutionem fru
ctuum eius ꝙ occupavit.
9 Arbores cōfiniū incidens:nō aut ter
minos amovēs:an puniať de termi=
no amoto.et an arborū furti.cesarū.
10 Cedere quod sit.ɾ cingere quid.ɾ an
cum cera secans dicatur cedere.



SI † quis terminos pro finib⁹ positos intra possessiones aliquarum personarū fu
ratus fuerit tenetur furti
cū furtū sit cōtractatio ɾc.ff.de fur.l.j.
¶†Si aūt fecerit cā occupādoꝝ finiū
tūc corporaliter puniť.vt.ff.e.l.j. Nam
iste talis pōt ad tp̄s relegari ɾ si fue=
rit hō iuvenis ad lōgū tp̄s.si ꝟo anti
qu⁹ minori tp̄e.¶†S₃ si fecerit mādā
to alteri⁹ pōt fustigari ɾ relegari vsq₃
ad bieniū:ɾ hoc qñ dolose fcm̄ est:ꝙ p̄
suniť nā ꝙ suū nō est d₃ scire aliū pti
nere.C.vnde vi.l.conquerebať.¶†Si

aūt nō dolo.sed per negligētiā.tūc so=
5 lū fustigeť.vt.ff.e.l.ij.¶†Si aūt fece=
rit cā seminande discordie inter vici=
nos:tūc si liber est puniť in.l.aureis
solvēdo cōi ɾ iure publico.p̄vato ꝟo
sive privato ꝑsone ad interesse.q̄ti iu
raverit sua interesse.vt.ff.e.l.fi.in p̄n.
¶Si vero fuerit seru⁹ capitali pena
puniť nisi dn̄s pro ipso solverit.l.au=
6 reos vt.d.l.fi.§.j.¶Si aūt erat qō iter
me ɾ te de finib⁹.ɾ tu añ sniam diffini
tivā.Et tua autoritate occupasti cōfi=
nes.Et de p̄dio meo vsurpasti ponen
do cōfines infra meū prediū.ɾ ita oc=
cupādo tūc puniris.vt tātūdē habeā
de tuo p̄dio q̄tū attēptasti vsurpare d̄
meo.C.finiū regū.l.si ꝯstiterit Si aūt
tm̄ de tua p̄dio nō habes quātū occu
pasti de meo teneris mihi ad iteresse
meū argumētū.ff.de rei vēdicatione.
l.qui restituere.ff.de verbo.oblig.l.in
7 executione.¶†Sed nunq̄d ipso iure
punior.¶Rñd.nō.sed ꝑ sniam argu=
mē.C.d̄ iuris.oim iudi.l.i criali.ɾ auť.
8 si qui incautū.¶†S₃ nūq̄d ad resti=
tionē fructuū ei⁹ qd̄ occupasti de meo
predio in quo erant fructus teneris
puto qd̄ sic argu.C.de vsur.l.videam⁹
9 de verbo.sig.l.j.cum similib⁹.¶†S₃
quid si non removet terminos s₃ ar=
bores finales incidit.Resp.idē vt in=
stitu.de offic.iudi.§.pe.in fine.Teneť
etiā arbo.fur.ces.l.j.ɾ.l.facienda ē.ff.
10 eodē arbo.furti cesarū.¶†Quid autē
sit cedere.dico qd̄ non solū ex toto in=
cidere.s₃ ferire causa cedēdi.¶S₃ cin
gere est degābare ramos ɾ auferre et
exportare.Qui aūt cum sera secat non
diciť cedere vt.ff.eo.l.cedere.

¶De arboribus furtive cesis. Rub.

1 ☞Arborum fur.cessa.cui detur et
ad quātum et quomodo fiet extima=
tio ɾ quid si ligna arboris contracten
tur arbor quando in numero arbo=
rum contineatur:et que arbores fur.
cese dicantur.
2 Arbores incidens domino sciēte qui=
bus actionibus teneat.
3 Usufructuario que actio detur pro ar
boribus cesis.
4 Emphiteote dať actio arbo.fur.cesa

rum ad damnum.
5 Colonus titij incidens arborem Caij qua actione tenetur.
6 Arbor vna quando dicatur et quando plures dicantur.
7 Arborem vnam pluribus incidentib⁹ quomodo agitur et contra quos: et an vno soluente alij liberabuntur: et si arbor sit plurium quid erit.
8 Cedere est non solum in totum incidere: sed ferire causa cedendi: cingere exglobare et excorticare. et tunc habet locum arbo.fur.ces.
9 Secans sera non tenetur hac actione: sed.l.aquil.
10 Actione arborum fur.cesa.an ego possim agere qui vendidi tibi fundum in quo arbores mee erant incise.
11 Arbore Titij plantata per titium in fundum meum: an postea quam egit radices: poterit titius illam incidere.
12 Arbore tua subintrante fundamentum dom⁹ mee quid facere possum contra te.
13 Arborum appellatione an vites contineant
14 Arbore mea pendente in tuo fundo: et dante tibi damnum cum vmbra. quid sit faciendum: et quid possint agere in tali casu
15 Arbore pendente.vt.s.habebit locum quod dictum est non solum in domo.aut fundo proprio.sed etiam in re communi.
16 Actio arborum furt.cesa.vendicat sibi locum hin predicta quando agitur ciuiliter: et potest etiam agi criminaliter et furtiue incidens arbores maxime vites tanquam latro punitur.

1 Si quis clam et furtiue cedit arborem alienius et hoc modo dederit damnum datur leso actio arborum fur.cesa.ad duplum damni dati.et duplicatur interesse de dictis lignis. ¶ Verbi gratia antequam arbor esset incisa.valebat communiter.xv.nunc ligna arboris icisa valent.v.deductis istis.v.extimabuntur dicta ligna.s.xv.veruntamen.l3 damnum sit dupli solum simplum vnum est pena.et sic fiet extimatio in.xxx.deductis lignis arborum: quia in isto casu concurrit aquilia pro damno: sed si egeris aquilia.et consecut⁹ fueris interesse postea poteris agere actio.ar.fur.cessa.ad reliquum:idest ad illud simplum quod est pena. ¶ Sed si primo egeris actione ar.fur.cess. cessat aquilia. ¶ Si autem ligna arboris contractentur pro eis.habet locum actio furti.et hoc probatur.ff.ar.fur.ces.l.prima secunda et tertia. ¶ Item si stipites oliuarum sine radices egerunt siue non.vt.d.l.tertia.§.fi. ¶ Si autem arbor sit tenera sicut herba non continetur in numero arborum.ff.eodem.l.certe. ¶ Item dicuntur arbores furtim cesse: quam ignorante domino fuerunt cesse alias sec⁹
2 ff.eodem.l.furti.et.l.facienda.§.j. ¶ †Si autem domino sciente per vim incidit non tenetur ista actione ar.fur.ces. sed tenetur vi bon.rap.ff.vi bono.rap l.secunda.in princi.et lege damna.tenentur etiam.l.aquil.ff.ad.l. aquil.l.si seruus
3 seruum.§.si oliuam.facit.ff.eo.l.faciendam.§.fi. ¶ †Sed an datur vsufructuario actio.ar.fur. ces. Respondeo non ff.eodem.l.cedere.§.j.sed datur aquilia
4 ff.ad.l.aquiliam.item mella. ¶ †Sed emphiteote bene datur actio.ar.fur. ces.ad damnum.ff.co.l. credere.§.fin.
5 ¶ †Sed quid si colonus meus icidat arborem tuam. Respon. tenetur act. ex locato.ad damnum tuum non ista actio.ar.fur.ces.vt.ff.co.l.si colonus.et
6 ff.loca.l.si merces.§.culpe. ¶ †Et nota quod arbor dicitur quam supra terram habet vnam iunctam sed si plures stipites sunt cesse.s.terram.tunc plures arbores esse dicuntur.licet vnam solam radicem ha
7 beant.ff.eo.l.gemina arbor. ¶ †Item no.quod si plures vnam arborem incidunt cum singulis insolidum agi potest ad damnum nec vno soluente ceteri liberantur. vt.ff.e.l.plures ad.l.aquil.ita vulneratus.in fi.de fur.l.vulgaris.§.si duo cum simul.Sed si arbor sit plurium vnam solam penam petere possunt omnes.non quilibet de per se.vt.d.l.si pro eo.§.fi. ¶ †Item
8 nota quod cedere non est solum in totum incidere.sed ferire causa cedendi cingere et exglobare et excorticare. et tunc habet locum actio.ar.fur.ces.l.cedere.ff.
9 eodem. ¶ †Qui autem secat cum sera vel resega non tenetur hac actione sed.l.aquilia.ad damnum. vt.ff. eodem.l.cedere. ad.l.aquiliam.l.si ser-

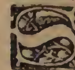
nuns seruum.§. olinam.
10 ¶†Sed qd védidi tibi fundũ meũ I q̃ arbores mee erãt leise nũqd põt vẽditor ager ar.fur.cef. I act.Respõ.sic ego et si in
11 ẽptor.vt.ff.e.l.fi. ¶†Sz qd si plantasti arborem tuã I fundo meo et radi= ces egerit an poteris lci dere.Rñ.nõ nisi pri⁹ de nunties ec.vt.ff. eo.l.si p̃ces.§.j.ð arb. cedeñ.l. j.I pñ.et.§.j.q: mea facta est.vt isti.de re.di.§.ti=
12 ti⁹.et.§.seq. ¶†Item no. quod si arbor tua subin trat fundamẽtũ domus mee possum adire iudi cẽ et p̃dicta p̃bare.et ip̃e tibi p̃cipiet.vt radices velles oẽs:qð si nõ fece= ris:possũ radicit⁹ extir pare et ligna auferre.vt ff.de ar.cedẽ.l. j. et.§.ait
13 p̃to:.et.§.fi. ¶†Et arbo= rũ appella.ẽt vites cõti nent.vt dictũ est. facit C.ð lierdi.l.j.vbi ð hoc
14 no. ¶†Si autem arbor mea p̃edet I tuo fundo et dat tibi dãnũ cũ vm= bra.tũc dz succidi p.xv. pedes a terra.vt.ff.ð ar. cedẽ.l.j.§.dictũ.et.§.seq. et.l.fi.et nõ solũ dñs fun di põt hoc facere.sed ẽt vsufructuari⁹ et sites q̃= rũ interest.vt.d.l.j.§.nõ
15 solũ. ¶†Itẽ non solũ hz locũ in domo p̃p̃ria vel fundo sz ẽt I re cõi.et iso= lidũ.vt.ff.e.l.j.§.p̃terea. facit.ff.si serui vẽ.l loci. §.si fund⁹.et.l.si forte.§.
16 et si edes. ¶†Et p̃dicta locũ hñt qñ agit ciuilr ad dãnũ.et p̃t ẽt agi cri a liter ad penã corpalẽ.et tũc q̃ furtiue lcidit arbo res et maxie vites tanq̃

¶Lud⁹ azardi.vi= de Ioã.de imo.in.l.si qs cum sci ret.ff.de vsu.p em= pto.et Ale. ð imo.I p. lxxvij.I fi.I q̃nto vol.

latro punitur.vt.ff.ar.fur.cef.l.q̃. nec vna tollit aliã.C.q̃.et qñ ciui.ac.cri.p̃= iu.l.j.facit.C.vt lice.sine iud.se ðfe.l.j.

¶De ludo azari et alearũ. Rubr.

1 Lud⁹ azari diabolic⁹ est.et a q̃ sic inuent⁹.et q̃ mala ad illum sequantur
2 Lud⁹ alea℞ ad qd sit luct⁹ et q̃ ludi sint p̃hibiti et qũo amissũ I ludo possit re peti et q̃ dñt p̃uidere ne tales ludi fiãt.
3 Equi lignei ne fiãt q̃ p̃uidere dñt.et q̃ faciẽtes qũo puniant̃ pena ludẽtiũ q̃ sit et Alearius q̃s sit et q̃s dicat̃ campo.
4 Ludus alearum quis sit.et q̃ sint ludi prohibiti et qui concessi.
5 Promissum in ludo:an vt euictũ peti possit per eum qui vicit et an solutum possit repeti per eum qui amisit.
6 Ludere nemo cogi debet:et cogens lu dere quomodo puniatur.
7 Aleatores q̃tũ sint odio a iure habiti. et an ribaldi iter se p̃cutiẽtes maib⁹ ac cusare se possint.et an p̃dẽnari et pũiri.
8 Uenditione in alea facta an venditor de euictione teneatur.
9 Cleric⁹ aleator an repellatur a benefi cio obtinendo.et an deponi possit.
10 Ignorãs q̃ I domo sua lud⁹ sit ñ tenet̃.
11 Aleator si verberatur̃ vel decapillatur occasiõe ludi:nõ agit pro iniuria sibi facta.et si lusores inter se faciant̃ iniu rias vł rapinas possunt agere iter se.
12 Aleatori si fiat furtũ vel rapinã alio tẽ pore quã tẽpore ludi:an agere possit.
13 Lusores isti qua pena puniantur.
14 Bona hodie an publicantur.
15 Ludere videntes seu stantes super lu do ad vidẽdũ ludere an puniant̃ et qd de mutuantibus pecuniã ludẽtibus.
16 Cõmodãs taxillos vł tabulariũ.ad lu dẽdũ.vel domũ sciẽter vł alio mõ opẽ dãs ad talia faciẽdũ vel instigãs vel fitta cõmittens.an puniant̃ et q̃ pena.
17 Ludo amittere an solã pecuniã sit p̃= hibitũ:vł ẽt alia res p̃di ludo p̃hibe tur:ludere ãt ad scachos ñ ẽ p̃hibitũ.



Ciẽdũ† est qð ludus azari* est lud⁹ dia bolicus inuẽtus ab azari diabolo ad homines deci piẽdo℞.vt suas substantias et animas p̃dant

perdant ⁊ incurrāt ad blasphemandū
deum saluatorem nostrū ⁊ sanctos.vt
pericula ⁊ malificia.⁊ mortē incurrāt.
2 †Ludus etiā aleaꝝ est inuentꝰ ad ho
mines inducēdos ad male peragēdū.
⁊ ideo ols ludus vbi pecunia perdit.
vt.ff.de alea.l.solent.§.j.est ꝓhibitꝰ si
ue fiat in gñe siue fiat in specie siue in
locis publicis siue in ꝑuatis domibꝰ
adeo ꝙ si qs in ludo euictꝰ fuerit ꝑ ali
quē nulla fiat condēnatio de eo qui lu
xit de iure si ille q̄ lusit ⁊ amisit soluit
pōt petere.⁊ eiꝰ heredes ab eo q̄ vicit ⁊
ab eiꝰ heredibꝰ nō obstāte ꝑscrip.l.an
norū.vt.C.de reli.⁊ sūp.fu.auct.aleaꝝ
vsus. Et si nō repeteret ab eo vel eiꝰ
heredibꝰ ꝑ eū q̄ amisit repetere pt;fiscꝰ
vt in.d.aut.q2 fiscꝰ est vitioꝝ successor
vt.ff.de iur.fi.l.luciꝰ.⁊ debent epi ⁊ re
ctores ꝓuidere ne talia fiāt ⁊ vt hoies
3 a talibꝰ ludis cōquiescāt. †Itez dēt
ꝓuidere ne equi ligni fiāt.⁊ si ɔtrafe
cerit: domus vbi talia fiūt debet publi
cari.vt.in.d.aut.ptz.ver.fin. Itē pu-
niunt talia pena extraordinaria.vt in
d.aut.§.nō solū. Sz q2 nō est expssa
pena.⁊ determinata in ludentibꝰ pōt
dici qd relinquit arbitrio iudicis.vt
ff.de extordi.cri.l.j.fm mod.C.de mo-
do mulcta.l.fi.cū si. Alearius autez
dicit q̄ ludū alerū apd se retinet causa
lucrādi.sicut caupo dr q̄ cauponā ⁊ sta
bulū exercet.vt.ff.nau.cau.stabu.l.j.§.
caupones. vt nomē sit ɔñs rei insti.de
4 dona.§.⁊ ē aliō. †Ludꝰ aūt alearū[a]
est q̄ fit per vsum aleaꝝ siue tabula cū
modis q̄ etiā i manibꝰ fortune existit
⁊ iste silr ludꝰ.et oēs regulariter sunt
ꝓhibiti. Fallit i q̄nq3 ludis cōcessis
vt i aut.aleaꝝ vsus ⁊c.ɔtinet. Itē fal
lit qñ aliqui ludūt asta certādo simul
ꝙ vulgarit dr istoria.vel certāt ad ꝓij-
ciēdū pillam.vel palum ferri.vel lapi
dē.vel saliēdo vel currēdo.vl similia
faciēdo.cā virtutis.vl fortitudis osten-
dende.nā isti ludi conceduntur.vt in
aut.vt oēs obe.iud.prouin.circa fine3
colla.vj.⁊.ff.de alea.⁊ vsu.l.solēt.§.j.l.
seq.vel si ludit vt q̄cūq3 pauciora pun
cta taxilloꝝ dederit soluat.v.so.ꝑ cō-
mestiōe:vel ꝑ vino bibēdo vel sitia.vt
Bonifa.

a Ludus aūt alearū. Adde ꝙ dictus
ludus ex quo nō simpliciter pēdet ex
viribus fortune.sz etiā ex ingenio ra-
tione amissio.censet licitꝰ ita Jo.and.
in.c.clerici.de vita ⁊ ho e.quē refert
.cl ⁊ sequitur

ff.ō alea.⁊ vsu.l.fi.i pn.
5 †Itē no.ꝙ si aliqd ꝓ-
missū ē i ludo.vt euictū
nō pōt peti.ꝑ eū q̄ vicit
imo si solutuz est pōt re
peti ab eo q̄ amisit siue
fuerit filiusfa.siue alius
siue seruus.ff.eo.l.fi.§.j.
6 †Itē ꝙ nullus dz cō-
pellere[b] aliquē ad ludū
⁊ qui ɔfecerit punit pe
na pecuniaria extordi-
naria vt dixi vl in carce
rē vel in publicis vincu
lis dānatur.vt.ff.eo.l.j.
§.in eū.⁊.§.seq. tenent
etiā iniuriarū.vt.ff.ō in
7 iur.l.si qs seruū. †Itē
no.ꝙ isti aleatores sunt
adeo odiosi ⁊ a iur odio
habent qd si fiat eis in-
iuria vel dānū.occasio-
ne ludi.vt q2 malos ta-
xillos dāt.vel ob similē
cāz nō punit ille q̄ fecit
eis talē iniuriā.vt.ff.eo.
l.j.in princi.⁊.§.itē not.
Et sic vr ꝙ ribaldi in
ter se ꝑcutientes.si occa
sione ludi manibus nō
possunt inter se accusa-
re ō iniuria alteri ꝑ alte
rū facta; ꝑ dcā iura.nec
pñt puniri ob hoc:vel
ɔdēnari nisi grauiter de
linquerint.vt extra de ꝑ
sumpt.c.j.ff.ad.l.aql.l.
nā ludꝰ.⁊.l.ita vulnera
8 tus.cū si. †Itez si res
vendit in alea nō tenet
vēditor de euictione.vt
ff.qua.re.ac.nō da.l.ij.§.
9 si in alea. †Sed cleri-
cus aleator repellit a be
neficio obtinendo ⁊ de-
De malefi. oo

Jo.ō imo.
in.l.si qs
cū sciret.§.
alt.col.iij.
⁊ ibi ꝙ vin
cens in ta
li ludo nō
tenet ad re
stitutionē
ēt i foro cō
scie. Qd sa
ne itellige
dolo cessā
te. Et vide
ꝑ Jmo.l.d.
l.si qs cum
sciret vbi
plene quā
do qs tene
tur ad re-
stōnē eius
ꝙ vicit i lu
do vl i pau
peres irro
gare.

b Cōpel
lere q̄ ēt ab
adulatio-
nibꝰ qs cō
pellit vt ꝑ
imo.C.e.l.
si qs. cum
sciret ⁊ per
Angel. in
tra.malef.
in vbo me
tidore de
mali dadi
col.iij. vsi.
ij.sciēdum
est.et dicit
auctor.j.ꝑ
xi.colū. cir
ca finem.

a ¶Dom⁹ publicet. intellige hoc verū
qñ retinēs i domo: facit spe emolumē=
ti sec⁹ si aliqs nobilis cū recreatiōis in
domo sua retineret ludū q: ñ punit gl.
est l. i. j. q̄ pn. ff. ð aleato. ðt Azo. in rub.
C. de relig.
ꝛ sump. fu.
ex quo pōt
iferri ꝙ in
dus q̄ al's
esset ꝓhibi
tus cū re=
creationis
ē ꝑmissus:
ita vł velle
Jo. ð imo.
l. d. l. si qs.
poni pōt ex̄ ð vita ꝛ ho.
cler. c. clerici. de exces. ꝑ
10 la. c. int̄ dilectos. ¶†Itē
si in domo alicui⁹ fuerit
ludus nō tenet nisi ꝯsti
terit qđ fuerit sciens de
ludo q: ignorās nō tene
tur. vt in aut. de eccl. ti.
§. si qs in sua domo. ff.
de publi. l. cotē terro §.
cum tit. colum. j. circa finem.
b ¶Mutuāt. vīđ ꝑ te multa circa hoc
ꝑ are. i suo ꝯs. lxxxj. ꝑ totū ꝛ ꝑ Ang. l. d.
trac. malef. i ṽ. metidoꝛe de mali dadi.
an excedat modū qñ qs puniat de ex=
cessu in castigādo plene ꝑ Alex. in ꝯs.
lxxv. in. iij. vo. ꝑ totū ꝛ ibi an statutū lo
quēs de ṽberāte hēat locū i castigāte
ꝛ l. d. ꝯsi. qñ ꝑmittat castigatio i carce=
re ꝑuato sȝ q̄re tu ꝑ q̄ntū tp̄s opȝ ꝙ qs
retineat ad hoc vt talis detinēs dicat
incarcerat⁹ vide Bart. in. l. verū. ff. de
fur. ꝛ i. l. capite q̄nto. ff. ð adu. q̄ vł velle
ꝙ ꝑuat⁹ ad hoc vt puniat reqrit ꝙ de
tinuerit ꝑ. xx. hoꝛas sȝ tu adđ ꝑlo ꝙ di
cit Ang. i. l. j. C. de ꝑua. carce. vbi ille q̄
detinet i vis ꝛ recedere ñ pōt ð: incar=
cerat⁹: ꝛ detinēs punit pena de ꝑuatꝭ
carcerib⁹: ꝛ nō ðt ꝙ reqrit ꝙ detineat
ꝑ. xx. hoꝛas ꝛ ꝯ Bart. sic itellectū facit
etiā qđ ðt idē Ang. in. l. q̄ in carcerē. ff.
qđ met. cau. vbi ille ð: incarcerat⁹ qui
ad sui libitū exire nō pōt de loco. ꝛ ad=
de ēt Alb. de rosa. i suo dicto. i ṽsi. car=
cer. vbi ꝙ detent⁹ ꝑ momētū hoꝛe. ð: i=
carcerat⁹ ꝛ ꝑuat⁹ sic detinens punit
pena ꝑuati carceris ꝛ ad doctrinam
Bar. in locis. s̄. allegatis respōde ꝙ lo
quit in hus q̄ hñt ius detinēdi ꝛ capiē
di vt in exēplis ibi ꝑ ipsum positis et
ita fuit obtentum in ciuitate luce ibi
me assidēte cū mag. dño carreto in ꝑso
nā tertij de gentilib⁹. vide tu Bar. ad
materiā. in. l. diuus. ff. de custo. reoꝝ.

dñs. de ac. ꝛ obl. l. ex maleficijs §. si qs.
C. de here. l. quicūq₃ §. vniuersi. ꝛ §. seq.
ff. de incē. rui. nau. l. q̄ naufragij §. nō ꝰ
11 tū. ¶†Itē si aleatoꝛ ṽberatur vel deca
pillat occasione ludi. nō agit ꝑ iniu=
ria sibi facta. vt in. l. j. §. itē. no. ff. eod.
¶Si aūt lusoꝛes int̄ se faciāt iniurias
vł rapinas pñt agere inter se vt. d. l. j.
12 ¶†Sȝ qđ si fiat furtū. vł rapina alea=
toꝛi alio tp̄e q̄ tp̄e ludi. Rñ. dicit Azo
ꝙ tūc poterit agere. vt no. in sum. C. ð
reli. ꝛ sump. fu. l. inferre. facit qđ no. ff.
13 ð mi. l. ꝙ si maioꝛ. xxv. an. ¶†Sȝ q̄li. pe=
na puniunt isti lusoꝛes. ¶Rñ. qđ cū pēa
nō sit oꝛdiata. vt i aut. ꝑdcā alea₄ vs⁹.
ibi nō solū ꝛc. nec expssa sit q̄litas nec
q̄ntitas pene ꝙ extoꝛdiaria pena pecu=
a niariter puniant. vł dom⁹ publicet.ᵃ
vt. s̄. dixi q: q̄libet iudex hȝ iurisdictio
nē suā pēali iudicio defendere. vt. ff. si
qs ius di. nō ob. l. j. ꝛ cui data ē iurisdi
ctio ꝛc. ff. ð iu. om. iu. l. cui. ¶Itē hȝ ꝓ=
uidet ne qs re sua male vtat. vt isti. de
his q̄ sūt sui vł alie. iur. §. si maioꝛ. ¶Itē
hȝ ꝓuidet ne illicita fiāt. vt. ff. ð of. ꝑsi.
l. illicitas. ꝛ. l. ꝯgruit. ¶Itē maleficiūȝ
nō dȝ ēe īpunitū. l. ita vulnerat⁹. ff. ad
14 l. aq̄l. ¶†No. tñ ꝙ hodie bōa ñ publi=
cant. vt i aut. vt nulli iudi. §. fi. coll. ix.
15 ¶†Sȝ qđ de his q̄ stāt sup ludo ad vi=
dēdū ludere. ¶Rñ. vł. ꝙ illi sint puniē
di cū ꝓhibitū sit ludos īspicere. ꝛ sup lu
dis stare. vt ar. C. ð epi. ꝛ cle. aut. inter
dicim⁹ ex̄ de vita ꝛ hone. cle. c. clerici.
b ¶Idē dico de illis q̄ mutuātᵇ pecuniā
ludētib⁹. ꝙ puniūt cū sint ꝑticipes i lu
do ꝛ ðlicto. et agētes ꝛ ꝯsentiētes ꝛc. C.
de epi. ꝛ cle. l. si quēq₃. ex̄ ð offi. delega.
16 c. j. ¶†Et idē ð illo q̄ accōmodat taxil
los vł tabulariū. ar. insti. ð obl. q̄ ex q̄si
delic. nas. §. ope. vł cōmodat sciēter do
mū ad ludē. ar. ff. ð adul. l. q̄ domū vel
alio mō dat opē ad talia faciēda vł isti
gat vł silia comittūt ar. ð adul. l. is cu
ius. de seruo coꝛ. l. j. §. persuadere. ff. ad
turpil. l. j. §. icidit. ꝛ puniunt simi pena.
ar. dicta₄ legū. ꝛ. ff. de iniu. l. nō solū. ꝛ
insti. ð iniur. §. nō solū. ff. ð parric. l. ve
rū. cū si. vł foꝛte ꝛ meli⁹ puniunt pecu
niariter pena extoꝛdinaria iudicis ar=
bitrio cū nō sit expssa nec determiata a

iure.vt.ff. de extraordi.cri.l.et forte.C.de modo mulcta.l.fi. et de reli.et sump.fu. aut. alearũ vsus ibi.sz ista ec. cũ simi.

17 ¶†Itẽ no.qđ dr ne in ludo pecunia ꝑ dat ec.ff.de alea.l.solẽt.§.j. Sz quid si alia res amittit in ludo,puto idẽ qđ in pecunia qꝛ appellatione pecunie oẽs res cõtinent et q̃ pondere numero vel mẽsura cõtinent.vt.C. de cõsti.pe.l.ij. §.vt nõ erubescant.ff.si cer.pe.l.ij.§.in ter mutuũ.ff. de vb. sig.l.pecunie.et.l. appella.pecunie.et.l.rei.ff. de calum. l.j.§.fi.ludere aũt ad scachos nõ est ꝑ habitum.vt.d.aut.interdicimus.

¶Quib⁹ cõcessa est correctio. Rubri.

1 Marito an sit permissa castigatio vxoris et que.

2 Creditor põt seruũ sibi pignoratũ castigare.non tamen tenetur.

3 Magister põt discipulũ in disciplina nõ bene facientẽ leuiter corrigere.

4 Usufructuari⁹ põt illũ castigare si tñ atrociter faceret punitur.

5 Dño lz seruũ corrigere. nõ aũt occidere et qñ liceat etiam seruũ occidere.

6 Patrono licet corrigere seruos liberos et eos propter ingratitudinẽ reuocare in seruitutem.

7 Patri filiũ.auo nepotẽ.ꝓpinquo senio ri minorẽ.an corrigere moderate lz:et an cõiũctio sanguis inducat p̃sumptionẽ qꝫ alo corrigẽdi nõ iniuriãdi facit:et coniunct⁹ si atrociter faciat punitur.

8 Filio patrẽ.nepoti auũ corrigere nõ lz et qđ possit pr̃ cõtra filiũ q̃ eũ offendit.

9 Maior verberãs iuuenẽ cã corrigendi et modũ nõ excedẽs nõ tenet iniuriaꝝ.

10 Iocose aliquẽ verberãs nõ tenet nisi modum excedat.

11 Ludẽtib⁹ plurib⁹ simul.si vn⁹ aliũ offẽdat nõ dolose nec data opa fi tenet.

12 Magistrat⁹ põt corrigere subditos ƀz qualitatem delicti.

13 Episcop⁹ et quilibet p̃lat⁹ suos clericos corrigere põt. et licitũ est aliũ impune offendere iure concedente.

1 Ciẽdum† qꝫ licitũ ẽ marito castigare vxorẽ sua pena dumtñ nõ excedat modũ in castigando.vt ff.solu.matri.l.si cõstante.§. si marit⁹ nã si modũ excederet grauiter puniretur.ff.de pe.l.capitaliũ.§.admilla ols.

2 ¶†Itẽ creditor seruũ sibi pignoratũ põt castigare et corrigere.ff.đ pig.act. l.elegãter.§.plane.nec tenet creditor.

3 ¶†Item magister põt discipulum in disciplina nõ bene faciẽtẽ leuiter corrigere.et castigare.ff.ad.l.aquil.l.sed et

4 si quẽcũqꝫ.§.magister.¶†Idẽ in vsufructuario dici. vt ibi no.sz si atrociter faceret punitur.vt.ff.ad.l. aquil.l.pre

5 ceptores.¶†Itẽ dñs põt suum corrigere seruũ.ff.de his q̃ sunt sui vel alie iur.l.ij.nõ tñ occidere vt nimis seueri ter castigare.vt.ff.de his q̃ sunt sui vel alie.iur.l.j.et.ij.§.j. et seq.imo dñs qui sine iusta cã seruũ occiderit de homicidio punit. vt.d.l.j.§.fi.et.ff.ad.l. aql. l.inde nerati⁹.§.et si dolo et.C.de emẽ. ser.l.j.¶Fallit qñ inuenit seruũ adulterantẽ vxorẽ suã. nam tũc lz ei seruũ occidere.ff.deverb.ob.l.q̃ seruũ.¶Itẽ lz ad sui defensionem.ff.de vi et vi ar.l. vt vim. ¶Itẽ licet domino seruũ occidere.quãdo fuit aggressus et insultatus ab aliis animo occidẽdi ipsum et serui non dederũt ei auxilium. vt.ff.ad silla.l.et si cert⁹.§.fi.qꝛ iustã causam habuit occidẽdi.vt ibi not.¶Itẽ si inuenit cũ filiabus suis turpiter conuersari vel cõmisceri.tũc licet eum occidere: vt.ff.de lega.j.l. quid igit.§.si heres.et ibi not. ¶Item in similib⁹ casibus vt si seru⁹ vulnerauit dñm suum nam iustã causam habet. qꝛ salutẽ dñi dz añ suã ponere.ff.ad silla.l.excusant.et ꝑ totã.l.et.l.si qs in graui.et.l.cũ dñs.et.d.l. et si cert⁹.et.l.se.facit.C.de his q̃ ad ecclie.cõfu.l.iij.et insti.de his q̃ sunt sui vel

6 alie.in.§.j. ¶†Itẽ licitũ ẽ patrono corrigere seruos et libertos et ipos ingratos reuocare i seruitutẽ.vt.C. de igra. libe.l.j.et.C.đ libe.et eoꝝ lib.l. si manumissos.et.ff. de iiu.l.ꝑtor.§.ꝑterea.et.§.

7 seq.cũ si. ¶†Itẽ licitũ est patri corrigere filiũ et auo nepotẽ et ẽt ꝓpinquo et cõsanguineo seniori corrigere sine pena minorẽ moderare tñ. vt.C. de emẽ. ꝓpin.l.j.et cõiũctio sanguinis inducit p̃sũptionẽ qđ alo corrigẽdi factũ fue

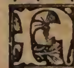
rit ꝛ tollit suspitionē in
a iuria.vi a.ff.de iniu.l.ve
ſtē.ff. de pe.l. respiciē.§.
furta.ff.de iniu.l.ꝑto:§. 12
ſ3 ꝛ ſi qs. ¶Si el atroci-
ter faceret tunc puniret
vt.d.l.j.in fi.ꝛ.ff.de par-
rici.l.diu⁹.facit.C.de pa 13
tri.pot.l.congruentius.
8 ¶†Sed non l3 filio cor-
rigere patrē vel nepoti
auum.nā erubescim⁹ fi-
lios esse castigatores pa
rētū. vt in aut. de nupt.
§.ꝛ ita.coll.iiij.imo ſi fi-
lius offendit patrē pōt
ipm castigare ꝛ ſi fili⁹ ꝑ-
ſeueret in offensione d3
iudex facere vindictā de
filio quā pater vel au⁹
dicet.vt.C. de patri.pot.
l.ſi fili⁹. de bo. q̄ lib.l.fi.
§.filijs. dūmō non exce-
dat modū vidicte. q: pa
terna pietas nō d3 i atro
citate ſ3 pietate ↄſiſtere
ꝛq: d3 accipe ↄſiliū ꝓ fi-
lijs. vt.ff.de adult.l. nec 1
in ea.§. pe.ff.ad.l. pōpe.
de parri.l. diuus.cū3 ſi.
9 ¶†Itē ſi qs maio: ver- 2
berat aliū iuuenē cā cor
rigēdi nō tenet iniur.ni 3
ſi excesserit modū in ver
berando.ff.de iniu.l. itē 1
apud.§.ſi cōem. cū ſeq.
10 ¶†Itē ſi qs iocose ali-
quē verberat non tenet.
vt.ff.de iniur.l. illud.de
acq.ꝛ obli.l.ij. in fi.ꝛ hoc
niſi modū excederet. nā
ſi cū gladio percuteret. vl
atrociter verberaret. et
dicat ludēs feci nō excu
ſatur.ex de ꝑſum.c.j.nec
pōt dici lud⁹ ex quo cria 2
oriuntur vt in proemio.
ff.ad.l.aql.l. na3 ludus.
11 ¶†Itē ſi plures ludēn-
do ſimul vn⁹ aliū offen- 3
dit vl ledit nō dolose nō

Additio.
a ¶Iniu
rie de quo
vide Iac.
d bel.i ſua
practi.ma
lefic.colū.
iij.ꝟſi.aut
aliter.nu.
11. Piero.
Chu.

data opera.ad hoc nō tenet.vt.ff.ad.l.
aql.l.ſi ex plagis.§.fin.ꝛ.l.itē mella.in
ꝑn.ſec⁹ ſi data opera fecit. vt eod.ti.l.
itē ſi obſtetrix.§.fi. ¶†Itē magiſtrat⁹
pōt corrigere ſubditos ſm qualitate3
delicti vt.ff.de of.ꝑſi.l.cōgruit.ꝛ.l.iij.ꝛ
l.illicitas.alias punit.vt.ff. de iniu.l.
nec magiſtrat⁹.ꝛ not.s. de ho. ¶†Itē
pōt eps corrigere ſuos clericos idē et
quilibet prelatus.vt extra de off.or.c.
irrefragabili.et.c.j.ꝛ.c. l3.de accuſa.c.
qualiter ꝛ qñ.j.ꝛ.ij.ꝛ.c.inq̄ ſitiōis. ꝛ de
ſimo.c.l3 heli. ꝛ penā debitā impone-
re ſm q̄ iura volūt ꝛ ſm alleg. ꝛ ꝓba
ta vt ex de of.or.c.j.no.ff.de offi.ꝑſi.l.il
licitas.§.veritas.ꝛ ſic no.ꝙ licitum eſt
aliū offēdere ſine pena iure cōcedēte:
vt in dictis caſib⁹. ¶Sunt ꝛ alij ꝗ̄ plu
res caſus.vt no.s.de perſonis q̄ offen.
poſ.ſine pena per totū. ¶Qualr autē
delinquētes corrigant ꝛ puniant pt3
ꝑ ſpāles titulos hui⁹ operis.ſm deli-
cti qualitates. vt.s.de perſonis q̄ pro
pter delicta cōdēnant ad mortem vel
membri amiſ.per totum.

¶De ageribus nili vel alterius flumi-
nis nō rumpendis. Rubri.

Nili ageres corrūpens vſurpās:
cōſentiens:participans vel autor exi-
ſtens qua pena puniatur.
Opem dās ad furandum que.s. dictā
ſunt qua pena puniatur.
Suadēs ꝛ inſtigās fieri q̄.s.dicta ſunt
qua pena puniatur.


Ullus†debet
ageres nili vel alterius flu
minis vſurpare vel corrū-
pere ꝛ ſi quis cōtra fecerit
debet flāmis cōburi in loco vbi delin
qt ꝛ nō ſolū ipe: ſ3 ꝛ alij conſentientes
cōſortes ꝛ participes ꝛ autores depor
tatiōe ꝛ bonoꝝ publicatiōe tenent. vt
C.e.l. nam alias aūt irregulr agētes ꝛ
cōſentientes pari pena puniunt.vt.C.
de epi.ꝛ cle.l.ꝗ̄ꝗ̄.facit i ar.C. d rap.ꝟ.
l.j.§.fi.de epi.ꝛ.cle.l.raptores.§. vltra.
¶†Itē q̄ dat opē ad faciēdū vt.ff.d fur.
l.j.§.opere.ꝛ.l.q̄ ſeruo.§. idē pōpo.ꝛ.§.
fi. ¶†Itē q̄ ſuadet ꝛ inſtigat fieri.vt ar
gu.ff.de iniur.l. itē apud.§. adduxiſſe

de seruo cor.l.j.§.suadere.τ facit.ff.de fica.l.nihil interest.de adulte.l.is cuius.ff.ad.l.aquil.l.itē mella.§.si al'.τ §.item cū eo. cum simi. ¶Sed videtur q̄ alia pena puniat̄ qui rūpit ageres.vt.ff.de extraord.crimi.l.penul.§.in egipto. quia dānatur in metallum vel in opus metalli.vbi dicit̄ sed ibi loquitur de ageribꝰ prediorū nō autem de ageribus fluminis.

¶De carceribus priuatis vel fractis τ custodibus earum. Rubrica.

1 Carcerem priuatum tenens qua pena puniatur τ reipu.interest carcerem habere.

2 Carceri quādo accusatus siue inquisitus τ sponte cōfessus mācipandus sit τ qñ relaxandus est fideiussoribꝰ τ qñ non.τ quō in carceribus teneri debet.

3 Mulieres carcerāde non sunt in loco vbi masculi sunt τ quō detinende τ p̄ debito pecuniario nō sunt carcerāde τ quid tunc fiat.

4 Custodes carcerū quomodo tractare debeāt carceratos. τ si secus fecerint qua pena puniant̄ τ quō punit̄ iudex non puniens dictos custodes.

5 Custos carcerum debet singulo mēse notificare iudici noīa carceratorum τ delicta ipsorū etates τc. aliter punit̄. in.xx.lib.aurei.

6 Cōfessus nō sponte qñ sit carcerādus τ quō de eo sit procedendum.

7 Custos carceris qñ τ quō puniat̄ si carceratus aufugiat τ vni nō dz custodia carceris cōmitti alias custos punit̄ p̄ qualitate culpe.

8 Carceratus spoliari non debet.

9 Carceratus nō statim pena patitur.τ quō cōtra eum procedatur.

10 Confesso sponte reo vel testibꝰ conuicto quid sit faciendum.

11 Fideiussores in criminibꝰ qñ dari debeāt τ quō τ p̄mittens sub certa pena reū exhibere vel cōdēnationē soluere si nō soluat quō puniatur τ dñs p̄ seruo fideiubet.

12 Carcerati si ruptis vinculis aut carcere fracto aufugiant quō puniuntur.

13 Carceratꝰ reuelās qualiter fugere debent an debet relaxari.

14 Carcerati p̄ graui crie an debēt apponi ferramēta q̄ si custos nō fecerit vel passus fuerit ferrū portari l carcerē vñ ille euadere possit aut venenū vñ possit occidi quō punitur.τ quid si negligentia fecerit.

15 Latrones ap̄rehensi sunt interrogādi de socijs τ receptatoribus a iudice qui notū facit iudici vbi illi socij τ receptatores degunt τ quō in tali negotio sit procedendum.

16 Carceratū p̄ debiti pecuniario fugere faciens ad quid teneatur τ si negligentia custodū aufugerit ad q̄d teneatur.

17 Carceri in p̄petuū an q̄s dānari possit.



1 Sciendū † est q̄d nō lz alicui p̄uate psone carcerez hr̄e priuatū. nā si aliquis tz aliquē in carcere priuato.siue l domo:siue l agro imponitur ei pena capitalis. vt.C. de priua.car. l.j. ¶Sed reipu.interest habere carcerem in quo homines delinquētes ponantur ad custodiā donec sn̄ia cōtra eos fuerit lata

2 vt.ff.de cust.reo.l.si ɔfessus. ¶†No.th̄ q̄ cū aliquis accusatꝰ est in fortiā iudicis manet.si quidē sponte cōfitet̄ de crie de quo accusatus est vel ex officio inquisitus tūc est ponēdus in carcerē vt custodiat̄.vt.d.l.si cōfessus.ita tñ vt q̄ cito pōt condēnet̄.vt.C.d cust.reo.l. si.sed th̄ ante cōdemnationē cōduci dz sepe corā iudice vt eius ɔfessio audiat̄ τ in publico iudicio cōmemoratio cris fiat vt malo iudici tēperies τ frenū adhibitū videat̄.vt.C.e.l.si quis.¶Si autem cōfiteat̄ de crie aut crimē est leue ex quo nō dz poni pena corpalis sz pecuniaria.τ tūc si velit dare fideiussores idoneos de soluēdo ɔdēnationez.τ de se p̄sentādo.dz relaxari τ nō incarcerari.p̄stita satisdatiōe vt dictū est alias si nō satisdaret est incarcerandus.vt.d.l. si quis.τ.C.eo.l.j.τ.l.qñ.τ.ff.eo.l.diuꝰ. ¶Sed si crimen est graue τ tale q̄ ex eo veniat iponēda pēa sanguinis siue corporalis.τ tunc est ponēdꝰ in carcerē.nec est fideiussoribꝰ dimittēdus. vt ff.e.l.j.τ.l.diuꝰ.τ dz iudex quā cito pōt

pcedere ꝯ delinquẽtẽ z ita si innẽt⁹ fuerit culpabilis. de eo de quo accusat⁹ est vł iqsit⁹ cito puniat. Sʒ si in culpa nõ fuerit cito absoluat. Sʒ interim nõ dʒ quatenus vel aliis ferramẽtis iniuriari sʒ diligent custodiri ne aufugiat z est rõ qz carcer nõ ad puniẽdũ sʒ ad custodiẽdũ fuit inuẽtus. vt. ff. de pe. l. aut dã nũ. §. solẽt. ¶ Nec dʒ includi in aliquo loco carceris vt nõ possit lumen videre ð die. sʒ de nocte dʒ duplicari custodia et die adueniente in solis ortu. dʒ ad locũ deduci. vt possit lumẽ diei z claritatem videre ne penis carceris moriatur. ¶ Qð quidẽ facere malũ est in nocẽtib⁹. sʒ delinquentibus z malis nõ satis seuerũ est nec satis crudele vt. C. e. l. i. ¶ † No. tñ. qð mulieres nõ debẽt poni in carcerẽ l loco vbi masculi ponunt sʒ per se separatim ab ipsis. vt. C. eo. l. qm̃. ¶ Sʒ hodie iure nouo auẽ. dʒ mulier p delicto poni ad aliqð monasteriũ vt ibi custodiat donec ꝯ eã iudicet. ¶ Sʒ p debito pecuniario nõ dʒ carcerari sʒ dʒ fieri missio in bonis ei⁹. vt. C. e. auẽ. nouo iure. et in auẽ. vt nulli iudi. §. necessarium. coll. ix. ¶ † Et no. tñ. q custodes debẽt cũ hũanitate z benignitate tractare carceratos z nõ suã crudelitatẽ vendere precio vel gra nec ipsos affligere fame vel angustia vel siti vel longa fame subtrahẽdo eis

[left margin:] a ¶ Sed si carcerat⁹. Adõ tu q si carcerat⁹ reperit mortu⁹ presumitur ꝯ custodẽ de q in. l. cũ res z ibi p gl. 4do. ff. ð le. iij. l. §. spẽs. z ang. l. l. si qs ex argẽtariis. §. pretor. in. fi. ff. de edendo dat cautelã vt custo des subito habeãt me 3 dicũ peritũ q deponat q carcerat⁹ mortu⁹ ẽ absq. cul pa custodũ z sua morte hic scribi faciãt p notariũ et p hoc tolli tur suspitio contra custodes.

5

6

7

4

9

6

audientiã z non pmittẽdo eis loqui vel ponendo eos in aliquo malo loco vel occulto vt non p ossint audiri si clamauerint ad hoc vt fame vel siti pereãt z si talia fecerit debẽt capitali pena puniri. ¶ Et dʒ iudex ipos custodes predicta pena punire qð si nõ fecerit infamat z grauiter punit. vt. C. e. l. i. puniũtur etiam in. x. lib. auri. ¶ Debet et iã custos vel capitane⁹ singulis mẽsib⁹ notificare iudici nõia carceratoꝝ z delicta siue causas quib⁹ sunt incarcerati z etates z cõditiões ipsoꝝ carceratorũ alioquin custodes puniũtur in. xx. lib. auri. vt. C. eo. l. fi. ¶ † Sed si qs non sponte vel per tormẽta cõfessus fuerit de crimine pcedentib⁹ indiciis. vt. C. de questi. l. milites. tũc nõ statur cõfessioni sue sʒ pluries debet interrogari si vult pseuerare alias cõfessio nõ preiudicat sibi: vt. ff. eo. l. i. nisi spõte postea pseueret. vt. ff. de qst. l. i. §. questioni. z §. si quis vltro. debet tñ si est graue delictũ in carcere poni et custodiri vt supra dictũ est vel relaxari si satisdederit et cum effectu. vt. ff. de custo. reo. l. i. no. z. l. diu⁹. ¶ † Et no. q si carcerat⁹ aufugit si quidẽ per fraudẽ custodis q dimisit aufugere carceratũ tunc custos capitali pena punit. ¶ Si autẽ p negligẽtiam custodis tũc punit eadẽ pena q carcerat⁹ debuit puniri nisi p bauerit qð casu. vt p incẽdiũ ortũ i carcere vel ruina carceris vel pter aliũ casũ fortuitũ euaserit vt. ff. e. l. fi. l. milites. §. si ðo. z hoc si pbat non punit. nec vni debet cõmitti custodia sʒ pluribus. Sed qui vni cõmisit punitur p qualitate culpe. vt. ff. eo. l. nõ facili. z. l. milites. ¶ Sed si carceratus a custodẽ interfecerit capite punitur. ¶ Si aũt carceratus cũ aliquo custode fugerit. tũc alteri custodi venia dabit: vt. ð. l. fi. §. interdũ. ¶ Si vero per ebrietatẽ dimisit fugere similiter punit extraordinaria pena. vt. ð. l. milites. §. si tñ. cũ nõ sit pẽa expressa a lege. vt. ff. ð extra. z expil. l. i. ¶ † Itẽ no. quod carceratus nõ debet spoliari. vt. ff. de bo. dã. l. iiij. ¶ † Et no. qð lʒ aliqs sit carcerat⁹ nõ statim penam patitur. sʒ procedit cõa

tra eū.⁊ pbatiões recipiūt.⁊ si ɔuicit p testes.audit ei⁹ ɔfessio.⁊ pluries dz adduci corā iudice.si velit aliqd ɔdicere vl pbare.vt.C.eo.l.ij.⁊.ff.d qōni.
10 l.ij.⁊.l.diu⁹.§.si qs.¶†Si aūt ɔfessus fuit spōte.vel ɔuict⁹ testib⁹.tūc nō est expectād⁹ sz ɔdēnād⁹.⁊ statim cōdēnatio exequēda in graui crie.vt.C.qn appel.nō.l.obseruare.⁊.C.de cust.reo.l.j.i pn.⁊.l.fi.nisi i casu qn seuerior pēa est iponēda.nā tūc plus differt.vt.C.
11 de penis.l.vendicari.¶†Itē no.ꝙ in leuib⁹ crib⁹.vbi nō imponit pena corpalis.dz qs dare fideiusso.[a] q pmittat dare ⁊ soluer ɔdēnatiōez.¶Et si qd pmiserit sub certa pena.reū exhibere vel ɔdēnatiōez soluere:⁊ si nō obseruauerit qd pmisit ad penā pmissam cōdēnabit vel ad iteresse cōi.vt.ff.eo.l.si qs reū.pt ēt extraord.pēa puniri vt d.l.⁊ seq.⁊.C. de modo mulcta.l.eos.¶Itē dñs pōt fideiubere p seruo suo.
12 vt.ff.e.l.seru⁹.¶†Itē no.ꝙ si carcerati ruptis vinculis:⁊ effracto carcere euadūt pēa capitali puniūt vt.ff.d effrac.l.j.i pn.vel alia exordi.pena.vt.d.l.j.vel puniunt pēa illi⁹ delicti p q sunt carcerati.etiā si sunt innocētes.vt habeant p ɔfessis.[b] pter fugā.vt.ff.e.l.in eos.⁊ in aut.de colla.§.phibem⁹.
13 colla.ix.¶†Itē no.ꝙ ille carcerat⁹ q reuelauerit qlr debēt fugere.dz d car
14 cere relaxari.vt.d.l.i eos.i fi.¶†Item not.ꝙ carcerato p graui crie dñt apponi ferramēta vt meli⁹ custodiat:⁊ si custos corrupt⁹ pecunia non fecerit apponi vel passus fuerit ꝙ ferrū portet in carcerē:vn possit ille euadere.vel venenū vn possit occidi:tūc ex officio iudicis puniēd⁹:⁊ si negligētia
15 fecerit ab officio ē remouēd⁹.¶†Itē no.ꝙ si iudex apphēdiderit latrones ꝙ dz ipsos iterrogare de socijs ⁊ receptatorib⁹ ipsorū ⁊ significare iudici.vbi illi socij ⁊ receptatores ipsorū desūt.vt ipos capiat:⁊ q facere pcurauerit laudād⁹ ē:ſi th ē semp iſris credēū.sz indrē.d iporū cōditiōe ⁊ scelere ⁊ si qs velit ipos accusare vel arguere ⁊c.ff.ea.l.diuus.ij.⁊.l.de militib⁹.⁊.l.
16 non est.⁊.l.solent.cum simi.¶†Item no.ꝙ si qs est in carcere p debito pecuniario:et ali⁹ vt custos carcerum: vel alia psona facit ipm debitorē fugere qd tenetur ad debitū solueū.vt C.d cē.lib.xj.l.si p equatorez.de exac.tribu.l.q ties li.x.¶Si vero p negligētiā custodū fugerit puto ipos teneri ad debiti solutionē.vt.C.d custo.reo.l.ad cōmentariens.nisi casu fugerint.vt dem ē.§.facit ad huius negligētiā.C.d cēss.l.si p equatorē.li.xj.⁊.ff.de offi.psi.l.diuus.in fi.
17 ¶†Sz nunqd pōt quis dānari ad ppetuū carcerē.Rñ.nō vr si liber homo est.sec⁹ i seruo.vt.ff.de penis.l.māda.C.e.l.incredibile.⁊.l.seruus.

¶De pena desistētiū ab accusat.⁊ q puniant pena turpiliani. Rub.

1 ¶Tergiuersator seu ab accusationib⁹ potius etia desistens punitur.
2 Senatuscōsul. turpilianum qn locum habeat.
3 Senatuscon.contra dominum in quibus criminibus non habet locū ⁊ q̄ pena veniat tūc.
4 Desistere ab accusatione quando quis dicat. ⁊ quando quis dicitur agere et quando agere velle.
5 Desistens propter iustū impedimentū. non videtur desistere:nec penam incurrit.

a ¶Fideiussorē. Adde ꝙ qs nō relaxatur fideiussorib⁹ qn i defectū pecuniarie vt p Bar.i.l.ij.ff.de pub.iud.⁊ i.l.j.ff.d custo.reor.⁊ dat tūc cautela vt pena soluat fisco sub ɔditione si ɔdēnabit vt p Bar.i l.si sub cōditiōe.ff.d solu.⁊ Ang e.l.l.ij.C.d exi.reis.⁊ adde ꝙ qs ēt si relaxat fide iussorib⁹ si alias fugit de carcere gl.est sing.⁊ ibi ro.l.l. lege ff.ad sil.

b ¶Pro cōfessis. Add de qd d voluit Guil. de cu. in l.succurritur.ff.ex q. caus. ma.⁊ ibi Bar. et Bal.l.l. admonendi.ff.d iur.iur.⁊ Ang l.l.j.ff.de effracto.⁊ ita dz itel ligi Bar.i l.l eos.ff.d custo.reo.⁊ l.l.fi.eodē ti.vt p Bal.in d.l. succurritur.

6 Desistere etiā dr.q̄ non
ꝓsequitur suā accusam
negligētia vł culpa sua
tempore sibi assignato.
7 Itē ille q̄ subicit vel in=
stigat accusatorem z po
stea non pergit.
8 Itē z ille q̄ cōposuit cū
suo aduersario sine indi
cis licentia.
9 Cōponēs cū aduersario
qñ nō incidat in penā z
in quib⁹ casibus aboli=
tio nō hz locū. z in q̄ ac
cusatore habeāt locum
predicta.
10 Accusator desistens vt
supra icidit in senatus=
cō.turpilianū fallit tñ ī
femina z in minore.
11 Turpiliani pena tenet
q̄ desistit in appellatiōe
a snia que in sui fauorē
prolata fuit.
12 Desistens nō admittit
ampli⁹ ad accusandū.
immo punit vt.s̄. dictū
est vel vt hic.
13 Judex ñ dz resistere.im
mo ꝓsequi z punire de
linquētē lz q̄s desistat ī
ꝓsequēdo accusationez.



1 Uoniā† Ple=
rūq; accusato
res desistunt
ab accusatio
nibus porre=
ctis in iudicio z sic dicū
tur tergiuersari propter
qđ pena est imponenda
vt.ff. eo.l.j.§. tergiuersa
ri.videre restat q̄ pēa sit
imponēda ꝓ tali crimi=
2 ne. ¶†Et primo notañ.
est q̄ hic senatusconsul=
tus locū habet ɔtra illū
q̄ accusaz porrectā de ali
quo super crimine pu=
blico et postea lite con=
testata. a dicta accusa
desistit et ipsam sequi= a
non curat.vt.C.e.l.j.z.ff.eo.l.destitisse.
¶Que āt sint publica iudicia habem⁹
3 ff.đ pub.iud.l.j.¶†Et no.q̄ dixi.s̄.pu
blico crie.qz in priuato sec⁹ vr̄ vt ī crie
stellionat⁹ vel expilate hr̄ditatis vel
furti vel iniuriaꝝ in quib⁹ pena turpil
liani directa z ordinata nō vr̄ locū hr̄e
vt.ff.e.l.si q̄s.§.si stellionat⁹.Sed tunc
officiū iudicis locū hr̄e vr̄ in pena īpo=
nēda ī his extraordinariis delictis.vt in
d.§.ī quib⁹ imponit pena ꝓ qualitate
4 delicti.vt.ff.eo.l.z in priuatꝭ.¶†Et dr
q̄s desistere q̄ in totū desistit z animū
depōit post lit.ɔtest.vt.ff.e.l.ab accusa
tiōe.§.j.z.§.destitisse.z iđ dixi post.lit.
ɔte.qz añ nō dr agere: sz agere velle.vt
5 ff.rē ra.habe.l.amplius nō peti.¶†Si
aūt q̄s destiterit pp iustū īpedimētū:
vel ꝓpter occurētē necessitatē nō videt
desistere nec incidit ī penā.vt.ff.e.l.in
6 senat⁹.§.cōe.z.§.se.¶†Itē dicit desiste
re ille cui assignat⁹ fuerit termin⁹ ad
prosequādā suā accusaz.z ipsaz nō pro
sequit culpa vel negligētia sua.vt.d.l.
ab accusatiōe.§.destitisse.C.q̄ accu.nō
7 pos.l.q̄ crimē.¶†Itē z ille q̄ subiicit vł
instigat accusatorē z postea nō peregit
vt.in.d.l.ī senat⁹.in prin.z.l.j.§. icidit.
8 ¶†Itē z ille q̄ cōposuit cū suo aduersa
rio.vt.d.l.ab accusa.in pn̄.sine iudicis
9 licentia.¶†Si cm̄ de licentia iudicis
faceret impetrata abolitiōe nō incide
ret tūc ī penā.vt.ff.eo.l.j.§. si quis.z.§.
abolitio.z.C.đ aboli.l.j.z.ij.¶Fallit tñ
in quibusdā casibus in q̄b⁹ nō pōt hr̄e
locū abolitio z ɔcessa nō excusat.vt ī.l.
iul.mate.In patria oppugnata vł ꝓdi
ta.In crimie peculatus cū siti.vt.C.de
abo.l.fi.ad.fi.¶Itē ñ petit abolitio qñ
aduersari⁹ sustinuit verbera vł tormē
ta vel catenas vel similia pp accusam
factā de eo nisi ipse cōsentiat.vt. C. de
abo.l.fi.in prin. ¶Et predicta locum
habent in accusatore desistente z nō ꝓ
sequente suam accusam vel trāsigēte
qui habet pro cōfesso.eo q̄ trāsegit vel
cōposuit.vt dictū est.vt.ff. de preuari.
l.in omnib⁹.sed in reo secus est.qz dz
redimere sanguinem suuz quādocūq;
10 potest.vt.ff.de bon.eoꝝ qui mor. sibi
cōsci.l.j.¶†Et notat.quod iste talis a

a ¶Et no.
q̄ iste talis
vič p bar.
in.l.iij.§.j.
ff.de p̄uar.
vbi distin
guit an ex=
p̄sse an t̄po.
tacite quis
desistat et
eundē alit
distinguē=
tem in.l.j.
§.si q̄s an
tem.ff. ad.
turpil.

accusato: q desistit incidit in turpillia nū senatuscōsul.ꝛ pena turpilliani pu nit vt dcm est.vt.C.eo.l.ꝑuis.Sz fallit
a in femina[a].Item fallit in minore rōne
11 sue etatis.¶†Itē incidit in turpillianum ille qui prosecutus fuit accusam suam vsq ad sententiam ꝛ obtinuit a cui⁹ sententia fuit appellatū.ꝛ in ipsa appellatione desistit vt.ff.eo.l.j.ꝭ.vna
12 ¶†Itē nota q ille q desistit nō admittitur ampli⁹ ad accusandū.ff.eo.l.qui desistit.imo punitur vt dictum est: vel saltim, i.v.lib. aur.vt.ff.de pna.l.ij.ꝭ. fi.ꝛ.ff.ad tertul.l.iiij.C.e.l.ij.cū simi.vel punitur si de publico crīe accusauit ad similitudinē supplicij ꝑ priuatis vero pena extraordinaria/vt.ff.e.l.j.ꝭ.calūniatorib⁹.ꝛ in.l.priuatis.ꝛ de ꝑ.no. ꝫ.de calū. ꝛ ꝑuari.ꝛ supl.vt ibi no.ꝛ.ꝫ.
3 tit.ꝑxi.¶†Et no.q lz qs desistat in ꝓsequendo accusationem.Iudex tñ nō debet desistere sed prosequi ꝛ inquirere ꝛ punire delinquentē:vt no.J.ti.ꝑx.

¶De collusione. Rubrica.

1 ☞Collusio qd sit ꝛ cāꝝ gen⁹ triplex est scȝ criminale ciuili ꝛ spirituale.
2 Collusio i crialib⁹ qñ fiat:ꝛ quō tūc colludēs puniaꝝ ꝛ an efficiaꝝ infamis.
3 Collusio etiam dicitꝝ qñ accusator desiȝt ab accusatione.ꝛ quod,in vitiū incidat qua pena puniaꝝ ꝛ an efficiatur infamis.
4 Accusator in causa criali qñ possit desistere ꝑ grām sine pena ꝛ accusator absens si cetetꝝ ꝛ nō veniat ad ꝓsequēdū quō puniaꝝ ꝛ si patiꝝ labi biēniū qua pena puniaꝝ ꝛ qñ est qō de statu ꝑsone ꝛ fiat collusio quid iuris erit.
5 Desistere qñ liceat in cā ciuili ꝛ si alio modo fiat collusio punitur.
7 Discedere a lite ꝑ grām i spiritualib⁹ quō lz ꝛ quō nō:ꝛ si qs in cā criminali siue spirituali desistit alr q debeat.debet iudex ex suo officio inquirere contra desistentē ꝛ punire.
7 Discedere volenti ab accusatiōe iusta causa iudex debet abolitionē ꝯcedere ꝛ non punitur desistens.
8 Iudice colludēte cū inq̄sito absolutio nō tz:ꝛ poterit iterum accusari.
9 Colludēs sup bñficio/ꝑuiꝝ sup bñficio.
10 Marit⁹ accusans vxorē ď adulterio an possit discedere qñcūqȝ vult.
11 Colludūt nō solū ꝑncipales ꝑsone ꝛ puniunꝝ sȝ et aduocati ꝛ aduocatus in ꝑncipali cā colludēs quō puniaꝝ.
12 Procuratores quō colludūt ꝛ quō puniantꝝ ꝛ quō agitur.
13 Accusatio martino si accusans non ꝓsequaꝝ qd faciet iudex ꝛ desistens nō pōt ampli⁹ accusare.
14 Accusare qñ nō possim illū:quē alius accusauit ꝛ quando possim.
15 Collusione ꝛ preuaricatione ꝓbata quid ꝓnūtiabit iudex et poterit postea alius accusare.

Collusio est † latens ꝛ fraudulosa conuentio.inita inter accusatorē ꝛ reū vel accusatū in aliq cā.¶Et no.q triplex est genus causarū scȝ criminale ciuile ꝛ spirituale.
2 ¶†In criali autem fit collusio qñ accusator abscondit veras ꝓbationes criminis contra accusatum vel dissimulat bonas probationes vl' falsas excusationes admittit et consentit.et iste incidit in vitiū preuaricationis et extraordinaria pena punitur. vt.ff.ad tur.l.j.ꝭ.ad preuarica.ff.de preuari.l.j. et.ij.ꝛpc.et efficitur infamis.ff.de pena.l.si is
3 cum simi.¶†Dicitꝝ etiā collusio quādo accusator desistit ab accus.per quod incidit in vitium

a ¶Sz fallit in femina. adō tn q ď est falsuȝ qꝛ etiā mulier incidit in turpillianū ď quo vid̄ ꝑ Alexan.de imo.in ꝯsi. xj.col.j.vol. super scdo in.j.volu.

tergiuersatorijs ꝛ punitur in.v.lib.au
ri ꝛ infamatur.ff.de preua.l.iij.in fi.et
4 d.l.si is. ¶ † Not.tamen ꝙ in causa cri
minali.ante lit.contest.potest accusa-
tor desinere per gratiam siue pena a li
te:vt.ff.ad turp.l.mulier.ꝛ.l.inquisitū
post litem vero contest.non licet sine
consensu aduersarij.si passus est iam
iniuriam vel carceres vel tormenta.vt
C.de aboli.l.fi.nec sine licentia iudi-
cis:vt.C.eo.l.j.C.de aboli.l.ij.ꝛ hoc l3
j.xxx.dies:vt.C.eo.l.fi.§.quando autē
al's punitur:vt dictum est ꝛ facit.ff.ad
tur.l.si quis.§.stellionatus. ¶ Sꝫ idē
et in priuato crimine videtur:vt.ff.ad
turp.l.ꝛ in priuatis.ꝛ.C.e.l.ij. ¶ Sed
si accusator est absens ꝛ citatur ꝛ non
vult venire nec tn̄ accusatio.ꝓcedere.
tunc punitur in.x.lib.auri:vt.s.dictū
est et etiam vltra qꝛ qui incidit in tur.
condēnatur in sumptibus litis:vt.ff.
de penis.l.absentē.C.q̃ accus.nō pos.
l.qui crimen.ꝛ.l.si ea.vbi de hoc. ¶ Si
vero patitur labi bienniuꝫ infra quod
debet causa criminalis finiri tunc pu-
nitur in quarta parte bonorꝫ ꝛ fit in
famis:vt.C.vt.j.certum tp̄s cri.q.ter-
mi.l.j.cum simi. ¶ Si vero esset q̄stio
de statu alicuius persone tunc ille qui
colludit amittit ius quod habet in ꝑ-
sona illius.ꝛ applicatur illi qui collu-
sionem detexit.C.eo.l.fin.ff.eodem.l.j.
5 ¶ † In causa vero ciuili licitum est de
sistere a causa quandocūqꝫ sine licen-
tia iudicis ꝛ liti renuntiare.C.de pac.
l.postq̄.nisi sit cā famosa intētata.nā
tunc non potest trāsigi nec desistere si
ne cōsensu iudicis.ff.de his qui no.in
fa.l.furti.§.ptās. ¶ Et si in ciuilibus
alio modo fiat collusio punit̄ ꝓ motu
iudicis.q̃ delusit forte ſm.l.C.de mo-
6 do mulcta.l.fi. ¶ † In spiritualib⁹ ve-
ro per gratiam licet a lite discedere:vt
extra de simo.c.nemo.sed non ꝑ trans
actio.vt extra d̃ trāsactio.c.suꝑ eo.ꝛ.c.
preterea.imo et si quis in causa crimi
nali siue spirituali desistit aliter quaꝫ
debeat.debet iudex ex suo officio inq̃-
rere cōtra desistentem vt extra eodem
cap.primo ꝛ scḋo.ꝛ.C.de aboli.l.j.ꝛ.ij.
ꝛ punire debita pena:vt.s.dictum est.

7 ¶ † Si vero iusta causa velit q̄s ab ac-
cusa. desistere vel discedere.dꝫ iudex
abolitionem.cōcedere.vt.C.de aboli-
tio.l.j.ij.ꝛ.iij.§.abolitio. ꝛ tūc desistēs
8 nō punit̄. ¶ † Sed si iudex colludat cū
inquisito ꝛ ipsum per gratiam vel pe-
cuniaꝫ absoluat talis absolutio nō va
let nec preiudicat quominus iterū in-
quiratur ꝛ puniatur:vt extra eo.c.j.et
ij.ꝛ.c.iterum.ff.eo.l.cum iusto.ꝛ.l.col-
lusione.ꝛ.l.sententiam.ꝛ potest etiam
iterū accusari:vt.ff.de preuarica.l.iij.
9 ¶ † Si vero colludit suꝑ beneficio col-
ludens punit̄ super beneficio.vt extra
10 eo.c.audiuimus. ¶ † Sꝫ si maritus ac
cusat vxorē de adulterio.potest quan-
docūqꝫ vult discedere quia pōt vxoreꝫ
sibi recōciliare.j.biēniū:vt.C.de adul.
aut.sed hodie.extra de cōuers.cōiug.
11 gaudem⁹. ¶ † In summa ꝓ notan̄.est
quod non solum principales persone
colludunt ꝛ puniuntur:vt supra dictū
est sed etiam aduocati. Et si in causa
principali fuerit per aduocatū collu-
sum punitur pena extraor.vt.ff.de pe-
nis.l.j.§.verū.ꝛ.l.ij.§.quod si.et.l.pcn̄.
12 ꝛ.ij.q.iiij.§.notā.ꝛ no.s.ti.pxi. ¶ † Col
ludunt etiam procuratores qui dolose
patiūtur se superari in causa qui tenē-
tur de dolo ad omne interesse si sunt sol
uēdo al's agitur contra illos qui collu
serunt cum eis.ff.de dolo.l.eleganter.
13 §.si dolo. ¶ † Sꝫ q̄d.W.accusauit ali-
quem de aliquo delicto publico vl' pri
uato iste War.nō videtur prosequi ac
cusam suam vel nō produxit ꝓbatio.
suas.Respō.ꝙ iudex debet assignare
ei terminum ad producen̄.suas ꝓba-
tiones et si nō fecerit videtur tacite de
sistere: et renūtiare iuri suo:vt.C.qui
accusa.nō poss.l.si ea que ꝛ insuper in
cidit in turpilianum ꝛ punitur:vt su-
pra dictum est.ꝛ.s.titul.proximo not.
Et poterit tunc iudex et debet contra
talem accusatum per inquisitio.proce
dere ꝛ punire si culpabileꝫ inuenerit:
vt extra de collu.c.j.et.ij.in fin.et.C.de
abol.l.j.ꝛ.ij.§.sinautem. ¶ No.tamen
ꝙ ille q̃ desistit non potest amplius ac
cusare:vt.ff.eo.l.q̃ desistit.de preuari.
l.accusator.cuꝫ simi. ¶ Sunt ꝛ alij qui

prohibentur accusare aliquos:vt not.
s.de his qui accusare nō possunt per
14 totuꝫ.¶†Si antē fuerit quis ab vna
parte accusatus de vno crimine non
poterit ab alio super eodem crimine
accusari nisi doceatur de collu.ꝛ ꝑua-
ricatione primi accusa.et se ignorare
primā acusam fuisse ab alio institutā
quod ignorare quilibet presumit.C.
qui mili.non pos.l.super his.ꝛ de hoc
not.C.de accus.l.qui de crimine.ꝛ ex-
15 tra de accusa.c.de his.¶†Et ꝓbata[a]
a collu.ꝛ preuarica.debet iudex interlo
quēdo ꝓnūtiare collusum fuisse in di
cta acusa ꝛ poterit postea accusare.ff.
de preuari.l.iij.in prin.no.de accusa.
l.hi tamen.§.fi.ꝛ.l.si cui.§.de crimini-
bus not.cum simi.facit.ff.de iudi.l.de
qua re.¶Nā si accusatus opponat ex
ceptio.rei iudicate vel solutionis iaꝫ
facte oportet ꝙ iudex pronuntiet sup
ista emergenti prius:vt.d.l.iij.et.d.l.
de qua re.ꝛ extra de ordi.cogni.c.j.et
ibi not.al's non posset secundus accu
sator accusare nec procedere:vt dictuꝫ
est.Et dicetur sic per iudicem.Nos iu
dex cognitor questionis vertentis in-
ter talem accusatorē ex vna parte ꝛ ta
lem accusatuꝫ ex altera.visis talibus
excep.opposi.per talem accusatorem
quorum tenor talis est ꝛc.¶Quia co-
gnouimus in prima acusa sine proces
su facto sup illa collusum fuisse in di-
cta acusa ꝛ processum per talē modū.
¶Et not.quod debet specificari qua-
litas collusionis.Et auditis allega-
tionibus partium.¶Et super omni-
bus habita deliberatione diligenti.
interloquendo pronuntiamus proce
dendum esse ꝛ procedi debere sup di-
cta acusa de nouo porrecta per dictuꝫ
accusatorem.contra dictum accusatū
per quem proposite except.obstare nō
possunt quin ꝓcedi debeat super no-
ua acusa.ꝛc.vel pronuntiabitur prout
qualitas negotij requirit prout iudex
viderit ꝛ cognouerit expedire.

¶De abolitionibus. Rubrica.

1 ¶Abolitio quid sit.
2 Abolitio quot modis fiat.
3 Abolitio facta a pincipe quid opere-
tur et si fiat ad petitio-
nem partis quomodo
fiet et quid erit cogno-
scendum.
4 Accusatione per erro-
rem facta quando abo-
litio conceditur ꝛ quan-
do non.
5 Abolitio infra quantuꝫ
tempus peti debet.
6 Abolitio regulariter cō
ceditur quando petitur
propter morteꝫ fallit in
casibus hic positis.
7 Accusans calūniose: si
pecunia conuictus ve-
lit abolitonem non au-
ditur etiam parte con-
sentiente:fallit in casi-
bus hic positis.
8 Abolitione generali vel
speciali tollitur pena ꝛ
crimen extinguitur non
autē tollitur infamia.


Idea:
mus qd sit
abolitio . et
quidem po-
1 test dici sic.† Abolitio ē
acuse peremptio siue ex
clusio:vt nomen sit con
sequens rei.Sicut dici-
tur exceptio actio.exclu
sio.ff.d excep.l.ij.in ꝓn.
2 †Et not.qd abolitio fit
tribus modis. Uno mo
do a principe ex suo mo
tu ob rem prospere ge-
stam vel ob gaudiū vel
ob similē causam. vt.ff.
ad turpil.l.si quis.§.fi.
et.l. sequen. ¶Secun-
do modo ad instantiaꝫ
et postulationem accu-
satoris coram iudice or
dinario q de cā cogno-
scebat. ¶Tertio modo
per morteꝫ accusatoris
vel accusati cum extin-
ctū fuerit crimen regu-

a ¶Et ꝓ
bata.Adđ
sti ꝙ collu
sio ꝑsumit
qñ accusa
tor ꝯuersa
tur cū ac-
cusato ex
q per accu
sationē so
lent oriri
inimicitie
capitales
inter accu
satorē ꝛ ac
cusatū ita
bar.l.l.iij.
ff.ðadi.le.
vbi ter. et
in.l.si ini-
micitie.ff.
de his q.
vt idi. Qd
est nota-
bile.

a ¶ Accusationes. Adde in q̃ ista gñale abolitio ñ extēdit ad cri̇a iā liq̃data. l. fi. C. de abo. Nec ēt extendit ad crimē falsi licz nō sit liqdatū vt ē tex. i. l. l. Iustinus. ff. ad turpil. et Ange. nec ēt ad iam carceratos. l. domiti⁹ ⁊ ibi Bar. ff. ad tur. q̃ itellige vt p Bart. ⁊ Ange. in d. l. iuti⁹ ⁊ p Aug. i. l. falsorū §. fi. ff. de accus. nec ēt porrigit ad accusatiões non dū icohatas. l. j. et. ij. C. de gene. aboli.

lariter morte supueniēte. vt. ff. e. l. aut puatã vł ꝓpter iustū impedimētū supueniēs accusatori. vt. d. l. aūt. ⁊. l. senat⁹ §. reos. C. si accu. mor. fuerit. l. ij. et. l. defūctis.
3 ¶ † Et not. quod si fit abolitio a pñcipe nullo postulāte qđ talis abolitio extinguit oēs accu
a sationes.ª quo ad oēs p̃ter quã ad actorez q: ipse nō minus poterit vsq3 ad. xxx. dies repetere accusam. vt. C. eo. l. fi. cōputandos a die quo ferie generalis abolitionis sunt finite. Et dz accusare eo mō quo pri⁹ fecerat. vt. C. de generali abo. l. ij. ff. ad tur. l. aut. §. in iudicio. ¶ Si vero fiat ad petitio. accusatoris corã iudice. tunc dz fieri vtraq3 pte presente s. accusatore ⁊ accusato ⁊ causa cognita. Et vertitur in cause cognitione hoc modo. vt si accusator calumniose hoc modo fecit accusaz abolitio non cōcedatur vt C. eo. l. fi. in princi. de calū. l. fallatia. imo puniatur de calum. vt. s. not.
4 calū. ¶ † Si vero p errorem accusauerit si qdā accusat⁹ substinuit iniuriã vel carceris vel verborū vel tormēti nō ē cōcedēda abolitio si vero nō substinuerit iniuriã vt dictū est. ⁊ tūc ꝯcedit alīs nō etiã vtraq3 parte
5 volēte. ¶ † Et debet peti abolitio. s. xxx. dies ꝯputādos a die istitute accusatiōis alias nō auditur: vt. C. eo. l. fi. ⁊. ff. e. l. j. §. abolitio. et. l. aut. §.
6 in iudicio. ¶ † Si vero ꝓpter mortem petit abolitio debet cōcedi regulariter q: morte extinguit crimen. vt. C. si reus vel accu. mor. fue. l. ij. cuz simi. ff. eo. l. in senat⁹ §. si ꝓpter mortē. ¶ Fallit in casibus in qb⁹ nullo modo ꝯceditur. vt in crimi. lese maie. patrie oppugnante vel pdite vel crimine falsi. vt. C. e. l. si falsis. ff. ad turp. l. fallaciter. ¶ Itē in crimine peculatus repetūdarū ⁊ de residuis. ⁊ in crimine apostasie ⁊ heresis ⁊ simili. vt. C. si re⁹ vel
7 accusa. mor. fue. l. j. ⁊ ibi nota. ¶ † Itē q̃ si quis calūniosam fecerit accusam ⁊ ipse pecunia cōuictus velit abolitionem fieri. nō est audiendus etiã consentiente pte aduersa. sed ꝓcedi dz in accusa. ita vt nocēs puniat. vt. C. eo. l. ij. fallit etiã si accusauit ꝓsequēdo suã iniuriã vel accusauerit cōsanguineos vel similes. nam tunc cōceditur abo=
8 litio. vt. d. l. ij. §. fin. ¶ † Item no. q̃ per abolitionem generalem vel specialez tollitur pena et etiam crimen extinguitur sed non tollitur infamia. C. de generali abo. l. fi. cum simi. ⁊ de hoc not. Azo. in summa huius titu.

¶ De treuga. Rubrica

1 Treuga quid sit.
2 Pax quid sit.
3 Treuga duplex est. s. cōuentionalis ⁊ canonica: conuentionalis quid sit.
4 Treugam supradictam qui frangit qua pena puniatur et fit infamis et quando sit seruanda inter personas priuatas.
5 Treugam qui fecit aliquem percutiēdo quomodo puniatur.
6 Treugam qui fecit si homicidiū committat capite punitur.
7 Treugam qui fecit si aliter quã supra delinquat qūo puniatur.
8 Treuga canonica que sit ⁊ que sit pēa contra facientiū: ⁊ qui debent iurare vt seruetur aliter puniuntur.



1 Reuga † est securitas siue fiducia pstita reb⁹ ⁊ psonis inimicoꝝ ad certū tps discordia nō dū finita.
2 ¶ † Pax aūt est finis discor=

5 die. ¶ Et no. q̄ѻ duplex est treuga sc3 ex pacto inito iter inimicos ⁊ illa appellat̄ cōuētionalis q: ex pacto ⁊ cōuētione sumit formā sicut ⁊ cōtract⁹. vt ff. de pactis. l. cōuentione ⁊ de posi. l. j. §. si conuenerit. de regulis iuris. l. cōtract⁹. ¶ Et ista talis treuga est seruāda hostib⁹. nā et fides hostib⁹ est seruāda. vt. xxiij. q. j. ⁊. xxij. q. iiij. innocēs ⁊ hoc verū si hostes tibi seruant alias
a non[a] est eis seruāda. extra de iureiur. c. peruenit. ¶ Iuxta illud frangenti fidem fides frangatur eidem. vt. C. e. l. cū proponas. C. de transac. et. l. si diuersa. ⁊. ff. loca. l. qro. §. interlocutorez.
4 ¶ †Et qui talē treugam frangit ⁊ maxime pegrinis: mercatorib⁹: rusticis: dū culture agrorum insisterent. ⁊ auferrent animalia ⁊ instrumenta agrorū cū qbus cultura fit illud quod abstulit in q̄druplū restituat insuper sit infamis ⁊ psonaliter punit̄ qui talia ɔmittit: ff. de re mili. l. fi. ⁊ hoc itelligo de treuga facta inter ciuitatē ⁊ alia loca si aūt inter p̄uatas personas dico q̄ѻ est s̄uāda dūmō eis s̄uata sit vt. s̄.
5 p̄batū est per iura p̄missa. ¶ †Et si q̄s fecit treugam percutiendo aliquē
b ex illis cū qb⁹[b] facta erat treuga. q̄ѻ puniat̄ in manus amissiōe. vt in aut. de māda. p̄nci. colla. iij. §. coges. ita vt in ipso puniat̄ cū quo delinquit. vt C. cōmu. de succes. aut. oēs peregri. ⁊ i vsi. feu. de pace. te. c. j. §. si q̄s. vel pōt dici q̄ѻ cū dicta iura loquant̄ de pace rupta. ⁊ nō treuga. q̄ѻ pēa extraor. puniat̄ inspecta atrocitate delicti. vt. ff. de iurisdi omniū iudicū. l. ptor. §. fi. et l. vlt. ⁊ de extrahor. cri. l. j. de effrac. l. j. ⁊ secundū diuersitatē facti ⁊ delicti. vt patet p titulos speciales i hoc opuscu
6 lo. ¶ †Si ṽo p homicidiū ɔmiserit capite punit̄: vt. ff. de pari. l. pe. §. q̄ aľs p
7 sonas. ⁊ no. pulchre. s̄. ѻ homi. ¶ †Si vero aliter delinquit s̄m qualitatem delicti pena debita ⁊ ordinata punit̄: vt patet i hac sūmula p titulos specia
8 les competētes. ¶ †Est ⁊ alia treuga canonica: siue a iure inducta. q̄ certo tp̄e est seruāda. ⁊ maxie psonis ecclesiasticis ⁊ peregrinis: mercatorib⁹ et personis rusticanis: maxime dū agriculture insudant. vt extra eo. c. j. ⁊. ij. Et qui contra facit excōmunicāt̄. ¶ Et episcopi debent prouidere vt talis treuga seruet̄: ⁊ d3 vnus ep̄s alteri dare auxilium ⁊ fauorez: al's dignitate priuant̄ ⁊c. et dic vt plene not. extra eo. titu. cap. j.

¶ De pace. Rubrica.

1 Pax quid sit.
2 Procuratores pacē facientes debēt habere speciale mandatum.
3 Pax potest fieri sup quolibet maleficio pro quo ingeritur pena sanguinis fallit i crimine adulterij.
4 Occiso aliquo si heredes illi⁹ aut filij fecerit pacē ⁊ remissionē de homicidio iniuria ⁊c. an potestas poterit p̄cedere ⁊ quid si statutum esset q̄ posset fieri pax.
5 Vulnerato titio: titius fecit pacē vulnerāti de omni iniuria et offensa an alius possit vulnerātem accusare.
6 Vulnerato titio: titius fecit pacem vulneranti de vulnerib⁹ sibi illatis ⁊ de omni iniuria ⁊ offēsa posito q̄ pax fieri possit ⁊ teneat si postea titius moriat̄: an heredes titij possint de homicidio accusare nō obstante pace vel an videatur facta pax de morte: et q̄ verba sint ponendo in contractu pacis.
7 Offensus an compelli possit ad faciendū pacem cum offendente.
8 Satisdare de nō offen=

a ¶ Al's si An si vn⁹ fregit treugaz alius possit frāgere. Ioā. an. ⁊ Ant. de bu. i. c. ij. de iur. q̄ nō ⁊ Io. an. i addi. Specu. in rubr. de treu. ⁊ pa. aug. Pau. de ca. Rapha. ⁊ Docto. in. l. si ex legati. ⁊. in. l. qui seruū. ff. ѻ ṽ. ob. ⁊ vide alex. in l. cū ppo nas. C. de pac. et ibi addita et vltra p̄dicta vid late p Feli. in. c. j. col. ij. ѻ treug. ⁊ pace.

b ¶ Cū q̄bus l3 q̄d si rapta ē filia vni⁹ partis ab alio ex alia parte: an p hoc dicat̄ treuga rupta dic q̄ non vt plene p Alexā. in ɔs. cxiij. p totum. in ij. vol.

dendo an aliqs compel li possit.

9 Iniuriā fecisti titio: qui postea bibit ꝛ comedit tecū: et sic vr̃ renūtiasse iniuriā an titius possit postea te accusare.

10 Vulnerato titio mortife re: si sculpet ꝯ hoc mar. titius ꝑo dicat ꝙ Mar. nō vulnerauit cū s3 ali⁹ an iudex pōt ꝯ Martinum procedere.

11 Ptās an possit ponere guerrātes ad cōfines ꝛ accipere fideiussores.

12 Accusatiōe vl inqsitiōe fcā: duo fecerūt pacē de maleficio: ꝙ fuit īterfect⁹ an ꝑ talē pacē videāt cō fessi crimē: vt iudex pos sit eos ꝯdēnare sine ali qua ꝓbatiōe ꝛ qb⁹ vbis ad cautelā sit vtēdū in cōtractu pacis.

13 Pupill⁹ an possit pace3 facere de morte pr̄is vl offensa patri facta cum autoritate sui tutoris.

14 Pacē ꝛ remissionē aliqs fecit titio l pn̄tia iudic3 qdā pr̄bytero pn̄te ꝛ re cipiente ꝓ offendēte ꝛc. an talis pax valeat.

15 Statuto dicente ꝙ si qs habuerit pacē ab offen so vl herede ei⁹ nō pos sit ꝑsonaliter de homici dio dānari titi⁹ fuit oc cisus pluribus heredi bus relictis: nunqd est op⁹ ꝙ habeat pace3 ab omnibus.

16 Statuto dicente ꝙ pace nō obstante: homicida cōdēnet de homicidio si Mar. fuerit īterfect⁹ mā dato titij q̄ postea hūit pacē an pax ꝓderit titio

17 Pacē ꝛ remissionē duo fecerūt ꝛ ꝓmiserunt eā obseruare si postea vn⁹ frāgit pacē al terū offendēdo qualiter punit.

18 Guerra existēte inter duas ciuitates venerūt ad cōcordiā quā ꝓmiserūt ꝑ petuo obseruare sub certa pēa si post ea vna terra vni⁹ ex istis ciuitatibus supponat se alteri ciuitati ꝑꝑ qd̄ ciui tas ꝓuata tali terra ꝯmisit homicidia ꝯ aliā ciuitatē an incidat in penā.

19 Ordinatū est ꝑ.l.mātue ꝙ homicida puniat in.x.lib. titi⁹ fuit cōdēnat⁹ in dicta pena pro homicidio commisso postea habuit pacē a filio occisi vel il lo cui⁹ intererat an cōe possit exiger e illā penā ab homicida.

20 Tutor nole pupilli vel infantis ꝛ cu rator nomine adulti pacē facere pos sit ita vt valeat.

21 Pace a pluribus facta de ob⁹ iniurijs ꝛ offensis hinc īde illatis ꝓmissū fuit illā obseruare sub certa pena si vn⁹ fa cit cōtra pacē ꝛ ali⁹ ex alia ꝑte illū ꝑ cutiat an possit accusari ꝛ puniri de pace rupta vel aliter.

22 Statuto dicēte ꝙ hn̄s pacē cū inimi co dimittat ei pena vel cōdēnatio vel de bāno eximat si vniuersitas fuit ꝑꝑ delictum condemnata ꝛ velit facere pacē quomodo faciet: ꝛ quomodo cō gregabitur.

a ¶ In crie adulterij. Add tu ꝙ l3 sup tali crie n̄ pos sit trāsigi fiet tn̄ pax ita Barto. in ꝯs.suo. clxxv.inci pit dn̄o po testati ro che.ꝛ dicit alb.ꝛ Frā. tigr.in.d. l.trāsigere ꝛ ibi Alex. ꝛ mod.et adde ꝙ in adulterio ꝓsūpto po terit fieri trāsactio vt ꝑ monif papiēses l.d.l.trāsi gere.co.ij.



Ideamus primo qd̄ sit pax. † Et qde3 pax dicit fi nis discordie sed treuga est securitas data rebus ꝛ ꝑsonis ad certū tp̄s discordia nōdū fi nita. ¶ † Et no. qd̄ si pax fieret ꝑ procu ratores. debēt habere sp̄ale mādatū. quia generale nō sufficit. ex̄ de treug. ꝛ pa.c.j. de transac.c.cōtingit. de arbi. c.ꝑ tuas.ff.de ꝓcu. l.mādato.cū simi. ¶ † Itē no. qd̄ super quolibet malefi cio qd̄ quidē ingerit penā sanguinis: licet transigere ꝛ pacisci ꝛ pacē facere ꝛ hoc est regulariter verū ex parte de linquentis ꝛ sine aliqua pena: vt.C.de transac.l.transigere.ratio est: q2 l3 vni cuiq3 se ꝛ sanguinem suū redimere.ff. de bo.eo.qui mor.sibi ꝯsci.l.j. ¶ Fal lit hoc in crie[a] adulterij. vbi trāsactio nō admittit ꝓpter frequentiā delicti

⁊ eius atrocitatē:vt no.in.d.l.trāsige
re.¶Et est ratio q: paciscēdo videtur
de crimine cōfiteri.⁊ pro cofesso habe
tur.ff. de pena.l.in omnib⁹.⁊ de ista
materia not.Azo in summa de trāsac.
4 ¶†Sed pone quod qdā fuit occisus
eius heredes aut filij fecerūt pacem ⁊
remissionē istius homicidij de homi
cidio ⁊ de iniuria oi ⁊ percussiōe ⁊ of
fensa illatis ⁊ factis p ipsum homici
dam in personā occisi dicto vel facto.
¶Sed potestas nō minus pcedit cō
tra istum homicidam:nō obstante ta
li pace:⁊ vult istum homicidam de ho
micidio punire ⁊ cōdēnare.¶Queritˀ
quid iuris ⁊ videtur quod possit.quia
p tale maleficium commissum acqui
situm est ius ciuitati:vbi perpetratū
est maleficiū.ita quod postea per pa
cē ⁊ pactū priuatorum non potuit tol
li:vt.ff.de pac.l.ius publicū.⁊.l.iuregē
tiū.§.si paciscitur.Item q: reipublice
interest ne maleficia sint ipunita.vt
ff.ad.l.aql.ita vulnerat⁹ in fi.⁊ facit
ad.l.iul.de vi pub.l.q cet⁹.⁊.ff.de pu
bli.l.licitatio.§.qd illicite.⁊ extra de
collusi.c.j.et in hoc concordant cōmu
niter docto.Et ita seruatˀ nisi statutū
esset precise in contrariū quod posset
pax fieri.¶Et pace facta nō dʒ pote
stas se intromittere de tali crie.nā sta
tutum illud est seruandū.ff.ad muni
cipales.l.cōstitutionibus.de legatis
tertio.l.nō aliter.⁊ no.ad silla.l.diu⁹.
Sed dominus Guil.de suza.dicit qd
pax valet ⁊ est seruāda.⁊ potestas ne
qt se intromittere:q: nemo sine accu
satore punitˀ.ff.de muneribus ⁊ hono
ribus.l.rescripto.§.si quis accusatorē
nō habens.¶Itē q: pacis lenitas est
seruāda:vt.C.d aller.tol.l.j.circa pn
ci.¶Itē q: lex iubet fieri pacem ⁊ ob
seruari.vt in vsi.feu.de pace ⁊c.¶Itē
pretor nō debet curare si partes volūt
cōponere ⁊c.ff.de oper.no.nuntia.l.j.
§.inde qritur.ff.de vsufruc.l.equissi
mū.⁊ pro eo facit.xx.dist.per totum.⁊
c.discordantes.⁊.c.discedentes.cū si
5 mi.¶†Sed qd aliquis fecit pacē cū
eo qui eū vulnerauit:⁊ remissionem si
bi fecit de oi iniuria ⁊ offensa.Mō ve
nit alius ⁊ vult istū accusare nunqd
potest.Respō.dicit Gui.quod non po
test:quia per talē pacem preclusa est
via omnib⁹ alijs accusandi per.l.ff.d
iureiurā.eum qui.§.in popularibus.
ff.de sepul.vio.l.sepulchrū.ff.de accu
sa.l.si cui.§.hisdem.Sed alij doc.con
tra per.l.ff.de vi pub.l.qui cetu.§.fi.d
adulter.l.si marit⁹.§.si negauerit.de
pac.l.iurisgē.§.si paciscar.vbi de hoc
not.cū si.⁊ hoc veri⁹ videtur.¶†Sed 6
posito qd pax valeat ⁊ fieri possit:que
ro quid si Titi⁹ vulnerauit.M.⁊ facit
pacem de vulneribus sibi illatis ⁊ de
omni iniuria ⁊ offēsa si postea ipse mo
riatˀ:an heredes possint d homicidio
accusare nō obstāte pace:vel an videa
tur facta pax et de morte postea subse
cuta.Et videtˀ quod accusare possint
nec videatur facta pax de morte secu
ta:quia non fuit actum de morte ⁊c.
⁊ non videtur pacto perimi id de quo
non fuit cogitatum.ff.de trāsactio.l.
qui cum tutoribus.¶Itē quia nō po
tuit paciscēs remittere iniuriam fa
ctam reipublice.ff.de pac.l.ius publi
cū.⁊.l.iurisgentium.§.si paciscar.de
publica.l.licitatio.§.qd illicite:et vi
detˀ casus.ff.ad.l.aquil.l.si actū sit.et
l.si vulnerato seruo.⁊.l.ita vulnerat⁹.
§.pmo.cū similibus.¶Ecōtra vˀ qd
accusari nō possit.quia pacis lenitas
est seruāda.C.de cadu.tollē.l.prima.
Itē quia nō debet curare pretor si li
tigantes ad concordiā veniant ⁊c.ff.
de oper.noui nūtiatio.l.j.§.inde que
ritur.¶Item quia si pax facta est de
vulnere.⁊ de morte que subseqtˀ in
telligitur esse facta.vt.ff. de fideius
so.l.si quis pro reo.§.j.fi.quo.lega.l.fi.
⁊ ad.l.aquil.l.huic scripture.ff.de dā
no infecto.l.damni.§.sabini.cū simi
libus.¶Solu.dicunt omnes docto
res primam opinio.esse verā per iu
ra primo allega. vnde potest accusa
ri de homicidio pace non obstāte:vn
de quando fiat pax debet notarius di
cere.¶Fecerunt pacem ⁊ remissionē
de omnibus vulnerib⁹ ⁊ offensis ⁊ in
iurijs factis ⁊ illatis:⁊ de morte si sub
seqretˀ ⁊c.⁊ inde ⁊c.¶Nā tūc d morte

intelligitur esse facta ꝛ sic non possunt accusari de homicidio. si postea subseq̄ret ꝛc. dummodo possit de tali: ꝛ tāto maleficio per statutū fieri pax al's secus: vt not. s. Sed pone qđ quidā ꝛc.

7 ¶ † Sed nunquid offensus[a] possit cōpelli a iudice ad faciendū pacē cum offendente. ¶ Respon. sic videt. q: iudex habet procurare quod ciuitas quam regit sit in pace. ff. de officio presidis. l. cōgruit. ¶ Item dꝫ facere. vt ad arma et rixas homines non veniant: vt. ff. de vsufru. l. equissimum. vbi de hoc nota. ꝛ facit in argu. de serui. l. harū. ꝛ. l. egi. C. de cadu. tollen. l. j. in vsibus feudorum. de pace iura. firmau. c. j. cum. similibus. ¶ Et maxime si propter hoc magnus tumultus: et magnum periculū possit inde cōtingere: alias secus: vt dicunt quidam docto. Sed videtur contra qđ ad pacē non possit precise compelli: vt. xc. dist. capitu. discordantes. et capitu. placuit. et capi. studeñ. quod verius videtur: nō tamē per hoc remittit pena. vt supra not. ꝛ. ff. de pac. l. iuregētium. §. si pacisca. ꝛ facit in auē. de mandā. princi. §. oportet. vbi de hoc not. col. iij. ¶ † Sed nūquid potest quis compelli satisdare de nō offendendo.[b] ¶ Respon. dicunt quidam docto. quod nō. quia graue est aduenire fideiussores et nō debet. quis superuacua satisdatione onerari. vt. ff. de procura. l. nō cogen. §. fin. ff. si q̄s cautio. l. j. de iudicijs l. ij. §. si dubitetur. ¶ Item ex suo delicto est q̄s puniendus et non debet ex maleficio premiū cōsequi. vt. ff. de interdictis ꝛ relega. l. relegatorū. in fi. ff. de neg. gest. l. si hereditaria. C. de hereti. l. sed si. Sed si alius nō offenderit tunc ne ab alio offendat debet ille cōpelli satisdare de nō offendēdo. vt no. in titulo. de accusat. ¶ Sꝫ alij dicūt q̄ si offendēs est dānandus de offensa et soluit cōdēnationem. qđ cum sit punitus nō dꝫ amplius puniri. ꝛ tūc possit offensus cōpelli ad satisdationē p̄stādam de non offendēdo. vt. C. de his q̄ ad eccle. cōfu. l. denūtiamus. argumē. C. cōmuni diuidū. l. cū vsufructu. Itē quia pretor hꝫ curare vt pacata sit ciuitas ꝛc. ff. de offi. presi. l. congruit. et ff. de vsufru. l. equissimum. cū similib⁹ qđ verius videt.

9 ¶ † Sed quid fecisti mihi iniuriam si postea bibi ꝛ comedi tecum: ꝛ sic tacite videor remittere iniuriā si post hoc volo te accusare. nunquid sum audiēd⁹. ¶ Rñ. vt not. insti. de iniurijs. §. fi.

10 ¶ † Sed quid Titius fuit mortifere vulneratus de quo. M. inculpatur. sed vulnerat⁹ dicit qđ. M. ipm nō vulnerauit sed ali⁹. nunquid pōt iudex contra ipm p̄cedere. ¶ Rñdeo nō videtur quātū est per iniuriā sibi factam: sed p̄ facto cōis sic videt. ff. de public. l. licitatio. §. qđ illicite. ff. ad sille. l. si quis in graui. §. j.

11 ¶ † Sed an potestas poterit guerrātes sibi ad inuicem ponere ad cōfines si nolūt facere pacem. ¶ Rñdeo sic videt per. l. ff. de officio prefect. vrb. l. j. §. fina. ꝛ argu. ff. de inter. et relegat. l. relegatis. §. solent. ꝛ. §. iudicare. et. l. fi. ¶ Item poterit accipe fideiussores a q̄libet parte. ꝛ postea eis preceptū facere q̄ vnus alterū nō offendat sub certa pena. vt ff. si quis ius dicē. non obtē. l. j. ar. ff. q̄ satisd. cogan. l. si fideiussor. §. fi. ff. de off. pre. l. cōgruit cū simili.

12 ¶ † Sed q̄ duo fecerūt post accusationem vel inquisitionem factā pacem de maleficio quod fuit inter eos. nūquid p̄ talem

a ¶ Sed nūqđ offēsus vide plene Fel. p̄ te in rubric. de treu. ꝛ pa. in. j. et. ij. col. vbi ponit regulā negatiuā cū septem fallentijs.

b ¶ De nō offēdēdo. vide te li. in. d. rubrica de treu. ꝛ pa. col. iiij. in fi. ꝛ seq. et seq. ponit circa hoc nouem declaratiōes ꝛ tres no. S

pacẽ videantur confessi de tali crimi-
ne. vt possit iudex eosdẽ offendẽtes cõ
demnare sine aliqua ꝓbatione. ¶ Re-
spon. dicunt quidã qd sic. vt. ff. de infa
mi. l. qm̃. de iure fis. l. in fisci. ꝛ. l. ei⁹ qui
et. l. imperator. et ar. C. de re iudica. l.
ad solutionẽ. cum simi. vnde ad caute
lam quando fit pax offendens debet
negare se delinquisse et notari⁹ debet
dicere. Tales fecerunt concordiam ꝛ
pacem de quibuscũq̧ iniurijs vulne-
ribus ꝛ offensis que dicũtur tales in-
uicem fecisse ꝛ intulisse. nam tũc non
videt̃ cõfiteri sed negare. ¶ Sed si di-
cat̃ de vulnerib⁹ ꝛ offensis illatis ꝛ fa
ctis. tũc videt̃ cõfiteri ꝛc. vnde cautel-
la est adhibẽda que nõ nocet sed pro-
dest: vt. ff. de nego. gest. l. põpo. ꝛ facit.
ff. manda. l. qui mutuam. cum simi.
13 ¶ † Sed nunquid pupillis põt facere
pacẽ de morte patris. vel offensa facta
patri cum autoritate sui tutoris. Rñ.
dicunt quidã aut certũ est de offensa
facta ꝛ tunc nõ possit: aut est dubium
ꝛ tũc possit et valeat: qꝛ tutor in dubio
potest transigere pro pupillo et valet
transactio et ipse pupillus cũ tutoris
autoritate. vt. C. de transac. l. preses. ff.
de iureiuran. l. tutor. ff. de administra-
tio. tuto. l. lucius. in fi. ꝛ facit. ff. de fur.
l. qui pignore ꝛ. l. interdũ. §. cautelam.
cum simi. ¶ Sed alij dicũt qd si aliqd
est datum pupillo pro tali pace. quod
tũc valeat ꝛ sit seruanda. ff. de transl. l.
preses. qꝛ minorib⁹ interest litib⁹ non
vexari nec grauari. vt. ff. de. mi. l. mi-
noribus. ff. de iniur. l. sed vn⁹. §. filio. ꝛ
facit. ff. de censib. l. j. C. de veteri iure
enucle. l. j. cũ si. ¶ Sed vber. dicit aut
pupill⁹ est infans ꝛ tũc non valet pax
etiã cum autoritate tuto. sed si est ma
ior infante ꝛ tunc cum autoritate tu-
to. ꝛ decreto iudicis valet. vt. ff. de pe-
nis. l. j. ff. de administratio. tuto. l. j. §.
j. C. de predi. mi. l. minores. cum simi.
14 ¶ † Sed quid aliquis in presentia iu
dicis fecit pacem et remissionem. M.
presbytero quodã presente ꝛ recipien
te ꝓ offendẽte ꝛ ei⁹ vice et noĩe ꝛc. an
talis pax vz. ¶ Rñ. dicũt qdã qd sic qꝛ a
sacerdos est publica ꝑsona. vt. ff. de iu
sti. ꝛ iure. l. ius publicũ
ꝛ ꝑ publicã ꝑsonã alte-
ri acqrit̃ ius. C. ꝑ q̃s per
so. no. acqr. l. j ff. de ado-
ptio. l. nõ aliter. ¶ Item
qꝛ pax est res fauorabi-
lis vñ est ampliãda. ff. d
libe. ꝛ posthu. l. cũ qdaz.
et i hac opi. fuit Guido.
de suza. ¶ Sed vr̃ cõtra
qd alteri stipulari vł pa
cisci nemo põt vt instit.
de inutili stipu. §. alteri.
ff. de vb. obli. l. stipula-
tio ista §. alteri. de bo.
aut. iudi. pos. l. cũ vnus.
ff. qd vi aut clã. l. j. cũ si.
15 ¶ † Itẽ querit̃ dꝛ in sta
tutis qd si quis habue-
rit pacez ab offenso vel
herede ei⁹ ꝙ non possit
ꝑsonaliter d homicidio
cõdẽnari. qdã fuit occi-
sus ꝛ plures relinqt he-
redes nunqd est op⁹ ꝙ
ab oĩb⁹ habeat pacẽ. an
sufficit si ab vno habea-
tur. ¶ Rñ. ꝛ vr̃ qd ab oĩ-
bus qꝛ qd oĩa tangit ab
omnibus debet appro-
bari. argu. C. de autori.
prestan. l. fin. in fi. ff. de
leg. ij. l. si plurib⁹ here-
dib⁹. cũ simi. Dy. sed tu
dic qd sufficit qd a maio
16 ri parte. ¶ † Sed quid
dicit statutũ ꝙ homici-
da nõ possit habere pa-
cez. ꝛ si habuerit ꝙ pax
ei nõ ꝓsit. imo non ob-
stante ꝯdẽnet̃ de homi-
cidio. cõtingit qd qdaz
nõ occidit sed mãdauit
fieri ꝛ fieri fecit homici
diũ. An pax prosit isti si
habuerit. ¶ Respon. di-
cunt quidã qd sic: qꝛ sta
tutum dicit solũ de occi
dente ꝛ si voluisset idez
esse in mãdante:ᵃ dixis
set. C. de cadu. tollẽ. l. j.

a ¶ Man dãte. add tu an statutum loquens de occidente habeat locũ in mãdante per Alexã. de imo. plene in cõsi. lxv. in. iiij. volu.

ne autem. Item quia statutum est stricti iuris & seruan. est prout iacet. ff. de extraordi. cri. l. j. §. cum ergo. de lega. tertio. l. non aliter. Item forma statuti est seruãda. ff. ad municipa. l. constitutionibus. Itẽ illud quod nõ est expressum in statuto pro omisso haberi debet. ff. de verborum obliga. l. quicquid astringende. ¶ Item cum diuersitas sit in vocabulo: ergo et in effectu. vt. C. de codicil. l. si idẽ. & facit pro ista parte. ff. solu. matrimonio. l. si vero. §. de viro. ff. de iniurijs. l. item apud labeonem. §. ait pretor. ff. de re. iu. l. expressa nocent. cum similibus. ¶ Econtra videtur quod pax non valeat quia qui mandat fieri facere videtur. ff. de solu. l. qui mandat. de iniur. l. non solum. §. si mandato. nam qui per alium facit &c. ff. de vi et vi arma. l. j. §. deiecisse. de admi. tuto. l. ita autem. §. gessisse. item qui mandat fieri magis delinquit quam qui facit: quia peccat in se et in alium. quem peccare facit vnde grauius est puniendus. ff. de ser. corru. l. in hoc modo ibi instiuo est. &c. ff. quod vi aut clã. l. si tibi. cum similibus. et hoc verius puto per iura nunc allegata. facit. C. de accu. l. non ideo minus. ff. solu. matri. l. si vero. §. de viro. ff. de vi et vi arma. l. j. ibi per vim &c. ff. ad silla. l. & si certus sit percussor. cum si. ¶ Item q. licet statutum dicat solum de occidente debem⁹ illa verba reducere vt idẽ sit in mandante secundũ iuris interpretatio. vt. ff. de mu. & hono. l. vt gradatim. §. sed si lege. cũ si.

17 ¶ † Sed quid duo fecerunt pacem & remissionem et promiserunt pacem obseruare: vnus postea frangit pacem & vulnerat aliũ qualiter punitur. Respon. videtur in manus amputatiõe. vt in vsib⁹ feud. de pace te. c. j. §. si quis alium. ¶ Si vero occidisset alium tũc punitur. l. cornelia de sica. ad mortem sicut homicida. ff. de sica. l. j. §. pen. de parri. l. pe. §. qui alias personas. cum similibus. Uel si alio modo offenderet punitur secundum qualitatem delicti. vt patet per diuersos titulos hui⁹ opuscu-

18 li. ¶ † Sed pone q̃ guerra erat inter duas ciuitates vel castra. tandẽ peruenerũt ad pacem & concordiam & promiserũt adinuicẽ sub certa pena pacem et concordiam perpetuo inuiolabiliter obseruare. Cõtingit q̃ aliqua certa terra de vna ciuitate vel castro se supponit & committit iurisdictioni alterius propter q̃ illa terra sub cui⁹ iurisdictione erat supposita ante pacem indignata fuit & fecit nouitatem contra illam terram: que nouiter suscepit sub sua iurisdictione & commisit homicidia vel incendia vel alia delicta. Queritur nunquid videatur cõtra pacem fecisse: ita vt incidat in penam. Respond. omissis ambagibus. & videtur q̃ sic arg. ff. de ser. rusti. pre. di. l. seruitus. ibi efficiatur. &c. ff. de testa. tu. l. si quis filiabus. cum si. Dyn.

19 ¶ † Sed quid ordinatũ est p. l. Mantue q̃ homicida puniat in. x. lib. quidam fuit cõdemnatus in dicta pena pro homicidio commisso: & postea fecit pacem cum filio occisi vel cum alio cuius intererat: commune vult q̃ ille homicida soluat dictam penam. iste dicit & allegat pacem factam. Modo queritur quid iuris. & videtur q̃ solue re teneatur: quia maleficia nõ debent esse impunita. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. ¶ Itẽ quia reipublice interest ob maleficia penas solui. ff. de fideius. l. si a reo. ¶ Item quia ex dicto maleficio duplex iniuria nata est vna iniuriato et eius filijs & parentibus. alia reipublice: vt. ff. de publi. l. licitatio. §. qđ illicite. ff. de iur. om. iudi. l. si familia. ¶ Item quia pax facta per priuatam personam non preiudicat communi siue reipu. ff. de pac. l. ius publicum. et. l. iurisgentium. §. si paciscar. cum simili. Econtra q̃ non fauore pacis. C. de transac. l. transigere. C. de cadu. tollen. l. j. in principio. Item quia non habet querere pretor qualitercunq; partes velint a controuersia discedere: vt. ff. de operis noui nunciatione. l. j. §. vnde queritur. cum similibus. ¶ Sed prima opinio videtur ve-

20 rior p iura prius allegat. cũ simi. ¶ † Sed

a an tutor[a] vel curator nomine pupilli infantis vel curato. pro adulto pōt facere pacē vt valeat. Rn̄deo et vr̄ q nō: vt. C. de pa. l. pactis. ff. pro empto. l. qui fundū. §. si tutor. cū simi. ¶ Econtra q sic qr pro ipso iurare potest: et iuramētū deferre et transigere. vt. ff. de iureiurā. l. tutor. de in lit. iurā. l. videamus. ff. de fur. l. pignore. §. fi. et. l. interdū. §. qui tutelā. ¶ Item quia loco domini tutor est. ff. de admi. tutor. l. tutor. §. q tutelā. ¶ So. dico aut cert[us] est de maleficio cōmisso: et tunc nō possit in preiudiciū minoris: alias sic videtur. ar. gu. C. de trāsac. l. pactū. de admini. tutor. l. j. §. sufficit. et. l. lucius. l. si. cū similib[us]. ¶ Sed an possit minor pacisci cū autoritate tuto. vel curato. dixi. s. pri.

21 †Sz nūqd si plures fecerūt pacē adinuicē de oib[us] iniurijs vel offensis hincinde illatis: sub certa pēa pmittētes ad inuicē non cōtrauenire sub certa pena. etc. et cōtingit q vn[us] fecit contra pacem et alius postea ipsum percussit ex pte diuersa. puta. W. percussit. B. an possit de pace rupta accusari et puniri et incidat in dictā penam. Rn̄. et videt q sic. per. l. C. de vi pub. l. si qs. Itē qr fecit ex interuallo vn̄ ad vindictaz fecisse vr̄ q nō. lz. C. de iudi. l. null[us]. ff. de vi et vi ar. l. iij. §. cū igitur. Item qr promissio de nō faciendo sepe cōmittitur. ff. de verbo. oblig. l. sicut. ¶ Econtra q nō: quia ille fregit sibi pacē: vnde non debuit ei obseruari pax. C. de pac. l. cum pponas. C. de trāsac. l. sine apud. et. l. si qs maior. et hoc verius vr̄. ¶ Sed tn̄ potestas loci poterit ipsum punire de offensa illata non autem de pace rupta: quia maleficium non dz esse impunitū. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. et quia quantum est ad cōmune delinquit: vt. l. licitatio. §. quod illicite. de publica. vnde puniendus est cō muni: cuius puplice interest ob male ficia penas solui. ff. de fideius. l. si a reo.

22 cū similibus. ¶ †Sed pone q statuto cauet q si quis habuit pacez cum suo inimico quod dimittat ei pena vel cō dēnatio: vel qd debeat eximi de bāno. Ponamus q vniuersitas alicui[us] loci propter delictum commissum fuit condemnata: et vult facere pacem vt pena minuatur vel vt eximatur de banno qualiter fiet. Respon. faciet sindicuz cū speciali mandato: vt. s. dixi in prin. et ille sindicus nomine et vice vniuersitatis predicte faciet pacē et hoc videtur sufficere. ar. q cuiusq vniuersi. l. item eorum. §. actionez. et. l. ij. ibi quod non erit dicendum etc. et. l. nulli. et. ff. de fideius. l. mortuo. quia sindic[us] representat totam vniuersitatez: et ideo dicitur sindicus. i. singulorū causam dicēs etc. ¶ Et qui per alium facit per seipsuz facere videtur etc. dummodo sindicus sit legitime cōstitutus. vt d. l. nulli. Nam omnes consiliarij sunt vocandi vel sono campane vel voce preconis put moris est. vt quod omnes tangit ab omnibus approbetur. C. de auc. prestan. l. j. ¶ Sed saltem due partes omnium cō siliariorum debent esse presentes et maior eorum pars debet consentire vt in dictis legib[us]. et. ff. ad munici. l. maior. et autoritas etiam superioris et cōsensus dz accedere: vt. l. si decretū ordinis. C. de seruis reipublice ma. cū similibus.

¶ Finis huius operis.

¶ Christo redemptori Virginique matri honor sit et gloria.

a ¶ An tutor. vide Bal. in. d. l. pactū h allega. et ibi Alex. et addō Abb. quē olno vide l cōsi. suo. xxix. in. j. volu. Angel. et Pau. d ca. in. l. tutoris. ff. eo. titu.

Qō.do.Jo.andree

Decretalium dubitatio tollitur circa clericos delinquētes non in habitu et tonsura.

Clericus clericaliter vivens: si delinquat an privilegium amittat.

Clericus non clericaliter vivens quādo admittit privilegium.

4 Clericus accipiens secundam uxorem vel viduam. vel se faciēs militē amittit privilegium clericale ex toto.

5 Clericus accipiens unā uxorem et virginem quando perdat privilegium: et quando non.

6 Clericus non uxoratus non portans habitum nec tonsuram: quādo privilegium perdat.

7 Clerici non differentes habitū nec tōsuram: et se enormib⁹ immiscentes etc. quando nullo gaudeant privilegio.

1 

Quia sepe † querimus et dubitam⁹ de clericis relinquentibus habitum: et tonsuram: et delinquentibus vel facientib⁹ contrarium ordini clericali. Ad dubitationē tollendā omniū decretaliū sic

2 distingue. ¶ † Aut cleric⁹ clericaliter ducit vitam suam: aut non. Et si qdem vivit clericaliter et delinquit in habitu quocunq modo et qualitercūq nō admittit privilegiū: nec pōt capi detineri vel puniri per iudicem secularē: et percutiens vel capiēs incidit in canonem late sententie. xvij. q. iiij. c. si qs suadēte. et in h' casu loquit. S. de iud. c. si quis ab hoīe qd apparet ex verbis ipsius. c. que dicunt ipsum esse clericū et in ordinibus constitutū assertive. et hoc nisi fuerit incorrigibilis: et fuerit deposit⁹ per iudicem ecclesiasticū: et tradit⁹ postea curie seculari: vt ibi dicitur. ¶ Si vero clericus nō vivit clericaliter. ¶ Distingue aut portat tōsuram et habitum aut non. ¶ † Et si qui-

3 dem portat tonsuram et habitum: tamen vadit negotiando. vel tenet tabernā: vel stat ad aliquā stationē. et ad faciendū aliquam mercantiam. ¶ Et tūc nō perdit privilegiū clericale nisi post trinam admonitionem. et in hoc casu loquitur extra de vita et honesta. cleri. ca. finali. et hoc apparet per id qd dicitur in. S. c. quidā clerici etc. et ita ponit assertive: et postea dicit in negotiationum suarum questionibus p qd apparet q loquitur qn clericus mercatur et negotiatur causa lucri et questus.

4 ¶ † Si vero accipit secundam uxorem vel viduam: vel facit se militem. tunc ex toto amittit privilegium clericale: quia in talibus nō cadit caracter ordinis clericalis: vt. lxxxiiij. distinctio. c. quisquis. et extra d' bigamis. cap. secū-

5 do et tertio. ¶ † Si vero accepit uxorem unicam et virginem tunc portādo habitum et coronam. et clericaliter vivendo non perdit privilegium clericale. vt extra de vita et honestate cleric. c. clericus. si tonsura dimissa. alias si accepit uxorē: et relinquit habitum clericale perdit privilegiū. vt extra de clericis cōing. ca. pen. et. c. Joannes. et ibi

6 nota. ¶ † Si vero non coniugatus et non portat vestes nec habitum: nec tōsurā clericalem. et facit aliquid contrarium ordini clericali. vel delinquit. tūc distingue. Aut leniter delinquit: vel aliqd facit contra regulā ordinis clericalis. vt qui portat arma: vel ludit ad tabulas in viis: vel mutuat ad ludum et vadit venando: et tūc si aliquis ignorans eum clericum committat in eum nō incidit in penam canonis si quis suadente ipsum percutiendo vel feriē do: secus si scienter: vt extra de sentē. excom. c. sacro. el. ij. et hoc nisi post trinā monitionē. qz tūc perdit omne privilegiū: extra de senten. excom. c. in audientia. vbi dicit q portabat arma relicto habitu et tōsura clericali. et in ca. si contingat. dicit q delinqnit secularī luxu. et ita quodāmodo non delinqt lenitatis cā. seu mutatitio. p q̄ apparet quod in ipsis capitulis loquitur quādo leniter delinquit vel modice.

7 ¶ † Si vero relinquit habitum et tonsuram: et immisceat se enormitatibus. vel seua exerceat et in istis perseveret. ita q hoc faciēdo fuerit deprehensus

per iudicez secularē.vel offensus fuit per aliū.tūc nullo gaudet privilegio vel bñficio q̄ i hijs casib⁹ loquit̄ extra de apostat.ꝯ.c.j.et.c.privilegijs.ꝛ de excessib.prel.c.ex parte.circa fi.ꝛ.c.ꝑpendimus. ¶Et est rō manifesta:qꝛ cum elegerit vitam secularem ipsi⁹ vite debet subijci discipline iuxta illud dignū est:vt qui cū alijs similē vitam suscipiunt similem in legibus sentiāt disciplinam:vt extra de sta.mo.c.recollentes.ꝛ per hoc reducentur ad cōcordiam glo.Innocen.Ber.et aliorum doctorum. Deo gratias.Amē.

¶Primum volumen maleficiorū:in quo continentur tractat⁹ ad materiā maleficiorū ptinētes:ꝛ pquā necessariū domini Angeli de Aretio.ac dñi Alberti de gandino:necnon dñi Bonifacij de Vitellinis de mātua.J.U.clarissi.doc.cū disputatione dñi Joā.Andree:ꝛ cū qui busdā allegationibus.

in cā adulterij.J.U.principis domini Alexādri de tarta.de Imola.ꝛ rñsionibus dñi Ugolini de Arimino.nuper repertis:et in hoc volumine.fol.cxliij.Impressis.ꝛ alijs nouis apostillis locis suis insertis:cuz summarijs nouiter adiūctis:ꝛ Repertorio copiosissimo nuper excogitato.Deo maximo cū Uirgine matre cōcedentibus.

Regestum.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo.Omnes sunt quaterni.Preter oo.Qui est sexternus.

¶Finem sumpsit hoc opus Lugd.in edibus seduli.Impressoris Bñdicti bōnyn.diligentiori cura quā prius castigatū Impēsis vero Jacobi.q.Francisci de Giuncta et sociorū Florētini. Anno dñi.M.cccccxxj.die.xij.Maij.



Finis.

